

ŽIVOT CTIHODNÉ
ANNY KATEŘINY EMMERICHOVÉ
Sepsal
P. K. E. SCHMÖGER
I.

ŽIVOT CTIHODNÉ
ANNY KATEŘINY EMMERICHOVÉ

Díl první

ŽIVOT
CTIHODNĚ
ANNY KATEŘINY
EMMERICHOVÉ

SEPSAL
P. K. E. SCHMÖGER

ŽIVOT
CTIHODNÉ
ANNY KATEŘINY
EMMERICHOVÉ,
ŘEHOLNICE
KLÁŠTERA AUGUSTINIÁNSKÉHO
V DÜLMENU

SĚPSAL
P. K. E. SCHMÖGER
Z KÖGREGACE
NEJSVĚTĚJŠÍHO VYKUPITELE

DÍL PRVNÍ
OD ROKU 1774 DO 1819

Se svolením představených řádových
a s aprobačí nejdůst. pána biskupa limburského

PŘELOŽIL
P. MATĚJ FENCL,
KAPLAN V UHŘINĚVSI

L. P. 1917
Dobré Dilo v Staré Říši na Moravě

Jeho Eminenci

nejdůstojnějšimu, urozenému pánu

KARLU AUGUSTOVI,

kardinálu knězi svaté Církve římské,

titulu Svaté Cecilie,

z rodu hrabat z Reisachu,

průfektu posv. Kongregace Studií, členu Římské a Obecné Inkvisice,

Indexu, Propagandy, Zkušební komise biskupů ve svaté theologii,

Věcí Východního Ritu atd. atd.

/e

**v nejhlubší úctě a vděčnosti věnuje
spisovatel**

Poněvadž první svazek díla v rukopise nám předloženého, *Život ctihodné Anny Kateřiny Emmerichové*, od P. K. E. Schmögera, z Kongregace nejsv. Vykupitele, nemá do sebe nic, co by se nesrovnávalo s katolickým učením o víře a mravech, a naopak jeví se velmi způsobilým k povznesení smýšlení a života náboženského, s radostí udělujeme k němu schválení, o něž pan spisovatel nás žádá.

V Limburgu, 26. září 1867

* Petr Josef,
biskup limburský

Nihil obstat.

Pragae, 4. Aprilis 1916

Dr. Antonius Podlaha,
censor

Imprimatur.

Ex archiepiscopali Ordinariatu
Pragae, 5. Aprilis 1916

Dr. Joanes Sedlák,
vicarius generalis

PŘEDMLUVA A ÚVOD

Když před osmi lety pisatel tohoto životopisu vydal poslední svazek díla »Život našeho božského Vykupitele podle vidění ctihodné Anny Kateřiny Emmerichové«, slíbil, že co nejdříve odevzdá do rukou čtenářových vyličení života Omilostněné, založené na pramenech nejspolehlivějších. Než práce, ukládané povoláním, nemoci a vyrušování, z nichž nemohl se vybavit, a mimo to obtíže, vyskytující se v práci samé, zdržely vydání knihy až do této doby. Jestliže už sám Klement Brentano, jenž přece prodléval v Dülmenu od podzimu roku 1818 až do února 1824 a den ode dne pozoroval Annu Kateřinu, nechtěl se už podejmouti námahy, aby sepsal úplné vypsání jejího života, na venek tak prostinkého a nepatrného, ale po vnitřní stránce nedostižně činného, ano mimořádného, nebude nikdo podepsanému míti za zlé, když teprve teď odevzdává knihu veřejnosti. Byl by se arci také spokojil s krátkým náčrtem životopisným, připojeným od Klementa Brentana k prvnímu vydání »Přebořského Umučení« roku 1833, kdyby drahý, nezapomenutelný přítel, o Münstersko velmi zasloužilý učený domský děkan Dr. Krabbe nebyl mu pomohl k neobmezenému použití všech původních akt o církevním zkoumání, s Annou Kateřinou léta 1813 zavedeném, a kdyby ho nebyl později doprovodil do Dülmenu, Koesfeldu a Flamske, aby tam od několika málo žijících ještě vrstevníků a důvěrnějších přátel Anny Kateřiny nasbíral zpráv o jejím životě, arci dosti skrovných. Povinnost vděčnosti žádá, abych se tu také zmínil o přátelských pracích, jichž se podjal tajný vrchní vládní rada Aulike v Berlíně, nyní už také nebožtík, aby pisateli sehnal některé zprávy, a zvláště letáky o Anně Kateřině, uveřejněné od r. 1813. Oba mužové byli proniknuti dojemnou úctou k Anně Kateřině, a netrpělivě očekávali vydání jejího životopisu, jehož se však už nedočkali.

Přepečlivým použitím spisů o zkoumání, kterých Klement Brentano nikdy ani nespatrił, bylo spisovateli možno, svému ličení položit za základ svědectví tak závažná, že žádný životopis některé podobně omilostněné osobnosti nemá hojnějších. Bohatá látka, která jest nahromaděna v těchto listinách, poskytla mu také klíče k hlubšímu porozumění úlohy ctihodné Emmerichové; neboť odtud nabył jistoty, že se tu opakuje úkaz, jehož význam Církev obecně uznávala, a který každé století

na nejedné osobě poznala a ocenila, ten totiž, že Bůh v každé době si volí určité duše, jichž úkolem jest, aby dilem ve skrytosti, dilem veřejně a před očima celého světa byly mu nástroji trpícími a bojujícími za jeho Církev a svatou Víru. Nechť vnější okolnosti života takových osobností bývají sebe rozdílnější, nechť jejich utrpení mívají povahu sebe odchylnější, ať jedny, jako na př. Lidvina Schiedamská nebo v našich dnech Lazzariová, po výtce se jeví jen tělesnými žertvami, podobny pannám mučednicím dávných dob, kdežto jiné, jako Magdalena z Pazzis nebo Kolumba z Rieti, spíše duševními pracemi zápolí a trpí pro Církev, přece všechny shodují se v tom, že jejich život jest nepřetržitým obětováním, ustavičným utrpením, a bezvýhradným odevzdáváním celé bytosti do vedení a úmyslů Božích. Jejich úkolem jest, aby svým utrpením smiřovaly nebo náměstné pokání konaly za to, co rozličné stavy v Církvi zanedbaly nebo pokazily. Modlitbou a úpěním, nebo spíše mimořádnými milostmi účinné modlitby jest jim odvracetí bědy a nebezpečí od Církve, její hlavy, jednotlivých částí i osob, hříšníkům vyprošovati milosti obrácení, bloudícím a slabým čistoty a pevnosti víry, pastýřům a strážcům neohroženosti a neunavné horlivosti, a zápoliti o duše, jež netečností pastýřů by zahynuly. Mimo úkol modlitby a usmiřování jest ještě úkol boje, který bývá ukládán duším mimořádně omilostněným. Touto úlohou jest osobní přejímání duchovních a tělesných nebezpečí, nemocí, pokušení a dráždění k určitým hříchům; tu tedy není už pouhé utrpení nebo obět, jejíž ovoce by prospělo jiným, nýbrž jest to osobní vstoupení do určitého nebezpečí, hrozícího tělu nebo duši, jest to úplné převzetí zla nemocí, útoku nebo pokušení, a na zástupci se žádá skutečné, úplné překonání a potlačení za ty, od nichž převzal nebezpečí nebo zlo. Z nejvznešenějších a nejskvělejších příkladů takového zástupného boje jest Judith, jež vyšla proti Holofernovi a jeho vojákům, aby zabránila pohánění Svatyně a lidu Božího.

Třebaže i jednotlivé omilostněné duše budí zdání, že modlitba jest jejich jedinou, nebo převládající úlohou, přece není tomu tak výlučně; neboť právě muka pokání bez viny to jsou, jimiž modlitba si dobývá přebohatého vyslyšení a tak velikého požehnání Církvi. Úlohy smiřovati a bojovati nikdy nebývají od sebe odloučeny; a obě úlohy, tak jako úloha modlitby, jeví se způsobem až překvapujícím v životě ctihodné Emmerichové. Od nejútlejšího mládí ji Bůh na to připravoval; ano bylo jí propůjčeno obcování s Andělem, nazírání a patření v druhý svět, jed-

ním slovem byl jí propůjčen dar vidění od prvního dne života, aby ani jediná chvíle krátkého života neuplynula nadarmo. Bůh jí postavil proti třem hlavním zlům, která strašlivě ohrožovala církev za její doby, totiž: proti znesvěcování všeho svatého, bludům a prostopášnosti, aby modlitbou, smiřováním a neustálým bojem proti nim zápolila a hájila Církve, takorka bez ochrany vydané těmto nepřátelům na pospas.

Všichni věřící budou potěšeni a povzbuzeni naleznou-li v životě této služebnice Boží důkazy, s jakým milosrdenstvím Bůh přišel na pomoc své Církvi v oné době největšího soužení, a jaký nástroj si upravila jeho Moudrost z chudé pasačky z Flamske. Tento pohled to byl, který spisovatele znovu a znovu povzbuzoval, aby zas a zas bral do rukou dílo sterými překážkami přerušované, a aby se nelekal žádné námahy, aby srovnáváje všechny události s vedením podobných osobností, pochopil její na venek tak prostý a chudičský život.

Čtenáři, kteří podrobněji znají zásady Benedikta XIV. a veliké učitelské autority, s jejichž rozhodnutími učený papež ve svém díle »De Servorum Dei Beatificatione« projevuje souhlas, znají i bez dlouhých citátů, že spisovatel nebral svého úkolu na lehkou váhu, a zajisté rádi s ním budou souhlasiti, že život Anny Kateřiny jest jasným zrcadlem oněch vlastností a ctností, kterých přísné předpisy Církve žádají za známku a důkaz pravého omilostnění.

Ježto za našich dnů derou se do popředí a namnoze i viru nalézají rozličné způsoby falešného a předstíraného omilostnění, snažil se spisovatel zachytiti co nejvěrněji všechny i nejmenší rysy, nalezené v pramenech, kterých se o Anně Kateřině dopátral. Tím arcí nabyt tento životopis takové obsáhlosti, ale ta zajisté bude tím vítanější čtenářům, kteří chtějí nabýti bezpečného úsudku o pravosti a nepravosti mimořádného vedení a omilostnění.

Nejlepší přítel Klementa Brentana, mistr Eduard Steinle, nakreslil podle pérových kreseb, které Poutník byl načrtnul v různých letech u bolestného lůžka Emmerichové v Dülmenu, podobiznu, jež vyryta v mědi jest připojena jako titulní obrázek. Že se mu podařilo, vystihnouti rysy zvěčnělé velmi věrně, toho důkazem jest hluboké pohnutí, kterým při prvním pohledu na obrázek byly jímány osoby, jež kdysi delší dobu obcovaly s Annou Kateřinou.

Na konec prohlašuje spisovatel, že se úplně a zcela podrobuje dekretům Urbana VIII. ze dne 13. března 1625. a ze dne 5. června 1634. a podle nich všem mimořádným úkazům a událostem, o kterých se bude v této knize mluvit, nepřikládá a nechce, aby se přikládala jiná hodnověrnost než pouze lidská.

V klášteře Garsu na Innu v Bavořích, dne 17. září 1867.

P. Schmöger.

MRAVY A OBYČEJE VE VESTFALSKU POČÁTKEM XIX. STOLETÍ

V křestní knize farního kostela sv. Jakuba v Koesfeldu jest zapsáno: »Dne 8. září 1774 byla pokřtěna Anna Kateřina, dcera Bernarda Emmericha a Annyrodem Hillerové. Kmotry byli Jindřich Hüning a Anna Kateřina Heynicková, provdaná Mertenová.« Den křtu byl také dnem narození. Z devíti dětí svých rodičů byla Anna Kateřina pátým. Bylo jich šest bratrů a tři sestry, z nichž nejmladší, Gerhard, jenž zůstal svobodou, byl ještě na živu, když v září 1859 pisatel tohoto životopisu přišel do rodné chaloupky Anny Kateřiny v dědině Flamske u Koesfeldu. Ale Gerhard nedovedl povědět nic jiného, než že jeho sestra byla od srdce dobrou, ale ustavičně postonávající jeptiškou, již časem vidával v Dülmenu. »Chovala se ke mně, dodal, a k ostatním sourozencům vždy tak dobrotivě a vlnně, že jsme se pokaždé velmi radovali, kdykoliv jsme mohli za ní do Dülmenu.«

U svato-jakubského kostela žil ještě stařícký ctihodný farář Hilswitte, jenž si vzpomínal, že roku 1812 viděl Annu Kateřinu naposled. »Pokládali ji vždycky, dosvědčoval, za „osobu velmi poctivou“; ale podrobnosti jejího života nebyly mu známy. Přiznával, že doba, ve které se vyskytly mimořádné zjevy na Anně Kateřině, byla pramálo schopna, aby porozuměla takovým věcem, proto že jen nemnoho kněží poznalo důkladněji její okolnosti a poměry životní. Proto také, dle jeho mínění, Anna Kateřina po své smrti v domovině upadla v zapomenutí rychleji než jinde, kde Klement Brentano a bohabojný biskup Wittmann udržovali o ni živější zájem. Několik let před svou smrtí prohlásila Anna Kateřina: »Co zde Poutník sbírá, odnese daleko odtud; neboť zde není smyslu pro to. Ale tam to bude působiti a odtamtud pronikne působnost i sem.«

Její rodná chaloupka byla roku 1859 ještě v téměř stavu, jakou ji byl shledal Klement Brentano před čtyřiceti lety. Jest to stará stodůlka, ve které lidé i zvířata pokojně bydlí vedle sebe v jedné místnosti, a kde navedená píce a obilí jest stropem komůrek, bídnými stěnami z prken oddělených, slůžky jednotlivých obyvatel. Neveliká místnost, která je hned za spuchřelými vraty a jejíž podlaha jest z upěchované hlíny, jest spo-

lečnou jizbou. V ní jest ohniště onoho prapůvodního a prajednoduchého tvaru, k němuž netřeba více než kamene, zazděného do hliněné podlahy, nebo železné desky na rozdělání ohně a železné tyče na zavěšení kotlu. Dým má volno vycházeti kteroukoliv skulinou ve střeše nebo ve zdivu a zanechatí po sobě kolikkoliv sazí na trámovi a nářadí stodoly. Okolo ohniště stojí několik starých stolic a stůl, které, soudě dle jejich vzhledu, sloužily už asi rodičům Anny Kateřiny. V levo druží se k tomu- to prostoru prkenná pažení komůrek s lůžky; ostatní část jest určena kravám, které jen několika tyčemi a koryty jsou odděleny od lidských obyvatel. Později byla ke stodole přistavěna chaloupka, ve které jsou dvě místnosti, jichž užívají za světnice. Před chaloupkou stojí ještě několik starých dubů a stíní palouček, který byl prvním hřištěm zázračného dítěte.

Ale slyšme Klementa Brentana, jakým nalezl rodný dům a jeho okolí, jakož i mravy a obyčeje na Münsteru ještě za života Anny Kateřiny.

»Šel jsem tři hodiny z Dülmenu do dědinky Flamske, do otcovského domu Emmerichové, ve kterém nyní hospodaří nejstarší její bratr Bernard Emmerich se ženou a dětmi. Vesnička jest přifařena ke sv. Jakubu v městě Koesfeldu, půl hodiny od ní vzdáleném. Chtěl jsem spatřiti místa, kde se narodila a kde stála její kolébka. Uzřel jsem stodolu na shroucení, slepenou z hlíny, pokrytou starou, mechem porostlou slamou. Vstoupiv polátanými, pootevřenými vraty, octl jsem se v mraku dýmu, v němž jsem sotva na krok od sebe něco rozeznával. Její bratr a jeho žena uvítali mě poněkud udiveni, ale hned velmi přátelsky, když jsem jim vyřídil pozdrav od sestry; a děti, s počátku zaraženy, přicházely hned na rozkaz otcův a posílaly mi ručkami hubičky. Tato prázdná čtyřhranná místnost nemohla se arci zvátí jizbou v pravém slova smyslu; ale jeden kout byl ohrazen a v něm stál hrubý selský stav jednoho z bratrů; pozdvihlo-li se několik starých, kouřem zčernalých prkenných poklopů, bylo viděti veliká lože, plná slámy, na kterých se válelo několik peřin. Tam spali ti lidé. Na protější straně z pozad kolů hledí dobytek.

»Kolkolem stojí a visí všelijaké nářadí; shora s trámového stropu visí seno a sláma a pavučiny, plny kouře a sazí, a všecko bylo zahaleno neprůhledným mrakem kouře. — Tady v této temné ubohé noci, v samém nepořádku a nepohodlí, narodilo se a vyrostlo to něžné čisté stvoření, plné světla a ducha; tu a nikde jinde dostalo se mu jeho nevinnosti v myšlenkách, slovech a skutcích. Vzpomněl jsem si na jesle betlémské.

Na pařezu před vraty jedl jsem perník, máslo a mléko, a zbožný Bernard Emmerich provázel každou větíčku slovy: „S pomocí Boží!“ Vzal jsem si s sebou starý, začazený a roztrhaný obraz Matky Boží, který byl přilepen na dveřích komůrky, v níž spala, a daroval jsem těm lidem obrázek jiný. Po té jsem si nasbíral několik žaludů pod dvěma mohutnými duby, které stojí před chalupou, a rozloučil jsem se s těmi dobrými lidmi, kteří mi pravili, že jsem první, jenž tam přišel, aby spatřil místo, kde se Anna Kateřina narodila.

»Šel jsem dále půl hodiny do Koesfeldu, abych viděl místo, kde přijala rány Trnové Koruny.

»V tomto městě ve farním kostele sv. Jakuba byla dne 8. září 1774 pokřtěna. Toho dne, na Narození Marie Panny, se narodila.* Hluboce dojat vešel jsem do tohoto krásného starodávného kostela a pak jsem zašel k faráři Hartbaumovi, jenž jí podával prvé svaté Přijímání. Spatřil jsem statného, drsného starce, jenž však, jak se mi zdálo, neznal hrubě ceny své bývalé farnice. Můj vážný zájem o ni byl mu poněkud podivný, a zdál se býti z oněch mužů, kteří si ani tak nepřejí, aby vše zůstalo po starém, jako spíše, aby nic se nevymykalo všednosti jejich obzoru. Šel jsem také do hlavního farního kostela sv. Lamberta, kde se uctívá zázračný, tak řečený Koesfeldský Kříž, před nímž od mládí se mnoho modlívala a kde se jí od Boha dostávalo rozličných milostí. Podle legendy byl tam přinesen z Palestiny v osmém století a jest podoby vidlicovité jako onen kříž, který má sama otištěný na hrudní kosti. V tomto kostele byla biřmována. — Po té jsem zašel do jezuitského kostela, ve kterém asi ve dvacátém čtvrtém jejím roce, jak se zdá 1798, když převelmi vroucně se modlívala u varhan před křížem, zjevil se jí o polednách její nebeský Ženich a vložil jí Trnovou Korunu na hlavu.

»Rmoutilo mě, když jsem cítil dojem tohoto krásného kostela porušen tím, že nevalná protestanská obec, čítající asi sto osob, kterou založil rýnský hrabě Salm, jenž byv zbaven vlády tam se usadil, má nyní stůl na své večere postaven před Oltářem, z jehož svatostánku vyšlo zjevení Spasitele, který Anně Kateřině podal Trnovou Korunu; že tam s kazatelnou byla ohlašována slavnost reformace, triumf odpadlíků; že bohatě zdobené varhany, na jejichž podstavci se modlic přijala ona milost, jako nedosti vkusné byly vyhozeny, a na jejich místo že byly postaveny jiné, s elegantní skříní. Kostela užívají teď katolíci i protestanté zároveň.

* Také Klement Brentano se narodil osmého září (r. 1778).

»Lidé mi vypravovali, že hraběnka usiluje o to, aby vypudila katolíky z tohoto kostela načisto, třeba že jest jejím majetkem kapucinský kostel, jen dvě stě kroků odtud vzdálený, i s klášteřem, ve kterém jsou ubytovány všechny její dvorské úřady. Ale stěžovala prý si, že ji velmi vyrušuje časné zvonění a zpívání katolíků v kostele jesuitském. Tento chrám jak vnitřní jednotou, tak harmonickým bohatstvím uměleckých půvabných řezb na oltářích, na mřížce i na starých stolicích působí ze všech kostelů, které jsem kdy viděl, dojem neklidnějším a nejlépe pobádá k pobožnosti, třeba že není ani zvláště vysoký. Ať v tomto kostele jsi kdekoliv, všude domníváš se klečeti na okraji čestného koberce, který od svatostánku se rozprostírá po celém kostele. Jakmile tento chrám, který pojme v sebe několik tisíc lidí, připadne úplně té stovce protestantů, vyhodí všechny oltáře a stolice, bohatě umělecky zdobené, které asi nebudou se jim zdát dosti vkusnými a příliš by jim arci připomínaly velikou dovednost a zbožnost jesuitského professa, jenž je pracně vyřezal ke cti živého Boha v Nejsvětější Svátosti.

»Koesfeld byl dobré Emmerichové v jejím dětství Jerusálemem. Tam denně navštěvovala živého Boha v Nejsvětější Svátosti; tam hleděla toužebně se modlíc, kdykoliv pracovala na poli nebo pásala dobytek; tam se obracela, modlíc se v noci v polích. Odtamtud s věže klášterika annunciátského dolétal hlas zvonu, který v ní tak záhy vzbudil touhu po klášteře, v sluch selského děvčete, v polích pracujícího.

»Tento klášter annunciátský viděl jsem zpustlý.

»V Koesfeldu chodila několik let ke zbožné jedné osobě do šití, a po té tři léta sloužila u kantora, aby naučíc se hrát na varhany, dostala se do kláštera. A také vskutku ze služby vstoupila do kláštera. Proto není divu, že nemocná sestra má veliký zájem o toto město a že se nemálo rmoutí, poznávajíc ze svých vidění, jak nejen městečko samo, ale dokonce i ne jeden kněz v něm vlivem osvícenství a styků s protestanty více méně pozbývá staré katolické bázně Boží. Zří, jak prostota a čistota mravů mizí; a Bohu budiž žalováno, také od lidí, kteří se ještě drží starých dobrých mravů slyšíš stesky na tamější nevázanosti. Přes to však jest zbožnost a čistota mravů ve Westfalsku celkem ještě veliká.

»Mladší pokolení zachovalo si věrnost k Bohu ani tak věděním, jako spíše svědomím a že s živou věrou váží ze zdrojů spásy, jež otvírá Církev katolická. Pisma sv. nenalezl jsem v rukou laiků; ani mluviti neslyšíš nikoho průpovědmi Bible, ale za to vidíš dle nauk Bible žítí. Zbožnost sed-

láků, jejich život, věrně dle Církve zřízený, toť vlastně živé slovo Písma. Vyučování, požadavkům doby poněkud přizpůsobenější, zaváděli za žijící generace teprve učitelé a učitelky, vzdělání ve škole Overbergové, kterého po celém kraji ctí co otce a světce. Ať jsem se setkal s kýmkoliv, každý byl velmi velmi vděčen za práce Overbergovy; ale přes to nikdo si netroufal tvrdit, že tímto vyučováním byli lidé zbožnějšími než jejich předkové. Všichni byli spíše dojatí Overbergovou prostotou, zbožností a přívětivostí, než nadšeni jeho dílem. Zbožnost Overbergova žehnala jeho práci. Emmerichova, jež chová k Overbergovi úctu převelikou, nedjednou mi řekla, že cítí a i ve zjeveních zří, jak staří, ubozí a ustaraní kantoři vesničtí, kteří aby se uživil, chápali se krejčoviny, mnohem lépe vedli děti ke zbožné kázni než noví vzdělání učitelé a učitelky, jimž vykonané zkoušky přidají jen trochu marnivosti. Každému dílu odpovídá určitý zdar; jakmile však učitel nalézá na svém díle jisté zalíbení, hledá v něm sama sebe, stravuje sám určitý díl tohoto požehnání. Tak jest tomu teď, třeba že ovšem na účincích není toho pozorovati. Učitelky cítí: my učíme dobře; děti cítí: my se učíme dobře; rodiče mají radost z učených chytrých dětí; a tak ve všech se rodí snaha, ještě více se na venek zastkvěti, ještě více rozšířiti vědomosti. Čísti a psátí umí se ovšem mnohem líp než dříve; ale za tuto větší způsobilost zasévá nepřítel denně víc a víc koukole na cestu, a zbožnosti a ctnosti denně ubývá.

»Shledal jsem, že zdrojem prostoty mravů a zbožnosti dosud na Münsterku žijoucí jest spíše věrné držení víry a ctnosti, po zbožných předcích zděděné, veliká úcta ke kněžím a jejich požehnání, pilná návštěva kostela a hojné přijímání svatých svátostí, než rozšířené vyučování. Nikdy nezapomenu, jak jda velmi časně ráno podél plotu, zaslechl jsem hovořiti dítě a naslouchaje tiše spatřil jsem as sedmiletou pasačku, v hadry oděnou, jež s vrbovým proutkem v ruce hnala po louce několik husí. S nenapodobitelnou zbožností a opravdovostí pravila: »Dobré jitro milý Pánbíčku! Pochválen buď Pán Ježíš Kristus! Milý Otče v nebičku! Zdravas Maria, milosti plná: budu hodná, budu zbožná! A vy všichni svatí, vy všichni svatí Andělíčkové! budu hodná! Mám krajíček chleba, ten sním, zaplať Pán Bůh za chlebiček! Ach pomozte mi, aby mi husy neutekly do obilí, a aby mi žádné nezabil kamenem zlý kluk. Jen mi pomozte, budu hodná holčička, Otče v nebičku.« Tuto modlitbičku si chudinka asi složila sama z modliteb, doma slýchaných a od nepaměti konaných. Učitelka, v nových zásadách odchovaná, sotva by jí to byla trpěla.

»Uvážím-li, že mnozí kněží jsou zhusta pramálo vzdělaní a hrubých způsobů, že v kostele nedbají hrubě pořádku, okrasy ani čistoty, ba že i služby Boží konají mnohdy s pramalou vážností, uvážíme-li dále, že veškeren lid mluví dolnoněmeckým dialektem a že teprve před několika lety bylo nařízeno kázati a vyučovati jazykem spisovným a že proto slova učitelova i kazatelova asi většinou vyzní na plano, zřím-li, že většině dětí dostává se vychování od drsných sprostných lidí, a jestliže přes to i u nejposlednějších z těchto lidí denně objevují čistotu, nevinnost, statečnost, zbožnou víru a zdravý rozum, který chápe mnohdy i věci velmi hluboké — když všechno toto uvážím, cítím velmi živě, že Kristus Pán nepřebývá se svou milostí v Církvi jen pouhým slovem, mluveným a psaným, nýbrž mnohem působivěji, totiž podstatně a živoucně tvůrčí mocí ve svatých Svátostech, které ustavičně a věčně jsou obnovovány zázračnou svaťou mocí Svěcení kněžstva, od něho, od Ježíše Krista, zřízeného a z rukou do rukou skládaného. Ano, jest Církev, a její požehnání, její spása, její posvěcující a zázračná síla, a stojí pevně jako tvorstvo a přetrvává přírodu; neboť jest silou a dílem Božím; a jejího požehnání, její spásy dostane se všem, kteří věří slovu Ježíše Krista a jeho Církve.

»Zdejší vesničané jsou celkem ještě velmi zachovalí. Jen zřídka vyskytne se mezi čeládkou svedení, prostopášnost nebo marnivost; ne- zřídka mě překvapila cudnost, pokora a pile čeládky. Venkovský lid zachoval si své zvláštnosti a čistotu mravů zejména také proto, že jest ve zdejších kraji jen málo větších vesnic v pravém slova toho smyslu, totiž souvisle stavěných, ve kterých bydlíce pohromadě, svádějí se lidé k rozličným neřestem a tlachům. Zde každý sedlák se svou rodinou, k níž počítá se i dobytek, bydlí o samotě, hned vedle stavení roste několik starých dubů, které jich chrání od větrů a nepohody, a dále kolkolem se rozkládají pole, nezřídka ohrazená ploty nebo násypy. Asi čtvrt hodinky dále jest usedlost podobně zřízená, větší nebo menší, a několik takových statečků jest spojeno v dědinu, a zase několik dědin ve farní osadu. Tak jest celá krajina poseta velmi půvabnými skupinami stromů a protkána nesčetnými živými ploty, které dýší něhou domova, a rozdělena v samá stinná zákoutí. Když jsem tudy dům od domu bloudil po zelených pěšinách a stezkách, vroubených křovinami, nejednou jsem si pomyslíl: Ach tento kraj jest zrovna stvořen, aby se tu prožívala krásná nevinná léta dětská! taková samota, a všude plno rozkošných ostružinníků!

»Selská stavení a z většího dílu také domy městské jsou zařízeny ještě patriarchálně. Všecek dům soustřeďuje se takorča kolem ohniště. Z celého domu jest vždy v nejlepším pořádku oheň na železné plotně na zemi u zdi a všechno, co náleží k ohništi. Jakmile vkročíš do domu, vejdeš do této kuchyně, ve které se také rozvíjí všecken život. Lůžka jsou postavena do zdi, do jakýchsi zazděných jarmar, jejichž dveře jsou ve dne zavřeny. Krávy nebo koně stojí dvěma řadami nezřídka v kuchyni samotné, obyčejně však na mlatu, který jest hned vedle kuchyně a jehož podlaha jest níž než podlaha kuchyně, tak že žlaby stojí v rovině s podlahou kuchyně a dobytek žera vystrkuje hlavu mezi koly. Pohyblivým ramenem, železným nebo dřevěným, posouvá se kotel, ve kterém se vaří, od pumpy nad oheň. V jednom domě spatřil jsem dítě, jež, aby nepadlo snad do ohně, postaveno do prkna, kruhovitě vykrojeného a na tyči kolem pilíře se pohybujícího, pobíhalo do kolečka. Na druhém konci této veliké místnosti, nebo na zvláštním mlatě, vraty odděleném, se mlátí nebo mědlí se len; nahoře na půdě jest složeno seno, sláma a obilí. Hospodyně stojíc u ohniště, vidí vše a dohlídne na vše. V oknech o malých tabulkách bývají často drobné malby na skle, přřpovídky, znaky, ano i obrázčky svatých, patrně dědictví starých dob. — Někde na polici nebo v truhle vedle svátečních šatů, k nimž přikládají několik jablek, aby pěkně voněly, mívají Goffinovu Domáci postillu a Overbergův Katechismus a biblickou dějepřavu. Před oknem šumí stromy. Lidé jsou prostí, pilní, pohostinní a nábožní. — Bohatí sedláci mají domy právě tak zařizeny, jen s větším poněkud pohodlím, ba někdy i s nádherou; v kterém si bohatém statku spatřil jsem dokonce i hezkou zimní kuchyni, kdež na ohništi porcelánovými tabulkami vykládaném v létě místo ohně hořela veliká kytká. U chudých sedláků bývá to všechno hrubší a prostší, ale vždy velmi milé a útulné. Jen jedna věc — ale to se vyskytá vždy řídčeji — velmi stěžuje pobyt tomu, kdo není zvyklý přřbytkům chudších lidí: není tam komínu, a kouř prodírá se kterýmkoliv otvorem nebo skulinou, což ovšem jest za deštivého počasí velmi nepřijemno, poněvadž bývá obyčejně obydlí plno hustého kouře«. Potud Klement Brentano.

KŘEST A PRVNÍ MLÁDÍ

Dcera Bernarda Emmericha z Flamske mohla o sobě říci jako svatá Hildegarda: »Na samém počátku mého bytí, v lůně matčině mne probudiv dechnutím života, vstípl mi Bůh v duši dar patření. Od nejtěššího mládí mého, když nebyly ještě ani upevněny mé kosti, šlachy a žíly, moje duše má vidění nepřetržitě«; neboť také Anna Kateřina byla nadána takovou silou duše a tak skvělými dary ducha, že od prvního dne svého života byla schopna duchovní činnosti. Když za několik hodin po narození nesli ji ke křtu do svatojakubského kostela v Koesfeldu, zůstavily některé osoby i věci cestou do kostela v ní jasné dojmy, které si uchovávala v paměti; ale za křtu samého bylo jí s posvěcující milostí a s božskými ctnostmi vlitu zároveň také nadpřirozené světlo prorokování tak plně, jak asi jen málokterému z omilostněných údů Církve. Několik let před smrtí učinila o tom sama toto vyznání:

»Poněvadž jsem se narodila osmého září, měla jsem dnes (dne 8. září r. 1821) vidění o svém narození a křtu, a byla jsem tomu přítomna se zcela zvláštními city. Cítila jsem se novorozeňátkem na rukou žen, jež mne ponесou do Koesfeldu ke křtu. Styděla jsem se, cítíc se tak malou a bezmocnou, a přec už tak dospělou; neboť všechno, co jsem už tehdy jako novorozeňátko pocítila a zažila, to jsem viděla a poznávala zase dnes, ale bylo to pomícháno s mým nynějším poznáním. Byla jsem velmi zmatena a zaražena; tři stařeny, které šly ke křtu a také bába byly mi proti mysli. Má matka nebyla mi proti mysli a pila jsem z jejího prsu. Viděla jsem všechno, co bylo kolem mne: starou stodolu, ve které jsme přebývali, všechno, jak jsem toho v pozdějším životě už neviděla, poněvadž leccos bylo pozměněno.

»Po celou cestu od naší chalupy ve Flamske až do kostela svatojakubského v Koesfeldu cítila jsem s jasným vědomím, jak mne nesly; cítila jsem všechno a viděla jsem všechno kolem sebe. Zřela jsem celičský posvátný úkon křtu a za něho otevřely se mi oči i srdce zázračným způsobem. Když mě kněz křtil, viděla jsem, že můj Anděl Strážce a mé křestní patronky, sv. Anna a sv. Kateřina, jsou přítomny svatému úkonu. Viděla jsem Matku Boží s malým Ježíškem, jenž podav mi prsten, se mnou se zasnoubil.

»Všecko, co jest posvěceno a požehnáno, vůbec co jakkoliv souvisí s Církví, to všecko jsem pocítovala tak živě, jak jenom teď to cítívám. Zřela jsem podivuhodné obrazy o podstatě Církve. Cítila jsem přítomnost Boží v Nejsvětější Svátosti i viděla jsem v kostele zářiti kosti Svatých a poznávala jsem Svaté, kteří se nad nimi ukázali.

»Viděla jsem všechny své předky až po toho, jenž prvý přijal křest, a v dlouhé řadě tajemných obrazů poznávala jsem všechna nebezpečí svého příštího života. A do těchto vidění a pocitů mísily se prapodivné dojmy, které ve mně budily přítomné mé kmotry a příbuzné, a pořád ještě byly mi ony tři ženy poněkud proti mysli. V řadě obrazů, rozvětvlujících se četnými krajinami, zřela jsem všechny své předky až po toho, jenž žil v sedmém nebo osmém století, prvý přijal křest a postavil kostel. Mezi nimi viděla jsem mnoho jeptišek, a z nich dvě stigmatizované, které však zůstaly neznámy; také jednoho poustevníka, jenž byl prve vznešeným mužem a měl syny; ustranil se však ze světa a žil svatě. Když mě z kostela nesly domů po hřbitově, pocítila jsem živě, v jakém stavu jsou duše těch, kteří odpočívají zde očekávajíce zmrtvýchvstání, i zpozorovala jsem s nemalou úctou mezi nimi několik svatých těl, jasně a slavně zářících«.

Jako tedy jiné děti pocítojí teplo a zimu, nebo bolest a hlad, nebo jako touží po prsu matčině, tak tedy Anna Kateřina pocítovala všechny vztahy a veškeru působnost řádu vyššího, do něhož křtem svatým byla uvedena, to jest Církve Boží jako obcování Svatých a jako duchovního těla Ježíše Krista. Všecko pocítovala tělesně, že kdykoliv ji matka nesla do kostela majíc ji ještě u prsu, omočila si ručičku v kropence, aby se pokropila svěcenou vodu a tak si přisvojila její blahodárné účinky. Že jest údem těla Církve, pocítovala tak, jako cítila údy vlastního těla, a neuměla ještě ani mluvit, a už rozuměla slavnostem církevních svátků a rozličným pobožnostem a zbožným obyčejům, kterými, jak viděla, její dobří rodiče spravovali celý svůj život. S nimi slavila a zachovávala tento řád, pokud ovšem nedospělé slabé dětství stačilo jejimu zázračně osvěcenému duchu.

Takové porozumění a vůbec celý tajuplný život, který se rozvíjel v dítěti tak záhy a ukryt zrakům všech, vedl a řídil její svatý Anděl, jenž Annu Kateřinu poučoval, jak by měla sloužiti trojjedinému Bohu, cvičíc se ve vlitých ctnostech, pokud jí to dovoluje její přeútlé mládí. Proto první hnutí její duše nesla se k Bohu, proto bylo její srdce zaujato Bohem, Statkem svrchovaným, dříve než se ho dotkly jakékoliv statky

stvořené. Zachovával si první, ničím nezkalený lesk svaté milosti křestní, měla na vždy náležeti svému Spasiteli, jenž si vyvolil její srdce, aby čistotou, láskou a utrpením je připodobnil Srdci svému. Duch Svatý, kterýž si v ní učinil příbytek, probudil svým dechem všechny síly její duše a naprostému přilnutí jejího srdce k Bohu vtiskl pečet zvláštního významu a smyslu dříve, než ústa dovedla žvatlati srozumitelná slova. Proto také sotva ji minul rok a uměla říkati už několik slov, začala Anna Kateřina ústní modlitbu říkati tak horlivě jako dítě, jemuž modlitba se už stala zvykem. Jejím zbožnému otci byla zůstavena zásluha, že prvními slovy, která vyšla z jejích úst, byly prosby Otčenáše. Vděčně vypravovala ještě v pozdějších letech: »Můj otec dal si se mnou mnoho práce. Učil mě modlitbě a znamení svatého kříže. Posadil si mě na klín, sevřel mi ručičku v pěst a učil mě znamenati se malým křížem. Také mi ručičku otvíral a učil mě velikému kříži. Když jsem už velmi záhy dovedla říkati Otčenáš do polovičky, nebo ještě méně, modlila jsem se ta první slova tolikrát, až jsem myslila, že jest ta má modlitba tak dlouhá jako Otčenáš celý.«

Daru tohoto světla odpovídala jiná ozdoba, kterou Anna Kateřina byla rovněž ve křtu omilostněna a která s lety vždy nádherněji se rozvíjela. Jest to dar největší čistoty těla a duše, jejíž účinky se jevily už na kojeňátku. Nikdy jí nebylo slyšeti křičet, nikdy nebyla nepokojna, nýbrž vždycky tichá, klidná a miloučká, jako blahoslavená Marie Bagnesia z Florencie nebo Kolumba z Rieti. Proto byla radostí a útěchou svých rodičů a velmi brzy stala se miláčkem prostých venkovanů, mezi nimiž ji bylo určeno trávit dětská léta. Jako se kdysi o mladičku Kateřinu Sien-skou přeli příbuzní a sousedé, poněvadž už pouhý pohled na ni obveseloval srdce, nebo jako Marie Bagnesia zářila takovým půvabem, že jeptišky těch klášterů, kamž ji přinášely na návštěvu k jejím sestrám, nechtěly ji už pustiti, tak chudičké selské dítě ve Flamske bylo rozkoši všem, kdož je spatřili. Lesk nevýslovné čistoty, který se po ní rozléval, dodával každému pohledu, každému pohybu, každému slovíčku ostýchavého dítěte neodolatelné libeznosti, a když vyrůstala, vtiskal každíčkému jejímu hnutí jakési posvěcení, kteréž, jí samé zůstávajíc neznámo, přinášelo požehnání a posvěcení každému, kdo se sni stýkal. Když Anně Kateřině v pozdějších letech nastala nejtěžší doba její úlohy trpitelské, čím více přibývalo muk, tím jasnějším leskem zářila její duše, a čím blíže přicházela k cíli svého života, tím citelnější byla tajuplná síla, jež

vycházela od ní. Když pět jejích ran bylo na rozkaz církevní vrchnosti vyšetřováno, lékaři i kněží vydávali svědectví o této čistotě, a to také byl nejsilnější dojem, který měl Bedřich Leopold Stolberg, poprvé spatřiv Annu Kateřinu.

Bylo to také vlivem této čistoty, že Anna Kateřina až do smrti si zachovala prostotu pokorného, nejnevinnějšího dítěte, neschopného lsti, jež neví nic ani o sobě ani o světě, žijíc jen v Bohu. A tato prostota se tak zalíbila Bohu, že jak uvidíme, byla cílem onoho milostného vedení, kterýmž tuto vyvolenou duši ráčil poctít. Pán jednal s ní vždy jako s dítětem a s podivuhodnou moudrostí pečoval o to, aby přes plnost světla, kteréž vléval v její duši, zůstala prostou, přes hrdinnost, jež vždy nových a nových žíznila utrpení, aby zůstala bojácnou, a přes hrozně vážnou úlohu svého života aby zůstala dobromyslnou jako dítě, které majíc ještě oči plny slzí, zplesává už v jásavou radost bezstarostného, poněvadž nevinného věku, jakmile třeba jen na chvilku ozlatilo sluníčko útěchy její muka, která se na ni přivalila jako vlny. Takovými slunnými chvilkami byly obrazy z dětství, které předobrotivý Bůh ji předvádíval před duši, aby jí poskytl ulehčení, a v takových chvílích stávala se Anna Kateřina zase dítětem, cítila se zas venkovským děvčetem v chalupě rodičů, jež je vděčno za každíčkou radost, a zase nabývala veselé mysli, aby dále stoupala po křížové cestě stále příkřejší.

Ale tento dar čistoty byl Anně Kateřině pokladem, který si vykoupala jen utrpením a pokáním, a který jen tehdy si zachovati mohla, když ustavičným sebepřemáháním, odříkáním a sebemrtvením rozmnožovala jeho cenu a jeho lesk. Proto také už v prvním roce svého života bylo jí cvičiti se v oddaném utrpení. »Vzpomínám si na nejútlejší mládí«, vypravovala jednou. »Když mi bylo rok, spadla jsem na zem. Matka byla v Koesfeldu v kostele, ale měla jakési tušení, co se mi stalo, a umírajíc úzkostí pospíchala domů. Dlouho jsem se nemohla naučiti choditi a vystonala jsem se úplně teprve ve třetím roce. Nohu mi natáhli, sešněrovali a tak pevně svázali obvazky, že byla docela tenká.«

Jasná vzpomínka na tuto událost z nejprvnějšího dětství ještě v pozdních letech jest důkazem, s jakým určitým vědomím toho Anna Kateřina zakoušela a citelné následky toho pádu snášela. Ježto však svatý Anděl byl jejím vůdcem, smíme právem uzavíratí, že se při tom zachovala stejně jako Marie Bagnesia, jež ve mnohém jest jí tak podobna. Neboť Marie začala svou úlohu trpitelky už v nejútlejším mládí, sotva jí bylo několik

měsíců, snášejí nejkrutější hlad. Ódevzdána byvši nesvědomitě kojné, od ní nedostala ani mléka ani jiné potravu, sbírala si po podlaze drobty, aby jakž takž hlad utišila; ale takto začalo se u ní ono úžasné sebe-mrtení a přijímání utrpení cizího, kterým právě tak jako Anna Kateřina stala se zdrojem pomoci i požehnání nesčíslným bližním.

Sotva že Anně Kateřině jen poněkud bylo možno, aby si buď něčeho odřekla nebo dobrovolně nějak své žádosti přemohla a tělo umrtvovala, ihned jala se to s největší horlivostí konati, pokud ovšem její útlý věk to dovoloval. Řídila se v tom ustavičnými radami svého Anděla, jenž ji osvědcoval, že konala tato cvičení tak vytrvale a opatrně, že nad tím žasneme. V koutku stodoly pověsila si obrázek Matičky Boží s Jezulátkem a pod něj si dala kus dřeva, který měla za oltář. Tam odnášela všechno, čím jí rodiče a známí chtěli učiniti radost a z čeho mívají děti jejich let největší potěšení. Byla pevně přesvědčena, že čeho sama si odřekne, tím že udělá Ježíškovi radost; a tak mu dávala ráda a se srdnatým sebezapřením všechno, co sama dostávala darem. Ale dělala to s tak skromnou prostotou, že nikdo této na pohled dětské hry nepokládal za nic zvláštního a nebránil jí v tom. Nezřídka se stávalo, že její dárky před obrázkem zmizely, což v ní potvrzovalo radostnou domněnku, že sám Ježíšek si je vzal. Tato útěcha byla tím větší, čím jí bylo těžší, aby přemohla svou žádost a zřekla se toho. Neboť přes všechny přijaté milosti byla jen dítětem, které jako jiné děti rádo by bylo snědlo ovoce, koláče a pod. Dokonce i květiny, obrázky, stužky, věnečky, prstýnky, hračky a podobné věci, které v očích dítěte mají cenu nesmírnou, obětovala této svaté touze svého srdéčka; položila je na oltáříček; a když tam přišla podruhé, shledala, že vše bylo zmizelo.

Ježto se tak vytrvale zapírala, dosáhla její duše takové čistoty, že když Anně Kateřině bylo tři léta, modlívala se s vroucností: »Ach, Pane Bože můj, ať raději zemru; nebo když člověk vyroste, uráží tě velikými hříchy.« A kdykoliv vyšla z chalupy rodičů, říkala, jak Overberg do-svědčuje, se zápalem: »Kéž bys hned přede dveřmi padla mrtva, aspoň neurazíš Boha!«

Když povyrostla a scházela se už s dětmi svých let, dávala jim pro Boha vše, co vůbec směla rozdati. Nejchudší byly jí nejmilejší, a ačkoliv sama byla dcerou rodičů nuzných, byla v dávání nevyčerpatelna. Nebylo jí ještě ani čtyřléta, a už tak se zdokonalila, že ať jedla kdykoliv, nikdy se nenajedla do syta. Kdykoliv zasedla s rodiči za stůl, činila hrdlu vše-

likou újmu, vybírajíc si buď co bylo nejhoršího, nebo požívajíc tak málo, že se zdálo nepochopitelné, jak mohla býti živa.

»Dávám to tobě, Bože — říkala vsrdci — abys to věnoval těm chudákům, kteří toho nejvíc potřebují.«

Chudé a nuzné, vůbec všechny lidi jakkoliv trpící a strádající, zamilovalo si její srdce takovou láskou, že muka pocházející z této útrpnosti byla prvními duchovními bolestmi Anny Kateřiny. Slyšela-li o neštěstí, o nemoci nebo o jiném zlu, byla jata útrpností tak mocnou, že zbledla a seděla ztrnulá jako ten, na nějž přicházejí mdloby. Vzpamatovala se zase teprve tehdy, když rodiče se jí starostlivě tázali, zdali se náhle nerozstona; ale v takových chvílích probouzela se v její duši touha poskytnouti pomoci tak mocně, že vroucně se modlíc sama se nabízela Bohu v obět, aby na ni složil utrpení a strasti cizí, aby tak bližnímu bylo zpomoženo. Spatřila-li někoho trpěti hladem nebo bídou, rozběhla se k němu a volala naň s dojemnou prostotou: »Počkej, počkej! dám ti u nás chleba.«

A dobrá matka jí v tom nebránila a nikdy nepokárala dcerušky, když pozvaní přišli pro slíbené dárky. Dokonce i šaty s těla rozdávala a sladkými slovy uprosila rodiče, že jí dovolili, aby poslední svou košilku věnovala malému žebráčkovi.

Spatřila-li Anna Kateřina nemocné nebo plačící dítě, ihned prosila Boha, aby na ni vložil příčinu těchto slz, aby na ni seslal nemoc nebo bolesti, aby jiné jich byly zbaveny. Taková modlitba bývala pak vždycky ihned vyslyšána. Annu Kateřinu stihly bolesti, kdežto děti se uklidnily. Při tom se modlila: »Když chudáš neprosíš a nežebraš, nedostaneš dárků. Tak ani ty, ó Bože, nepomáháš těm, kteří se nechtějí modlit a nechtějí trpět. Hle, prosím a volám za ty, kteří sami se nemodlí!«

Když viděla, že některé dítě má špatné návyky a chyby, prosila o jeho polepšení; aby však byla spíše vyslyšena, uložila si nějaký trest a žádala na Bohu, aby jí dovolil konati pokání za ono dítě. Když později byla žádána, aby vydala počet o tom, kterak jsouc dítětem uměla se už takto modlit, odpověděla prostě: »Nepovím, kdo mě tomu učil; ale to přináší už sama útrpnost. Vždycky jsem cítila, že všichni jsme jedním tělem v Ježíši Kristu; a jako prst mé ruky, tak mě bolelo utrpení bližního. Od dětství svolávala jsem nemoci svých bližních na sebe. Vždycky jsem se domnívala, že Bůh nikdy neselá utrpení bez zvláštní příčiny, a že každickým utrpením se něco zaplatí. Že na někoho utrpení doléhá příliš těžce, to

myslila jsem, jest tím, že není nikoho, kdo by mu pomohl z dluhů. I modlila jsem se, aby Bůh dopustil, abych sama za něj zaplatila, a prosila jsem Ježíška, aby mi pomohl; a hned jsem mívala plno bolesti. » Vzpomínám si«, vypravovala Anna Kateřina zase jindy, »že moje matka měla v obličeji růži a že všecka zateklá ležela v posteli. Byla jsem u ní samotna a pocítila jsem s ní velikou útrpnost. Klekla jsem si v koutku a modlila jsem se úsilně k Bohu; potom jsem obvázála matce hlavu šátkem a znovu jsem se modlila. V tom mne prudce rozbolely zuby a obličej mi všecek otekl. Když ostatní se vrátili domů, zastihli matku zdrávu a mně také bylo brzy lépe. — Za několik let jsem trpěla bolesti skoro nesnesitelné. Rodiče byli těžce nemocní. Klečela jsem u jejich postele vedle tkalcovského stavu a modlila jsem se úpěnlivě. Tu jsem spatřila své ruce nad nimi sepiaty a cosi mne pobízelo, abych držíc nad nemocnými rodiči ruce, nad nimi se modlila, aby se uzdravili.«

Vidouc někoho hřešiti nebo slyšíc o nějakém hříchu, bývala zachváčena velikým zármutkem a prolévala hořké slzy. Když pak polekání rodiče nechápajíce, co se s ní děje, tázali se jí, proč se tak trudí, nebyla s to, aby dala odpověď uspokojivou. Proto jí často domlouvali a měli ji za svéhlavou; proto však nikterak neochabovalo úsilí jejího láskou planoucího srdce, aby se modlila a kála za duchovní bídu bližního. Tak jednou — bylo jí asi čtyři roky — stála u kolébky dítěte na smrt nemocného; vedle ní matka dítěte. Opilý otec dítěte rozvztekle mrštil po matce sekerou, která by byla nemocnému dítěti roztříštila hlavu. Ale Anna Kateřina vskočila rychle do rány, sekera zavadila o její hlavu a sklouzla po kolébce. Dítě bylo zachráněno a děsné následky zločinu odvráceny.

Jindy zas viděla Anna Kateřina, jak děti hrajíce si porušují cudnost. Pojal ji z toho takový zármutek, že se vrhla celým tělem do kopřiv a úpěnlivě volala k Bohu, aby její bolesti přijal za pokání za tyto hříchy.

Také se Židy pocítovala dojemnou útrpnost.

»Když jsem byla ještě malíčká« vypravovala, brával mne otec s sebou jda do Koesfeldu kupovat k židu kramáři. Kdykoliv jsem však spatřila tyhle nešťastníky, pokaždé jsem jich tuze lítovala, ba nejednou jsem i hořce plakala, že jsou tak kamenní a nechtějí a nechtějí hledati spásy. Ach, jak jsou hodni politování! Nemají ani tušení o starých svatých Židech, které vídávám. Nynější Židé pocházejí od zvrhlých a farisejských starých Židů. Vždycky mne hluboko dojímalá bída a zaslepenost těchto lidí, a přec jsem se nejednou přesvědčila, že možno s nimi velmi pěkně

si pohovořiti o Bohu. Ubozí, ubozí Židé! Kdysi nosili živoucí zárodek spásy; ale plodu nepoznali — zavrhlí ho! A teď už ani ho nehledají.»

Ale žádné sebeumrtvení nevzbudí v nás takového úžasu, jako noční modlitba, s kterou Anna Kateřina tak záhy začala a v které už nikdy neustala. Už když jí bylo čtyři léta, začala si ukracovati nočního spánku, dítěti tak potřebného, aby se oddávala pobožnostem. Když rodiče odešli spat, vstala s lůžka a modlila se s Andělem dvě až tři hodiny, mnohdy až do svítání. Zvláště ráda se modlivala pod širým nebem; proto za příznivého počasí vykrádala se za otcovskou chalupu na pole na nevysokém návrší, domnívajíce se, tam že jest blíže Bohu než v dolíku, a tam se modlila obrácena ke kostelům koesfelským s pažema rozpiatýma. I když si nelze ani mysliti, že Anna Kateřina to konala bez vnuknutí svého Anděla, a když nelze v tom nepoznávati řízení Boha, jenž si žádal noční modlitby nevinného dítěte a jenž jí také poskytl potřebné k tomu síly, přece se nesmíme domnívati, že tomuto něžnému, třeba zvláštní milostí posilňovanému dítěti bylo snad toto cvičení lehkým a jaksi zcela přirozeným. Nikoliv; vedení takových duší bývá spíše té povahy, že pracující co nejvěrněji spolu s přijatými milostmi a vedouce ustavičné bolestné zápasy s křehkostmi lidské přirozenosti, stupeň po stupni si dobývají dokonalosti, od Boha jim určené. Tak dopustil Bůh, že také na Anně Kateřině příroda den co den hájila svých práv a že slaboučké tělo žádalo bouřlivě odpočinku, který dle přirozeného řádu jeho vzrůstu a prospívání jest nezbytný; než statečné dítě odporovalo a bez váhání poslouchalo hlasu Anděla, jenž ho volal k modlitbě, třeba že nedovedlo potlačiti bezděčného chvění lidské slabosti a zadržeti horkých slz. Anna Kateřina přemýšlela, čím by vycvičila své tělo, aby v kteroukoliv hodinu noční se ihned probudila; nenalezla však nic lehčího, nežli že si položila do postele dřeva nebo provazy, aby měla spánek co nejnepohodlnější a nejbolestnější, a uzlovité kající pásy, jež sama si splétala, aby ve zvýšených bolestech nalezla síly, které jí příroda nemohla poskytnouti. Takovou věrnost a vytrvalost korunoval Bůh nejstokvělejším zdarem. Anna Kateřina ponenáhlou dosáhla totiž toho, že se zcela obešla bez přirozeného spánku, tak že až do konce svého života ve dne v noci bez oddechu a odpočinku byla neunavnou služebnicí svého Pána.

Nejeden čtenář bude snad více žasnouti nad tím, že čtyřletá divenka byla s to, aby dvě až tři hodiny setrvala na modlitbách, než že na dobu tak dlouhou si upírala spánek; a udiven bude se tázati, co že asi bylo

obsahem modlitby tak dlouho trvající. Modlila se o tolik věcí a tak rozmanitých, jak rozmanité byly právě příčiny a podněty, pro které Bůh si žádal jejich modliteb. Den co den bylo Anně Kateřině ve zjevení ukázováno, zač se má modlití. V řadě obrazů viděla hrozící nehody a nebezpečí, tělesná i duševní, za jejichž odvrácení bylo jí uloženo se modlití. Viděla lidi, kteří reptali v nemoci, truchlili v žalářích, umírali bez přípravy; viděla lidi, kteří byli bez přístřeší, bloudili, tonuli na mořích; viděla lidi v největší nouzi a zoufalství, a jiné potáčet se nad propastmi a těmto všem lidem chtěla předobrotivá Prozřetelnost Boží poskytnouti z ovoce jejich modliteb pomoci, útěchy a záchrany. Proto také jí Bůh v těchto obrazech ukázal, kdyby ustala se za ně modlití a káti, že nikdo by ji nenahradil, a tak že by nebyl zachráněn žádný z těch, kdož byli v nouzi a v nebezpečí. Svatý Anděl podporoval její modlitbu, a žár lásky k bližnímu dodával jejím lkáním k Bohu vysílaným takové smělosti, takové výmluvnosti a vytrvalosti, že hodiny byly jí spíše příliš krátkými než příliš dlouhými.

Zvláště rozmanitá a pohnutlivá byla tato vidění, když se strhla francouzská revoluce. Anna Kateřina byla v duchu vedena do vězení francouzské královny Marie Antonietty a měla jí vyprositi útěchy a posily. To na ni působilo tak mocně, že rodičům a sourozencům vypravovala o bidě královnině, pobízejíc jich, aby se s ní modlili za nešťastnici. Než oni nechápali, co Anna Kateřina mínila, nazvali její řeči blouzněním a dali jí na srozuměnou, že prý jen čarodějnice všechny kouty vymete a všechno vidí. Tyto řeči jí naháněly tolik strachu, že se zpovídala, a jen zpovědník ji dovedl upokojiti. Byla voděna v duchu k mnoha popravám, aby svou modlitbou vyprosila umírajícím pomoci a útěchy; ale zvláště králi Ludvíku XVI.

»Vidouc,« tak vypravovala, »jak tento král a mnoho jiných osob podstupuje smrt tak oddaně, myslila jsem si vždy: Ach, jak jest jim dobře, že odcházejí z té ohavnosti! Když jsem však začala rodičům o tom vypravovati, mysleli, že jsem se zbláznila. Často jsem ležela na kolenou, s pláčem se modlíc, aby Bůh ráčil vysvoboditi ty a ony, jež jsem viděla u velikém nebezpečí, i viděla jsem a zkusila, že důvěrnou modlitbou možno odvrátiti hrozící a ještě vzdálená nebezpečí.«

Když v pozdějších letech Overberg, mimořádný její zpovědník, uložil Anně Kateřině, aby mu vydala počet o tom, jak se modlívala v ranném mládí, odpovíděla: »Od mládí nemodlila jsem se ani tak za sebe, jako

spíše za jiné, aby nebyly páčány hříchy a žádná duše nebyla ztracena. Žádala jsem na Bohu všeho, a čím více mně dával, tím více jsem žádala, a nikdy neměla jsem dosti. Ano, bývala jsem vůči němu až drzou, myslíc si: Vždyť přece má všechno a vidí rád, když člověk hodně srdečně na něm žebrá.«

Jak dokonalé čistoty srdce však dosáhla takto se cvičíc statečná dívka, o tom vydává Overberg toto svědectví: »Už od šesti let neznala Anna Kateřina jiných radostí leč v Bohu a jiného bolu ani zármutku leda ten, že tohoto předobrotivého Boha lidé urážejí. Když jala se tak horlivě umrtvovati a přemáhati své tělo, vzplanula v jejím srdci taková láska k Bohu, že se modlivala: »Bože můj! I kdyby nebylo ani nebe ani pekla ani očištcе, přece bych tě milovala z celého srdce a nade všechno.«

Velikou část svých modliteb obětovala Anna Kateřina dušičkám v očištcі, které nezřídka k ní přicházely, o pomoc jí prosíce. V zimě klekala si v noci do sněhu a rozpiatýma pažema modlila se za ně, až zimou všechna zkrehla. Také si mnohdy k modlitbě klekala na ostré hranaté dřevo jako na stoličku nebo do kopřiv a ještě se kopřivami šlehala, aby těmito mukami zvýšila účinnost svých modliteb. A při tom dostalo se jí nejednou té útěchy, že vysvobozené duše jí potom děkovaly. O tom vypravovala později toto:

»Když jsem byla ještě dítětem, vedla mě jakási, mně zcela nepovědomá osoba na místo, které se mi zdálo býti očištcem. Tam u velikých mukách jsem viděla mnoho duší, které mě úpěnlivě prosily o modlitbu. Bylo mi, jako by mě vedli do hluboké propasti. Spatřila jsem širošířý prostor, který ve mně budil hrůzu a přec zas také hluboké pohnutí; neboť seděli tam tak tiší, smutní lidé, ale s takovým výrazem v tváři, jako by v jejich srdci se ještě tajila radost a jako by doufali v milosrdenství Boží. Ohně jsem tam neviděla; ale cítila jsem, že ti ubožáci uvnitř trpěli veliké bolesti.

»Modlila-li jsem se hodně vroucně za dušičky, slýchávala jsem kolem sebe hlasy: Bůh ti zaplať, Bůh ti zaplať! Jdouc jednoho dne do kostela, ztratila jsem amuletek, který mi darovala matka. Tato ztráta mě bolela nemálo i pokládala jsem to za hřích, že jsem nebyla pozornější. Z bolesti nad tím zapoměla jsem se večer modlití za ony dušičky, které jsou Bohu nejmilejší. Ale když jsem šla do kůlny pro dříví, vstoupila mi do cesty bílá postava s několika černými skvrnami a řekla: Ty na mne zapomínáš! Velmi jsem se polekala a ihned jsem se pomodlila opominutou mod-

litbu. Druhého dne na své vroucí prosby nalezla jsem ve sněhu amulet.

»Když jsem byla větší, chodila jsem do Koesfeldu na ranní. Abych se mohla lépe modlit za dušičky, dávala jsem se cestou, kterou nikdo nechodil. Bylo-li ještě šero, viděla jsem před sebou vznášeti se dušičky, vždy dvě a dvě, jako lesklé perličky v matném poněkud plameni. Tak byla má cesta úplně osvětlena, i radovala jsem se, že byly kolem mne, poněvadž jsem je znala a velmi milovala; neboť v noci přicházely ke mně a dožadovaly se mé pomoci.«

ANNA KATEŘINA JEST VEDENA OD BOHA VIDĚNÍMI

Bohatství obrazů, které ve vlitém světle duše Anny Kateřiny se ukazovaly, objevilo se jejím rodičům i sousedům, jakmile uměla mluvit. Nejmilejší zábavou jejího otce Bernarda po denní lopotě bylo, že si sedl vedle krbu, posadil si své rozumné dítě na kolena a dal si od něho vypravovati: »Antřinko — říkával — teď sedíš v mé komůrce, tož mi povídej něco!«* I vypravovala mu velmi živě události starozákonní, které vidala v obrazech, že prolévaje slzy se tázával: »Milé dítě, kde to vše bereš?« ona však odpovídala: »Ale tatínku, vždyť je to tak! vždyť to tak vidím!« Na to umlkal a už se netázal.

Tyto obrazy viděla bdíc, každé hodiny denní a za každého zaměstnání. A domnívajíc se, že všichni lidé zří kolem sebe takové úkazy jako ona, mluvila o nich zcela otevřeně, a nezřídka se i rozhorlila, když jiné děti jí odporovaly nebo se jí posmívaly. Jednou jakýsi poustevník, jenž tvrdil, že byl v Římě a v Jerusálema, líčil posvátná místa, ale docela nesprávně a všechno popletl. Čilá dívka, jež s rodiči klidně naslouchala jeho vypravování, nedovedla se už udržeti, pokárala ho směle ze lži a sama jala se popisovati posvátná místa jako něco do nejmenších podrobností známého. Zaražení rodiče pokáráli tuto horlivost a Anna Kateřina byla od té chvíle opatrnější.

Když chodila do vesnické školy, v níž byl rektorem starý sedlák, líčila jednou Zmrtvýchvstání Páně, jak je právě zřela u vidění; ale také tam byla vážně napomenuta, aby si už nic takového nesmyslela. Takovými neblahými zkušenostmi zastrašena umlkala a nesvěřovala se už

* »Annthrieken (Anna Kathrinchen), nu bist du in mi kämmerken, nu vertell mi wat!«

živé duši, čeho v skrytě byla účastna ; ale zjevení neustávala, naopak : před jejím duševním zrakem vynořovaly se častěji a častěji veliké souvislé obrazy událostí a tajemství víry, a ať Anna Kateřina byla kdekoliv, všude je zřela kolem sebe.

Bylo to dvanácte článků Apoštolského Vyznání víry, které s postupem církevního roku v nekonečně bohatých obrazech se ukazovaly jejímu duševnímu zraku. Zřela stvoření nebe, pád andělů, stvoření země a ráje, viděla Adama a Evu a jejich pád, a v nepřetržité řadě vidění patřila, jak tajemství přesvatého Vtělení a Vykoupení se vyvíjelo po všechny věky a po všechna pokolení od prvopočátku až do plnosti časů, že jeviště posvátných událostí a osoby starozákonní znala lépe než lidi, s kterými se denně potkávala, a než místa, kam často docházela. V těchto viděních pak zvláště důvěrně obcovala s oněmi svatými osobami, jež stojíce v užším vztahu k přesvatému člověčenství Ježíše Krista, jsou také věřícím bližšími. Z nich byly to zejména svaté rodiny Joachima a Anny, Zachariáše a Alžběty, mezi nimiž Anna Kateřina zdomácněla a s nimiž se sprátelila, neboť s nimi oslavovala v dobách příslibení tajuplné svátky, s nimi putovala do Jerusalema a na jiná posvátná místa, s nimi úpěnlivě vyprošovala příští Vykupitelova, a s nimi se mu klaněla vítajíc ho, když posléze se narodil.

Jerusalemský Chrám,* lesk a velikolepost bohoslužby v něm konané, Archu Úmluvy a vše, co obsahovala, tajemství Velesvatyně, kterým jen málokdo rozuměl, kněžské třídy a obětí, žalmový zpěv a přerozmanité předpisy a obyčeje starého obřadního zákona — to vše znala dokonale do nejmenších podrobností, jako zvyky a zbožná podání, dle nichž v židovských rodinách, věrně oddaných víře otců, se plnil Zákon a řídil se veškeren domácí život.

Než za těchto vidění nebyla Anna Kateřina pouhou pozorovatelkou obrazů, nýbrž sama prožívala, co viděla, a jednala s opravdovými vrs-

* Dějiny města Jerusalema od jeho založení až po dobu přítomnou byly jí postupně ukázány ve viděních a tak v mladých letech zřela dokonce v obrazech i Templáři. Vypravovala jednou : »Když za mého mládí táhla naší krajinou první vojska, pořád jsem si myslela, že jistě přijdou s nimi také takoví, které jsem už dříve viděla v duchu. Tak jsem tedy stále hledala takové vojáky, kteří byli také duchovními. Měli na sobě bílé šaty s několika kříži, a byli opásáni meči. Vidala jsem, že pobývali v dalekých končinách mezi Turky, a viděla jsem, že měli jakési tajnosti jako zednáři, a že také mnoho lidí utratili. Divila jsem se, že mezi vojsky mimo táhnoucími jsem nikdy nezřela takových lidí, až jsem zvěděla, že už dávno jsou mrtví a že to byli Templáři.«

tevníky událostí zběhlých před kolika tisíci lety. V té příčině dalo se s ní podobně, jako se svatou Kateřinou Sienskou, kterou rovněž už od nejútlejšího mládí připravoval Bůh viděními na její pozdější velkolepou činnost, pro níž měla potřebí takového osvobození ducha ode všech tvorů, takového nepohnutelného soustředění všech duševních sil v Bohu, aby v obcování s papeži a knížaty a v největším jeku a ryku světa zůstala pevná a čista právě tak, jako v ústraní tiché cely klášterní. Avšak takové síle mohla se přiučiti jen ve škole svatých arcidiákonů a kajících thebaidských, proto po celá léta zřela je u vidění tak jasném a živém, že s nimi pletla košíky a rohožky, s nimi se modlila a zpívala žalmy, s nimi se postila a kající skutky konala, s nimi ostříhala mlčení a ukládala si odříkání a umrtvování, kterážto cvičení ji nutně přivedla k úplnému odtržení od tvorů a k nejužšímu spojení s Bohem. Pavel, Antonín, Pachomius, Hilarion byli jejími vzory a učiteli, a s nimi obcovala právě tak důvěrně, jako Anna Kateřina s Joachimem a Annou a jejich svatými předky.

Duchem jsouc přítomna slavnostem starozákonního řádu spásy, slavila je Anna Kateřina jako dítko svaté víry katolické, jež ve všech předobrazech a prorockých tajemstvích vidělo jejich naplnění. Ale o starozákonních svátcích viděla zároveň také skutečné události a dějinné příběhy, které byly příčinou a předmětem oslav, že její podivuhodná vidění obsáhla vždy celé dějiny spásy. Těmito viděními byla naplněna první doba jejího mládí, až později se dostavila rovněž obsáhlá, úplná vidění ze života nejsvětějšího Vykupitele. Tento pořádek souvisel s úlohou Anny Kateřiny, trpěti totiž za katolickou víru v době, která v pošetilé zlobě zapírala dokonce i možnost zjevení Božího, popírala tajemství Vtělení a Vykoupení, ďábelská rouhání kydala na proroky, apoštoly a světce Církve a která zřela, jak počet nepřátel Božích se denně rozmnožuje z řad pobloudilých kněží. V této přestrašlivé době poskytnuv duši Anny Kateřiny světla prorockého, učinil ji Bůh schopnou, aby zřela všechny události svatého zjevení a celické dějiny spásy ještě jasněji a úplněji než oni, kteří to vše prožili, a aby úradky Boží, od věčnosti pojaté a v čase vykonané, vyznala a velebila srdcem, jehož čistota a lásky žár byly Bohu zadostučiněním za urážky, kterými zloba nevěry zasypávala jeho milosrdenství.

Sám Spasitel ráčil býti vůdcem této omilostněné duše v nesmírných oblastech těchto vidění, a otevíral jí smysl nejskrytějších tajemství. Chodil s ní po všech těch místech, která svým pozemským životem byl po-

světil, a ukazoval jí, jak kde skutkem dovršil, co od počátku věků na záchranu padlého pokolení lidského byl připravoval. Zjevil jí tajemství neposkvrněného Početí přesvaté své Matky, a ukázal jí všechny vyvolené osoby, rodiny a pokolení, kterých použil v dobách příslibení, aby jimi připravoval naplnění Spásy. Z této ustavičné pomoci božského Spasitele čerpala Anna Kateřina sílu ducha, že nejen snesla a pojala bohatství svých vidění, ale že také dovedla zachovati souhlas mezi vnitřním žitím a jednáním ve viděních a mezi skutky života vnějšího. Celičké dny byla zaujata nepřetržitým patřením, tedy duchem stále odvrácena od světa vnějšího; a přece každé zaměstnání a každá práce, k níž už velmi záhy ji rodiče přidržovali, šla jí tak rychle a jistě od ruky, jako by neměla nic jiného na mysli. Žádná vnější událost, ať jakákoliv, nesměla porušiti hlubokého klidu jejich duševních sil u viděních soustředěných; proto dostalo se Anně Kateřině darem od Boha obratnosti v ručních pracích a všech vědomostí potřebných v obyčejném životě, a nebyla nucena, aby teprve pracným učením a dlouhým cvičením jich pozvolna nabývala. Jako uměla ihned čisti, jakmile otevřela knihu, tak dařila se jí každá práce doma i na poli, kterou vzala do ruky. Zdálo se, že všechno se obrací v požehnání a zdar, čeho se dotkla nebo co konala; a rodiče i sourozenci tak si zvykli podívané, jak slaboučké dítě chápalo se vždy s radostnou ochotou i práce sebe krušnější, a vždy všechno šťastně vykonalo, že nerušili její tiché usebranosti ani neusilovali dotěrnými otázkami prolomit hlubokého mlčení její duše. Nenastalať ještě Anně Kateřině přetěžká zkouška, aby vydala počet ze svých vidění a do střizlivých slov lidské řeči aby vtěsňovala bohatství tak veliké a nesmírné, že sama je vnímala jen v paprscích prorockého světla a nikoli v mezích slova. A třeba že bolesti a utrpení byly jejími stálými průvodci, přece nikdy nedovedly přerušiti hluboké usebranosti jejího u viděních žijícího ducha, a proto v pozdějších letech toužila Anna Kateřina tak často po této tiché skrytosti svého mládí a děkujíc radostně Bohu jednou dosvědčila:

»V mém dětství byla jsem ustavičně ztracena v Bohu. Ode všech svých prací byla jsem odvrácena duchem a ustavičně jsem byla zaujata viděním. Ať jsem šla s rodiči na pole nebo do práce, nikdy jsem nedlela na zemi. Všecko zde na zemi bylo mi jako temný, zmatený sen; ale to druhé byla samá jasnost a nebeská pravda.«

Ale Náš Pán nechtěl býti Anně Kateřině vůdcem a učitelem jenom v oblastech vidění, nýbrž mnohem více ještě ve cvičbě všeliké bohumilosti;

proto obcovał s ní prostince, docela po dětsku, aby ji krok za krokem vedl k dokonalosti a k nejpůlnější shodnosti se sebou samým. Přišel k ní jako dítě, s křížem na ramenou, mlčky na ni pohleděl; že dojata jeho trpělivostí, vzala si těžký kus dřeva na ramena a nesla ho modlic se, dokud měla síly. Nebo spatřila Ježíše plakati pro urážky, které mu působily drzé a rozpustilé děti; a tento pohled zahnal ji nejednou do trní a kopřiv, aby svým pokáním bez viny usmířila Pána. Modlila-li se Křížovou cestou, přicházel k ní a dával jí nésti svůj kříž. Když pracovala na poli nebo pásła krávy, k čemuž ji rodiče přidržovali už od pátého roku, navštěvoval ji, jako dítě navštěvuje druhy svých dětských her, abys nimi si popracovalo i podovádělo; neboť slovem i skutkem ji poučoval, jak veškeren život zříditi ke cti Boží. Vnukl ji porozumění i schopnost, aby všecko konala pro Boha, ano i radovánky a hry dětských let aby řídila k nebi.

Jest opravdu roztomilé, co, sama o tom vypravuje v pozdějších letech: »Když jsem byla dítětem, pracovával Chlapeček se mnou. Pamatuji se, že už šestileté dítě jsem si počínala jako teď. Věděla jsem, že se mi narodí bratříček; nedovedu však říci, odkud jsem to věděla. Byla bych ráda něco udělala matce pro děťátko, ale neuměla jsem ještě šiti. Ale Chlapeček přicházel ke mne a učil mne všemu a pomáhal mi šiti čepček a jiné dětské prádélko. Matka se podívala, jak jsem to všecko dokázala, ale vzala si to a oblékala dítě do toho.

»Když pak jsem začala pásti krávy, přicházel zase Chlapeček ke mně a působil, že se krávy samy pásly. My jsme si pak povídali o rozličných dobrých věcech: jak budeme Pánu Bohu sloužiti a Ježíška milovati a že Bůh všecko vidí. Bývala jsem s Chlapečkem velmi často a spolu jsme dokázali všecinko. Šili jsme, pletli čepčky a punčošky chudým dětem. Uměla jsem všecko, nač jsem si jen vzpomněla; a také jsem měla všecko, čeho jsem potřebovala. Někdy přicházely k nám také jeptišky, a to vždycky annunciátky. Nejdívnější bylo, že jsem vždycky všecko sama zřídila a myslila jsem, že to dělám já; a vlastně to byl Chlapeček, který všecko udělal«.

Požehnání tohoto podivuhodného obcování přenášela Anna Kateřina na všechny příbuzné a známé, s nimiž se stýkala, a zvláště to byli její vrstevníci, s nimiž se cvičila v tom, o čem byla poučena. Byla-li mezi nimi, dovedla jim vykládati o přítomnosti Boha, Ježíška a svatého Anděla Strážného slovy tak libeznými, že ostatní děti ji rády poslouchaly

a učinily vše, co chtěla. Kráčela-li s nimi polními cestami, přes které se skláněla obilní stébla, vyzvala malou tlupu, aby kráčely hezky v procesí, pamatující, že svatí Andělé jsou s nimi.

»Uděláme si nebe na zemi«, říkávala jim, »budeme všechno dělati ve jménu Ježíšovu a vždy míti na paměti, že Ježíšek jest mezi námi. Nebudeme dělati nic zlého, a kde budeme moci, zabráníme zlu, a najdeme-li někde oka na zajíce nebo pasti na ptáky, od chlapců poliknuté, odklidíme je, aby se již tak neukrádalo Pánu Bohu dne. A tak ponenáhlu začneme nový svět, aby bylo opravdové nebe na zemi«.

Hrajíc si s dětmi na písku, vytvářela svýma obratnýma ručkama posvátná místa jerusalemská, jak je vidala ve zjeveních. Ještě v pozdních letech vypravovávala o tom:

»Kdybych v dětství byla měla někoho u sebe, byla bych bývala jistě s to, abych zobrazila většinu cest a městeček Svaté Země, neboť stále měla jsem je na očích tak živě, že žádná místa nebyla mi tak povědoma jako tato. Když jsem byla na poli nebo s dětmi si hrála ve vlhkém písku nebo v hliništi, dělala jsem v písku Kalvarii, svatý Hrob s jeho zahrádkou, říčku s můstkem a domky. Ještě se pamatuji, jak jsem hnětla čtyřhranné prázdné domky a jak třístičkou jsem vyrýpávala roztočivá nepravidelná okénka. Také si vzpomínám, jak jednou jsem si řekla, že udělám figurky Pána Ježíše, obou lotrů a nejsvětější Matky u kříže stojící, ale pak jsem od toho upustila, domnívající se, že by to bylo zneuctění. Jednou jsem si hrála se dvěma dětmi na poli. Byly bychom tak rády měly křížek do kapličky, kterou jsme si vyhrabaly v hlíně, abychom se před ním modlily. Poněvadž jsme chtěly míti křížek hodně hezký a nikterak jsme ho nemohly udělati, řekla jsem jednomu: Víš už co a jak! Ty jej vyřežeš ze dřeva a otiskneš do hlíny. Já mám starou cínovou pokličku, tu rozpustíme nad uhlím a ulejeme tak překrásný křížek. Běžela jsem domů a přinesla jsem pokličku a uhlí. Ale, když jsme byli v nejlepším, přišla matka a já byla potrestána«.

Také Jan Křtitel, jenž v dětství pod ochranou Andělů žil na poušti a byl důvěrným přítelem němé tváře, přicházel k Anně Kateřině jako druh jejich dětských her. Pasouc krávy volávala ho: »Jeníčku chlapečku, co máš tu kůži, pojď sem!« i přišel a pobyl s ní. U velmi jasném vidění zřela jeho život na poušti, a za přátelského obcování obou dětí dostávalo se Anně Kateřině od Jana návodu, jak by po jeho příkladě si měla zachovati nevýslovnou čistotu a prostotu, pro kterou on tak se líbil Bo-

hu. Živá účast na podivuhodných událostech jeho svatého dětství uváděla ji do otcovského domu Janova a do jeho svatého příbuzenstva, a Anna Kateřina znala všechny tyto osobnosti tak dobře a dokonale, že ji pudila k nim náklonnost až dojemně důvěrná, a že mezi nimi zdomácněla více než v otcovské chalupě.

Ale jak toto tajuplné spojení s posvátnými dějinami a se svatými osobami protkávalo vnější život dívky a jak se dle jejího spojení utvářel, to snadno poznati z vlastních vyznání Anny Kateřiny. Vypravujíc na sklonku svého života vidění o životě Pána Ježíše, vydala těmito slovy počet o svém chování za těchto vidění:

»Od svého dětství každého roku vždy v adventě provázela jsem krok za krokem Josefa a Marii na jejich pouti z Nazareta do Betléma, a to rok co rok až posavad vždy stejně. O Matičku Boží mívala jsem pro její cestu už dítě vždy takovou starost, a všechny svízele jejího putování pocítovala jsem s ní tak skutečně a živě jako kteroukoliv událost vnějšího svého života, kterou jsem zažila ve svém mládí. Ano byla jsem tím mnohem více dotčena a brala jsem na tom podíl mnohem větší nežli na čemkoliv jiném, co mne potkalo, neboť Maria byla mně přec Matičkou mého Pána a Boha a nosila pod srdcem mou Spásu. Všecko to, co se slaví o některém církevním svátku, nebylo mi pouhou vzpomínkou nebo pozorným rozjímáním, nýbrž moje duše byla do těchto slavností vedena a puzena, aby je oslavoval a tak, jako by jejich tajemství a události se rozvíjely právě před mýma očima, i zřela jsem a pocítovala všecko ve skutečné přítomnosti před sebou.«

Patření tak živé nemohlo arci zůstatí uzavřeno v nitru její duše, nýbrž určovalo každické hnutí Anny Kateřiny. Nejněžnější láskou k Marii Panně puzena, konala s dětinnou horlivostí vše, co by as byla mohla konati, kdyby byla bývala skutečnou vrstevnicí svaté Rodiny a kdyby s ní byla žila v důvěrném přátelství. Když na př. viděla Marii se svatým Josefem na cestě do Betléma, vnuklo jí toto vidění zvláštní záměr a úmysl, s kterým vykonávala své skutky kající a umrtvující. Bděla tedy v noci na modlitbách, očekávajíc Marie, a odepírala si pokrmu, aby unaveným Poutníkům poskytla tím občerstvení. Ke krátkému nočnímu odpočinku uléhala jen na tvrdou zemi, poněvadž její lůžko musilo býti připraveno Matičce Boží. Běžela jí kus cesty naproti, nebo čekala a modlila se pod stromem, vědouc, že Maria Panna bude odpočívati pod stromem. V noci před Kristovým narozením nejen viděla, ale i cítila příchod přesvaté

Panny do jeskyně betlémské, že rozplývají se něžnější starostlivostí i oheň rozdělala, aby Maria Panna netrpěla zimou nebo aby si mohla něco uvařit; a co Anna Kateřina mohla rozdati z vlastních chudičkových dáreků, to měla připraveno, aby to nabídla Matičce Boží.

»Předobrotivý Bůh, řekla jednou, měl asi zalíbení na dobré vůli dítěte, neboť od dětství až do dnešního dne rok co rok vždy v adventě dával mi všechno zase stejně zřítí. Sedávám vždy na pěkném místečku a vidím všechno. — Za dětství obcovala jsem se všemi zcela bez ostychu a velmi důvěrně; jsouc však jeptiškou, byla jsem mnohem nesmělejší a zdrženlivější. Když jsem hodně vroucně o to prosila, dala mi svatá Panna také nejednou Ježíška pochovati.«

Toto důvěrné, něžné obcování s Bohem a s jeho Svatými roznítlo v srdéčku děvčátka touhu, ano žízeň čistoty a pokání, která mohla být uhašena jen odříkáním a utrpením, a posvěcující vidění, kterými se živila její duše, mocně v ní posílila nesmírně jemný cit pro všechno čisté, neposkvrněné a svaté, jako na druhé straně byla naplněna odporem a hnusem ke všemu, co jakkoliv souviselo s vinou a zkažeností, s poskvrněním a nečistotou, nebo co by bylo aspoň ke hříchu vedlo. Tento svatý pud byl jejím neklamným vůdcem, na nějž mohla spoléhat tak jistě jako na svého Anděla Strážce. A byl stále jemnějším, stále mocnějším, čím horlivěji poslouchala Anna Kateřina vnitřních vnuknutí, kterými Duch Svatý ji nabádal, aby si zachovala bdělost nad smysly a útlost svědomí, jež by odpovídala bohatství milosti, kterými byla ozdobena její duše. Ze svých vidění poznala stav rajske nevinnosti a krásu posvěcující milosti dříve, než zkáza padlého světa přišla jí na oči; a pocítila nekonečnou cenu zásluh nejsvětějšího Vykupitele, jenž padlému člověčenstvu chtěl zase přinést ztracenou čistotu, dříve než věděla, která nebezpečí hrozí této nevinnosti; proto její láska k čistotě podobala se plameni, který ztrávil všechn rmut dříve, než její duše mohla jím být dotčena.

Její zpovědník Overberg dosvědčuje: »Už od nejútlejšího mládí nikdy nepocítila Anna Kateřina ani hnutí smyslnosti, a nikdy neměla na sebe žalovati hříchu nečistoty, ani v myšlenkách. Byvši pod závazkem poslušnosti otázkána, proč že jest prosta každického pokušení proti čistotě, vyznala, jak jí jednou ve zjevení bylo ukázáno, že by sice od přirozenosti byla k tomu nakloněna, ale že zapírajíc se tak záhy a přemáhajíc vytrvale všechny ostatní náklonnosti a žádosti, podlomila v sobě všechna zlá hnutí dříve, než pocítila jejich osten.«

Jak dojemně už v nejútlejším mládí se projevoval její živý cit pro čistotu, vysvitá z toho, co Anna Kateřina sdělila, vypravujíc svá vidění o Ráji:

»Vzpomínám si, když mi bylo čtyři léta a rodiče mě vzali s sebou do kostela, že jsem zcela určitě očekávala, že v kostele spatřím Boha a zcela jinší lidi, mnohem duchovější a stkvělejší. Vstoupivši, ohlížela jsem se na všechny strany, ale nebylo to tam takové, jak jsem si to myslela. Kněz u oltáře, myslela jsem si, to jest asi Bůh; ale pak jsem hledala svaté Panenky Marie: myslela jsem si, že všechno jest jim tam podrobeno, neboť toto bylo všímou rozkoší. Ale nenalezala jsem, co jsem si myslela. Také později ještě mívala jsem takové myšlenky, a stále jsem se ohlížela po dvou třech modlíčkách, které měly přehozeny loktuše a byly poněkud počestnější, a myslela jsem si, to že jsou asi osoby, kterých hledám; ale nikoliv, nebyly. Stále jsem si myslela, že Maria jest asi oblečena blankytným pláštěm, bílým závojem a hladkým bílým spodním rouchem. Tu jsem zřela u vidění Ráj, i hledala jsem v kostele Adama a Evu před pádem, v té kráse, jakou měli před pádem, a myslela jsem pak: až se vyzpovídáš, potom je nalezneš. Ale ani potom jsem jich nenalezla. Posléze jsem jednou spatřila v kostele starou šlechtickou zbožnou rodinu; dcery měly šaty celé bílé. I myslela jsem, ty že mají aspoň něco z toho, i měla jsem k nim velikou úctu. Ale ani ty ještě to nebyly. Měla jsem stálý pocit, že všechno, co vidím, jest velmi špinavo a odporно. V takové myšlenky jsem se vždycky úplně zabloukala a zapomínala jsem jídla i pití, že jsem nejednou slyšela rodiče hovořiti: Co jest tomu dítěti? Co se to děje s naší Antřinkou?

»V dětských letech jsem se nejednou s Bohem s velikou důvěrností radila, že to nebo ono tak udělal. Nechápala jsem, jak Bůh jen mohl dopustiti hřích, když přece všechno má ve svých rukou. Zvláště však věčnost pekelných trestů zdála se mi nepochopitelně krutou. Tu pokaždé jsem mívala vidění tak poučná a názorná, že jsem se posléze přesvědčila, jak nekonečně dobrotivý a spravedlivý jest Bůh, a jak já bych to byla udělala nesmírně uboze, kdybych byla chtěla míti něco po svém.«

Po všem, co jsme dosud na Anně Kateřině poznali, smíme i na ni obrátiti slova, kterými magister Šebastian z Perugie se vyjadřuje o blahoslavené Kolumbě z Rieti:

»Toto dítě se narodilo, aby zbaveno všeliké smyslnosti, rozplynulo se v žár lásky a vzplanulo láskou k Bohu a bližnímu; a v tomto svém

svatém povolání bylo tak pevně založeno, že ani našeptávání ďáblovo jí nezmátlo, ani svůdnost pýchy jí nezkalila, ani osten těla jí nezranil.« Jak také byla by mohla býti její silná duše omilostněna plností světla, kdyby nebyla přebývala v těle, kteréž čisto jako lilie nikdy nesmělo pocítiti, že jeho údy mohly by býti poslušny jiného zákona než toho, že jest majetkem Páně?

JAKĚHO VYCHOVÁNÍ DOSTALO SE ANNĚ KATEŘINĚ DOMA

Anna Kateřina byla dcerou rodičů opravdu zbožných, kteří v pozhledání spokojené, poněvadž do Vůle Boží odevzdané chudoby měli náhradu za vnější blahobyt, jehož se jim nedostávalo. V celém jejich životě spatřovala dívka obraz domácnosti, uspořádané podle předpisů svaté víry, a od jejich umírněné přísnosti dostalo se jí vychování, které jak jejím schopnostem, tak i jejímu povolání bylo co nejprůměřenější. Otcovská chaloupka stala se Anně Kateřině školou zbožnosti a ještě v pozdních letech se srdcem vděčností překypujícím vzpomínala napomenutí, jichž se jí od dobrých rodičů dostalo, a všech cvičení v kázni a zbožnosti, knimž byla od nich vedena. Bylo jí sladkou útěchou, vypravovati o tom, a tak jest nám možno povahu a mravy rodičů vyličití vlastními slovy jejich dítěte.

»Můj otec byl velmi zbožný a poctivý. Byl povahy vážné, ale přece veselý. Jsa chud, nadřel se dosti, a byl velmi pracovitý; než o výdělek se nestrachoal. S dětinnou důvěrou skládal vše do rukou Božích, a konal svou krušnou práci jako věrný služebník, beze strachu a bez lakoty. Jeho řeč byla samá prostá krásná průpovídka a zbožné dětinné pořekadlo. Jednou vyprávěl nám dětem o velikánském muži, zvaném Obru, který se ubíral světem. Mně se potom zdálo, že tohoto velikána vidím, an kráčí po zemi a velikou lopatou nahazuje zde dobrou, onde zase špatnou půdu. Poněvadž můj otec byl velmi horliv do práce, už od malička měl mě velmi přísně k práci. V zimě v létě musila jsem už před svítáním do ohrady, chytati koně. Byla to velmi zlá kobyla, kopala a kousala a často utekla i mému otci; mně však dala se chytiti hned, a někdy přiběhla mi dokonce i naproti. Kolikrát vlezla jsem si na ni skameně nebo s vysokéhromádky a jela jsem na ní domů. Sice otáčela

hlavu, chtějíc mě kousnouti, ale udeřila jsem ji po nose i šla pak pokojně domů. Vozila jsem s tou kobyloou také polní plodiny a hnůj. Ani už teď nechápu, jak já takové slaboučké dítě jsem s ní co svedla.

»Když mne otec vzal časné z rána na pole a když pak vyšlo slunce, sňal klobouk a modlil se a mluvil o Bohu, jenž dává slunci nad námi tak krásně vycházeti. Také říkával nejednou, že činí velmi špatně a ošklivě, kdo povaluje se na loži tak dlouho, že slunce svítí na spícího; neboť pro takové lenošení prý hyne dům i hospodářství, hyne země i lid. Tu jsem jednou poznamenala: Mně to neublíží, neboť na mé lože sluníčko nedosáhne! Ale otec mi odpověděl: I když ty nevidíš sluníčka, když vyšlo, vidí sluníčko všecko a všude vnikne. Od té doby měla jsem se velmi na pozoru.

»Když ráno před svítáním jsme spolu vyšli, říkával také otec: Hled'te, ještě živá noha tudy nešla, ještě jest všecka rosa! My jsme první a pomodlíte-li se hodně nábožně, posvětime pole i luka. Ach, jak jest to krásné, kráčetí první, ještě nesraženou rosou! To leží na polích ještě všecko požehnání, ještě žádný hřích tu nebyl spáchán, žádné špatné slovo tu nepadlo. Ale když člověk vyjde a rosa už jest od lidí pošlapána, jest to, jako by vše bylo pošpiněno a pokaženo.

»Třebaže jsem byla maličká a slaboučká, už velmi záhy brzy rodiče, brzy příbuzní brali mnena těžkou polní práci. A jako by to bylo uděláno, vždycky jsem přišla k pracem nejnamahavějším. Pamatuji se, že jsem jednou na jednu zápřež naložila na dvacet hromádek obilí a to bez oddechu a rychleji než nejsilnější pacholek. Také při sečení a vázání bylo se mi hodně činiti.

»S otcem musila jsem na pole, poháněti kobyly, nazdvihovati brány, a vůbec ve všem všudy pomáhati. Kdykoliv jsme se obraceli nebo zastavili, říkával: Jak jest to teď krásné! Pohleď tady, vidíme rovnou do Koesfeldu na kostel k Velebné Svátosti a můžeme se pokloniti Pánu Bohu! Ale také Pán Bůh nás tady vidí a žehná všem našim pracem. — Když zvonilo na Mši svatou, sňal klobouk, pomodlil se a řekl: Teď budeme na celé Mši svaté. A pustiv se znovu do práce, říkal chvílemi: Teď se modlí kněz Gloria, teď Sanctus, teď se pomodlíme s ním to, teď ono, teď se s ním požehnáme svatým křížem. Po té si zazpíval nějaký verš nebo si zapískal nápěv některé kostelní písně. A když jsem podzvihla brány říkával: Teď kdekdo mluví jen o zázracích a my přece žijeme ze samých zázraků, ze samé milosti Boží! Podívej se na zrníčko

v zemi! Tady leží a z něho vyrostle dlouhé stéblo a na něm zase sto takových zrníček! Toť přece také veliký zázrak!

»V neděli po obědě opakoval nám otec vždycky celičké kázání a vysvětloval nám všecko velmi poučně. Také nám předčítal výklad svatého Evangelia.«

Matka byla právě tak zbožná a právě tak smýšlela jako její muž. Za 21 let porodila mu devět dětí. Roku 1766 povila první a r. 1787 poslední. Krušná lopota a práce, jež byla údělem jejího manželství, ostatně velmi spokojeného a šťastného věrnou láskou zbožného muže, učinila z ní arci ženu vážnou a přísnou, ale v jejím srdci zachovala velikou dobrotu a nezničitelnou laskavost ke každému. Čím více se plahočila s mužem, aby sobě a dětem opatřili skrovného živobytí, tím méně, jak se zdálo, pocítovala úzkostlivé starosti nebo krutost, a tím více se vzdalovala veškeré nespokojenosti s klopotným svým postavením. Ano naplněna duchem modlitby, dosáhla matka takové dokonalosti, že práci a námahu pokládala za milost, a jen to měla stále na paměti, aby Bůh ji jednou shledal dobrou hospodyní. Ještě v pozdních letech vypravovala o ní Anna Kateřina: »Začátkům katechismu naučila jsem se od matky a to byly její průpovědi: Pane, jak ty chceš, a nikoliv, jak já chci! a jiná: Pane, dej mi trpělivost, a pak bij rádně! a to jsem si pamatovala po celý život. A kdykoliv jsem si hrála s jinými dětmi, říkávala matka: Když si děti hezky zbožně hrají, jsou mezi nimi Andělé nebo Ježíšek! Brala jsem to za jistou pravdu, nepochybujíc o tom ani dost málo, a často jsem se dívala s opravdovou žádostí k nebi, zdali už přijdou, a někdy jsem opravdu myslela, že jsou mezi námi. Aby však přišli jistotně, hráli jsme jen dobré a zbožné hry. — Když bylo mi s dětmi jíti do kostela nebo kamkoliv jinam, šla jsem buď napřed nebo vzadu, abych cestou neviděla nebo neslyšela nic nepěkného. To mi tak prikazovala matka a napomínala mě, abych se cestou to neb ono modlila. Znamenajíc se svatým křížem na čele, na ústech a na prsou, myslela jsem, to že jsou klíče, aby do myšlenek, do úst ani do srdce nevloudilo se nic zlého. Jen aby Ježíšek měl ty klíče, potom bude všecko dobře.«

Celý život svých rodičů viděla Anna Kateřina zřízen podle prikázání Božích a dle cvičení Církve, a jedinou radost a útěchu, která přerušovala ustavičnou jednotvárnost jejich prací a starostí, čerpali, jak viděla, ze svatých svátků církevních, jejichž oslava naplňovala jejich srdce radostnou zbožností. A tyto prosté duše byly tak přístupny tomuto nad-

přirozenému štěstí, že přes všecku tíhu časných trampot zachovaly si přece obětavou účast pro tělesnou i duchovní bídu svých bližních. Ať byl sebe více unaven denní lopotou, nikdy nezapomněl otec Bernard, když se smrákalo, připomenouti dětem, aby se pomodlily za pocestné, za ubohé vojáky, za tovaryše, kteří nemají nikoho na světě, a předčítati jim vhodné modlitby. A »v dnech masopustních kázala matka dětem, aby s roztaženými rukama ležíce tváří na zemi modlily se čtyři Otčenáše za nevinnost, která v těchto dnech bude svedena.« »Děti, říkávala, nevíte ještě nico tom a nerozumíte tomu, ale modlete se, já to znám dobře«.

Jak dobrotivý Bůh žehnal slovům i příkladům, které rodiče zasévali do vnímavých duší dětských, o tom vydává svědectví Anna Kateřina vypravujíc: »Když jsem byla ještě maličká, spal nejstarší můj bratr se mnou v komůrce. Byl zbožný, i modlívali jsme se spolu často v noci klečíce před postýlkami s rukama rozpraženými. Někdy viděla jsem komůrku všecku jasnu. Když někdy jsme se modlili už dlouho, cosi mě vyzdvihlo, a jakýsi hlas řekl: Vlez už do postele! Bratr se třásl strachy, ale já jsem se potom modlila ještě déle. Také mého bratra ďábel nejednou z modlitby vyrušil a strašil ho. Jednou našli ho rodiče, an kleče s rukama rozpraženými zcela zkrehl.«

Tak jako pokorná prostota dobrým těm rodičům bránila, aby konajíce neunavně všechny povinnosti opravdového křesťana, měli se za něco onačejšího, tak nikdy jim na mysl nepřišlo, aby si zakládali na tom neb onom mimořádném zjevu, který tak záhy na svém dítěti pozorovali. Když jim byl odhalen poklad milosti, které byly vloženy v duši jejich dítěte, zachvátilo je hluboké pohnutí, že plakali vděčností, ale skrývali úžas a jejich chování se neměnilo. Objevila-li matka na Anně Kateřině něco chybného, kárala ji stejně přísně jako ostatní děti, a od nejtěplejšího mládí neprominuli jí rodiče žádné práce ani potřebné služby. Takto však uchránila si Anna Kateřina přešťastnou nevědomost o sobě samé, a ani chvála ani obdiv ani dotěrná zvědavost neporušila prostoty její dobromyslné pokory. Její tak bohatý vnitřní život zůstal lidem ukryt a neznám, ale za vedení a přísné správy jejího Anděla, jenž řídil všechny její city, myšlenky a slova, a jenž ohnivého ducha držel v ustavičné cvičbě v dokonalé poslušnosti, rozkvétal vždy větší krásou.

Otec i matka lpěli na ni neobyčejnou láskou, ale nebylo v jejich povaze, aby tuto náklonnost projevovali zvláštními něžnostmi. Otec Bernard nemohl se při polní práci obejít bez své chytré, hbité dcerušky, a

na její řeči, na jejich odpovědích, vůbec na všem jejím chování měl za-
libení takové, že nechtěl ani chvilčku býti bez ní. Matka zase, starajíc
se o menší děti, měla pořád plné ruce práce, i neměla kdy, zabývat se
Annou Kateřinou tak jako otec. Po otci zdělila Anna Kateřina jeho ve-
selou povahu, a roztomilým žertem dovedla osladiti pracovitému muži
jeho denní robotu. Od přirozenosti měla veselou mysl, jakou mívá právě
jen dítě, jež zachovavši si čistotu a nevinnost, obcuje s Bohem a se Sva-
tými až ku podivu důvěrně. Pod vysokým, jemně sklenutým čelem zářily
jí světlehnědé oči, jejichž mírný lesk zvyšoval jas, kterým celá její bytost
byla obestřena. Tmavé vlasy, nerozděleny pšínkou, byly sčesány od
čela a spánků do týla, zapleteny do vrkočů a ovinuty kolem temene.
Jasný, vysoký hlas a hbitá řeč byly známkou živosti ducha, a její ústa
vypravovala plynně o věcech, které lidem, mezi nimiž žila, zdály se býti
tajemnými a hádankovitými; ale dědinská, pokorná nesmělost rychle
zase stlumila dojem, který snad byl vyvolán neočekávaným vzplanutím
jejích velikých darů. Všichni ji bezděčně milovali, ale nikomu nepopřála
času, aby ji obdivoval. Byla tak něžná, tak dobrotivá; její horlivost, kde
komu pomoci, kde komu posloužiti, byla tak milá a okouzlující, že mladí
i staří přicházeli k Antřince a v každé potřebě našli u ní rady i pomoci.
Kde kdo věděl, že nezná ani statku ani radosti, které by neobětovala
svým bližním; a prostí venkované uvykli požehnání, které vycházelo od
toho dítěte, jako vůni rozmariny, kterou pěstovali ve svých zahrádkách.
Sama jednou vyznala:

»Už v dětství ovazovala jsem sousedům i sousedkám všechny rány,
poněvadž jsem to uměla lehčeji a opatrněji a měla jsem na to jemnější
prsty. Když jsem spatřila vřed, pomyslila jsem si: Zmáčkneš-li jej, bude
to ještě horší; ale nic naplat: zlá krev musí ven! A tak mi napadlo, abych
vřed pomalu vyssávala, a rány se hojily. Tomu mně nikdo neučil, k tomu
mě pohnula vnitřní touha, abych pomohla. V prvních chvílích pocítila
jsem ošklivost, ale tato ošklivost byla mi pohnutkou, abych se přemá-
hala, poněvadž vyplývala z falešného soucítu. A když jsem ji rychle pře-
mohla, měla jsem dojemnou radost: vzpomněla jsem si na Našeho Pána,
jenž přece pomohl tak celému lidstvu.«

Barva jejího obličejě probíhala rychle celou stupnicí od kvetoucí čer-
veně až do uvadlé bledosti, a tak nenadále pohasínaly její zářící oči, že
Anna Kateřina nejednou nebyla ani sobě podobna. Hluboká vážnost za-
tlačovala radostnou bezstarostnost dítěte, na jejím čele rozhostilo se hoře,

nepochopitelné jejímu okolí, že polekaní rodiče nejednou kladli si otázku: »Co as bude z toho dítěte?« Příčinou těchto náhlých změn bylo, že ovšem spíše duševním než tělesným zrakem spatřovala cizí bidu a utrpení. Jako totiž Anna Kateřina uzřela ihned u vidění svaté osoby a věci, sotvaže je zaslechla jmenovati, tak stačilo jí pouhé slovíčko o nehodě nebo bolu prohozené, a ihned ji pojala taková útrpnost a taková touha, obětovati se za bližního na pomoc a na usmíření, že její duše neodolatelnou silou byla vržena na ono místo, kde neštěstí se stalo. A skoro v zápětí pocítila muka cizího utrpení jako by to bylo utrpení její vlastní; ale jistota, že vezme-li takto utrpení cizí na sebe, přinese to oněm trpícím ulehčení a pomoc, povzbuzovala ji i posilovala a mocněji a mocněji rozdmýchovala žár lásky v jejím srdci. Ale rodiče a sourozenci dlouho nezvykli podivínské povaze tohoto dítěte a zvláště matka, jejíž péče a úzkostlivá starostlivost snadno se změnila v nevoli, když na vlastní oči viděla, jak choroba a nemoc přechází stejně rychle jako kvetoucí svěžest a zdraví. Vykládala si takové změny nezřídka za vrtoch a svéhlavost a mínila, že nezbyvá než přísnými domluvami a tresty ji to vyhnati z hlavy. Proto nejednou rozhořčena odstrčila od sebe Annu Kateřinu, ano i tělesně ji potrestala, ačkoliv ubohá dívka soucítěním a vnitřními bolestmi seslabena, sotva na nohou stála. Ale nezasloužený trest snášela Anna Kateřina tak trpělivě a pokorně a zůstávala při tom tak přívětivou a spokojenou, že otec a matka si říkali: »Co je to přec za podivínské děvče? Co z ní as bude, že nikdy se jí nic netkne?« Ale nebyla to jen vnitřní napomínání svatého Anděla, která ji povzbuzovala, aby takové ústrky snášela bez hlesu apro Boha, nýbrž sama nesmýšlela jinak, než že dobře zasluhuje každého trestu.

»Od malička, tak žalovala sama na sebe, byla jsem prchlivá a svéhlavá a proto mě rodiče často trestávali. Umrťvování svéhlavosti dalo mi převelikou námahou. Poněvadž mě tedy rodiče často kárali, ale nikdy nechválili, kdežto přec jsem slýchávala, jak jiné děti od svých rodičů bývají vychvalovány, považovala jsem se za nejhorší dítě na světě a nejednou jsem se velmi strchovala, že u Pána Boha mám pořádné vroubky. Ale spatřivši jednou, že jiné děti se ke svým rodičům chovaly špatně, rmoutila jsem se sice proto, ale také jsem zas nabyla mysli a řekla jsem si v duchu: Nemám asi u Boha vše ztraceno, neboť něco takového bych nikdy neučinila«.

Nic nemohlo býti Anně Kateřině tak za těžko jako zkrotiti velikou živost jejího ducha a vlastní vůli a mysl zlomiti tak, až se zdálo, že žije jen jiní vůlí jiných. Jemná citlivost celé její bytosti, měkkost jejího srdce, které ustavičně bylo zraňováno tisícerými věcmi, kterých jiní lidé si ani nevšimnou, její plamenná horlivost pro čest Boží a spásu bližního — to vše ukládalo jí ustavičné úsilí, aby se dopracovala tichosti a mírnosti, která sebe nepamatuje, a pokorné poslušnosti, jež nezná vlastní vůle, tak aby už první hnutí jakéhokoliv odporu bylo v samém začátku potlačeno. Než silná její duše zvítězila a její vytrvalá věrnost byla od Boha tak štědře odměněna, že Anna Kateřina sama vyznala: »Poslušnost byla mou silou a útěchou. Poslušnost mě sílila, že jsem se modlila radostně a vesele, že jsem byla s Bohem, a mé srdce zůstalo svobodno«. — Nejenom že sama se měla za nejnepatrnější a poslední ze všech lidí, nýbrž i cítila, že je vskutku takovou, a tento živoucí pocit ovládal veškerou její chování, vnější i vnitřní. Svátý Anděl netrpěl jí nejmenší nedokonalosti a každíčký poklesek trestal výčitkami a pokutami, které byly velmi bolestny a pokaždé zanechaly v duši hluboké pokoření. Proto se Anna Kateřina posuzovala velice přísně, a za každý poklesek ukládala si citelné tresty, ač její srdce překypovalo dobrotivostí a mírností ke každému. Když jí bylo pět let, dávala se jednou plotem po jablku, pod stromem ležícím, přejíc si, jako dítě si přává, pochutnati si na něm. Sotva si to však pomyslíla, pocítila takovou lítost nad touto žádostivostí, že za pokání si umínila, že nikdy už neokusí jablka, kteréžto předsevzetí také od této chvíle zachovávala s největší svědomitostí.

Jindy zas zanevřela na jistou selku, poněvadž pomluvila její rodiče. Umínila si, že jí nepozdraví, až ji potká. A vskutku jí nepozdravila, ale se srdcem úzkostí usedajícím, ihned však pocítila takovou lítost, že se obrátila a poprosila selku, aby jí odpustila takovou nezdvořilost. Když pak už chodila kesvaté Zpovědi, nemělo útlé její svědomí po takových poklescích pokoje, dokud zpovědníku nevyznala svého poklesku zcela zkroušeně, neomlouvajíc se a nic nezastírajíc, a dokud se jí od něho nedostalo rozhrěšení a pokání.

Aby vnitřní, tak záhy doléhající utrpení a krutá vážnost kajícího života nezapudily ze srdce Anny Kateřiny bezstarostné veselosti nevinného dětství, dal jí předobrotivý Bůh náhradou za to nesčetné radosti, které jí rozkvétaly, když pozorovala jeho velikost a slávu v jeho tvorstvu a stýkala se s nímou tváří. Jsouc sama v lese nebo na poli, volala

k sobě ptáčky, zpívala s nimi chvály Bohu a mazlila se s těmi, kteří beze strachu si posedali na její ruce a ramena. Nalezši hnízdečko, hleděla do něho se srdéčkem radostí tlukoucím a šeptala mláďatům nejsladší slovíčka. Zнала všechna místečka, kde na jaře vyrůstaly první květiny, které trhala, aby Ježíškovi a Marii navila věnečků. Ale její jasné oči vnikaly ještě dále. Jestliže jiné děti rády si přemítají v obrázkových knížkách z malovaných květin a zvířátek mají větší radost než z nádhery živoucích barev, Anně Kateřině byli Boží tvorové sami těmi obrazy, na nichž s jásotem se podívovala moudrosti a dobrotivosti Boží. Zнала jejich povahu i vlastnosti; proto vypravujíc zjevení ze života sv. Jana Křtitele, mohla říci:

»Nikdy jsem se nedivila, že Jan tolik se naučil od květin a zvířat na poušti; neboť když jsem byla ještě maličká, byl mi každý listéček, každá květinka knihou, ve které jsem uměla čísti. Cítila jsem nejen krásu, ale i význam každé barvy, každého tvaru a každé podoby; když jsem však o tom vyprávěla, vysmáli se mi. Když jsem vyšla do polí, bavilo mě všechno. Měla jsem od Boha porozumění pro všechno a viděla jsem podstatu květin i zvířátek. Jak sladká to byla zábava. Jednou, byla jsem ještě maličká, měla jsem horečku, ale chodila jsem. Rodiče se strachovali, že brzy zemru. Tu přišlo ke mně krásné děťátko a ukázalo mi bylinky, aby si jich natrhala a snědla, že se uzdravím. Vím ještě, které to byly kvítky. Byly mezi nimi svlačce se sladounkou šfavou. Požila jsem těch bylinek a sedíc u křoví ssála jsem šťávu svlačců. Brzy jsem byla zdráva. Zvláště jsem měla ráda květ heřmánkový. Nevím, co sladkého a podivuhodného mi zní z jeho jména (Kamillenblüthe). Už záhy jsem jej sbírala a schovávala ubohým nemocným, kteří rádi přicházeli ke mně, ukazující bolest nebo ránu a tážající se, co tomu říkám. A připadala jsem na všelijaká nevinná léčiva, která jim však vždycky pomohla.«

Ale jak podivuhodně jí byl odhalen celý nadsmyslný a posvěcený řád Církve, poznáme z těchto jejích slov: »Od malička pociťovala jsem hlahol posvěcených zvonů jako paprsky požehnání, které kam dopadnou, zapuzují všechno zlo nepřátelských mocností. Jistotně věřím, že posvěcené zvony zahánějí satanáše. Modlíc se za dětství v noci na poli, pociťovala jsem i vídala zlé duchy kolem sebe; ale jakmile v Koesfeldu se-zváněli na jitřní, cítila jsem, že zlí duchové prchali. Vždycky jsem měla pocit, že dokud jazyky kněží hlaholily ještě tak taleko, jak to bylo na počátku Církve, nebylo potřebí zvonů; ale teď jest třeba, aby volaly ja-

zyky kovové. Dlužno, aby vše sloužilo Pánu Ježíši, aby se rozhojňovala spása a lidé byli chráněni od nepřítele duší. Ježíš odevzdal své požehnání kněžím, aby z jejich rukou všudy vnikalo, aby všudy vnikalo jemu sloužíc a široko daleko působíc. Kde však duch z kněží vyprchal, a kde jen zvony rozšiřují požehnání a zahánějí mocnosti pekelné, takový kraj podobá se stromu, jehož koruna korou přijímajíc mizu, ještě kvete, jehož jádro však už je mrtvo. Cítím, že hlahol posvěcených zvonů podstatně více posvěcuje, více povznáší, posiluje, dojíká, než kterýkoliv jiný zvuk, který mi naproti tomu zní ponuře a temně; ano i varhany v kostele zní proti zvonům zcela mdle a nízcce.»

Ještě srozumitelněji než hlahol posvěcených zvonů pocítovala Anna Kateřina řeč Církve. Latinské modlitby Mše svaté a všech církevních obřadů byly jí tak srozumitelné jako řeč mateřská, a dlouho se domnívala, že všichni zbožní věřící lidé rozumějí tomu tak jako ona.

»Nikdy, tak vypravovala jednou, jsem nevěděla, že se užívá rozdílných řečí při posvátných úkonech, neboť nikdy jsem nevnímala jen slova, nýbrž řeč samu.«

Sílu a dobrodiní kněžského požehnání pocítovala Anna Kateřina tak živě, tak hluboce, že bezděčně byla přitahována knězem, šel-li blízko mimo otcovskou její chaloupku. Vyběhla mu naproti a prosila ho o požehnání. Pásla-li náhodou stádečko krav, poroučela je do ochrany Anděla Strážce a běžela za mimojoudoucím knězem, aby jí požehnal.

Na prsou nosila amulet se začátkem Evangelia sv. Jana. O tom vypravuje: »Od malička bylo mi Evangelium sv. Jana světlem, útěchou, ano vůdčí hvězdou. V každé úzkosti a v každém nebezpečí říkala jsem s pevnou důvěrou: „A Slovo tělem stalo se a přebývalo mezi námi.“ Nikdy jsem nechápala, když později jsem slýchala od duchovních, že toho nelze pochopiti.«

Jako posvěcené předměty a posvátná místa naplňovaly Annu Kateřinu živým pocitem účty a pohnutí, a jako na ní působily co duchovní pokrm a posíla, cítila zas na jiných místech s hrůzou a zděšením, tam, že bylo spácháno něco zlého a že místo to jest prokleté. Na takových místech bývala uchváčena hlubokou útrpností, a byla pužena, aby se tam modlila a pokáním hřích odpykávala. Jednou vypravovala tuto událost ze svého mládí:

»Nedaleko naší chalupy jest prostřed úrodných polí místo, na kterém nikdy nic neroste. Kdykoliv jsem v dětství tamtudy kráčela, obcházel

mne hrůza a bylo mi, jako by mě od toho místa něco odhánělo, a kolikrát jsem tam upadla, nevědouc ani proč. Viděla jsem, jak dva černé stíny tamtudy bloudí, a že koně u toho místa se plašivají. Zakusivši takto několikrát, jak příšerno jest to místo, vyptávala jsem se lidí, kteří prý tam rovněž leccos viděli, což však se nepodobalo pravdě. Později vypravoval mi otec, že v sedmileté válce byl na tom místě zastřelen hannoverský voják, odsouzený vojenským soudem, který však byl nevinný a dvěma jinými vojáky byl přiveden do toho neštěstí. To jsem slyšela, když už jsem byla u prvního svatého Přijímání. I modlila jsem se na tom místě v noci s rukama rozpráženými. První noc dalo mi to mnoho přemáhání; druhou noc přišla obluda jako pes, která stojíc za mnou, položila mi hlavu na ramena. Ohlédnuvši se spatřila jsem žhoucí oči a ry-pák. Ulekla jsem se, než nežtrácejíc hlavy, pomyslíla jsem si: Pane! Tys také na hoře Olivetské v převelikých úzkostech vždy znovu a znovu se modlíš! Tys při mně! Ďábel nic nezmůže! A znovu jsem se dala na modlitby: i zmizela ta obluda. Když jsem se tam modlila třetí noc, kdosi mě zdvihl do výše, jako by mě chtěl vhoditi do blízké jámy. Ale já jsem pevně důvěřovala v Boha a řekla jsem: Satane, nic mi neuděleš! i couvl zase. Modlila jsem se horlivě dál. Potom jsem už neviděla těch stínů, i bylo tam klidno.

»Aniž se mi byl kdo jen slovíčkem o tom zmínil, budila ve mně odpor a naháněla mi jakési odpuzující hrůzy ona místa v polích, kde byly pohanské hroby. Tak nedaleko naší chalupy jest pastvina a pískový kopeček, tam jsem nerada pásala krávy, poněvadž jsem tam viděla černý příšerný kouř, asi takový, jaký vychází z hořících hadrů, který se plazil při samé zemi a nikdy nevystupoval. Nejednou jsem tam zpozorovala zvláštní zatmění, i spatřila jsem pod zemí poletovati a mizeti temné postavy, jež onu tmou působily. Kolikrát jsem si pomyslela zcela po dětsku: Ještě dobře, že máte nad hlavami tlustý drn, aspoň nemůžete nám lidem nic udělati! Později jsem nejednou vídala, jak z takových neblahých temných kostí vycházela kletba domům, nad nimi postaveným, nebyli-li obyvatelé opravdu zbožní a živě spojeni s požehnáním Církve a nezažehnalo-li ono účinků kletby. Pakli na zapuzení zla užívali prostředků necírkevních, pověrečných, ocitali se, ani toho netušíce, ve zvláštním vztahu k mocnostem temnot, a ďábel nabýval větší moci nad nimi. Nedovedu toho dobře jiným lidem vysvětliti, neboť já to vidím na vlastní oči, kdežto oni si to mohou jen mysliti. Ale někdy se mi zdá-

vá, že jest ještě tíže pochopiti, jak mnoha lidem jest všechno docela stejno, svatý nesvatý, věřící nevěřící, vykoupený nevykoupený; jak na každé věci vidí jen vnější tvar, barvu a jí-li se či nejí, získají-li z ní peněz či nezískají; zatím co já všechno vidím a cítím zcela jinak a tak jasně. Vidím, jak věci svaté a posvěcené svítí a rozhojňují světlo, posvěcují a pomáhají; kdežto všechno nesvaté, kletba, vše, co jest prokleté, vidím, že jest temno a působí tmu a plodí zkázu. Vidím, jak světlo i tma živě pracují z dobra a zla k světlu a k tmě. Tak se to ukazuje mně.

»Jednou později v Dülmenu šla jsem mimo poustevnu do háječku, kde bydlí sedlák H. Vedle jest pastvina. Přišedši s průvodkyní blízko pastviště, spatřila jsem vystupovati čoud, který ve mně vzbuzoval odpuzující hrůzu. Uprostřed pastviště vyhnulo se několik takových sloupů dýmu, které ploužice se po zemi, válely se kratšími delšími vlnami. Nevidouc nikde ohně, řekla jsem družce ukazujíc rukou: Co se to tam asi páli, že nevidím ohně? Ale moje družka neviděla zhora ničeho, velice se podívala mé otázce a myslila, že mi jest asi špatně. Mlčela jsem tedy, ale viděla jsem pořád ten černý kouř a cítila jsem, jak má prudce vzbouřená nevolnost se vzdává; a poněvadž jsme se ubíraly mimo samé to místo, viděla jsem očitě, jak kouř od nás uhnul na stranu opačnou. A teď jsem cítila zcela jasně, že jsou tam zakopány temné nesvaté kosti, a zřela jsem obrazy ohavného modlářství, které na tom místě bylo kdysi konáno.«

ANNA KATEŘINA PŘIJÍMÁ SVATÉ SVÁTOSTI

Když bylo Anně Kateřině asi sedm let, šla s jinými dětmi poprvé k sv. Zpovědi. Připravila se na ni tak horlivě a překypovala lítostí tak opravdovou, že cestou do kostela ji opustily síly, a děti, které ji měly velice rády, doslova ji nesly do Koesfeldu. Měla na svědomí nejen některé, často a bolestně odpykané příhody z let dřívějších, nýbrž zejména vidění, která neustávala a pro která už tolikrát a od tolika lidí byla kárána, že jsou to jen »klamy a mámy«. Zvláště však to jí působilo úzkosti, že právě matka nejčastěji varovala od blouznění a pověry, a proto si umínila, že ze svých »snů« bude se zpovídati co možná nejjasněji a nejobširněji, aby se jí dostalo od kněze rady a poučení. A vskutku se z nich zpovídala, ačkoliv na tom neměla pražádné viny, z níž by se vyznávala;

ale podivujeme se cestám Božím, jenž propůjčiv Anně Kateřině dar vidění, jímž by oživena byla víra, tudíž dar pro celou církev, postaral se zároveň o to, aby takovou svědomitostí puzena už v dětství svěřovala svůj dar ochraně i posouzení Církve. Zpytující svědomí byla Anna Kateřina naplněna živou bází, aby snad její sebeláska nebo nepravý stud jí něčeho nezakryly nebo neomlouvaly; proto si často říkala: »Comi dá bel vzal, toho ať jen si nechá. Vzal-li mi stud před hříchem, tož nechci ho od něho ani teď před sv. Zpovědi.«

Sebeláska zdála se jí býti hroznější než sám ďábel; neboť ze svých vnitřních vidění nabyla přesvědčení, že bychom nebyli upadli tak hluboko, kdyby Adam nebyl svaloval viny na Evu a Eva na hada. Proto také s největším hořem obviňovala se z domnělých smrtelných hříchů, a nechtěla ani zpovědníku věřiti, že to nejsou těžké hříchy. Vzpomněla si, že jednou se hádala s jedním dítětem, a jiné že odbyla posměšným veršíkem, i byla pevně přesvědčena, že to jsou smrtelné hříchy, neboť od kantora přece slyšela, že jest prikázáním Božím, bychom tomu, jenž nás udeří v tvář jedno, nastaviti i druhé. A vskutku její láska k bližnímu, jak dosvědčuje Overberg, nabyla už v těchto tak mladých letech takové síly, že Anna Kateřina měla vždycky neobyčejnou radost, mohla-li udělati něco z lásky tomu, od něhož se jí dostalo urážky. Proto se zpovídala z oněch domnělých smrtelných hříchů s takovou hlubokou zkroutilostí, že shrůzou se domnívala, že zpovědník ji odpírá rozhřešení, když ji konejšil slovy: »Milé dítě, ty přec nemůžeš ještě ani spáchat smrtelného hříchu«, a hlasitě se rozplakala, že musili ji od zpovědnice odnésti.

Rodiče jí dali na cestu sedm feniků, aby si po zpovědi koupila bílého chleba, jako ostatní děti; ale ona darovala feniky chudásovi, aby jí Pán Bůh hříchy odpustiti ráčil. — Když pak později zas šla ke sv. Zpovědi, dali jí rodiče pokaždé sedm feniků na bílý chléb; kupovala ho sice, a však nikoliv sobě, nýbrž přinášela ho rodičům.

V jedné další zpovědi zase se sužovala velikým zármutkem. Slyšela totiž matku, ona si vypravuje s kterousi ženou, že duše jisté nebožky nenalézá pokoje. To vzbudilo v ní takový soucit s ubohou duší, že v srdci a v modlitbě se s ní velmi mnoho zabývala a že bezděky také u jiných lidí chtěla hledati přímluvy za ni. Ale když jednou už chtěla komusi vypravovati, co byla slyšela, řkouc: »Nebožka nebyla ...« jala ji náhle taková úzkost, že nebyla s to, aby ještě slovíčko ze sebe vypravila. Bleskla jí totiž náhle hlavou myšlenka, že by nebyla ani s to, aby

hřích této pomluvy napravila, ježto není přec možno nebožtíka odprosi. A neměla pokoje, dokud se nevyzpovídala z této nepozornosti. Že však tato hrůza nebyla snad falešnou úzkostlivostí Anny Kateřiny, nýbrž že vyplývala z veliké čistoty jejího svědomí, to poznáváme z této události, kterou otec Bernard rád vypravoval: »Když začínala čísti, sedala ráda s modlitební knihou na zem vedle ohniště, a sbírala si třísky, které jasně hořely. Jednou spravoval otec sousedova dědka, zasazuje do něho nový kus dřeva. Anna Kateřina sbírala odskakující třísky, berouc však jen ty, které padaly od nového dřeva, aby si jimi posvítila. Na otázku otcovu, proč nesbírá také třísek ze dřeva starého, odpověděla: »Beru jenom třísky z nového dřeva, poněvadž ty druhé, které padají s dědka, ty nejsou naše.« — Zaražen pohlédl otec na matku a poznamenal: »To jest přece podivné dítě!«

Nehořel-li na krbu oheň, hledala někdy Anna Kateřina, když rodiče odešli spat, malé nedopalky svíček, aby si čtla v modlitební knize. S počátku to považovala za věc dovolenou, ale v jedné z pozdějších zpovědí se ještě dodatečně z toho zkroušeně vyznávala a nikdy už si nevzala ani nejmenšího, nevyžádavši si dříve dovolení rodičů.

Když bylo Anně Kateřině dvanáct let, šla poprvé ke svatému Přijímání. Ode dne sv. Křtu byla její duše tak mocně přitahována nejsvětější Svátostí, že přišla-li jí na blízko, podivuhodný pocit radosti a požehnání zmocnil se dokonce i jejího těla. Kdykoliv přišla do chrámu Páně, vždycky jí provázel Anděl, jenž klaně se nejvzácnějšímu Pokladu býval jí vzorem, s jakou úctou jest se smrtelníku k němu blížit. Velikost a vznešenost tajemství této svátosti poznala z vidění a Spasitel sám ji o tom poučil; a to naplnilo ji takovou úctou ke kněžství Církve, že se jí zdálo, že jeho důstojnosti nevyrovná se nic na světě, a že, jak později uvidíme, za žádná provinění nebrala na sebe hroznějších muk na usmíření, jako právě za hříchy kněží. Klečíc před oltářem, neodvažovala se ani ohlédnouti, tak byla všechna zanícena zbožností. Srdce i oči lpěly na Nejsvětějším a ticho posvátných prostor bylo v souhlasu se slavnostní usebraností její duše. S důvěrnou vroucností mluvila k Velebné Svátosti, a o svátcích prozpěvovala k její cti církevní hymny. Ale že nemohla prodlévati v kostele tak dlouho a tak často, jak by si byla přála, obracela se za nočních svých modliteb skoro bezděky v ony končiny, kde věděla, že jest svatostánek toho neb onoho kostela.

Žhoucí láska jejího srdce pudila ji od nejtělejšího mládí k duchovní-

mu Přijímání; ale když posléze přicházela doba, aby se připravila na Přijímání skutečné, myslela si, že nikdy nepřipraví se dosti. Velikosti její touhy vyrovnala se jen péče, aby duši připravila tak, aby byla hodna přijmouti nebeského Hosta. Znovu a znovu, až do úmoru zpytovala každický okamžik svého života, aby byla čista před svým Pánem a Bohem. Ještě tíživěji než před první svatou Zpovědi doléhala na ni obava, aby ze zaviněné nevědomosti neměla na sobě nějaké poskvrny, a neméně trápilo ji pomyslení, že se snad nevyzpydila ze svých vín tak upřímně a úplně, jak Bůh si toho žádá. Neboť nikdy ji neopustil pocit, že jest ze všech dětí nejhorší; a její pokora netrpěla ani vytáček ani chlácholení. Úpěnlivě prosila matku i otce, aby jí pomohli, aby dokonale poznala své hříchy, řkouc: »Nebudu trpěti ve mém srdci ani tajnosti ani záhybu. Kdyby ke mně přišel Anděl a kdybych na něm užířela jediný takový záhyb, řekla bych, že jest ve spolku s ďáblem, který se ukrývá v takových koutech a záhybech srdce.«

V den svatého Přijímání měla cestou do kostela oči zavřeny, aby nic o ně nezavadilo a nic nerušilo usebranosti jejího ducha. Tak byla proniklá touhou, nedílně a dokonale se věnovati Bohu a všechny síly duše i těla zasvětití jeho službě, že ustavičně se nabízela Pánu, že k jeho cti se bude obětovati za bližního. Overberg dosvědčuje: »Při prvním svatém Přijímání nežádala Anna Kateřina mnoho na Bohu; zejména modlila se o to, aby Bůh z ní dobrotivě učinil dítě opravdu hodné, aby byla opravdu takovou, jakou ji mítí chce. Odevzdala se Bohu zcela a bez výminky.«

A jak doopravdy to minilo dítě se svou obětí, a jaké zalíbení měl Bůh na planoucí horlivosti, s kterou se připravovala na přijetí nejsvětější Svátosti, ukázalo se na zázračných účincích, které Svátost tato v jejím srdci způsobila. Láska k Bohu vzplanula v ní takovým žářem, že Anna Kateřina pocítila touhu po životě takového odříkání a takové kajícínosti, že ani nejpřísnější řehole nemohla by kajícímu mnichu v klášteře nebo poustevníku na poušti předsati skutků takových a s takovou moudrostí. Kdybychom o účincích prvního svatého Přijímání Anny Kateřiny neměli jiného svědectví než Overbergovo, už to by úplně stačilo, aby chom uznali, že všemu řádu se vymyká osvětlení, hrdinská síla a horlivá láska duše, jež ve dvanácti letech, bez všelikého návodu a poučení lidského, pouhou nejsvětější Svátostí osvěcována a posilována mohla si nejen uložit, ale s nejneoblomnější věrností vykonávat tak úplné vnitřní i vnější sebepřemáhání a sebezapírání jako Anna Kateřina.

Všecky cesty, na kterých dobro stvořené dobývá náklonnosti člověkovy a jeho srdce odvrací od Boha, zatarasila s největší ostražitostí všem tvorům a jejich vlnadám, aby tak Bůh sám byl Pánem a Králem jejího srdce, když teď ráčil do něho vejíti. Overberg dává o ní toto svědectví: »Od tohoto dne pracovala o umrtvování a odřikání ještě vážněji a důkladněji než před tím, jsouc pevně přesvědčena, že bez sebezmrtnění nelze se dokonale oddati Bohu. Byla to její láska k Ježíši Kristu, kteráž jí byla v tom učitelkou, pročť říkávala: Slýchala jsem, že láska ke tvorům nejednoho člověka pohne k velikým a obtížným skutkům; proč by nedokázala láska k Ježíši ještě více? Zrak umrtvovala Anna Kateřina, klopíc oči neboje odvracejíc, bylo-li viděti něco krásného a milého, nebo něco, co by snadno dráždilo zvědavost; a zvláště v kostele držela oči přísně na uzdě. Říkávala si v duchu: Nedívej se na to neb ono, snad tě to vyruší nebo budeš mítí na tom přílišné zalíbení. A konec konců, co z toho budeš mítí, když se tam podíváš? Z lásky k Bohu se tam nedívej! Bylo-li slyšeti něco milého nebo něco nového a poutavého, myslila si: Nikoliv! Nepropůjčím k tomu svých uší! Z lásky k Bohu nebudu toho poslouchati. Jazyk umrtvovala, zamlčujíc, co by byla ráda chtěla říci, a nepožívajíc, co by jí bylo zachutnalo. Zpozorovavše to rodiče, měli to za svéhlavost a výčitkami ji donucovali, že aspoň někdy takových jídel požíla. Nohy umrtvovala, nechodíc tam, kam se jí zachtělo, nýbrž jen tam, kam ji volala povinnost nebo služba lásky; říkávala si: Nikoliv, nepůjdu tam; bude mnohem lépe, nepůjdu-li tam z lásky k Bohu: snad bych toho potom litovala. Také konávala velikou křížovou cestu koesfeldskou bosa. — Vnitřnímu citu odepírala mnohou radost, které byla by mohla bez nebezpečí požívati. Tělo trestala kopřivami, provazy a kajícími pásy. Dlouhý čas spávala na jakémsi dvojitém dřevěném kříži nebo si přes dvě delší dřeva položila napříč dvě kratší a na těchto dřevch si v noci na krátko odpočívala.«

Po svatém Přijímání měla Anna Kateřina vidění, ve kterém byla přenesena do doby sv. Cecilie a s ní obcovala bohoslužbám v katakombách: »Klečela jsem — tak vypravovala — v podzemní místnosti, jako by v hoře. Klečelo tam mnoho lidí na zemi. Na stěnách hořely lampy a také na kamenném oltáři hořela dvě světla. Na oltáři stál kamenný svatostánek se dvířky. Kněz sloužil Mši sv. a lid mu odpovídal. Dokonav Mši, vyňal z tabernakulu kalich, i zdálo se mi, že jest dřevěný. Z kalicha vynímal nejsvětější Svátost, a kladl ji lidem na bílé šátečky,

kteřé si opatrně sbalili a zastrkávali za řádra. Po té se rozcházeli.«

Toto vidění bylo Anně Kateřině takorŕka potvrzením, že Bůh vyslyšel její lkání a že přijal její obět duše i těla, kterou mu přinášela. Čistota srdce a přisnost života učinily ji hodnou, aby se octla v onom svatém zástupu starých křesťanů, kteří z nejsvětější Svátosti Oltářní čerpali sílu ke smrti mučednické. Také její život bude ustavičným mučednictvím, a sílu a odvahu k takovému životu bude čerpati z téhož pramene. Jako sv. Cecilie, bude také Anna Kateřina v době nekrvavých, ale neméně nebezpečných pronásledování Církve trpěti za víru, a se statečností panen mučednic starých dob oslaví Spasitele, když nesčetní ho budou zapíratí a opouštěti.

Dobu, která uplynula od jednoho svatého Přijímání do druhého, rozdělovala si teď Anna Kateřina dle svědectví Overbergova tak, že první polovičku celé té doby věnovala dikůčinění, druhou půli pak přípravě na příští sv. Přijímání. Při tom vžývala všechny Svaté, aby s ní Bohu děkovali a Boha prosili. Zapřisahala Boha při jeho lásce k Ježíši a Marii, aby ráčil její srdce připravití na přijetí svého Syna. Když byla u sv. Přijímání podruhé, stalo se s ní cosi, co jest takorŕka obrazem jejího něžného poměru k Nejsvětější Svátosti a k požehnání, kterého se jí z této Svátosti dostávalo, jak k užítku jí samé tak i k užítku ostatních lidí. Časné zrána ještě před svítáním měla se s matkou odebrati do Koesfeldu ke sv. Přijímání. Její sváteční šaty byly v truhle matčině. Berouc je spatřila pod nimi pěkné bílé chleby. S počátku si myslila, že je tam dala matka, aby jí zkoušela; ale bylo tam tolik chlebů, že jí bylo celou truhlu vybrati, aby věděla, co jich tam jest. Sotvaže však je složila zase do truhly, přišla matka rozmrzena, že se Anna Kateřina neobléká, a tak na ni chvátala, že ubohá ve spěchu zapomněla si vzíti šátek na krk. Zpozorovala to teprve před chalupou, ale netroufala si už se vrátiti a kráčela za matkou v nemalé úzkosti, aby se neobrátíla a nezpozorovala, že není dostrojena. Modlila se vroucně, aby jí Pán Bůh pomohl; a když matka kráčela kluzkým místem cesty, Anna Kateřina pocítila, že někdo jí dává na krk šátek, ještě dříve, než matka se po ní ohlédla a podala jí ruky, aby ji převedla. Radostí i podivem z pomoci tak rychlé byla Anna Kateřina všechna spletena, že na další cestě sotva stačila matce, jež ji kárala pro její podivné chování. Přišedši do kostela, zpovídala se se slzami v očích ze své zvědavosti, že vybírala chleby z truhlice. Ale její milující touha po nejsvětější Svátosti nabyla ihned prudkosti plamene, že v prsou i na

jazyku pocítila nevýslovný žár. Viděla v tomto žáru trest za svou zvědavost, umírala skoro úzkostí a dotkla se jazyka pergamenovým obrázkem svatých Pěti Ran, které měla u veliké účtě, aby žár poulevil. Vskutku polevil; ale jdouc k svatému Přijímání, spatřila, jak nejsvětější Svátost ve světelné podobě se k ní snáší a v prsou jí mizí, zatím co ruka knězova jí kladla svatou Hostii na jazyk. V prsou a na jazyku vzplanul jí však žár ještě palčivější, a ústa měla ještě cestou z kostela jako rozpálena, že si je studenými rukavicemi ochlazovala. Ale teď zas také pojala ji obava pro šátek na krku, a to obava tím větší, když upozorovala, že jest mnohem krásnější než její. Vždyť má trásně, pomyslíla si, co tomu řekne matka! Přišedši domů položila ho se strachem na své lůžko; když však se zase po něm podívala, zmizel k nemalé její úště, aniž si ho matka povšimla.

Zásoba pěkných chlebů, které jen Anna Kateřina smysly vnímala, měla vztah na bohaté dary, kterých se jí pro dobrou její přípravu na sv. Přijímání dostane z této Svátosti, aby jimi podělila puzné a duchovně nasýtila hladové. Jsou vedle jejího majetku, ukryty pod jejími šaty, na znamení, že ona sama bude je rozdávat i tím rozmnoží své zásluhy. Nejštědřeji bude pamatovati na nejchudší, totiž na dušičky v očistci, za něž obětuje každý svůj krok. A dušičky jí také prokazují své díky modlitbou i pomocí, pokud mohou, a ony také to byly, které jí tak rychle přinesly šátek.

V těchto letech byl jejím zpovědníkem staříčský exjesuita, ctihodný P. Weidner v Koesfeldu. Vypravovala o něm: »Pater Weidner byl mým zpovědníkem. Bydlel u svých sester v Koesfeldu. V neděli chodila jsem na ranní a potom jsem vařila, aby ostatní mohli do kostela. Káva se ještě nevařila tak obecně, a uspořila-li jsem několik grošů, šla jsem po ranní k sestrám P. Weidnera, dvěma to zbožným ženám, které prodávaly kávu. Chodila jsem tam ráda, neboť staříčský pán a sestry žili tak zbožně a tiše pospolu, a tak něžně se k sobě chovali. Když se rodiče vrátili z kostela domů, uvařila jsem jim krapet dobré kávy, i bývali velmi potěšeni.«

ÚKLADY ZLÉHO DUCHA

Jakmile Anna Kateřina nabyla takové síly ducha, že pevně, neochvějně důvěřujíc v Boha, vítězně odolávala útokům ďáblovým, Bůh dopustil, aby ji pronásledoval. Zkusil všechno, co bylo v jeho moci, aby ji odvrátil od její opravdové snahy po dokonalosti; ale nadarmo. Opovrhovala jeho lstí, jeho zlobou a jeho násilím, a čím hlubší byla její pokora, tím méně chápala, jak jest jen možno, aby ďábel naháněl duši strachu a hrůzy. S počátku ukládal ďábel o život Anny Kateřiny, nastrojuje jejímu tělu smrtelná nebezpečí. O tom vypravovala:

»Už v dětských a také pozdějších letech bývala jsem nejednou v nebezpečí života, ale pomocí Boží byla jsem zachráněna. Vnuknutím bývala jsem často poučena, že nebezpečí ta nikdy nevznikla čirou náhodou, nýbrž že z dopuštění Božího přiváděly mě do nich nástrahy ďáblovy, a to v nestřežených chvílích, když jsem se nedržela v přítomnosti Boží nebo když jsem neopatrně přivoliла k nějaké chybě. Proto nikdy jsem nevěřila, že by bylo nějaké pouhé náhody. Bůh jest vždy naší ochranou a pomocí, když my se od Něho nevzdalujeme; jeho Anděl stojí nám vždy po boku, ale dlužno, abychom svým chtěním a jednáním se stali hodni jeho ochrany. Jest třeba, abychom si jako vděčné děti jeho ochrany vyprošovali a abychom sen nikdy z ní nevymykali, neboť nepřítel spásy cihá a pracuje všude, jak by nás zahubil. — Byla jsem ještě maličká; rodiče nebyli doma, byla jsem sama. Matka mi přikázala, abych hlídala a z domu neodcházela. Tu přišla do domu nějaká starucha, která chtěla asi něco vyzvědět nebo něco udělati, ale nechtěla, abych já to viděla, a proto mi řekla: »Běž si tamhle pod ten strom, co je v mé zahrádce, a nasbírej si tam hrušek, ale pospěš si, než se vrátí matka!« Podlehla jsem pokušení, zapomněla jsem matčina rozkazu a tak rychle jsem utíkala do zahrady té stařeny, že jsem prsy narazila prudce na pluh slamou zakrytý a v bezvědomí padla jsem na zem. Takto omráčenou našla mě matka a citelným trestem vrátila mi zase vědomí. Ta rána bolela mne dlouho velice. Později jsem byla poučena, jak ďábel použil špatného úmyslu oné stařeny, aby vzbudě ve mně žádostivost, uvedl v pokušení mou poslušnost, a jak já poddávši se pokušení, octla jsem se v nebezpečí života. Odtud jsem se úzkostlivě chránila nebezpečí žádostivosti i

poznala jsem, jak nezbytno jest člověku, aby se zapíral a přemáhal.«

Když Anna Kateřina jala se v noci modlívati, byly také útoky ďáblovy zjevnější a častější: Hlukem a hlomozem, hrůznými zjevy, ano i ranami a bitím odvracel ji od modlitby. Nejednou ucítila, jak ledové ruce, uchopivše ji za nohy, strhly ji na zem nebo zase vyzdvihly do výše. I když se při tom polekala, čemuž arci nemohla zabrániti, přece nedávala se zmásti, nýbrž modlila se dále tím horlivěji a tak zahнала ďábla na útěk. Stoupla si zase právě tam, kde ji ďábel tak trápil nebo kde ji povalil na zem, a modlila se dále říkajíc asi toto: »Bídniku! odtud mě bohda nezapudíš! Nemáš na mne podílu! A modlení mi nepokazíš!« — Nejčastěji ji takto vyrušoval, když Anna Kateřina se modlila za dušičky v očištcích nebo když konala kající skutky. Ale že ani na chvíli nebyla bez vnitřních poučení, kterak čeliti nepříteli duší, a poněvadž dušičky v očištcích, jež si tak zamilovala, obyčejně se jí zjevovaly viditelně, a Anna Kateřina se nejen těšila z jejich diků, ale radovala se i z útěchy, které, jak viděla, se jim dostalo její pomoci, každý útok ďáblův jen zdvojnásobil její zmužilost a úsilí.

Mnohdy konala Anna Kateřina noční modlitbu u kříže, který stál mezi flamskými poli. Ubírajíc se tam, kráčela po uzounké pěšince, na které číhalo na ni hrůzné zvíře, jako velikánský pes se širokou hlavou, aby ji donutilo k návratu. S počátku třásla se hrůzou a dva tři kroky couvla; než brzy se zase vzpamatovala a řekla: Proč bych couvala před ďáblem? učinila znamení sv. kříže a statečně kráčela proti obludě. Pojala ji taková hrůza, že vlasy jí vstávaly a že spíše běžela než kráčela cestou ke kříži. Obluda běžela vedle ní a tloukla ji do boku. Později překonala všecku úzkost, neohroženě se postavila proti ďáblu a obrátila ho modlitbou na rychlý útěk.

Poněvadž tedy takovými hrůznými zjevy nemohl jí zastrašiti, aby ustala od kajících skutků, podnítil jednou zlého člověka, aby se na ni vrhl u kříže. Než ani on nesvedl ničeho proti ní. S pomocí svého Anděla postavila se Anna Kateřina zmužile na obranu, a zahнала padoucha na útěk.

Svatý Anděl to právě byl, jenž ji zachránil z nesčetných nebezpečí, kterými ďábel, kde a jak jen mohl, ukládal jí o život. Brzy chtěl ji shoditi se žebříku ve stodole, brzy ji strčil do hluboké louže nebo jámy, a stáhl ji až na samé dno, aby ji utopil; než Anděl ji vynesl a posadil ji živu a zdravu na hráz.

Tyto úklady satanovy mají hlubší význam, než jak bychom se snad domnívali na první pohled; není to jen vztek a zloba pekla, které bez ustání snuje pikle na zkázu vyvoleného nástroje Božího, nýbrž Anna Kateřina měla právě za životní svou úlohu, aby na sebeobracela hněv pekla, aby se vystavovala jeho útokům, aby je odvracela od těch, kteří hříšně by jim podlehli. Staví se tedy na místo lidí provinilých, ohrožených, slabých, ubohých, kteří by byli ztraceni, kdyby člověk bez viny, duchovně mocnější a silnější za ně nezaplatil, za ně nebojoval a netrpěl. Jako bere na sebe Anna Kateřina nemoci plačících dětí, nebo jako snáší bolesti svých bližních, aby jim od nich pomohla, tak také bere na sebe úklady ďáblovy za lidi, kteří je sami zavinili, pouští se za tyto provinilce v boj a dobývá jim záchrany. Nestaví se však toliko na místo údů Církve, nýbrž stejně také na místo statků, pokladů, klenotů Církve, které Bůh svěřil ochraně, ostříhání a péči strážců a pastýřů Církve a které jakkoliv jsou vydány v šanc úkladům pekla. Proto ani nebylo jí ponecháno na vůli, zda tak či onak vykoná noční modlitby, mnohdy s takovými překážkami spojené, nýbrž vše, místo i způsob, bylo určeno buď Andělem nebo vnitřními vnuknutími, kterých se Anně Kateřině dostávalo ve zjeveních. Nejedná tedy dle vlastní volby, koná-li v noci dlouhou cestu křížovou nebo klečí-li před otcovskou chaloupkou nebo uchýlí-li se tam či onam k modlitbě, neboť to vše se řídí určitým úkolem, který tu noc bylo jí vykonati. Tak koná cestu ke kříži ve vesnici, aby usmířila Boha za netečnost něměho spícího pastýře, jenž nechá vraziti vlka do svého stáda, a sama se pouští v boj s dravým zvířetem, aby nepodávilo stáda. Srazí-li ji ďábel se žebříku nebo shodí-li ji do jámy, utrpí tento úraz za člověka, jenž jest ve smrtelném hříchu, a tak vyvrve peklu jistou kořist, na kterou si už činilo právo. Jestliže hrůznými obrazy a strašlivými zjevy nahání ďábel její duši hrůzy a zděšení, jsou to ony hrůzy, z nichž vysvobozuje umírající, aby se klidněji připravovali na poslední hodinku.

Útoky satanovy jsou tím zbesilejší, jest-li Anně Kateřině čeliti nástrahám jeho zloby, překaziti jeho záměry a zabrániti zločinům, kteréž na jeho ponoukání byly podniknuty a nechybí již mnoho k jich vykonání.

»Jednou jsem šla«, vypravovala, »ještě za tmy do kostela. Tu se mihla mimo mne jakási postava jako pes, a já vztáhnuvši před sebe ruku na ochranu, dostala jsem takovou ránu do obličeje, že div jsem se nesvalila s pěšinky. V kostele velice mi otekly od té rány obličeje i ruka a vyrazilo se mi na nich plno neštovic. Než jsem došla domů, nebyla

jsem ani sobě podobna. Omývala jsem se křestní vodou. « — » Na cestě do kostela stál plot, přes který mi bylo přelézati po kůlech. Přišedši jednoho dne — bylo to na sv. Františka — velmi záhy z rána k tomu plotu, uctíla jsem temnou velikou postavu, která mě nechtěla pustiti. Zápasila jsem s ní, až posléze jsem měla volnou cestu, ale nebylo mi úzko a nebála jsem se nepřítele. Pořád mi přichází do cesty a chce, abych k vůli němu se dala oklikami; než ať dělá co dělá, k tomu mě nepřinutí. «

Ďábel snažil se také ponoukáním a útoky jen duchovními uvrhnouti Annu Kateřinu ve zmatek. Její umrtvovování, které tak záhy začala a v kterém tak setrvala a kterým nabyla nad ním takové moci, velice se mu protivilo, pročez napínal všechny síly, by v ní probudil touhu, aby se více šetrila a leccos si odpouštěla. Ale jakmile zpozorovala jeho lest, zdvojnásobovala svoje strohosti. Když však jí našeptával, aby byla ještě přísnější, byla opatrnější a hledala rady u svého duchovního vůdce.

Na dalších stránkách tohoto životopisu ukážeme, jak satan nikdy neustal tak neb onak na Annu Kateřinu dorážeti; než nikdy se mu nepodařilo roznítiti v ní ani nejmenšího pokušení proti čistotě. S tímto pokušením nemohl a nesměl se přiblížiti k duši, do které Bůh rozlil andělské světlo prorokování a již svěřil ochraně a vedení svého Anděla, aby kráčela cestou utrpení, na níž nezbytně hasne plamen všeliké žádostivosti. Ovšem že se ďábel často přičiňoval vykouzlití před ní obrazy nejhanebnější, ale nikdy nepřinutil jejich očí, aby na ně pohlédly. Také se mu podařilo získati hanebníky, aby se s drzím násilím vrhli na pannu; než silna jako lvice, srazila padouchy na zem a zahнала je na útěk. » Můj Pán a Bůh mne neopustí! On jest silnější než nepřítel! « tato slova byla jejím štítem, a nikdy drzá ruka nepohoršila panny.

OBCOVÁNÍ S ANDĚLEM STRÁŽCEM

Nepřetržité a neobyčejně důvěrné obcování Anny Kateřiny s Andělem Strážcem, jenž ji byl přítomen viditelně, jest zjev, který se opakuje u všech osob, jež Bůh omilostnil světlem vidění a povolal na cesty mimořádné. Dar vidění jest břemenem smrtelníku tak těžkým, jest vydán tak velikým nebezpečím a vyžaduje tak bělostné čistoty duše, že ten, kdo má tento dar, neobude se bez zvláštní pomoci a bez zvláštního vůdce do oněch nekonečně širých oblastí, které mu otevírá světlo vidění. Každé-

mu člověku bez rozdílu od samého zrození jest dán Anděl, jenž jsa nástrojem nebo sluhou a vykonavatelem Boží Prozřetelnosti, vykonává a sprostředkuje všechna vedení, všechny dary, veškerou pomoc, všechna osvícení, která dle věčných úradků Božích člověku jsou určena, aby dosáhl víry, synovství Božího a tak věčné blaženosti. Proto Bůh činí každou duši přístupnou působení Andělovu a vlévá jí zvláštní schopnost, aby přijímala od něho dojmy, představy, obrazy a vnuknutí, ze kterých vznikají záslužné skutky za svobodného spolupůsobení člověka. Tato vnímavost jest tím větší, čím čistší jest duše nebo čím bohatší jsou její milosti. Ale nic nepřivádí duše tak blízko k andělskému světlu a nečiní tak hodnou spojení a obcování s Andělem jako nezkalený lesk křesťní nevinnosti. Tato v pravdě nevýslovně ušlechtilá krása Anny Kateřiny byla rozkoší jejího Anděla a byla také příčinou, že třebas byl poslán k ní z nejvyšších kůrů, pokládal za úkol své vznešené důstojnosti přiměřený, aby osvěcoval a vedl bytost, jež v časných a pozemských poměrech byla ještě dítětem, ale vlitými ctnostmi byla už osobou dospělou a schopnou porozumění statkům věčným a neviditelným a Tajemstvím Božím.

Nejdříve Anděl obrátil zření ke světlu víry, poučuje Annu Kateřinu o katolické víře, nikoliv snad slovy nebo výklady, nýbrž vnitřním názíráním a obrazy, a otevíráje jí takto neporovnatelně vyšší jasnost a hlubší porozumění Tajemstvím víry, než jaké by poskytlo obyčejné vyučování a vlastní přemýšlení.

S tímto osvětlováním ve věcech víry spojoval cvičení v božské lásce, a Anna Kateřina dosáhla brzy takové čistoty a síly této ctnosti, že dovedla srdce své uchovati v ustavičném spojení s Bohem a že se jí stalo takorůzka druhou přirozeností, aby ve všem hledala Boha, aby všechno vztahovala na Boha, aby na vše se dívala očima Božíma. Bůh byl prvním statkem, který pocítila její duše, i byla jím tak mocně zaujata, že žádný tvornemohl ji už od Něho odtrhnouti. Andělský jas, který ji už od prvního dne jejího života obléval jako sluncem, který byl jakousi atmosférou, v níž žila, tento jas oddaloval od jejích očí veškerou pozemskou svůdnost a všechny pomíjející statky, které každého člověka poutají, zaměstnávají a rozptylují, až její duše tak se v lásce utvrdila, že žádný tvor nemohl jí pro nic jiného nadchnouti než pro Boha. Každíčký pohled Andělův, který na ní spočinul, byl paprskem osvícení, byl dechnutím, které rozdmýchalo žár lásky, byl popudem a pohnutkou, která jen k Bohu směřovala. Proto všechny její síly, ano všechna hnutí její duše byla tak libezně

uspořádána a v takový klid usebrána, že žádná vášeň ji nevzrušila ani nejmnocnější dojem vnější ji nezmátl. Jako cvičením, už velmi záhy započatým, nabyla Anna Kateřina takové síly, že statečně a klidně snášela i nejkřutější utrpení a muka tělesná, tak přes nekonečně jemný soucit a přes přirozenou, dětinsky něžnou plachost, její vznešený duch byl nadán nepochopitelnou silou, která rychle přemáhala nehlubší dojmy úzkosti, leknutí a smutku a nabývala pokoje a klidu. Poněvadž Anděl nedopouštěl, aby její duch se roztěkal, neboť jeho přísná bdělost netrpěla, aby v něm se vzbudila sebe menší náklonnost k jakýmkoliv statkům pomíjejícím, nemohly žádné chmury zakaliti jeho lesku, nic pozemského nemohlo otupiti jeho jemnosti, žádné břímě seslabiti jeho pružnosti, žádná pouta ochromiti jeho volnosti; naopak stále víc a více silil a činil Annu Kateřinu vždy schopnější, aby vykonávala své skutky úžasné kajícínosti a heroické lásky k bližnímu.

Věděla a cítila, že veškerá její bytost jest obnažena očím Andělovým, že jeho pohledy vnikají do nejvnitřnějších záhybů jejího srdce, a proto bylo její ustavičnou snahou, aby zrcadlo své duše uchovala tak čisto a nezkaleno, jak toho na ní Anděl požadoval; a proto až do své smrti zůstala nevýslovně prostým, opravdovým, jasným, nerozdvojeným, poctivým, upřímným, bezelstným dítětem. I kdyby nebylo jiných důvodů, její pokorná, dětinná prostota byla by už dostatečnou zárukou, že ji vede Duch Pravdy, a že dary, které na ní hojností tak neobyčejnou spočívaly, jsou právě a od Boha; neboť daru jasnozření nelze ani tak vysoko ceniti jako hlubokou pokoru, která Anně Kateřině ukrývala bohatství jejich milostí a předností tak dokonale, že nikdy ani netušila, že by se něčím lišila od ostatních smrtelníků, ba že nemohla na sebe pomyslíti bez zardívání a bez obav. Takové smýšlení není dílem ani přírody, ani zlého ducha, nýbrž nepochybně účinkem velikého omilostnění a mimořádné věrnosti.

Že Anně Kateřině byl dán za vůdce Anděl, to byl zvláštní dar od Boha, jehož ovoce měla rozmnožovati, vždy líp a líp ho užívajíc. Čím více usilovala o to, aby byla hodna požehnání plynoucího z takového vedení, tím bohatěji přijímala ze světla Andělova, a tím pevnějším a užším byl svazek, který ji s ním poutal. Ale tímto poutem nebyla než poslušnost, prýstící z lásky k Bohu; neboť není pouta vznešenějšího a záslužnějšího, a ani Anděl ničím jiným není připoután k Bohu. Od nejútlejšího mládí snažila se Anna Kateřina svou vůli a všemi silami těla i duše oddávati

se Bohu bez výhrady, obětujíc se ustavičnou obětí za své bližní. A Bůh přijal tuto obět, a proto také přikázal Andělu, aby uspořádal její život ve všech vztazích a do nejmenších podrobností tak moudře, aby každá událost, ano i každý na pohled přirozeně nezbytný a nedobrovolný skutek byl jí připočten k zásluze poslušnosti. Odevzdala tedy Andělu svou vůli, aby jí vládl, svůj rozum, aby ho osvěcoval, své srdce, aby s jeho pomocí konajíc kající skutky a cvičíc se v sebezáporu, zbavila srdce všeho pozemského a zachovala je čistým samému Bohu. Poslušna jeho vnitřních vnuuknutí, odpírala tělu spánku i potravy, trýznila je a vyprošťovala si bolesti a nemoci jiných lidí, a tak stálá byla její vytrvalost v těchto dílech lásky, stravujících její síly, že požehnání a přítoky nadpřirozených nebeských milostí ji nahrazovaly, čeho si odpírala v potřebách, ano i v nejkrajnějších nezbytnostech svého pozemského života.

Bylo to vlivem této lásky, bylo-li jí zastupovati ony, kteří nemohli snášeti vlastních utrpení, a byla-li poslána na pomoc oněm, kteří prahli po milosrdenství. A byl to Anděl, jenž ji přenášel na místa, kde bylo její pomoci nejvíce potřebí. Jako plamen se ohně závanem větru, tak její láskou planoucí duše poslouchala jeho volání, kdykoliv ji vedl na místa utrpení a béd; neboť za jeho vedení rozšiřovaly se vrozené vlohy její duše jako ruce do nekonečna se rozpínající, které dary, požehnání a pomoc nesouce, sklánějí se tam, kam je pudí neodolatelné hnutí svatě útrpnosti. A jako útrpnost nezná ni vzdálenosti ni místního omezení, tak ani nebylo mezí, které by překážely sálání této duše. Jako paprsky, které vycházejíce z plamene roznášejí jas světla do nejzazších dálek a zase se vrací do zdroje, z něhož vytryskly, tak její láska i pomoc vnikaly do všech prostor Církve, kamkoliv ji Anděl uváděl dle pořádku Bohem stanoveného.

Sama vypravovala o tom:

»Anděl mě volá a vede tam neb onam. Přechásto spolu putujeme. Přivádí mne k lidem, které znám nebo které jsem někdy viděla; ale také k takovým, kteří jsou mi zcela neznámi. Ba i za moře mě vodi; ale bývá to rychle, jako v myšlence, a vidím potom tak daleko, tak daleko! On mě odvedl k francouzské královně do jejího vězení. Přijde-li ke mně, aby mě vedl na nějakou cestu, vidám s počátku jen jakýsi jas, a pak vynoří se náhle z noci stkvoucí jeho postava, as jako když v noci neočekávaně se odkryje zastřená svítlna. Když jsme na cestě, bývá nad námi noc; ale po zemi letí slabý odlesk. Putujeme odtud kraji známými do krajín

vzdálenějších a vzdálenějších, i mívám pocit, že jsme nesmírně daleko. Brzyjdeme po rovných cestách, brzy napříč přes pole, hory, řeky a moře. Celou cestu bývá mi pěkně šlapati a nezřídka lezu namáhavě do příkrých hor. To kolena klesají bolestnou únavou, nohy pálí, neboť vždycky jdu bosa. Můj Vůdce vznáší se brzy přede mnou, brzy vedle mne. Nikdy jsem neviděla, že by pohyboval nohama. Bývá velmi mlčenliv a jen málo kdy sebou pohne, leda že stručně odpovídaje ukáže rukou nebo pokyne hlavou. Jest zcela průhledný a stkvoucí, někdy bývá velmi vážný, někdy se libezně usmívá. Jeho hladké a lesklé vlasy volně splývají. Na hlavě nemá pokrývky, jest oděn v dlouhou kněžskou řízu do bleďožluta se měnící. Mluvím s ním docela bez ostychu, ale přímo do očí se mu nemohu nikdy podívat, tak bývám před ním skloněna. Poučuje mě o všem. Ostýchám se, příliš se ho dotazovati; brání mně v tom blažená spokojenost, kterou cítím, jsouc u něho. Vždycky mluví velmi stručně. Vídám ho, i když bdím. — Modlím-li se za jiné a on není u mne, volám ho, aby došel k Andělům těch lidí. A jindy, jest-li u mne, zase říkávám: Já tu zůstanu, a ty jdi tam a tam a těš! i vidávám ho opravdu, že se tam ubírá. Přijdu-li k veliké vodě a nevím-li, jak se přeplaviti, octnu se z nenadání na druhém břehu a udivena se ohlížím. Města zhusta míváme vzduchem. Když v zimě za pozdních tmavých večerů jsem vycházela z jesuitského kostela v Koesfeldu a přes pole jsem kráčela k domovu do Flamske za deště nebo sněhové vánice a jímala mě úzkost, modlívala jsem se vroucně k Bohu; brzy jsem užela před sebou vznášeti se zř jako plamen, který se podobal postavě mého Vůdce v říze. Ihned oschla cesta pod mými kroky, kolem mne se vyjasnilo, ani déšť ani sníh nepadal na mne, a já jsem přišla domů suchá. «

Také obcování s dušemi v očistci sjednával Anděl, který ji provázel do prostor očistcových, aby tamovocem svého dobrovolného pokání občerstvila ubohé po pomoci prahnoucí.

»Bývala jsem se svým Vůdcem u dušiček v Očistci, vídala jsem tam to hrozné trápení, a že si samy nemohou pomoci a že od lidí na zemi žijících za naší doby zřídka kdy jim přichází pomoc. Ach, jejich běd nikdo nevypraví. A když jsem se tak na tu bídu zadívala, byla jsem jakousi horou odloučena od svého Vůdce, i zatoužila jsem po něm a dychtila po něm, že div jsem nezemřela. Spatřila jsem ho sice skrze horu, ale nemohla jsem k němu; i řekl mi: Viz touhu, kterou prahneš po mně, tou prahnou dušičky v očistci ustavičně po pomoci.

»Kolikrát mě přivedl ke dveřím žalářů a všelijakých děr, abych se modlila, i lehla jsem si na zem před těmito tmavými brlohy bídy a plákal jsem a volala s rozpiatýma rukama k Bohu, až se ustrnul. Anděl mě poučil, abych všechen sebezápor a všechno strádání obětovala duším v očištcích. Nemohou si přece samy pomoci a bývají tak krutě zapomínány a zanedbávány. Posílávala jsem svého Anděla Strážce k Andělům těch lidí, které jsem viděla trpět, aby jejich Anděl je pohnul, by obětovali své bolesti duším v očištcích. Cokoliv kdo za ně činí, ať se za ně modlí nebo trpí, to bývá jim ihned připočteno, a bývají pak tak rády, tak šťastny a tak vděčny! Obětuji-li za ně bolesti, modlí se za mne. Trnu zrovna hrůzou, pomyslí-li, kolik a jakých milostí se zbůhdarma zanedbá nebo promrhá, kterých přece Církev nabízí lidem měrou tak hojnou, kterých však lidé váží si tak málo, kdežto duše v očištcích tak se jich domáhají a touhou po nich strádají.«

Od nejtělejšího mládí, co vůbec sahala její paměť, vždycky se modlila Anna Kateřina, aby Bůh ji dobrotivě uchránil každického hříchu, aby se jí ujal jako laskavý otec se ujímá svého hloupoučkého slabého dítěte, a aby jí udělil milost, by vždy a všude poznávala a konala jeho nejsvětější vůli. Tuto prosbu Bůh milosrdně vyslyšel, rozkázav Andělu, aby toto povolné, poslušné dítě za dlouhého putování životem, jenž byl samá strast, samé bojování, samé utrpení, krok za krokem provázel, ochraňoval a osvětloval, jak by dle toho, co den přináší, zřídilo své chování, čelilo nebezpečím, snášelo utrpení a podstupovalo boje. To všechno ukazoval Anděl Anně Kateřině už napřed ve viděních nebo symbolech, aby snad přerozmanitými událostmi, které ustavičně a často tak náhle se střídaly, nenadále překvapena, něčeho nevykonala nebo neopominula, čím by si obtížila svědomí. Vnitřními obrazy připravoval ji Anděl na blízká i vzdálená utrpení, aby si vyprosila síly vzít je na sebe; každá důležitější událost, každé setkání s lidmi, každá nehoda, která potká ji samu nebo jiné ji blízké osoby, to všechno bylo jí už napřed buď jasně a podrobně ukazováno nebo jen naznačováno, podle toho, jak se měla při tom chovati. Dostalo se jí velmi určitých pokynů, jak se má zachovati k osobám, s nimiž se setká, smí-li s nimi obcovati, či má-li se jim vyhnouti. Ano, bylo-li toho zvláště třeba, vložil ji Anděl dokonce i slova do úst, kterými se měla vyjádřiti.

Ale jeho péče vztahovala se také na všechny věci, práce a záležitosti, kterými se bylo Anně Kateřině zabývatí. Pohybovala se ve dvou svě-

tech, ve vnějším, smysly postřehnutelném, a v neviditelném, smyslům se vymykajícím, a v obou a pro oba bez ustání pracovala. Její nadlidský, Bohem určený úkol vymáhal toho, aby ve vnějším řádu všedního života konala všecko dokonale, a aby plnila všecko, čeho od ní požadoval její stav a povolání; ano aby to konala dokonce za strádání a utrpení, která už sama by byla stačila, aby zabrala celý život člověkům. Ale kromě toho pracovala ještě ve viděních, a pro tyto práce ležely před jejíma očima jako na dlani všechny prostory a všechny části veškeré Církve, i spatřovala všechna utrpení a všechny útlisky křesťanstva, všechna nebezpečí i porušování svaté víry, všecko znesvěcování a hanobení duchovních statků a posvátných míst, věcí a osob, a všecko to ji zabíralo nezřídka tak houževnatě, že mijely dni a neděle a Anna Kateřina se svými vnitřními i vnějšími smysly nevracela se do vnějšího světa, ve kterém byla sice uzavřena, jemůž se však pořád víc a více odcizovala, nevracela se do tohoto světa a k jeho požadavkům, a nedovedla ani dostáti povinnostem, které jí ukládal všední život. Jak byla by jen obstála s lidmi, a jak byli by se s ní snášeli její vrstevníci, kdyby její andělský Vůdce nebyl tohoto života ve dvojím světě sprostředkoval a ochraňoval a kdyby nebyl této dvojí, nezřídka nekonečně od sebe vzdálené činnosti udržoval v neporušeném souladu, doplňuje její tělesné práce, aby přinášely požehnání?

Dokud Anna Kateřina nebyla podřízena duchovnímu vedení kněží Církve, byl jejím jediným vůdcem Anděl, jenž svými pokyny řídil její život. Ale když nastala doba, aby přijímala svaté Svátosti a tak se podrobovala výroku zpovědníkovu, se stejnou úctou a poslušností, kterou prokazovala Andělu, chovala se také ke knězi, ano dbala o to s tím větší svědomitostí a úzkostlivostí zpozorovavši, že Anděl sám své pokyny podřizuje pokynům kněžským. Bylo to, jako by Anděl teď už přestával na tom, aby bránil a střežil své chráněnky a aby spravoval a pořádal poklad mimořádných milostí a ozdob, které jí byly propůjčeny na prospěch věřících, kdežto kněžstvu Církve připadla úloha vedení duchovního čili řídití svědomí duše, již bylo určeno dosáhnouti nejvyššího cíle prostředky a cestami spásy, všem lidem přístupnými, a řádem, který Bůh stanovil každému údu Církve bez rozdílu. Zvláštní a mimořádné dary milostí, které, jak uvidíme, přebohatou rozmanitostí se rozvíjely v Anně Kateřině, nebyly vlastně účelem jejího vedení, poněvadž nebyly ani vlastním jejím úkolem, nýbrž jen pomůckou, aby vykonala svůj úkol, trpěti totiž za Církev na usmířenou; proto ani tyto dary nesměly se

vymykati úsudku a výroku Církve, jako její duchovní život. Poznáme ještě k svému úžasu, jakou nesmírnou moc měl úřad kněžský na Annu Kateřinu a všechny její dary, a že dokonce se ukázalo, že i Anděl se podroboval rozkazům a moci Církve. Neboť právě on přinášival Anně Kateřině rozkazy zpovědníka nebo Církevní vrchnosti, kdykoliv byla vnějšímu světu zcela uzavřena a dlela duševně v jiných končinách, že ačkoliv smysly nevnímala vůbec ničeho a jevila se ztrnulou a bez života, ihned se probouzela k úplné bdělosti, jakmile kněžský rozkaz ji volal k životu.

»Jsem-li u vytržení«, vyznala jednou, »jsem-li zaujata patřením, nebo konám-li právě nějakou duchovní, mně uloženou práci, tiežádka zavolá mě náhle jakási vzdálená, úctyhodná a svatá moc neodolatelně zpět do tohoto tmavého světa. Slyším slovo: „Poslušnost!“ To zní pravda bolestně, ale poslušnost jest konec konců životem a kořenem, z něhož vyrostl celý strom vidění.«

Než rozkaz zpovědníkův nebyl by tak hluboko pronikl, kdyby ho tam nebyl donesl Anděl, jenž arci věděl, že Anně Kateřině jest záslušnější poslušnost než vidění, proto nikdy neváhal přivést ji nazpět, třeba že rozkaz tak neočekávaně ji volající nepochybně se zaryl do hlubokého klidu její usebrané duše ostrým šípem.

V dalším vypravování tohoto života seznáme ještě nejednu událost, ve které si zřejmě odporují vedení Anděla a vedení kněze, jenž přece zůstává slabým a krátkozrakým člověkem; ale nikdy nepozorujeme ani nejmenšího porušení pořádku, který v tom ustanovil Bůh na ochranu a zachování víry a který záleží v tom, že žádný úkol, žádné povolání, žádný dar, žádné vyznamenání nesmí se vymykati schválení a rozsudku církevní vrchnosti. Žádné omilostnění, žádná ozdoba, ani sebe větší svatost nepřevyšuje vnitřní důstojnosti a vznešenosti kněžského pomazání; ani není mezi Bohem, neviditelnou hlavou Církve, a mezi věřícími jiného viditelného sprostředkujícího úřadu než kněžství; protož kněžím přísluší, aby ocenili, přijímali a ostatním věřícím podávali ony dary a pomoci, ony poklady slitování, kterých Bůh poskytuje Církvi v mimořádných zásluhách a darech omilostněných a vyvolených nádob svých. Tak tomu bylo i s Annou Kateřinou. Anděl neopominul ničeho, aby z ní učinil zdroj požehnání pro Církev; ale toto požehnání nemohlo do Církve plynouti jinudy, než skrze kněžstvo a jeho moc, a proto také míra tohoto požehnání a množství jeho ovoce záviselo především na tom, jak kněží se zachovají.

JAK BŮH POVOLAL A PŘIPRAVOVAL ANNU KATEŘINU K STAVU ŘEHOVNÍMU

V srdci dítěte tak zázračně vedeného ozývala se vždy hlasitěji touha, žítí jedině a úplně Bohu; přemýšlela tedy ustavičně, jak zařídit život svůj, aby přání stalo se zcela jistě skutkem. Dlouho zabývala se Anna Kateřina záměrem, odejítí tajně z domu otcovského, aby někde daleko si vyhledala místo, na kterém by úplně v skrytu vedla život kající. Kromě Boha byli to ještě jen rodiče a sourozenci, na nichž lpěla něžnou láskou; proto se jí zdálo, že její věrnost k Bohu nebyla by dokonalou, kdyby ještě déle zůstávala doma. Ovšem že neměla síly, aby vykonala tento záměr; ale její touha po skrytém a rozjímavém životě byla za to tím opravdovější, i nespouštěla se zřetele této myšlenky, pokládajíc život takový za jediný a nejvyšší cíl všech tužeb. Pojala takovou náklonnost k řeholnicím, že jak později nejednou vyznala, nikdy se neubránila hlubokému pohnutí, spatřila-li třeba jen roucho některého přísného řádu; než nikdy ani ve snu ji nepřišlo na mysl, že by se jí dostalo toho štěstí, aby sama jednou byla oděna v takový šat. Tuto touhu vložil v její srdce Bůh, a Bůh sám ráčil býti jejím vůdcem, aby ji přivedl k žádoucím cíli. Toto vedení jest jak svou vnitřní povahou, tak také vzhledem k vnějším okolnostem a celkovému tehdejšímu stavu Církve událostí nejvýš pamětihodnou; neboť právě z něho poznává naše slabé oko přetajenné cesty, po kterých spěchá Bůh na pomoc své Církvi v jejích potřebách a úzkostech; ale zároveň jest důkazem, který stejně potěšuje jak oposiluje, že Církvi nechybí zázraků jeho všemohoucnosti a moudrosti ani tehdy, když nevěra, odpadání a zrada přemnohých jejích dítek se spojí s mocnostmi nepřátelskými na povalení Církve. Když Anna Kateřina byla povolána ke stavu řeholnímu a byla oděna v brnění milostí, v němž byla dosti schopnou činností nejvelkolepější, dilem se ještě připravovaly, dilem už nastaly události, které pustořily Vinici Páně, tak že Anna Kateřina nebyla už ani poslána, aby jako na př. ctihodná Koleta obnovovala kázeň klášterní nebo zakládala nové řeholní domy, nýbrž že bylo jejím jediným, ale snad ještě těžším úkolem, aby sloužila Bohu za nástroj usmíření, aby totiž Bůh, jako kdysi na Lidvinu ze Schiedamu v dobách neméně hrozných, tak teď na Annu Kateřinu skládal pokání

za cizí viny a utrpení a rány Těla Církve, aby tím Církev uzdravoval.

Bůh vedl toto dítě, jak toho vyžadovala její nesmírná, celou Církev obepínající úloha trpitelky, sniživ se k ní totiž tak, že se ucházel o ruku Anny Kateřiny jako ženich a že právě těmito námluvami uvedl ji na nejvyšší stupeň duchovní dokonalosti. Církev sice učí, že každá duše, složivši trojí slib, zasnubuje se duchovně s Bohem; ale mimořádné povolání, jehož se Anně Kateřině dostalo, hojnost neobyčejných darů, kterými byla vyznamenána, a nevšední věrnost, kterou měla osvědčiti užívajíc těchto darů, to vše jest důkazem, že její zasnoubení bude jedinečným a nade vše povýšeným, a že byla vyvolena, aby Ženichu Církve činila zadost za ony urážky, které působila věrolomnost nescetných. Jeho božská štědrost má pro dívky Církve vždy pohotově nadbytek duchovních darů; zamítají-li se však tyto dary, przní-li se nebo hanebně-li se jimi plýtvá, byla by jeho spravedlivost nucena, aby je odňala Církvi, kdyby jeho nepřehrané milosrdenství si nepřipravilo ze svatých duší nádobu, do kterých by sbíral zhrzené poklady svých milostí a tak je uschoval Církvi na dobu pozdější, lepší. Ale předobrotivý Bůh chce, aby toto zachránění a uschování pokladů bylo k zásluze jeho věrným služebníkům, a proto je činí schopnými, aby si vydobyli oněch statků strádáním, zápolením a utrpením takové velikosti, aby převyšovalo vinu lehkomyšlnosti, lenosti, nevěry a zloby jejich vrstevníků. A nikdy, v žádné době nemůže býti Církev bez těchto vyvolených nástrojů milosrdenství své neviditelné Hlavy, a potřebuje jich právě tehdy tím více, čím méně povolání prostředníci mezi Bohem a jeho lidem, nositelé kněžské důstojnosti a moci, plní své poslání a zmnoženou věrností horlí pro čest jeho domu. Ještě nikdy nebyla Církev tak hluboko pokořena, ještě nikdy nenadělala morová rána nevěry tolik a takových spoust, ještě nikdy nekladl se tak slabý odpor nepřítelům víry a jejich nadlidskému úsilí vyplnění víru, jako právě v době, kdy Annu Kateřinu vyvolil si Bůh nevěstou. Toto chudícké dítě nízkého původu bylo povoláno, aby podstoupilo boj s nepřátelskými mocnostmi; než Bůh jí dal zbraně, kterými sám ve svém přesvatém člověčenství přemohl peklo, a krok za krokem cvičil ji v onom způsobu boje, který se nikdy nemínil s vítězstvím. Proto uvidíme, jak Bůh jí vodi cestami, kterých by nejméně očekávala chytrost, opatrnost a vypočítavost lidská, které však za to tím více se shodují s úradky jeho nezbadatelné moudrosti. A čím více sílil duch Anny Kateřiny tímto vedením, tím více se rozšiřoval okruh její požehnané činnosti,

až na konec, jak uvidíme, obsáhla všechny části a všechny řády veškeré Církve.

Když jí bylo pět nebo šest let, dostalo se jí od Boha ponejprv výslovného povolání do stavu řeholního. Vypravovala o tom:

»Byla jsem ještě maličké děvčátko a pásla jsem krávy, což mi bylo dosti namáhavé a obtížné. Když pak jako mnohokrát jsem pocítila touhu, dostat se z domova a od krav a odejiti někam, kde by mě nikdo neznal a kde bych v samotě sloužila Bohu, přišla jsem u vidění, jako bych se ubírala do Jerusalema. V tom přišla ke mně jakási jeptiška, byla to, jak jsem zvěděla později, Johanna z Valois, byla velmi vážná a měla s sebou hezounkého chlapečka asi tak velikého jako já. Ale chlapečka nevedla za ruku, a podle toho jsem poznala, že to nebyl její synáček. Tázala se mne, co že mi jest, a když jsem se jí svěřila, co mě trápí, těšila mě řkouc: Netrap se! Pohleď na tohoto chlapce! chceš ho za ženicha? Přitakala jsem, a ona mě konejšila, abych jen se uklidnila a abych čekala, až přijde tento hošík; že budu jeptiškou. To se mi zdálo zcela nemožným, ale ona mi řekla, že zcela jistě přijdu do kláštera, neboť tomuto mému ženichu že jest všechno možno. Na tomto slibu zakládala jsem všechnu svou naději. Pročítuvši, hnala jsem klidně krávy domů. Toto vidění měla jsem v pravé poledne. Taková vidění nikdy mě neznepokojovala; myslila jsem, že všichni lidé jsou v takovém obcování a přijímají taková naučení. A nikdy jsem nepřemýšlela, jest-li nějaký rozdíl mezi viděními a skutečným obcováním s lidmi.«

Za nějaký čas po této události přihodilo se Anně Kateřině zas něco podobného, což utvrdilo její naději tak, že učinila slib, že v dospělejším věku půjde za svým božským Snoubencem, až se bude o ni ucházeti, že totiž vstoupí do řádu. Vypravovala:

»Můj otec učinil slib, že každého roku věnuje klášteru annunciátek v Koesfeldu tučné telátko. Když tam tele odváděl, brával mě s sebou. Když jsme přišli do kláštera, laškovaly se mnou jeptišky jako děti. Posadily mě do otáčidla, které otáčely hned na tu hned na onu stranu, a když jsem hleděla k nim, do kláštera, dávaly mi dárečky, a když jsem hleděla ven, tázaly se mě žertem, chci-li u nich zůstat. Vždycky jsem řekla, že chci, a nikdy jsem nechtěla z kláštera. I říkaly: Podruhé si tě tu podržíme. Třebas ještě maličká, velmi jsem si oblíbila tento klášter, ve kterém byl ještě pořádek. Kdykoliv jsem slyšela klášterní zvony, modlila jsem se vždy s tím úmyslem, bych spojila svou pobožnost se zbož-

nými sestrami, a tak jsem přicházela ve vnitřní živé příbuzenství s klášterem annunciátek.

»Jednou, byl parný letní den, dvě hodiny s poledne, pásla jsem stádo krav. Tu se celičké nebe zatáhlo černými mraky, blížila se bouře a také už hřmělo. Krávy byly velmi nepokojny parnem a mouchami. Měla jsem veliký strach, co si s kravami počnu. Bylo jich na čtyřicet a já ještě slabé děvčátko, a natrápila jsem se s nimi dost, když se rozutíkaly do křoví. Byly to krávy z celé dědinky. Kolik krav kdo v naší dědině měl, tolik dní bylo mu pásti celé stádo. Kdykoliv jsem pásla, vždycky jsem se modlila a mívala jsem pak vidění: putovala jsem do Jerusalema a do Betléma a znala jsem tam vše lépe než doma. Tak také tenkrát, když se strhla bouřka, uchýlila jsem se za pískový kopec, na kterém rostly jalovce a kde jsem našla úkrytu. Modlila jsem se a přišla jsem u vidění. Přišla ke mně letitá jeptiška v rouchu annunciátek, a dala se se mnou do řeči. Řekla mi, to že není žádné uctívání Rodičky Boží, když se jen zdobí její obrazy a nosí v procesích, nebo když se o ní hezky nábožně mluví, že jest dlužno následovati jejích ctností, její pokory, lásky a čistoty. Řekla také, že v nebezpečí a za bouřky neskýtá žádná modlitba takové ochrany, jako utíkáme-li se do Ran Ježíšových, a že vždycky je tajně uctívala, a že také dostalo se jí milosti, pocítiti bolesti těchto ran, čehož se však nikdo nikdy nedověděl. Vypravovala mi, že stále nosila tajně zíněnou košili s pěti hřeby na prsou, a řetěz kolem boků, a že pořád byla nucena skrývati se se svou pobožností. Také mluvila o své zvláštní pobožnosti k tajemství Zvěstování, a že se jí dostalo poučení, že Maria od nejtělejšího mládí prahla touhou po příchodu Messiáše a že si jen přála býti děvečkou Matky Páně. Také mi vypravovala, jak viděla Zvěstování Archandělovo, a já jsem se jí svěřila, jak zas já to viděla, a tak jsme se velmi dobře spřátelily a všechno jsme viděly stejně.

»Když jsem procitla, byly asi čtyři hodiny. U annunciátek zvonilo k modlitbě, bouřka se už přehnala, a já jsem našla své stádo klidné a pěkně pohromadě, sama jsem ani dost málo nezmokla. V této chvíli učinila jsem ponejprv slib, že budu jeptiškou, a s počátku chtěla jsem k annunciátkám, ale hned jsem si vzpomněla, že jsem přece zamýšlela odejiti hodně daleko od rodičů a sourozenců. Tajila jsem toto rozhodnutí. Později byla jsem vnuknutím poučena, že má přítelkyně byla Johanna, a zvěděla jsem také o ní, že byla přinucena k manželství. Později vidala jsem ji ještě dosti často, zvláště když u viděních jsem putovávala

do Jerusalema a do Betléma; a to jsem s ní obcovala, jako později s Františkou a Ludvikou.«

Od této chvíle bylo nezvratným rozhodnutím Anny Kateřiny, že vstoupí do kláštera. Ovšem viděla, že zatím jest to zhola nemožno, a že by bylo také zbytečno, aby už teď přemýšlela o tom, kam by se, až nadejde čas, obrátila o přijetí; ale její slib tak ji zaujal, že s nezdolnou důvěrou doufala, že Boží Prozřetelnost na ní dokoná, co byla začala. Proto vždy pečlivěji usilovala o to, aby už teď žila a chovala se jako řeholnice, jak to ovšem uměla a pokud to dovolovaly okolnosti. Rodičů a představených poslouchala na slovo, majíc je za svou duchovní vrchnost, a řídíc se vnitřními pokyny, zapírala se, přemáhala se, vzdalovala se světa právě tak, jak tato cvičení nařizuje klášterní řehole, a to tak dokonale, co jí stačily síly.

Selka Alžběta Wollerová, rodem Weermannová, její to družka z mládí, vydala dne 4. dubna 1813 toto svědectví před duchovní vrchností: »Znám pannu Emmerichovu od mládí, neboť jsme spolu vyrostly a bydlely jsme spolu pod jednou střechou. Její rodiče vychovávali ji v kázni sice přísné, ne však tvrdé. Měla velmi dobrou povahu. A nevím o ní nic jiného, než že měla velikou lásku k rodičům a sourozencům. Vždycky byla cudná a tichá. Byla ještě dítětem a už chtěla býti jeptiškou. Od mládí už milovala kostel a pobožnosti, ale nikdy neměla ráda společnosti a hlučných radovánek, vytrácela se a zacházela do kostela. Byla velmi nábožná, velmi uzavřená, málokdy se dala do řeči; byla pilná a pracovitá. Ke všem lidem chovala se způsobně a laskavě, že pro svou způsobnost dostávala dárky. Měla také velmi dobré srdce, někdy se sice unáhlila, ale ihned zase toho litovala. Nestrojila se ani neparádila, ale oblékala se vždy slušně a čistě.«

Když jí bylo dvanáct let, šla na službu do rodiny spřízněného sedláka, který se jmenoval také Emmerich. Jeho žena, jménem Alžběta rodem Messigova, svědčila o ní dne 8. dubna r. 1813 takto:

»Když Anně Kateřině bylo dvanáct nebo třináct let, bydlela u nás a pásla krávy. Ke každému z domácích chovala se způsobně a laskavě, a nikdy neshledala jsem na ní ani nejmenšího, zač by byla zasluhovala výtky. Snášely jsme se vždy velmi dobře. Nikdy nešla na zábavu, nýbrž raději do kostela, neboť byla velmi nábožná, velmi pilná, velmi věrná a tichá. O každém mluvila dobře, a vždycky říkala, že se nechce mítí na světě dobře, nenosila košile, nýbrž hrubou vlněnou sukni. Byla vel-

mi dobrosrdečná a často se postila a vymlouvala se, že nemá právě chuti na jídlo. Když jsem ji domlouvala, aby pustila z hlavy úmysl, státi se jeptiškou, protože by musela složit celý svůj podíl, odpovídala mi: »O tom ani nemluvte, nebo nebudu vaší přítelkyní. Jeptiškou musím být i a také budu!«

Již od prvního mládí směla Anna Kateřina dle libosti choditi do tohoto velikého statku, neboť si toho přáli její rodiče, doufajíce, že jejich dítě vyjde pomalu ze své zamlklosti a uzavřenosti, přijde-li více mezi lidi. Neuměli si vysvětliti, že jejich dítě, v Bohu žijící, tak neobyčejně záhy se straní všech světských věcí, a chápali to tím méně, ježto téměř každý den přinášel jim nové a nové důkazy čilosti a živosti jejího ducha, její chytrosti i obratnosti, i obávali se, že toto její veliké samotářství mohlo by jednou být nemálo na škodu jejímu prospěchu ve světě. Ale ať si posílali Annu Kateřinu sebe častěji mezi lidi, přec čím byla starší, tím více se vzdalovala světa a jeho shonu v něm a uzavírala se v sebe. Ustavičně byla zabrána v jasnozření, což však jí nebránilo, aby své práce vykonávala co nejlépe. Když pracovala na poli s domácími, a za řeči někdo se zmínil o věcech duchovních, prohodila také slovíčko, nevycházejíc však z jasnozření; ale většinou byla tichá, v sobě soustředěna, a přec i nejtěžší práce šla jí rychle od ruky, bez překážky a zastavení. Když však někdo na ni náhle promluvil, obyčejně to přeslechla nebo jako ze sna se probírajíc odpověděla něco, co se málo nebo pranic nehodilo k otázce. Udivena pohlédla pak na tázajícího se očima, z jejichž hloubek i tito prostí lidé snadno se dohadovali, že nebyly obráceny na věci vnější; než její dojemné přívětivosti a ochotě podařilo se velmi snadno zabrániti dalším následkům dojmu tak překvapujícího.

Když Anna Kateřina strávila v domě Emmerichové asi tři roky, chtěla jí její matka dáti na učení k švadleně, domnívajíc se, že to jest pro její slaboučkou dceru nejvhodnější zaměstnání, aby se někdy ve světě poctivě užívala. Než však na to došlo, ponechali si jí ještě nějaký čas doma, aby pomáhala při polních pracích. A v tuto dobu spadá událost, která Annu Kateřinu pohnula, prohlásiti rodičům, že jest jejím pevným a neodvolatelným úmyslem, vstoupiti do kláštera. Jednou odpoledne pracovala s rodiči a sourozenci na poli. Byly asi tři hodiny, když s kostelní věže kláštera annunciátek v Koesfeldu zvonilo na nešpory. Třeba že už tak často slyšela zvonek, když vanul příznivý vítr, přec tehdy vzbudil v ní jeho zvuk takovou touhu po klášteře, že div nepadla do

indlob. Zdálo se jí, že hlas jí volá: „Jdi do kláštera, ať se děje co děje!“ Nemohla už dále pracovati, i nezbývalo, než ji dovézt domů.

»Od té chvíle, tak vypravovala, jsem postonávala, často jsem zvracela a velmi jsem se roztesknila. A když jsem tak stále chodila plna touhy a starosti, tázala se mě matka, co mi pořád jest, že jsem tak zádumčivá. Řekla jsem jí tedy bez okolků, že chci do kláštera. Matka se velmi rozhořčila a pravila, jak se prý dostanu do kláštera, když nemám ani groše a kromě toho jsem ještě nemocna. Stěžovala si do mne také otci a oba mi tím i oním způsobem vymlouvali myšlenku na klášter. Strašili mě, že prý tam budu mít život velmi obtížný, poněvadž jsouc selským děvčetem beze všeho věna, budu u všech v opovržení. Ale řekla jsem jim: I když já nemám nic, Bůh má za to mnohem více. On už mi k tomu nějak pomůže. Odpor rodičů jsem si tak přibrala, že jsem se teprv pořádně rozstonala a ulehla jsem.

»Za této nemoci, jednou v poledne, když okénkem do mé komůrky svítilo slunko, spatřila jsem nějakého svatého muže, an s dvěma jeptiškami přistoupil k mé posteli. Byli oblití jasně a přinesli mi velikánskou knihu jako misál, a řekli: Prostuduješ-li tu knihu, dovíš se, čeho jest ti třeba, a bys byla jeptiškou. Odpověděla jsem: To si ji přečtu ráda, a položila jsem si knihu na kolena. Byla psána latinsky, ale rozuměla jsem všemu a čítala jsem v ní pilně. Zůstavili mi knihu a zmizeli. Listy knihy byly pergamenové a byly popsány rudými zlatými písmeny. Byly tam také obrázky Svatých ze starých dob. Byla ve žlutých deskách, ale beze spon. — Tuto knihu vzala jsem si s sebou, jdouc do kláštera, a čítala jsem v ní bedlivě. Kdykoliv jsem přečtla kapitolu, kniha zmizela. Když jednou jsem jí nechala na stole, našly ji tam některé sestry a chtěly ji odnésti, ale nemohly ji ani od stolu odtrhnouti. Časem také se ozval jakýsi hlas řkoucí: Zbývá ti ještě tolik a tolik listů přečísti. Před několika lety spatřila jsem tuto knihu na místě, na které jsem byla odnesena u vytržení a které jest v nějakém vztahu s prorocstvími a s knihami svatých Proroků; tam mezi mnoha jinými prorockými knihami všech dob z celého světa byla mi ukázána, a zároveň jsem byla poučena, to že jest můj podíl na těchto pokladech. Zároveň mi byly ukázány všechny milosti útěch a pomoci, které jsem časem přijímala a jimi dlouho se těšila, a které také na onom místě byly uchovávány. Dnes (t. j. 20. prosince 1819) zbývá mi čísti už jen pět listů, ale jest mi potřebí klidu, abych mohla vypravovati, co jsem četla.«

Tato tajemná kniha nebyla tedy čirým symbolem, nýbrž skutečně listy popsané proroctvími a sešité v knihu. Jak na příhodném místě obšírněji budeme vypravovati, pocházela z pokladu svatých knih, jež jsou uchovány na hoře, kterou Anna Kateřina nazývá HOROU PROROKŮ, aby způsobem mimořádným se dostaly do rukou osobám, které se světlem prorockým přijaly také schopnost porozuměti jejich obsahu. V knize se vykládalo o řeholním stavu, co jest, jaký má význam, jaké určení a jaké poslání pro Církev v té které době, že každá omilostněná duše, již byla kniha svěřena, probírajíc se v ní, osvojila si z ní vše, čím měla soudobé Církvi prospěti. Čtouc knihu, zřela vlastně Anna Kateřina její obsah v obrazech, v kteréž se slova před jejíma očima rozvínovala. I tehdy, když se modlivala některý žalm, Magnificat nebo Benedictus, první kapitulu Evangelia sv. Jana, církevní modlitbu nebo Loretanské litanie, otevírala se jí slova jako semenné tobolky, a před její duševní zrak vystupovaly přerozmanité obrazy, osvětlující jejich hlubší význam a dějinnou souvislost, a podobně tomu bylo i s touto knihou. Čtouc v ní viděla, že účelem i posláním řeholního stavu jest, aby duše se zasnoubila s nebeským Ženichem, ale patříc na tento povšechný obraz užířela zároveň, jaký jest její osobní zvláštní podíl na tomto poslání, a užířela také cesty a nástroje, překážky a podpory, práce a svízele, umrtvování a zapírání, utrpení a bolesti, které jí nastávají, aby naplnila své poslání; a to vše nezřela jen, pokud se to vztahovalo její vlastní posvěcování, nýbrž také vzhledem na potřeby a stav Církve samé. Neboť Anně Kateřině nebyla dávána milost povolání jediné pro ni nebo jen k její osobní dokonalosti, ale Otec nebeský vyvolil si ji za nástroj, aby v dobách obecného odpadu a zpusťování Vinice skrze ni zachoval Církvi tuto milost a všecky s ní souvisící dary a účinky. Proto všechno, čemu se Anna Kateřina z knihy proroctví naučila a v čem se dle jejích nauk cvičila, mělo také vždy povahu náhrady, pokání, zadostčinění za cizí vinu a nedbalost a také všecky práce, které jí byly ukládány u vidění, ty všecky konala spíše za své bližní než za sebe. Ona tedy sázela, shromažďovala, chystala, zápasila, bojovala, strádala, kála se, ale ovoce a výtěžek veškeré této práce určil nebeský její Ženich celé Církvi.

Čím hlouběji vníkala Anna Kateřina v obsah knihy, tím bohatší zřela obrazy a tím dokonaleji upravovala dle nich všechn svůj vnitřní i vnější život. Cítila, jak živě souvisí obraz s obrazem, ale také s celým jejím posláním, a jasně si uvědomovala, že obrazy tyto představují život ne-

věsty, zasnoubené nebeskému Ženichu, po němž touží, jehož hledá, je-
muž klopotně chystá celou výbavu, kdežto nedostatky, nezdary, zhouby
a překážky stále ji zdržují a zpozdují. Časem byly jí v řadě obrazů u-
kazovány události, kterých v nejbližší době zažije, kteréžto obrazy se
vždycky naplnily; ano na její výstrahu objevovaly se mezi těmito obra-
zy dokonce i obrazy všech překážek, které vyplývaly z její vlastní viny,
buď z vlažnosti a nedbalosti nebo z přílišné povolnosti. Ale to vše ne-
bylo jí ukazováno prostě tak, aby jen slepě poslechla, nebo aby to nevy-
zadovalo vážné vůle, zápasu nebo úsilí, neboť tyto obrazy byly jako po-
dobenství, jako parabola, která ji posilovala a osvětlovala, aby dobré ko-
nala a zlého se vystríhala, nebo aby se vyhnula nebezpečí; nebyly však
hotovou věcí, nebo pouhým darem, po kterém by bylo stačilo natáhnouti
ruku. Ale tyto obrazy jí dále také ukazovaly a to v nejmenších podrob-
nostech nejrozmanitější požadavky, bědy a potřeby, kterých sice by ne-
byla přehlédla, za které jí však bylo zápasiti a úpěnlivě prositi, a uka-
zovaly zároveň, co a jak jest jí pro to činiti. Tyto obrazy jí přinášely
také útěchy, a spatřujíc v nich své vlastní chyby, brala si zároveň z nich
poučení, jak se chyb těch vystríhá a je napraví.

Práce a přípravy, které byly Anně Kateřině ukládány ve viděních a
které jí bylo bez vady a chyby vykonati, vztahovaly se na chystání vý-
bavy a věna nevěsty, zasnoubené Synu královskému. Co by as činila
starostlivá, osvícená matka, a jak by as vedla své dítě, zasnoubené ta-
kovému ženichu, totéž se dalo s Annou Kateřinou ve viděních. Ale bylo
stanoveno, aby sama všechno pořizovala a vykonávala a to takovými
pracemi, které ukládá také život pozemský a jeho potřeby, které však
zde měly vyšší význam a působnost. Tak byla povinna vzdělávati pole,
síti a pleti len, potom len vytrhati, rositi, drhnouti a mědliti, přísti, tkáti
a běliti plátno na svatební šaty. Bylo dlužno, aby krejčovala, šila a vy-
šila nejrozmanitějším způsobem, dle toho, jaký duchovní význam měly
jednotlivé části oděvu, kterých bylo velice mnoho a které si chystala
velmi namáhavě. Tyto práce, které konala ve viděních, zobrazovaly a
vyznačovaly, jak se namáhala, umrtvovala a zapírala v životě všedním.
Každé bodnutí jehlou, které učinila šijíc si svatební šaty, bylo bodnutím
bolesti, kterou trpělivě snášela a která rozmnožovala její zásluhy a při-
váděla ji blíže k cíli. Nebylo-li cvičení v některé ctnosti zcela doko-
nalé nebo dostatečné, objevilo se jí to ve vidění jako špatný steh nebo
nepodařené vyšívání, které bylo rozpárati a znovu začítí. Každá netr-

pělivost, každé přenáhlení, každý nedostatek a sebe menší poklesek, jevily se jí co místa poškozená, znešvařená nebo pošpiněná, která se nedala očistiti nebo spraviti jinak než zmnoženým úsilím a utrpením. A čím byla starší, tím více a tím těžší práce byly jí ukládány od nejprostšího šatu až do nejskvostnější svatební ozdoby a až měla úplnou výbavu dobře vypravené nevěsty. Bylo dlužno každý jednotlivý kousek vykovati obětmi a pečlivě schovávat až do chvíle zasnoubení. Obsáhlá úloha Anny Kateřiny toho vyžadovala, by vidění, která ji připravovala na její příští zasnoubení, byla den ode dne rozsáhlejší a rozmanitější, zahrnující v sobě všechny tehdejší poměry a vlivy, které jakkoliv se vztahovaly na Církev. A všechen svět kolem ní, duchovní i světský, objevoval se v těchto viděních, buď aby ji podporoval nebo aby jí překážel; a vůbec spatřila v těchto prorockých obrazech všechny ztroskotavší pokusy, všechny marné pochůzky, všechny oslyšené prosby a všechny nesplněné naděje.

Práce ve viděních konané splývaly tak přirozeně a prostě s jejím vnějším životem, že Anna Kateřina se jimi nikdy nemeškala, ba že nepostřehla ani nejmenšího vnitřního rozdílu mezi touto dvojí činností; neboť obojí činnost byla sjednocena jedním úmyslem a záměrem, ve kterém byly vykonávány, obojí byla sjednocena také týmž účelem, ke kterému každá z nich svým způsobem se odnášela. Práce konaná ve vidění předcházela vnější práci všedního života, as podobně jako modlitba a vzbuzení dobrého úmyslu, kterým zbožný křesťan počíná své denní dílo a všechno svoje konání zasvěcuje Bohu a obětuje je na získání některé ctnosti; a jako křesťan za dne několikrát obnovuje dobrý úmysl, aby se utvrzoval v dobrém smýšlení a posiloval v pravém předsevzetí, tak i nejednou rodiče nebo mistrová a zároveň pokyny ve viděních zjevované ukládaly Anně Kateřině jednu a tutéž práci. Jednou sama o tom vyžala toto:

»Nemohu pověděti, jak s mým zřením na tyto obrazy v dokonalé shodě bylo mé jednání, řídící se jich významem, ale jejich vlivem jsem dělala dobré nebo vystříhala se zlého, nezanedbávajíc nikdy ničeho, co vnější život mi konati ukládal. To bylo mi vždycky velmi jasno, třeba že jsem neměla nikoho, jenž by byl rozumělmým výkladům. Myslím, že co se dalo se mnou, to že se děje i s každým člověkem, jenž od mládí horlivě pracuje o dosažení svého cíle, věčné blaženosti, jenomže vedení Boží, kterého se mu dostává, zůstává jemu neviditelné. Ale kdo má světlo, mohl by toto vedení přehlédnouti v celém postupu, jako já sama jsem

ustavičně viděla, jak jiní jsou vedeni. Ale třeba by ten neb onen neviděl vedení, přec bude dle něho jednati a bráti všecko jeho pozhnání, jestliže poslechne každého vnučení, každého pokynu, každé rady, kterých mu Bůh udílí buď skrze Anděla Strážce nebo v modlitbě, ústy zpovědníkovými nebo rozkazy představených či skrze kněžstvo Církve nebo posléze v událostech a příhodách všedního života. V obyčejném životě, ať jsem se obrátila kamkoliv, ukazovala se mi holá nemožnost, vstoupiti do kláštera, ale vidění vedlo mě tam jistě a bez ustání, a nikdy mě neopouštělo vnitřní vědomí, že Bůh všecko může a že mne dovede k cíli. A to mi dodávalo pevné myslí. «

Sotva že se Anna Kateřina poněkud zotavila ze své nemoci, dala ji matka do učení k švadleně Alžbětě Krabbové, již se přezdívalo Notthofové, v Koesfeldu, také asi doufajíc, že nový život a častý styk s lidmi nejrozmanitějšími, kterému tam nebylo vyhnutí, ji rozptýlí a z hlavy ji vypudí záměr, státí se jeptiškou. Ale Bůh to zařídil tak, že právě tyto dva necelé roky, které Anna Kateřina strávila v učení, byly nejklidnější dobou jejího vnějšího života. Nebylo jí ani třeba, aby teprve se učila šití; nebo jako už dříve konala všechny práce na poli i doma, nevycházejíc ani z patření, tak také teď dovedla její hbitá ruka vládnouti jehlou, ač její oči byly obráceny na věci zcela jiné. Bůh dal jí takovou zručnost v šití, že všechny i nejnámahavější práce šicí dovedla vykonati pouhýma rukama, bez duševní pozornosti. Tak pracovaly jen ruce, ale pracovaly jako by Andělem vedeny, dobře a jistě, byť se oči po nich ani už nedívaly, jsouce odvráceny od věcí světa vnějšího. S počátku usedala Anna Kateřina za pracovní stůl se strachem, vědouc, že se neubrání obrazům, deroucím se před její duševní zrak, a že se neuchrání, aby nebyla duchem nepřítomna, a nemálo se trápila obavami, že vzbudí podezření u svých zvědavých družek. Než její úpěnlivé volání o pomoc bylo vyslyšeno, a Anděl vždycky jí vložil na jazyk pravé slovo, kdykoliv nenadále některá na ni promluvila, a bděl nad jejíma rukama, aby snad šití nepustily. Tak dospěla Anna Kateřina až tam, že až do konce života trávila bolestné noci nejen v modlitbě a v činnosti čistě duchovní, nýbrž i šitím a spravováním šatů i prádla chudým dětem, nemocným a šestinedělkám, nepotřebujíc na tu práci oči, ani zvláštní pozornosti ducha.

Snadno si představíme, že doma konajíc s napětím všech sil těžké polní práce, Anna Kateřina snáze se ubrání, aby se nezabrala úplně ve vidění, nežli teď u švadleny Alžběty Krabbové, kde sedíc klidně za stolem

měla za úkol zabývat se pracemi, které nevyžadovaly od ní ani námahy ani pozornosti, a kde celá její duše jest stržena v patření na obrazy, které ji uchvacují hlouběji a mocněji než obrazy z posvátných dějin, neboť jejich látkou skoro bez přerušení jest její vlastní život a úkol, který jest jí vykonati. Bůh jí ukázal velikost toho, co koná v duši, kterou dle věčných úradků svých povolal do stavu řeholního. Rozprostřel před ní celý řetěz milostí a vedení, jichž má potřebí slabý, nestálý člověk, aby došel vznešeného cíle, který mu vytkl Bůh přes jeho nesčetné nedostatky a přes ustavičnou věrolomnost. A obdivovala a velebila s nejvděčnějším srdcem tuto nevýslovně ji dojímající péči a dobrotivost Páně, jenž tak zahrnuje dary nesmírné ceny duše, které chce učiniti způsobilými k nejvyššímu jeho vyznamenání. A čím více bylo tím její milující srdce proniknuto, tím krutěji zraňovala ji bolest z truchlivého stavu Církve, který, jak se zdálo, zhola vylučoval, že by se ještě vyskytly duše, jež by se oddaly ke svatým slibům řádovým. Tento stav i nebezpečnoství a pronásledování svaté víry, která teprve nastanou, Bůh ukazoval Anně Kateřině, jsa žádostiv jejích modliteb, utrpení a bolestí, aby za tuto cenu zachoval Církvi ony dary, které už jen málo věřících přijímalo a věrně ostříhalo, a na jejichž zničení se sjednotily všechny nepřátelské mocnosti. Tímto patřením povzbuzoval její srdce, aby se žhavou touhou a s pláčem sama sobě vyprošovala milosti povolání a aby bez ustání se nabízela trpěti všeka muka, která by byla náhradou za nevděk, opovrhování a hanobení, kterým teď tato milost jest zasypávána.

Bylo jí dále ukázáno, co Spasiteli bylo vykonati a vytrpěti, aby své Církvi mohl udělit ozdobu stavu řeholního, a jak tento klenot svěřil bedlivé ochraně a péči své přčisté Matky, a aby zvýšil a rozmnožil její čest v Církvi, odevzdali jí moc, aby Vinici Páně osázela rozličnými řeholemi a aby je dle potřeby obnovovala. Proto také přesvaté Matce Boží Anna Kateřina měla ukazovati ve vidění kus po kuse chystanou výbavu svatební, aby dle jejího návodu opravovala, co bylo špatného, a doplňovala, čeho se nedostávalo. Uvědomíme-li si teď, jak Anna Kateřina už ve čtyřech letech se šlehávala kopřivami, kdykoliv spatřila, jak drzé děti urážejí Boha, snad odhadneme neodolatelnou moc její lásky, v které se snažila Bohu učiniti zadost za urážky jeho věrolomných nevěst. A tato touha rostla tím více, čím určitěji se jí zjevovala vznešená důstojnost, na niž jest povýšena duše, jež složivši řádové sliby, spojuje se s Bohem. Čím déle rozjímal s úžasem o kráse a záslužnosti, kte-

rá z řádových slibů se rozlévá na každičký i nejnepatrnější skutek řeholnice, tím prudčeji toužila po této milosti, majíc naději, že bude-li řeholnicí, budemoci také Boha lépe ctíti a dokonaleji mu sloužiti. Ano, tak pevně se v ní utvrdilo přesvědčení o neporovnatelném působení řádových slibů, že jak se domnívala, jen tehdy vzdá za to Bohu díky dostatečné, bude-li mu až do posledního dechu přinášeti v obět život plný útrap a muk. Proto její silná duše neztrácela odvahy, jestliže dosud ještě všechny vnější okolnosti jí zatarasovaly cestu do kláštera a jestliže byli proti tomu všichni ti, jimž se svěřila se svou touhou. Ale její tělesné síly nesnesly těchto událostí vnitřního života. Mizely, a na Anně Kateřině ukazovala se taková chorobnost a sesláblost, že nezbývalo, než aby byla z učení propuštěna.

Také mistrová vydala o ní dne 14. dubna 1813 před duchovní vrchností toto svědectví: »Znám Emmerichovu od jejího dvanáctého roku, co bydlela u Zelleru Emmericha na Flammské straně farnosti svatojakubské; a odtamtud, když jí bylo patnáct let, přišla ke mně a učila se šíti. Nebyla u mne ani celé dva roky, neboť se rozstala a potom nejsou ještě zcela zdráva, odešla do Koesfeldu, kdež zůstala. Pokud byla u mne, chovala se vždycky velmi řádně, byla velmi pilná, a co jsem jí řekla, k tomu byla svolná, neodmlouvajíc. Mnoho nenamluvila a byla víc pro sebe a tichá. U mne byla jen ve všední dny, na neděle a svátky chodila k rodičům. Nikdy jsem jí neměla co vytýkat, leda že seráda hezky a čistě šatila.«

Když dne 21. dubna r. 1813 Overberg zkoumaje svědomí Anny Kateřiny, otázal se jí, nebyla-li snad v mládí marniva v oděvu, odpověděla:

»Vždycky jsem se ráda řádně a čistotně šatila, ale ne kvůli lidem, nýbrž kvůli Bohu. Moje matka zřídka kdy ustrojila mě tak, jak bych si byla přála; i šla jsem tedy k vodě nebo jsem se postavila před zrcadlo a sama jsem si upravila šaty. Čistotně a řádně se odívati prospívá také duši. I když jsem šla ještě za tmy k svatému Přijímání, oblékla jsem se tak pečlivě jako za bílého dne, neboť bylo to přece pro Boha a nikoliv kvůli světu.«

TŘÍLETÝ POBYT ANNY KATEŘINY V KOESFELDU

Dosud vedl Bůh Annu Kateřinu ke stavu řeholnímu po cestách mimořádných; teď však bylo se jí bráti cestou obyčejnou, totiž poznati ona nebezpečí a ony překážky a cvičiti se v jich přemáhání, s kterými těžší nebo lehčí boje podstupují bez výjimky všickni ti, kteří jsou povoláni do stavu řeholního. Pokud její duše nerušeně se oddávala rozjímání nadpřirozené krásy a důstojnosti stavu řeholního, bývala tím tak mocně uchválena, že její touze po tomto stavu vyrovnala se jen bolest, kterou pocítovala, když jí bylo zřítí hluboký úpadek tohoto svatého stavu a úsilí, kterým pracuje svět o úplné jeho vyhlazení. Její vnitřní boje nebyly vlastně nic jiného než starost a soužení, zda ukrotí svou prudkou touhu a zda skládajíc vše oddané na Boha zdolá všechny vnější obtíže, které se jí zdály nepřekonatelný. Než teď chtěl Bůh, aby Anna Kateřina okusila slabosti člověka jedině na vlastní síly odkázaného, a aby osvědčila věrnost svou i tehdy, když ustanou citelné důkazy jeho mimořádného osvěcování a těšení a když vnější překážející vlivy budou mítí úplnou volnost proti ní.

Tak tedy začíná se nové období jejího vedení, které sahá od jejího sedmnáctého roku do dvacátého. V této době dlela v Koesfeldu, kdež vstoupila do služby k jedné švadleně jako dělnice, aby si pílí a spořivosti uschránila tolik, co as se žádá věna v klášteře. Než tento záměr její se nesplnil; neboť nepatrná týdenní mzda byla obyčejně ta tam, ještě téhož dne, kdy jí byla vyplacena. Všecko, co vydělala, náleželo chudým. Ačkoliv její touha po řeholním stavu byla tak veliká, její láska k chudým byla ještě mocnější, a Anna Kateřina nikdy se nerozpakovala všec-ko rozdati. Když jednoho dne potkala stařenu, oblečenou v pravém slova smyslu v hadry, pojal ji takový soucit, že rychle svlékla s těla část svého oděvu a oblekla ji žebračce, ačkoliv sama neměla jiné v zásobě. Volila nouzi, aby jiným pomohla; a čím obtížnější jí bylo něčeho pohřešovati, tím bylo jistější, že právě to daruje. Doufala, že takto nabude její duše bývalé síly a horlivé lásky, které, jak cítila, ji opouštěly od té doby, co byla v Koesfeldu. Zbavena veškeré útěchy, které se jí dosud dostávalo, kdykoliv se modlila nebo některou pobožnost konala, obá-

vala se, že v sobě pozoruje veliké ochlazení ve všelikém duchovním zaměstnání, ano i nechut k němu. To v ní vzbudilo velikou úzkost, a její starostlivosti přibývalo tím více, že vnitřní opuštěnost jí každé cvičení pořád víc a více stěžovala. V pokoře své nemyslíla jinak, než že sama zavinila toto ochlazení, nepoužívajíc věrně přijatých milostí a ochabujíc v horlivosti; a pocítovala, že se zpronevěřila milosti povolání tak velice, že žádné pokání nezdálo se jí dost přísným, aby napravila svou vinu. Byla-li dosud už na sebe velmi přísná, byla teď ještě přísnější, zapírala se ještě více a úzkostlivě se měla na pozoru, aby neopominula ani jediného cvičení, třeba že někdy s napětím všech sil bylo jí překonávatí zdánlivý odpor k nim. Domnívala se o sobě, že zvlažněla, a třeba že se nemohla zpovědníku vyznati ze sebe menšího souhlasu nebo povolnosti k tomu, by se odvracela od duchovních věcí, přec někdy býval pocit vlastní viny a strach ze sebe samé u ní tak mocný, že se nedvažovala choditi ke svatému Přijímání už tak často jako dříve; a že jen rozkaz zpovědníkův ji přiměl, aby šla přec. Asi tři roky vytrvala statečně v tomto boji, až Bůh zase jí dal milost, aby okoušela jeho blízkosti a pomoci, a v její duši procitla radostná statečná mysl a horlivost žhoucí lásky mocnější než kdy dříve.

Než v této době bylo jí také vytrpěti rozmanité vnější rozruchy a úzkosti, neboť její nejbližší, rodiče i sourozenci živou mocí se přičiňovali, aby jí zase vypudili z hlavy úmysl vstoupiti do kláštera. Místrová, u níž Anna Kateřina pracovala, oblibila si ji tak, že jí s prosbami opět a opět slibovala, že zůstane svobodna a že o vše se s ní bude dělit, rozhodnuli se Anna Kateřina, že od ní neodejde. Její zbožnost ji dojímalá tak, že pomýšlela žiti až do smrti s Annou Kateřinou v ústraní a s ní se oddávati zbožným cvičením. Nikdy nerušila Anny Kateřiny v jejím počínání dotěrnou zvědavostí, nikdy jí ničím nepřekážela; naopak, viděla to ráda, když k ní přicházely mladé dívky, aby si od ní vyprosily rady a poučení k životu zbožnému; proto skoro s jistotou na to spoléhala, že Anna Kateřina přistoupí na návrh, který, jak se zdálo, poskytl by jí náhrady za stav řeholní. Avšak Anna Kateřina nedala se zmásti a odmítla laskavé nabídky důvody tak přesvědčujícími, že dobrá shoda mezi nimi nikdy nebyla porušena.

Mnohem obtížnější jí bylo, čeliti zdvojnásobenému úsilí rodičů, kteří měli za to, že Anně Kateřině zajde všechna chut po klášteře, budou-li ji nutiti, aby častěji chodila po radovánkách světských. Chtěli ji tedy při-

nutiti, aby chodila nejen častěji mezi lidi, ale dokonce i na místa veřejných zábav; a s rodiči se spojily její družky a přítelkyně z mládeži, aby ji tam dostaly. Bylo-li Anně Kateřině vůbec za těžko, odepřít prosbě kohokoliv, zdálo se jí zcela nemožným, že by pokaždé odřekla ustaraným rodičům, kdykoliv by se pokoušeli přimět ji k tomu, aby s bratrem nebo se sestrou šla na taneční veselí. Dvakrát jim povolila, ovšem s vnitřním odporem, doufajíc, že touto povolností zbaví se dalšího naléhání. Sama o tom vypravovala:

»Můj nejstarší bratr přál si jednoho dne velice, abych s ním šla k tanci; ale že jsem mu neučinila po vůli a přísnými slovy jsem ho odbyla, rozložil se, zle mi vyčínil a vyběhl z domu velmi nakvašen. Ale hned se vrátil, plakal usedavě, padl u přítomnosti rodičů přede mnou na kolena a odprošoval mě, že se na mne tak zle utrhl. Krom tenkrát jsme se nikdy nepohněvali, ani před tím, ani po tom.

»Když však jindy z nepravé povolnosti jsem se přece dala přemluvit a šla jsem do takové společnosti, pojal mě převeliký zármutek a šla jsem tam skoro zoufalá. Duši sice jsem tam nebyla, ale trpěla jsem tolik, jako bych byla v pekle. A táhlo mne to odtamtud, že jsem se již nemohla udržeti. A přec zase ze strachu, že by to nebylo slušno, že bych budila pozornost, jsem povolila a zůstala jsem ještě. Náhle se mi zdálo, že mě nebeský můj Ženich volá ven, i prchla jsem přece; rozhlížela jsem se, hledala jsem a nalezla jsem pod stromy svého Ženicha, zarmouceného a rozhněvaného, s obličejem bolestí strhaným, ano samá krev. A pravil mi: Jak jsi mi nevěrna! Jak mne zapomínáš! Jak jsi mě ztrýznila! Což už mně neznáš? Úpěnlivě jsem prosila za odpuštění, a On mě poučil, co jest mi činiti, abych zabránila cizím hříchům. Prikázal mi, abych klekla v koutku a modlila se s rozpiatýma rukama, nebo abych se také odebrala na místa, kde by bylo možno hříchům zabrániti.

»Když pak ještě jednou jsem se dala z nepravé povolnosti zatáhnouti do takové zábavy, ona síla, která mne zase odtamtud pudila, byla tím větší, čím více mě mé družky zdržovaly. Utekla jsem, a bylo mi, jako by se už země otvírala, aby mě pohltila. Byla jsem nevýslovně zarmoucena. Sotva že jsem vyšla z městské brány a pustila se k domovu, přidružila se ke mně tajemná paní, jež mi vážně pravila: Cos to učinila? Jak to žiješ? Zasnoubila jsi se s mým Synem, ale teď nebudeš mít podílu s ním. Po těchto jejích slovech přistoupil k nám také Jínoch, k nepoznání změněn a smuten, a do srdce mi bodaly jeho výčitky, že já jsem v tak špatné

společnosti, zatím co On mě v bolestech očekává. Myslila jsem, že žalem zemru, a prosila jsem úpěnlivě jeho Matky, aby mi vyorodovala odpuštění, a slibovala jsem, že už nikdy nepovolím. Matka Boží orodovala za mne; dosáhla jsem odpuštění a slíbila jsem ještě jednou, že do takové společnosti už nikdy mě nedostanou. I vzdálili se. Byli se mnou šli hezký kus cesty. Byla jsem při plném, jasném vědomí, i mluvili se mnou jako jiní živoucí lidé. Byla jsem zarmoucená na smrt a hlasitě plačíc brala jsem se k domovu. Druhého dne ráno se se mnou vadili, že jsem utekla od muziky samotna.

»Posléze jsem měla pokoj. Mému otci dostala se do rukou knížečka, ve které četl, ať rodiče neposílají děti na takové zábavy. Z toho se zarmoutil tak, že plakal hořce, a pravil: Ale Bůh ví, že jsem to dobře myslil! Sama jsem ho tedy těšila, jak jsem právě uměla.«

Než odpor rodičů proti jejímu záměru, jít do kláštera, nikterak neochaboval, nýbrž naopak byl tím zarputilejší. Jestliže na první pohled to působí jakési podivení, že nuzní sedláci, kteří přec nesměli ani pomyslit, že by se jejich dcera někdy provdala neobyčejně výhodně, projevovali takový nepřekonatelný odpor proti vstoupení do kláštera, zmírni se značně tento dojem, uvážíme-li, jaký to poklad měli v ní. Od té doby, co Bůh jim ji daroval, dostávalo se jim z ní jen útěchy a radosti. To dítě, provázené Andělem a osvěcované Bohem, bylo jim už od nejútlejšího mládí útočištěm, kterého by těžce pohřešovali, neboť potřebovali jak jejího důvtipu a její zručnosti, tak zvláště daru rady, kterou u ní nalézali bez hledání a jako nevědomky. Kromě toho spočívalo na ní a na všem, co dělala, zázračné požehnání, kteréž si zvláště tehdy uvědomovali, kdykoliv od nich odcházela. Dorostši panenských let, byla Anna Kateřina, jež měla srdce tak nevýslovně dobré a zachovala si veselost nikdy neporušeného klidu duševního, povahy tak příjemné, že její rodiče nikdy nechtěli dlouho býti bez ní. Posléze to byla neúnavná, vynalézavá péče, s kterou Anna Kateřina plnívala všechna přání a všechny potřeby rodičů ještě dřív, než je vyslovili, což jim bylo zárukou, že ve dnech staroby jim doslouží s nejoddanější péčí a nejvěrnější pomocí, i nemohlo jim býti nic krušnějšího než pomyšlení, že o všechno toto štěstí by měli býti najednou oloupeni. Třeba že Anna Kateřina už léta nebydla v otcovské chaloupce, nebyla nikdy tak daleko od domova, aby se s rodiči den co den nevidala. Ale klášterní klauzura hrozila všeho je zbaviti; neboť příliš dobře znali planoucí horlivost svého dítěte, aby už pře-

dem nevěděli, že i v klášteře méně přísném bude žítí jako dokonalá řeholnice a svědomitě zachovávatí jeho řeholi. Proto byli by mnohem snáze nesli, kdyby jejich dcera byla jevila náklonnost ke stavu manželskému, poněvadž tento stav nebyl by jim aspoň odnímal už napřed všeliké naděje, že se často budou vidati. Svoliti tedy k tomu, aby Anna Kateřina poslechnouc hlasu Božího vstoupila do řeholního stavu, bylo by těmto nebohým rodičům znamenalo totéž, co vzdáti se všeho, co jim bylo milého a drahého a zač nebyli by našli náhrady. Ale kromě toho, jaké tehdy kláštery byly, nemohli se ubrániti obavám, že jejich dcéři budou po celý život vyčítati chudobu rodičů a že nikdo nepochopí, jakou to obět přinesli, odevzdavše své dítě klášteru. Proto doléhali na ni prosbami, laskavými domlouvami, se slzami, výbuchy nezadržitelného žalu, ano i příkrými, hanlivými slovy, aby pustila z hlavy svůj záměr, vyčítající jí, že jest to uní jen vzdor a umíněnost, jindy zas, že chce do kláštera, jen aby se vyhnula útrapám a nouzi života světského, i bývalo její měkké, láskou překypující srdce velmi zkormouceno, a často ubohá ani nevěděla, co jim na to říci. V těchto nesnázích hledala útočiště v horlivé modlitbě, aby si vyprosila osvícení a posily na vykonání úmyslu.

»Rodiče, tak vyznala jednou Overbergovi, mluvili mi také o vdavkách, k nimž jsem měla veliký odpor. Ale přišlo mi na mysl, že tento odpor bere snad původ v ošklivosti k obtížím manželství. Kdyby však bylo vůlí Boží, abych se vdala, byla bych povinná, to jsem chápala, s těmito obtížemi se spřáteliti. I jala jsem se tedy Boha prositi, aby mne zbavil tohoto odporu proti vdavkám, jest-li to Jeho vůlí, abych povolila rodičům a vstoupila v manželství. Ale moje touha, jíti do kláštera, byla ještě větší.

»Také panu faráři a zpovědníku svěřila jsem se se svými nesnázemi a prosila jsem jich o radu. Oba mi řekli, že kdybych neměla ani bratří ani sester, kteří by se o rodiče starali, nesměla bych ovšem vstoupiti do kláštera proti jejich vůli. Ale když rodiče mají děti několik, že mohou jednati, úplně svobodně. Zůstala jsem tedy neoblomna ve svém předsevzetí«.

Jest to opravdu okolnost velmi hodná pozornosti, že Anna Kateřina přes to, že ve viděních, tedy způsobem mimořádným, opět a opět a tak určitě poznávala, že Bůh ji povolal do stavu řeholního, přes to byla vždy zas a zase odkazována na cesty obyčejné, aby jimi si získala potvrzení a jistoty pro mimořádná sdělení Boží. Tak jako vnější překážky, které se hromadily proti jejímu předsevzetí, nebývaly odklizeny zárač-

ně a náhle, nýbrž jí samé bylo zůstaveno, aby je překonávala úporným bojem, podobně ani nadpřirozeně vlité světlo nezabavovalo ji úsilí, aby jistoty o svém povolání si zjednala takovým způsobem, jak také ostatním věřícím jest jí hledati. Anna Kateřina byla povolána do stavu řeholního, aby byla požehnáním Církve, aby byla vzorem všem řeholnicím a řeholníkům a aby v době největšího úpadku duchovního života byla dokonalým obrazem věrnosti duše Bohu zasnoubené; proto bylo nutno, aby se podrobila vedení Církve, to jest zástupcům Božím, kněžím a zpovědníkům. Jako ostatním věřícím, tak ani jí nezbyvalo než se řídit jejich výrokem a rozsudkem, aby dosáhla Bohem jí vytčeného cíle prostředky Církve, podle pravidel a zásad víry, tedy způsobem všem křesťanům společným. A právě toto dokonalé podrobení se obyčejnému vedení a řádu Církve jest nejjistějším zkušebním kamenem pravosti všech mimořádných darů, kterých se Anně Kateřině dostalo. Proto v dalším vyličení jejího života budeme nalézati vždy častější a častější důkazy, jak Bůh všechno, cokoliv jí propůjčil, svěřil v ochranu a podrobil rozsudku duchovní vrchnosti, aby tomu vtiskla pečeť pravosti.

Když bylo Anně Kateřině osmnáct let, přijala svátost svatého Biřmování z rukou tehdejšího světícího biskupa münsterského, Kašpara Maxe von Droste-Vischeringa. Případl tedy tento posvátný úkon právě v dobu její vnitřní opuštěnosti, kdy se tolik natrápila obavami, že úplně zvlázněla. Proto pozvání na Biřmování zdálo se jí býti zrovna hlasem s nebe, i připravovala se na ně s největší opravdovostí a s pevnou důvěrou, že působením této zázračné Svátosti zase nabude síly a radostnosti ducha, o něž teď už rok a nadarmo, jak se domnívala, byla zápolila. Jestliže při prvním svatém Přijímání vroucně prosila Boha, aby z ní dobrotivě učinil dítě opravdu hodné, prosila teď o věrnost tak stálou a o lásku tak vytrvalou, aby byla schopna až do konce trpěti pro Boha a za bližní. Bez ustání nabízela všechny síly těla i duše, aby od nich přijímal Bůh pokání, kterého jiní nemohli vykonati. A aby byla vyslyšena, nejen že rozmnožila kající skutky, nýbrž snažila se nadchnouti také ostatní biřmovance k horlivé přípravě na tuto Svátost. Za této přípravy obnovovala úsilně v duši touhu, někde v cizině, o samotě a v skrytu oddati se zbožnosti a kajícím skutkům; a když jednou důvěrně hovořic s přítelkyní o duchovních věcech, prohodila, že pravý následovník Ježíše Krista jest povinen všechno opustiti, právě tak jako to učinili Svatí, tato slova učinila na její posluchačku takový dojem, že prohlásila, že jest hotova jiti

za ní, ať se vydá kam vydá, aby následovala příkladu Svatých. Anna Kateřina slyšela ráda její nabídnutí, a obě se shodly o plánu, jak by utekly z domova; než brzy se přesvědčily, že toho vykonati nelze.

O přijetí svatého Břimování vypravovala Anna Kateřina:

»My břimovanci chodili jsme do Koesfeldu po farnostech. Než jsme se dostaly k biskupu, stála jsem s družkami přede dveřmi. Měla jsem živý pocit slavnosti, která se konala v kostele, i viděla jsem, jak každý z těch, kteří vycházeli, byl v nitru proměněn. Viděla jsem však, že jsou také zevně znamenáni. Vstoupivši do kostela, spatřila jsem světícího biskupa oblitého jasným světlem. Kolem něho jako by byly zástupy nebeských Mocností. Svaté Křížmo zářilo a na čelích obřimovaných lesklo se světlo. Když mazal mě, pronikl oheň mým čelem až do srdce a cítila jsem se posílena. Později spatřila jsem světícího biskupa ještě několikrát, ale sotva jsem ho už poznávala.«

Jak veliké a jak rozmanité účinky měla tato Svátost na Annu Kateřinu, poznati lze z jejího pozdějšího vyznání, že od této chvíle bylo jí na usmíření cizích vin trpěti muka a tresty, které byly na ní vykonávány nadpřirozeným způsobem ve zjeveních. Ale tyto pokuty na usmíření cizích vin odpykávala si také přecho za příhod na pohled zcela nahodilých, byvši na př. cizí neopatrností na zem povalena, bolestně udeřena, zraněna, vroucí vodou polita nebo nenadále nevysvětlitelnou nemocí skličena, pro kterou tržila jen posměch od lidí, kteří to prohlašovali za přetvářku nebo za hloupost. Všecky takové příhody bylo jí snášeti s největší trpělivostí a mírností a mlčky bylo jí strpěti, když jí kromě toho, a nebylo to zřídka, ještě odporovali, jí tupili, haněli, spílali jí a nespravedlivě ji obviňovali. Jsouc povahy dráždivé a prudké a nepotřebujíc ani mnoho, aby vzkypěla, byla nucena za takových příhod podstupovati boj tím těžší, poněvadž jí bylo ukládáno, nejen aby snad zachovala klid a aby ze srdce odpustila tomu, kdo jí urazil, nýbrž aby v téže chvíli úpěnlivě prosila, aby Bůh dobrotivě ztrestal tento hřích nikoliv na vinníku, nýbrž na ní. A ve svátosti Břimování dostalo se jí posvěcení a posílení ducha na taková cvičení; a brzy uslyšíme, jak rychle a velice v tomto díle prospívala.

A teď také u všech nemocech a tělesných bolestech, které přicházely na Annu Kateřinu bez ustání, a to náhle, nemoc za nemocí, bolest za bolestí, a každá jiná, nabýval pořád víc a více vrchu účel činiti zadost za cizí hříchy. A tato utrpení byla ve vnitřním, jen Bohu známém vzta-

hu a poměru k určitým proviněním, která jimi měla být shlazena. Čím věrněji plnila Anna Kateřina své povinnosti duchovní nevěsty, poslušna velikého vidění, tím byla hodnější před Bohem zastupovati místo Nevěsty Církve, a tím dokonaleji mohla nahrazovati mystické tělo Církve, až posléze, když jí byly vtisknuty Rány Ukřižovaného, bylo toto její zastoupení úplně dovršeno, čili Anna Kateřina byla úplně a naprosto postavena na roveň tělu Církve.

Před Bohem bylo její tělo tělem Církve, a proto její tělo stihala nebezpečí, úklady a pohromy, které byly namířeny na Církev nebo na některé její údy a řády, a které takto byly od Církve odvráceny. Jako zachránila kdysi Anna Kateřina, jsouc čtyřletým děvčátkem, spící nemluvně od nebezpečí smrti, vrhnuvši se mezi ně a sekeru po něm hozenou, tak se teď na ni sypou utrpení a nebezpečnosti, která hrozí Hlavě Církve nebo vznešeným církevním hodnostářům nebo jiným vlivným osobnostem a která by byla na velikou újmu veškerému křesťanstvu, kdyby nebyla zmařena nebo odvrácena. Ale jsou to také duchovní nemoci, rány a škody Církve, které Anna Kateřina trpí tělesně za nevýslovných muk, aby zásluhami oddaného utrpení pykala za vinu oněch údů Církve, kteří věrolomností, zanedbáváním svých povinností, ale zvláště nevěrou a nemravností, působí Církvi takové bolesti a kteří by jistě svolali na své hlavy soudy Boha nejvýš spravedlivého, kdyby nebyl usmířen jeho Hněv.

Na toto nadlidské poslání byla Anna Kateřina řádně a důkladně vyzbrojena ve svatém Břimování, v kterémžto Svátosti se na ni vylila plnost síly a posvěcení Ducha Svatého, a tak tedy se na ní stalo, co podle výkladu Římského Katechismu bylo o Letnicích vykonáno na Apoštolech, kteří »byli naplněni takovou silou Ducha Svatého, až mysli, že jejich nemůže potkat nic blaženějšího, než budou-li uznáni za hodny, aby pro jméno Kristovo trpěli hanbu, okovy, muka a smrt kříže.« S dojemnou prostotou odhalila jednoho dne Anna Kateřina svému zpovědníku toto tajemství své síly těmito slovy:

»Od Břimování nemohlo mé podivné srdce jinak než vylkati mi na Bohu trest za každou vinu, která mi byla ukázána nebo kterou jsem sama viděla.«

Jaká podivuhodná bázeň Svátosti a Spravedlnosti Boha, jaká úcta k nejdražší Krvi, ceně to našeho vykoupení, jaká nesmiřitelná nenávisť k hříchu, jaká nevyčerpatelná útrpnost s hříšníky se asi skrývala v tomto srdci, které už nežilo leč touhou trpěti za jiné!

Kromě toho Anna Kateřina konala také horlivěji než kdykoliv jindy dobrovolné skutky kající. Neminulo dne, aby nebyl celičský věnován pilné práci, kdežto noci zasvěcovala Anna Kateřina modlitbě, trýzníc své tělo také důtkami, kajícími pásy a provazy. Už od malička jsouc tomu zvyklá, než nucena tajiti to co nejvíce přede všemi, mezi nimiž žila, z pokory neodvažovala se ani teď svěřiti se zpovědníku, jaká koná kající cvičení; až zpovědník sám, zvěděv to od mistrové, zpřímá se jí na to tázal. Zahanbena vyznala se mu ze všeho, ale poslechla do slovíčka jeho poučení, kterými zmírňoval její horlivost. Znovu a znovu jí ujišťoval, že jest povolána do stavu řeholního; a když se mu svěřila, že se obává, že nemajíc věna, nebude přijata do žádného kláštera, těšil ji poukazuje jednak na všemohoucí dobrotivost Boží, jednak jí slibuje, že se za ni přimluví v klášteře augustínek v Borkenu. Dostal slovu a brzy přinesl Anně Kateřině potěšující zprávu, aby se šla představití velebné matce v Borkenu, jež na jeho prosbu jest ochotna ji přijmouti. Spěchala tam, aby se ohlásila. Představená uvítala ji vlídně; než na Annu Kateřinu připadl náhle zármutek tak prudký, že od pláče sotva mluvila. Vidělať a bolestně pocífovala duchovní stav této klášterní obce, a zvláště hluboce ji bolelo, že svatý Patron řádu a řehole upadli v takové zapomenutí. Když představená zaražena se tázala, proč pláče, neboť nerozuměla jejím slzám, odpověděla jí Anna Kateřina pravdivě, ale vyhýbavě: »Pláči, poznávajíc, že příliš málo uctívám sv. Augustina, a že nejsem hodna vstoupiti do jeho řádu.« Byla tedy propuštěna s tím napomenutím, aby si zraleji uvážila své předsevzetí a aby se zase přihlásila až později, až si vše jak náleží rozmyslí; ale k tomu se už neodhodlala. Jaká umrtvování konala Anna Kateřina v této době, dosvědčuje Overberg:

»Než Anna Kateřina vstoupila do kláštera, byla na sebe mnohem přísnější než potom, nevědouc tehdy ještě, že bez dovolení zpovědníkov se nesmí konati takových věcí. Strohosti, které mi jmenovala jen jako mimochodem, byly řetězy a provazy, které si uvazovala kolem těla, košile z nejhrubší látky, jakou vůbec shledala, a kterou si sama ušila.«

Jedním z jejích kajících cvičení v této době bylo také navštěvování Křížové cesty na území obce Koesfeldské. I když se modlila před jednotlivými zastaveními jen několik minut, přece potřebovala nejméně dvou celých hodin, aby vykonala dlouhou cestu jedlovými lesy, kde byly obrazy Křížové cesty rozestaveny. Sotva se rozbřesko, nastávala oby-

čejná denní práce, která trvala až do pozdní hodiny večerní, že ve všední dny nezbyvala Anně Kateřině leda noc na konání této pobožnosti. Vy-
dávala se tedy obyčejně brzy po půlnoci na cestu, a byly-li už brány
koesfeldské zavřeny, nezbyvalo jí, než aby přelezla městské hradby, lec-
kde už pobožené. Ježto už povahou byla dosti plachá a její cudný, světa
se stranící život učinil ji ještě plašší, byla jí tato noční pout velmi kruta
a obtížná, a přec nikdy se nezpěchovala jí konati, kdykoliv jí o ni prosily
dušičky v očistci nebo kdykoliv jí byla uložena ve viděních. A tu ani
nejhorší nepohoda jí neodvrátila; leda že někdy poprosila přítelkyně, jež
byla stejného s ní smýšlení, aby šla s ní.

»Jednoho dne, vypravovala, konala jsem ráno ve tři hodiny s přítel-
kyní Křížovou cestu. Abychom se dostaly z města, bylo nám přelézti
polozbořeně městské hradby. Když pak navrátivše se modlily jsme se
před kostelem, spatřila jsem, jak z kostela k nám se běře kříž, se všemi
stříbrnými dary, na něm navěšenými. Viděla jsem jej jasně a určitě, mo-
je družka ho neviděla, ale slyšela, jako by chřestily stříbrné přívěsky
s kříže. — Modlívala jsem se obyčejně před zázračným křížem za hlav-
ním oltářem, a tu se mi přihodilo nejednou, že Ukřížovaný Spasitel se
ke mně sklonil. Při tom mívala jsem prazvláštní pocit.«

Jindy konala Anna Kateřina pobožnost Křížové cesty, aby rozvadě-
ným manželům vyprosila od Boha míru. Vypravovala o tom:

»Velice mě zarmucovalo, že jisti manželé v Koesfeldu velice se ne-
náviděli. Modlívala jsem se za ty nešťastníky, a na Veliký Pátek večer o
deváté konala jsem Křížovou cestu od Božího Hrobu. V úzké uličce v
noci vrhl se na mě ďábel v podobě muže a rdousil mě. Ale když jsem
z hloubi srdce volala k Bohu, utekl ode mne. Ale od té doby byl ten muž
lepší na svou ženu.«

Na podobný odpor ďáblův narazila často také jindy, když takto mod-
litbou pomáhala. Vypravovala o tom:

»Měla jsem velikou útrpnost s mladou dívkou, jež svedena byvši ho-
chem, nikterak nemohla od něho dosáhnouti slibu, že jí neopustí. Byla
jsem skoro bez sebe zármutkem, že se stal tak veliký hřích, i umluvila
jsem se s dvěma družkami, že v noci s Božího Hodu velikonočního na
pondělí velikonoční obejdeme za duše v očistci dvaapadesátkrát hříb-
tov koesfeldský a budeme se modliti, aby Bůh dobrotivě pomohl ubo-
hému děvčeti. Bylo pod mrakem a velmi chladno; šly jsme bosy; já jsem
kráčela mezi oběma děvčaty. Když jsem se tak hodně úsilně zabrala v

modlitbu, vrhl se na mě zlý duch v podobě onoho mladého hochy, a několikrát mnou smýkl mezi oběma průvodkyněmi; i modlila jsem se ještě horlivěji, že to nepříteli všeho dobra bylo odporno. Mé družky se třásly a bědovaly, ale nevím dobře, viděly-li, co bylo se mnou. Když jsme obešly hřbitov, jak jsme si umínily, byly jsme tak zmoženy únavou, že jsme už nemohly dál. Když jsme se tedy vracely domů, svrhl mě tentýž zjev po hlavě do koželužské jámy 20 stop hluboké. Mé družky hlasitě vykřikly a myslily, že už jsem zlámala vaz, ale já jsem dopadla velmi pozvolna a zvolala jsem: „Tu jsem“, a ihned jsem cítila, že jsem jako na křídlech vynášena ven, nevědouc ani, co se to se mnou dalo, i braly jsme se dále k domovu za modlitby a bez překážky. — V úterý velikonoční přišla ubohá dívka ke mně a radostí záříc vypravovala mi, že její hoch si ji vezme. A také si ji vzal a oba dva žijí dosud (1818).

»Když jednou velmi časně z rána ještě přede dnem šly jsme s přítelkyní přes pole se modlit, vstoupil nám na pěšinu, kudy se nám bylo bráti, do cesty ďábel v podobě černého psa, který byl jistě tak veliký jako já sama, a nechtěl nás propustiti. Kdykoliv jsem proti němu udělala znamení Kříže, ucouvl, ale hned zase se zastavil. Tento zjev zdržel nás jistě aspoň čtvrt hodiny. Moje družka měla takový strach, že všechna se třesouc zavěsila se na mne a nechtěla mne pustiti dále. Posléze jsem promluvila na ďábla, derouc se v před se slovy: »Ve Jménu Ježíšovu půjdeme! Jsme poslány Bohem a pro Boha vykonáme, co nám uloženo. Kdybys byl z Boha, nepřekážel bys nám. Jdi si svou cestou, my půjdeme svou!« Když jsem takto mluvila, obluda zmizela. Spatřivši to, moje přítelkyně se vzpamatovala a řekla: „Ach, proč jsi takto nemluvila hned?“ Na to já: „Máš pravdu! Ale hned mi to nepřišlo.“ Potom jsme se ubíraly dále bez překážky.

»Jednoho dne modlila jsem se v kostele před Velebnou Svátostí Oltární velmi horlivě, tu vrhl se ďábel tak prudce vedle mne na klekátko, že silně zapraštělo. Hrůzou pobíhal mi mráz po zádech, ale vyrušiti mě ďábel nemohl. Naopak, modlila jsem se vroucněji, a on ihned zase odtáhl.«

Tři roky snášela Anna Kateřina s vytrvalou trpělivostí vnitřní opuštenost; ale po třech letech dal jí nebeský Ženich zase chutnatí útěchy své blízkosti, a od té doby byla poctěna ustavičným a zázračně vroucím obcováním s ním. Bez takové pomoci nebyla by bývala s to, aby vykonala úžasné poslání svého v obět položeného života. Ale jak tajemny jsou cesty Páně! Od této chvíle žila Anna Kateřina skoro v ustavičném

patření na božského Spasitele, On, neviditelná Hlava Církve, ji osvěcuje, posiluje, těší, On ji ustavičně ujišťuje svou pomocí, a ku podivu marny jsou všechny její pokusy, marno všechno její úsilí, dostatí se do některého kláštera. Tři roky pracovala neúnavně, abysí uspořila nějaký groš věna; ale po třech letech byla právě tak chuda jako před tím. Její Ženich posílal jí tolik chudáků a skýtal jí tolik rozličných příležitostí, aby mírnila cizí bídu, že si nemohla uschrániti ani haléře. Než horší ještě obtíže jí působily a jako by všeliké naděje ji zbavovaly její nikdy nestávající nemoci. Pravda, ve zjeveních se jí ukazuje, proč a zač trpí; ale pro obyčejný, všední život a jeho starosti jsou tyto tajemné příčiny nepatrnou útěchou; neboť muka nemoci se hlásí, a to muka tak živá a tak prudká, že stravují všechny její síly. Anna Kateřina sotva že ještě tak stačí na své práce; a když po zmařeném pokuse, vstoupiti do řádu augustinek v Borkenu, prosí zpovědníka, aby se za ni přimluvil u trappistek v Darfeldu, namítá, že jí nemůže dovoliti, aby se ucházela o přijetí do tohoto přísného řádu, poněvadž jest příliš slába a stále postonává. Spatřiv na jejím strhaném obličejí, jak bezděky se tímto jeho prohlášením zděsila, těší ji slibem, že v Münsteru u klarisek požádá o její přijetí. Dostalo se mu příznivé odpovědi, a Anna Kateřina odebrala se tedy také tam, aby osobně přednesla svou prosbu. Tam dostalo se jí však odpovědi, že klášter jest velmi chud, a když nemá žádného věna, že by mohla býti přijata jen tehdy, když by se naučila hráti na varhany, aby aspoň takto byla klášteru něčím prospěšna. Odhodlala se tedy k tomu; ale poněvadž stále víc a více chřadla, byla nucena nejdříve v otcovském domě hledati zotavení.

Do Münsteru provázela ji přítelkyně, jež dne 8. dubna r. 1813 vydala před duchovní vrchností o tom toto prohlášení:

»Já Gertruda Ahausova z dědiny Hammeru, přifařené do Billerbecku, znám pannu Emmerichovu čtrnáct let. Seznámila jsem se s ní v Koesfeldu, žily jsme v důvěrném přátelství, a když se mi svěřila se svou touhou, státi se jeptiškou, doprovodila jsem ji do Münsteru ke klariskám, majíc v témž klášteře dvě příbuzné. Jevila takovou touhu po životě klášterním, že když jsem jí namítala, teď že přece všude se ruší kláštery, řekla mi na to: Jen kdyby se prý mohla do nějakého kláštera dostatí, a kdyby prý i věděla, že do týdne ji tam oběsí, přece prý by jí to nedalo, aby tam nešla. A nejprísnější řád byl by jí prý nejmilejší. Nikdy jsem na ní nic nezpozorovala, zač by byla zasluhovala pokárání, a shledáva-

jíci jí vůbec velmi hodnou a spořádanou, věnovala jsem jí všecku důvěru. Hovořily jsme vždy o náboženství, při čemž mi dala nejedno poučení, zvláště o tom, které jsou povinnosti křesťanovy, a obyčejně mi vypravovala o životě svatých jeptišek, jako o Mechtildě, Kateřině, Gertrudě, Kláře a mnoha jiných.

»Každou neděli a každý svátek chodila k svatému Přijímání. Když pracovala v našem domě, modlívala se dlouho ležíc na kolenou. Často mi říkala, že koná zvláštní pobožnost k Pěti svatým Ranám a ke třem Ranám, které měl Kristus na rameni, poněvadž tyto Rány ho nejvíce bolely.

»Na těle neměla košile, nýbrž jen červenou suknici. V pátek zůstávala lačná a jídala jen v poledne, večer nejídala, kdykoliv se mohla nepozorovaně vyhnouti jídlu. Často v noci konávala Křížovou cestu a neděle a svátky vždy věnovala pobožnosti.

»Zvláště veliká byla její trpělivost; a tak kdykoliv mě něco trápilo, těšila mě ukazujíc na Utrpení Kristovo. A když lidé říkali, že z pýchy chce býti jeptiškou, říkala, že jest ráda, když lidé tak mluví, poněvadž Kristus také nevinně trpěl. Byla velmi laskava a úslužna ke každému, velmi pracovitá, že buď pracovala nebo se mnou vedla spasitelné řeči, když byla u nás v našem domě na práci. Spala docela maloučko. Měla tak dobré srdce, že všecko rozdala; mluvila vždy upřímně, ale mezi cizími lidmi velmi málo.

Stůjítež zde ještě ostatní svědectví, která se vztahují na dobu, o níž jsme právě mluvili, a která složili druhové z mládí Anny Kateřiny před duchovní vrchností, když duchovní vrchnost roku 1813 sbírala podrobnější zprávy o jejím životě. Neboť prosté, velmi pravdivé výpovědi svědecké nejen že vrhají velmi jasné světlo na veliké požehnání, které se vylévalo na všechny lidi, kteří se s Annou Kateřinou setkali, nýbrž poskytují také velmi živého obrazu celé její bytosti. Počneme s výpověďmi jejího nejstaršího bratra, jenž dne 11. dubna 1813 dosvědčoval:

»Anna Kateřina jest má sestra, a já jsem nejstarší z nás ještě žijících dětí. Několik let žila mimo dům, ale přece často k nám přicházela a žila jen v naší krajině. Vždycky jsem se s ní snášel dobře; než byla přece trochu popudlivá právě jako já; ale brzy se zase udobřovala, a byla velmi bedlivá, aby se z této chyby napravila, což se jí na konec úplně podařilo. Nebyla marníva, ale dbala, aby vždycky byla oblečena řádně a slušně. Vyhýbala se společností a zábavám. K rodičům byla dobrá a úslužná.

Mluvila málo o světských záležitostech, obyčejně poučovala nás ostatní o věcech víry a dobrých mravech, vypravovala nám slyšená kázání nebo životy Svatých a svým poučováním nabádala nás k dobrému. Ke všem lidem byla velmi dobrosrdečná, že rozdala jim všechno, co vydělala. Za nic na světě netrpěla, abychom mluvili o chybách bližních, a dávala nám proto dobrá napomenutí. Když jiní lidé ji kárali, říkala, že mají pravdu. A když jsme ji říkali, jak za takových urážek může zůstat klidnou a láskyplnou, odpovídala, že to ani nemůže býti jinak, a vy prý byste to dokázali také, jen kdybyste chtěli. Mnoho a dlouho se modlívala. Často když už dávno jsme odešli spat, ona ještě bděla, čtla v knížkách a modlila se klečíc s pažema rozpiatýma. Modlila se také, když pracovala. Velmi často se postila, a když jsme ji napomínali, že když jest tak slaboučká, nesmí se postiti, říkala, že prý to dobře snese. Zvláště se postívala ve dnech utrpení Kristova. Také ještě jinak všelijak se trýznila, místo košile nosila hrubý kabátec. Do postele si kladla hole, na kterých léhala; také si do ní dávala kopřivy a spala na nich. «

Dne 7. dubna 1813 dosvědčovala Klára Söntgenova:

»Už ve škole vynikala Anna Kateřina nade všechny ostatní děti, že kantor říkával jejím rodičům, že ať se jí táže na cokoli, nikdy mu nezůstane odpovědi dlužna. Pořádně chodila do školy jen čtyři měsíce; ostatnímu se doučila buď v hodinách mimořádných nebo na pastvě. Když ostatní děti si hrály, sedla si s knihou v ruce někam stranou. Sotva že povyrostla, brali ji s sebou už na nejtěžší práce. A třeba že mnohdy byla udřena až běda, přece ještě, když rodiče a všichni domácí ulehli, přikrádala se tiše do jizby a tam prodlévala dlouho přes půlnoc čtouc duchovní knížky. Rodiče kolikrát zase vstali a kázali jí, aby šla spat. Vyučivši se švadlenou, poučovala v domech, ve kterých šila, lidi o všeličems, a také jim vypravovala, co krásného čtla. Mnozí, zvláště mladá selská děvčata a hoši přicházeli k ní, svěřovali jí, co tížilo jejich svědomí, a tázali se, co činiti. V neděli odpoledne přiměla mládež, zvláště když věděla, že se trochu toulali, aby s ní konali Křížovou cestu, na které pak hlasitě předříkávala modlitby. Často v noci vstávala, vykrádala se potají z domu a bosýma nohama konala Cestu Křížovou. Byla-li městská brána zavřena, přelezla hradby velmi vysoké, aby vykonala Křížovou cestu. Jistě že někdy spadla s hradeb, ale nikdy se nepotloukla. Její největší radostí bylo, když se zase dočkala neděle, aby mohla jíti k Zpovědi a k Příjímání. Když bylo několik svátků po sobě, dovoloval jí zpovědník

denně přistupovati k sv. Přijímání. Poslední tři dni pašijového Týdne nevzala do úst zhola nic až do poledne Božího Hodu. I když se postila, nebývalo jí za těžko konati nejtěžší práce.«

Anna Gertruda Schweringová z venkovské osady farnosti sv. Lamberta, vypovídala dne 16. dubna 1813 na dotaz církevní vrchnosti takto:

»Emmerichovu znám už asi patnáct let; mnoho jsem se s ní stýkala, ano jsme se i spřátelily, neboť zpozorovala jsem na ní mnoho dobrého a ctnostného. Byla velmi nábožna, mluvila pořád jen o Písmu svatém, o životě svatých a o člancích víry. Nikdy však nemluvila o chybách bližních a jen zřídka kdy o světských záležitostech. Pracovala vždycky pilně. Večer modlivala se klečíc. K jiným lidem byla velmi snášenlivá, nikdy mrzuta a dobrotiva, jak dle svého skrovného majetku mohla. Nikdy jsem na ní neshledala nic, co by zasluhovalo hany.«

Marie Feldmannová, z vesničky Flammschen, přifařené k sv. Jakubu v Koesfeldu, svědčila dne 11. dubna 1813 :

»Když mi bylo čtrnáct let, přišla jsem do učení k Anně Kateřině, totiž učit se šíti; žily jsme spolu dosti důvěrně, pokud to ovšem bylo možno při mých letech. Zůstala jsem u ní skoro celé tři roky, a měla jsem k ní velikou přichylnost, neboť byla velmi bohabojná, a mně, jež jsem velmi těžko chápala, učila s největší vlídností. Její bohabojnost jsem poznala z jejího skoro ustavičného modlení, neboť se modlila ráno a večer a skoro celý den, a potom z jejího tichého a skromného chování. Když jsem se ráno probudila, Emmerichova obyčejně už vstala a modlila se, a večer se ještě modlila, když já jsem už spala, a to většinou na kolenou a s pažema rozpiatýma. Nejednou spatřila jsem v její posteli dřeva křížem přes sebe položená, na která si léhala. Mluvila vždycky o bohoslužbách a vyučovala mě u víře a dobrých mravech. Nikdy nemluvila o jiných lidech, a vždycky mi dávala naučení, abych o jiných lidech nemluvila nic zlého a abych jim činila dobře, i kdyby mě uráželi. Chudým dala všechno, že sama už ničeho neměla a všeho se zbavila; měla také zřídka kdy peníze, neboť co vydělala, hned rozdala. Také se vyhýbala společností a chodila jenom se mnou, když jsme šly v cizích domech«.

ANNA KATEŘINA TŘI ROKY U KANTORA SÖNTGENA V KOESFELDU

Sotvaže se Anna Kateřina v otcovském domě tolik zotavila, že mohla pracovati bez přerušení, nelitovala práce ani námahy, aby si šitím vydělala tolik, kolik by as potřebovala na zaplacení prvních hodin na varhany. Ač ve dne nepustila jehly z ruky, sahala večer po kuželi, aby si do kláštera přinesla věnem aspoň několik stůček plátna. Její pili bylo tak požehnáno, že za rok si naschránila ze mzdy za šití přes dvacet tolarů a značnou zásobu krásného plátna. Těch dvacet tolarů zdálo se jí tak velikou sumou, že by si nikdy nebyla troufala podržeti si jich, kdyby jen jí byla kynula jiná cesta ke vstoupení do kláštera.

Co zase byla doma, pokoušeli se rodiče znovu jako kdysi, aby ji vypudili z hlavy myšlenky na klášter, a matka velmi často jí dávala na uvážení, že přec není ani pomyšlení, že by, jsouc tak slabá a skoro ustavičně stonajíc, stačila na ty mnohé a namáhavé práce, do kterých jí budou v klášteře pro její chudobu stále honiti. Ale Anna Kateřina jí odpovídala: »Ach, maminko, i kdyby se mi vedlo sebe hůře a kdyby mi ukládaly práce sebe těžší a sebe špinavější, aspoň vyvážnu tak z nebezpečí a nepokoje světa.«

Ale tohoto důvodu nechápala dobrá matka; neboť vždycky viděla, že její dítě se tak straní světa, že odloučenost ještě větší nepokládala ani za možnu; proto neustávala opět a opět a důrazněji a důrazněji dceru prositi a jí domlouvati. Ale Anna Kateřina uměla se k ní chovati tak něžně a tak přívětivě, že matka se nedovedla na ni rozhněvati, a ani tehdy jí nekladla vážných překážek, když se odstěhovala do domu kantora Söntgena v Koesfeldu, aby se u něho učila na varhany.

Svědék velmi důležitý Dr. Wesener v Dülmenu, s kterým později se ještě častěji setkáme, vypravuje o tom:

»Ošetřoval jsem staříčkou matku Anny Kateřiny v její poslední nemoci. Často se slzami v očích se mi přiznávala, že pozorovala na dceři už v nejútlejším jejím mládí cosi neobyčejného, a že ji velice milovala. Ale stařence bylo velmi krušno, že Anna Kateřina, jež jsouc nejstarší dcerou, měla jí býti jedinou oporou v jejím stáří, chtěla do kláštera stůj co stůj. To byla, tak mě ujišťovala matka, jediná těžká hodina, kterou

mi má dcera způsobila. S ostatními dětmi nebyla jsem tak šťastna. Jeden mladík ze zámožné rodiny požádal ji za manželku, když jí bylo osmnáct let, a jeho rodiče byli by rádi viděli, aby Anna Kateřina svolila, vědouce, jak byla přívětivá a jak přes všecku tělesnou slabost každou práci hbitě a dobře vykonala. Ale že tehdy otec postonával a že dvě děti dělaly mi veliké starosti, nebyla bych se bez ní obešla, a proto jsem jí tehdy ani nedomlouvala, abynabídku přijala. Ale když se jí za několik let nabízel sňatek ještě výhodnější, naléhali jsme otec i já velice, aby k němu svolila, neboť se nám zdál velmi prospěšným. Ale uměla nás prositi tak srdečně, že jsme nemohli jinak, než jí povolit a dáti jí úplnou vůli; jenom to jsme jí řekli, že půjde-li do kláštera, nesmí na nás ničeho požadovati. Ushránila si několik stůček plátna, a myslela, to že jí stačí, aby si zaplatila za přijetí do některého chudého kláštera, který žije z almužen; ale všude ji odmítli, pokládajíce ji za příliš slabou. Po té vstoupila do služby u varhaníka Söntgena v Koesfeldu, aby se u něho naučila hráti na varhany, čímž si doufala otevřítí bránu do některého kláštera. Ale příliš brzy viděla, že se dostala z bláta do louže, neboť v domácnosti varhaníkově byla taková hrozná bída a byly takové křiky a hádky, že dala poslední svůj groš, aby jim pomohla. Dokonce i své plátno jim věnovala. Bylo ho sedm nebo osm stůček a stálo dobrých osmdesát tolarů. Když pobyla nějakou dobu v té domácnosti, pojala také jejich dceru Kláru touha, vstoupiti do kláštera.«

Než slyšme také, co vypravuje Anna Kateřina sama:

»Nikdy nedošlo na to«, vyznala později Overbergovi, »abych hrála na varhany. Byla jsem služkou, hráti na varhany jsem se neučila; neboť sotva jsem k nim přišla a spatřila jsem tu bídu a nouzi, a jak bych mohla pomoci, dřela jsem se jako služka, neštítíc se žádné práce, a věnovala jsem jim všechno, co jsem měla. Ke hře na varhany jsem se nedostala nikdy.« Ale jak snadno byla by v tom dospěla největšího mistrovství, neboť sotva kdo měl tak jemný sluch jako ona, jež od mládí tak hluboce pocífovala harmonii tónů a jejíž hbité a jemné prsty neznaly asi žádných nesnází! Často říkávala: »Kdykoliv jsem slyšela varhany nebo zpěv, nic nedojímalo mě tak hluboce, jako souzvuk rozličných tónů. Ach, jak jest to přece krásné, myslívала jsem si, když všechno tak splývá v jediný souzvuk! Věci neživé zpívají v rozkošném souzvuku, proč ve stejném souladu nejsou také naše srdce? Ach, jak by to bylo krásné, jak milé!«

Ale Bůh vedl svou věrnou služebnici k vyššímu souzvuku, než jaký

vládne v říši tónů, totiž k nejdokonalejšímu souladu se svou nejsvětější vůlí; proto bylo jí také teď kráčet zas cestami zcela jinými, než které se jejímu rozumu a vroucí touze jejího srdce zdály snad býti vhodnými. Její pokus, tak opatrně a tak horlivě připravovaný, aby totiž naučíc se hře na varhany dosáhla cíle, selhal dříve, než se mohl stát skutkem; neboť rodina kantora Söntgena třela takovou krušnou bídu, že Anna Kateřina ani okamžik neváhající, věnovala rodině všechny své úspory, a veškeren čas a všechny síly jen na to obětovala, aby jim ulevila v jejich trpkých starostech o chléb.

»Co jsem se tam nahladověla!« vypravovala jednou. »Kolikrát celý týden jsem neviděla chleba. Ubožákům nedal nikdo na dluh ani za trník. Neučila jsem se zhora ničemu. Byla jsem služkou. Všecko, co jsem vydělala šitím, rozkutálelo se a já div jsem neumřela hladu. Darovala jsem jim poslední košili. Také má dobrá matička se nad nimi ustrnula a přinášela mi vejce, máslo, chléb a mléko, a z toho se živili. Jednou mi řekla: „Ani nevíš, jak jsi mě zarmoutila, ale co naplat, jsi pořád mou dcerou. Podívám-li se na lavici, kde jsi sedávala, puká mi srdce. Ale co naplat, jsi přec pořád mou dcerou!“ Říkávala jsem: „Zaplať vám to Pán Bůh, maminko! já sama už nemám nic. Ale byla to vůle Boží, aby ti ubožáci byli zachráněni skrze mne. Bůh tedy se sám už o mne postará. Dala jsem Mu všecko, jistě že dobře ví, jak nám všem pomoci.“ A takovými a podobnými slovy jsem svou matičku vždycky zase ukonejšila.«

Ani v nejpřísnějším řádě nebyla by se mohla Anna Kateřina cvičiti v chudobě tak citelně jako u Söntgenů; neboť čím úplněji se zbavovala všeho, aby zmírnila cizí bídu, tím více se vzdalovala svého cíle a tím větší, ale také tím bolestnější byla její touha po něm. Vydala své úspory, sloužila beze mzdy, třela nouzi bez jakékoliv čáky, na hru na varhany nedošlo nikdy, než její důvěra se nezviklala.

»Často jsem si pomyslíla: Jak se já ubohá takhle dostanu do kláštera? Nemám už docela nic, a všecko se spiklo proti mně! I posteskla jsem si kolikrátě Pánu Bohu: Už si nevím rady. Ty sám jsi mi to vše způsobil! Ty sám to tedy spravi!«

A ve vidění bylo jí ukázáno, jakým bohatým přírůstkem byla rozmnožena její svatební výbava veškerou tou prací a námahou, na pohled promarněnou. Zřela, že ovocem jejího sebezpřemáhání, její trpělivosti a obětavosti jsou roucha přerозličné krásy; zřela, jak každíčkým skutkem

odříkání a lásky k bližnímu se den ode dne rozmnožovalo její věno o nový drahocenný šperk; a jasně poznala, že její slzy a prosby, její zápasy a strádání byly Bohu libeznější hudbou než nejmělejší hra na varhany. Kterak by se také bylo snášelo s důstojností jejího Ženicha, aby dosáhla zasnoubení cestami a prostředky, které samy o sobě nikdy a nikdy by k němu nepřivedly? V klášterích té doby nikdo se už netázal, zda čekatel jest vskutku povolán, neboť rozhodovaly časné statky, vnější vlastnosti a lidské ohledy, pročez pravi řeholníci byli už vzácnosti. Ale Anně Kateřině, jež byla vyvolena, aby činila pokání za toto pohrdání božským Ženichem, bylo si proklestiti cestu do kláštera největším úsilím a nejhlubší pokorou, neboť Bůh chtěl její námahy a její pokoru náhradou za urážky, kterých se mu dostávalo od těch, kdož opovrhovali milostmi povolání.

Kantor Söntgen byl hluboce dojat nezištnou láskou a obětavostí Anny Kateřiny a z vděčnosti jí přislíbil, že učiní, seč bude, aby jí pomohl do kláštera. Měl dceru v jejích letech, jež umějíc dobře hráti na varhany, mohla se těšiti, že v kterémkoliv klášteře ji rády přijmou; rozhodl se tedy, že ji svěří některému klášteru s tou podmínkou, přijmou-li s ní také Annu Kateřinu. K tomuto rozhodnutí pohnula ho také starost o vlastní dceru; neboť nejednou vyjádřil se Anně Kateřině: »Má Klára nepůjde do kláštera bez tebe. Dnes nemají kláštery už prvotní přísné kázně; ale když ty budeš u Kláry, udržíš ji na pravé cestě.« Obě panny klepaly tedy na brány rozličných klášterů, prosíce o přijetí; ale obyčejně nadarmo; některým bylo věno příliš malé, jinde zas chtěly přijmouti Söntgenovu samu. Tak Augustinky v Dülmenu, které potřebovaly varhanice. Než kantor Söntgen nedal se oblomiti, a když nechtěl jim dáti své dcery bez Anny Kateřiny, a Augustinky zas chtěly Kláru, aby jim hrála na varhany, nezbývalo jim konec konců, než aby přijaly, byť nerady, také Annu Kateřinu.

Dne 7. dubna r. 1813 na rozkaz generálního vikáře Klementa Augusta von Droste podala Klára Söntgenova tuto zprávu o chování Anny Kateřiny: »Pobyla u nás skoro tři roky. Vždycky jsem pozorovala, že při jídle vybírá si nejhorší sousta. Spaly jsme v jedné světnici, ve které spaly na druhé posteli ještě dvě malé děti. Zpozorovala jsem, že místo košile stále nosí hrubý vlněný kabátec; také si uvazovala na holé tělo tvrdý, na ostro zkroucený pás s mnoha uzly a utahovala si ho tak pevně, že jí tělo nejednou oteklo přes tento pás. Uslyšev o tom její zpovědník,

zakázal jí, aby už ho nenosila. Ale řekla potom, že když jí bylo zakázáno nosíti ten pás, cítila pořád, že má kolem boků červený pás, který se jí zařízl do kůže. Často večer odcházela sama z domu, a když se vrátila, zpozorovala jsem, že od hlavy po paty má kůži rozdrásanu jako jehlami. Než si lehla, chodívala se modlit někam do samoty, obyčejně do zahrady. Když se pak vrátila, zpozorovala jsem na ní, že kůže jest samý puchýř, samá oteklina, i vynutila jsem na ní přiznání, že se popálila kopřivami. A doložila ještě, že na ni chodí veliké černé zvíře, aby ji zahnilo, ale když na ně pranic nedbá, že se jí podívá přes rameno strašným očima do obličeje a pak že zmizí. Takové zvíře ji potkalo také jednoho dne časně z rána, když se ubírala domů od svatého Přijímání.«

O těchto a jiných takových příhodách vypravovala Anna Kateřina sama toto: »Jak od dětství jsem byla zvyklá, chodívala jsem také u Söntgenů ještě v noci do polí se modlit. A tam jako vůbec často se mi v životě přiházelo, ďábel se pokoušel strašlivým lomozem mě zahnat na útěk. Ale když jsem se potom přičinila, abych se modlila ještě horlivěji, postavil se v podobě obludného zvířete, velikánského psa, za mne a položil mi hlavu na rameno. S pomocí Boží jsem to snesla, ani jsem se nehnula s místa a ještě jsem mu říkala: ‚Bůh jest mocnější než ty! Jeho jsem! Pro něho jsem zde! Nemůžeš mi nic učiniti.‘ Tu spadla se mne všeska bázeň a zlému duchu nezbylo, než mne opustiti. Nezřídka popadl mě zlý duch také za rameno a škubal mnou, jako by mě chtěl s postele strhnouti. Ale znamením svatého kříže a modlitbou jsem mu odolala. Když jednou jsem byla nemocna, vrhl se na mě strašlivě a jen tak tak, že jsem se mu ubránila. Řádl zle, jako by mě chtěl zardousiti a roztrhati. Rozevřel na mě svůj chřtán, soptící ohněm, já jsem udělala znamení svatého kříže, napřáhla jsem k němu ruku a řekla jsem: ‚Tu máš, kousej!‘ ale on zmizel. Když jednoho večera jsme se modlily s Klárou za duše v očištění, pravila jsem: ‚Pomodleme se ještě nějaký Otčenáš za tvou nebožku matku, snad má toho potřebí.‘ Modlila jsem se vroucně s ní, po každém Otčenáši zas a zas opakujíc: ‚A ještě Otčenáš, ještě Otčenáš!‘ Když jsme se tak modlily, rozléty se dvěře, i uzřela jsem, jak do světnice vnikl jakýsi jas. Několikrát zaklepal před námi na stůl, polekaly jsme se obě dvě, zvláště Klára. Když později její otec se vrátil domů, vypravovaly jsme mu to, i byl velmi dojat a plakal usedavě.«

»Nejednou, když jsme se už pomodlily, nikdy však dříve — tak vypravuje dále Söntgenova — přehodil nám někdo polštáře přes obličej, jako by nás chtěl udusit, a zdálo se nám, jako by těžkou pěstí bušil do polštáře Emmerichové. Proto se také často zlobila, že nemáme pokoje, a nejednou i chytila po tom, ale nic nenahmatala; a jakmile se uklidnila, opakovalo se to zase. Kolikráte to trvalo až do půlnoci. Emmerichova také někdy skočila s postele a pustila se za tím až do zahrady, aby viděla, co by to bylo, ale nespatriła nic. Ale to se jí stávalo nejenom u nás, nýbrž už také dříve a později ještě také v klášteře, kdež s počátku jsem bydlela s ní v jedné celle. Večer, ležíce už, často modlivaly jsme se spolu za duše vočistci. Jednou, když jsme se domodlily, nesla se k našemu loži krásná zář. Sneobyčejnou radostí pravila mi Emmerichova: ‚Pohled tamhle! jaká to záře!‘ ale ulekla jsem se a nepodívala jsem se tam.« Také důstojný P. Jakub Reckers, professor na latinské škole v Koesfeldu, byv zpovědníkem Anny Kateřiny, vydal o ní toto svědectví: »Byl jsem zpovědníkem panny Emmerichovy asi tři čtvrti roku, právě než vstoupila do kláštera. Mimo zpovědnici přicházela ke mně jen zřídka, aby si vyprosila mé rady a pomoci, aby se dostala do kláštera. Prostota, dobrosrdečnost a poctivost, tyto vlastnosti její povahy vzbudily zvláště mou pozornost. Nevím na ni nic hanlivého, leda snad to, že povolujíc své touze po dobročinnosti, mnohdy koupila také leccos, čeho nemohla hned zaplatiti. Na její chválu jsem povinen říci, že každého jitra, kdykoliv jí to bylo možno, obcovala Mši svaté, že obyčejně každé neděle a každého svátku se zpovídala a přijímala a že kde kdo v městě ji měl za velmi hodnou a velmi zbožnou osobu, a kdykoliv zdánlivě selhala toužebná její naděje, že někdy bude přijata do kláštera, pokaždé jevila příkladnou odevzdanost do vůle Boží.«

ANNA KATEŘINA PŘIJÍMÁ TRNOVOU KORUNU / VSTOUPÍ DO KLÁŠTERA AUGUSTINEK V DÜLMENU

Když Anna Kateřina, cvičíc se v nejpokornější chudobě a v nejdokonalším zapírání, nastrojávala si úplně své věno, přidal k němu božský její Ženich poslední a nejkrásnější klenot výbavy, kterýmž ozdobena měla se objeviti při slavnosti zasnoubení. A nebylo to nic menšího než Koruna, kterou sám ráčil nésti na zemi. Bylo to posledního roku jejího pobytu

v rodině kantora Söntgena, jednoho dne o polednách byla pohroužena v modlitbu klečíc pod křížem na varhanním stupni v jezuitském kostele koesfeldském. Klára Söntgenova byla s ní v kostele. Spatřila svého nebeského Ženicha, an v podobě zářícího jinocha vyšel z tabernakula. V levici držel věnec z květin, v pravici nesl korunu trnovou. Podával jí obě, aby si volila. Anna Kateřina sáhla po koruně, i posadil jí korunu na hlavu, a ona si ji oběma rukama na ni pevněji přitlačila. Pocítila nevýslovné bolesti, které od té chvíle už nikdy neustaly. Zjevení zmizelo; a procitnuvši z vidění, zaslechla Anna Kateřina cinkot klíčů, kterými kostelník chtěl zamknouti kostel. Šla domů za svou družkou, jež neměla ani potuchy o tom, co se stalo; a jsouc k sešilení trýzněna nevysvětlitelnými bolestmi na čele a spáncích, otázala se přítelkyně, nevidí-li nic na její hlavě, a ta jí řekla, že nevidí. Ale druhého dne čelo a spánky a tváře jí velice otekly; než krvácení ještě nenastalo. Teprve v klášteře se z ran prýštila krev, což Anna Kateřina pečlivě se snažila skrýti ostatním sestrám.

Jako sv. Teresie dokonce i v přirozeném stavu bdělosti zřela na sobě klenoty, prsten a pás, kterými byla ozdobena ve viděních, tak ve dnech Utrpení Páně byla také Anně Kateřině její trnová koruna viditelná. Dle jejího popisu byla spletena ze tří rozličných prutů trnových. Jeden prut byl z trní, které, jak kdysi viděla, mělo bílé květy se žlutými tyčinkami; druhý prut byl z trní, které mělo právě takové květy, ale širší lističky; třetí prut zdál se jí jako se šípku. Často, modlíc se velmi úpěnlivě, silně si tiskla korunu na hlavu, a vždycky pocítila, jak trny se zabodávají hlouběji. Když v klášteře nastalo krvácení a krev prosakovala i členkou, zbarvujíc ji malými rudými skvrnami, pokládaly to některé jeptišky za rezatinu na plátně a nepátraly už dále; jen jedna sestra zastihla jednu Annu Kateřinu, ona si utírala krev kanoucí se spánků; ale slíbila jí, že bude mlčeti.

Posléze přicházela chvíle, ve které dosáhne Anna Kateřina cíle tak dlouho žádaného; a to za okolností, které v očích Božích byly nejhodnějším zakončením dlouhé, klopotné cesty křížové a zpečetěním věrnosti, s kterou nevěsta vyčkávala Ženicha. Několik dní před tím, než s Klárou Söntgenovou odešla ze světa a odebrala se do kláštera augustinek v Dülmenu, Anna Kateřina šla ještě naposledy do Flamske do rodného domu, aby se rozloučila se zarmoucenými rodiči. Pohnuta až do hlubin duše děkovala za všecku prokázanou lásku, prosila rodiče a všec-

ky sourozence za odpuštění, že jim není po vůli, nemohouc se přece zpro-
nevěriti Bohu, jenž ji volá do Řádu. Matka neodpovídala než slzami,
ale její otec, sice dobrák od kosti, tak se dal uchvátiti bolestí z rozlou-
čení nyní už neodvolatelného, že na její pokornou prosbu, aby jí dal něco
peněz na cestu, ji odbyl: »Kdyby ses zítra položila do rakve, rád ti vy-
strojím pohřeb, ale na cestu do kláštera nedám ti nic.«

Plačíc a přec zas překypujíc vnitřní radostí, že úplně chudá a nahá
může jíti naproti Ženichu, odcházela z Flamske, aby druhého dne dala
se s Klárou Söntgenovou dovézt do Dülmenu, jen několik hodin od Koes-
feldu vzdáleného. Ale v poslední chvíli objevila se náhle nová překáž-
ka. Kdosi slibil kantoru Söntgenovi, že mu půjčí deset tolarů, ale jen s
tou podmínkou, že se Anna Kateřina zaň zaručí. Ubožák svěřil se jí teď
s touto záležitostí a prosil a prosil, až ji uprosil, že spoléhajíc na pomoc
Boží podepsala. Peněz neměla vůbec, šatstva jenom tolik, kolik nezbytně
potřebovala. Šaty s nějakým skrovňoučkým prádlem ložním měla slože-
ny v dřevěné truhlici, do které matka tajně vstrčila stoučku plátna, aby
svého milovaného dítěte nepustila od sebe s prázdnýma rukama. Ale
Anna Kateřina nalezši to plátno, netroufala si ho podržeti, nýbrž dala
je Kláře Söntgenové z vděčnosti, že pro ni byla přijata. Za to však byla
neobyčejně štědře odměněna tajemnou knihou prorocství, kterou si směla
vzít do kláštera.

Co ten klášter stál, neprošla ještě jeho branou panna tak chudá statky
časnými, ale tak bohatá statky duchovními. Hlasem úpěnlivým prosila
pro Boha velebnou matku, aby ji přijaly za nejnížší sestru celé kommu-
nity, jež s radostí všecku práci bude konati a všemu se podvolí, co jí bu-
de ukládati poslušnost; ale nepodařilo se jí skonejšiti obecnou nevoli,
že osoba k neuvěření nuzná a tak chatrného zdraví vetřela se mezi ně,
uvalujíc na klášter, bez tak chudičky, jen nová břemena.

Ženský klášter augustinek Agnetenberg v Dülmenu, založený v dru-
hé polovině XV. století*, dostal první členy z kláštera Marienthalu v

* Zakládací listina, dosud zachovaná, zní:

V roce Pána Našeho Ježíše Krista, když se psalo tisíc čtyři sta a sedm a padesát, da-
rovali Heřman Hoken a Markéta, jeho řádná manželka, tento dům se všim příslušenstvím,
na ženský klášter na věčné časy. Proto purkmistr a konšelé města Dülmenu psali jednomy-
slně sestrám v klášteře Marienthalu v Münsteru, aby tento výše řečený dům přijaly a aby
sem vyslaly tři osoby, které by byly schopny, aby učinily začátek. I poslaly Markétu Mos-
terdovu za matku a regentku tohoto získaného domu, a s ní Gertrudu, dceru Koneverda,

Münsteru. Až do zrušení kláštera byli duchovními správci jeho kanovníci augustiniánského kláštera ve Frenswegen, později kanovníci augustiniánského kláštera v Thalheimu u Paderbornu. Klášter byl stále u veliké bídy a za Sedmileté války byla nouze tak krutá, že jen almužnami dülmenských měšťanů byl klášter zachráněn od úplného zániku. Ale ani později se stav kláštera valně nezlepšil; a klášter už nikdy nebyl s to, aby poskytoval sestrám všeho, čeho potřebovaly, a aby obnovil život dokonale společenský. Každé jeptišce bylo hraditi určitý podíl za živobytí buď přineseným věnem nebo mzdou za vykonanou práci; pročež nezřídka třely bídu a nouzi ony sestry, které neměly než co jim mohl poskytnouti klášter nebo co jim uštědřily milosrdné duše.

Po strážce duchovní byl klášter Agnetenberg v době, když do něho vstoupila Anna Kateřina as v podobném stavu, v jakém byla většina chudších klášterů ženských tehdy na Münstersku. Svatá řehole řádová se už přesně nezachovávala, ano upadla už namnoze v zapomenutí. Klášterní fortna, dříve tak přísně zavřená, otevírala se teď všem návštěvám bez rozdílu, a mlčení, které přináší domům řádovým pozhledání a pokoj, zachovávalo se málokdy a nebo nikdy. Jeptišky žily v klášteře spíše jen jako hosti, kteří se náhodou sešli a kteří se tam pro zbytek života zařídili, jak právě kdo umí, než jako údové duchovní rodiny, která řeholí a sliby jest úzce spojena a k dokonalému životu zavázána. Zvyk a nutnost udržovaly sice ještě jakž takž pořádek a dobré mravy; ale už jenom oděvem, nikoliv větší zbožností lišily se jeptišky od obyčejných křesťanů ve světě. — A do takového rozvratu postavil teď Bůh Annu Kateřinu, aby dosáhla nejvyšší dokonalosti řeholnice. Nepřízeň pána na Halternu, a Geisekenu Tegerdovu. Těmto tedy odevzdali Heřman Hoken a Markéta, jeho už řečená manželka, tento jmenovaný dům, aby jim a všem budoucím na věčné časy byl konventem ke cti a slávě Boha a Marie, jeho požehnané Matky, aby oni a jejich rodiče s obojí strany a jeho nebožka první manželka Mette byli účastní dobrých skutků, které se budou konati zde na věčné časy, aby za jmenované osoby se konaly vždy ve výroční den smrti každé z nich memorie, s vigiliemi a po nich se Mši, až jména zemřelých a dni jejich smrti budou položeny v tomto kalendáři. — Léta naší spásy, když se psalo 1471, tu sobotu po Servaciovi, svatém biskupu, byl tento zmíněný klášter uzavřen (t. j. zavedena v něm klauzura) podle pravidel našeho svatého Otce a Patrona svatého Augustina. I přijala tedy řečená matka Grete Mosterdova s pěti jinými sestrami Řeholí a vešly do klauzury, aby sloužily Pánu a Spasiteli našemu v pravé čistotě a ostříhání přikázání a učení Ježíše Krista, našeho Vykupitele. Tehož dne a roku byly přijaty ještě čtyři jiné sestry dle řehole, které nevešly do klauzury.

poměrů nebude jí v tom překážeti právě tak, jako všechny její zmařené pokusy jí nezabránilo, aby nevstoupila do kláštera. Jsouc nástrojem vyvoleným na to, aby činila pokání za cizí vinu, měla ten zvláštní úděl, že všechno, co jiným bylo by přineslo jistou zkázu a záhubu, v jejích rukou bylo naopak prostředkem, aby tím dokonaleji osvědčila svou věrnost vůči Bohu. Úpadek klášterní kázně a klášterního řádu, uvolnění všech svazků poslušnosti, přestupování řehole řádové, které se stalo už zvykem, nedostatek moudrého a opatrného vedení duší, slovem, všechny nešvary, které tehdy zavládly v klášterních komunitách a které přivolovaly strašný trest obecného rušení klášterů, jsou tolikými cestami, po nichž Anna Kateřina dojde dokonalosti; neboť všechno to jen ji pobádá, aby tím horlivěji sloužila Bohu.

V knize proroctví začíná jí teď nový oddíl, a tak řečené Vidění snubní, které ji provázelo od jejího šestnáctého roku a dle jehož návodu si chystala duchovní výbavu, nabývá teď nové tvárnosti. Vidi se teď v domě Ženichově, či jak jej nazývá, v domě duchovní Svatby, ve kterém jest také uschováno její věno. Že se odhodlala k tomu, aby s prázdnýma rukama a s prázdnou truhlicí překročila práh kláštera, a aby za tuto Bohu tak příjemnou nahotu snášela nevoli a posměch osob Bohu zasvěcených, tato její odvaha otevřela jí dveře do Svatebního domu, ale zároveň jí také velmi jasně ukázala, čeho se v klášteře může nadíti. Než nikoliv snad jen v obrazech vidění, které ji poučuje, nýbrž i tělesnou skutečností jest v Domě Božím, to jest v klášteře, v jehož středu Bůh sám přebývá v Nejsvětější Svátosti a k Sobě na stupně oltáře zve řeholnice ve dne v noci dle církevních hodinek a tam odtud pravidly řehole řídí a vede netoliko zvláštní cvičení v pobožnosti a zapírání, nýbrž i zaměstnání a práce každého dne, ano každý krok, každý pohled a posunek, mluvení i mlčení, slovem celý život řeholnic a každé zvláště a tak jejich životu vtiskuje pečeť služby Boží. A to vše vidi na vlastní oči jasně a zřetelně; a čím lépe a úplněji poznává neporovnatelnou přednost a důstojnost života, jenž se spravoval takovými pravidly, tím bolestněji pociťuje každou odchylku od tohoto řádu, každé přestoupení řehole, ano dokonce už každý projev lhostejnosti a lenivého, sesvětštělého ducha; ale také se vidi tím neškodnější přebývatí v tomto domě. Nemluvila tedy jen tak na plano, prosíc při vstupu svém představené, aby s ní nakládaly jako s poslední a nejmenší; a Bůh už to tak zařídil, že pokud žila v klášteře, nikdy s ní jinak nenakládaly.

ANNA KATEŘINA NOVICKOU

Nejprve byla Anna Kateřina ještě několik měsíců, jak bylo zvykem v klášteře, postulankou a nosila také ještě světské šaty. Měla s Klárou Söntgenovou společnou jizbu a ani chvilku si nebyla jista, nevyženu-li ji; ale Bůh propůjčil jí v této době tolik síly, že nejenom klášteru znamenitě prospěla svými ručními pracemi, ale že kromě toho vydělala si šitím tolik, že to stačilo na její skrovné potřeby a na zaplacení výdajů s obláčkou spojených. Tak tedy ušla nebezpečí, že bude propuštěna, jakož se k ničemu nehodí, a dne 13. listopadu 1802 byla oblečena v řádové roucho a tak i formálně přijata za novicku.

Po obláčce vykazaly jí nejhorší cellu v celém klášteře, ve které byly všeho všudy dvě židle, jedna bez opěradla a druhá bez sedadla, a kde stolem bylo jí okno. »Ale tato moje chudičká cella«, vyznala později nejednou, »jevila se mi přec tak plnou a tak nádhernou, že jsem si myslila, že jest v ní celé nebe.«

Není zajisté těžko uhodnouti, jaké as bylo duchovní vychování novic v komunitě, ve které už dávno přestala všechna cvičení, kterými se v lepších dobách zkoumala pravost povolání a kterými povolání se utvrzovalo. Anna Kateřina prahla po přísném umrtvování a pokořování, prahla po zkouškách dokonalé poslušnosti, tak jak stará řehole klášterní to poroučela; ale nebylo nikoho, kdo by taková cvičení jí ukládal. Zdálo se jí skutkem nekonečně cennějším a záslušnějším, pokořili-li se z poslušnosti, než když dobrovolně si ukládá skutky kající; než nikdo nebyl by jí poskytl příležitosti k takovým zásluhám, kdyby sám božský Ženich nebyl se jí dal za učitele a vychovatele, aby přes okolnosti, ve kterých žila, a přes poměry, tak pramálo příznivé duchovnímu prospívání, dovedl učelivou žačku na nejvyšší stupeň dokonalosti. Všecko, místo, čas i osoby, všecko to mu sloužilo, aby dosáhl tohoto cíle ke své vlastní cti a k pozhnání celé Církve. Rozumná a v duchovním životě zkušená novicmistyně byla by záhy v Anně Kateřině uznamenala snahu po vyšší dokonalosti, byla by dle toho zařídila další vedení a nebyla by jí trpěla nic, co by mělo třeba jen zdání nedokonalosti nebo mravní úhony. Příroda obdarila ji neobyčejnou živostí, která snadno vzplanula při pouhém pohledu na nespravedlivost. Umrtní této živosti však by Anna

Kateřina nedokázala, kdyby nebyla k tomu vedena ; proto Bůh dopustil, že od prvního dne jejího noviciátu se na ni hrnula nespravedlivá podezřívání, žaloby, ano i veřejné tresty, což vše bylo jí snášeti bez reptání, bez omlouvání a bez obhajování.

Jedna taková zkouška sběhla se takto: Klášter, který měl nepatrný příjem z užitku několika kousků polí, poskytoval za mírný plat stravu chudým jeptiškám uprchnuvším z Francie a staříčkému bratru představenému. Tento platil za stravu méně, což ubohé francouzské sestřičky, které náhodou se toho dopátraly, bolelo tolik, že si představené do toho stěžovaly, vyčítajíce jí, že jest to krutá nespravedlnost. I bylo z toho veliké vyšetřování, kdo to tajemství byl cizinkám vyzradil. Ale ani jedna z jeptišek se neznala k tomu skutku, a tak to odnesla Anna Kateřina, neboť nikomu netajila své něžné náklonnosti, kterou chovala k francouzským sestřičkám jen proto, že to byly jeptišky pro svůj stav vypuzené z vlasti a vydané teď na pospas veliké bídě. Ovšem že mohla dle pravdy dosvědčiti, že se nikdy nestarala o to, co platí za stravu bratr představené nebo co platí cizí jeptišky, a že nemajíc ani potuchy, co a jak jest, nemohla ani nic odhaliti; než výtky zrady už nikdo s ní nesňal. Mlčky bylo jí vyslechnouti přísné pokárání představené a celé kapituly a podrobiti se uloženému pokání. A znova ozývaly se všude po klášteře nářky, že to selské děvče, nuzné, bez groše věna přijaté do kláštera, splácí jim teď jejich dobrodiní jen hanebným nevděkem. Anna Kateřina nejen zakoušela trpce, že její nevinnost tak těžce byla podezírána a trestána, nýbrž soužila se nevýslovně také tou myšlenkou, že třeba nevinně, přece jen zavdala podnět k takové nespravedlnosti. Ježto neměla v klášteře ani živé duše, již by se svěřila, nezbývalo jí, než aby do svého srdce uzavřela celý dojem této příhody, jež tak mocně ji otrásla. Brzy však se přemohla tak dalece, že její srdečná láska ke všem sestrám bez rozdílu ani sebe méně neochabovala, že všechněm bez zášti odpustila, ano dokonce Bohu poděkovala za utrpené bezprávi jako za zasloužený trest; než za nedlouho po té upadla do těžké choroby, z níž jen pomalu se uzdravovala.

Bylo to o Vánocích r. 1802, když pocítila u srdce, zvláště v důlku srdečním bolesti tak prudké, že nebyla už s to, aby konala své práce. Nadarmo sbírala poslední síly, aby vzdorovala domnělé nemoci a klášteru nebyla břemenem: bolesti přibývalo. Zdálo se jí, jako by byla ustavičně šípy probodávána, a konec konců přece ulehla. Hluboká pokora bránila Anně Kateřině, že nepřiznala ani sobě, natož pak jeptiškám,

co vlastně jí jest, ačkoliv to věděla velmi dobře z vidění, které při obléčce jí ukázalo nejen duchovní význam této slavnosti, ale i význam každé částky klášterního oděvu, který si oblékala s největší úctou a vděčností. Svatý Augustin, Patron Řádu, sám jí oblékal roucho řádové, přijal ji za svou dceru a přislíbil jí svou zvláštní ochranu; ukázav jí své láskou plannoucí srdce, roznítil v jejím srdci takový požár, že cítila, že s jeho Řádovou rodinou jest teď svázána uzšími pouty než s tělesnými rodiči a sourozenci. Od této chvíle zřela a pocítovala vnitřní duchovní význam posvěceného roucha řádového tak hluboce a živě, jako asi obyčejný člověk cítí účinky šatstva, které ho chrání; znamenala a zakoušela, že duchovní společenství, které mezi ní a ostatními jeptiškami uzavřelo řádové roucho, jest cosi jako duchovní proudění nebo jako nitky jedné stuhý, která všemi probíhají, k ní se zase vrací jako do svého ohniska či středu. Její srdce bylo teď duchovním středem této obce; neboť dostalo se mu té strašlivé úlohy, aby na sobě samém procítilo všechny bolesti a rány, které hříchy a poklesky klášterní rodiny působily Srdci nebeského Ženicha. Ale v tomto poslání postupovala Anna Kateřina jen krok za krokem, neboť požár lásky nedovedl zabrániti, aby slabá dcera lidská netrpěla muk a trýzní, které teď ustavičně a v tisícířých podobách se hrnuly na její zkrúšené srdce. Všecko, čím se v domě prohřešily proti řeholi a slibům, ať slovem či skutkem, ať opominutím nebo zanedbáním, to vše rozrývalo její srdce šípem, že sotva se udržela, aby nepadla velikými bolestmi.

Ale nebylo nikoho, jemuž by to uměla objasniti a tak nedovedla než říci, že jí trápí jakás zlá nemoc srdeční. Zavolaly tedy klášterního lékaře, který jí léčil z křečí. Bylo to poprvé v jejím životě, že se jí bylo podrobiti lékařským prohlídkám a bráti léky; neboť doma u rodičů užívajíc léčivých bylinek, které znala a sama si trhala, a požívajíc tělesného klidu, pokaždé se velmi záhy uzdravila, že nikdo ani nepomyslí posílati pro lékaře. Teď jest jinak: klášterní řád jí ukládal za povinnost, aby se ohlásila, že jest nemocna, a aby se nechala ošetřovati povolaným lékařem. Jsouc novickou, zavázanou poslušností, nesmí odmítnouti žádného léku, i když jest jistojistě přesvědčena, že její nemoc má příčinu duchovní a že její utrpení lze zmírniti jen léky duchovními. Dá se lékař do rukou, aby jí ošetřoval jako jinou nemocnou, a jest šťastna ve svých bolestech, nacházejíc takto příležitost, cvičiti se v poslušnosti.

A aby toto podrobení učinil ještě dokonalejším, dopouští Bůh, aby

ďábel ji pokoušel rozličnými úklady. Přistupuje k ní v podobě Anděla světla, namlouvaje ji, aby se vrátila do světa, ježto sama přec uzná, že se na ní požaduje nemožného. Byla by to tedy hříšná opovážlivost, aby se dále ještě pachtila s břemenem, které jest nad její síly, ano které jest dokonce větší, než jaké dle vůle Boží jest jí nésti. Líčí jí také budoucí utrpení, která ji budou působiti sestry; než Anna Kateřina znamením Kříže zapudí pokušitele ještě dříve, než dokončí své listivé řeči.

Jindy zas ji popichoval k nevůli a k reptání proti představeným, nebo ji naháněl strachu a hrůzy z nich, chtěje ji tak pohnouti, aby odešla z kláštera. Jednou v noci přivedl ji v převelikou úzkost. Zdálo se jí totiž, že náhle přistoupily k jejímu loži představená a novicmistryně, zasypaly ji nejtrpčími výčitkami a na konec pak prohlásily, že nezbývá, než ji vyloučiti z komunity, poněvadž nemá ani dost málo povolání k životu klášternímu. Anna Kateřina mlčky vyslechla všechna tato obvinění, jen to prohlásujíc, že sama se cítí velmi nehodna, aby byla přijata do kláštera, a prosí o poshovění a trpělivost. Po té odešly obě rozhněvané ženy z její celly, spílající jí; ale Anna Kateřina plakala a modlila se celou noc, a ráno vyprosila si zpovědníka, aby mu vypravovala noční příhodu a poprosila ho o radu, jak by si zase usmířila rozhněvanou představenou. Když však zpovědník pátral dále, vyšlo na jevo, že ani představená ani kterákoliv jiná sestra nevešla do celly Anny Kateřiny. Poznal tedy, že to, co se sběhlo, nebylo ničím jiným než pokoušením ďáblovým, a Anna Kateřina děkovala Bohu, že jí propůjčil síly, aby se vskutku cítila nehodna milosti, býti řeholnicí, a takto aby přemohla pokušitele.

Když za několik neděl lékař přestal Annu Kateřinu ošetřovati, předsvědčily se jeptišky velmi snadno, že uzdravena v pravém slova smyslu není. Byla tak slába a chatrna, že se obecně reptalo, aby klášter neuvaloval na sebe takových břemen, připustě ke slibům řeholním osobu tak neduživou a veškeré práce neschopnou; bylo by prý lépe, aby ji ihned propustily, než aby vyčkávající ještě, byly potom nuceny už si ji v klášteře podržeti. I když se takové řeči šeptaly po nejdlehlších koutech domu, slyšela je Anna Kateřina tak zřetelně a srozumitelně, jako by jí to v její celle říkaly do očí; ano všechny záměry a úmysly, všechny úklady, kterými se která jeptiška ve svém nitru obírala, všechny tyto jejích myšlenky padaly do jejího nitra jako ohnivé jiskry nebo jako žhavé okuje, bez ustání zraňující přebolestně její srdce. Dar, čistí v lidských srdcích, který měla Anna Kateřina od malička, který však, dokud žila

s prostým, poctivým a většinou jí nakloněným selským lidem, nebyl jí zvláště krušným, tento dar byl jí teď pramenem nekonečných muk, neboť nic jí nezůstalo tajno, co sestry o ní myslely nebo cítily. To vše dle úradků Božích bylo jí zjeveno, neboť Bůh chtěl, aby dokonalostí svých ctností překonávala všechny obtíže a překážky, které jí na cestu jejího života, obětujícího se za cizí viny, nakupí jak nepřítelů okolností, tak i zloba lidí. Zřela tedy vášně všechněch, kdož žili kolem ní, aby modlitbou a kajícími skutky bojovala protiním jako proti nepřátelským mocnostem a aby pokorou, mírností, láskou a trpělivostí odzbrojila všechny, kteří by se jakkoliv stavěli na odpor její touze po svatých slibech. Jestliže jí uklouzl povzdech, jestli si zanařikala, dala-li na jevo sebe menší nechuf, nebyla-li s to, aby pokaždé už v zárodku potlačila zdvihající se nevoli pro nezaslouženou křivdu nebo utrpeně bezpráví, prosila každou sestru za odpuštění se slzami v očích a s výrazem tak skroušeného pocitu viny, že si zase všechny udobřila a naklonila. Po té spěchala do kostela, před Nejsvětější Svátostí, aby úpěnlivou modlitbou si vyžádala posily k práci, zdvojnásobila své úsilí, aby klášteru na všechny strany posloužila, a konejšila své zkormoucené srdce slovy: » Vytrvám a zůstanu pevná, i kdyby mě mučili.«

Jednou v pátek — bylo to v únoru r. 1803 — klečela na modlitbách samotna v klášterním kostele před Nejsvětější Svátostí, prosíc zase o posilu, a spatřila nenadále před sebou kříž, zvýši asi dvě pídě, na němž visel Spasitel, všecek zbrocen krví. » Všecka jsem ztrnula, užřevši tento zjev, vypravovala, a probíhalo mne horko i mráz; neboť dobře jsem viděla kolem sebe celý kostel, a také krvavý kříž ne snad jen vnitřním zrakem, nýbrž očima tělesnými. Při tomto pohledu mě živě pronikla myšlenka, že tímto zjevením mi Bůh asi oznamuje nějaké veliké utrpení. Ulekla jsem se a pozbývala jsem mysli, ale smutný pohled mého Spasitele překonal ve mně všechny odpor k utrpení, i cítila jsem se pevně odhodlána, že vezmu na sebe všecko, i kdyby to bylo sebe trpčí, jen když mi Pán dobrotivě propůjčí trpělivosti.«

A její tušení jí neklamalo: byl jí udělen dar slz, aby totiž urážky, které se dějí jejímu božskému Ženichu, oplakávala přebolestné potoky slz, což bude jí jen novým pramenem nekonečného pokořování. Od této chvíle nemohla se už ubránit slzám, které se jí nezadržitelně draly z očí, kdykoliv ať vnitřními ať vnějšími smysly uznamenala něco, proč bylo třeba nadpřirozených bolestí jejího pokání. Spatřila-li utrpení a soužení

Církev, postřehla-li, že některá ze svatých Svátostí se nehodně uděluje nebo přijímá, její srdce bylo zachváčeno takovým bolem, že potoky hořkých slz vyrážely jí z očí; když uzřela v srdci toho či onoho člověka, jak jest zaslepeného ducha, jak jeho zbožnost jest neupřimna, poněvadž neodkál svých vin nebo myslí jen na sebe, když viděla, jak ten neb onen zatvrzele opovrhne milostí Boží a odmítá ji, jak v pýše své pramálo nebo nic si neváží svaté Víry, slovem, kdykoliv spatřila některý z oněch hříchů duchovních, ke kterým zřídka kdy se přiznává hříšník a ještě řidčeji se z nich kaje, pojímala ji taková útrpnost s těmi nešťastníky a tak úpěnlivě lkala o jejich záchranu, že ani nebylo už možno horkých slz zastaviti. Než se vzpamatovala, byla už všecka smáčena slzami, které se jí řinuly po tvářích, po krku i po prsou. A přicházelo jí to nenadále: v kostele při svatém Přijímání, u stolu, v práci, za řeči s jeptiškami; a neušlo jí, jak nelibě to nesly její sestry. Nejčastěji přicházelo to na ni při Mši svaté, v chóru a při společném svatém Přijímání jeptišek. Než s počátku si skoro nikdo toho nevšiml; ale když její pláč byl stále usedavější, představená tázala se Anny Kateřiny, co se s ní děje, a zakázala jí plakati, poněvadž prý to není z ničeho jiného než z nespokojenosti a ze svéhlavosti. Slibovala na kolenou, že se polepší a nebude plakati; než snad už druhého dne upozorují jeptišky, drážděné takto k čím dál většímu podezírání, že za Mše svaté bylo dokonce i klekátko smočeno slzami, a mají tak o nový důkaz více, že tato umíněná novicka nemyslí na nic jiného než na to, čím její samolibost se cítí uražena. Leč Anna Kateřina přijme pokárání a trest bez omluvy a tak oddaně a pokorně, že představená nemůže neuznati, že pláč jest vlastně ubohé novicce mnohem více na obtíž než ostatním sestrám, a že snad jest to spíše ze slabosti nervové nebo zvláštní povahou než z rozmaru nebo z nespokojenosti. Ale Anna Kateřina nejen si ani z daleka nepomyslí, že by slzy byly něco zvláštního, nýbrž naopak, upadá do hlubokého nepokoje a veliké úzkosti, není-li snad v jejím srdci ukryt tajný odpor nebo dokonce hluboko utajené zášti, které by bylo vlastní příčinou těchto slz. Sama ovšem si netroufala toho rozhodnouti, nýbrž svěřila se se svými obavami zpovědníku, aby rozhodl, co o tom souditi. Ale zpovědník ji zkonejšil prohlásiv, že pláče z útrpnosti a nikoliv z nenávisti.

Anna Kateřina dle všeho asi doufala, že časem povolí prudkost její útrpnosti a slzy že pomalu vyschnou; než nestalo se tak, spíše naopak, útrpnosti i slz přibývalo, a ve své bídě hledala pomoci u všech zpověd-

níků, kteří za celou tu dobu, co byla v klášteře, byli jejími duchovními vůdci. Ale všichni dávali jí totéž vysvětlení a také Overberg dosvědčil: »Anna Kateřina milovala všechny sestry tak, že by byla ráda za každou procedila krev. Ač věděla, že skoro žádná z nich nesmýšlela o ní dobře, přece kdykoliv ji to bylo možno, dělala jim pomyslení. Bylo ji vždycky prevelikou radostí, když některá ji požádala o nějakou službičku, neboť vždycky doufala, že sestry budou s ní spokojenější. Bůh dopustil, že představená a spolusestry špatně o ní smýšlely, vykládající si a také jí vyčítající, že ať koná co koná, dělá to z pokrytectví, nebo z ošemetnosti a z pýchy. S počátku se omlouvala; ale když to nebylo nic platno, neříkala už nic než: »Polepším se.« Kdykoliv spatřila sestry mimo kostel, ale zvláště v kostele, neubránila se slz. Pro tento pláč ji přechasto plisnivaly, pokládající jej za známku nespokojenosti a svéhlavosti. Nejvíce ji káraly, když plakala při Mši svaté. Utrpení, kterého se jí dostávalo od sester, bylo jí tím bolestnější, poněvadž v duchu viděla a slyšela, jaké myšlenky chovaly sestry v srdcích, co si tajně o ní mluvily nebo jak přemýšlely, kterak by ji pokořily a vyléčily z jejího rozmaru a z její lenosti. Zaříkala se mi, že věděla o všem, cokoli sestry o ní mluvily nebo s ní zamýšlely. »Tehdy', pravila mi, jsem viděla a věděla ještě více než teď (t. j. dne 22. dubna 1813), co se dalo v duších. Dávala jsem jim také někdy na jevo, že vím všechno, co o mně tajně mluvily nebo přemýšlely. Tu však na mně naléhaly, abych jim řekla, odkud to vím; toho však nesměla jsem jim říci. Myslily tedy, že mezi nimi jest některá, jež mi to všechno donáší. Ptala jsem se tedy zpovědníka, co jest mi činiti. I řekl mi, abych jen řekla, že jsem o tom mluvila ve zpovědi, a že jsem povinná už o tom přestatí a nesmím se s nimi už o tom pouštětí do řeči.'«

Jindy zaś řekla Anna Kateřina o svých slzách v klášteře toto: »Nemohla jsem neplakati, když jsem viděla, jak se na mne zlobí ty, za které bych byla ráda život položila. Kdo by neplakal, cítě, že v domě pokoje, mezi osobami Bohu zasvěcenými, vzdálen zmatků a pletich světských, jest kamenem úrazu, a neví ani jak si pomoci ani jak zabrániti, aby nebyl kde komu na závalu? Ach plakala jsem a plakala nad nuzností, bídou, zaslepeností tohoto života, který máje takřka na dosah ruky takový nadbytek Milosti nejsvětějšího Vykupitele, umírá hladu, poněvadž srdce jeho se zavřelo.«

Když r. 1813 duchovní vrchnost vyslýchala jeptišky o Anně Kateřině,

vydaly představená, novicmistryně a pět jiných sester jednomyslně toto svědectví: »Anna Kateřina byla vždy velmi snášlivá, byla velmi mírumilovná, v obcování velmi pokorná, povolná, nikdy ani dost málo hašteřivá, a neobyčejně úslužná. Stonala-li, byla neobyčejně přívětivá a zdvořilá, odevzdána do vůle Boží a trpělivá. Ať se jí stala křivda od kohokoliv, ihned a ráda se usmířila a udobřila; prosila za odpuštění, když se poněkud rozzlobila; nikdy neměla nikoho v nenávisti a byla velmi povolná.«

A Klára Söntgenova oznámila Overbergovi: »Největší její radostí bylo, mohla-li v něčem posloužiti sestrám. Ať požádal kdo na ní čehokoliv, dala mu to s největší radostí, a byť toho byla potřebovala sebe více. Zvláště ráda prokazovala dobrodiní oněm, o nichž věděla, že byly proti ní«.

Dülmenský děkan Rensing vydal dne 24. dubna r. 1813 toto svědectví: »Slyšel jsem, že Anna Kateřina prokazovala kterési ze sester za její nemoci znamenité služby, i vybídl jsem ji, aby mi z toho složila počet. Vypravovala mi tedy: »Tato sestra měla na nohou rány, a služby jí nerady posluhovaly, poněvadž byla tak nedůtklivá. I pomyslíla jsem si, že jest to přece skutek milosrdenství, a nabídla jsem se, že budu práti šátky, kterými si ovažovala nohy a které byly samá krev a samý hnís. Mimo to měla také svrab, a poněvadž se služby bály, aby se nenakazily, ustýlala jsem jí postel, a kdykoliv mi přišla myšlenka, že bych se mohla nakaziti, sama jsem se zase povzbuzovala, uvažujíc, že přece konám skutek milosrdenství a že mě tedy Bůh toho uchrání. Pravda, pomyslíla jsem si také někdy, že sestra ta jest taková nedůtklivá a že mi asi pramálo bude vděčna za moje služby, jakmile se uzdraví, a jako před nemocí mi spílala pokrytců, tak že po uzdravení bude spílati na novo; než myslila jsem, že tak budou moje zásluhy u Boha tím větší, a tak jsem neustala vypírati jí šátků, ustýlati jí posteť a vůbec pomáhati jí, kde a jak jsem mohla.«

Bůh vlil Anně Kateřině tak hluboké poznání významu a účinku svatých slibů řeholních, že její silná duše prahla po tom, aby se mohla cvičiti v poslušnosti, a pocítovala zvláštní bolesti z toho, že představené, poněvadž kázeň řádová byla pohasla, braly pramalý zřetel na to, aby přísnými rozkazy a těžko splnitelnými požadavky zkoušely její poslušnost. Tato touha jí nejednou přivedla ke ctihodné matce, aby jí poprosila, by jménem poslušnosti jí něco přikázala, aby přesně to vykonajíc učinila žádost svatým slibům. Ale takové prosby bývaly marny, byly po-

kládány za podivinství nebo skrupule a Anna Kateřina neslyšela od dobrosrdečné, ale slabé představené jiné odpovědi, než pořád stejná slova: »Máš přece dost rozumu a sama nejlépe víš, co činiti«, a tak bylo zase všechno zůstaveno jejímu uznání. Že jí chyběla tato cvičení, to zarmucovalo horlivou novicku až k slzám; neboť zdálo se jí, že tímto nedostatkem jest zkracována o požehnání svého stavu řeholního, a že nemůže náležitě sloužiti svému božskému Ženichu, nebude-li slepě poslušna svých duchovních představených, jakožto jeho zástupců. R. 1813 vydala o tom představená toto svědectví: »Anna Kateřina plnila povinnosti poslušnosti ochotně, dobře a obratně zejména ve všem tom, co jsem jí zvláště uložila.«

Novicmistryně vyznala: »Poslušnost zachovávala velmi dobře; jen že někdy nebyla dost spokojena, že ctihodná matka leckdy neřekla, co a jak má býti.«

Ale nedostatek vnějších příležitostí, aby se cvičila v poslušnosti, nahražovala si tím, že se v duchu podrobovala, a že své smýšlení a své názory, ano každé hnutí duše dokonaleji a dokonaleji spravovala duchem i literou svaté řehole. V klášterní komunitě nechťela žiti jako úd, jenž se vázal pouze na vnější řád, pokud se arci ještě nějaký řád v klášteře zachovával; nýbrž snažila se, aby celý její duchovní život, tak jako každické hnutí tělesné do nejmenších podrobností spravovaly se svatou řeholí. Proto se přičiňovala, aby ji poznala podrobně a náležitě, a z úcty ji čítala jen na kolenou. A když ji čtla, stávalo se jí nejednou, že kdosi neviditelný ji zhasil světlo a knížku jí zavřel. Věděla, kdo ji takto už od mládí znepokojuje; rozsvítila tedy klidně znovu a čtla dále tím horlivěji a déle než jindy. Ale také násilnější a citelnější úklady ďáblovy byly její horlivosti náhradou za nedostatek jiných cvičení. Když čtouc pozorně v knize řádových pravidel, byla od něho týrána a bita, sahala jen tím častěji po ní, a když se mu podařilo pobouřiti celý klášter proti ní, byla taková bouře jen důkazem, jak hlubokou a upřímnou byla její touha, cvičiti se v pokorné a slepé poslušnosti. Tak tomu bylo v příhodě, již budeme vypravovati.

Zámožná kupecká rodina v Amsterdamě dala dceru do kláštera na vychování. Když tato jednou na delší dobu odebrala se domů, darovala každé jeptišce po hollandském zlatém; ale Anna Kateřina, kterou si zvláště zamilovala, dostala dva, kteréžto peníze však ihned odvedla představené. Ale už za několik dní začalo se po celém klášteře cosi šuš-

kati, a Anna Kateřina byla pohnána před kapitolu, a tu ji představená vytýkala, že celá komunita ji obviňuje, že od oné dcery hollandského kupce dostala pět tolarů, a z nich že odvedla představené jen dva zlaté, kdežto zbytek že darovala kantoru Söntgenovi, jenž právě tehdy byl v klášteře návštěvou u své dcery. Tázána byvši na své svědomí, aby se přiznala, ujišťovala Anna Kateřina, že vskutku dostala jen dva zlaté, a trvala na tom, když všechny jeptišky jen tím prudčeji na ni dorážely, aby se přiznala, že dostala těch pět tolarů. Byla tedy odsouzena, aby každou jeptišku na kolenou odprosila. Anna Kateřina přijala tento nezasloužený trest z plna srdce, prosíc Boha, aby ráčil způsobiti, aby jeptišky jí upřímně odpustily všecko, čím jakkoliv budi jejich nelibost. Za několik měsíců vrátila se zas dcera kupcova a Anna Kateřina požádala teď představené, aby se jí samé otázala, jak po pravdě věc ta se sběhla; než místo odpovědi bylo jí přikázáno, aby už nehýbala událostí starou a zapomenutou. A tak její veliká obět utrpeného pokoření nebyla zkrácena.

Z této události vysvítá, jak rychle se v těchto slabých ženách zdvihala nevole a podezírání proti nevinné, ale na druhé straně zase, jak brzy se bouře utišila, aniž kdy došlo k nejhoršímu. Dojem, který na tyto nezkušené, všednímu životu se nijak nevymykající jeptišky činila povaha a chování jejich novicky, byl tak pomíšený, že se ani nemůžeme diviti událostem právě vypravovaným. Nevylíčitelné mírnosti a trpělivosti, kterou jevila Anna Kateřina, konajíc veřejné pokání, dojemné, srdečné opravdovosti, s kterou prosila za odpuštění, nemohl odolati ani největší hněv; ale kromě toho objevovaly se u ní ještě leckteré jiné vlastnosti, které snadno zas pomátly duše, náchylné k podezírání. Bohatství jejího vnitřního života, rozmanitost jejich mimořádných darů byla příliš veliká, všechna její bytost byla utvářena příliš jedinečně, aby to všecko Anna Kateřina ve svém nitru utajila a sama se udržela v mezích obyčejnosti. Třeba že se k sestrám chovala velmi prostince a neobyčejně skromně, přec byla veškerá její bytost obestřena jakousi posvátností, ano vznešeností, že všechny pocítovaly, jak nad ně nekonečně vyniká, třeba že se k tomu nepřiznávaly, nýbrž raději vyhlášovaly Annu Kateřinu za podivínku, jež všem jest na obtíž a na překážku. Nejednou přitáhla ji k Nejsvětější Svátosti jakási moc, které se nadarmo vzpírala. Šla-li po kostele, náhle, nežli se nadála, klečela nebo ležela jako strnulá na stupních oltáře nebo v chóru. Z jasnozření a z vnitřních muk skoro

ani nevycházela, čehož přes všecku péči nedovedla úplně zatajiti. Právě proto v klášteře jí nerozuměli, stranili se jí, ano mnohé sestry nemohly jí ani viděti. Klára Söntgenova vyznala :

»Anna Kateřina vždycky skrývala svoji náklonnost k znamenitým pobožnostem a zbožným úkonům, ale znajíc ji dokonale, postřehla jsem přec nejednu stopu. Často jsem ji přistihla v kostele, ana klečí před Nej-světější Svátostí nebo i leží před ní na tváři. Ale zvláště se oddávala rozjímání, a to tak, že jak jsem pozorovala, dlic ve společnosti s jinými, obírala se v duchu vyššími věcmi. K tělesnému umrtvování byla velice nakloněna a často jsem zpozorovala, že u stolu brala si nejhorší jídlo, chutných pokrmů se nedotýkajíc nebo dávajíc svůj díl jiným, zvláště těm, které nebyly s ní za dobře. A všechno to konala vždy tak vesele a s takovou zřejmou radostí, že jsem se tomu až podívovala.«

A novicmistryně svědčila: »Dokud ještě Emmerichova byla v noviciátě, častokrát jsem ji vytáhla z postele prkna. Vůbec jsem pozorovala, že byla velmi nakloněna k umrtvování. A kolikrát jsem ji také přivedla v zimě o desáté večer z kostela, kdež ležela před oltářem a kde by byla bývala příliš dlouho zůstala, kdybych jí tam byla nechala.«

Později všelijak na to byvši přivedena vzpomněla Anna Kateřina prvních měsíců svého pobytu v klášteře. Klement Brentano, jenž tak pečlivě zapisoval vše, co mluvila, zaznamenal také tyto její vzpomínky a takto je sestavil:

»Již od prvních dní svého noviciátu trpěla jsem nevýslovnými duševními mukami. Jednou bylo mé srdce jako samými růžemi ověčeno a už za chvilku byly to samé trny, které mé ubohé srdce celičké probodaly, a kromě toho cítila jsem v srdci a v celých prsou mnoho ostnů a šípů, které se všude zarývaly. A to všechno bezpochyby proto, že jsem ve svém stavu obrazného zření a smyslového vnímání, které tehdy bylo živější než dnes, jasně poznávala i pocítovala všechny myšlenky, řeči a skutky proti mně namířené, i když zevně se to dalo za mými zády. Poněvadž nikdo z těch, s kterými jsem žila pod jednou střechou, ani která z jeptišek ani který z duchovních neměli ani potuchy o mém duševním stavu a o mém zvláštním založení a já sama jsem žila tak nerozdílně v jiném světě, že jsem nebyla s to, abych o tom jen hlesla, ale že přece při rozličných příhodách a událostech v klášteře leccos vyšlo na jevo, co vycházejíc z mého vnitřního vedení do vnějšího společného života, budilo úžas a podivení, nemohla jsem osobám se mnou žijícím nebýti skoro

ustavičnou příčinou, tak či onak je ponoukající k nevraživému podezírání, šuškáni a ke zlým kletbám. A všechny tyto nevraživé řeči, ano i myšlenky, proti mně namířené, které se nestaly skutkem, jsem slyšela, viděla, znala a cítila, any se ostrými šípy sypaly na mé srdce, a nebylo na mně zdravého místečka, a kolikrát jsem cítila, jak srdce mé jest sterými ranami rozryto. Ale na pohled byla jsem veselá a přívětivá, jako bych nic o tom všem nevěděla; a vlastně pro zevnější svět nevěděla jsem ani mnoho o tom, neboť to všecko bylo v mém nitru, a bylo mi to jen proto dáno, abych se cvičila v poslušnosti, v lásce a v pokořování. A kdykoliv jsem se proti tomu prohřešila, byla jsem za to krutě v nitru potrestána. Má duše jevila se mi jako průhlednou, a kdykoliv přicházelo na ni nové utrpení, užířela jsem v ní jako rudé a ohnivé pruhy a skvrny a těch bylo dlužno trpělivě nechati, až se vypálí.

»V klášteře byla jsem v tak prazvláštním stavu a dlela jsem skoro ustavičně někde za hranicemi tohoto světa, že nikdo nemůže mým sestrám bráti ve zlé, že mi nerozuměly a že na mne hleděly očima nedůvěřivými a podezíravými. Než Bůh ukryl jim ještě mnoho, co by je ještě více bylo na mně znepokojovalo. Ostatně jakživa jsem nebyla v duši tak bohata a přes všechna utrpení a muka tak nevýslovně šťastna a blažena. Žila jsem s Bohem a se všemi jeho tvory v pokoji, a když jsem pracovala v zahradě, přilétali ke mně ptáčekové a usedali si mi na hlavu a na ramena, i chválili jsme všichni pospolu Boha.

»Můj Anděl stál mi ustavičně po boku, a třeba že zloduch stále a stále obcházel a šťval na mne, ano dokonce v mé celle mě rval a bil a tloukl a hlomozil, nemohl mi přece mnoho uškoditi, neboť pokaždé dostalo se mi pomoci.

»Častokráte jsem myslila, že celé hodiny chovám nejsvětějšího Ježíška v náručí, nebo jsouc se sestrami cítila jsem, že chodí pořád po mém boku, i byla jsem všechna blažena. Vidouc toho stále tolik, co mi přinášelo radost nebo veliké utrpení, a nemajíc nikoho, s kým bych si o tom pohovořila, nemohla jsem jinak než s velikým napětím všech sil potlačovati všechny i nejnáhlejší a nejprudší dojmy, z čehož jsem často střídavě bledla a červenala se a měnila se v obličej. Proto se často povídalo, že jsem jako zamilovaná. A měli pravdu: nikdy jsem se nemohla nabažiti lásky k svému Ženichu, a kdykoliv jeho přátelé řeknou něco pěkného o něm nebo o jeho přátelích, poskočí mé srdce radostí.«

ANNA KATEŘINA SKLADÁ SLIBY

Rok noviciátu chýlil se ke konci, ale klášterní komunita se dosud nerozhodla, zda novicku podrží a připustí ji ke skládání slibů. Novicmistryně sice dosvědčovala: »Pozoruji na ní, že jest vždy spokojena s vůlí Boží; než začasťe pláče, ale nechce říci proč, poněvadž prý ji není dovoleno to říci. Ale něco zvláště hanlivého na ni nevím.«

Ale to ještě nestačilo, aby zažehnala všechen odpor komunity. Když v kapitule se uvažovalo o tom, má-li býti propuštěna či podržena, nemohly řeholnice pro její propuštění uvéstí důvodu jiného leč ten, že dle jejich, jak se domnívaly, jistého soudu bude Anna Kateřina za krátko neschopna jakékoliv práce a bude klášteru jen ustavičným břemenem; než ctihodná matka nemohla zas na druhé straně neuznati, že novicka jest velmi rozumná a že ve všech věcech jeví tolik obratnosti a důvtipu, že klášteru snad ještě bude na veliký prospěch. Tento výrok vskutku, jak bylo lze očekávati, přiměl i ony sestry, které byly proti přijetí, vyznati, že Anna Kateřina ve všem všudy se vždy osvědčuje pravou řeholnicí a že konec konců není dostatečného důvodu, aby byla propuštěna.

Posléze tedy, jak se zdálo, zmizely všechny překážky, i bylo ustanoveno, aby den professe se už neodkládal; ale svědomitá upřímnost novicky byla by zase všechno málem zvrtila. Kantor Söntgen dosud jí totiž nevrátil oné listiny, kterou se zaručila za jeho dluh 10 tolarů, i obávala se nikoliv bez důvodu, že věřitel bude naléhati na ni, aby zaplatila sama. Svěřila se s tím bez obalu ctihodné matce, již také brzy kantor Söntgen oznámil, že nemůže zaplatiti. Klášter usnesl se tedy jednomyslně na tom, aby Anna Kateřina nebyla připuštěna ke slibům, dokud nedostojí závazku, který vzala na sebe. V úpěnlivých modlitbách přednášela tedy Bohu své těžké starosti, než nedocházela vyslyšení, dokud nevyzkoušela všech přirozených možností, aby sehnala tyto peníze.

»Neměla jsem, tak vypravovala, ani haléře vlastního jmění. Hledala jsem pomoci u rodičů a sourozenců, ale nikdo mi nedal ani groše, ani můj hodný bratr Bernard. Všichni se dali do mne a zdvihli pokřik, jako bych se byla dopustila největšího zločinu, zaručivši se za ubožáka. Ale dluh bylo nutno zaplatiti, to byla podmínka, abych mohla skládati sliby. Ale neustala jsem volati a křičeti k Bohu, a on posléze se nade mnou

ustrnul a pohnul srdce kteréhosi dobrého člověka, který mi daroval těch deset tolarů. Můj bratr později často plakal, že byl na mne tak tvrd.

»Když jsem i tuto velikou překážku šťastně odklidila a také už všechno bylo připraveno na skládání slibů, vyskytla se na konec ještě nová potíž. Ctihodná matka oznámila mně a Kláře Söntgenové, že ještě něčeho potřebujeme, pro co jest dlužno vyslati posla do Münsteru a zať jest nám zaplatiti po třech tolarech. To mě převelice zkormoutilo, neboť neměla jsem prázdných peněz. Došla jsem si k abbé Lambertovi, abych si mu postěžovala, v jaké jsem bídě. Daroval mi dvě koruny, a vrátivši se do cely, našla jsem na stole vysázeno šest tolarů. Ty dvě koruny donesla jsem tedy přítelkyni, jež rovněž ničeho nemajíc, nevěděla, kde vzíti ty tři tolary.

»Asi tak po třech letech byla jsem zase u veliké nesnázi, nemajíc zač si kupovati něco k snídani, které si každá jeptiška sama obstarávala. A jednoho dne, vstoupivši do své zavřené cely, nalezla jsem na podpažnici dva tolary. Ukázala jsem je představené, a ona mi dovolila, abych si je podržela.

•Týden před svátkem Očišťování Marie Panny r. 1803, druhého dne novény, která se slaví před tímto svátkem ve výročí dne, kterého jsme já a Klára Söntgenova byly oblečeny v řádové roucho, skládaly jsme professi řehole sv. Augustina v klášteře agnetenberském v Dülmenu, a od toho dne byly jsme tedy zasvěcenými nevěstami Kristovými pod řeholí sv. Augustina. Bylo mi tehda dvacet osm let. Po professi se zase na mne udobřili moji rodiče. Otec a bratr přišli za mnou do Dülmenu a přinesli mi dvě stůčky plátna.«

Abbé Jan Martin Lambert, s kterým se tuto poprvé setkáváme, dříve vikář u farního kostela v Demuinu, v diecési amienské, odepřev složití pověstnou přísabu na konstituci, byl nucen jako mnoho jiných zbožných kněží odejiti z vlasti. Opatřiv si doporučující listy od arcibiskupa tourského a biskupa amienského, přišel r. 1794 do diecése münsterské, dosáhl od tehdejšího generálního vikáře Fürstenberga dovolení ke zpovídání a byl od vévody z Croy, jenž tehda sídlil v Dülmenu, s malým platem ustanoven zpovědníkem jeho dvorní družiny. V klášteře agnetenberském, který měl svého vlastního zpovědníka, sloužil Mši svatou, začož měl bezplatný byt v přístavbě kláštera. Anna Kateřina jsouc sakristankou poznala ho a vidouc, s jakou hlubokou zbožností a usebraností slouží Mši svatou, pojala k němu velikou důvěru. Ve svých vnitřních

strastech a úzkostech, do kterých tak často upadala, jednak proto, že jeptišky na ni nevražily, jednak že žádný zpovědník klášterní nerozuměl hrubě jejímu stavu, dodala si jednou myslí a odhalila abbé Lambertovi své srdce, žádajíc si jeho kněžské rady a pomoci. Ale že milý abbé německou řeč jen bíděně lámal, omezil se jejich rozhovor jen na nejpotřebnější; než zbožný a zkušený kněz pochopil přece, jak neobyčejnou bytostí byla Anna Kateřina a jakého vnitřního vedení se jí dostávalo, že pokládal za svou svatou povinnost, aby pro duši tak bohatě obdařenou učinil, seč bude. Přiměl řádného zpovědníka k tomu, aby dovolil Anně Kateřině častější svaté Přijímání, ano aby jí to i rozkázal, kdyby její pokora se neosmělovala; a on to byl, jenž v nejčasnějších hodinách ranních ji očekával, aby jí podal nejsvětější Svátost, po níž touhou nyla. Třeba že sám žil velmi nuzně, radoval se přece, když Anna Kateřina bídou skličena jsouc, vzala ochotně od něho almužnu; a ona jeho ctíla jako největšího svého dobrodince na zemi, a spatříme ještě, jak mu jeho dobrotu odplácela.

Každý čtenář si snadno asi představí, s jakými pocity skládala Anna Kateřina na stupních oltáře slavné sliby, po nichž tak dlouho toužila a pro něž tolik vytrpěla. Na tuto blaženou chvíli se připravovala se stejným zápalem a se stejnou touhou, jako před 16 lety na první svaté Přijímání. Ačkoliv v posledních dnech zdvojnásobila kající cvičení a starostmi a svízelemi nedávno vytrpěnými byla polomrtva, v den professe přece byla svěží a kvetoucí. Jásot duše, pocit nekonečného štěstí z blížkého zasnoubení s nebeským Ženichem projevoval se i na venek a obestřel ji jako září. Ustavičně zřela vnitřní význam této slavnosti, jakož i všechny cesty, kterými kráčela všechna vedení, jichž se jí dostávalo, vše, co ji potkalo od té chvíle, kdy poprvé byla povolána do Řádu, a její srdce překypovalo radostným díkem za všechno, co Bůh na ní a skrze ni byl dosud způsobil. Shledala, že jest ozdobena oním svatebním skvostem a oděna oněmi svatebními šaty, které podle návodu velikého vidění po léta jí bylo tak klopotně šítí, i poznávala, že zlaté květiny a drahé kameny, perly a umělé ozdoby, které byly do nich vetkány nebo vsazeny, jsou ovocem a účinkem každého kroku, každého sebezapření, každého vzdechu, každé trpělivosti, kterou osvědčila, a každého utrpení, jež snesla. Teď cítila, jak nezbytno bylo všechno to, co vytrpěla, aby dobře připravena dočkala se zasnoubení, k němuž se sám nebeský Ženich v průvodu Svatých a Světic jejího Řádu zjevil v klášter-

ním kostele. Jako o svém křtu viděla, jak Maria Panna ji zasnubuje s Ježíškem, tak také teď byla to zase Královna panen, jež ji přivedla k Ženichovi. Zatím co ústa vyslovovala slova professe, viděla, že dvojím způsobem jest její osoba slavnostně odevzdávána Bohu: byla to Církev na zemi, jež přijímala její osobu, ale byl to také nebeský Ženich, jenž ji přijímal skrze Církev a z Církve a jenž: toto přijetí ráčil takořka zpečetiti velikolepými milostmi a ozdobami. Anna Kateřina viděla teď nové, povýšené místo, které zaujala ve svatém řádu církevního obcování složivší sliby; ale také zřela a cítila nevýslovně, jak tělo i duše, duch i srdce byly vyzbrojeny silami a požehnáním a dary, a jak byla milostivě ozdobena důstojností a předností nevěsty, kteroužto velikou milost pozorovala teď na sobě vždycky jen s úctou. Bylo jí as jako zbožnému knězi, jemuž, když přijímá Svěcení, ukázala by se vlastní duše zářící leskem nesmazatelného charakteru, a jenž by užíval milosti a nadpřirozené schopnosti, které z tohoto charakteru se přelévají do mohutnosti duše. Věděla i cítila, jak teď zcela novým, význačným způsobem jest údem Církve a skrze Církev také údem nebeského Ženicha, jsouc darem Bohu kdysi zaslíbeným a teď bez výhrady jemu obětovaným; a jako Kolumba z Rieti, Lidvina ze Schiedamu a ctihodná Koleta poznávala, jaký duchovní význam má a za který řád a stav mystického těla Církve bude pykati a trpěti ta která část, ten který úd jejího panenského těla nevěsty, Bohu zasvěceného.

V klášteře Agnetenbergu nebylo arci živé duše, jež by měla nejmenší potuchu o tom, co tak zázračného se dalo s ní; ale Bůh chtěl, aby den duchovní svatby byl všechněm dnem radosti a sladkého pokoje. Obeštěna leskem vnitřní blaženosti, kterého nemohly zakaliti ani slzy, ustavičně po tvářích se řinoucí, byla celému klášteru zjevem tak rozkošným, a něžná slova, kterými bez ustání děkovala sestrám, že ji připustily k slibům, všechny tak dojímala, že jakýsi mír a veselí dodávaly zvláštní krásy tomuto dni. Po slavné Mši svaté byla hostina v klášterním refektáři, na kterou byli pozváni také rodiče Anny Kateřiny. Její srdce se nikdy neroztrpčilo z toho převelikého bolu, který jí působili rodiče bráníce jí, aby nechodila do kláštera; ale pravda, častokráte volala úpěnlivě k Bohu, aby propůjčil drahým rodičům té milosti, aby s celou duší svolili k jejímu obětování. Teď byla vyslyšena. Otec a matka vidouce svou dceru v den jejího duchovního zasnoubení, byli tak hluboce pohnuti, že spojujíce se s jejím sebeobětováním dávali jí Bohu z

plna srdce. Poznali jasně a určitě, že Bůh ji povolal do tohoto stavu, i obávali se, aby se neprotivili samému Bohu, kdyby ještě setrvali na svém odporu. Proto toho dne také do jejich srdcí vešla veliká radost, kterou tak živě dávali na jevo před dcerou, že co živa byla, vždycky pocítila útěchy, kdykoliv vzpomněla té nezapomenutelné slavnosti.

Počátkem roku 1803 přikvačilo na katolickou církev v Německu loupění a pronásledování, ale strůjci toho měli namířeno na úplné zdo-lání a zničení křesťanské víry, což by se jim bylo nepochybně také po-dařilo, kdyby Bůh sám nebyl zakladatelem a ochráncem své církve. Ja-ko ve Starém Zákoně dopustil Bůh zpusťování svého Města a svatého Chrámu, aby ztrestal svůj lid za jeho nevěru a odvrácení, tak také teď nepřátelské mocnosti byly v jeho rukou metlou a vějíčkou na očištění jeho humna. Ale dokud bijí jeho soudy a dokud rádí ohavnost spuštění, dotud chová Bůh na bezpečném místě posvátná tajemství církve, jako kdysi kněží starozákonního Chrámu ukrývali na jeho rozkaz posvátný oheň, aby po odpykání viny propůjčila církvi zase nového lesku. Cister-ny, do kterých se teď posvátný oheň z církve zanášá, to jsou ta hrstka svatých duší oné doby, jež si vyvolil Bůh, aby pod vodami utrpení a sou-žení ukrývaly poklady, které bývajíce jindy radostí a ozdobou Nevěsty Je-žíše Krista, jsou teď šlapány v prachtěmi, na nichž by se měly stkvíti, jsou mrzce zrazovány a na pospas vydávány těmi, kteří by jich měli ostříhati a uchovávat je, jsou pleny a rozmrhávány těmi, kteří by jich měli chrániti a brániti. Anna Kateřina byla z té hrstky věrných, jimž připadla tato těžká úloha, proto také Pán církve v ohni bolestí a kladivem pokání ukul si z ní nádobu, která jest dosti čista, široká i pevná, aby pojala v sebe nesmírné poklady církve a ochránila je úkladů ďáblových, až v době Bohem sta-novené budou zase navraceny církvi.

Představíme-li si dlouhou a klopotnou cestu, kterou bylo Anně Ka-teřině vykonati od té chvíle, kdy byla poprvé povolána, až do té hodiny, kdy posléze dosáhla žádoucího cíle složivši slavné sliby, vidíme, jak ne-príteli spásy byla dána všechna vůle, aby ji odvedl od tohoto cíle a zma-řil její úsilí a zápas. Ale pokorou a trpělivostí přemáhala jeho zlobu a lest a krok za krokem získávala oné síly a povýšenosti ducha, z nichž čerpala odvahu hrdinky a sprostnost dítěte, aby dále trpěla za církev, u-krocujíc hněv Boží a pykajíc za cizí viny. A jaký život očekává ji teď v klášteře? Příliš záhy, žel, vyprchal sestrám z mysli hluboký dojem slav-nosti jejího duchovního Sňatku, a všem zase jevila se Anna Kateřina ne-

vítanou vetřelkyní, a konec konců nebyla nic jiného. Vždyť přece Bůh u-
vedl ji do tohoto kláštera proti všemu lidskému výpočtu a bez svobodného
souhlasu, takoruka násilně, a její chudoba a churavost byly od prvního
dne v očích jeptišek proviněním, kterého ji nikdy a nikdy neprominuly.
Přes odpor komunity přijala řeholní roucho; a teď dokonce i složí sli-
by, ačkoliv již druhého dne jeptišky samy sebe marně se táží, jak že
něco takového mohly připustiti. Ona, nádoba milosti, nástroj Boha, jest
ustavičně kamenem úrazu a příčinou nevole klášterní rodině, kterou za-
hrnuje nejvřelejší láskou. A ví to a pocífuje to ustavičně, neboť ani na
okamžik ji neopouští nejjasnější zření myšlenek a úmyslů všechných jep-
tišek. Stihl ji tedy na vlas týž osud, jakého od nesčíslných řeholníků a
řeholnic zakoušejí teď slavné sliby, ano i řeholní stav. A za všechna ta mu-
ka a soužení nemá ani zákmitu naděje, že některou ze sester získá pro
obnovení staré kázně a přísnosti, nebo že si mladší síly pro to vychová;
neboť s ní navždy končí se noviciát, a ona jest poslední, jež v klášteře
Agnetenbergu byla sliby zasnoubena s Bohem. Jak události dne, tak i
vidění ji poučují o tom, že duchovní rodina, do níž byla teď přijata, bude
za krátko rozpuštěna, aby už nikdy se nevzkřísila. A přece jest v Anně
Kateřině sloučeno vše, co dle lidského dohadu jest podmínkou nejroz-
sáhlejší činnosti pro Církev. Ale jest nástrojem v ruce Božích, který
není na to, aby měl zjevné, do očí bijící úspěchy, nýbrž aby sama v mu-
kách se svíjejíc, uzdravovala a hojila zraněné tělo Církve, že teprve po-
zdější doba přijme požehnání jejího života v Bohu ukrytého, života, kte-
rého svět si nevážil a jím opovrhoval, který však byl v pravdě neobyčej-
ně bohat skutky. Jak podivuhodny jsou cesty Boží a jak se liší od ná-
strojův a cest světa! Kdežto svět všecku svou moc, všecku okázalost,
všecku lstivost skládal k nohám knížete temností, aby zničil Církev,
povolal všemohoucí Bůh plachou, bolestmi skrušenou pasačku, aby v
pokoře Kříže utkala se s nepřátelskými mocnostmi. Čím dále postupuje
Anna Kateřina na dráze Bohem jí vytčené, tím více jí přibývalo muk.
Ale my nebyli bychom ani s to, abychom jen okamžik hleděli na udá-
losti tak strašné, kdyby požehnání nevinné dětské prostoty jako vánek
z ráje neozlacovalo moře utrpení, jímž tento ubohý život musí pronik-
nouti, aby dosáhl vítězné palmy.

NEMOCI A TĚLESNÁ UTRPENÍ ANNY KATEŘINY

»Oddala jsem se svému nebeskému Ženichu zcela, a On činil se mnou cokoliv chtěl. Klidně trpěti, to zdálo se mi vždy závidění nejhodnějším údělem na zemi, než toho se mi nikdy nedostalo.« Tímto vyznáním vyslovila Anna Kateřina tajemství celého svého života, jak v klášteře, tak i po jeho zrušení. Bez utrpení nebyla ani okamžik, a brala je z rukou Božích vděčně jako nejmilejší dárek; než klidu k utrpení neb oné nerušené tiché skrytosti, kamž by nebyly vnikly zvědavé oči, toho nemohl ji Bůh nikdy popřáti, chtěje, aby se dokonale připodobnila Ženichovi, jenž sám volil vlastní své utrpení dovršiti za neutuchajícího odporu a za stálých vnějších soužení a pronásledování. Všechny bolesti a nemoci, které od dětství na ni přicházely, měly hlubší duchovní význam; buď si je totiž vyprošovala na Bohu, aby byli na ni přeneseny s bližního, aby je vytrpěla místo něho zcela nebo aspoň částečně, nebo je přijímala od Boha, aby odpýkala cizí vinu. Ale od té doby, co přijala svátost Břimování, zvláště však od té chvíle, co složila slavné sliby, toto náměstné utrpení bylo vždy více prohlubováno a spolu rozšiřováno, neboť všechny nemoci těla Církve, totiž duchovní vady a nedostatky jednotlivých obcí i celých diecézí, provinění i nedbalost duchovních představených, a hříchy a viny celých stavů — to vše bylo na ni přenášeno, aby v podobě nejrozmanitějších nemocí a bolestí za ně trpěla a pykala. Její bolesti a nemoci nebyly tedy vlastně nic jiného, než duchovní následky hříchů jednotlivých Řádů církevních, které plnily stádce Kristovo a které na Anně Kateřině byly promítnuty v podobách tělesných nemocí. Vstoupila tedy zcela vešlépěje blahoslavené Lidviny Schiedamské, jež vedle Kristiny Podivuhodné ze St. Trondu jest snad nejzáračnějším nástrojem smírným, kterého kdy použil Bůh na prospěch své Církve. Nástin jejího života, který dle vypravování jejího zpovědníka Waltera z Leydeny a jejího společníka Jana Gerlacha, jakož i dle úředních výpovědí purkmistra a konšelů města Schiedamu sepsal Fr. Jan Brugmann, provinciál minoritů hollandských, jenž byl jejím vrstevníkem a požíval pověsti svatosti, a po něm zpracoval také blahoslavený Tomáš Kempenský (Acta SS., die XIV. Aprilis), znamenitě nám přispěje, abychom lépe pochopili úlohu Anny Kateřiny.

Několik neděl před smrtí svaté Kateřiny Sienské narodila se v holandském městě Schiedamu na Mose chudému ponocnému dcera, jménem Lidvina, již od nejútlejšího dětství dostávalo se zvláštního vedení od Matky Boží, aby byla schopna ujmouti se dědictví, zůstaveného jí svatou Kateřinou Sienskou, trpěti totiž za Církev a pro Církev. Jako na počátku XII. století povolal Bůh sv. Hildegardu, tak v polovici XIV. století vzbudil sv. Kateřinu, aby jako svatí Proroci přišly na pomoc křesťanskému světu. Pouhých třiatřicet let naplnil život této omilostněné panny; neboť její srdce, prudkostí lásky k Bohu ve dví rozeklané, nemohlo již snést bolesti z neblahého rozkolu křesťanstva, který nastal, když vedle pravého papeže Urbana VI. byl zvolen protipapež. Dva roky před její smrtí nastal onen rozkol, a Kateřina nelekala se obětí, zápolíc a trpíc za obnovení jednoty; ano vyprosila si na Bohu té milosti, že poslední tři měsíce jejího života, totiž od první neděle po Devítníku až do páté neděle po Velikonocích, t. j. od 29. ledna do 30. dubna r. 1380, na ní si vylévalo peklo všechen svůj vztek, namířený vlastně na řádně zvolenou Hlavu Církve, a že bojem utkala všechny anděly ďáblový, jako kdysi svatá Hildegarda celá tři léta bojovala za Církev boj podobný. Tu vzal si Pán věrnou svou služebnici k sobě; neboť v Neděli Květnou r. 1380 narodila se v dalekém Hollandsku dědička jejích bolestí a bojů, Lidvina Schiedamská. Už v kolébce trpěla Lidvina kamenem; než záhy rozkvetla v dívku tak silnou a sličnou, že už v dvanáctém roce byla hledanou a žádanou nevěstou. Ale dávno se už zasvětila Bohu slibem ustavičného panenství; a aby se zbavila uchazečů, prosila Boha, aby jí odňal krásu. A byla vyslyšena: v patnáctém roce upadla dívka do nemoci, ze které se sice uzdravila, ale která ji tak zohyzdila, že nikdo si ji už ani nevšiml. Ale za to Bůh utvářel teď její tělo v nádobu, do níž skládal utrpení za utrpením, bēdu za bēdou, kterými tehdy byla Církev zahrnuta. Při bruslení jedna z družek, jež se příliš rozjela, vrazila znenadání do Lidviny tak prudce, že Lidvina upadla na hromadu zmrazků a zlomila si žebérko v pravém boku. Od této zlomeniny udělal se uvnitř vřed, který se nehojil, ať zkoušeli lék jakýkoliv, a nevýslovně bolel. Když jednoho dne, bylo to asi rok po té, co tak nešťastně upadla, její otec přistoupil k bolestnému lůžku své dcery, potěšit ji v jejím zármutku, ubohá bolestmi div rozumu nepozbývajíc, vrhla se mu do náručí, že rychlým pohybem vřed se provalil do vnitř, a ústy a nosem řinulo se tolik krve, že se až dusila. Její choroba stále se zhoršovala. Vřed, teď dovnitř

hnisající, odňal jí všechnu chuť na jídlo, a když přece přemohla hnus z pokrmu, její žaludek už nesnesl praničeho. Často trápila ji nesnesitelná žízeň, že slezla s bolestného lůžka, aby se napila vody; ale v tu chvíli ji zase zvrhla. A ani na nejmenší úlevu nebylo už pomýšlení. A tak prožila několik let, aniž se dostalo ubožačce duchovní pomoci a vedení. Jen jedinkrát za rok, v době velikonoční, odnesli ji do kostela k svatému Přijímání, sice byla celý Boží rok zůstavena sama sobě. Ba ani Bůh, jak se zdálo, neposkytoval jí útěchy ani mimořádné posily, vydav jí zcela na pospas její slabosti a plné krutosti jejích neslýchaných muk; neboť nejednou se jí zdálo holou nemožností, že by se kdy vpravila v beznadějný svůj stav. Choroba nepustošila sil a svěžesti mladé ještě trpitelky tak rychle, aby v ní nevzplanula prudká touha po uzdravení, a aby ji nezavalily nové a nové vlny trpkých bolestí, kdykoliv slyšela smích a hovor a zpěv veselých družek z mládí, ubírajících se mimo okénko její těsné přízemní komůrky, podobné hrobce. Ovšem že byla ochotna zřici se úplně světa a jeho radostí a sloužiti Bohu, ale že bude mítí takové soužení a takovou hnusnou ránu, toho si nepomyslila nikdy. Tak uplynula tři čtyři léta, až posléze dostalo se jí zpovědníka a rádce v Janu Potovi, jenž ji vedl k tomu, aby se cvičila ve vnitřní modlitbě a aby rozjímajíc přehořké Umučení Našeho Pána, hledala duševní síly, by oddaně snášela svá muka. Konala, k čemu jí radil, seč byla, než její duše bez útěchy a bez pomoci pocítila úlevy až tehdy, když jednoho dne při svatém Přijímání byl jí udělen dar slz. Celých čtrnáct dní tekly jí slzy proudem, kterých nemohla živou mocí zastaviti a kterými oplakávala svou netrpělivost a zoufalost; a teď také zavítaly do jejího srdce útěcha a blaho. A ve vnitřní modlitbě brzy prospívala tolik, že rozjímání o přehořkém Utrpení Pána Ježíše rozdělila si dle sedmi dob církevních hodinek a nemajíc vůbec žádného spaní, dodržovala toto cvičení ve dne v noci tak věrně, že se mohlo mysliti, že ji k tomu volá nějaký vnitřní hlas jako úder hodin. V osmém roce své nemoci mohla vyznati: »Já netrpím, to můj Pán Ježíš trpí ve mně«, a nejsouc spokojena s přetékající měrou svých bolestí, vyprošovala si nových a nových muk, obětujíc se ustavičně Bohu v smírnou oběť za cizí viny. Tak jednou v II. neděli po Devítíniku prosila Boha, aby na ni seslal bolesti na usmíření masopustních prostopášností, i daly se jí bolesti do nohou, které potrvaly až do Hodu Božího Velikonočního, a byly tak hrozné, že už si netroufala doléhati na Boha takovými prosbami. Rovněž se nabídl Bohu v oběť smírnou,

aby odvrátila od Schiedamu morovou ránu, i provalily se jí dvě morové hlízy, na krku a pod prsy; a sotva se pomodlila, aby na počest nejsvětější Trojice ráčil jí Bůh udělit ještě jednu, ihned se jí provalila na koleně.

Ted složil na ni Bůh veškeru zkázu a ohavnost, která pustošila Tělo Církve. V oné době velikého rozkolu natropili děsných škod v Církvi troji hříšníci: prostopášníci, zhýralci a kacíři, a tuto trojnásobnou zhoubu opakovali na těle Lidvinině červíci barvy nazelenalé, kteří vyrojující se z páteře hryzli ledviny a z nitra si prokousali v životě tři velikánské okrouhlé díry, kterými denně vylézalo na sto, někdy až na dvě stě těchto žravých, as na palec dlouhých zvířátek. Aby se uchránila jejich bryzení, krmila je Lidvina, přikládajíc si na tyto děsné rány lněné hadříky, pomazané kašičkou z medu a z čerstvé pšeničné mouky nebo ze sádla vykrmených kapounů. Nebylo-li této pastvy, kterou si to umučené stvoření vyžebravalo na cizincích, nebo nebyla-li kašička už právě čerstvá, dávali se červi do jejího trýzněného těla. Že nevěra a kacířství rodí se z hříchů proti šestému přikázání a z duchovní pýchy, která právě tak snižuje člověka jako smilstvo, bylo Lidvině za tu trojnásobnou zkázu pykati stejným způsobem: hnilobou a jedovatými červy.

Ostatní vnitřnosti břišní zničil sžíravý hnis vytékající z vředu, a co ještě nebylo rozežráno, to vyňal osobní lékař Markéty, vévodkyně holandské, a na přání Lidvinino zakopal. Dutiny břišní vyplnil balíčkem vlny. Ale přes to, že všechno bylo rozežráno hnilobou, bolesti kamene neulevovaly, ano nezřídka byly tak prudké, že Lidvina pozbývala vědomí i řeči. Těmito bolestmi pykala za ohavnost kněžského kuběnství. Plíce a játra vykašlala po kousíčkách; ale na prsou se jí provalily hnisavé boláky; neboť v oněch dobách bez řádu a práva hladovělo tisíce a tisíce maličkých, jsouce napájeni nikoliv mlékem čistého učení, nýbrž ustavičným pohoršením.

Za potyčky theologů a kanonistů, kteří místo aby křesťany krmili zdravou potravou, ještě rozdmýchovali sváry a bědy, pykala Lidvina bolestmi zubů, které trvaly nezřídka týdny, ano měsíce, a byly tak prudké, že se až obávala, že se z toho pomine rozumem.

Zimničné lomcování, které zmítalo tělem Církve na sněmích, trpěla majíc ustavičně se vracějící třetidenní zimnici, za které brzy žhoucí horkost vysušovala jí kosti, brzy zas ji roztrásal mráz děsivé zimy.

A posléze, že křesťanský svět byl po čtyřicet let rozdvojen mezi papeže a vzdoropapeže, tak také tělo Lidvinino bylo rozpoltěno ve dvě, že

bylo třeba kolem obou ramen ovinouti ovazky, aby se nerozsulo. Také čelní šev se rozstoupil od shora až do polovičky nosu a také rty a brada byly rozpoltěny; a z trhliny prýštila se krev, že kolikrát ani mluvíti nemohla.

A že oči nejvyššího Pastýře už nestřehly celého stádce Kristova, právě oko Lidvinino osleple, kdežto levé nesneslo ani denního světla ani světla lampy. A poněvadž požár vzpoury ochromoval pravici nejvyššího Pastýře, že nevládla už všem křesťanům a netřímala pastýřské hole před celým stádcem Kristovým, spálil oheň sv. Antonína právě rámě Lidvinino až na kost tak, že po holé kosti běžely nervy jako struny po citeře a paže už jen na jediné šlaše visela u těla. Vládla už jen levicí a hlavou, celé ostatní tělo leželo nehybně na znak, ano jednou celých sedm let nesměl vůbec nikdo jím ani pohnouti, poněvadž byl strach, že se to ubohé bolestné tělo rozsuje.

Ani spánkem ani potravou už se neposiloval tento tělesný útvar, který se podobal stromu úplně vyhnílému a už jen z kůry svěžest zeleně čerpajícím, a který z úst, očí, nosu, uší a ze všech ostatních otvorů vycedil den co den tolik krve a tekutiny, že dva muži by nebyli vynesli, co vyteklo za jediný měsíc. Lidvina ovšem věděla, odkud jí přitékala tato přebohatá náhrada šfav životních, které vypouštěla jako vinná réva, když na jaře uřezává vinař její výhonky. »Povězte mi«, odpověděla jednou několika návštěvníkům, kteří s ustrnutím se tázali, kde se v ní bere tolik tekutin, »povězte mi, kde vinná réva čerpá takové bohatství šfav, když přece v zimě zdá se uschlou a mrtvou?« Cítila se živoucí ratolestí pravého Vinného Kmene, který všem vlévá plnost požehnaní měrou tak vrchovatou, že až proudy stéká na zem, když ratolesti se mu uzavírají. Za toto krvácení Vinného Kmene Církve pykala tedy Lidvina svým vlastním tělem, které krvácelo ze všech otvorů a porů a které, aby nevyschlo, bylo nadpřirozeným způsobem denně vždy znovu naplňováno. A proto ačkoliv je rozežírala hniloba a červi, vydávala zázračně udržovaná nádoba tohoto těla jen libou vůni; a v očích Božích bylo oběti tak příjemnou, že mu dokonce vtiskl pečeť svatých Pěti Ran.

Přes třiatřicet let patřili vrstevníci Lidvinini na toto utrpení, které se tak vymykalo přirozenému řádu a denním zkušenostem a lidskému důmyslu neposkytovalo prazádné možnosti, aby je vysvětlil příčinami přirozenými, že už očití svědkové doráželi na trpitelku otázkami: »Jak pro Bůh můžeš ještě žítí, když nemáš ani plic ani jater aniž vůbec

jakých vnitřností a červi tě už skoro celou prožrali?« načež odpovídala pokorně: »Bůh a mé svědomí jsou mi svědky, že jsem po kousičkách pozbyla, co mi kdysi udělil Bůh skrze přírodu. Snadno se dohadnete, jak těžce jsem nesla tuto ztrátu; ale Bůh jediný ví, co z plnosti své Všemohoucnosti učinil, aby mi doplnil, co jsem ztratila.«

Věrné nevěstě nebylo dovoleno zraditi tajemství Krále králů, které si vyhradil na zahanbení lidské vědy, aby je ukázal až v onen den, kdy jeho vyvolení budou sním triumfovati a budou naň patřiti, jakým jest ten, jenž všechno ve všem dokonává. Ctihodný její životopisec, provincial Fr. Brugmann, usnadňuje pochopení těchto nevysvětlitelných zjevů, poukazuje na to, že Pán Církve, udržuje při životě zpustošené tělo své vyvolené nevěsty, což jest arci možno jen jeho Všemohoucnosti a Moudrosti, chtěl takto všem věkům ukázati, coden odedne působí a činí, aby až do skonání časů zachoval milost vykoupení těm lidem, kteří ustavičně hanobí a pronásledují jeho Církev, svou Víru a tajemství spásy, právě tak jako červi, hniloba, zimničná mrazení a ostatní muka bez počtu a míry drtí a křuí tělo Lidvinino. Ale aby nikdo nepochyboval, že Lidvina snášela rány a bolesti Církve, Bůh dopustil, aby před smrtí zase rozkvetlo její tělo v úplnou neporušenou lepest. Křesťanstvo mělo zase Hlavu. Lidvinina úloha byla vykonána, a Bůh jí tedy zase vrátil, co mu pro jeho Církev byla obětovala.

Dokud ještě trvala její strašlivá utrpení, ukázalo se už také, odkud že jsou ony mimořádné posily a dary, kterými byl udržován prabídny život v těle, kterému chybělo vše, bez čeho dle všedního, přirozeného řádu život lidský vůbec neobude. Při nejedné příležitosti zmínila se Lidvina o pokrmu a lahodné posile, kterých se jí dostávalo způsobem nadpřirozeným. Tak píše její životopisec: »Zvědavost přiváděla k lůžku nemocné panny zástupy, aby ji spatřili. Jedni přicházeli z dobrého úmyslu, jiní však jen proto, aby odsuzovali a se rouhali. Všichni arci zřeli stejný obraz smrti, ale onino zřeli v rozbité nádobě balšám posvěcení, ve zpustošeném tvaru podivuhodného Pána a v obraze smrti uctívali Dárce života, jenž jest milováníhodnější než všechny dítky lidské. Tázali se někdo ze zvědavého úžasu panny, jak to, že horečka nalézá v jejím těle ještě potravu, když sama nepožívá už žádného pokrmu, odpovídala: „Divíte se, že záchvaty horeček mají ještě ve mně tolik potravu; ale já se více podivuji tomu, že za měsíc mne nepřibude tolik, že bych byla objemnější než velikánský sud. Soudíte jen podle kříže, který spatřujete

na mém těle; ale blahostí nepozorujete, poněvadž nevidíte, co jest uvnitř.' A když kněží a řeholníci se divili, že neunikl ještě všechen život z jejího těla, tak neslychaně vyloupeného, říkajíce: 'Nemohla bys býti už na živu, kdyby tě Bůh svými dary milosrdně nezachovával,' vyznávala: 'Ano, v prostotě srdce vyznávám, že bez jakýchkoliv zásluh dostává semiposilení, které časem milosrdný Bůh na mne vylévá. Já ubohé štěně nemohla bych přece už přebývat v těle tak zuboženém, kdyby mi se stolu nepadaly drobty mého Pána; než není slušno, abych já, tak nízké a nehodné štěně, říkala, která a jaká to sousta dostávám.' I když všetečné ženské týraly trpitelku otázkami, zda vskutku již nepožívá prázdných pokrmů, což se jim zdálo zhola neuvěřitelné, poněvadž nemožno, odpovídala jim mírně: 'I když to shledáváte neuvěřitelným, nejste proto ještě nikterak nevěřícími, ale neopovrhujte tím, co působí Bůh, jenž přece také Marii Magdalenu a Marii Egyptskou zachoval na poušti. Co a jak o mně smýšlíte, na tom nezáleží, jen Boha neolupujte o čest!'

Jak z přčetných událostí vychází na jevo, nerozuměla tím Lidvina jediné duchovního oblažení, dary a útěchami Ducha Svatého, nýbrž také dary a léky, které jí přitékaly z pozemského Ráje, přinášejece jejímu zmučenému tělu posily a občerstvení, aby nezhytnulo červy a hnilobou. Jak učí svatí Otcové, jest Ráj dosud zachován, nepozbyv krásy, kterou vzal z Ruky Stvořitelovy, a nebyv zaplaven vlnami potopy; do Ráje byli přeneseni Henoch a Eliáš, kteří dosud žijí v těle, aby ve dnech Antikristových se objevili na zemi a kázali Židům spásu. »Henoch a Eliáš«, píše také sv. Hildegarda v listě k Vibertovi Gemblourskému, »jsou v Ráji, neboť tam ani nehladoví po pozemském pokrmu aniž žízni po pozemském nápoji. A tak žádný člověk, jenž u vytržení zří zázraky Boží, pokud u nich prodlévá, nepotřebuje ničeho z toho, čeho užívají smrtelníci zde na zemi«. Ráj nebyl stvořen Andělům, kteří jsou pouzí duchové bez těla, nýbrž člověku složenému z těla a duše, a proto jest v Ráji vše, čeho vyžadovala přirozenost člověka, aby byl ušetřen bolesti zranění a rozdělení, čili aby si zachoval výsadu netrpěti a neumírat, kterou mu udělil Bůh pro jeho prvotní svatost. Arci že všechno tvorstvo, rovněž i rostlinstvo a stromoví, rostoucí a žijící na těchto nádherných nivách, jest vyššího řádu, a jest tak povýšeno nad plodinami a tvory země, pro hřích člověka prokleté, jako bezhříšné, čisté, zduchovnělé, světlem přioděné tělo prvního člověka jest povýšeno nad tělem člověka padlého; než jako ono tělo Adamovo před hříchem, které bylo oduševnělé a nebylo

podrobeno bolestem ani smrti, bylo pravým a skutečným tělem a nikoliv duchem, tak ani Ráj se svým tvorstvem nevznáší se snad někde na nebi nebo v oblastech čistě duchovních, nýbrž jest v oblasti světa hmotného, přizpůsoben a přiměřen lidské přirozenosti, k níž jej poutají jisté vztahy a poměry právě tak, jako nebyly ani přerušeny styky a spojitost se zemí. Písmo svaté jasně a určitě udává, jaký vztah má Ráj k zemi; a padající Mannou bylo starozákonní Církvi zjeveno, jaký pokrm se uchovává v Ráji poutníkům pozemským. Sv. Hildegarda mluví o tom ve spise »Scivias« lib. I, visio 2. takto: »Když Adam a Eva byli vyhnáni z Ráje, uzavřel tuto končinu oslepující jas; neboť poněvadž lidem bylo pro jejich hřích odejítí z místa rozkoše, moc Boží Velebnosti vypálila každíčkou skvrnku jejich nakažlivého vlivu a svým světlem ohradila toto místo tak, že od té chvíle už ho nemůže poskvřniti pražádná vzpoura. Ale zároveň chtěl Bůh takto ukázati, že až přijde doba, milosrdná Slitovnost smaže onen hřích v Ráji spáchaný. . . A dosud stojí Ráj, místo rozkoše, a rozkvétá prvotní nádherou svých květin a stromů, a rozvíjí se půvabem všeho rostlinstva a plní se nejsladšími vůněmi a zdobí se ku potěše blažených duchů. Ráj poskytuje přebohatou plodnost zprahlé zemi, neboť jako duše uděluje tělu síly životní, tak také z Ráje právě čerpá země nejhojnější síly k životu, neboť zatemnělost a zkaženost hříšníků neucpala těchto zdrojů.«

Alenástrojem duchovního spojení člověka s Rájem jest milost Vykoupení, která nejenom že zase přineslapadlému pokolení lidskému nejvyšší dar, který měl Adam v Ráji, nýbrž propůjčila tomuto daru ještě vyšší důstojnosti a krásy, vyššího stupně vnitřní ceny, která mu plyne z nekonečné ceny Krve Ježíše Krista. A jest právě ovocem tohoto daru svaté nevinnosti křestní, že Bůh za všech dob jednotlivým vyvolencům zase uděluje nejednu z těch zvláštních ozdob, předností a poct, které přijal Adam se svou prvotní svatostí, kterých však zase pozbyl svým pádem; ano, každý, kdo jest pokřtěn, dostává zároveň s křestním charakterem jisté právo na ony mimořádné dary, dokud si arci nezakalí této křestní nevinnosti, která jest vyšší než nevinnost rajská. »Bohu, píše sv. Hildegarda katedrální kapitole mohučské, Bohu, jenž světlem pravdy zachovává duše svých vyvolenců k prvotní blaženosti, se zalíbilo, že dle svých úradků v rozličných dobách vlévaje ducha prorokování obnovuje srdce mnohých, aby jeho vnitřním světlem zase nabyli mnohého, co jest ztraceno z oné blaženosti, kterou měl Adam, než byl potrestán za svou neposlušnost.«

Není tedy ani tak divno, že vedle darů ducha také tělesných léků z Ráje dostává se omilostněným duším odměnou za jejich věrnost už zde na zemi, neboť těchto tělesných léků dlužno si získávati utrpením a strádáním, které Bůh ráčí odměňovati odplatou věčnou, tedy odplatou nekonečně vyšší, nežli jest na př. požitek nebo potěšení, kterého poskytne některý tvor z Ráje. Člověk, ještě v těle žijící, přijde do Ráje nebo dosáhne jeho darů, když jsa čist a nevinný, oděn ještě leskem nezkalené milosti křestní, na vnuknutí Ducha Svatého snáší bolesti, žije v odříkání a koná skutky sebezapření, umrtvování a pokání. Ale jen tehdy vskutku uhoří na tyto stezky vzhůru vedoucí, jestliže svému tělu zaseká a zatarasí všechny pozemské cesty, po nichž mu přicházejí všechny nezbytné potřeby jeho pozemskému bytí, a jestliže žářem utrpení pro Boha bylo toto tělo tak zduchovněno, aby bylo dokonale poddajným nástrojem duše ohněm lásky hořící. Když tedy člověku na zemi dosud žijícímu se dovolí vstup do Ráje, nelze tohoto zjevu snad míti za mimořádný dar přirozený, tím méně pak za nějakou neobyčejnou nemoc nebo za porušení rovnováhy tělesných a duševních úkonů, nýbrž jen a jen za zásluhu neobyčejné čistoty a hrdinné síly ducha. Jako Bůh odměňuje odměnu a trest podle povahy či vnitřního ocenění a významu zásluhy a viny, tak za každou na zemi vytrpěnou bolest, za každou strast, za každý úkon odříkání a sebezapření vypučí a se rozvine na nivách Ráje přirozený dar, dle povahy těchto skutků, a těchto darů dostává se dle potřeby omilostněným nikoliv toliko duchovně, nýbrž skutkově a tělesně v podobě květů a ovoce, pokrmu a nápoje, vůně a útěchy a občerstvení; a z toho nahrazují se jim ztráty tělesného života, který bez těchto darů by příliš rychle vyprchal. Tak se vypravuje o Lidvině (Acta SS., die XIV. Aprilis, Vita, post: c. III), že jednoho dne hledala u ní pomoci kterási takto ctnostná žena, jež však časem bývala trdnomyslná a tehdy div si nezoufala. Lidvina uvítala ji s vřelým soucitem, laskavými slovy ji dodávala myslí a slíbila ji uzdravení. Za několik dní vyprosila úpěnlivými modlitbami ubožačce milosti, aby s ní byla vtržena do Ráje. Ale ani tam, ačkoliv se jejím očím naskytoval pohled tak nádherný a tak nevidaný, neumlklo její zoufalé hořekování. I zavedla ji tedy Lidvina na jedno místo v Ráji, kde, jak se zdálo, se sbíralo a odkud do celého světa vyvěralo všechno koření, všechno pomazání, všechna síla uzdravovací a všechna vůně, a tam nalezla nemocná uzdravení. Byla tak posílená, že nabyvši zase vědomí, několik dní nesnesla ani vůně z nějakého

pokrmu, a byla od té hodiny slovům a napomínáním Lidvininým tak přístupna, že se úplně pozdravila ze své trudnomyslnosti.

V životopise sv. Kolety (Acta SS., die VI. Martii, c. XIII), vrstevnice to sv. Lidviny, se vypravuje, že po celičskou dobu svatopostní nepoživala buď vůbec ničeho, nebo nejvýš dvě tři sousta chleba. I stalo se jednou, že na Hod Boží velikonoční poslal jí Bůh z Ráje roztomilého, kuřeti podobného ptáčka, který jí snesl vajíčko, a poživši toto vejce, nasýtíla se tak, že dlouho nemohla ničeho snísti. Aby ve svých těžkých utrpeních za Církev a v klopotných svízlech, v které přicházela obnovujíc, jak jí bylo uloženo, řád svatě Kláry, nalézala potřebného osvěžení, dostávala odměnou za neporovnatelnou čistotu z Ráje přerозkošné zvířátko s bílou lesklou srstí, které bylo k ní velmi přítulné a denně v určitém hodinu objevovalo se přede dveřmi nebo za oknem její celly, prosíc, aby mu otevřela, ale po té zase zmizelo. Vzbudilo nejvyšší měrou zvědavost i účastenství ostatních jeptišek, jimž však přes všechno namáhání nikdy se nepodařilo ho chytiti; neboť i když je zastihly buď v celle Koletině, nebo kdekoliv jinde v klášteře, zmizelo jim s očima, než je lapily. (Acta SS., die VI. Martii, c. IX.) Poněvadž Koleta měla u převelike úctě ostatky Svatých, a zvláště ovšem svatý Kříž, na kterém zemřel Syn Boží, a poněvadž velmi často s velikou toužebností si v duchu přávala mítí částčku Kříže, dostala z Ráje malinký zlatý křížek, nevyrobený rukou lidskou, nýbrž rostlý, ve kterém byla uzavřena třístička svatého Kříže. Koleta nosila jej stále při sobě. Podobně již na počátku jejího poslání dostalo se jí bílého stkvoucího pásu, který s hůry se jí snesl do náručí, právě když se radila se zpovědníkem, jak začítí své, veliké starosti jí působící poslání.

Lidvína, jak dosvědčují její životopisci, vyznávala, že bez opory Útěchy Boží byla by zcela jistě padla na cestě svých nezměrných muk. Přiznávala se, že této síly se jí dostává, když denně na hodinku nebo i na delší dobu jest u vytržení přenesena jak do Nebe, t. j. do příbytků blažených, tak i do pozemského Ráje, kdež se napije takové sladkosti, že nejtrpčí trpkost jest jí potom snesitelná, ano rozkošná. Do Ráje ji vodil Anděl Strážný, jehož ustavičně zřela u sebe. Obyčejně ji vedl nejprve před obraz Bohorodičky v kostele schiedamském, a tam odtud po krátké modlitbě ji unášel rychlým letem na východ do nadzemských oblastí Ráje. Když Anděl poprvé přivedl Lidvínu ke branám Ráje, netroufala si z úcty a z úžasu vejíti, a Andělovi nezbývalo, než domluvíti ulekanému

dítěti, aby se jen nebála, že její nohy pošlapou nádherné květiny, které těžkým kobercem pokrývaly všecko, kam až oko dohlédlo. Andělu bylo kráčet napřed a za ruku ji táhnouti za sebou. A když žasnouc a váhajíc se zastavovala a zdálo-li se jí, že vysoké a husté květinové trsy ji zatarasují cestu, než se nadála, Anděl ji přes ně přenesl. Neměla slov, aby vyjádřila krásu těchto niv, které chráněny mrazů jako horka, zažehovaly se zázračným světlem. Jedla ovoce, které jí trhal Anděl, a vdechovala jeho vůně. A když potom ji Anděl zas odvedl domů, přinášela s sebou nezřídka ještě tolik jasu a tolik vůně z Ráje, že domácí lidé trnouce bázlivou úctou netroufali si k ní se přiblížiti; neboť její choré tělo zářilo a prýštilo se z něho nejsladší vůně, kterých nebylo lze porovnat s vůní žádné pozemské květiny a tak silné, že návštěvníkům až pálily na jazyku jako nejostřejší koření. Záření bylo někdy tak silné, že Lidvinin synovec až hrůzou uprchl, mysl, že Lidvina stojí v plamenech. Největší vůni vydávala její ruka, za kterou ji Anděl obyčejně držel.

Lidvina měla usušený konopný stvol, který byl lehký, ale přec zase dosti pevný, že držíc jej v levici rozhrnovala nebo shrnovala si záclonu před svým lůžkem, aby si proudem čerstvého vzduchu ochlazovala žár horečky. Když jednou v Schiedamu hořelo a při tom kdosi jí tento stvol zašantročil, nebylo Lidvině v noci s 22. na 23. července r. 1428 možno, aby si vpustila trochu chladnějšího vzduchu, a v její komůrce nebylo nikoho, aby jí pomohl k potřebnému osvěžení. Ale Anděl jí slíbil pomoc, a vskutku netrvalo dlouho, a Lidvina cítila, jak jí napříč na pokrývku lehounce položil dřevěnou hůlčičku, as loket zděli. Sáhla po ní, ale její ruka byla příliš slabá, aby zdvihla hůlku, i řekla žertovně: »Nu teď mám pořádnou hůl!«. Druhého dne poprosila zpovědníka, aby dal hůlku ostrouhati, aby byla lehčí, ale nejostřejším želízkem bylo lze sotva dvě tři třísky odříznouti, a ty vydávaly takovou vůni, že si netroufal dřeva tak vzácného ještě více kaziti. Odnese tedy hůlku zase Lidvině, ona však mu nedovedla o ní více říci, než že ji asi dostala od Anděla. Když později, na svátek sv. Cyriaka, dne 8. srpna, byla Lidvina zase vtřena do Ráje, vedl ji Anděl k cedru u brány Ráje stojícímu a ukázal jí větev, s které jí ulomil ratolest, vyčítaje jí zároveň, že neměla v náležitě úctě daru tak vzácného, který má moc vyháněti ďábly z posedlých. Dlouho měla Lidvina tuto ratolest, a teprve tehdy pozbyla své vůně, když sáhla na ni ruka vinou poskvrněná. Když později, dne 6. prosince téhož roku, zas přišla do Ráje, byla občerstvena datlemi z palmy, která byla ospá-

na nejkrásnějšími plody, z nichž prozařovaly pecky, jak se jí zdálo, jako krystaly.

Z jiných darů, které si Lidvina přinášela z Ráje na své přebolestné lůžko, stručně se zmíníme ještě o tomto.

Když jednou Lidvina byla vtržena mezi kůry Svatých a Světic, zasllechla tato laskavá slova přesvaté Panny: »Proč, milé dítě, proč jsi nepřišla do řad těchto stkvoucích duší s hlavou ozdobenou?« Načež odpověděla prostodušně: »Přišla jsem, jak mě sem uvedl můj Vůdce, jemuž jsem povinna poslušností.« Po té dala jí Maria Panna na hlavu věneček prikazujíc jí, aby si ho nechala na hlavě sedm hodin a potom aby jej odevzdala zpovědníku s tím vzkazem, aby jej zavěsil na oltář Rodičky Boží v schiedamském kostele, odkudž že zase bude odnesen. Vráťtíši se do přirozeného všedního života, vzpomněla Lidvina arci těch slov, než netroufala si brátí je do slova, až ucítila, že vskutku má na hlavě věneček z květin, neobyčejně libě vonících. Ještě než uplynula určená lhůta, za svítání, vzkázala si pro zpovědníka, odevzdala mu věneček, a on na její prosbu pověsil jej na oltář, odkudž zmizel ještě než nastal bílý den.

Po té zdánlivé odchylce vraťme se zase k Anně Kateřině. Víme, že její utrpení bylo téže povahy a téhož významu jako utrpení Lidvinino. Kromě nepřetržitých a až do její smrti nikdy se nekončících hlubokých a přebolestných muk, které vycházely ze srdce, ustavičně střídaly se na ní nejrozmanitější občasné nemoci, v příznacích často úplně si odporující, neboť trpěla nejen bolestmi, kterými byla soužena tehdy Církev, nýbrž snášela také střídající se utrpení jednotlivých jejích údů. Na celém jejím těle nebylo místa zdravého a bez bolesti; neboť všechno, každý nerv, každou kapku krve, všechnu sílu, každý dech, slovem všechno věnovala Bohu, kterýž přijal její věnování a uvrhl ji do řádu, který dle lidských pojmů jest načisto převrácený a ve kterém zdraví a síla se nazývá chorobou a bolestí a v němž přirozený život se stravuje utrpením, jako svíčka plamenem. Její tělo bylo jako nádoba postavená na prudký oheň, a v této nádobě nikoliv dle pozemského způsobu a lidského umění, nýbrž dle zákona a řádu věčné Lásky a Spravedlnosti nebeský Lékař vařil svému stádcí léky. Ale také duchovní její síly a schopnosti jsou bez ustání vydány na pospas všem bolestivým dojmům, jichž vůbec jest schopna duše, dokud jest nerozvížitelnými pouty vázána k tělu: hrůza a úzkost, smutek a tíseň, opuštěnost a vyprahlost, beznadějnost až k zhynutí, všechny

duševní bolesti a křivdy, kterými vášně lidí zraňují člověka, nebo které šalba a zloba ďáblová působí lidským duším, vtrhují do ní. Strašné vědomí viny a zápasy umírajících, smrtelná úzkost ubohých hříšníků, jichž duše se odděluje od těla a vstupuje před soudce, přenáší se na ni, anp jest jí dokonce uloženo, aby i zvrácené stavy duše, následky prudkých výbuchů hněvu, mstivosti, netrpělivosti, mlsáctví a zvědavosti brala na sebe, aby je probojovala a překonala a tak aby vyprosila hříšníkům milosti obrácení nebo šťastné smrti. Než to všechno mizí vůči mukám působeným láskou, kterou Anna Kateřina plane k svému nebeskému Ženichovi, k jeho Církvi a k bohatým pokladům jeho milostí a slitování, uložených v Církvi; neboť zří a trpí zvláště nevýslovné ponížení a zneuctění, v které nepřítel spásy v oné době přiváděl kněžstvo. Podariloť se mu dostatí ke svatému Svěcení kněžstva nejednoho, jenž nemaje víry a jsa členem tajných společností, byl vlastně ve službě ďáblově, a jenž později, ačkoliv byl pomazaným Páně, nelekal se zločinu nejhroznějšího, pustiti se totiž ve zjevný boj s neviditelnou Hlavou Církve a s viditelným jejím náměstkem. Proto ať nepřátelské mocnosti podniknou jakýkoliv útok na Církev, na její božské právo, na její posvěcený řád, její bohoslužbu, Svátosti a učení, vždycky, jak vidí, Jidáš sosnoval útok a Jidáš za mrzké střibrnáky také ještě pomáhal při útoku samém. Ale jako Spasitele zrada vlastního apoštola bolela mnohem mučivěji nežli všechno ostatní, cokoliv Ho potkalo na jeho Cestě Křížové, tak také na těle Církve jsou ony rány nejhlubší a nejpalcivější, které zasadí ten, kdo nosí charakter kněžského stavu. Co se dalo mimo Církev, útoky odštěpenců na zjevenou Pravdu a na tajemství Vykoupení, nejrouhavější popírání nejsvětějšího Vtělení, to se nedotýkalo Anny Kateřiny ani tak přímo ani tak bolestně, jako to, co proti Bohu a Církvi páchali padlí kněží; neboť viděla, že zloba kněžská má mnohem hroznější ovoce než rejdy odštěpenců.

I když její tělesná utrpení nezdají se býti na venek tak prudkými a hroznými, jako tělesná utrpení sv. Lidviny, jsou přece neméně hluboká, pronikavá a urputná. Nejednou se přihodilo, že Anna Kateřina sama sobě stala se předmětem, a pozorovala své bolesti, jako by to byly bolesti třetí osoby; bezděčně stržena útrpností zvolala: „Už zase vidím tu přebídnou jeptišku s rozpoltěným srdcem; jest asi mou vrstevnicí; ale ta má docela jiná utrpení než já, nesmím si už naříkati.“

Zdrojem i sídlem jejich utrpení za Církev bylo srdce. Jako totiž krev

proudí ze srdce a z údů zas ustavičným kolováním se do srdce vrací, tak z jejího srdce se rozbíhala muka po všech údech těla, a opět se vracela do svého zdroje, jako by tam hledala nových sil, abý znovu a znovu dávala se do obíhání bez konce. Srdce jest sídlem božské lásky, do srdce vylévá se Duch Svatý, a proto také v srdci má kořen ono pouto, které všechny údy Církve spojuje v jedno tělo. Dosud žádná doba nemluvila tolik o lásce, jako ona, která neměla ani lásky ani víry a ve které už už vysychal život řízený vírou a jejími předpisy a nebo umírala křesťanská zbožnost, poněvadž všechna její cvičení a všechny její projevy byly dušeny, její životní tepny byly podvázány a všechny cesty zataraseny, kterými by jí přišlo povzbuzení a zdar. Byla to doba, kdy nejhorší a nepokrytečtější sekta, která kdy hlodala na srdci Církve, podporována a chráněna tajnými společnostmi, jejichž hlavy a nejhorlivější služebníci seděli dokonce i v radě duchovních knížat, totiž jansenistické osvícenství, rozkáceným živlem se vedrala do Vinice Církve. A byl to nečistý duch této sekty, známé svou slepou nenávistí k přesvaté Panně a nejvyšší Hlavě Církve, který od středu, od srdce Církve uřezával částku za částkou, úd za údem, a vnášeje do Církve živly cizorodé chtěl odloučení učiniti nenapravitelným, a kterýž jedem „lásky a oprav“ slintal nejvíce po oněch člancích víry, po oněch zbožných cvičeních, po oněch zvycích a obyčejích církevních, o nichž jistojistě věděl, že zkaží-li právě toto, zasadí křesťanskému životu rány smrtelné. Zdálo se, že všechno se srotilo, aby tomuto neobyčejně nebezpečnému pronásledování víry zajistilo úplné vítězství; neboť vnější církevní řád byl světskou mocí rozkotán, církevní jmění bylo vydrancováno, stolce pastýřské osiřely, řády byly zrušeny, nejvyšší Hlava Církve byla piklemi onoho násilníka ochromena a posléze jeho pochopy do zajetí odvedena, jehož Anna Kateřina nejednou ve viděních užívala jako utiskovatele Církve.

»Když jednou, vypravovala Anna Kateřina, jsem se modlila před Velebnou Svátostí za blaho Církve, octla jsem se náhle ve velikém nádherně ozdobeném kostele. Tu jsem viděla, jak Náměstek Kristův, papež, mazal na krále drobného, žlutého, zamračeného mužika. Byla to veliká slavnost, ale mne vzmáhal se strach a smutek, když jsem to viděla, i cítila jsem, že svatý Otec se měl tomu ještě úsilněji vzpírat. Bylo mi ukázáno, co zla natropí svatému Otci tato hlava, a jaké děsné potoky krve ještě proleje. Vypravovala jsem o tomto vidění a o svých obavách abbé Lambertovi, jenž mi však řekl, že to jsou jen klamy obraznosti.

Ale když se rozhlásila zpráva, že Pius VII. pomazal Napoleona na krále, řekl mi abbé Lambert: „Ma soeur modlit se a mlčet“.

Za takových dob nesla Anna Kateřina utrpení Církve, a proto se snadno pochopí, že její srdce bylo připravováno, aby bylo zdrojem i cílem těchto utrpení. Ale tato utrpení neprojevovala se v ní povšechnými bolestmi nebo neurčitou, všechny části těla zachvacující chorobou, nýbrž byly to úkoly, které v určitých lhůtách nebo obdobích přesně odměřoval Bůh a které jí bylo přesně vykonati, aby hned po té vešla v úlohu novou. Každá z těchto úloh byla jí zvláště ukázána ve viděních na znamení, aby měla zásluhu, že je vzala z lásky. A denně se s ní dalo, co dělává Pán Vinice z podobenství za dlouhou dobu, že jí totiž vykazoval práci na Vinici. Rozkazu dostávalo se jí ve vidění, ale práci samu bylo jí konati v řádu a poměrech vnějšího života. Ve vidění zřela a dokonale chápala vnitřní význam a souvislost svých utrpení se stavem Církve; avšak všední život dral se do těchto úkolů a stavěl se proti nim zpravidla tak příkře, že vnější události bývaly jí kolikrát krušnější, než duchovní utrpení jí uložená. A přece tato vnější utrpení byla nezbytným doplňkem utrpení vnitřních, a celičká až do nejnepatrnějších podrobností, ano až do nahodilostí, zdánlivě úplně bezvýznamných, připočetl je Bůh k ostatním jejím úlohám, že tyto úlohy jen tehdy bylo lze pokládati za vskutku vykonané, byly-li vykonány za vyrušování, odporu, soužení, bezmocnosti a pod., jak Bůh to předvídal. Že totiž trpělivě snášela a statečně překonávala všechny vnější události, že svědomitě plnila všechny požadavky a povinnosti, které buď její vnější stav na ní vymáhal nebo okolí jí ukládalo, že trpěla převeliká vnitřní muka, kterých nikdo nechápal ani neviděl, v tom právě třibila se její ctnost a tam také byl vlastní zdroj zásluh a chutnost a vůně jejího života před Bohem. Všecek její život v klášteře a až do smrti byl by nám nepochopitelnou hádankou nebo věcí zhola bezvýznamnou, kdybychom neměli na zřeteli tohoto řádu Božího ve vedení takových omilostněných duší. Už za života Anny Kateřiny mnozí byli dojati spatřivše ji, a jako bezděky vydali svědectví o velikém osvícení a o veliké čistotě duše, kterou na ní postřehli; ale brali pohoršení z nízkých, zdánlivě zmatených, pravdědních okolností, v nichž žila sestřička, zapuzená z klášterní kobky; pohoršovali se z jejího okolí i z těch chudáků, kteří se k ní hrnuli a kterým nemohla a nesměla v tom brániti, z jejího postavení bez ochrany a bez pomoci, nepoznávající, že té ovečky smírčí nemohl přec potkati lepší

osud než Církev samu, která v soužení oněch dnů byla jako vysazena mezi trosky všeho božského i lidského zřízení na zemi.

Anna Kateřina nebyla by snesla bídy Církve, kdyby nebyla zároveň prožívala jejího nadzemského, světlého, nebeského života. Jako Církev putuje po zemi a zároveň obcuje s nebešťany, jako stená pod břemenem soužení přítomnosti, a přece v lůně svém nosí živoucí spásu všech dob, jako lká, že její božský Ženich se od ní vzdálil, byv povýšen na pravici Otcovu a přece denně nejtěsnějším živoucím poutem se s Ním spojuje, tak nejen bylo Anně Kateřině truchlití s Církví lkající a nařikající v tomto údolí slz, nýbrž majíc dar jasnozření, také překonávala s ní změny dob a vzdálenosti prostoru. Celý církevní rok se svými slavnostmi byl jí nezakrytou živoucí přítomností, a jako vrstevnice vstupovala do tajemství a událostí víry, které Církev denně oslavuje a jež jejím duchovním očím byly bližší a průhlednější, než tělesným očím svět zevnější. Ale životnost víry a síla lásky činila ji schopnou, že nejen prostě patřila na tuto přítomnost naplnění spásy, již žádná soudobnost ji nezastírala, nýbrž žedokonce vcházela v živoucí spojení s ní, kupodivu vroucí a nadsmyslové. Když takto s Církví slavila její tajemství, dostávalo se jí od nebeského Ženicha nejen úkolů za Církev, které jí bylo vykonávat ve vnějším životě podle řádu církevního roku, nýbrž i síly a útěchy ducha a jasného, nikdy se nezakalujícího pokoje srdce, aby nepozbývala odvahy v mukách bez konce. Nechtěl vztah mezi tělesným utrpením a určitým úkolem smírným se jevil Anně Kateřině ve viděních sebe prostším a jasnějším, přec za rozmanitých vnějších útrap v přirozeně bdělém stavu nebyla by bývala s to, aby to jiným lidem jasně vysvětlila, kdyby vůbec se jí byl někdo po tom tázal nebo ji k tomu vybízel. Před jeptiškami nebo lékaři si vůbec ani netroufala slůvkem o tom hlesnouti, z obavy, aby jí nepokládali za šílenou nebo rozumu zbavenou. Proto podrobovala se ochotně všem nařízením lékařovým a z poslušnosti trpěla všechny pokusy jeho vědy, jež neměla o těchto zjevech ani potuchy, a přece léčila utrpení, jež bylo jejím životním úkolem.

»V klášteře a také později, vyznala jednou, nesmírně jsem trpěla léky. Kolikrát už mě přivedly na kraj hrobu; dávali mi totiž vždycky příliš silné a velmi prudké léky. Ačkoliv jsem věděla předem, jak mi budou škodlivy, přece vyžadovala poslušnost, abych je přijímala. Opomínila-li jsem to někdy, jsouc u vytržení, ihned mě podezíraly, že to činím úmyslně a že se jen dělám nemocnou. Kromě toho byly léky tak drahé,

a kolikráte byla taková lahvička, za drahé peníze koupená, jen do polu vypita, a už předepsal lékař zas něco jiného. Peníze za léky jsem sháněla sama; a přec všechno bylo zapláceno. Nechápu, kde jsem nabrala tolik peněz. Šila jsem arci mnoho, ale všechno, co jsem ušila, odevzdávala jsem klášteru. Na konec zaplatil mi klášter polovičku účtů. Často byla jsem tak ubohá, že sama jsem si nevěděla rady ani pomoci; i když v takových chvílích sestry na mne zapomněly, slitoval se Bůh nademnou jiným způsobem. Jednou jsem ležela, jsouc na smrt zemdlena a všechna v studeném potu; tu přišly ke mně dvě jeptišky, upravily mi lůžko velmi hezky a pohodlně a položily mě zase na ně tak lehounce, že jsem se cítila velmi posilněna. Za chvílečku přišla ctihodná matka a jedna ze sester, jež dříve se tázaly se mne, kdo mi tak hezky ustlal. Soudíc z této otázky, že asi samy ustlaly, děkovala jsem jim za jejich laskavost. Ale prohlásily určitě, že ani ony ani žádná jiná sestra nebyly v mé celle, a když jsem tvrdila, že jsem tu viděla kolem sebe dvě jeptišky z našeho řádu, řekly, že se mi to zdálo; a přec jsem měla postel ustlánu a mně samé bylo také lépe. Později poznala jsem obě jeptišky, jež mi prokázaly ještě mnoho lásky a útěchy. Žily kdysi v našem klášteře, ale teď byly v nebi.

Klára Söntgenova vydala o tom později před duchovní vrchností toto svědectví: »Poněvadž Emmerichova byla velmi nemocna, zašla jsem ráno do její celly podívat se, jak se jí vede. Tázala jsem se jí, kdo jí už tak záhy ustlal? a zda to snesla? Na to mi odpověděla, že ctihodná matka a já jsme prý byly u ní a že jsme jí lůžko tak hezky upravily a že jsme s tím náramně pospíchaly. Ale nebyly jsme u ní ani ctihodná matka ani já.«

»V podobné tísni«, vypravovala Anna Kateřina, »cítila jsem zase, jak mě dvě jeptišky vzaly s postele a polehounku skládaly na zem do prostřed celly. Tu náhle vrazila jedna ze sester do jizby a spatřivši mě, jak ležíc na zádech bez podložky se vznáším nad zemí, dala se do takového křiku, že jsem leknutím padla na zem a uhodila jsem se bolestně. Z toho vznikly v klášteře všelijaké řeči a stará sestra dlouho mě trápila otázkami, jak to bylo, že jsem tak ležela ve vzduchu. Ale na to jsem jí nedala odpovědi, neboť sama jsem si takových věcí hrubě nevšímala a shledávala jsem vše úplně v pořádku.«

Avšak čeho mimo to potřebovala slabá nádoba jejího těla, aby neshořela žářem bolestí, to jí posílal nebeský Ženich z Ráje nedotčeného vinou a trestem, jehož plody provází takové podivuhodné požehnání, že

zaplašují všechny pozemské bědy a bolesti. Zprávu o těchto skrytých příhodách máme z vlastních úst Anny Kateřiny, jež za posledních let svého života z mnohých zdánlivě nahodilých příčin na rozkaz svého duchovního vůdce, jakož i na pobízení svého zpovědníka o tom vypravovala. Tyto zprávy jsou arci jen krátké a neúplné, než obsahují dosti, aby se z nich s jistotou usoudilo, že se s ní dalo totéž, co s Lidvinou.

»Každý lék, vypravovala, který mi pomohl, byl nadpřirozený. Lékařská medicína div mě nezavala života; ale přece nezbyvalo, než abych jí užívala a velmi drazo ji platila; ale Bůh mi dával peníze a pořád víc a více. Bůh mi dával všechno, oč jsem v klášteře prosila; také jsem dostávala hodně na klášter. Také později, když jsem odešla z kláštera, stávalo se mi to. Když jednou jsem dostala značnou sumu a spotřebovala jsem ji, vypravovala jsem to panu děkanovi Rensingovi. Právil mi, že jsem udělala dobře, že jsem mu to řekla; ale dostanu-li zas něco, abych mu to ukázala. Od té doby to přestalo.

»Když mě podruhé vyšetřovali, dala jsem opatrovnici dva toлары, aby za mne putovala do Telgtu a tam dala za mne sloužit Mše. Služka domácích půjčila mi dva toлары, a já jsem je dala ženě. Hned po té nalezla jsem dva toлары v posteli. To mě velice zarazilo, i prosila jsem ošetřovatelku, aby mi ještě ukázala ty dva toлары, které jsem jí dala. Poznávši je dobře, cítila jsem zjevně, že se na mně obnovila milost Boží, již se mi dříve často dostávalo, i dala jsem nalezené dva toлары služce, abych zaplatila svůj dluh.«

Léky dostávala jsem od svého Vůdce, také od nebeského Ženicha, od Marie Panny a Svatých. Dostávala jsem je někdy v zářících láhvičkách, někdy to byly květy, poupata, koření nebo také maličká sousta. V hlavách mé postele byl dřevěný nízký stojánek, na kterém jsem ve viděních a také v přirozeně bdělém životě nalézala ty zázračné léky. Někdy také kytičky nevýslovně jemných, přelíbezně vonících bylinek ležely vedle mne v posteli, nebo také procitnuvši, držela jsem je v ruce. Cítila jsem něžné zelené lístečky a věděla jsem, co s nimi. Buď mě silily svou vůní, nebo jsem je měla jísti nebo nalíti na ně vody a pítí ji. Vždycky mě to velmi posílilo a uzdravilo, že jsem mohla kratší nebo delší dobu něco dělati.

»Také jsem dostávala obrazy, sochy nebo kameny od zjevů, kteří ke mně přicházeli a mě poučovali, co s takovými dary. Někdy byli mi takové dary vloženy do ruky, nebo položeny na prsa a skýtaly mi posí-

lení a ulehčení. Některé z těchto darů mohla jsem podržeti delší dobu a také jiné osoby jimi uzdravit; tomu nebo onomu jsem jimi pomohla nebo jsem je rozdala, ale nikdy jsem neřekla, kde jsem je vzala. Všecky tyto dary jsou mi podstatnými a naprosto jistými událostmi mého života; ale jak se to ve mně dalo, nemohu vysvětliti. Stalo se to vskutku, a všeho toho jsem užívala jako skutečných věcí, a ke cti Toho, jenž z milosrdenství mi to posílal.

»Jsouc novickou, klečela jsem jednou před Velebnou Svátostí a modlila jsem se s rukama rozpiatýma; v tom se mi v ruce octl krásný obrázek svaté Kateřiny, který byl namalován jako na pergameně. Měla jsem jej dlouho, až jsem jej darovala hodné dívce, jež mě prosila o něco na památku a velice ráda by se byla stala jeptiškou, ale nemohla. Když to ubohé děvče zemřelo, dali jí na její prosbu obrázek do rakve na prsa.

»Později zase se rozstonaři, dostala jsem od nebeského Ženicha srdcovitý, čistý, průhledný kamének, větší než tolar, do něhož byl vrostlý obrázek Matičky Boží s Děťátkem v barvě červené, modré a zlaté. Kámen byl hladký a tvrdý, ale obrázek byl velmi jemný a pohled naň mě tak posílil, že jsem ozdravěla. Zašila jsem jej do kožené tobolky a dlouho jsem jej nosila u sebe, až mi byl zase odňat. Později obdržela jsem od něho prsten, který mi navlékl na prst. V prstenu byl drahý kámen a v něm byl vyryt obrázek jeho přesvaté Matičky. Dlouho jsem jej nosila, až mi jej posléze on sám zase stáhl s prstu.

»Také od svatého Patrona našeho řádu dostalo se mi podobného dárku. Bylo to o jeho svátku, kteréhožto dne jsem ležela ve velikých bolestech. Nastávala chvíle, kdy celý klášter chodíval k svatému Přijímání. Nikdo by nebyl řekl, že bych také já mohla jíti. Ale zdálo se mi, jako by mě někdo volal; šla jsem do kostela a s ostatními přijala jsem Nejsvětější Svátost. Vrátivši se do celly, padla jsem do mdlob, a tu někdo, nevím už kdo, položil mne, jak jsem byla oblečena, na lůžko. Potom zjevil se mi svatý Augustin a dal mi průhledný lesklý kámen podoby bobovitě, z něhož jako klíček vyčnívalo červené srdce, nad nímž byl malý křížek. Zároveň dostalo se mi poučení, že jest třeba, aby ještě také srdéčko tak zjasnělo, jako ten stkvoucí kámen. Probravši se ze mdlob, držela jsem kamének v ruce. Dala jsem si jej do sklenice a pila jsem nějaký čas přes něj vodu a tak jsem ozdravěla. Potom mi kamének zase byl vzat.

»Jiný dar měla jsem sedm měsíců, tak dlouho totiž mi trvalo veliké

utrpení, které nedopouštělo, abych slezla s lůžka. Celou tu dobu nevzala jsem ničeho do úst, že jeptišky nechápaly, jak jsem vlastně žila. Denně nosila mi sestra, jež měla na starosti nemocné, jídlo, ale z toho jsem nepozřela ani sousta. Ale ukázala se mi Matička Boží, jež mi přinesla jinší pokrm, který jsem našla v ruce, když jsem se probírala z vidění. Tento pokrm podobal se zářivě bílé, veliké Hostii, než byl mnohem tlustší a měkčí, a byl na něm obrázek přesvaté Panny a písmena. Pociťovala jsem k němu velikou úctu jako k Ostatkům nebo k věci velmi posvátné. Voněl přelíbezně a v noci viděla jsem, jak zářil. Pokrm ten měla jsem ukryt v posteli vedle sebe, a denně po sedm měsíců požívala jsem několik drobečků, které jsem si odlupovala a které mě pokaždé velmi posílily. Na konec se mi někam poděl a já jsem trnula úzkostí, že jsem tu mannu ztratila. Chutnalo to sladce, ale nebyla to sladkost Nejsvětější Svátosti.

»Klečíc jednou v noci u stolku ve své celle a modlíc se k Marii, spatřila jsem paní, oděnou světlem, jež vstoupivši zavřenými dveřmi vznášela se k užší hraně stolu a poklekla jako k modlitbě. Polekala jsem se, ale klidně jsem se modlila dále. Klečící postava náhle postavila přede mne vyřezávanou, asi čtyry prsty vysokou, bílou, lesklou sošku Matičky Boží a nechala chvilíčku dlaň na stole za soškou. Bázlivě jsem se malounko uhnula do zadu, a její ruka posunula sošku blíže ke mně, a já jsem jí vzdávala vroucí poctu. Zjevení zmizelo, ale soška mi zůstala. Byla to stojící matka s děťátkem, velmi jemná a nevýslovně krásná to práce, jako ze sloně. Dlouho jsem ji chovala s převelikou úctou a dle vnitřního poučení darovala jsem ji cizímu knězi, kterému, když umřel, byla zase odňata.

»Od Marie Panny dostala jsem jednou podivuhodný květ, který se rozvířal, když jsem jej dala do vody. Byl-li zavřen, podobal se poupěti růžovému, ale rozvířil-li se, objevily se přeněžné lístečky nejrozmanitějších barev, které se vztahovaly na rozmanité duchovní účinky, jež mi květ působil. Vydechoval nevýslovně líbeznou vůni. Bylo mi poručeno, abych dala květ do nádoby na pití a déle než měsíc pila přes něj vodu. Na konec měla jsem veliké starosti, kam bych dala tento léčivý dárek, aby nebyl zneuctěn, i bylo mi zjeveno, abych na sochu Matky Boží v našem klášterním kostele dala udělati novou korunku a za ni abych květinu zastrčila. Když jsem o tom promluvila s představenou a zpovědníkem, chtěli, abych s tím ještě počkala nějaký čas a zatím strádala peníze. Ale tu jsem dostala znovu rozkaz, abych s tím neodkládala, a tak

tedy zpovědník to dovolil. Korunku dala jsem udělati v ktášteře klarišek v Münsteru a sama jsem do ní zastrčila květinu. Poněvadž sestry neopatrovaly šatečků a ozdob mariánského obrazu dost bedlivě, brala jsem korunku v uschování sama. Kvíteček jsem v ní vidala jen do zrušení kláštera, ale pak zmizel, a ve vidění bylo mi ukázáno, že byl přenesen na jiné místo.

»Vzpomínám si, že jednou dostala jsem od Vůdce lahvičku, plnou balšámu. Byl bělavý a jako hustý olej. Pomohl mi od zlé rány, kterou jsem si utřila, když na mne spadl koš mokrého prádla, a pomáhala jsem tím také jiným nemocným. Láhev byla tvaru hruškovitého, měla uzounké štíhlé hrdélko a byla as tak veliká jako prostřední lahvička na medicínu. Byla neobyčejně čistá a průhledná, a dlouho stála na mé polici. Jindy zas užívala jsem malých sladkých krajíčků a také chudé jsem jimi uzdravovala. Když představená je u mne nalezla, pokárala mě, poněvadž jsem nedovedla říci, od koho jsem je dostala.«

V říjnu roku 1805 dostala Anna Kateřina rozkaz, aby pomohla jedné ze sester* vytahovati mokré klášterní prádlo na sušírnu; stála na půdě u vikýře, aby odebírala vytažené koše. Sestra stojící dole, jež naplněné koše vyťahovala, pustila z neopatrnosti provaz z ruky právě v tom okamžiku, když Anna Kateřina brala nahoře těžký koš a táhla jej na půdu. Tak přišla v převeliké nebezpečství, že i s břemenem, přespříliš těžkým na její síly, spadne na sestru; než toho jí uchránil Anděl, uchopiv ihned provaz, jenž už prudce sjížděl. Ale přílišnou námahou upadla na znak na zem a koš jí padl na levou kyčli. Utržila si tím několikere pohmoždění klíční kosti a jiných ještě částí těla, které by bylo mělo jistou smrt v zápětí, kdyby Bůh přes tento těžký úraz jí nebyl zachoval na živu. Brzy bylo zřejmo a jasno, že tuto zdánlivě nahodilou událost zařadil Bůh do jejího života jako něco tak významného, jako Lidvině onen pád na zmrasky; neboť nejenom že tímto zvýšením jejich tělesných muk rozmnožila se nad pomyšlení její smírná utrpení, ale nezhojitelné rány, které se jí otevřely od tohoto úrazu, skýtaly jí den co den novou možnost, aby pro Boha snášela nejcitelnější pokořování. Tak jsouc pomocníci klášterní kostelnice, od té doby jen s největším namáháním, rozhoupávala klášterní zvon. Ano, kolikrát nebyla vůbec ani s to, aby zastala tuto službu, což jí pokládaly za pýchu a lenost. Ale ve skutečnosti dotklo se jí velmi krutě, když už nemohla zvoniti, neboť tato práce byla jí tak váž-

* Jest to táž řeholnice, o níž jest řeč níže na str. 134.

nou a důstojnou modlitbou, že konajíc ji, zapomínala skoro svých velikých bolestí. »Když jsem zvonila posvěceným zvonek, vyznala jednou, mívala jsem vždy oblažující pocit, jako bych rozlévala požehnání a jako bych hlasitě svolávala lidi ze široka daleka ke chvále Boží. S každým úderem zvonu spojovala jsem své vzdechy a modlitby, aby ze srdcí všech, kdož jej slyší, zapudil zlé a vzbudil v nich chválu Boží. Převelice ráda byla bych zvonila ještě mnohem déle, než mi bylo dovoleno a než jak bylo předepsáno.«

Kdo nepozná, že sladká pobožnost této sestřičky, jež za převelikých bolestí zvonila, měla býti před Bohem pokáním za divé řádění oné nevěrecké doby, jež se vztekem skoro nepochopitelným pronásledovala užívání posvěcených zvonů?

Rovněž tak strastiplným a mnohdy zcela nemožným stávalo se jí vykonávání prací polních i zahradních, praní, žehlení a hlazení oltářních pokrývek a kněžských rouch. Jen Bůh sám ví, jak se namáhala, aby přes všechny bolesti opatřila kostelní prádlo. Ale jak Bůh odměňoval tuto horlivost, vysvítá z tohoto. Když jednou Anna Kateřina s několika sestrami žehlila alby, vypadlo jí z cihličky želízko do běla rozžhavené na albu. V nesmírné úzkosti, aby se alba nepropálila, a vzývajíc v duchu Boha o pomoc, uchopila srdnatě rozpálené želízko a snesla je rukou s alby na zem, kde ihned vypálilo díru; ale ani alba ani ruka nebyla popálena. A přec její ruce byly tak jemné a ustavičnými bolestmi, které v nich trpěla, tak vyhublé, že jednou sama pravila: »Když jsem byla ještě v klášteře, vždycky mě ruce tak strašně bolely. Proti slunci byly tak hubeny, že paprsky jimi prosvítaly jako šípy.«

Také pečení hostií působilo jí teď nesmírné obtíže, poněvadž železná forma byla těžká. Pokládala to rovněž za úkon velmi důležitý, ba svatý, který vykonávala s úctou a za modliteb ustavičných. Jednou, právě v době, kdy bylo třeba napéci nových hostií, ležela těžkou nemocí připoutána na lože, a byla velmi zarmoucena, že nemůže vykonati této práce. I vzývala Boha o pomoc, namáhavě se sebrala, vplížila se do kostela a před Nejsvětější Svátostí pomodlila se ještě jednou o tolik síly, co by upekla hostie. Brzy pocítila, že po celém těle jí vyráží pot, ale zároveň se cítila dosti silnou na pečení. Ale této práce nekonala sama: Anděl jí pomáhal. Sotva že však napekla, kolik bylo třeba, stará její nemoc se ihned vrátila, a jen s námahou se dovlekla do své celly.

Co na ni padl koš s prádlem, byla Anna Kateřina pro následky tohoto

úrazu až do ledna 1806 připoutána na lůžko. V té době přibýlo bolesti kolem srdečního důlku tak, že vychrlila mnoho krve. I když někdy chrlení krve na krátko poustávalo, přec se opakovalo časem tak prudce, že za práce se jí řinula červená tekutá krev, a kolikrát takovým proudem, že se sestry obávaly, aby nevykrvácela.

Ježto sestry často se přesvědčily, jak se rychle Anna Kateřina uzdravovala ze zřejmých slabostí smrtelných, nebo aspoň se tak dalece zotavovala, že nade vše očekávání záhy se vracela ke svým pracím, ustálilo se v nich mínění, že všechno její stonání není vůbec ani povážlivé a že žádná nemoc, i kdyby ji sebe více zbědovala, nijak zvláštně jí neuškodí. Snadno se domyslíme, jaká byla péče o ubohou trpitelku, když takto o ní soudili. Jeptišky už si navykly, že se sotva poohlédly po Anně Kateřině, nebyla-li už s to, aby vstala nebo vyšla z cely, a tak arci kolikrát za chladné zimy ložní sláma přimrzla k vlhké stěně cely, nebo ubohá trpitelka šířána nejprudší horečkou marně vzdychala po hltu čerstvé vody. Útrpná duše z městečka Dülmen slyšela jednou o této bídě a oznámila to vévodovi z Croy, jenž dal v klášteře upravit jednu jizbu za nemocnici se zvláštními kamny, aby bylo kam přenést Annu Kateřinu.

Roku 1813 vydal klášterní lékař před duchovní vrchností toto svědectví: »Nemocná Emmerichová nebyla v klášteře vždycky tak ošetřována, jak by bylo bývalo žádoucí. Jednou jsem shledal, že všeseka zalita potem tetelí se zimou v posteli. Neměla čistého prádla na převleknutí a košile a ložní povlaky, načisto propocené, zmrzly na kost. Mnohé jeptišky nezdědky si stěžovaly do břemene, které Emmerichová častým stonáním způsobovala klášteru, a svými stížnostmi rozladovaly ošetřovatelku, ctihodnou matku a dvě nebo tři ze sester, které o Emmerichové smýšlely lépe. — Počátkem měsíce března roku 1810 byla zachváčena prudkou horečkou nervovou. V této těžké nemoci, která trvala přes dva měsíce, a ve které všeseku tu dobu Anna Kateřina ležela ve své studené cele, trpěla asi strašlivě. Celou tu dobu v kratších nebo delších dobách střídaly se u ní silné pocení, hluboké mdloby, bolesti a trhání.«

Když samé Anně Kateřině pod duchovní poslušností bylo přikázáno, aby vydala počet, jakého se jí dostávalo v klášteře ošetřování v nemoci, vyjádřila se takto:

»S počátku, když jsem přišla do kláštera, bylo o ošetřování nemocných vůbec špatně postaráno. Nebylo tam ani zvláštní nemocnice, až

vévoda z Croyse dověděl, že nemocným jest ležeti v jizbě, ve které přebývají a ve které se zimního času netopí, a že se jim poslouží jen ledabylo, a uslyšev o tom nejenom se o to postaral, aby byla jedna jizba upravena nemocným, nýbrž daroval na ten účel také kamna. Stonala jsem několikrát a tu mě ošetřovala sestra Söntgenová, pokud ji to arci její školní zaměstnání dovolovalo; jindy zas mi v mé nemoci prokázala tuto službičku lásky Neuhausová, neboť Söntgenová tehdy nemohla. Pokud mě ošetřovaly tyto dvě sestry, nemám věru proč si stěžovati, ani že by bývaly na mne mrzuty, ani že by mě nebyly ošetřovaly náležitě, ačkoliv obědvě právě pro tuto službičku lásky, kterou mi prokazovaly, spolky nejednu nepříjemnost od některých z našich sester, jež mi nebyly nakloněny. — Potom byla za ošetřovatelku nemocných ustanovena panna E., pro jejíž podivínské vrtochy a její nedbalost v úřadě jsem si často za svých nemocí stěžovala. Často, měla-li jíti ke mně, šla do své cely, aby si konala své práce; často, nestarajíc se vůbec o mne, nechala mě ráno tak dlouho, až mě roztrásla zima, poněvadž jsem ležela v košili, do niti propocené, a mimo to, nemohouc si sama pomoci, trpěla jsem přepalcivou žízni a jinými bolestnými těžkostmi. Stěžovala jsem si, a to na radu svého zpovědníka, ctihodné matce, nejen do chování sestry E. vůči mně nýbrž také do toho, že se mi nedostává, čeho potřebuji; ale to pomáhalo pramálo, poněvadž ctihodná matka nebyla mi zvláště nakloněna. Někdy arci napravila, nač jsem si stěžovala, ale někdy mi odpověděla, že klášter jest prý příliš chud, aby opatřoval nemocným všeho, čeho jest třeba, a že já nejsem nikdy spokojena. — Ale na její omluvu nemohu zatajiti, že v mé nemoci měla se mnou tak malou útrpnost proto, poněvadž se domnívala, že nejsem tak nemocna, jak tomu přec opravdu bylo, a že se o nemocné starala lépe než o ně bylo postaráno dříve, jak říkaly starší sestry, a proto asi mívala mrzutosti s tou neb onou sestrou.«

A právě této ošetřovatelce dostávalo se od Anny Kateřiny nejlaskavější péče, když sama byla navštívena velmi hnusnou nemocí a kde která klášternice se jí vyhýbala pro její nevrlost. Tu pak naskýtala se Anně Kateřině příležitost vždy vítaná, netoliko utrpěná příkoří spláceti nejdojemnější dobrotivostí, nýbrž za tuto odplatu snášeti zas nová příkoří s láskou ještě větší.

Jedinou pozemskou potravou, již potřebovala Anna Kateřina, když povstavši lože zase chodila do chóru a do práce, byl čaj nebo slabá káva.

»Často«, vyznala děkanu Rensingovi, »nespala jsem kolik nocí po sobě. Zřídka, velmi zřídka jsem na chvílečku zdřímala; obyčejně byl můj spánek jen lehkou a často přerušovanou dřímotou. Tak se stávalo, zvláště když jsem se ještě potila, že mi ráno bylo velmi zle, že jsem nemohla vstáti ani jíti na jitřní hodinky. Ale jakmile jsem vypila kapku kávy a pak jsem byla na Mši svaté, byla jsem zase s to, abych konala své povinnosti a práce. A proto mě sestry tak často škádlily mou neduživostí a nazývaly ji přetvárkou, sebešálením a přemrštěností.«

V klášteře bylo zvykem, že jeptišky samy si opatrovaly snídání. Ale Anna Kateřina nemajíc ani peněz ani kávy v zásobě, chodila ráno se svým kotlíčkem na kávu do kuchyně, kdež si slévala kávovou usazečinu, kterou sestry vylévaly, aby si z ní uvařila nápoj, který pila bez cukru. Klára Söntgenová, z jejichž úst se dovídáme o těchto věcech, ustrnula se někdy nad ní a rozdělila se s ní o vlastní snídání; než to netrvalo dlouho, ježto, jak sama se přiznává, dala si od sester namluvit, aby už nenabízela Anně Kateřině této laskavé službičky. Tu přišla pomoc odjinud; neboť Anna Kateřina, vrátivši se jednou z chóru do zavřené celly, našla na kamenné desce okenní římsy dva tolary, které ihned odnesla představené, jež jí dovolila, aby si za ty peníze koupila kávu, která jí stačila na dlouhou dobu.

Roku 1813 vydala Klára Söntgenová před duchovní vrchností svědectví o jiné takové podivné pomoci.

»Co jsem znala Emmerichovu, pozorovala jsem, že měla velikou radost, mohla-li chudým něco uděliti. Než šla do kláštera, všecinko rozdala; a právě tak i v klášteře. Jednou jsem se jí ptala, proč to dělá, když přec sama by toho potřebovala. „Ach“, pravila, „dostávám pořád více oplátkou“. To jsem sama nejednou viděla k svému převelikému podivení. Jednoho rána vstane, nemá kávy ani peněz, aby si jí koupila. Jde do chóru, zavře cellu, a vrátíc se spatří, že za oknem leží peníze. Přišla ke mně, všecka polekána. Přinutila mne, bych šla s ní a podívala se. Ležely tam docela řádně odpočítány, a mezi nimi bylo několik velikých dvougrošáků. To se jí přihodilo ještě jednou. — Největší radostí jí bylo, mohla-li sestrám prokázati nějakou laskavost. Ať o cokoliv jí někdo požádal, dala to ráda, byť toho sama sebe více potřebovala. Zvláště činila dobře těm, o nichž věděla, že jí nejsou příznivy.«

Později dostala na svůj svátek od jakési dobrodínky dvě libry kávy. Z toho si vařila celý rok snídání, aniž by zásoby ubývalo, že se často

z toho upřímně radovala. Ale když upadla do delší nemoci, za které se jí dostávalo vyšších léků, přestal tento pozemský dar.

»Jednou«, vypravovala Anna Kateřina, »vnutil mi starý hrabě Galen dva zlatáky, abych je za něj darovala chudým. Dala jsem si je proměnit, a za ty peníze jsem dala ušítí šatů a střevíců a rozdala jsem je. Na těchto penězích spočívalo zázračné požehnání Boží, neboť kolikrátkoliv jsem je vydala v drobné minci, tolikrát jsem našla zlatáky zas v kapse, i dávala jsem je velmi často opět proměnit. Jistě aspoň rok jsem měla tyto peníze a pomohla jsem jimi nesčítaným chudým. Takové milosti přestávaly zpravidla, když jsem se rozstala a když jsem mnohonácte neděl ležela bez pohnutí a obyčejně také bez vědomí, a když kde která sestra se mohla hrabati v mých věcech, tu asi mi odnímal Bůh vše, z čeho by bylo pohoršení.«

Bylo to opravdu zvláštní řízení Boží, že přes nekonečná utrpení, jimiž byla Anna Kateřina v klášteře navštěvována, přec přicházely k ní přerозličné osoby, aby jí prosily o pomoc ve svých potřebách a nedostatcích. Čím opuštěnější byl některý nemocný, čím nejutěšenější byl jeho stav, tím větší měl jistotu, že mu prokáže nejdojemnější služby lásky. Zpravidla byli to jen chudáci z nejnižší třídy, kteří hledali pomoci u nemocné sestřičky; ale také jeptišky věděly, jaká láska jich očekává, požádaly-li o nějakou službu, nebo aspoň daly-li na jevo, že služby neodmítnou, tak že Anně Kateřině nikdy nechybělo příležitosti, sloužití nebeskému Ženichu v nemocných, bidných a nuzných. Ba zdálo se, že velikost jejich vlastních utrpení nesmírně stupňuje její něžný soucit s menším utrpením bližních; neboť radostná touha, sloužití a pomáhati, činila z ní silnou, statečnou ženu, třebaže sama byla velmi nemocná a bídna. A sama jsouc zvyklá, obejít se bez veškeré péče a sebe menší pozornosti, nedovedla krotiti své horlivosti, šlo-li o to, aby byla zmírněna cizí bída. Vycítila, co jistě bližnímu prospěje, postřehla povahu i sídlo zla, věděla, které léky jsou nejvhodnější, a vdechovala požehnání na vše, co za ustavičné modlitby svýma uzdravujícíma rukama ošetřovala, čeho se dotkla. Zachovala si takovou přívětivou trpělivost, takovou obveselující mírnost, takovou vynalézavou péči i vůči popudlivým, nevrlym a netrpělivým nemocným, že všichni až příliš rychle zapomínali, že ona sama celý život není ani chvílečku bez bolesti. Neodolatelným dojmem své dobrotivosti vždycky radostně překonávala odpor umíněných nemocných, k nimž ji volal sám klášterní lékař, když už nikomu se nepodařilo, jich ukrotiti.

Mezi strávnice kláštera byla slabomyslná panna K. z M., již jednou se provalil v týle ošklivý nežit, jež však utíkala, když lékař jí nežit o-vazoval, a také zahazovala vše, co jí naň dával. Tu zavolala představe-ná Annu Kateřinu, již poslechla nemocná ochotně. Od ní přijala náplasti i obvaz, a když nežit praskl, vyssála Anna Kateřina rány, jež se zahojily bez jizvičky.

Jedna služka v klášteře, jež pod ramenem měla vřed, vplížila se v noci k její posteli a prosila, aby jí od vředu pomohla a pro Ježíše Krista prokázala jí Anna Kateřina tutéž službu.

Jiná panna z Amsterdamu byla velmi nesnášlivá a hašteřila se s kde kým v klášteře; jen Anna Kateřina uměla ji přivést na pravou cestu, a za to na ní lpěla s láskou, které nikdo nechápal.

Jednou vypravovala něco podobného: »Klášteřní lékař, jenž byl po-někud příkrý, zle huboval na chudou ženu, jež měla velmi rozbolavělý prst a velmi oteklou, už celou zčernalou paži, že neduh zanedbala, a hro-zil jí, že už nezbyvá jiného, než prst odejmouti. Z toho všecka ule-kaná a pobledlá, ubožačka přišla si ke mně postěžovat a prosila mě o pomoc. Pomodlila jsem se za ni, a ihned jsem věděla, co by jí pomohlo. Pověděla jsem to ctihodné matce, a ta mi dovolila, abych ženu v jizbě kněze Lamberta ovázala. Vzala jsem šalvěje a myrhy a heřmánku a sva-řila jsem to ve vodě, do které jsem přilila kapku vína, potom jsem při-lila něco svěcené vody a z toho jsem udělala ženě obkladek na paži. Bůh sám mi to asi poradil, neboť druhého dne paže nebylo už dočista nic o-tekklé, ale prst, který byl ještě velmi bolavý, kázala jsem jí namáčet do vřelého popelového louhu s olejem, i otevřel se jí a vytáhla jsem jí z ně-ho veliký trn. Velmi brzy byla žena úplně uzdravena.«

O povaze své útrpnosti s nemocnými a umírajícími vyjádřila setakto: »Nemám soucitu s člověkem, jenž klidně umírá, ani s dítětem, jež od-daně trpí; neboť není záviděníhodnějšího stavu člověka v těle hříchu než odevzdané trpení. Velice zřídka bývá náš soucit zcela čist, často se vkrá-dá do něho změkčilost, vlastní ošklivost k utrpení a vlastní uražený po-cit blaha. Jenom útrpnost Našeho Pána s lidmi byla čistou útrpností a žádná lidská útrpnost není čistá, nespojí-li se s útrpností Ježíšovou. Mám útrpnost jen shříšniky, jen s lidmi zaslepenými a s těmi, kteří v zoufalství jsou opuštěni. A běda! sama se sebou mívám často příliš veliký soucit.«

Veliké pozhnání, jež provázelo její péči o nemocné a její modlitby, ukázalo se v těchto událostech: »Známá selka, vypravovala, při každém

porodu zkusila nesmírně a byla vždy v nebezpečí smrti. Měla mě ráda i stěžovala si mi, jaké má soužení, a já jsem se za ni vroucně modlila. Tu za modlitby dostalo se mi pergamenového proužku, na kterém bylo něco psáno; také jsem byla poučena, aby ta žena nosila proužek na životě. Nosila jej, jak jsem jí řekla, a měla porod lehký. Když umřela, vzala si proužek po zvyku našich sedláků do rakve.

»Když jednou v městečku uhodil veliký mor na dobytek, bylo přikázáno, aby lidé vodili nemocná dobytčata do jistého domu, že je tam budou léčiti; ale skoro všechna tam posla. Kterási hospodyně velice u mne plakala a prosila mě, abych se modlila za ni a za ostatní chudé lidi. Když jsem se tedy modlila, viděla jsem chlévy těchto lidí, a viděla jsem nemocná i zdravá dobytčata, viděla jsem také příčinu pádu a také, jak modlitba působí na uzdravení. Viděla jsem, že některá dobytčata se rozstoukala z dopuštění Božího, aby Bůh potrestal pýchu a klamnou bezstarostnost lidí, kteří nevěděli, že Bůh dává a bere, a kteří nepoznali dosud prázdných ztrát, a aby jich napomenul. Prosila jsem úpěnlivě, aby Bůh jiným způsobem přivedl je na pravou cestu. Viděla jsem, že také mnohá dobytčata se rozstoukala kletbou a závisť nepřejících sousedů; a to zvláště u takových lidí, kteří opomíjejí za všechno, co mají, Bohu dětinně děkovati a prositi, aby žehnal jejich majetku. Kolem takového dobytka viděla jsem plížit se jako zatmění, tmavé, příšerné stíny. Žehnání nejen že svádí milost Boží shůry, ale také zahání zlé účinky kletby. Krávy, které, jak jsem viděla, byly mou modlitbou zachráněny, spatřila jsem, jak byly čímisi zařícím od ostatních odloučeny. Od těch, které byly uzdraveny, viděla jsem vystupovati černou páru. Rovněž tak viděla jsem nad těmi, které z dálky byly požehnány modlitbou, vznášeti se světlé záření. Spatřila jsem, jak náhle mor byl zaražen; oné hospodyně byl zachován všechen dobytek.«

Pro časté nemoci, o nichž jsme vypravovali, nezastávala Anna Kařina nikdy v klášteře zvláštního úřadu, nýbrž bývala brzy té brzy oné sestře dávána na posluhu. Tak její přání, které projevila již při vstoupení do kláštera, aby totiž se k ní chovaly jako k poslední v obci, splňovalo se ustavičně a ve všem. Nikdy se nestalo, aby byla postavena nad některou sestrou, nýbrž, »vždycky«, jak svědčila Klára Šöntgenová, »sloužila kterékoliv z nich jako služka, nemrzíc se proto ani nereptajíc ani slovíčkem. Při tom byla velmi starostlivá o klášter, velmi úslužná a pilná ve svých pracích, vůči služkám a dělnicím byla nejen velmi

skrovna, ale opravdu laskava, dávajíc jim nejedno dobré poučení.«

Také ctihodná matka vydala r. 1813 před duchovní vrchností svědectví: »Při klášterních pracích a všech úkonech, které jí byly uloženy, Anna Kateřina se zachovala v každé věci tak, že jsem s ní byla velice spokojena; a od té doby, co její péči byly svěřeny stavení a zahrady, starala se o největší prospěch kláštera, že všichni ji chválili. K děvečkám a dělnicím byla (dle výpovědi novicmistryně) velmi dobrá; ale přec je také přídržovala, aby konaly, co bylo jejich povinností. K nuzným byla vždycky velmi soucitná. Také vím, že ze starých kostelních věcí dělala chudým dětem čepice.«

JEJÍ EKSTASE A MODLITBY

Ze všech odříkání, jimž Anně Kateřině se bylo v klášteře podrobovati, žádné nebylo jí tak těžko, jako to, že pohřešovala pevného kněžského vedení. Neměla zpovědníka, s nímž by se podrobněji radila o svých vnitřních stavech a událostech; tak jí nezbývalo, než aby sama nesla celé břímě, které na ni bylo vloženo, a nebylo nikoho, kdo by jí ho moudrým vedením ulehčil.

»Často jsem volala k Bohu, pravila, aby mi přec ráčil poslati kněze, jemuž bych se se vším svěřila, neboť nežřidka na mě padala náramná úzkost, že to jest vše snad od zlého ducha. Přicházela jsem v pochybnosti, a ze strachu, abych nebyla klamána, zamítala jsem všecko, co přece bylo na bíledni, co jsem trpěla, čím jsem žila, co mi jinak bylo útěchou a posilou. Abbé Lambert mě arci konejšil; ale poněvadž jsem cítila, že nejsem s to, abych mu jasně vyličila všecko, co jsem zažila, poněvadž nebyl valně mocen jazyka, vracela se moje soužení často na novo. Co se dalo se mnou a ve mně, toho jsem sama nechápala, jsouc nevědomým selským děvčetem, třebaže od dětských let se mi nedálo jinak a proto jsem se tomu nikdy ani nedivila. Ale poslední čtyři léta svého života v klášteře byla jsem zabrána skoro nepřetržitými viděními a takovými událostmi, a nebylo mi ani možno, abych jsouc v takovém stavu dala o tom počet jiným osobám, jež jakživy na něco podobného nepomyslyly, a proto takový stav pokládaly za zcela nemožný. Jsouc tak opuštěna, úpěnlivě prosila jsem jednou Boha samotna v kostele, a tu jsem uslyšela hlasitá a zřetelná slova, která mě hluboce dojala: „Což já ti nestačím?“«

Nesmíme se diviti, že v rostoucím návalu přerozmanitých vidění nevěděla si Anna Kateřina často ani rady ani pomoci, a že se soužila nejtrapnějšími pochybnostmi; neboť dar vidění, právě tak jako každý jiný dar, byl jí propůjčen, aby dokonala svůj smírčí úkol za církev; a proto nezbyvalo, než aby tento dar nesla s bolestmi, které právě tak jako její bolesti tělesné byly přiměřeny tehdejšímu celkovému stavu církve. Proto tento dar byl jí takovým břemenem, že bez ustavičné, přímé a osobní pomoci nebeského Ženicha byl by jí najisto zklátil. Vzpomeneme-li si na vedení v jejím nejtělejší dětství, kdy už se jí dostalo milosti, že viděla velmi obšírně a podrobně Děje našeho spasení, poznáme snadno, jak už tehdy byla připravována na velikost své nynější úlohy; neboť patříc na ono nepřehledné bohatství obrazů a prožívajíc zároveň to, co viděla, její duše dorůstala nepochopitelné síly, aby zřela teď také rub vidění, totiž rozvoj tajemství zla nebo boj odpůrců naší spásy s církví, a aby se bojem utkala s vedoucími mocnostmi tohoto tajemství, podobně, jako obcovala se Světci a Světicemi, jichž památka se slaví v církevním roce. Trpí-li tedy Anna Kateřina třebas za svatou víru, tu svými tělesnými bolestmi nejen že odpykává a bere na sebe rány a úhony, kterými tělo církve ranila nevěra, ničení svatyní a znesvěcování bohoslužby, nýbrž bylo také její úlohou, aby bránila lstivosti a zlosti nepřitele samého, jenž spí-li strážci, vkrádá se na Vinici a rozsévá zlé semě, aby tak zkazila koukol dřív, než vzklíčí a se rozmůže. Zápasí a zápolí s nepřitelem duši, odrážejíc jeho útoky, především arci ty, které jsou namířeny na kněžstvo; nezkalená čistota její duše, hluboká pokora jejího srdce, její neochvějná důvěra v Boha a svoboda ducha, které se domohla krušným odříkáním a sebezpřemáháním, to jest v těchto bojích zbrojí, která jí uchrání všech ran pekelné zlosti. Avšak v tomto boji nevitězí světlem vidění, nýbrž jediné silou a živostí víry. Arci že dopouští Bůh, aby její duch byl svírán hroznou úzkostí, když čelem proti čelu zápolí s duchem lži a s jeho zchytralostí, a když maří, jak jest jí uloženo, jeho úsilí zmásti duchy, a aby její duše jeho úskoky byla vehnána do úzkých; ale její vírou nemůže otrásti a od tohoto štítu se odrážejí jeho šipy bez účinku. Nikdy netoužila Anna Kateřina po viděních a mimořádných darech; vidění měla od Boha a žila v nich, než vůbec tušila, že jsou zvláštním a jen jí a nikoliv také ostatním lidem propůjčeným darem. Když pak to zpozorovala, bylo její první péčí, aby vydala počet z nich kněžím církve a jejich rozhodnutí zůstavila, jest-li tento dar pravý a čistý, nebo jen sebeklam a

mámení. Ježto nikdo jich nezavřhl, žila dále klidně se svým darem; než nikoliv vidění, nýbrž jediné víra byla pravidlem jejího jednání a konání, a raději byla by tisíckrátě podstoupila smrt, než by se byla na krok uchýlila od tohoto pravidla. Jestliže tedy nyní staví se na odpor nepříteli duší, podaří se mu arcí někdy z dopuštění Božího, že jí tak zmate, že neví co si o viděních mysliti, že jí nažene strachu obrazy plnými hrůz, nebo posléze, že vidění vydává za své dílo, ale více nedokáže. Odpovídá pokušiteli vzbuzujíc víru v Boha, podrobujíc se bez odmluvy neomylné autoritě Církve učící, ohražujíc se ohnivě proti všemu, co se neshoduje s pravidlem víry, ano zřikajíc se i vidění, kdyby tomuto pravidlu snad odporovala.

V těchto tuhých, často se opakujících bojích byla Anna Kateřina opuštěna od kněžské pomoci a kněžského vedení, opuštěna jako Církev sama, jejíž stolce osířely, a proto žádný pastýř nebránil vzchájející se zhoubě nevěry a žádný učitel nepozdvihl hlasu proti nevěře, neboť nikdo nezmohl se na více než zvučná sice, ale planá obecná rčení, kterými byl poklad víry spíše znešvařován než hájen.

Zvláštním dojmem působí pohled na jeptišku dülmenskou, jež v pustém zdivočení oné doby, nám ještě dosti blízké, jako zázračná květina v rozvalinách klášterních zdí rozkvétá v krásu tak bohatou, již sotva zřely časy dřívější, lepší. Když svatá Teresie a Magdalena z Pazzi, ozdobovaly Církev, řád svatého Ignáce byl v prvním rozkvětu a rozšířil se po celé Církvi tak rychle a stkvěl se tolika světci a osvícenými učiteli, jak od dob svatého Františka a Dominika nebylo slýcháno o žádném řádu. Také když Kateřina Sienská, Lidvina, Koleta naplňovaly Vinici svou vůní, Církev sice chřadla velikou bolestí, než přece vedle jmenovaných všude zářili svatí a učitelé. Ale žádná doba nebyla neutěšenější a opuštěnější té, kdy Pán Vinice shromažďoval do pasačky z Flamske plnost milostí, kteréž jsouce rozděleny mnoha lidem, byly by vystačily, aby se podle lidského výpočtu dostalo Církvi celého zástupu omilostněných duší. Ale jako se děje jednotlivci, že mu Bůh nepropůjčuje žádného daru, nepracuje-li věrně s ním, a že zakopává-li tento dar, dostane se jinému, jenž ho užívá svědomitěji, týž řád rozdělování a spolupůsobení jest zaveden také ve velkém, v obci věřících. V žádné době není zkrácena moc a milosrdnost Hospodinova; když však vinou těch, kteří by mohli býti obdarováni, není nádob, které by pobraly nepřeborné bohatství jeho darů, Bůh shrne zázraky své lásky na hrstku věrných, kteří mimo svůj

vlastní podíl obdrží také zakopaný podíl svých bližních. Proto jak dary tak také utrpení na Anně Kateřině jsou velikolepé a neobyčejné povahy. Kdežto na svatě Magdaleně z Pazzi objevovaly se ekstase a jiné mimořádné stavy v klášterní rodině, jež s bázlivou úctou je pozorovala, kdežto svatá Magdalena, jsouc novicmistryní, byla obklopena chovankami, jež z nevinné zvědavosti se rády rozhovořily o Bohu a o jeho Svatých, aby viděly svou učitelku přicházeti do ekstase, Anna Kateřina nebyla s to, aby se ubránila vytržení, a to mezi sestrami, jež ji právě proto pokládaly za osobu nemilou a odpornou, zrovna jako hrubá nevěra celého toho období prohlašovala Církev za nesnesitelnou ohavnost, drze ji tupíc a rouhajíce se jí, že měla ještě odvahu v breviři i v legendách hlasitě vyznávat slávu a velikost Boží v jeho Svatých se projevující.

»Když mi už bylo zhora nemožno, vypravovala Anna Kateřina, tajiti, že jsem přicházela do vytržení, a když už jsem padala do mdlob i před jinými, jednoho dne v chóru, přestavši zpívati, ztuhla jsem jako sloup, že jsem se svalila, když jeptišky do mne šfouchly. Odesly mě, a zatím jsem viděla nějakou řeholnici choditi po kostelní střeše až nahoru na hřeben, kde by nikdo neudělal ani kroku, a později bylo mi řečeno, že jest to svatá Magdalena z Pazzi, jež měla jízvy Páně. Jindy spatřila jsem ji běžeti po obrubě chóru, jindy zas, jak vystupuje na oltář nebo jak odsouvá knězi ruku. Tyto nebezpečné její cesty upozornily mě na můj vlastní stav, i měla jsem se velice na pozoru, abych tím nebyla stržena. Moje sestry, jež tomu nerozuměly ani dost málo, s počátku mi velmi zle vyčítaly, že v kostele často ležím na tváři s rozpiatýma rukama. To se mi stávalo, aniž jsem tomu mohla zabrániti; proto jsem vyhledávala skrytých míst, kde mě tak snadno neviděly. Ale brzy zde, brzy onde jsem zůstávala bez sebe; ztuhlá ležela jsem na tváři nebo jsem klečela s rozpiatýma rukama, a tak mě nalézal klášterní kněz. Také jsem vždycky toužila spatřiti Teresii, slychajíc o ní, že mívala tolik soužení se svými zpovědníky. A vskutku jsem ji kolikrát spatřila, ona slabá a nemocná píše u stolu nebo v posteli. Také se mi zdávalo, jako bych viděla nějaký vnitřní vztah mezi ní a Magdalenou z Pazzi. Také se mi dostalo vnitřního poučení, že Magdalena pro svou prostotu a vřelou lásku už v dětských letech měla velmi velikou cenu před Bohem. Když jsem konávala kostelnickou službu, náhle bývala jsem zachvácená i vylézala jsem a šplhala jsem se a stála jsem na tom neb onom vysokém místě v kostele, na oknech, sochách a výstupcích; a kde by se to zdálo

člověku zhoľa nemožným, tam jsem všechno vymýčila a ozdobila. Cítila jsem se vyzdvížená a držána, a neviděla jsem v tom nic zlého; neboť od dětství jsem si navykla přijímati pomoc svého Anděla Strážce. Často procitnuvši shledala jsem, že sedím ve skříni, ve které jsem si schovávala věci kostelní; kolikrát jsem se probudila v koutku za oltářem, kde mě nebylo viděti, ani kdyby byl přišel až těsně ke mně. Ani mi nejde na rozum, jak jsem se tam ocitla, neroztrhnuvši si šatů, neboť bylo tam velmi těžko prolézt. Často probudivši se, shledala jsem, že sedím na nejhořejším trámci na střeše. To se mi stávalo obyčejně, když jsem se schovala, abych se vyplakala. Také svatou Magdalenu z Pazzi jsem viděla, jak všechno prolezla a běhala po půdách, trámcích, leženích a oltářích, že to bylo něco neslýchaného.«

Také Overberg dosvědčuje: »V klášteře, zvláště poslední čtyři roky před jeho zrušením, mívala Anna Kateřina často mdloby (ekstase). Mdloby přicházely na ni všudy, za práce, v klášteře, na zahradě, v kostele a v její celle. Tu klesla na zem a ležela jako mrtva. Nejčastěji na ni padaly, byla-li úplně sama. Také u stolu mívala časem malé záchvaty, než prosila Boha, aby jich tam na ni nesesílal. Někdy se domnívala, že byla ve mdlobách jen chvílečku, ale když pohlédla na hodiny, přesvědčila se, že byla dlouho bez sebe. Na moji otázku: po čem rozezná mdloby ze slabosti od jiných mdlob (ekstasi), odpověděla: 'Omdlím-li slabosti, cítím, že jest mi velmi zle, a někdy trpím tělesně tak, že se mi až zdá, že umírám. Ale v druhých mdlobách necítím vůbec svého těla, a bývám potom tak veselá, někdy arci také smutná. Tu se raduji z převelikého milosrdenství Božího vůči hříšníkům, jichž tak usilovně vyhledává, aby je přivedl k Sobě, a jež přijímá tak láskyplně. Ale rmoutím se pro hříchy, že Bůh jest tak strašlivě urážen. Často, když jsem měla vidění, bývalo mi, jako bych se dívala do nebe a viděla Boha v nebi. Byla-li jsem navštívena hořkostí, bylo mi někdy, jako bych kráčela po užounké stezce sotva zšíři prstu. Obapol viděla jsem černé, bezedné hlubiny. Nebo se všechno tak bezky zazelenalo a rozkvetlo, a zářící jinoch podal mi ruky a vedl mě po užounké stezce. Také byla-li jsem navštívena zármutkem a suchopárností, říkával mi Bůh: 'Má milost ti postačí', a tato slova zněla mi v uších tak sladce'.«

Nežřídka se také stávalo, že Anně Kateřině v ekstasi dostalo se od jejího Anděla rozkazu, aby sestrám připomenula zachovávání řeholních pravidel. Tu v takovém stavu předstupovala před ně a usedavě plačíc,

odříkávala ona místa řeholních pravidel, kde se přikazovalo mlčení, poslušnost, chudoba, modlení hodinek, domácí pořádek, a která zvláště často byla porušována. Často vrhla se k nohám některé sestře, v níž viděla vznikat hnutí nepřizně, nebo dokonce nepřátelské závisti, a prosila ji za odpuštění a lásku, pomáhajíc jí takto, aby překonala pokušení a poznala, jak nespravedlivé jest takové smýšlení. Takové pokorné prosby mívaly nezřídka také ten účinek, že jeptišky cítily se puzeny, ano skoro nuceny, místo aby nově nevoli povolovaly nebo se hněvaly, jíti za Annou Kateřinou, odhaliti jí své myšlenky, ano svému srdci před ní uleviti. I prosívaly ji o radu i pomoc, jak napravit duchovní vady; ale přesnadno upadaly v nová pokušení nevole a překypovaly nedůvěrou, bylo-li jim příliš obtížno poslechnouti udělené rady nebo v tom či onom se umrtvovati a přemáhati, ačkoliv bylo jim toho velmi třeba. Ve slabých jejích srdcích probouzelo se nové podezření, že teď Anna Kateřina nemyslí než na vady a křehkosti, jež jí na sebe žalovaly, kdežto ona si na ně ani nevzpomněla zrovna jako jiní lidé; neboť taková tajná odhalení přijímala jako něco, co jí bylo oznámeno ve viděních, a zachovávala je v srdci jen pro Boha a k vůli ubohým duším. Také když jí byla sdělována, neposlouchala ani tak osoby mluvící jako spíše hlas svého Vůdce, prosíc Boha za osvícení, aby ubohé duši dala dobrou radu a účinnou pomoc; a proto v takových chvílích každá osobnost jako by v jejích očích zmizela.

»Často také«, sama jednou vyznala, »shledala jsem, že jsouc zaměstnána nějakou prací nebo ležíc nemocna v posteli, zároveň jsem byla duchovně přítomna mezi sestrami a slyšela jsem a viděla, co dělají nebo mluví; nebo viděla jsem se v kostele před Nejsvětější Svátostí, ačkoliv jsem se ani na krok nehnula ze své cely. Ale nepovím, jak to bylo. Když jsem to zpozorovala poprvé ve svém životě, pokládala jsem to za sen. Když mi šlo na šestnáctý rok, bydlila jsem u cizích lidí i byla jsem nutkána, mnoho se modliti za jakous děvečku, abych ji zachránila svedení. Tu jednou v noci jsem spatřila, jako by se děvečce strojily nástrahy. Trnouc o ni strachy, běžela jsem rychle k její komoře, zahнала jsem domácího pacholka, jenž stál za dveřmi, a vstoupivši pak do komory, zastala jsem děvečku velmi polekánu. Ale ve skutečnosti jsem s lože ani neslezla; a proto jsem pokládala tu událost za pouhý sen. Druhého dne byla děvečka přede mnou velmi bázlivá a nesmělá a netroufala si ani podívat se mi do očí. Ale později srdečně mi děkujíc, vyznala se mi, jak

se vše sběhlo, že jsem zahнала pokušitele, přišla do její komory a zachránila ji tak od svedení. Tak mi nezbývalo než vskutku mítí za to, že ta věc byla více než pouhým snem. Později za mého života stávaly se mi takové věci velmi často. Tak jednou přišla ke mně cizí žena, hluboko dojatá, již jsem nikdy ani okem nespatriła, a když jsme byly samy, vyhrkly jí slzy z očí, děkovala mi a vypravovala s velikou lítostí svou vinu i své obrácení. I poznala jsem v ní osobu, za kterou mi Bůh byl přikázal modlitbou pracovati, abych jí pomohla v její tísní.

»Ale nejen v duchu bývala jsem posílána na pomoc takovým ubohým lidem, nýbrž i tělesně. V hospodářském stavení kláštera byla světská čeleď, a jednou, ležíc velmi těžce nemocna v posteli, spatřila jsem v noci dvě osoby, any stojíce spolu hovořily pobožně, ale v srdci myslily na věci velmi zlé. I vstala jsem, jsouc pohroužena ve stav vidoucí, šla jsem klášterem do hospodářského stavení, abych je rozehnala. Spatřivše mě přicházeťi, ulekly se a utekly a ještě později dávaly mi cítiti jakousi nevoľi. Vracejíc se, vzpomátovala jsem se, byla jsem na klášterních schodech a slabostí sotva jsem se dovlekla do své celly.

»Ale také se mi stalo, že některá ze sester mě spatřila, jak jsem v kuchyni u sporáku tajně jedla z některého hrnce nebo mlsala ovoce na zahradě. Tu bleskurychle běžela k představené, aby ji odhalila tento podvod; ale našly mě v celle v posteli na smrt nemocnou. Takové události dodávaly v očích sester mému stavu skoro cosi příšerného, že nevěděly, zač mě pokládati.«

Co vstoupila Anna Kateřina do kláštera, zdálo se jí, že žádného utrpení nelze srovnati s nesmírným štěstím, že jest jí popřáno, bydľiti blízko Nejsvětější Svátosti a trávití před Ní mnoho hodin denně. Ať byla ve své celle nebo ať na kterémkoliv místě kláštera byla něčím zaměstnána, vždycky jako bezděčně stála nebo seděla tak, že byla obrácena k tabernakulu klášterního kostela; neboť jejího srdce nikdy ani na chvíličku neopustil pocit živé Přítomnosti. Ani vzdálenost ani tloušťka zdí nebyla jejím očím překážkou, aby ze všech končin kláštera nedohlédly až k Velebné Svátosti; neboť každá živá myšlenka na Velebnou Svátost uvedla ji ve stav patření, a nebyl-li dech její duše spoután poslušností, ležela už na stupních oltáře, kdežto tělem buď byla ve své celle nebo pracovala mezi sestrami. Ve všem, cokoliv jí přikazovala klášterní pravidla, dovedla naléztí nějaký vztah k Nejsvětější Svátosti; a proto v nejnepatrnějších věcech byla právě tak věrna a svědomita, jako ve velikých.

Zvláště však byla ji kostelnická služba službou tak posvátnou, že byla přešfastna, mohla-li ji konati byť za velikých utrpení tělesných; neboť věděla, že slouží Králi králů a že Andělé ji toho závidí. Jako květina otáčí se po slunci, tak ona byla doslovně bez přestání obrácena k svému Pánu ve Velebné Svátosti tělem duší, myšlenkami a pocity a veškerým bohatstvím, kterým překypovalo její srdce, a vydechovala Mu sladkou vůni své lásky a svého utrpení. A jak veliká byla její láska k Nejsvětější Svátosti, tak velké bylo i její utrpení pro ni; neboť žádná vina nevolala hlasitěji do nebe o smíření, než právě ta, již tato doba na sebe uvalila, pronásledujíc ty, kteří se klaněli přítomnosti Nejsvětějšího a vyznávali ji. Právě v té době, kdy v srdci Anny Kateřiny hořel oheň lásky, dost mocný, aby zahříval nesčíslné, v té době byly nejen znesvěceny a pobořeny nespočetné chrámy Páně, nýbrž hrozilo nebezpečí, že v nejširších kruzích pohasne světlo víry v živou přítomnost Boha ve Svátosti Oltární, poněvadž zášti jansenistického osvícenství činilo bezbožný pokus, zatlačit z kostelů nekrvavou Obět a posvěcené obřady, kterými její konání jest obklopeno od chvíle jejího ustanovení, jako ze srdcí vypuditi úctu k přesvaté Panně. Kdykoliv klečela u oltáře, vynořoval se před její duší celý řetěz těchto ohavností, naplňuje její srdce nevýslovným bolem; a jako by byla na místě svého Ženicha tělesně snášela muka, která jeho Srdci způsobovaly neuctivosti k Velebné Svátosti. Kde také byl by nalezl náhrady za tyto urážky, kdyžž jeho nejúhlavnější nepřátelé byli právě z těch, jimž propůjčil nejvyšší moc nad Zástavou své Lásky? Často, přechásto za tmavé noci prchala Anna Kateřina k zavřeným dveřím chrámovým a tam za dveřmi ležela stenajíc a zmirajíc bolem a touhou tak dlouho, až jí zimou skřehlé za svítání otevřeli; neboť úlevy a pomoci ve smířcích mukách, která snášela pro svého Spasitele, nalézala jen v jeho blízkosti. A tato utrpení byla tak rozmanitá, jako hříchy její doby proti Nejsvětější Svátosti. Počínaje vlažností a lhostejností obyčejných křesťanů v přípravě na svaté Přijímání i v díkučinění po něm až do svatokrádeží nepřátel Církve, za všechno to bylo jí konati pokání; a dávno byla by ji strašlivá ta úloha sklátila, kdyby Bůh nebyl zase rychle smazal s její duše silných, drásajících dojmů těchto hrůzných obrazů a nebyl jí naplnil svou útěchou. Čím větší hloubky a životnosti nabývalo za těchto utrpení její zázračné poznání slávy a velikosti Svátosti Oltární, a čím prudčeji se rozpalovala její touha po ní, tím více také rostla její zbožnost, její posvátná bázeň a její vnitřní pokořování; a tak

se stávalo, že kdykoliv měla přijímati Velebnou Svátost, zápasila v ní nejhoroucnější láska s posvátnou bázní tvora, jenž těžce byl skrušen vědomím vlastní nehodnosti a viny, v kterémžto zápasu rozhodovala jen poslušnost. Nikdy jí neopouštěla bázeň, že svými nedokonalostmi jest sama nejvíce vinna tím, že její sestry tak často a tak těžce přestupují řádová pravidla a hřeší proti vzájemné lásce; a proto z opravdové pokory neodvažovala se choditi k sv. Přijímání tak často, jak toho potřebovala a jak žádal toho na ní zpovědník.

O tom dává Overberg toto svědectví:

»Její zpovědník žádal, aby chodila k svatému Přijímání častěji než choďvaly její sestry. Nějaký čas chodila, ale zase toho zanechala proti vůli zpovědníkově, asi od Hromnic až dvě tři neděle po svatodušních svátcích, z lidského strachu, poněvadž její častější svatá Přijímání pokládaly za svatoušství a pozastavovaly se nad tím. Také se pokládala za příliš špatnou, aby směla tak často přijímati. Ale z toho upadla do stavu tak bídného, že nevěděla, jak se zachrániti, a často nemohla si nezareptati, nepostěžovati. Posléze poznala, že chybila, neposlechnuvši zpovědníka, a zase začala častěji přijímati. Než za tuto neposlušnost pykala dva roky; neboť tak dlouho byla zbavena veškeré útěchy a zůstavena v úplné suchopárnosti.

»Po těchto dvou letech dostavily se opětně útěchy, i pocítila takovou žhavou touhu po svatém Přijímání, že se ani dočkati nemohla chvíle, kdy obyčejně přijímala. Zpovědník tedy ustanovil, aby k mimořádnému svatému Přijímání chodila dříve, než sestry vstávaly, aby se to tak nerozhlásilo a nebudilo zvláštní pozornosti. I klepávala na dveře pokoje páně Lambertova, jenž vždycky byl ochoten, už tak záhy jí podati Tělo Páně.

»Často, nemohouc už odolati prudké touze po Velebné Svátosti, přicházela dřív, než jak bylo smluveno. Jednou přišla dokonce záhy po půlnoci, myslíc, že už touhou zemře. Bylo jí, jako by celičké její nitro bylo zachváčeno požárem a jako by ji cosi táhlo ke kostelu tak mocně, až se jí zdálo, že jí to všechny údy vyrve z těla. Pan Lambert se velmi zlobil, že klepe tak záhy; ale vida, v jakém jest stavu, šel přec, aby jí podal Tělo Páně.

»Mši svaté obcovávala s nejvyšší nábožností. Když kněz začal modlitby, přenesla se v duchu k Ježíši na Hoře Olivetské a rozjímal. Potom prosila Boha za všechny lidi o milost, aby zbožně obcovali Mši svaté, za

kněze, aby nejsvětější Obět konal způsobem Bohu nejmilejším, a aby Ježíš na všechny přítomné ráčil pohleděti tak milostivě jako na Petra.

»Při Gloria chválila Boha se všemi Anděly a Svatými a se všemi zbožnými lidmi na zemi, a děkovala Spasiteli, že denně obnovuje svou Obět, a prosila Boha, aby ráčil osvítiti všechny lidi a duším v Očistci uděliti útěchy.

»Při Evangeliu prosila Boha o milost, aby ona a všichni lidé náležitě se řídili slovy Evangelia.

»Při Offertoriu obětovala s knězem Bohu chléb a víno, a prosila, aby tyto dary byly proměněny v Tělo a Krev Kristovu; také pamatovala, že už teď brzy přijde Spasitel.

»Při Sanctus prosila úpěnlivě, aby s ní všechno tvorstvo zanotilo chválu Boží.

»Za Proměňování vysílala Spasitele k nebeskému Otci, obětovala Ho za celý svět, zvláště na obrácení hříšníků, na útěchu dušiček v očistci, za ty, kteří jsou na smrtelné posteli, a za své sestry. Při tom si představovala, jako by se na Oltáři a kolem něho tísnilo plno Andělů, kteří si ani netroufali pohleděti na Spasitele, a uvažovala, jak může tak směle dívat se na Oltář, a že nemůže tam nehleděti.

»Kolem Nejsvětější Svátosti vídala velikou září, také ve svaté Hostii kříž nahnědlé barvy anebo jiné barvy než bílé. Kdyby byl býval bílý jako Hostie, nebyla by ho spatřila. Kříž nejevil se jí větším než Hostie, ale Hostie bývala někdy větší než obyčejné.

»Od pozdvihování Kalicha až k Agnus Dei prosila za duše v Očistci, představovala nebeskému Otci Krista na kříži, a prosila, aby přec Kristus ráčil vykonati, čeho sama nemůže. Pak bývala „zcela pryč“ (t. j. bez sebe), což se jí arci stávalo také už před Proměňováním.

»Při přijímání myslila na pohřeb Kristův a prosila, aby ráčil pohřbíti starého člověka a obléci nám člověka nového.

»Slyšela-li za Mše svaté nebo i jindy zpěv nebo varhany, myslívala si: „Ach, jak jest to krásné, když všechno jest v takovém souladu! Neživé věci se v takovém souladu mile shodnou, proč se neshodnou také lidská srdce? Jak by to bylo krásné!“ A potom se neubránila pláči.

»O půlnoční o Vánocích vídala nad Kalichem nejsvětější Jezulátko. Při tom jí bylo to velmi podivno, že se jí zdálo, jako by kněz držel Děťátko za nožičky a že přes to viděla také Kalich. Také jindy vídávala Děťátko ve svaté Hostii, ale malé. Když byla kostelníci, měla v chóru místo, s

něhož neviděla na oltář; své vlastní místo postoupila sestře, jež byla úzkostlivá, když při Mši svaté neviděla na oltář. Když jednou stála u provazu od zvonu, aby zazvonila o Pozdvihování, spatřila nahoře v kalichu Ježíška. Ach, jak byl krásný! Domnívala se, že už jest v nebi, a chtěla přeskočiti mřížku, aby přišla k Děfátku. Ale v tom se upamatovala: „Ale, můj Bože, co to dělám?“ a nepřeskočila sice, ale zapomněla zaklinkati. To zapomínala často v polou Mše svaté, potom dostávalo se jí výtek.«

Klára Söntgenova svědčila: »Přijala-li Emmerichova svaté Přijímání, byla pokaždé silnější, a často mi říkala, že Bůh jí pak dává mnohem více sil. Velmi ráda přijímala ve čtvrtek ke cti nejsvětější Svátosti. Ale poněvadž v klášteře bývalo z toho mnoho rozruchu a řeči, dostalo se jí od zpovědníka povolení, aby chodila ke svatému Přijímání tajně. Chodila k svatému Přijímání bezpochyby záhy po půlnoci, někdy kolem třetí nebo čtvrté hodiny ranní, poněvadž z prudké touhy nemohla déle čekat. Jednou jsem se jí otázala, proč každý čtvrtek si obléká lepší hábit. Na to mi odpověděla: „Ke cti Nejsvětější Svátosti!“ Před svatým Přijímáním a poněm málokdy se modlila z knihy, nýbrž vždycky rozjímal.«

Anna Kateřina vyznala jednou později: »Velmi často vidala jsem s kříže na svaté Hostii splývatí Krev. A viděla jsem krev pěkně červenou. Vidala jsem ve svaté Hostii zjevití se Pána v podobě děfátka do červena zářícího jako blesk. Při svatém Přijímání vidávám Spasitele, an přichází jako Ženich blízoučko ke mně, ale jakmile přijmu Velebnou Svátost, zase mizí; i cítím jeho nevýslovně sladkou přítomnost.

»Vejde-li do člověka, jenž Ho přijímá, vystupuje vzhůru a naplňuje celičkou duši, jako když cukr se rozpustí. Ale čím prudší jest touha po Ném, tím úže se spojí s člověkem.«

Jak ještě jinak se modlivala, o tom svědčí Overberg: »Když byla v klášteře, a také před tím, modlila se vždycky za duše v Očistci a za hříšníky, v klášteře také ještě za sestry, ale zřídka kdy sama za sebe.

»Kromě modliteb, jež jí ukládala za povinnost řehole, málo modliteb jejich bylo modlitbami retními, ale přechasto modlila se modlitby střelné. Její obyčejnou modlitbou bylo, že mluvila s Bohem jako dítě hovoří s otcem, a také zpravidla vždy se jí dostalo, oč Boha zvláště prosila.

»S Bohem rozmlouvala, neboli rozjímal, ve dne v noci, ano i u stolu. Proto také často neslyšela ani slova z toho, co se u stolu hovořilo. Když se u stolu dokonce už na ni durdily, zpozorovala to teprve tehdy, když

poznámky o ní byly už hodně hlasité. Pan Lambert řekl jí jednou po jídle: „Jak to mohla poslouchati, že celý oběd se takové řeči mluvily?“ ale nezaslechla ani slovíčka z toho, co se hovořilo.

»Nějaký čas měla také zvyk, hádati se s Bohem, že neobrátil všech velikých hříšníků a že ty, kteří se neobrátili, potom na onom světě věčně trestá. Tu pak říkala asi Bohu, že neví, jak může býti takový, že přec to jest proti jeho přirozenosti. Jestli tak dobrý a bylo by mu hračkou, obrátiti hříšníky. Všecky má v ruce. Ať prý jen uváží, co všecko udělal pro hříšníky On a jeho milovaný Syn; jak jeho Syn krvácel na kříži a zemřel smrtí tak bolestnou. Ať jen se rozpomene na vlastní slovo v Písmě svatém, co že tam pravil o své Dobrotě a o svém Milosrdenství, a jaké sliby že tam dal! Když sám nedostojí svému vlastnímu slovu, jak může potom žádati, aby lidé plnili své sliby.

»Pan Lambert, jemůž vypravovala o tomto hádání, řekl: „Pomalů, pomalů, pouštíš se příliš daleko!“ Po tom napomenutí bylo jí posléze jasno, že to není možno jinak; neboť kdyby Bůh obrátil všecky hříšníky, nebo kdyby se tresty končily, lidé by vůbec nedbali Boha a dočista nic by si z Něho nedělali.

»K Matce Boží měla vždycky zvláštní důvěru a zvláště tehdy se na ni obracela, když zhřešila. Tu se modlívala: „Ó Matko mého Spasitele, ty's dvojnásob mou Matkou! Tvůj Syn dal mi Tě za matku, když se vtělil a když řekl k Janovi: Ejhle, Matka tvá! A já jsem se s tvým Synem zasnoubila. Neposlechla jsem svého Ženicha, tvého Syna, a stydím se přijíti mu na oči. Měj přece se mnou útrpnost! srdce mateřské jest přece vždycky tak dobré. Vypros mi odpuštění! Tobě nebude odepřeno!“

»Když jednou nedlouho před zrušením kláštera nadarmo hledala u kteréhosi člověka útěchy, běžela plačky od hlavních dveří školních po kostelním plácku do kostela a padla na kolena před Nejsvětější Svátostí a úpěla o milost. Už už byla na pokraji zoufalství, poněvadž se viděla sama vinna všemi hříchy, které se páchají v klášteře. V této úzkosti volala úpěnlivě: „Můj Bože, já jsem marnotratný syn. Rozmrhala jsem dědictví, jež Ty's mně dal. Nejsem hodna, abych slula Tvým dítětem, smiluj se! Přijmi mě zas za svou! prosím Tě o to pro svou nejsladší Matku, jež jest také Matkou Tvou!“ Tu dostalo se jí od Boha odpovědi: ať jest spokojena, že jeho milost jí stačí; ať podruhé nehledá útěchy u lidí.

»Prosila-li naléhavě Boha o něco a dělala-li veliké sliby, dostalo se jí

někdy od Boha odpovědi: jak může slibovati věci tak veliké, když už menší jsou jí příliš obtížny.«

Také děkan Rensing svědčí: »Se sestrami konala společné modlitby, jak byly předepsány, a také ještě jiné modlitby retné, které kromě nich byly jí ukládány. Ale když se modlila ‚jen tak pro sebe‘ (t. j. v srdci) za jiné, vyličovala Bohu onu věc a říkala Mu tak od srdce, aby ji přec vyslyšel; přidala arcí někdy Otčenáš nebo krátkou modlitbičku, a pak zašla kolikrát tak daleko, že se s Bohem přela. Ostatně raději rozjímala než se modlila ústně. Rozjímajíc, dávala si sama otázky: ‚Jakou jsi povinna být i jaká jsi?‘ A tak si dávala pořád nové a nové otázky, že její rozjímání trvalo kolikrát velmi dlouho a ani sama nevěděla, jak přecházela s otázkou na otázku.«

Klára Söntgenova svědčila: »Emmerichova mi vypravovala, že vždy od Nanebevstoupení až do Svatého Ducha konala vnitřní rozjímání, jak učedníci byli shromážděni v síni, aby si vyprosili Ducha Svatého, a jak sama se s nimi uzavřela do síně. Zůstala pohroužena v toto vnitřní rozjímání, i když byla mezi lidmi. To dělávala už než šla do kláštera a v ten čas chodívala několikrát k svatému Přijímání. V klášteře bývala v toto rozjímání tak pohroužena, že u stolu, kde jsem seděla vedle ní, kolikrát jsem ji šfouchla, aby jedla.«

Anna Kateřina sama jednou vyznala: »Církevních modliteb, přeložených do němčiny, nemohu se modlit. Jsou mi příliš mdly a těžky. Za modlitby nejsem vázána žádnou řečí a od jakživa byla mi latinská církevní modlitba mnohem hlubší a srozumitelnější. V klášteře těšila jsem se vždycky už předem, když jsme měly latinské zpěvy a latinská responsoria. Celá slavnost mi jaksi ožila, i viděla jsem všechno, co jsem zpívala. Zvláště když jsme zpívaly Loretánské Litanie latinsky, zřela jsem podivuhodně všechny symboly Mariiny v Litaniích, jak jdou působě. Bylo to, jako by mi obrazy vycházely z úst, a s počátku byla jsem tím velmi polekána; ale záhy bylo mi to milostí a rozkoší, jež moji zbožnost velmi zvyšovaly. Při tom jsem zřela obrazy nejpodivnější.«

ZRUŠENÍ KLÁŠTERA / ANNĚ KATEŘINĚ DOSTANE SE STIGMAT

Dne 3. prosince r. 1811 byl klášter Agnetenberg zrušen a kostel byl zavřen. Ačkoliv Anna Kateřina už dávno byla zřela tuto událost pro ni tak bolestnou, a ačkoliv se nabízela Bohu ke všem mukám, aby ji odvrátil, přece nevěřila, že by kdy na vždy odešla z míst jí tak drahých. Zdálo se jí snazším, aby se duše odloučila od těla, než aby se ona rozloučila s místem, kde svatými sliby řádovými se oddala nebeskému Ženichu, aby Mu sloužila ukryta světa a v utpení. »Rozstonala jsem se tak, pravila později, že ostatní jeptišky byly jisty, že zemru. Tu se mi zjevila Matka Boží a řekla mi: „Ještě nezemřeš. Ještě mnoho hluku s tebou bude; ale neměj strachu! Děj se s tebou co děj, vždycky se ti dostane pomoci“. Kdykoliv jsem později stonala, vnitřní hlas mi pravil: „Ještě nejsi u konce“.« Kdežto ostatní jeptišky sestra po sestře odcházely z kláštera, Anna Kateřina zůstala v něm až do jara příštího roku. Celou tu dobu byla tak nemocna a slába, že se nemohla z cely ani hnouti. Do této tmavé, vlhké, studené cely nevnikly ony krušné výstupy, jež jí nepřiznání sester tak často byla stropila; tady každé doby byla samotinká se svými bolestmi. Jenom holubi a vrabci si navykli přilétati důvěrně na okno, a myšky vyskakovaly k ní na ložní pokrývku, aby si hrály a vyslechly její vypeskování, když rozbily vajíčka v holubníku. A kdyby se v této době nebyl nad ní ustrnul abbé Lambert a jedna stará služka klášterní a z lásky jí nebyli prokazovali nejnaléhavějších služeb, nebyla by si na ni vzpomněla živá duše. Sestry byly příliš zabaveny vlastními záležitostmi, aby si vzpomněly Anny Kateřiny nebo se po ní poohlédly. Než sotva kratičký čas byly od ní odloučeny, už žádá z nich neuměla říci, proč vlastně na ni tak nevražily. Neboť když měly církevní vrchnosti dáti odpověď na otázku: »Proč to, že Anna Kateřina nebyla v klášteře oblíbena a proč tolik od nich zkusila?«, všechny souhlasily se slovy novicmistryně, jež prohlásila: »Jest sice pravda, že Anna Kateřina nebyla zvláště oblíbena, ale čím to bylo, toho vlastně nevím.« Jen ctihodná Matka pokusila se uvést jednu příčinu pravíc: »Proto myslím jí mnohé sestry nemohly cítiti, že pan Lambert se jí zvláště ujímal a protože některé se také domnívaly, že svým věčným stonáním jest klášteru břemenem.«

Abbé Lambert, jenž sám byl nemocen a neměl domova a v široším světě ani živé duše, od níž by se nadál účasti o své stáří a svůj trpký osud, stál Anně Kateřině v tomto převelikém souzení věrně po boku. Co už deset let, když ještě nikdo neměl ani potuchy o jejím podivuhodném vedení, na ní pozoroval a od ní slyšel, to až dosavad věrně uchovával a skrýval v sobě. Viděl se povolán od Boha, aby tajemství jejího života a jí samé jako vyvoleného nástroje Božího střežil co nejbědlivěji před lidmi, a ona zdála se mu klenotem, z něhož samému Bohu bude skládati počet, poněvadž jen jemu se dostalo, aby tento poklad lépe poznal. Proto když Anně Kateřině nebylo už možno přebývat v klášteře, přestěhoval se s ní do domu vdovy Roterové v Dülmenu. Byla ještě tak nemocna, že stará služka namáhavě vlekla ji městečkem do těsné světničky, která byla v přízemí obrácena do ulice a která nyní ubohé sestřičce nahrazovala tichou cellu klášterní, jejíž svatá chudoba tak často se jí zdávala nebem na zemi.

»Padala na mne taková úzkost a hrůza, pravila, když mi bylo odejít z kláštera, že jsem myslila, že každý kámen na ulici mě pohltí.«

Sotva se ubytovala v bídné jizbičce, v níž bylo slyšeti každý krůček mimojdoucích a v níž nebylo místo ani koutečku, kam by nebylo viděti s ulice, ježto okenní římsa byla jen dvě tři palce nad zemí, hned upadla do těžké choroby. Zdálo se, že zahyne neodvratně a jistě jako květinka, která se slunné horské výšiny, kam nevstoupila lidská noha, byla smetena do silničního prachu dusné nížiny. Trebaže klášter už neznal přísného zachovávaní řádové řehole, byl jí přece místem zasvěceným Bohu a posvěceným modlitbami a kajícími skutky jeho obyvatel z dřívějších, lepších dob, místem, na kterém sama jen to měla ustavičně na mysli, aby plnila povinnosti řeholního stavu co nejdokonaleji. Tak takorča srostla s klášterním pořádkem, a modlitba v chóru a ostatní zbytky posvátných pobožností, pokud se ještě vůbec udržely za úpadku stále se rozmáhajícího, byly její duši, pro čest Boží rozohněné, takorča životní potřebou, za niž jí arci nikdo nemohl poskytnouti náhrady. Ale zejména blízkost Nejsvětější Svátosti a chrám Páně, každé chvíle přístupný, to bylo nejpřednější a nejnaléhavější, čeho potřebovala bytost, Bohem tak podivuhodně vedená, aby mohla žít na zemi a vykonati svůj úkol. Toho všeho byla teď zbavena, a ze skrytosti Bohu zasvěcených kobek, pohřešujíc jakékoliv ochrany a pomoci, byla vyvržena do bídného kouta na veřejné ulici, aby tam začala poslední a nejtěžší díl svého poslání v Církvi.

Asi sotva kdy naskytla se očím podívaná nepatrnější a bezvýznamnější, jako byla ta, když několik dní před postem roku 1812 nemocná jeptiška se dala vésti uličkami městečka Dülmenu, dosud zřídka jmenovaného; ale před Bohem a pro jeho svatou Církev bylo to řízení nesmírného významu; neboť na tuto ubohou řeholnici, jež byla stravována mukami a pokáním, zbavena vši pomoci, opovrhována celým světem a pronásledována pro svůj stav, na tuto ubožáčku složil Bůh veškerý těžkostí své Církvě, kterou nyní s hanebným opovržením, jakého ještě od svého založení nezakusila, jakožto věc schátralou odkopávali. Ale jako sám Bohočlověk, tento prut z vyprahlé země (Is. 53, 2—5), tento člověk opovržený a poslední z lidí, tento muž bolesti, zraněný a zbitý pro naše nepravosti, chtěl vykonati naši spásu a přece zas nechtěl zabrániti, aby slovo o kříži nebylo židům pohoršením a pohanům bláznovstvím, tak za všech dob vedl svoji Církev a vytrhl ji ze všech nebezpečí, vyhledávaje toho, co svět pokládá za bláznovství, aby zahanbil moudré, a toho, co jest slabé, aby překonal silné, a toho, co jest nepatrné a co jest v opovržení a co se zdá býti ničím, aby povalil to, co zdá se býti něčím (I. Kor. 1, 27). K tomuto působení, světu tak nepochopitelnému, Nebešťanům tak vznešenému, věřícím pak tak utěšujícím, vyvádí teď svou nevěstu z hluboké skrytosti, když za jeho vedení dosáhla síly ducha, převyšující veškerou pozemskou moudrost a velikost, aby kajíc se za cizí viny, byla ke spáse celé Církvě.

Tolik řeholníků i řeholnic s lehkým srdcem odešlo se svatých míst a odpěchalo do světa, od něhož nikdy se neodloučili vnitřně přes slavné sliby; a všude ve světě potkáme řeholníky a kněze, kteří znepřátelivše se s vírou, dávají se do služeb světské moci, aby jedem bludařství a vzpoury proti svatému řádu a mravu Církvě naplnili srdce těch, kteří by jen skrovně doplňovali stále víc a více řidnoucí řady kněžstva. Proto svatostí a důstojností kněžského charakteru a dary a milostmi s ním spojenými opovrhovali a je popírali teď jeho nositelé sami, a nebyli to jenom nepřátelé jména křesťanského, jimž zničení Církvě zdálo se už hotoovou věcí, nýbrž i hrstka věrných pozbyla už vši odvahy a skoro vši naděje. Tuto tíži soužení Církvě s celým jeho rozsahem i významem bylo Anně Kateřině vzítí na sebe, a proto ona leží na veřejné ulici zbavena pomoci i práva zrovna tak, jako Církev Boží sama jest bez ochrany vydána na pospas každé zlobě a každému poplnutí. Jest to Církev se svým nebeským Ženichem, jež v Anně Kateřině trpí a truchlí, a v dalším rozvoji

tohoto tajemného života poznáme s úžasem, jak v oblast jejich smířčích utrpení byly pojaty všechny zločiny, jež na Církvi mohou spáchatí nerozum, zaslepenost a zloba světa.

Ježto stav Anny Kateřiny se rychle horšil, že ti, kdož byli okolo ní, myslii už, že smrt jest neodvratna, její bývalá novicmistryně povolala dominikána P. Limberga, jenž po zrušení svého kláštera v Münsteru žil v Dülmenu, aby ji vyzpovídal. O tom vypravoval: »V postě r. 1812 zavolala mě moje teta, dřívější novicmistryně Emmerichové, abych Emmerichovu vyzpovídal. Zdráhal jsem se, předstíraje, že potřebuji zvláštního dovolení, abych zpovídal jeptišku; ale obdržev ujištění, že není už této podmínky, odebral jsem se na prosby své tety k ní. Zastihl jsem ji tak bídnu, že už nemohla mluvit, a já jsem byl nucen vyptávat se jí na hříchy. Domníval jsem se, že jest už na pokraji hrobu a udělil jsem jí hned všechny Svátosti umírajících. Ježto však zase okřála, byl jsem od té doby jejím řádným zpovědníkem. Předemnou byl jím nedávno zemřelý Augustinián P. Chrysantus. Kolem boků měla kající pás z mosazného drátu a na prsou kající škapulír ze žíní koňských, ale to jsem jí odňal. Dříve jsem neznal jeptišky Emmerichové zevrubněji, nýbrž jen někdy jsem ji spatřil. Často jsem totiž sloužil Mši sv. v klášterním kostele, a vždycky rád, neboť všechno tam bylo čistounké. Tak jsem se seznámil také s klášterním knězem abbé Lambertem. Emmerichova byla kostelníci, a vídal jsem ji velmi bídne se vláčeti, že jsem ji pokládal za souchotinárku a často jsem si pomyslíl: Můj Bože, zda-li pak ještě žije ta ubohá osoba?«

Celý půst už ani neslezla Anna Kateřina s postele a většinou byla duchem nepřítomna, což ti, kdož byli kolem ní, pokládali za mdloby, jež dle jejich domnění pocházely z její veliké slabosti tělesné. Od Velikonoc zase vláčívala se, arci velice namáhavě, do farního kostela k svatému Přijímání; ale dne 2. listopadu 1812 byla tam naposledy, neboť od této doby nemohla se už hnouti s bolestného lůžka. V měsíci září vykonala ještě pout do tak řečené poustevny, která byla blízoučko Dülmenu. Žil tam Augustinián poustevník, u jehož obydlí stála kaplička. Tam Anna Kateřina úpěnlivě prosila za zmírnění svých už nesnesitelných bolestí, než upadla do vytržení, za něhož ztrnula jako sloup. Děvče, jež přišlo s ní, polekalo se a povolalo na pomoc selky, jež pokládajíc ji za omdlelou, křísila ji, a tak nalezly ji na prsou krvácející kříž, který Anna Kateřina sice cítila od posledního svátku svého svatého řádového

Patrona, na nějž však nikdy nepohlédla. Vzpamatovavši se, byla tak slába, že nezbyvalo, než aby selka a děvče ji donesly domů.

Tri dni před Novým rokem 1813 odpoledne nalezla Annu Kateřinu, v ekstasi s rozpjatýma pažema se modlicí, dcera vdovy Roterové, jež zároveň zpozorovala, že z dlaní prýštila se krev, než domnívala se, že jest to od nahodilého poranění. Když Anna Kateřina procitla, upozornila ji, že krvácí, ale ona ji prosila, aby o tom nikomu ani nehlesla. Ale dne 31. prosince přinesl jí P. Limberg svaté Přijímání a tu poprvé užíval rány na hřbetu rukou. Krvácely. »Oznámil jsem to, vypravoval, panu Lambertovi, jenž bydlil v téměř domě. Ihned šel do světničky k Anně Kateřině, a zpozorovav krvácení, řekl jí: 'Ma Soeur, neplač, jsi nová Kateřina Senensis'. Když však rány se nezavřely ani do večera, řekl mi druhého dne: 'Pater, to nesmí nikdo zvědět! To musí zůstat mezi námi, nebo zakusíme mnoho mrzutosti a rámusu!' « P. Limberg souhlasil s tím arci milerád, že od té chvíle spíše pomýšlel na to, aby úkazy, které tu byly a kterých si nedovedl vysvětliti, prohlásil za bezvýznamné nebo je vůbec zatajil, než aby hledal nějaké spojitosti mezi těmito zjevy a tím, co už na Anně Kateřině poznal, a řádně se jí na to vyptal. Ona sama byla od srdceráda, že žádný z obou kněží na ni nenaléhal, aby vše podrobně vysvětlila, a snažila se, jak uměla, zatajiti nová, jí nesmírně těžká muka očím všech. P. Limberg nezapsal podrobně svých pozorování a zkušeností; jen ve svém církevním kalendáři udělal si tyto krátké poznámky.

»Na svaté Tri Krále spatřil jsem poprvé rány na dlaních.

»11. ledna. Po šesté hodině seděla v lenošce a půl druhé hodiny byla v ekstasi.

»15. ledna. Dnes přijímala. Od sedmi do devíti byla ztuhlá a nehybná v ekstasi.

»28. ledna. Od té doby byla denně v ekstasi kratší nebo delší dobu. Dnes jsem spatřil rány také na chodidlech. Její ruce i nohy krvácely každý pátek. Dvojitý kříž na prsou každou středu. Od té doby, co jsem na ní zpozoroval rány, nepožila už ničeho. Až do 28. února 1813 nebylo nic známo o jejím stavu; ale toho dne povšimla si toho Söntgenova a mluvila se mnou o tom.«

Ježto Anna Kateřina nikdy nemluvila o svých znameních, nýbrž s úzkostlivou péčí je skrývala všem pohledům, dovídáme se o nich podrobněji jen z církevního vyšetřování, které bylo příčinou, že se pověst o nich brzy roznesla.

CÍRKEVNÍ VRCHNOST ZKOUMÁ STIGMATA ANNY KATEŘINY

Jakmile Klára Söntgenova vnikla do tajemství, zpráva o něm rychle se roznesla dále. V polovici měsíce března 1813 mluvilo už o jejích jizvách celé městečko Dülmen; a když v kteréši vinárně* strhla se o to prudká hádka, ježto někteří hosté mluvili pro to, jiní proti tomu, byla tato hádka příčinou, že rány byly prohlédnuty a výsledek prohlídky byl oznámen duchovní vrchnosti v Münsteru. Mezi oněmi hostmi byl totiž dülmenský krajský fysik Dr. Vilém Wesener, jenž tam poprvé slyšel o tom, ale celou věc zavrhoval jako pověru; než předsevzal si, že navštíví nemocnou, aby důkladně seznal, jak tomu v pravdě jest. V letech, když chodil na universitní přednášky, Wesener ztratil víru své Církve; ale byl to člověk tak dobrého srdce a tak upřímný, že pohled na trpitelku hluboko ho dojal. Třebaže neuměl si vysvětliti hned ani jednoho zjevu, přece jen doufal, že záhy přijde na kloub zjevu zdánlivě mimořádnému, ježto Anna Kateřina nezná lsti ani přetvářky. Po dvou třech návštěvách** nabídl jí své lékařské služby, což přijala radostně. Ale pečlivým pozorováním se přesvědčil, že tu nelze mluvit o podvodu nebo úmyslném klamání, že tu jest věrná pravda, které nelze ani popřít ani utajiti, třebaže přesahuje okruh jeho zkušeností. Proto se radil s místním farářem a děkanem Rensingem, se zpovědníkem P. Limbergem a ještě s jedním lékařem, Krauthausenem, jakým as způsobem bylo by lze sepsati neúřední protokol o zjevech na Anně Kateřině. Zatím co jmenování na faře uvažovali, jak by vykonali svůj úmysl, Bůh obrátil zraky Anny Kateřiny k nim, aby ji připravil na to, co ji čeká. Právě byl u ní abbé Lambert, když náhle ustavši v řeči zvolala: »Jak se mi povedel! Na děkanství se radí, abych byla zkoumána. A vidím-li dobře, jest tam můj zpovědník s nimi!«

* Tato rozmluva v hospodě nešla očím Anny Kateřiny; neboť když po té ji navštívil doktor Wesener a zpovědník se ji tázal, jak se doktor dověděl o jejím stavu, odpověděla: „Mezi pány v hospodě. Popíral to, a potom přišel ke mně“.

** Od první své návštěvy až do r. 1819 psal si Wesener pečlivý denník, do něhož zapisoval nejen co na Anně Kateřině pozoroval a čeho zažil, nýbrž také všecko, o čem s ním hovořila, aby ho přivedla zase k víře a k věrnému plnění všech povinností dobrého katolika.

Brzy po těchto slovech vstoupil děkan Rensing do jejího příbytku a oznamoval jí jejich usnesení, že ji budou zkoumati.

Zkoumání konalo se dne 22. března 1813. Byl sepsán protokol, z něhož budiž tuto uveden jen jeden odstavec.

»Na hřbetu obou rukou zpozorovali jsme po strupu ze ssedlé krve; pod strupy byla kůže rozbolavěna. Na dlaních obou rukou bylo rovněž po takovém strupu z krve, ale menším. Tytéž strupy z krve našli jsme na nártách nohou a rovněž prostřed chodidel. Tyto strupy bolely, když jsme se jich dotkli, a strup na pravé noze ještě nedávno krvácel. — V pravém boku asi na čtvrtém pravém žebru, počítáno z dola, spatřili jsme ránu, asi tři prsty zděli, která prý někdy krvácí. — Na prsní kosti spatřili jsme právě takové zduřelé čárky, seskupené ve vidlicovitý kříž. Poněkud níže spatřili jsme obyčejný kříž, z čárek jen krví podběhlých, půl palce širokých. Na horním okraji čela spatřili jsme mnoho teček, jako napíchaných špendlíkem, které na obou spáncích se táhly až do vlasů. Na šátku, který měla ovázán kolem čela, spatřili jsme mnoho krvavých teček.«

Po zkoumání řekla Anna Kateřina děkanu Rensingovi:

»Tím není ještě věc skoncována. Také páni z Münsteru přijdou zkoumat: veliký pán, jest podoben panu světicímubiskupovi, jenž mě biřmoval v Koesfeldu, a ještě jeden pán, který jest už dosti při letech a má šedivé prořídle vlasy.«

Tato slova se v skutku splnila; neboť už 28. března — byla to čtvrtá neděle postní — přišel do Dülmenu tehdejší generální vikář münsterské diecése, později jako arcibiskup kolínský se proslavivší Klement August von Droste zu Vischering, a s ním veledůstojný děkan Overberg a člen lékařské rady pán von Druffel, aby podrobili Annu Kateřinu přísnému zkoumání. Děkan Rensing podal dle své povinnosti dne 25. března církevní vrchnosti zprávu o jejím celkovém stavu a životě, a poslal také lékařský zápis již zmíněný.

Zpráva, kterou tuto slovo od slova uvedeme, zněla takto:

Veledůstojný, urozený svobodný pane!

Milostivý pane generální vikáři!

Se srdcem velmi pohnutým a překypujícím náboženskými pocity, oznamuji Vaši veledůstojné Milosti, své duchovní vrchnosti, událost, která jest velezřejmým důkazem, že Pán, jenž od dávna ve svých Sva-

tých byl tak podivuhodným, také ještě za našich dnů lehkomyšlnosti a nevěry zjevuje na nich znamení, která v nejjasnějším lesku ukazují sílu našeho svatého náboženství a která nutí lehkomyšlného, aby přemýšlel, a nevěrce, aby se vrátil s cest bludných. V pravdě ještě dosud Pán vybírá slabé, aby zahanbil silné, a prostým a nepatrným odhaluje tajemství, která skrývá velikánům a učencům tohoto světa. Povinnost mlčelivosti, šetrnosti, kterou, jak jsem se domníval, byl jsem dluženskromnosti Bohem tak převelice omilostněné, a obava, by to nemělo škodlivých následků, nutila mě dosavad, abych zatajoval tuto událost, pokud mi to bylo možno; ale nyní Bůh dopustil, že nehledíc k veškeré mé ostražitosti, takořka se střež kázána rozhlásila se široko daleko a vykonala již mnoho dobrého. Proto vidí se mi potřebí, abych o tom podal úřední zprávu; neboť za těchto okolností nezdá se mi už dobrým, ještě dále skrývatí tajemství Krále králů, nýbrž bude zajisté lépe, abychom hlásali díla Boha a jeho z nich velebili.

Anna Kateřina Emmerichova, řeholnice zrušeného zdejšího kláštera Augustinek Agnetenbergu, jest tou vyvolenou Páně, již se týče tato událost. Dle svědectví zdejší učitelky Söntgenové, jež s ní téhož dne byla oblečena a u jejíž rodičů bydlila, než vstoupila do kláštera, byla od mládí neobyčejně nábožná a neznala většího daru nebes, než odevzdanost do vůle Boží, zvláště ve chvílích zármutku, aby stále víc a více se podobala našemu ukřižovanému Spasiteli. O to nejvíce se den co den modlívala, a Dárce všeho dobra už záhy jí to udělil. Za těch deset let, co žila v klášteře, byla skoro ustavičně nemocna, kolikrát také celé týdny upoutána na lože; ale co ještě přimnožovalo její utrpení, byla ta okolnost, že sestry ji pokládaly za zbožnou blouznilku a chovaly se k ní nelaskavě, ježto někdy či spíše zpravidla několikrát v týdnu přijímala, často se svatým zápallem mluvila o blaženosti trpících, mnoho si hleděla zvláštních pobožností, a tím se velice lišila od jiných, někdy také snad řekla slovíčko o viděních a zjeveních. Také po zrušení kláštera stonala jako v klášteře, a teď už několik měsíců ustavičně leží, přes dva měsíce nepožívá ani léků ani jiné stravy mimo studenou vodu, do níž nějakou dobu přilévala si několik kapek vína. Ale od tří nebo čtyř neděl pije vodu zcela čistou. Vezme-li však přece něco do úst, aby lidem skryla, že žije o pouhé vodě, ihned to per vomitum vychází. Při tom se potí tolik, že všecko, co má na sobě a na čem leží a čím jest přikryta, bývá večer tak mokré, jako by to bylo rovnou z vody vytaženo. A tak denně dává nám

nový důkaz staré biblické pravdy, že člověk není živ samým chlebem, nýbrž také každým slovem, které vychází z úst Páně. Skoro každého večera přicházejí na ni mdloby, které trvají někdy až celé dvě hodiny, ba i déle. Za této mdloby, kterou bych raději zval svatou ekstází, ztuhne jako kláda, že celé její tělo jako tyč se zvrátí na ten bok, na který nakloníme rukou její hlavu; ale i v tomto stavu září její obličej jasnou barvou, jako obličej nevinného dítěte; a i když má přes obličej staženou podušku nebo pokrývku, udělím-li jí za tohoto stavu kněžské požehnání, ač-li dovoleno se tak vyjádřiti, pokradmu zdvihne ruku, která jinak leží bez pohnutí jako kámen, a dělá znamení svatého Kříže. Po takových ekstázích odhalovala jak svému řádnému zpovědníku, panu Lambertovi, tak také mně tajemství, která mohla zvědět jen z vyššího vnuknutí. Ale co ji nejvíce zdobí jako vzácnou přítelkyni našeho Spasitele, jest toto: že má kolem hlavy krvavý věnec, v boku, jakož i na rukou a na nohou jizvy a na prsou dva neb tři Kříže. Kříže jakož i jizvy krvácívají. Kříže však zpravidla ve středu, jizvy v páteč, a to tak silně, že někdy až veliké kapky stékají. Poněvadž toto vyznamenání budí nemalou pozornost a jest posuzováno velmi přísně, požádal jsem zdejších pánů lékařů, aby vykonali prohlídku, bych po ní mohl dáti o tom náležitou zprávu. Oba pánové byli při tomto aktu pohnutí až k slzám, a výsledek jejich prohlídky jest obsažen v příloze A—*a*, kterou podepsali oba lékaři, jakož i já, p. Limberg a francouzský kněz Lambert, jenž bydlí s nemocnou v jednom domě.

Touto svou nejoddanější zprávou učiniv zadost své povinnosti, zpravití náležitě svou vrchnost o úkazu jistě zvláštním, prosím také o vrchnostenské pokyny, jak by se mi bylo dále chovati v této věci, zvláště tehdy, kdyby snad tato v našich dobách tak vzácná osoba zemřela; neboť se neobávám ničeho tolik, jako aby rána, kterou už jejímu srdci zasadilo rozhlášení té věci, nebyla ještě zvětšena, kdyby se do toho vmísily světské úředové. Tomu může Vaše veledůstojná Milost, jakož doufám, snadno zabrániti; ale ráčí-li Vaše Milost sama osobně a na vlastní oči se přesvědčiti, že mé podání jest pravdivo, a že některé okolnosti, kterých si dosud netroufám svěřiti papíru, jsou vskutku nadlidské, prosím, abyste ráčil vzít s sebou veledůstojného duchovního pána Overberga a mě poctil svou vzácnou návštěvou.

Rád byl bych tuto zprávu přinesl sám, už proto, abych ústně doplnil některé její mezery; ale nemoc některých mých pravidelných kajcníků,

příprava dětí na svaté Přijímání a ostatní farní záležitosti, které v této době nedopřávají mi ani oddechu, nedovolují mi teď hnouti se z domu. Vaše veledůstojná Milost ráčí zajisté tuto omluvu uznati za platnou, ač neráčí-li jí úplna schváliti. V této lichotivé naději zůstávám v povinné úctě

Vaši veledůstojné Milosti
nejoddaněji poslušný
Rensing.

V Dülmenu, dne 25. března 1813.

První návštěva generálního vikáře von Droste v Dülmenu

Zprávu nahoře uvedenou přijal generální vikář von Droste, do jehož rukou přišla dne 27. března, s ledovou chladností. »Když jsem obdržel, přiznává se sám, dopis Rensingův s lékařským protokolem, ani z daleka se mi nevidělo bráti věc tak, jak v oněch podáních zdá se býti vyličená. Domníval jsem se, že v tom vězí šalba, nebo dokonce podvod, kterých se v takových úkazech vždycky budu domýšleti. Až do toho dne jsem neslyšel o tom ani slůvka. Ale vida, že o věci už hovoří v Dülmenu kde kdo, a také pro věci do očí tak bijící soudě, že bez veliké námahy lze se dopídití pravdy, odebral jsem se tam druhého dne, kdy ještě sotva kdo se mne v Dülmenu nadál. Pan Overberg a člen lékařské rady von Druffel šli na moje požádání se mnou. Pana von Druffela vyžádal jsem si zvláště proto, že jak se domýšlím, má velmi správný dar pozorovací a jest prost veškeré lehkomyšlnosti, jež právě zde by škodila.«

Než Anny Kateřiny nikterak nepřekvapil tento náhlý příchod, jak generální vikář se domníval; neboť za několik dní složil vikář Hilgenberg přísedné svědectví, že ji navštívil v sobotu, dne 27. března, večer po litaních, a na otázku, jak se jí vede, že mu dala odpověď: »Měla jsem týden velmi zlý, poněvadž zdejší lékaři mi prohlíželi rány, ale zítra a příští týden bude mi trpěti ještě mnohem více novými prohlídkami.«

»Přišli jsme«, vypravuje dále generální vikář von Droste ve svých poznámkách, »přišli jsme okolo čtvrté hodiny do Dülmenu, a v neděli viděli jsme Annu Kateřinu dvakráte, a mluvili jsme s ní, s děkanem a s jejím zpovědníkem. V pondělí ráno, dne 29., viděli jsme Emmerichovu a mluvili jsme s ní ještě jednou. Také jsem mluvil s její přítelkyní z mlá-

di, se Söntgenovou z Koesfeldu. — Asi v deset odjeli jsme zase z Dülmenu. — Za této první návštěvy vzbudila v nás ta věc přece větší pozornost, nežli jsme očekávali.«

Na den 28. března 1813 připadla čtvrtá neděle postní a v diecési münsterské zároveň svátek svatého Josefa. Generální vikář von Droste prikázal, aby bylo protokolárně sepsáno všecko, co v neděli i v pondělí bylo na Anně Kateřině pozorováno, a kromě toho Overberg pečlivě si zapisoval všecko, co se mu zdálo povšimnutí hodným. V protokolu čteme:

»Kolem páté hodiny odpoledne navštívili jsme pannu Emmerichovu, abychom se přesvědčili o zvláštních zjevech, které prý se na jejím těle ukazují. Ve výrazu tváře nepozorovali jsme nic zarážejícího, ani známky očekávání, radosti, podivení. Jakmile bylo Emmerichové dáno na srozuměnou, že duchovní vrchnost se chce přesvědčiti o jejím stavu, byla se vším spokojena. Bez zdráhání ukázala ruce, nohy, pravý bok. Její řeč byla, že jest to krušné, když se má podrobovati takovým prohlídkám. Že si nepřeje ničeho, než býti odevzdána do vůle Boží. Nejlehčí dotknutí ran jest prý, jak sama ujišťuje, velmi bolestné, také pokaždé se zachvělo rámě, dotkl-li se někdo rány na ruce nebo pohnul-li třeba jen prostředním prstem.«

Asi v devět hodin večer vykonali druhou návštěvu; a brzy po té upadla Anna Kateřina v ekstasi:

»Všecky údy zdály se křečovitě ztuhlé, než prsty bylo lze ohýbati a dokonce dotyk ran a prostředního prstu způsoboval chvění. Jen s námahou bylo lze pozdvihnouti hlavy, při čemž se zdvihla také prsa, jako by se řídila hlavou, Rozličné, od lékařů dávané otázky zůstávaly bez odpovědi. Nedávala ani známky života.* Tu řekl pan vicarius generalis: Pod poslušností vám poručím, abyste odpověděla. Sotvaže vyřkl tato slova, otočila hlavu na tu stranu, kde jsme byli, tak rychle, že by to sotva kdo po ní dokázal, pohlédla na nás neobyčejně přívětivě a odpovídala na všecko, nač se jí kdo tázal. Byvši později otázána, jak to, že ve mdlobě na rozkaz generálního vikáře tak rychle hlavu obrátila, zdali rozuměla rozkazu, odpověděla: „Nikoliv! ale když za mdloby se mi něco poručí pod poslušností, jest to, jako by mě zavolal mocný hlas.“

»Co se týká ran, vyznala, že prosila Boha, aby jí odňal vnější známky, ale že se jí dostalo odpovědi: „Má milost ti postačí“; po té jí prikázal generální vikář, aby tu modlitbu ihned opakovala.«

* Z obšírné zprávy Overbergovy.

Příštího jitra byla třetí prohlídka. Generální vikář učinil teď opatření, aby lékařský chirurg Krauthausen z Dülmenu vlažnou vodou smyl s ran na rukou i nohou strupy ssedlé krve, pak aby rány ovázal suchým obvazem a aby celý týden bez přestávky udržoval obvaz na rukou a na nohou tak, aby ani prsty na rukou ani prsty na nohou se nemohly volně pohybovati. Anna Kateřina prohlásila, že jest ochotna, tomuto rozkazu se podrobiti. Ano, jak čteme v protokolu, několikrát prohlásila, že jest ochotna, všechno strpěti, cokoliv učiní s ranami nebo vůbec s ní. Jen o to prosila, aby se zabránilo všemu, co by vzbudilo pozornost.

Přítomní nejen že byli spokojeni s celkovým chováním Anny Kateřiny, ale její bezelstná ochota, s kterou slepě poslechla rozkazu duchovní vrchnosti, kterým ještě vzrostlo její utrpení, učinila na ně dojem tak hluboký, že do protokolu poznamenali:

»Za rozličných rozhovorů zvláště se vyjasňoval výraz obličej ne-mocné, a ku podivu bylo, jak její pohled zpřívětivěl a se vyjasnil. Na konec mluvil s ní ještě generální vikář sám a vyjádřil se, že jest arci do-voleným přáním, míti účast na utrpení Božského Spasitele a na boles-tech jeho ran, nikoliv však též na jeho vnějších ranách. Tu odvětila: „Právě vnější rány jsou mým křížem.“

Ustanovení generálního vikáře von Droste

Vrátiv se do Münsteru, generální vikář von Droste učinil opatření k dalšímu zkoumání, která ukazují jasně, že důvody vyššího řádu překo-naly osobní dojem, který v něm vzbudila Anna Kateřina veškerým svým chováním.

»Neočekával jsem, poznamenal v protokole, aby jedinou prohlídkou bylo nade vši pochybnost zjištěno, že podvod nebo klam jsou nemožny. Otázka, zda tyto zvláštní zjevy bylo by lze vysvětliti přirozeně, kdyby se shledalo, že nejsou ani podvodem ani klamem, netýkala se mne. Rá-ny jsou každému oku tak viditelné, že nelze se klámati. Jest tedy otáz-kou: udělala si Emmerichová tyto rány sama nebo neudělala? udělal jí je někdo jiný? Ale ježto zcela určitě prohlásila, že si jich neudělala ani ona sama ani jiný že jí jich neudělal, jde mi o to, aby se vypátralo, zda klame nebo zda byla oklamána. Jestliže prohlídkou dospějí závěru: Není rozumného důkazu pomýšleti na nějaký podvod, nemohu pátrati

dále. Abych dospěl takového závěru, nesmím se bráti jinými cestami, než aby to nebylo na úkor ani spravedlnosti ani lásce.»

Jestliže někdo uzavře zaříditi další postup dle takových pravidel, muž, jenž jako Droste Vischering, vedle nepoddajné pevnosti charakteru měl srdce tak měkké, že kupoval chycené ptáčky, aby jim dával svobodu, lze už předem kojiti se naději, že muka Anny Kateřiny, kterým za prohlídek nebude možno se vyhnouti, budou co nejvíce zmírněna. Než toto ulehčení nebylo v úmyslech Boha, jenž v dobách nejtěžších navštívení Církve povolal Annu Kateřinu za nástroj svých slitování. Ježto byla tímto nástrojem, byla na ni složena všechna utrpení, která by zlomila tvrdost doby a učinila ji schopnou, přijímati požehnání, jež by ji plynulo z bolesti kajícího bez viny. Proto v celém řízení generálního vikáře neprojevovala se ani tak добрota jeho srdce, jako spíše povaha jeho doby, jež právě tak jako jeho neobyčejně těžké postavení, neboť byl hlavou diecése tak dlouho osířelá a velikým politickým změnám na pospas vydaná, ukládaly tomu prozíravému muži povinnosti, vůči nimž každý jiný ohled umlkal.

Biskupství münsterské pozbylo roku 1802 posledního duchovního vladaře, knížete biskupa Maxmiliána Xavera, bratra císaře Josefa II., a po dobu, co stolec biskupský byl uprázdněn, bylo zabráno Prusy. Podle usnesení říšského výboru roku 1803 dostalo se biskupské sídelní město Münster a jižní část území ve skutečné držení Prusů, kdežto zbytek území münsterského byl rozdělen sedmi jiným menším pánům. Městečko Dülmen připadlo katolickému vévodovi de Croy, jenž později dal směstí s povrchu země augustiniánský klášter Agnetenberg, tak proslavený Annou Kateřinou, i s kostelem, že nebylo po něm památky. Koesfeld a Flamske připadly rýnskému hraběti Salmovi. Po bitvě u Jeny byla tato území jejich držitelům zase odňata a připojena k velkovévodství Bergskému, které Napoleon dal do vínku nejstaršímu synu holandské královny, své švagrové Hortensie. Rok 1810 zase zrušil toto sloučení a Münster s Koesfeldem a Dülmenem byly přivtěleny k velikému císařství francouzskému; až posléze na vídeňském kongresu Prusko se domohlo celého území münsterského.

Jest jasno, jak obtížným bylo postavení duchovní hlavy vůči pánům rychle se střídajícím v zemi, jejíž obyvatelstvo vždy bolestněji toužilo po bývalém klidu a štěstí, v jakém žilo pod mírnou vládou duchovních knížat. Kromě toho byl Klement August členem rodu, jenž byl z nejstar-

ších a nejváženějších rodů münsterské šlechty, a už proto hleděli naň cizí panovníci s nedůvěrou. Roku 1807 postavila ho kapitula dómu v čelo správy diecése, od r. 1802 osířelé, až dne 14. dubna 1813 dekretem Napoleonovým byl kapitulní děkan hrabě von Spiegel jmenován biskupem, a kapitula byla přinucena odevzdati mu správu diecése. Tak byl Klement August nucen, býti pouhým zástupcem hraběti Spiegela jako jeho generální vikář, čehož však Řím, jakž pochopitelně, nemohl trpěti. Proto ujal se opět svého úřadu, který spravoval až do r. 1821, v kterémžto roce diecési münsterské posléze se dostalo skutečné hlavy v osobě bývalého knížete biskupa Korveyského, svobodného pána Lünunga. Ale ten brzy byl stižen úplnou slabomyslností, na kterou r. 1825 zemřel.

S hořkým bolem pocítoval Klement August, jak vládnoucí osvícenství s výsměšným opovržením nakládá s Církví, již sloužiti bylo jeho chloubou, jako s něčím, co nemá práv a co zasluhuje, aby upadlo v zapomenutí. Znal záplavu potupy a hany, s jakými byl přijímán každý projev církevního života, jenž byl v rozporu s domněnkou, že Církev už zhasla na dobro; ano nebyl ušetřen ani podívané, jak v řadách nepřátel Božích, kteří slovem i písmem potírali úkony víry a zbožnosti, stojí i ne jeden kněz. Proto ani se nedivme, jestliže takový zjev, jako byla Anna Kateřina, který tak se lišil ode všech časových proudů a z něhož mohl očekávati jen řetězu nových starostí, byl tomuto opatrnému muži pod tlakem jeho nejistého a spletitého postavení velice nevhod. Doufal-li s počátku, že se mu podaří rychlým zakročením okamžitě odhaliti domnělý klam a zabrániti každému dalšímu rozšiřování pověsti o něm, dříve než se bude z věci těžiti na neprospěch Církve, teď, když už nebylo ani pomýšlení na klam, pokládal za svou povinnost, aby vedl zkoumání s největší přísností. Nesměl dopustiti, aby na církevní vrchnost, na níž se hledělo nevraživě a nedůvěřivě, padl pouhý stín podezření, jako by byla nemístně shovívavá a mírná ve věci, při níž snad není vyloučen podvod, ale která, ať už tomu s ní jest jakkoliv, najisto rozpoutá všecko rozhořčení nepřátel víry a Církve, nebude-li držána v nejhlubší skrytosti nebo zahalena rouškou zapomenutí.

Volba obou mužů, kteří provázeli Klementa Augusta do Dülmenu a jejichž úkolem bylo, aby mu byli nápomocni ve zkoumání nyní zavedeném, nemohla býti šťastnější. Overberg, jehož jméno bylo daleko za hranicemi jeho domoviny s úctou vyslovováno, byl jedním z nejšlechtetnějších mužů své doby a po celé diecési münsterské měl pověst kněze, jenž

jako žádný jiný byl zkušený u vedení duší a v cestách duchovního života. Klement August uměl dokonale ocenit tuto přednost, proto mu uložil, aby do nejmenších podrobností se vyptal na všechny vnitřní i vnější stavy Anny Kateřiny už od nejútlejšího mládí. Annu Kateřinu pak zavázal pod poslušností, aby panu Overbergovi vydala úplný počet ze svého vnitřního i vnějšího života. Bohabojnému knězi nebylo těžko, získati naprostou důvěru Anny Kateřiny, takže už o první své rozmluvě s ní oznamoval: »že v duchu viděla mě přicházeti, k tomu se mi přiznala sama, ujišťujíc mě zároveň, že mě jaktěživa nespátřila očima tělesným. Viděla jsem vás tak vnitřně, pravila. Proto také ihned byla tak důvěrná, jako bychom se znali už dávno.« Dětská upřímnost, již Anna Kateřina tomuto ctihodnému staříckému knězi projevovala, otevírala mu její duši do kořán a záhy celý její vnitřní život byl rozvinut zřetelně před jeho očima. Čím déle se stýkal s Annou Kateřinou, tím rozmanitějších dostávalo se mu důkazů o pravosti jejího mimořádného povolání a všech jejích darů, a on, jenž byl přetížen pracemi a k němuž hrnuli se lidé všech stavů, doprošujíce se rady nebo pomoci, nelitoval námahy a zapisoval si nejenom co sám viděl a slyšel, ale i každé jednotlivé slůvko, které mu bylo popřáno zaslechnouti z úst Anny Kateřiny.

Ježto Overberg byl srdce neobyčejně dobrého, bylo lze doufati, že na jeho přimluvu budou zmírněna muka, jež působilo Anně Kateřině zkoumání; než Bůh nechtěl, aby s kterékoliv strany byly kladeny překážky opatřením, která Klement August měl za potřebná, aby bylo odklizeny každé podezření o pravosti omilostnění Anny Kateřiny.

Člen lékařské rady a profesor von Druffel, učený a vážený lékař, byl mužem nezávislého smýšlení, jenž cvičeným zrakem důkladného badatele přírodního zkoumal zjevy na Anně Kateřině. Ani on, uslyšev o nich poprvé, neváhal pokládati je za klam a přetvářku; ale už první návštěva změnila jeho smýšlení. Nejen povaha ran a krvácení ho přesvědčily, že není ani pomýšlení, že by to byla přetvářka nebo působení jiné osoby, nýbrž více ještě osobnost a chování Anny Kateřiny, jež mu navždy vypudily z hlavy každyčkou myšlenku na lež a podvod. Jest hodno zmínky, že jako druzí lékaři Krauthausen a Wesener, také Druffel živě pocítoval, jaké bolesti působí Anně Kateřině ohledávání jejích ran, a že jeho přesvědčení o poctivosti a pravdivosti věci nepotřebovalo přísňných ustanovení, která v příčině zkoumání Anny Kateřiny učinila duchovní hlava, pokládajíc to za svou povinnost.

Veliký rozruch, který vzbudilo zkoumání, byl panu Druffelovi podnětem, že do Solnohradských Lékařsko-chirurgických Novin napsal dosti dlouhý článek, který podepsal svým jménem a ve kterém věrně a jasně vyličil svá lékařská pozorování na Anně Kateřině. Třebaže »prozatím zúmyslně upouští od jakéhokoliv *vysvětlování* těchto zjevů« (což by sotva byli strpěli vydavatelé lékařského časopisu, zvláště v oné době), přece si troufal na konec poznamenati: »Vůči těm, kteří tyto zjevy mají za podvod, budiž podotčeno, že duchovní vrchnost za zkoumání brala to v úvahu. Ale pak jest to podvod zvláštní a těžko odhalitelný.«

Panu von Druffelovi se přihodilo, co se přiházelo všem, kteří přicházeli k Anně Kateřině nebo se s ní stýkali, že totiž od Boha skrze jeho služebníci dostalo se mu milosti. Anna Kateřina totiž postřehla stav jeho duše i nebezpečí, které mu hrozilo co do víry. Již za první rozmluvy oznámila to Overbergovi, jehož si pan von Druffel jako duchovního přítele velice vážil, ponechávajíc mu na vůli, jak tohoto sdělení použije. Overberg byl překvapen a zdráhal se tomu uvěřiti; ale pan von Druffel sám, jemuž oznámil toto tajné sdělení, potvrdil slova Anny Kateřiny a dal jí nejneklamnější důkazy, na jak veliký prospěch byla její napomenutí.

Už dne 31. března vydal generální vikář von Droste do Dülmenu řadu písemných rozkazů a ustanovení, kterými se tam řídili do písmenky, a která jsou pamětihodným důkazem vzácné síly vůle, opatrnosti a prozíravosti tohoto neobyčejného muže, jehož použil Bůh, aby oslavil svou služebníci. První, co zřídil, bylo, že dülmenského děkana Rensinga* ustanovil mimořádným zpovědníkem Anny Kateřiny na dobu zkoumání a uložil mu za povinnost, aby co nejbedlivěji pozoroval veškeré její chování a dával o tom podrobné zprávy. Jemu se dostalo obšírného poučení tohoto obsahu: »Jest povinností duchovní vrchnosti vyzkoumati, pokud jest to arci možno, zda zevnější neobyčejné zjevy jsou způsobeny nějakou nemocí, nebo zda vznikly a jsou udržovány způsobem, který se vymyká oblasti přirozeného; nebo zda byly tyto zjevy úmyslně vyvolány a úmyslně se udržují. Tu pranic nezáleží na tom, co kdo o tom s o u d í, nýbrž jedině na tom záleží, s největší pokud možno jistotou vypátrati, co j e s t. — Podle toho jest nezbytně potřebí, aby nejen to, co se dosud dalo v duši a s duší (pokud arci to lze bez nejmenšího porušení sigilli Confessionis) a na těle a v těle Emmerichové, co nejpresněji a po-

* Děkan Rensing, podotkl, jest rozumný muž. Jemu a jenom jemu mohl jsem svěřiti zkoumání.

dle pouhopouhé pravdy bylo sepsáno a sem oznámeno, nýbrž jest také třeba, aby ode dne, kdy toto ustanovení se dostane do rukou p. děkana Rensinga, každá změna tělesná jakož i každický morální i fysický projev den ode dne byly zapisovány, a tento denník týden od týdne mně posílán. — Tímto se ukládá panu děkanu Rensingovi, co se týče duše. Po tělesné stránce ukládá se tímto panu děkanovi, aby řekl Emmerichové, že z poslušnosti k duchovní vrchnosti jest se jí podrobiti všemu, čeho pan Krauthausen uzná za vhodné zkusiti na vyléčení jejího těla. Vůbec jest třeba, aby Emmerichová neměla pokud možno ani potuchy o tom, že jest naším úmyslem ji zkoumati. Čím více věc bude tak zřízena, aby Emmerichová po lidském rozumu se musela domnívati, že nemáme jiného úmyslu než její uzdravení, tím lépe; ranám a známkám utrpení nebudiž přičítáno nejmenšího významu, jako by to byla zvláštní milost. V čím hlubší zapomenutí celá ta věc upadne, čím méně se bude o ní mluvíti, tím lépe.

Lékaři-chirurgovi Krauthausenovi bylo uloženo, aby pozoroval a zaznamenával všechny tělesné zjevy, neboť Dr. Wesener, poznamenává generální vikář, »psal zápis ze dne 25. března, a to stačí, abychom ho od zkoumání vůbec vyloučili, z toho důvodu, že jest velmi zaujat. Jak jsem se dohodl s členem lékařské rady panem von Druffelem, lze se na pana Krauthausena úplně spolehnouti co do ošetřování ran Emmerichové. Nikterak nedovolují, aby obvaz snímal nebo na něm třeba jen něco opravoval někdo jiný než on. Uvidí-li pan Krauthausen, že se toho jeví potřeba, pak ať jej sám sejme po čtyřech dnech, ale ihned po té ať přiloží nový.«

Věci, o nichž mu bylo týdně dávat zprávy, předepsal mu generální vikář do nejmenších podrobností.

Rensingovi bylo uloženo, aby řádnému zpovědníku Anny Kateřiny P. Limbergovi dal na srozuměnou, že jest příkazem duchovní vrchnosti, aby 1. co nejvíce se vystříhal, za svých povzbuzovacích rozhovorů obracet zřetel na utrpení nemocné, 2. byla-li by v ekstasi nebo po ní, aby nedával jí otázek o jejím vnitřním stavu nebo o tom, co jí snad právě přišlo na mysl; neboť to jest od této chvíle vyhrazeno jedině děkanu Rensingovi; 3. že jest jeho povinností panu děkanovi všechno oznamovati, co by mu Anna Kateřina ať v ekstasi ať po ní sama od sebe řekla.

Podávání pak tajných zpráv bylo uloženo Kláře Söntgenové; neboť »tato«, poznamenává generální vikář, »jest mi dokonale známa jako ro-

zumná a podvodu zcela neschopná osoba. Vyžádal jsem si od ní, aniž by děkan o tom věděl, zprávy, abych ze zpráv na sobě nezávislých tím spíše se dopídl pravdy.«

K písemnému rozkazu Kláře Söntgenové bylo připojeno napomenutí: »Tady si přeji všecko věděti, nikoliv toliko se domýšleti, dohadovati, nýbrž věděti. Neboť jenom to, co jistě vím, to má pro mne cenu.«

O sestře Anny Kateřiny byl vydán návod: »Rád ji sice u ní ponechávám. Ale kdyby si snad dovolovala jednati proti vydaným ustanovením, jest nevyhnutelno, aby byla na jisto a úplně odloučena od Emmerichové. Při tom poznamenávám, že jen tím, když se bude poslouchati do slova mých ustanovení, bude možno zabrániti opatřením, která by přišla z jiné strany a která by Emmerichové byla mnohem nepříjemnější.«

Na konec byl dán děkanu Rensingovi rozkaz, aby jménem duchovní vrchnosti dle určitých otázek vyslechl o Anně Kateřině všechny osoby v Dülmenu, Koesfeldu a Flamske, kněze, řeholnice i osoby světské, které k ní měly jakékoliv důvěrnější vztahy a tedy byly schopny, aby o její povaze a o jejím životě podaly spolehlivé zprávy.

Zavázání ran

Dne 1. dubna dal Krauthausen obvazy na ruce i nohy. Jeho zpráva generálnímu vikáři zní:

»Dle milostivě mi uděleného rozkazu omyl jsem teplou vodou ve čtvrtky (před nedělí Smrtnou) v 8 hodin ráno bývalé řeholnici z řádu svatého Augustina Kateřině Emmerichové známá, ssedlou krví pokrytá místa na obou rukou a nohou, jakož i na hlavě, a ihned po té otočil je obídnadly tak, že prsty na rukou i nohou nemají volného pohybu, a že tento obvaz nemůže býti ani posunut, tím méně sňat, abych toho nezpozoroval. Omývání, třeba že se dalo velmi pozorně a opatrně jemnou houbou, a ovažování způsobilo trpitelce velmi prudké bolesti a nepokoj, které trvaly asi 24 hodiny. Skončiv omývání, spatřil jsem na hřbetě obou rukou i nohou po vejčité ráně, asi půl palce zděli; rány na dlaních i na chodidlech byly menší; byly čisty a nebylo v nich pozorovati hnisu.«

Za několik hodin po obvázání ran přišel děkan Rensing a zastihl Annu Kateřinu, »ana pláče bolesti, která pro pálicí horkost v zavázaných ranách stává se jí zcela nesnesitelnou.« Když ji těšil, odpověděla:

»Ráda, velmi ráda snesu vše, jen když mi Pán Bůh propůjčí dosti sil, abych se nestála netrpělivou.«

Když však o nešporách jala se prožívat utrpení Kristovo, stala se muka její ještě prudší, i padl na ni převeliký strach, »že už toho nesnese a že nesmírnými těmi bolestmi bude stržena, aby porušila poslušnost, povinnou duchovní vrchnosti.«

Jenom slib děkanův, že on a ještě jiný kněz budou za ni ráno obětovati Mši svatou, aby jí vyprosili na Bohu potřebné síly, ji upokojil a ona odpověděla: »Nežádám si jiné milosti než této, a Bůh mi ji neodepře, když kněží se mnou budou o ni prositi.«

Noc na 2. duben byla nesmírně bolestná, že ze slabosti třikrát přišly na ni mdloby. Teprve ráno, když za ni byla sloužena Mše svatá, poulevilo se jí. Ale v ranách jí píchalo a pátilo bez přestávky dále a večer dne 2. dubna mohla děkanovi říci hlasem slabostí sotva slyšitelným jen těchto několik slov: »Už jsou tu zase lidé, chtějí viděti má znamení, jest mi z toho úzko; nemůžete tomu zabrániti?«

Tato slova se splnila dne 4. dubna; neboť přišel z Münsteru do Dülmenu francouzský vrchní policejní komisař Garnier, aby si vyžádal podrobných zpráv od děkana, lékařů a lidí, kteří se stýkali s Annou Kateřinou, a aby u ní samé vykonal úřední návštěvu. Za návštěvy dával Anně Kateřině rozličné otázky, a její odpovědi abbé Lambert mu psal francouzsky. Dotazoval se hlavně po tom, zda Anna Kateřina nemluví a neprorokuje o věcech politických. Po té poprosil Krauthausena, aby sňal obvaz s pravé ruky, by ránu shlédl na vlastní oči. Všecko chování Anny Kateřiny Garniera tak hluboce došlo, že po čtrnácti letech v Paříži ještě s velikou úctou a mocným pohnutím mluvil s Klementem Brentanem o této návštěvě.

O sněti obvazu čteme v denníku Krauthausenově: »Dnes, dne 4. dubna, na rozkaz pana policejního komisaře departementu Lippe bylo mi sejmouti obvaz na pravé ruce, a ostatní obvazy na levé ruce a na obou nohou sňal jsem o půl páté odpoledne. Prosáklou krví byly slepeny a na každou ránu přilepeny tak pevně, že mi trvalo hodně dlouho, než jsem je teplou vodou rozmočil a odvinul, a kromě toho, což bylo ještě horší, nemohl jsem trpitelky uchrániti velikých bolestí. Rány byly ještě v témž stavu jako 1. dubna. Ale obvazy, které jsem hned zase přiložil, nepřilepily se zase tak na rány, a aby bolesti trpitelčiny byly zmírněny, zakryl jsem rány náplastí.«

Než náplast položená na ránu ještě více stupňovala bolesti, už bez tak dosti prudké, a nezabránila, aby krev z ran nepronikala do obvazů. Už druhého dne (dne 5. dubna) byly obvazy zase tak prosáklé krví, že Krauthausen splnil prosby trpitelčiny a sňal náplast a přiložil nové obvazy z čistého suchého plátna. Když náplast byla sňata, nebylo viděti ani kapičky hnisu.

Druhého dne ráno opětně krev prosákla obvazy, a bolesti přibývalo ustavičně. Až do 7. dubna stupňovaly se tak, že Anna Kateřina prosila lékaře Krauthausena úpěnlivě, aby obvazy sňal s rukou i nohou, ježto se cítí neschopna, muka ještě dále snášeti. Lékař si netroufal bez výslovného svolení z Münsteru vyhověti této prosbě, zamýšlel požádati o to písemně; ale ještě večer téhož dne přišel zase do Dülmenu sám generální vikář se svými průvodci.

Když se Krauthausen zdráhal, Anna Kateřina nemohouc se dovolati pomoci, umínila si, že ještě jeden den to strpí, i dostalo se jí po té ve vidění poučení, aby dala pánům, kteří vykonávají zkoumání, na uvážanou, že přece si nežádá ničeho od světa, ani peněz ani slávy, nýbrž jediné že si přeje, aby měla skrytý a tichý život, aby proto nepodrobovali její trpělivosti takové zkoušce; neboť to by bylo pokoušení Boha, ježto její muka stala se jí už nesnesitelnými. Když po té dala toto Overbergovi na uvážanou, překvapilo ho to zprvu, ježto po zkušenostech ze své první návštěvy právem se u ní nadál poslušnosti bez odmluvy; než Anna Kateřina rozptýlila jeho rozpaky, oznámivši mu, že jí bylo přikázáno toto prohlášení, ale zároveň že byla poučena, aby děj se co děj trpěla všechno, čeho by na ní žádala poslušnost. Jak velice byla poslušna tohoto pokynu přes všechna utrpení, to uvidíme jasněji a jasněji v dalším postupu zkoumání.

Generální vikář a jeho průvodčí přijdou podruhé do Dülmemu, dne 7. dubna 1813.

V protokolu, sepsaném o této druhé návštěvě, čteme:

Ve středu dne 7. dubna okolo šesté hodiny večerní odebrali se podepsaní do domu, ve kterém bydlí Emmerichová. Výraz nemocné v obličejí nezdál se změněn. Pan Krauthausen sňal obvazy s rukou i nohou. Bylo třeba, aby obvíněk na onom místě, kde se stýkal s ranou, při každém otočení a v každé poloze byl namočen, aby byl sňat s bolestmi co

nejmenšími, tak byl prosáklý tmavočervenou krví. Když ob vaz byl sňat, pravila nemocná, že cítí ve svých ustavičných bolestech poulevení. Rány vesměs jeví se čisty. Ukázalo se, že ani nehnisají ani se nezapaľují. Kromě nářku na velmi veliké, nesnesitelné bolesti, které má z přiložených obvazů a pro ně, zračila se v obličejí za rozmluvy taková spokojenost a přívětivost, jako za první návštěvy.«

Za poslední rozmluvy, kterou měl Klement August s Annou Kateřinou za přítomnosti Overbergovy, prosila ho, »aby povážil, jak jest jí přece krušno, dávatí se teď tak prohlížeti, ježto vždycky byla tak plachá.«

Také se vyjádřila, že její utrpení vyrušuje jí v modlitbách. V těchto dnech měla prý tak málo útěchy; bylo prý jí bojovati nejen s netrpělivostí, ale dokonce i s nelibostí vůči těm, kteří rozhlásili to, co na ní bylo pozorováno; že prý ví, co pravili. Ale že jest spokojena vůlí Boží.

Overbergovi svěřila se ještě s obavou: Její stařícká matka by mohla se dověděti, že jest zkoumána, a jsouc už věku tak pokročilého, snad by z toho zemřela. A když se jí otázal: »kolikrát přece zapomněla na Boha«, mlčela chvílečku a po té odpověděla: »Za ten týden* vícekrát než jindy za celičský rok.« Krátce před rozloučením řekla mu: »Ach, jak si přeji zemřítí!« A na otázku: »Nemůžete už tedy dále snášeti utrpení?« odpověděla: »Ach pro to ne!« »Její pohled«, píše Overberg, »ukazoval mi dost jasně, proč si tak toužebně přeje smrti.«

Také za této druhé návštěvy byl dojem, který na duchovní vrchnost učinilo chování Anny Kateřiny, velmi uspokojivý. Generálnímu vikáři líbilo se zvláště, že ho tak snažně prosila, ať zabrání, by jí nenavštěvovali zvědavci.

»Emmerichová«, psal 9. dubna Rensingovi, »děkovala mi tak vroucně, že jsem učinil opatření, aby návštěvy byly omezeny, a tak snažně mě prosila, aby toho bylo přísně dbáno, že i kdyby nebylo mnoha jiných důvodů, které se týkají smýšlení Emmerichové a které žádají zmírniti její utrpení a vyrušování, to by mi stačilo, abych učinil tato opatření. Takovým lidem (ať duchovním či světským), kteří jsou tak dotěrní, že přes její opětovné námitky stojí na svém, radě ukázati toto ustanovení. Taková ať též zvedí, že sice Emmerichová jest tak poslušná, že svolí ke každé návštěvě, kterou Vy dovolíte, ale že by bylo nespravedливо, proti její vůli jí takové návštěvy vnucovati.«

Svou spokojenost s děkanem samým vyjádřil Klement August pí-

* Myslí týden, kdy tolik trpěla od obvazů. Slova Overbergova.

semně těmito slovy: »Vaše počínání ukazuje, že jsem učinil velmi dobře, zasílaje své rozkazy Vám a nikomu jinému.«

Sotva v poledne dne 8. dubna Klement August a jeho průvodčí odešli z Dülmenu, Anna Kateřina, už bez tak velmi zeslabená četnými a konce neberoucimi řeči obou posledních dní, jala se prožívatí muka Kristova a slavnost připadajícího svátku Sedmiboletné Matky Boží. O nešporách vyřinulo se z ran trnové koruny tolik krve, že splývala po tváři a dokonce i prosákla rouškou, kterou byla ovázána na hlavě. V toto utrpení pohroužena, poprosila, aby jí zavolali děkana, ježto jí byla ohlášena návštěva prefekta departementu, která arci za takových okolností bývala by jí byla velmi obtížna. Když se jí děkan otázel, obává-li se, že by jí snad dával otázky, na které by neuměla odpověděti, odvětila: »Nikoliv, pro otázky, které mi dávají, ještě nikdy jsem nebyla znepokojena, neboť v tom spoléhám na to, co Spasitel slibil svým mučedníkům, že nepotřebují se starati o to, co by mluvili, neboť to on jim vnukne.«

Děkan také zpozoroval, že bolestí se jí křivil obličej, kdykoliv se zátylkem hlavy dotkla podušky, o kterou se opírala jen rameny, tak že by byl mezi hlavou a poduškou ruku prostrčil. Lékař Krauthausen oznamuje o těchto dnech rovněž: »Ve tři čtvrti na dvě, když před tím asi tři hodiny si nařikala na prudkou horkost a bolest v hlavě, shledal jsem, že její šátky na hlavě i na krku, jakož i obličej, na mnoha místech jsou zbroceny krví, která s čela stékala po obličejí. Smyv krev s čela i s obličjeje, zpozoroval jsem na čele přemnoho díreček, ze kterých na mnoha místech znovu se prýštila krev. V noci s 8. na 9. krvácely rány na rukou i nohou velice, a také ještě dne 9. celý den. Večer v 8 hodin shledal jsem puls tak nepatrným a slabounkým a Annu Kateřinu vůbec tak mdlou, že jsem měl veliké starosti o její život.«

Podobnou zprávu čteme též v denníku děkana Rensinga devátého dubna: »Navštíviv ji v pátek dne devátého o půl dvanácté, polekal jsem se; neboť ležela tak vysílena, pobledlá a sobě nepodobná, jako umírající, jenž pracuje k poslední hodině; ale jakmile jsem na ni promluvil, podala mi ruky a hlasem sotva slyšitelným nařikala si na prudké bolesti v ranách. Rány na nohou krvácely tak silně, že se prostěradlo zabarvovalo krví. Také pravila, že její nemocná sestra v noci soslábla tak, až se už obávala, že bude třeba zavolati zpovědníka; to mě, podotkla ještě Anna Kateřina, sklíčilo tak, že jsem si Pánu Bohu velmi vroucně posteskla do své bídý, a prosila jsem ho úpěnlivě, aby pomohl sestře. Hned po té po-

cítila úlevu, a uklidnila se a z toho jsem měla takovou radost, že pro radost jsem zapomněla vlastních bolestí. A vskutku, její sestra byla zase s to, aby konala své práce.«

Nové návštěvy / Svědectví lékaře protestanta

Zákaz návštěv zvědavců, který vydal Klement August na úpěnlivé prosby Anny Kateřiny a který později často obnovoval, nezabránil všem návštěvám zvědavců, jak toho trpitelka velmi potřebovala; neboť ježto se rychle roznesla zpráva o zkoumání, byl nával stále větší. Přicházeli dokonce mnozí, kteří se nedávali odbýti a kteří předstírali důvody, jimž povolenost děkanova neodporovala, jak bylo žádoucí; tak zvláště lékaři a lidé z vyšších stavů, kteří si osobovali právo na prohlídku ran. Rensingovi bylo do denníku zapisovati stále a stále se opakující stížnosti a prosby, kterými Anna Kateřina ho zapřísahala, aby nikoho k ní nepouštěl. »Nedbejte přec toho«, řekla jednou, »když někdo se proto na vás zaškaredí; Bůh vám odplatí lásku, kterou mi tím prokážete.«

Prohlížení jejich znamení bylo jí mnohem trapnější než bolesti, které jí způsobovaly rány, a Rensingovi bylo jí stále konejšíti poukazováním, že si může takovým odříkáním získati nových zásluh před Bohem. Než bázeň z návštěv ji neopouštěla, a návštěvy ji vyrušovaly dokonce i z vidění, kterými Bůh ji posiloval a utěšoval. Vyznala Rensingovi, že už třikrát se modlila o trpělivost, aby vytrvala, a že pokaždé jí Bůh dal tuto odpověď: »Máš dosti na milosti mé!« »Ale«, podotkla ještě, »čím dál tím více se sama sobě hnusím pro rozruch, který všude široko daleko budím: než utěšuji se tím, že sama nemám na tom viny.«

Dne 13. dubna vypravuje deník Rensingův: »Dnes ohlásila se návštěva, které nebylo lze odbýti žádnými námitkami, doktor Ruhfus z Gildhausu v hrabství Bentheimském. Žádal přístupu k ní, a neodešel dříve, dokud jsem mu neslibil, že se tedy optám nemocné, odhodlá-li se přijmouti jeho návštěvu. S počátku se z toho právě neradovala a nesvolovala k tomu; ale když jsem jí dal na uváženou důvody, z kterých jsem si přál, aby nezamítla této prosby lékaři protestantu, řekla, že jest se vším spokojena, co uznám za dobré, a tož jsem poslal pro pana doktora. Choval se neobyčejně skromně. Požádal, aby mu ukázala rány, vyptával se na všechno, co se mu zdálo za těchto okolností prospěšným, a odcházeje, nejen že poděkoval nemocné za její laskavost, nýbrž vyjádřil

se o tomto zjevu způsobem, který jest ke cti jeho smyslu pro pravdu. Solva jsme vyšli z jizby, řekl mi: „Co jsem spatřil, budí úžas. Není ani pomyslení, že by tu byl podvod, to praví náboženské smýšlení té osoby, rysy jejího obličej, v nichž tak zřetelně se poznává zbožná prostota, upřímná bázeň Boží a radostná odevzdanost do vůle Boží; to posléze praví, aspoň znalci, povaha ran samých. Přirozené utvoření ran imaginací, indukci, analogii, nebo čím by je kdo ještě vysvětloval, není jistě možno. Dle mého mínění jest to nadpřirozené.“ Pokládal jsem za důležité ve svém denníku zaznamenati tento úsudek znalce jistě nestranného, a to, pokud mi to bylo možno, vlastními slovy pana doktora, a tím spíše, že tento pán, dříve než na vlastní oči spatřil tento vzácný zjev, v hospodě si tropil z něho posměšky.«

Ježto lidé, kteří zpravidla byli okolo Anny Kateřiny, neměli hrubě porozumění pro její mimořádné stavy, a ježto nikdo ji nestál po boku, aby ji chránil a bránil, když se na ni hrnuli zvědaví návštěvníci, stávalo se nezřídka, že drzá a nerozumná všetečnost dávala jí otázky, na které nemohla ani nechtěla odpovídati. Než to nevadilo, aby každého nahodilého slova, které Anna Kateřina ve stavu jasnozření pronesla, nechtyli se jako domnělé odpovědi a neroznášeli ho lehkomyšlně, z čehož v malém městečku rodily se pak nejzmatenější řeči. Když jednou Rensing na to upozornil Annu Kateřinu, použila toho, aby si na něm vyprosila bezpečné zbraně v dotěrném otazování. »Prosím vás, řekla Rensingovi, zakažte mi pod poslušností, abych nedávala odpovědi na žádnou zvědavou otázku navštěvujících mě osob, a kdyby to byl třeba můj zpovědník nebo některá z mých bývalých sester, pak budu i ve mdlobách mlčeti na takové otázky. Pak jistě nikdo neřekne, že prý jsem řekla ve mdlobě, že ten nebo onen jest také v Očistci, nebo onen zas v Nebi, a sám Bůh ví, co všechno prý jsem řekla.«

Vůči svému pravidelnému zpovědníku nepotřebovala arci této ochrany, neboť jeho církevní představení mu přísně zakázali, aby nedával otázek Anně Kateřině, jest-li v ekstasi. A jak věrně se tím spravoval tento svědomitý muž, o tom podává zprávu Rensing těmito slovy: »Anna Kateřina mi vypravovala, že předešlé noci zase přišly na ni mdloby (byla v ekstasi) a že to také řekla svému zpovědníku, P. Limbergovi. Než on jí odvětil, aby raději o tom už nemluvila, že prý jest to proti vůli duchovní vrchnosti. Má-li snad něco z toho oznámiti, nechť prý si o tom promluví se mnou. — To mi bylo, podotkla, velmi milo;

neboť kdyby se mě byl vyptával, neměla bych už k němu náležité důvěry jako k svému zpovědníku, ježto by nebyl poslušen duchovní vrchnosti.«

Poslední dni pašijového týdne a Velikonoce

Anna Kateřina se chystala, že na Zelený Čtvrtek přistoupí k velikonočnímu Přijímání. Jako vždycky, už mnoho dní před tím pronikala jí žhavá touha po Nejsvětější Svátosti. Od té doby, co se jí dostalo zevnějších znamení, úplně pozbyla schopnosti, přijímatí pozemskou stravu; teď připravujíc se na svaté Přijímání, měla pocit tělesného hladu po Chlebě Života. A tak všecka pohroužena v rozjímání této Milosti, volávala hlasitě: Mám hlad! Mám hlad! Ti, co byli okolo ní, brali tyto výkřiky doslovně, a rodná sestra nalila do úst Anně Kateřině, jež jsouc ve vidění necítila, co mimo ni a kolem ni se dělo, dvě lžíce šťovíkového odvaru, což však okamžitě zvrhla s velikou nevolností. Bylo jí z toho tak zle, že lékař sám zavolal abbé Lamberta, aby kněžským požehnáním ji zase posílil. Pravda, všichni, kdož byli okolo ní, věděli, že po každém požití pokrmu následuje vždycky zvracení, než ani lékaři ani zpovědník ani sestra neušetřili trpitelky ustavičných pokusů vpraviti do ní nějakou potravu. Tak vypravuje také Krauthausen dne 11. dubna: »Na mé domluvy dvakráte v rozličných dobách pozřela po polévkové lžici masité polévky, ale také pokaždé, sotva to vzala do úst, už to zvrátila.«

Den před tím rovněž na jeho poručení dali jí několik kapek vína, ona je však právě ta rychle zvrátila. Dne 14. dubna, ve středu před Zeleným Čtvrtkem, měla to zkusiti s rybí a vodovou polévkou; »ale«, dosvědčuje Krauthausen, »její žaludek toho nesnesl, a hned v zápětí to zvrhla.« Ale přijavši Tělo Páně, byla tak posílena, že každého, kdo ji spatřil, až zarazilo, jak velice se změnila. A děkan přišed v poledne na návštěvu, zastihl ji arci velice slabou, ježto kříž na prsou od včerejška stále ještě krvácel, ale přece aspoň mu oznámila, že teď, když se jí dostalo takové útěchy, jsou její bolesti snesitelnější. Předěšlé noci vymodlila též Kláře Söntgenové, na smrt nemocné, uzdravení.

Třebas však silou svatého Přijímání muka stala se snesitelnějšími, přece jich neubývalo; naopak, spíše jich stále přibývalo a k večeru na

Zelený Čtvrtek byla tak hrozná, že se jí zdálo, jak pravila, že by teď zemřela bolestí, kdyby mohla zemřít.

»V noci na Veliký Pátek«, dosvědčuje Rensing, »asi v jedenáct hodin, začaly všechny její rány krváceti, a krvácely velice ještě v osm hodin ráno, když jsem ji navštívil. Zvláště z rány v boku vyteklo tolik krve, že mě až hrůza obešla, když jsem spatřil prádlo jako v krvi namočené. Na otázku, jak ztrávila předešlou noc, odpověděla: »Noc mi nebyla dlouhou, neboť hodinu od hodiny jsem rozjímal, co trpěl náš Spasitel této noci. To mi poskytlo útěchy, ach, jak sladké útěchy. Též přišly na mne maličko mdloby, a tu se mi zdálo, že bych se přece mohla modlití, aby mi byla odňata znamení, ale bolesti bych si podržela.«

Rozjímání hodin utrpení bylo Anně Kateřině viděním a zároveň spolutrpením; proto těchto dnů byla ustavičně v mukách opravdu nevýslovných. Každický nerv jejího těla až do konečků prstů, jak vyznala, zachvíval se bolestí, a až přes půlnoc velikonočního Hodu Božího, dne 18. dubna, ležela v nesmírném žáru horečky bez úlevy. Teprve o třetí hodině ráno jí horečka polevila.

Na Bílou Sobotu rány nekrvácely. Toho dne shledal ji děkan velmi slabou a vysilenou; duchovní domluvou posílil ji až tak, že mu odpovídala na některé otázky. Tak na otázku, za koho se zvláště modlila k Bohu v posledních dnech, odvětila: »Za ty, kteří se do mých modliteb poroučejí, a zvláště za hříšníky, kteří ještě nepoznávají, v jaké jsou bídě. Sama za sebe se modlím: Pane, buď vůle Tvá! učiň se mnou, jak se Tobě líbí, ale dej mi také milost, abych to snesla a nezhřešila. Jindy bývala jsem v pašijovém témdni a o svátcích velikonočních vždycky tak ráda v kostele; ach, tu mi bývalo v kostele tak blaze, když jsem tak na vlastní oči viděla vše, co nám připomíná smrt a zmrtvýchvstání Spasitelovo. Teď tu ležím; ale i to jest vůle Boží, a tak jest to také dobře a těší mě, že jest tomu tak.«

V Pondělí velikonoční, poznamenává Rensing, nalezl jsem ji neobvykle veselou. Také Krauthausen poznamenává si tohoto dne: »Dne 19. celý den byla tak veselá a vedlo se jí tak dobře, jak tento měsíc dosud ani jednou nebylo zpozorováno. Ale přece nepožila ničeho jiného než polovičku uvařeného jablka, z něhož však vyssála jenom šťávu, a dva doušky vody.«

Když se jí děkan ptal, proč jest tak veselá, odpověděla: »To věším útěše, již jsem nalezla v rozjímání o zmrtvýchvstání Páně. Necítím

teď ani hladu ani žízně, ale nevím, co Bůh se mnou zamýšlí. Už před několika dny se mi zdálo, že bylo několik pánů u pana generálního vikáře a že byla řeč o mně. Zvláště jeden pán hovořil o mně, i ukazuje se mi, že se také přijde podívat na má znamení.«

Takéna Zelený Čtvrtek po svatém Přijímání řekla: »Po Velikonocích čeká mne nový nepokoj; jistě zas něco se mnou začnou.«

Poznáme, že také teď Anna Kateřina viděla tak správně, jako dne 27. března a 15. dubna, v kterýchžto dnech byla řekla Rensingovi: »Jest mi velice teskno, poněvadž budu ještě více trpět od pánů pro své rány.«

Dne 13. dubna dostalo se děkanu Rensingovi od generálního vikáře pokynu, aby se poohlédl po ženě dobré pověsti, jež by byla u Anny Kateřiny dvě neděle bez přestání ve dne v noci, všechno pozorujíc a svědomitě Rensingovi oznamujíc.

»Ale myslíte-li«, poznamenal ještě generální vikář, »že vskutku naleznete takovou osobu, rače se dříve Emmerichové otázali, zda s tím souhlasí, a říci jí, aby byla přesvědčena, že přikázal-li bych něco, co jest jí obtížno a nepříjemno, činím to jenom proto, že to pokládám za naprosto nezbytno, za svou povinnost, a abych ji ušetřil větších nepříjemností, a že ostatně takové věci činím s těžkým srdcem.«

V Úterý velikonoční, dne 20. dubna, přišel zase do Dülmenu sám generální vikář s Overbergem. Co se sběhlo o této třetí návštěvě, to uvádíme doslovně z vlastnoručních záznamů generálního vikáře v následujícím.

Třetí návštěva generálního vikáře Drosta s Overbergem

(Z úřední zprávy generálního vikáře)

»Dne 20. dubna 1813 odebrali jsme se, pan Overberg a já, zase do Dülmenu a dorazili jsme tam asi ve dvě hodiny odpoledne. Ještě nebylo ani po jídle, přišel k nám jakýsi lékař ze Stadtlohnu, jehož jméno mi není známo, a prosil mě, abych mu dovolil prozkoumatí stav Emmerichové. Myslím, že děkan mu toho dosud nechtěl dovoliti. Ježto pokládám za prospěšno, aby lékaři zkoumali zvláštní zjevy na těle Emmerichové, a ježto tak jako tak bylo třeba, abych si ještě jednou dal ukázati všechny rány, slíbil jsem lékaři, že ho vezmu s sebou. Když už jsme od-

cházel, doslechli jsme se, že jest v městě ještě jeden velmi obratný ranhojič z Gescher (jehož jména jsem také zapomněl), jenž velmi toužebně si přeje rovněž zkoumati zjevy na těle Emmerichové. Pomyslí jsem si : o lékaře více nebo méně, toť docela lhostejno, když přece jest třeba, aby všechno bylo ohledáno. Teď také přišel děkan a pan Krauthausen. Ale poprosil jsem děkana, aby pannu Emmerichovou na tuto návštěvu napřed připravil, věda dobře, že návštěva cizinců jest jí velmi nepříjemna. Také pan Krauthausen šel před námi; brzy po nich šli jsme my, oba lékaři, pan Overberg a já, a přišli jsme k panně Emmerichové po čtvrté hodině. Ležela jako obyčejně v posteli.

»Nyní bylo všechno ohledáváno. Na hlavě nebylo krve, jen několik skvrnek jako po bleším štipnutí. — Rány na rukou a nohou, nahoře na hrbetě jakož i dole, na dlaních a chodidlech, byly jako obyčejně; než myslím, žestroupek na pravé ruce byl protržen vyprýšтивší se krví. Ježto za tohoto svého pobytu v Dülmenu jsem několikrát navštívil pannu Emmerichovou, nepamatuji se už dobře, shledal-li jsem to za své první návštěvy nebo za některé pozdější. Stroupek na levé ruce prohlížel jsem zvětšovací sklem, i shledal jsem, že jest tenounký, a as takový, jakým se jeví pod takovým sklem drsná nebo pro četné záhyby nerovná pokožka. Za tohoto svého pobytu v Dülmenu prohlížel jsem jednou také ránu na dlani tuším levé ruky zvětšovací sklem, a v zaschlé krvi upozoroval jsem prohloubeninu, díru jež měla tvar úzkého oválu.

»Kříže na prsou tentokráte nekrvácely, ale krví, která prosvítala skrze pokožku, byly načervenalé přibarveny. Zvětšovací sklem jsem prohlížel nejen kůži, na které jsou čárky křížů, nýbrž i kůži kolem nich, i viděl jsem jasně, že nikde není na kůži nejmenšího zranění; a pokožka na čárkách křížů, jakož i kůže dost daleko kolem nich, byly úplně stejny a pod zvětšovací sklem jevíly se oku poněkud jako šupinaty.

»Temnou skvrnu pod kříží ohledal jsem sklem; ale určitý tvar, totiž takový, který by bylo lze popsati, se neobjevil. Poněkud výše zdála se barva bledší, a nedaleko od středu úplně mizela; dolů byla skvrna nejdelší a nejširší.

»Rána na pravém boku nekrvácela, avšak nahoře byla částečně zakryta zaschlou krví, a od zdola nahoru jevílo se na ráně stínování, jako podběhlá krev, která není nahromaděna pod samou pokožkou.

»Bezkrvné místo prohlížel jsem zvětšovací sklem, ale nenalezl jsem poškozené kůže; než možná že kůže na tomto místě byla přece trochu

načervenala. Nevzpomínám si na to už jasně. Když panna Emmerichova svolila*, dal pan Krauthausen na ránu levé ruky náplast, totiž cupaninu, potřenou mastí, jež se skládala z proskurníku lékařského (Althaea offic.) a z digestivu a přes ni přilep; to bylo asi v šest hodin večer. Neklamu-li se, už večer, když jsem ji ještě navštívil, naříkala si, že tato rána ji bolí více než ostatní.

»Dne 21. dubna kolem osmé ráno přišel ke mně pan Krauthausen, i šli jsme spolu k panně Emmerichové. Pan Krauthausen sňal náplast, položenou na ránu ruky, aby se podíval, co jest s ránou, ježto nemocná si naříkala, že v ní měla neobyčejné bolesti a že v noci nespala. Struparci byl stržen s náplastí; než myslím, že nebyla stržena všechna zaschlá krev kolem rány; ale rána byla čista, a nebylo viděti ani známky hnisu, nýbrž jen krev a jak se zdálo vlhkost z vody. Přemluvili jsme nemocnou, aby trpěla náplast na téže ráně ještě do večera, slibující jí, že večer, bude-li pak ještě cítiti takové bolesti, nadobro ji sejmeme.

»Poprosil jsem pana Krauthausena, aby nemocnou naklonil poněkud na levý bok, abych viděl ránu na pravém boku v lepším světle než včera. Potom jsem prohlížel tuto ránu ještě jednou zvětšovací sklem, a nepozoroval jsem na ní valných rozdílů, leč jediné toto: že stínování nad ranou, které se jevílo jako místo podběhlé krví, nebylo už tak načervenale. Vpravo nad ranou směrem k jejímu súžení postřehl jsem pod zvětšovací sklem několik nesouvislých, krví zalitých trhlinek; neřeknu: jako škrábnutí jehlou nýbrž spíše: jako když křehká kůže zde onde popraská.

»Kříže na prsou byly krví zrudlé. Dal jsem nahoře krev smýti, zase jsem prohlížel zvětšovací sklem a najisto byl bych zpozoroval, kdyby tu kůže byla poraněna, a také teď bych si na to vzpomněl, ale vedle kříže nalezl jsem čárku, která se zdála býti žlábkem naplněným krví. Vpravo nad levým břevnem hořejšího kříže nalezl jsem právě takové trhlínky, jaké jsem zpozoroval nad ranou v boku.** Dotazoval jsem se, zdali se snad nepoškrábala špendlíkem, kterým si spíná šátek kolem krku pře-

* Overberg vyjadřuje se ve svých záznamech takto: „Ohledavše rány, otázali se jí lékaři, souhlasí-li, aby na jedné z ran byl učiněn pokus, ji zahojiti. Řekla, že docela souhlasí. Hned dala náplast na levou ruku.

** Tu jest mi podotknouti, že si na to kolikrát vzpomenu tak živě, jako bych to vskutku viděl; tu arci mohu říci: „tak to bylo“; avšak někdy není představa tak živá, nýbrž cítím, že to jest pouhá vzpomínka; tu by se arci přičilo mému citu pro pravdu, kdybych řekl: „tak to bylo“. A tady právě neměl jsem představy dosti živé, pročež jsem se takto vyjádřil. Kl. Dr.

hozený; ale nemocná řekla, že zapíchne vždycky špendlík tak, aby hrot vyčníval (jak to udělala také teď za mé přítomnosti).

»Nyní zase byla výše vzpomenutá náplast přiložena, jak výše poznamenáno, a to na tutéž ránu. Tohoto dne navštívil jsem nemocnou několikrát, ale nalezl jsem ji pokaždé v témž stavu. Když za tohoto svého pobytu v Dülmenu prohlížel jsem rány, buď některou zvláště nebo několik zároveň, nalezl jsem pokaždé na ranách rukou i nohou, a to na ranách rukou na jejich hřbetu, kolem nich, jak se mi zdálo, slabý zápal. Také pan Krauthausen řekl, že to tak bývá vždycky.

»Kolem poledne uvedl jsem k ní na jeho naléhavé prosby pana Schwelunga z Münsteru, když svolila, ježto jsem jí řekl: že to jest velmi hodný člověk a že ani nežádá spatřiti rány v boku ani křížů na prsou, ano, jak myslím, ani ran na nohou.

»Kolem šesté večer šli jsme pan Krauthausen a já, opět k ní; odpoledne, nemýlím-li se, chvíličku zdřímala. Náplastí na levé ruce prosvítala vsáklá krev; byla sňata a byla zbarvena krví. Rána tedy zatím krvácela, neboť i když třeba ráno tenký stroupek a zaschlá krev kolem rány nebyly zcela strženy zároveň s náplastí, sotva by byl takový ždíbeček zaschlé krve způsobil takovou změnu v náplastí. Myslím, že také svrchní rána na pravé ruce krvácela. V ráně na levé ruce nebylo ani stopy po hnisu. Ježto nemocná si nařikala na bolesti, nedali jsme už podle svého slibu na ránu náplastí. Jednali jsme s nemocnou tak šetrně, domnívajíce se, že nemáme práva trápiti osoby, které v ničem nelze ani nejmenšího vytýkati.

»Kdybych jí byl chtěl poroučeti, byla by jistotně všechno trpěla; ale bála se, že upadne v netrpělivost, i myslím, že neměl jsem práva na takové rozkazy. Večer si nařikala nemocná na bolení hlavy, a myslila, že hlava bude krváceti.

»Dne 22., kolem osmé ráno, přišel na mou prosbu pan Krauthausen ke mně, když už byl před tím u Emmerichové a ona byla řekla, že myslí, že hlava už krvácela nebo krvácí. Pan Krauthausen nesňal ještě šátku, který má nemocná okolo hlavy, aby se podíval. Šli jsme tam tedy společně. Nemocná, nemýlím-li se, této noci spala nějakou hodinku. Shledali jsme, že krev s čela zpod šátku splývala po nose, ale teď byla uschlá. Sňali jsme jí čepec a šátek, jež měla kolem hlavy; tu nalezli jsme také vzadu na čepci dosti veliké krvavé skvrny; zvláště na pravé straně hlavy v krajině spánkové ve vlasech i v čepci tlustý krevný koláč.

»Ohledati body pod vlasy, z nichž prýští krev, nebylo dosud možno,

kromě jiných příčin zvláště také pro její husté vlasy. Teď, ježto k tomu svolila, byly jí vlasy ostříhány, pokud to bylo možno, ale kolem hlavy bylo jí ponecháno tolik vlasů, aby prýstící krev nevnikala přímo do čepce a do ložního prádla. To si výslovně vyprosila, aby udržela čistotu.

»Pan Krauthausen smyl teď krev s nosu a s čela a podle něho bylo zřetelně a pouhým okem viděti několik krvavých skvrn dolů, až do půl čela a nahoru až mezi vlasy nad čelem. Skvrnky byly zvěci pepřového zrnka, některé menší, některé větší; zdálo se, že jsou nepravidelně rozděleny. Prohlížel jsem je zvětšovací sklem, a zvláště v jedné z těchto skvrn či krvavých stop (které jsou, nemýlím-li se, dírkami, a nemají tvaru, který by měly, kdyby byly napíchnuty nejtencejší jehlou) spatřil jsem ještě čerstvou krev a rovněž tak jsem viděl zřetelně, že jest to díрка.

»Než jsme odešli, řekla mi nemocná, že byl u ní nějaký člověk z Münsteru, že se odvolával na dovolení děkanovo, ale že neví jistě, jest-li to pravda. Když pak, vyptav se na tu věc, jsem jí vzkázal, že děkan dovolil tuto návštěvu, spokojila se, ale děkovala mi ze srdce za omezení návštěv, i prosila mě, abych návštěvy přísně zakázal. Rozmlouval jsem s ní o tom a o svém zákazu, aby neukazovala ran v boku, na prsou a na nohou, chtěje ji pak připravit, aby tyto rány ukázala nahoře jmenovaným lékařům ze Stadtlohnů a Gescheru, kteří chtěli zase přijíti za čtrnáct dní; ale tu řekla velmi určitě: »Nikoliv, ti jich neuvidí podruhé!«

»Bylo třeba, abych tentokráte já prohlížel rány a znamení tak podrobně, ježto pan Krauthausen zvětšovací sklem ničeho neviděl.

»Odcházej, řekl jsem jí žertovně: »Budete-li chtít umřít, vzkazte mi to napřed!«; načež odpověděla: »Ano, vzkážu Vám!«

Potud zpráva generálního vikáře.

Trpitelce nebylo právě do žertu. Událostmi těchto dní byla umořena na smrt. Ale její trpělivosti a stálosti neubýlo, tak že Klement August pod dojmem míru a klidu její silné duše zapomínal asi, jaká muka bylo jí snášeti.

Tato třetí jeho návštěva byla mu podnětem, že francouzskému generálnímu policejnímu komisaři dal toto úřední prohlášení o Anně Kateřině: »Panna Emmerichová přeje si toho jediného, aby byla světem zapomenuta, aby nerušeně se zabývala tím, co ji samotnu zajímá. Nežádá ničeho, ano nepřijímá zhola ničeho. Přeje si, aby se o ní ani nemluvilo.

Jsem skoro přesvědčen, že svět brzičko ji pustí z mysli. Ačkoliv nepozorují ani stínu podvodu, budu přece mít na ni bedlivý pozor.

Lékař Krauthausen a děkan Rensing pozbývají trpělivosti

Ježto výsledek tak důkladných a přesných pozorování generálního vikáře souhlasil s ustáleným už přesvědčením lékařů, že rány ani nemohly být uměle způsobeny ani nemohou být uměle udržovány, oddal se děkan Rensing bezpečné naději, že teď bude zkoumání jistě prohlášeno za ukončeno. Ještě více se na to bezpečil Krauthausen, jenž se též právě rozhodl, že ji už nebude navštěvovati. Byv dříve lékařem klášterním, poznal Annu Kateřinu a její společnost tak dokonale, že mu ani ve snách nepřišlo pomýšleti na podvod nebo klam. Z úcty ke generálnímu vikáři vzal si na starost lékařské ohledání a psaní denních zpráv. Rány byly mu nespornou, jistou skutečností, které si arci dle svých lékařských zkušeností a vědomostí neuměl vysvětliti, ježto rány nejen že vzdorovaly jakémukoliv působení léků, nýbrž i denně jsouce prohlíženy jevily příznaky, které mu nedovolovaly, aby je pokládal za přirozený způsob nemoci. Den ode dne pozoroval neobyčejná muka, která Anně Kateřině působily její rány, a právě proto jak jeho jistému přesvědčení o její nevině, tak i jeho vrozenému soucitu se přičilo, viděti, jak ubohá ještě dále jest podrobována trýzním zkoumáním. Kromě toho nemohl, právě tak jako doktor Wesener, ujíti projevů politování od druhů svého stavu, že se mu nedaří odkrýti podvodu; a tak se skoro rozhněval na Annu Kateřinu, že neuměla rozrušujících znamení lépe ukrýti a tak se vyhnouti zkoumáním, které jemu samému působilo jen námahu a mrzutost.

Ježto generální vikář odešel z Dülmenu, nic určitého neporučiv, Krauthausen nečekal ani dalšího rozhodnutí, nýbrž zaslal poslední zprávu ze dne 26. dubna, prohlásil, že se pokládá za sprostěna úkolu, který mu byl uložen. Rozhodnutí tak rychlé, kterého by si byl toužebně přál i Rensing, nebylo však generálnímu vikáři přes jeho bedlivé pozorování a přes příznivý úsudek tří lékařů už proto možno, poněvadž Overberg ještě neskončil vyšetřování o vnitřním životě Anny Kateřiny. Třebaže generální vikář za každé návštěvy a za každého rozhovoru s Annou Kateřinou nabýval dojmů, které víc a více utvrzovaly jeho přesvědčení

o jejím mimořádném omilostnění, byl přece příliš rozvážné a opatrné povahy, aby pronesl konečný rozsudek, nerozváživ dříve zrale mínění a zpráv všech osob, na zkoumání súčasťných. Proto zanechal pana Overberga ještě na několik dní v Dülmenu, aby, pokud to síly Anny Kateřiny připouštěly, svá pátrání doplnil. Ale až do té doby, dokud totiž nebude mít v rukou všech zpráv a nebude s to, aby vydal poslední rozhodnutí, dotud mělo se státi skutkem, co bylo už dne 13. dubna umluveno, aby totiž Anna Kateřina byla střežena spolehlivou ženou. Toto opatření pokládal generální vikář za nezbytno, aby zabránil jakékoliv výtce, že snad nepoužil všeho, co kázala opatrnost a prozíravost.

Ale Rensing, jenž nemohl nalézt vhodně k tomu osoby tak rychle, jak si přála jeho netrpělivost, učinil dne 27. dubna generálnímu vikáři nový návrh, k jehož přijetí napřed pohnul Annu Kateřinu. Psal: »Pan Krauthausen už serozmrzel na častější návštěvy a včera mi řekl, že bude konati pozorování a dávat zprávy už jen do konce tohoto měsíce. Také trpitelka už cítí, že ho to již mrzí, a proto už se léká, vidouc ho přicházeti. Aby se tedy už jednou učinil konec znepokojování ubohé nemocné, které jinak bude trvati, co bude živa, a aby se zároveň učinilo zadost skromným posuzovatelům, bylo by snad, jak všecy osoby dobře smýšlející se domnívají, nejlépe, kdyby dva nebo tři lékaři týden ve dne v noci střídavě byli u ní ve světnici a pozorovali ji. Tohoto mínění byl také protestantský lékař Dr. Ruhfus, jenž tu byl opětne dnes ráno a před Krauthausenem a přede mnou znovu prohlásil ten zjev za nadpřirozený. Emmerichová ráda se podrobí tomuto opatření.«

Za dva dni opakoval Rensing týž návrh a připojil pro svou osobu další prosbu, aby mu »z biskupské moci byla udělena plná moc, zkusiti, co by se mu zdálo účelným.« — Přísný generální vikář odpověděl zkrátka: »Nejprve myslím bude nejlépe, zůstane-li na tom, co bylo umluveno, aby ji totiž čtrnáct dní hlídala nějaká ženská. Není našim úřadem, věc zjistiti tak, aby takoví, kteří se bojí pravdy, nemohli ještě nějaké námitky proti tomu nalézt; to by byl nevďěčný úřad, a námaha tomu věnovaná byla by bez užitku. Co jest tu v skutku na těle a co na duši? a kde se vzalo, co tu jest? jak se stala Anna Kateřina takovou, jakou jest? — Na tyto otázky jest nám dáti odpovědi, a to tak, aby nikoliv snad jednotlivými údaji, nýbrž sestavením celku a všech okolností nám a rozumným lidem se ta věc ozřejmila. Leč není nám dovoleno počínati si tak, aby se to přičilo pravidlům spravedlivosti a lásky, a něja-

ké jen smyšlené podezření, které nemá pro sebe jiného důvodu než pouhou možnost, nezasluhuje ani zvláštní pozornosti.«

Nikdo se nepodívá, že Rensing tak toužebně si přál konce zkoumání, ježto denně stávalo se mu obtížnějším, hleděti na veliká muka, aniž mu bylo možno poskytnouti jiné pomoci neb útěchy kromě pouhého poukazování na rozkazy a ustanovení duchovní vrchnosti. Také dotěrnost a nezkratná zvědavost četných cizinců, kteří si žádali viděti Annu Kateřinu, netoliko byly mu velice na obtíž, vyrušující ho, ale nezřídka působily mu dokonce i urážlivé výstupy, což pořádkumilovnému, zdvořilému muži, jehož povinnosti duchovní správy teď v době velikonočního zpovídání už bez tak byly větší než jindy, bylo den ode dne nesnesitelnějším. Za svých denních návštěv s úzkostlivou péčí vcházel v počest s Annou Kateřinou o všechny její vnitřní i vnější stavy; zasílal o tom nejpodrobnější zprávy generálnímu vikáři a tak mu oznámil hojnost dokladů, kterými dle jeho pevného přesvědčení byla na dobro odklizená jakákoliv pochybnost o pravosti zjevů na ní spatřovaných. Proto nenalézal důvodu, který by v jeho očích ospravedlňoval ještě další zkoumání, jemu obtížné a Anně Kateřině tak trýznivé. Ale než budeme ličiti další postup zkoumání, jest dlužno, důkladněji obrátiti zřetel k záznamům Rensingovým, ježto obsahují tolik rysů, z nichž nabýváme vždy určitějšího poznání Anny Kateřiny i cest, kterými ji vedl Bůh.

Rensingova svědectví o Anně Kateřině

Děkan Rensing, jemuž dávno byla známa upřímná zbožnost Anny Kateřiny a zvláště její touha po životě skrytém světa, už od počátku nikdy nepochyboval o pravosti mimořádných zjevů na ní. Než přes toto přesvědčení nebyl tento muž, od narození opatrný a úzkostlivý, nikterak nepřístupný námitkám lidí nezasvěcených nebo odpůrců. Zdánlivý důvod protivný nebo dokonce nejmenší podezření, že nemá náležité nestrannosti nebo přísnosti, působily mu nejtrapnější neklid a naplňovaly ho hlubokou nedůvěrou k Anně Kateřině. Za takové nálady jeho obyčejná opatrnost a obezřetlost bývala obětí nejpošetilejšího podezřívání, jež bylo slyšeti se všech stran, jakmile se rozhlásila zpráva o jizvách. Tak ani s jeho strany nebylo Anně Kateřině nic prominuto, což ještě více stěžovalo její už bez tak krušný úkol trpěti, a její trpělivost, její po-

korná poslušnost a důvěra v Boha procházela zkouškami, které Bůh ukládá jen těm, kteří jsou povoláni k věcem mimořádným.

První úhonu vzal dobrý úmysl Rensingův kletvami bývalé spolu-sestry Anny Kateřiny, jež asi měsíc před počátkem zkoumání klíčovou dírkou viděla, jak prý Anna Kateřina vstala s lože a hledala v poličce jídla. Také ještě dvě jiné osoby prý pozorovaly totéž rovněž klíčovou dírkou, a dokonce prý našly Annu Kateřinu ležící na zemi a v ruce držící chléb pomazaný máslem. Rensing, jenž dosud nikdy nepochyboval o neschopnosti Anny Kateřiny přijímatí pokrm, bral věc velmi vážně. Předvolal si ony osoby a jejich výpovědi zapsal protokolárně. Když však sám učinil zkoušku a podíval se klíčovou dírkou, přesvědčil se na vlastní oči, že není ani možno klíčovou dírkou spatřit lože nemocné nebo skříňky, kterou prý otevířela. Řeholnice také posleze vyznala, že jest přesvědčena, že Anna Kateřina naprosto není s to, aby bez cizí pomoci slezla s lože. Než přes to Rensing pohnal i Annu Kateřinu samu k zodpovídání; neboť chléb s máslem působil mu těžké starosti.

»Tázal jsem se ji«, píše ve svém deníku, »nepamatuje-li se už, že jednou ji našli na zemi.« »Velmi dobře«, odpověděla. »Ležela jsem na zemi vedle lože, s něhož jsem spadla, nemajíc nikoho, kdo by mi byl pomohl. Možná že jsem držela v ruce chléb s máslem; ale myslím, že ležel vedle mne na zemi. Poprosila jsem, aby mi jej položili na postel, neboť čekala jsem dceru chudé ženy, již jsem jej chtěla poslati. Spadnuvši s lože strhla jsem asi chléb s pokrývkou.«

To ho zase upokojilo; než úplně uklidněn byl teprve tehdy, když promluvil si o tom také s Overbergem a z jeho úst vyslechl ospravedlnění Anny Kateřiny.

Ještě více ho znepokojila pověst kolující po Dülmenu a Münsteru: »Třeba nelze pochybovati o upřímné zbožnosti Anny Kateřiny, přece jen její rány pořád ještě budou buditi podezření, dokud není jistoty, že abbé Lambert nemá účasti na jejich umělém udržování. Lze si přece mysliti, že tento vypuzený kněz jest dosti velikým fanatikem, aby považoval za dobrý skutek, pomáhá-li k tomu, aby řeholnice na svém těle ustavičně nosila tak bolestnou viditelnou vzpomínku na utrpení Ježíše Krista.«

Děkan Br. z Münsteru za návštěvy v Dülmenu pronesl toto mínění před Rensingem, jenž tím více se nad tím zarazil, ježto také v Dülmenu

slyšel už cosi podobného. »Právě na to«, píše, »upozorňovali už také zde nejen myslící křesťané, nýbrž dokonce i dobře smýšlející žid, které ho tento zjev velmi zaujal.« Ačkoliv dle vlastního vyjádření »jak o abbé Lambertovi tak i o Emmerichové měl morální jistotu, že nejsou schopni takového náboženského podvodu«, přec tato věc uvrhla ho u veliký nepokoj a zmatek, který tak dlouho v sobě tajil, až Anna Kateřina sama pomohla úzkostlivému muži a zbavila ho toho. Její jasný pohled poznal, co uzavírá ve svém nitru, a nemajíc naděje, že by jí to prostě řekl, sama poprosila o dovolení, aby mu řekla, co se v něm děje. Vyjevila mu jeho nepokoj i jeho příčinu.

»Užasl jsem velice«, dosvědčuje. »Bylo tomu tak, jak pravila. I vysvětloval jsem jí, že by bylo lépe, kdyby prohlásila, že její rány jsou dílem zbožné horlivosti, neboť pak bych byl já ušetřen nejednoho znepokojení a ona sama mnoha utrpení.« »Jak bych mohla«, odvětila klidně trpitelka, »učiniti takové prohlášení? Vždyť bych se dopustila lži! Lež jest přece aspoň všedním hříchem! A i nejmenší lež jest před Bohem tak ohavnou, že raději bych ještě více trpěla, než bych selhala!«

Teď byla mlčelivost Rensingova prolomena. Rozhovořil se obšírně o nebezpečích slepé náboženské horlivosti; ano, zapřisahal Annu Kateřinu při cti Boží a při spáse její duše, aby přece vyznala, nejsou-li snad přece její rány opravdu dílem nepravé náboženské horlivosti.

»Ale při všem, co jest svatého«, čteme v jeho denníku, »ujišťovala, že nechce-li mluvíti proti pravdě, nemůže o ranách vyznati nic jiného, než co říkala dosud, a že by jí bylo velmi milo, kdyby Bůh vyslyšel její modlitby a lékařům vnukl, čím by znamení byla zahojena. Byla bych velmi ráda, poznamenala, ,kdyby vrchnost mě za to potrestala jako podvodníci a kdybych celému světu byla k opovržení a na posměch'.«

Později pomohlo čisté svědomí Anny Kateřiny úzkostlivému muži ještě podivuhodněji. Rensingovi dostalo se od generálního vikáře pokynu, aby vyslechl bývalou představenou a všechny spolusestry Anny Kateřiny o tom, jak žila v klášteře. Anně Kateřině nebylo arci nesnadno dohadnouti se, že tyto ženy všelijak zmatou věci, o nichž budou vypovídati a že děkana uvrhnou v nový nepokoj a v novou nejistotu. Ale aby opět z nepravého studu netajil v sobě podezření, kdyby snad zase v něm nějaké vzniklo, nýbrž aby spíše s neuprosnou přísností vykonával svůj úřad vůči Anně Kateřině, sama ho na to připravovala.

»Až budete vyslyšati, pravila mu, mé spolusestry, naleznete pod-

nět, promluví mi přísnými slovy do duše. Tu se sotva přemůžete a velmi se rozrušíte; ale prosím vás, abyste se takových obtíží nelekali a abyste jak se mnou, tak i s mými spolusestrami zavedl nejpřísnější zkoumání. Budu se za vás modliti, aby Bůh vám udělil k tomu odvahy i milosti.«

Takto pomohla Anna Kateřina děkanovi k žádoucí přísnosti a jistotě a ulehčila mu, aby učinil zadost svým povinnostem, které měl vůči ní jako její duchovní rádce. Ale čím déle měl možnost ji pozorovati, tím více a tím přesvědčivější nabýval důkazů o pravosti jejích mimořádných darů a o veliké dokonalosti jejích ctností.

Její poslušnost a úcta vůči duchovní vrchnosti neznala opravdu mezí. Jak už bylo vypravováno, způsobily jí pokusy, které na rozkaz generálního vikáře konali lékaři na zahojení ran, nesnesitelná muka; než více než těmito mukami soužila se obavou, aby ze slabosti neprovinila se neposlušností. Často zastihl ji Rensing, ona plakala nesmírnými bolestmi; ale potřeboval říci jen slovíčko, a místo nářku slyšel dojemnou otázku: »Hřešila jsem snad svým zármutkem?« Na místo již již vznikající malomyslnosti nastoupila radost nevinného dítěte, jež majíc ještě oči zalité slzami ujišťovalo: »Ráda budu trpět ještě více, dá-li mi jen Pán Bůh síly, abych to snesla a nebyla neposlušna.«

Nikdy neuslyšel Rensing z jejích úst jiného nářku, než nárek nad množstvím zvědavých návštěvníků, a nepouštěl-li jich k ní, děkovala mu za to jako za největší dobrodíní, jaké jí možno prokázati. A starostlivými prosbami utvrzovala tohoto snadno uraženého člověka, aby statečně bránil návalu zvědavců. Nikdy nezpozoroval na ní ani známky netrpělivosti a nespokojenosti, naopak hluboký klid a nezkalená radost duše, které zářily z jejího obličeje, ukazovaly mu velikost oddanosti a vřelost jejího ustavičného spojení s Bohem. Tak oznamuje jeho deník: »Zastihl jsem ji tak slabou, ale sotva mě zočila, ihned se jí rozjasnil obličej jako obyčejně.« A »co jsem s ní hovořil, její obličej byl veselý; ale pozoroval jsem, že kdykoliv se tělem dotkla podušky, obličej zkrivil se jí bolestí.«

Stalo-li se, že Rensing místo aby jí poskytl útěchy, dokonce ji zahrnul výčitkami pro její rány, přijímala to prostomyslně jako věc, o níž sama nesměšlela jinak. »Kdybyste aspoň«, řekl jednou, »neměla těchto neobyčejných znamení na sobě, byla byste zbavena bolestí, které jest

vám nyní trpěti.«* »Prosila jsem, řekla, velmi vroucně Pána Boha, aby mi je odňal, a ráda bych byla všem jako lhářka a podvodnice na posměch, ale moje modlitba není vyslyšena.«

Vida její utrpení, Rensing sám velmi často pozbýval mysli; zmaten hned od ní odcházel, ježto se necítil schopen, dáti tu nějaké útěchy. Ale ona, rychle nabyvši převahy nad ním, zdržovala ho, prosila a povzbuzovala ho, aby jí nezbavoval své kněžské přítomnosti a jejího požehnání. A Rensing potom si zapisoval do svého deníku: »Zůstal jsem, a odešel jsem od ní až později hluboko dojat myšlenkou, že milost našeho Pána jest tak silna ve slaboučkých tvorech.«

Takové události bývaly mu důkazem, že u Anny Kateřiny milost trpělivosti a vytrvalosti byla založena na věrnosti, s kterou poslouchala duchovních představených jako zástupců Božích, a v tom shledával neklamnou známku pravosti jejích milostí. Ano v tom muži, jinak tak střízlivém z denních zkušeností, vzrůstala se jistota o moci a plnosti požehnání, kterou Bůh vložil do kněžského posvěcení; neboť kdykoliv ho Anna Kateřina ujišťovala: »Zůstanete-li, cítím se silnější, kdybych byla sebe více vysílena; co s vámi hovořím, to jest od Boha a pro Boha a nikdy nebývá mi to za těžko...«, vždycky viděl, že tato slova byla potvrzena skutečností.

Ježto generální vikář rozkázal, aby Anna Kateřina děkanu Rensingovi vydávala právě tak přesný počet ze svých vnitřních vidění jako ze všech vnějších příhod, namáhala se dle sil svých, aby na jeho otázky dávala mu svědomité odpovědi. Z těchto odpovědí se dovídáme, že zásluhy jejího trpělivého utrpení byly obětovány duším v Očistci a na obrácení hříšníků. I v době zkoumání trvala celé noci na modlitbách a v

* Po skončeném zkoumání, když pravost ran byla nade vše pochybnost zjištěna, Rensing změnil své smýšlení; neboť tehdy vytýkal Anně Kateřině, že se modlila, aby vnější známky ran zmizely. V deníku Wesenerově jest o tom dne 10. ledna 1815 tento záznam: »Dnes v úterý viděl jsem, že rány na rukou jsou větší, a prohlížeje je podrobněji, shledal jsem, že všechny rány, jak na hřbetech rukou, tak i na dlaních krvácely. Ptal jsem se, proč krvácely v úterý, což nebyvalo. Nevěděla proč, ale vypravovala mi: Včera byl u mne pan děkan Rensing a velmi mě káral, když jsem se mu přiznala, že v srdci si přeji a také Boha jsem o to prosila, aby mi ráčil dobrotivě odníti vnější známky ran. Jsem přesvědčena, že jsem nepochybila touto prosbou, jež přece není ze zlého úmyslu; neboť jsem odhodlána pevně, se vši oddaností se podrobiti vůli Boží. Ráda budu trpěti až do Soudného dne, bude-li to jen Bohu milo a lidem na prospěch.«

rozjímání a také, jak říkala, bývala bez sebe. Za první návštěvy Rensingovy vypravovala mu na jeho otázku:

»Dnes v noci byla jsem v Očistci. Bylo mi, jako by mě vedli do hluboké propasti. Viděla jsem velikánskou prostoru. Jest dojemno, jak duše jsou tam tak tiché a truchlivy. Ale přece mají cosi v obličejích, jako by ještě chovaly v srdci radost, připomínající si milosrdenství Boží. — Také jsem spatřila na nádherném trůně Matku Boží tak krásnou, jak jsem jí ještě nikdy neviděla.« — K tomuto vypravování připojila prosbu: »Poučujte přec lidi ve zpovědnici, aby se horlivě modlili za ubohé duše v Očistci; neboť z vděčnosti budou se jistě také za nás mnoho modlití. A modlitba za duše v Očistci jest Bohu velmi mila, poněvadž takto tím dříve dosáhnou patření na Něho.«

Za několik dní mu oznamovala: »Pro prudké bolesti v ranách neměla jsem celou noc pokoje; ale dostalo se mi veliké útěchy zjevením. Viděla jsem Božského Spasitele, jak přijímá kající hříšníky a jak se k nim chová. Byl tak dobrotiv, tak přívětiv, že toho neumím ani vysloviti.«

Toto vidění mívala častěji a častěji, čím blíže byly Velikonoce a vždycky přineslo jí veliké útěchy a posily. Tak jednou dosvědčila: »Má utrpení jsou mi teď zase mnohem snesitelnější, neboť se mi dostalo útěchy a té zvláštní radosti, že ve zjevení se mi zdálo, jako by teď byla blízko doba obrácení mnoha hříšníků k Bohu, ano, že ta doba částečně už přišla.«

Ale v týdnu po Velikonocích vyznala Rensingovi: »Byla jsem u vytržení, sice jen chvílečku, ale za to jsem měla z něho potěšení. Viděla jsem, kolik velikých hříšníků v tomto velikonočním čase se obrátilo k Bohu a kolik duší bylo vysvobozeno z Očistce. Také jsem spatřila místo očišťování a pozorovala jsem na obličejích nevyčísitelnou radost, jež se mi zdála známkou blízkého vysvobození těchto duší. Rozeznávala jsem zřetelně postavy rozličných osob, jež jsem znala za jejich života. A bylo mi velikou radostí, viděti je nyní vysvobozené z jejich muk. Tak jsem poznala duše dvou kněží, kteří nyní byli přijati do Nebe. Jednomu z nich bylo léta trpěti pro nedbalé plnění povinností jeho stavu v nepatrných věcech, druhému zas pro jeho náklonnost k žertování.«

Viděla také obrácení zpětých hříšníků, i vypravovala: »Přede mnou tváří v tvář stál Ježíš, jemuž bylo trpěti urážku za urážkou. Ale za všech urážek byl tak dobrotiv a pln lásky, že jeho utrpení mi způsobovalo sladký zármutek. Ach, povzdechla jsem si, kde jaký hříšník má podíl

na tomto utrpení, a jest zachráněn, má-li jen trochu dobré vůle! — Také jsem spatřila osoby mi povědomé, jež poznaly své chyby a napravily se. Měla jsem to tak jasně před sebou, jako bych to viděla otevřenýma očima. Mezi těmito osobami byla jedna, jež jest sice zbožná a mluví o sobě pokorně; jež však nepoznávala, že jest příliš zaujata svou vlastní osobností. Dalo to mnoho práce, než poznala svou chybu. To není přec pravá pokora, když člověk se sice sám snižuje, ale nestrpí, aby jiný ho pokáral nebo jinému se dala přednost před ním.«

Jiného dne vypravovala: »Byla jsem při tom, když Bůh konal soud nad velikými hříšníky. Veliká jest jeho spravedlnost, ale ještě nepochopitelnější jest jeho milosrdenství. Zatrácuje jenom ty, kteří ani slyšeti nechtějí o obrácení; ale ti, kteří mají ještě jiskérku dobré vůle, bývají zachráněni. Ti, kteří mají zvláště velikou lítost nad svými hříchy, upřímně se z nich zpovídají a jsou naplněni srdečnou důvěrou v konečné zásluhy našeho Spasitele, bývají spaseni a jejich hříchů se už nevzpomíná. Přicházejí arci do Očistce, ale nezůstávají tam dlouho. Naproti tomu přicházejí na dlouhou dobu do Očistce takoví, kteří sice nejsou velikými hříšníky, ale žijí v bezstarostné vlažnosti a ze sebelásky ani netrpí, aby zpovědníci jich napomínali a uváděli na lepší cestu. Když jindy jsem si jen pomyslíla, že třeba jen je d i n ý ubohý hříšník jest zavvržen, bolelo mě to tak, že jsem nebyla s to, abych to oželela; ale teď jsem zůstala klidna, třeba že mnoho jich bylo uvrženo do Pekla. Neboť poznala jsem, že toho žádá Boží spravedlnost. Všecko bylo mi tak jasno a životno, jako by byl sám Bůh ke mně mluvil.«

»Viděla jsem Ježíše na trůně skvoucím jako slunce; vedle něho byla Maria a Josef a Jan. Před ním leželi na kolenou ubozí kající hříšníci. Úpěnlivě prosili Marii o její přimluvu, a tu jsem spatřila, že jest pravým Útočištěm hříšníků, a že všichni, kteří se na ni obracejí, docházejí milosti, mají-li jen ještě jiskru víry.«

O ceně modlitby měla toto vidění: »Byla jsem ve velikánské, světlem zářící prostora, která se tím více rozšiřovala, čím dále jsem se kolkolem rozhlížela. Bylo mi ukázáno, co jest s našimi modlitbami před Bohem. Byly zapisovány jako na velikánské bílé tabule, a jak se zdálo, byly rozdělovány na čtyři třídy. Některé modlitby byly zapisovány nádhernými zlatými písmeny, jiné stříbrnou lesklou barvou, jiné tmavou a posléze některé černou barvou, a tyto byly přetrženy. Na to jsem hleděla s radostí; než přec mi bylo úzko, že nejsem hodna na to hleděti a sotva

sem si troufala otáztí se Vůdce, co to vše znamená. Dal mi odpověď: „Co se zapisuje zlatými písmeny, to jest modlitba těch, kteří své dobré skutky jednou pro vždy spojili se zásluhami Ježíše Krista, a toto spojení často obnovují; kteří se však také přičiňují, aby zachovávali jeho přikázání a následovali jeho příkladu. Co jest zapisováno lesklým stříbrem, to jest modlitba těch, kteří nemyslí o tomto spojení se zásluhami Ježíše Krista, kteří však přece jsou zbožní a modlí se v prostotě srdce. Co jest zapisováno barvou tmavou, toť modlitba těch, kteří jsou nepokojní, jestliže se často nezpovídají a nechodí k svatému Příjímání a neodřikají denně jistých modliteb, kteří však přes to zůstávají vlažní a konají dobro jen ze zvyku. Co se posléze zapisuje černou barvou a zase škrtá, to jest modlitba těch, kteří všecku důvěru skládají v ústní modlitby a ve své domnělé dobré skutky, ale nedbají přikázání Božích a nekrotí svých žádostí. Tato modlitba nemá před Bohem zásluh, proto se škrtá. Tak se přeškrtnou také dobré skutky těch, kteří si sice dají mnoho práce, aby vykonali něco dobrého, ale při tom mají na zřeteli svou čest a časný prospěch.“

Když jednou ji zastihl Rensing, ana se z knížky modlila Litanie ke Všem Svatým, a chtěl čekati, až by se je domodlila, dala mu odpověď: „V tom nejsem úzkostliva, začnu přec zase tam, kde jsem přestala. Myslím, že Bůh není na to tak přísný a nehledí právě na to, kde začnu.“

Chtěla totiž říci: přeruším-li modlitbu, nepřeruším jí z roztržitosti nebo ze lhostejnosti, nýbrž proto, abych vzdala úctu svému duchovnímu představenému. Pak vypravovala jiný symbolický obraz o modlitbě: „Byla jsem v kostele na místě, kde obyčejně klekávám. Bylo to za jasného dne, i viděla jsem, jak dvě krásně ustrojené ženy klečely na stupních hlavního oltáře, obličejem ke svatostánku, a to, jak se mi zdálo, s velikou nábožností. Všecka dojata hleděla jsem na jejich zbožné modlení, když tu nad hlavami modlících se žen se ukázaly dvě zlaté, zářící koruny, jako by visely na nitce. Přistoupila jsem blíže a viděla jsem, že jedna koruna snesla se na hlavu jedné modlící se ženy, druhá koruna pak že zůstala v určité výši nad hlavou druhé ženy. Posléze vstaly obě ženy i řekla jsem jim, že se asi modlily velmi nábožně. „Ano“, odvětila druhá, „už dávno jsem se nemodlila tak nábožně a s takovým citem, jako nyní.“ Ale první, na jejíž hlavu se snesla koruna, nařikala si, že by se byla tak ráda pomodlila zbožně, ale že všelijaká rozptýlení ji nepouštěla, aby se náležitě usebrala, že za modlitby jí bylo s tím pořá-

bojovati. Tu jsem arci viděla, jak Pán Bůh při modlitbě hledí jen na srdce.«

Z tohoto vyjádření jasně plyne, že Anně Kateřině dostalo se toho vidění, aby byla uchráněna malomyslnosti, že snad teď její modlitba, z níž tak často ji vyrušoval a vytrhoval vnější nepokoj a sběh cizinců, jest Bohu méně milou, než hluboká usebranost a pokojná pobožnost, které se mohla dříve v klášteře oddávati.

Podobný účel mělo pozdější vidění, jež zdánlivě jest méně významno a prostší, ale jest výmluvným důkazem přívětivé dobroty Boží, která Annu Kateřinu jako dítě pro její úkol sílila a těšila. »Bylo mi«, vypravovala, »jiti po úzké lávce. Chvějíc se úzkostí, dívala jsem se na vodu, hluboko pod lávkou tekoucí; ale můj Anděl Strážce šťastně mě převedl. Na břehu stála myší past, kolem níž dlouho běhala myška. Na konec do ní vlezla, bažíc po návnadě. 'Hloupoučké zvířátko', řekla jsem, 'pochoutce obětuješ svobodu i život!' 'Jednají snad lidé rozumněji', tázal se mě můj Anděl Strážce, 'když pro krátkou rozkoš vrhají v nebezpečí duši i spásu?'«

Soucit, který měla Anna Kateřina s ubohým zvířátkem, obrátil Anděl Strážce na zaslepenost hříšníků, aby byla jejich varovným hlasem, a to nejen tím, že se za ně modlila a že za ně snášela tajemná, světu skrytá utrpení, ale i tím, že jich napomínala a prosila, ano stavěla jim na oči muka, jež na ni byla vložena. Zdálo se jí nemožno, aby se jí už nevrátila doba tiché skrytosti od světa; ale Bůh určil jinak. Toto blaho se už nikdy nevrátilo, a právě teď uprostřed velikých soužení, nastala Anně Kateřině povinnost, připravit se na poslední nejtěžší díl svého trpitélského poslání. Jako Církev neměla už místočka, kde by se duše oddaly nerušené zbožnosti a klidnému rozjímání, byvši oloupena o všechna posvátná místa, na kterých by její dítky, jsouce skryty zrakům světa, braly na sebe muka pokání bez viny nebo pokání za viny již litované, tak i Annu Kateřinu, na niž Bůh složil bídu své Církve, měl stihnouti stejný osud. Snášela jej až do posledního okamžiku svého života; ale jak těžko jí bylo vpraviti se do této úlohy, to poznáváme záhy.

Od Velikonoc do Letnic r. 1813

Po třetí návštěvě generálního vikáře poručil Rensing Anně Kateřině, aby se modlila za zvláštní potřebu, které jí určitěji nechtěl označiti.

Dne 2. května zastihl ji velmi potěšenu zjevením Matky Boží s Děťátkem, kterého se jí dostalo v noci. »Vzývala jsem snažně«, vypravovala mu, »Marii o přimluvu ve věci mi přikázané; ale nebyla jsem vyslyšena. Už třikrát jsem se o to modlila, a řekla jsem Marii: „Musím přec o to prositi, poněvadž jest mi to poručeno pod poslušností“, ale nedostalo se mi odpovědi, a pro radost, kterou jsem měla z nejsvětějšího Dítěte, zapomněla jsem ještě jednou poprositi. Ale doufám, že přec budu ještě vyslyšena. Neprosím přec za sebe, a už tak častokrát jsem byla vyslyšena, prosila-li jsem za jiné; ale za sebe se modlíc, nikdy, leda prosila-li jsem o utrpení.«

Nevědouc arci o tom, modlila se Anna Kateřina tentokrát sama za sebe, neboť Rensingova záležitost, jí neznámá, vztahovala se na brzké skončení zkoumání. Rensing a všichni, kdož byli okolo ní, toužili po tom více než ona sama, a tak arci bylo jejím úkolem, nejen sobě získávati trpělivosti a odvahy, nýbrž také uklidňovati a těšiti ty, kteří měli býti její oporou. Tíže než vlastní muka nesla při tom podezřívání staříckého abbé Lamberta, jako by slepá jeho horlivost byla příčinou jejich ran.* P. Limberg byl ještě příliš krátkou dobu jejím zpovědníkem, aby byl vydán témuž podezření; než měl už tak dokonalou znalost její duše a celého jejího života, že přes vrozenou mu nedůvěru nepochyboval ani dost málo o pravosti jejich vnějších známek. Byl to muž velmi nesmělý, jehož bylo snadno zmásti, a jenž jen s úzkostí předstupoval před osobnost úctu vzbuzující, jakou byl Klement August; proto není ani divu, že často bylo mu vyslechnouti výčitku »imprudence«. Kdyby bylo bývalo v jeho moci nebo v moci abbé Lamberta rány nějak zažehnati, aby zmizely, byli by je zažehnali, jakmile je spatřili, a to tím jistěji, ježto Anna Kateřina sama ničeho nebyla by si přála toužebněji. Jemu právě tak jako abbé Lambertovi zdály se rány neštěstím nebo nevyhnutelným osudem, kterého nelze změnit a s nímž se dlužno smířiti chtěj nechtěj; a myšlenka, že by byly dílem a vyznamenáním, které Bůh propůjčuje jen několika málo vyvoleným v Církvi, ta myšlenka v duši obou mužů

* V denících Wesenerových nalézáme dne 26. ledna 1815 tento záznam o abbé Lambertovi: „Když jsem dnes ve světnici Anny Kateřiny před očima abbé Lamberta desítiletému synáčku domácí paní zavazoval vřed na rameni, pojala abbé taková lítost, že odvrátil hlavu a velice lítoval chorého chlapce. Po té jsem vyslovil před Annou Kateřinou podivení nad touto neobyčejnou měkkostí srdce, načež mi odpověděla: „Podívejte se, takový jest to člověk! Tak dětinsky měkký byl vždycky. A ten prý mi udělal mé rány!“

ustoupila tak daleko do pozadí, že církevní zkoumání k vůli veřejnosti, do níž bude nyní zatažena Anna Kateřina a s ní oni sami, dotýkalo se jich velice trapně. Toto smýšlení jejich duchovních společníků stupňovalo obavy Anny Kateřiny, že sama nevyhnutelně pozbude rozvahy a trpělivosti, nevrátí-li se jí záhy skrytost a klid a s nimi obvyklá usebranost v Bohu; a proto tak ochotně souhlasila s Rensingovým návrhem, aby jí týden hlídali lékaři, a se vzrůstající touhou očekávala, kdy už to bude.

Dne 9. května přišel pan Overberg, poslán generálním vikářem, po čtvrté do Dülmenu, aby možno-li ještě doplnil své dosavadní záznamy. »Tázel jsem se znovu na všelicos, oznamuje, co mi už dříve vypravovala, abych měl co největší jistotu, že jsem tomu dobře porozuměl a že jsem si to správně zapsal. Při tom mi dala na srozuměnou, že podrobné zkoumání jejího minulého života jest nikoliv nepatrnou příčinou jejích utrpení, ježto by se snad někdo o ní domýšlel, jako by něco byla, kdežto ona sama to přece lépe ví. — Zastihl jsem ji veselou, ačkoliv předcházející noc mnoho trpěla a velmi krvácela.«

Druhého dne svého pobytu oznamuje Overberg: »Dnes ráno shledal jsem Emmerichovou opětně velmi slábu. Jak mi pravila její sestra, byla v noci soužena úzkostmi a nepokojem. Zdřímala-li na chvíličku, probouzela se zase pokaždé hrůzou z toho, že se chystají na ni ještě nová zkoumání. Plakala obávajíc se, že pozbude trpělivosti, nedostane-li se jí klidu, aby se zase náležitě v Bohu usebrala. Pravila, že za zkoumání pozbyla skoro veškeré usebranosti. Pro její slabost nemohl jsem a ani jsem nechtěl mnoho s ní mluvit; než přece znovu potvrdila, co už vypravovala. — Odpoledne bylo Emmerichové poněkud lépe než ráno. Sama naléhá na to, aby osm dní byla hlídána věrohodnými muži a lékaři, aby nepokoj, který jest jí tak obtížný a škodlivý, vzal už jednou konec.«

Když odjížděl, podporovali Rensing a Wesener její prosby o zřízení osmidenního hlídání. »Se slzami v očích si mi stěžovala«, řekl Wesener, »jak toužebně si přeje, aby už měla pokoj. „Ach!“ řekla, „ráda, velmi ráda učiním vše, abych posloužila svým bližním. Ano, dám se rozsekati na kousky a zase složití v celek, abych zachránila jedinou duši; ale nemohu se přec vydávati kde kterému zvědavci na pospas. Myslím přec, dají-li ke mně stráž na osm dní, že jim ukážu všecek svůj stav tak uspokojivě, jak to bude v mé moci. K vůli sobě nežádám viděti, že se potvrdila pravda věci, nýbrž více mi tu běží o mé přátele, aby se nezjevili ve špatném světle a nebyli na posměch k vůli mně.«

Den po odjezdu Overbergovu přibyl do Dülmenu pan von Druffel, jenž o této návštěvě napsal: »Neshledal jsem nic nového. Dojmy z jejího vnějšího chování a výrazu obličeje, jakož i stav ran na rukou i nohou, rány v boku a kříže na prsou nejevily změn.«

Louče se slibil Overberg, že získá veledůstojného pana generálního vikáře pro zamýšlené hlídání a že se pak postará, aby bylo co nejdřív vykonáno. První záměr se podařil, druhý však nikoliv. Dne 18. května psal Rensingovi: »Člověk míní, Pán Bůh mění. Tady zas jeden důkaz této staré pravdy!« Nemůžeme tak rychle sehnati mužů, kteří by hlídali naši milé Emmerichové. Lékaři, které bychom měli rádi při tom, nemohou před Svatodušními svátky, jsouce zabaveni přednáškami. — Jest naším vřelým přáním, aby Emmerichová, čím dřív, tím líp, byla přenesena do domu jí pohodlnějšího. Potěšte, důstojnosti, už nějak nemocnou pro tento odklad, který také nám jest nemilý. Prosím, pozdravujte ji ode mne.«

Za několik dní přišla za tímto dopisem kožená pokrývka, kterou dobrý Overberg uměl již opatřiti Anně Kateřině. »Posledně«, psal k zásilce, »řekl mi Krauthausen, že by bylo velmi žádoucí, kdyby naše nemocná ležela na kožené pokrývce, ježto kůže chladí a brání, aby se nemocný neproležel nebo aspoň příliš neproležel. Proto jsem se poohlédl po takové pokrývce, a byl jsem tak šťasten, že jsem našel dobrou pokrývku z kůže kamzičí. Měl jsem ji u sebe už několik dní, čekaje na povoz. Abych už déle nezbavoval trpitelky úlevy, které se jí snad dostane touto pokrývkou, posílám ji po mém zvláštním už zaplaceném poslu. Vaše důstojnosti, račiž se postarati, aby nemocná byla na ni uložena.«

Toto nové oddálení hlídání, všemi tak toužebně žádaného, tížilo Annu Kateřinu více než vše, co vytrpěla dosud, neboť teď nabyla neskonale bolestné jistoty, že její doufání a prošení nebyla splněna a že do konce svého bolestiplného života už nikdy a nikdy neunikne veřejnosti ani vyrušování a trápení, s tím nevyhnutelně spojenému. Kdo by měl za zlé trpitelce, že také ona, jsouc slabou ženou, těšila se dosud nadějí, že zkoumání a rovněž tak i návštěvy přec jednou vezmou konec a že potom se jí vrátí žádoucí klid a samota. Se svými duchovními přáteli odvažovala se počítati, že na svátek Nanebevstoupení Páně se jí navrátí jediné pozemské blaho, jehož potřebovala, totiž nerušená samota; ale toto očekávání bylo nyní zmařeno!

V poslední době přeačasto si naříkala abbé Lambertovi: »Jsem ná-

strojem Páně. Sám Pán Bůh ví, co se se mnou děje. Nežádám si ničeho než pokoje.»

Než teď už nemohla si utajiti, že takového pokoje se jí na zemi už nikdy a nikdy nedostane. Také v tom žádal Bůh dokonalého, naprostého podrobení své služebnice; ale z toho upadla v takovou malomyslnost, až se bála, že ji opustí všechny síly, by mohla nadále snášeti tělesná utrpení, jichž stále přibývalo.

»Naříkala si mi«, oznamuje Rensing dne 17. května, »že minulé noci měla tak citelné bolesti, že se již nemohla udržeti a prosila Boha o jejich polevení. Její modlitba byla vyslyšena, že se cítila dost silna trpělivě je snášeti. Dodala: Teď jsem se pomodlila Te Deum laudamus, a posléze jsem se je přece domodlila, mnohokrát je načavši, ale pokaždé vyšší prudkosti bolesti přerušena.«

Následující noc byla neméně bolestna, že Anna Kateřina si druhého dne naříkala Rensingovi: »Modlívala jsem se k Bohu o utrpení a bolesti, ale teď doléhá na mne pokušení, abych prosila: Ustaň, Pane! už dosti! už dosti! V hlavě rádíly mi bolesti tak, až jsem se bála, abych nepozbyla trpělivosti. Než za svítání dala jsem si částečku svatého Kříže, kterou mi tu nechal pan Overberg, na hlavu, prosíc Boha o pomoc, a hned se mi polevilo. — Ještě více než muka tělesná trýzní mé utrpení duševní, vyprablost, hořkost a vnitřní úzkost; než teď zase několikrát při svatém Přijímání dostalo se mi uklidnění a sladké útěchy duše.«

Ježto ti, kdo byli okolo Anny Kateřiny, pramálo dbali těchto vnitřních událostí a stále jen spouštěli nárek na zklamané naděje, cítila ubohá svůj stav a svou opuštěnost tím drtivěji a zmocnila se jí taková skličenosť, až se zdálo, že ji opustila její veselost a síla duše. Rensing dne 19. května zastihl ji tak sesláblou a zarmoucenou, že nechtěl ani se s ní dáti do řeči. A když večer přišel znovu, spatřil, že z kříže na prsou prýští se tolik krve, že prosákla i oblekem. Sebrala se zase poněkud, i bylo jí už možno vypravovati, jak ďábel využítkoval její malomyslnosti, aby minulé noci ji hrůznými obrazy uvrhl ve zmatek.

»Pojala mě«, vypravovala, »veliká úzkost. Sestra spala tvrdým spánkem; lampa hořela a já jsem ležela na loži bdíc. Tu jsem zaslechla, jak se v jizbě cosi pohnulo. Podívala jsem se po šramotu, i spatřila jsem ošklivou postavu ve špinavých hadrech, jež se šourala pomaloučku ke mně. Když se postava zastavila u nohou mého lůžka a rozhrnula záclonu, spatřila jsem ošklivou ženskou, jež se mi upřeně a hrozivě zadívala

do očí. Čím déle se na mne dívala, tím více hrůzy a ošklivosti mi naháněla. Měla nestvůrně velikou hlavu a otevřevši chřtán dokořán nahnula se ke mně, jako by mě chtěla spolknouti. S počátku jsem se ani mnoho nebála; ale pak padl na mě strach. I jala jsem se modlití a s důvěrou vyslovovala jsem nejsvětější jména Ježíš a Maria a hned byla nestvůra ta tam.«

V této duchovní bídě přispěl jí na pomoc posláze P. Limberg krátkým napomenutím, pokáráv ji za její nářky, které opakovala už skoro netrpělivě, že pořád se jí nedostává pokoje, asi těmi slovy, aby klidně očekávala, na čemkoliv se o ní ustanoví, a aby byla lépe pamětliva denní prosby: Buď vůle Tvá, ó Pane! Dr. Wesener byl svědkem tohoto napomenutí a vypravuje o tom: »Anna Kateřina podrobila se ihned s velikou vřidností a už ani nehlesla. Později se pan Limberg ke mně vyjádřil, že mu nezbývá než co nej přísněji se k ní chovati, ježto ví ze zkušenosti, jak velice jest jí na ujmu nejmenší nedokonalost.«

A v Rensingově deníku jest poznamenáno den potom: »Tázal jsem se jí, neměla-li předešlé noci živého snu nebo zjevení. Odpověděla: Neměla! Byla jsem příliš zkrusena, že jsem dala na jevo tolik netrpělivosti a nespokojenosti pro rozruch s mými ranami. Bylo třeba, abych byla jako hlína v rukou hrnčářových, abych neměla vlastní vůle, nýbrž abych mlčela a trpělivě snášela, co dobrotivý Bůh na mne sešle. Ale jest mi to za těžko, poněvadž stále ještě více hledím na klid své mysli než na vůli Boha, jenž mě zkouší a nejlépe ví, co jest mi k užítku.« Dokonce i Wesenerovi žalovala na sebe se zármutkem, že svou netrpělivostí upadla ve hříchy; můj pokus, poznamenává Wesener, rozmluviti jí to, byl marný.«

Tuto pokornou poslušnost odměnil Bůh některými útěchami, kterými byla posílena k nové horlivosti. V pátek, dne 21. května nalezl ji Rensing sice velmi zesláblou, ježto předešlé noci mnoho trpěla a všechny rány krvácely tak, že vinutí kolem hlavy a šaty na prsou ssedlou krví až ztuhly; ale byla zase vesela, jak obyčejně, ježto za jejího utrpení a zvláště po svatém Přijímání dostalo se jí veliké útěchy. »Jedna věc«, vypravovala, »mě velmi rozradostnila. Po svatém Přijímání spatřila jsem dva Anděly, kteří nesli krásnou korunu z květin. Byly to bílé růže s dlouhými ostrými trny, o které jsem se zranila, trhajíc jednu růži. Kéž by nebylo trnů! pomyslíla jsem si, i bylo mi odpověděno: Chceš-li mítí růže, trp také, aby tě trny pobodaly! Nezbývá mi tedy, než abych ještě mnoho trpěla, než se dočkám radostí, které jsou bez utrpení.«

Později viděla podobný utěšující obraz. »Byla jsem zavedena, vypravovala, do krásné zahrady, kde jsem viděla růže neobyčejné velikosti a krásy. Ale okolo nich byly trny tak dlouhé a tak špičaté, že nebylo možno utrhnouti růže, aby se člověk bolestně nepíchł. Řekla jsem: To mi není příjemno; ale můj Anděl Strážce odpověděl: Kdo nechce trpěti, nebude mítí radostí.«

Byly jí ukázány také radosti bez bolesti, ale tak, že se jí jich dostane až ve smrti: »Viděla jsem se v hrobě, ale bylo mi tak dobře, že ani nedovedu toho popsati. A zároveň se mi zdálo, jako by mi byl někdo řekl, že do smrti bude mi ještě mnoho trpěti; ale abych jen spoléhala na milost Boží a vytrvala. Na konec spatřila jsem Marii s Děťátkem, a měla jsem nevýslovnou radost, když dobrotivá Matka dala mi Dítě pochovati. Vracejíc je, prosila jsem Marii o tři dary, které by mě učinily milou jí i jejímu Synu: o lásku, pokoru a trpělivost.«

Síla jejího ducha nyní zase den ode dne vzrůstala, že o vigilii Nanebevstoupení Páně, dne 26. května, mohla říci Rensingovi: »Ach, jak ráda bych vystoupila se Spasitelem na nebesa, ale ještě to není má hodina, mých utrpení a bolestí přibývá, dlužno, abych byla ještě lépe vyzkoušena a očištěna. Ať se stane vůle Boží! Kéž by mi jen dal milost, abych v trpělivosti a odevzdanosti do jeho vůle vytrvala až do konce.«

Když o svátku přijala svaté Přijímání, uslyšela slova, jak vyznala Rensingovi: »Chceš raději umřítí nebo ještě více trpěti?' načež dala odpověď: »Chci ještě více trpěti, ó Pane, líbí-li se to tak Tobě! Mé přání«, dodala, »jest splněno; ale tak, že teď trpím více, než dříve.«

Jak rozmanitá byla tato utrpení, a jak i nejbližší její přátelé ještě sami je rozmnožovali, to dosvědčují záznamy Wesenerovy. Tak dne 25. května oznamuje: »Dnes večer zastihl jsem ji velmi neklidnou a bolestmi jako smyslů zbavenou. Její sestra natřela jí záda od ležení rozbolažená kořalkou, při čemž pozbyla vědomí. Kvilic svíjela se v posteli a řekla sestře: Cos mi to učinila? Ráda přece všechno vytrpím; ale nesmíš si přec při tom počínati tak nešetrně! Když to mluvila, planul její obličej a oči její byly plny slz. Puls byl nezměněn. Pan Limberg přikázal jí klid, a ihned se úplně ztišila a upokojila.

Brzy potom stejným způsobem byla zaviněna podobná muka, ale ještě větší. »Zastihl jsem«, vypravuje Wesener, »sestru s talířem, na kterém bylo vrchovatě salátu v kyselé omáčce, zavrčené moukou, u lože nemocné, a otázav se, zda z toho něčeho požila, dostal jsem za odpověď, že

vzala si nejenom omáčky, ale i kousíček sýra. Nemocná sama byla ve zvláštním stavu: byla omámena a smyslů zbavena. Brzy jsem objevil, co a jak se vlastně stalo. Sestra zase chtěla kořalkou omýti obolavěná záda nemocné, a poněvadž nemocná nedovolila, postavila nádobu s kořalkou vedle postele. Výpary kořalky omámily bezbrannou nemocnou záhy tak, že neměla sil, aby odmítla pokrm, které jí docela nerozumná sestra podávala. Upadla nyní do přehrozného stavu. Strašlivá nevolnost střídala se s křečovitým zvracením; bylo nebezpečí, že ustavičným dávením se udusí. Teprv večer v devět hodin, když posléze zvrátila požitý pokrm, bylo jí zase lépe. A teď naříkala, že nevědomky a ve stavu omámení požíla tak hrubých věcí.«

Ale takové zkušenosti nikterak nemátly jejich přátel v jejich zálibě, kořalky užívatí za lék, a tak ještě po letech píše Poutník: »Nesčíslněkrát spatřil jsem Annu Kateřinu ve strašlivých mukách, která jí způsobilo nerozumné omývání kořalkou, aby se neproležela. Pokaždé si na to naříkala, ale nadarmo. Po celém Münstersku v nižších třídách se svatě věří v léčivou moc kořalky. Nikomu ani na mysl nepřišlo, že už pouhý zápach této ohavné vody zbavoval Annu Kateřinu rozumu. I to jí bylo vytrpěti. Ach, nakládali s trpítkou jako s věcí, nikoliv jako s člověkem.«

Zvláštní příčinou, že Anna Kateřina tak vroucně toužila po úplné skrytosti před světem, bylo množství návštěvníků, kteří se drali k jejímu bolestnému lůžku. Velice jí byli na obtíž nejen pro vnější znepokojování a vyrušování, ale víc ještě pro duchovní muka, která s sebou přinášeli. »Stěžovala si mi«, vypravuje Wesener, »jak neobyčejně ji vyrušuje množství návštěvníků a jak při tom strádá ještě jiným utrpením, kterého jí nelze vysloviti.«

Ale toto utrpení známe z dřívější doby, prýštilo se z daru, čisti v srdcích lidských a pocífovati duševní stav cizinců nejbolestnějším způsobem. Její srdce vnímalo zvrhlost, zkaženost a hříšnost navštěvujících ji lidí hlubokými bolestnými vjemy, a jako šipy zarývaly se do ní vášně, smýšlení, úmysly rozličných osob, jež k ní přicházely. Již v klášteře byl tento opravdu hrozný dar z největších jejích muk; ale teď byla takoruka na veřejné silnici, kde kterému přichozímu vydána bez ochrany, ježto stále méně a méně se dbalo dobročinných zákazů duchovní vrchnosti, a nejčastěji hrnuli se k ní právě takoví návštěvníci, kteří na Annu Kateřinu a její duchovní přátele hleděli s pichlavým podezíráním a pyšným

opovrhováním. Jaké síly bylo tedy potřeba, aby nezmalomyslněla, jsouc v srdci pevně přesvědčena, že už do nejdělsí smrti se to nezmění!

Generální vikář Droste přijde po čtvrté do Dülmenu

Rensing oznámil Overbergovi, jakým zdrcujícím dojmem působil na Annu Kateřinu jeho dopis ze dne 18. května, a také sdělil slova, kterými si stěžovala, slyšíc výčet jmen a povolání pánů z Münsteru, určených, aby ji hlídali. »Doufala jsem«, pravila, »že hlídání se skončí na svátek Nanebevstoupení Páně a že budu pak mít dosti klidu, abych se v následujících dnech, které ode dávna byly mi tak svaty, náležitě připravila na příští Ducha Svatého; nyní jest mi zmařena i tato naděje, z které jsem měla tak velikou radost. Nemohou-li z Münsteru přijít lékaři, nechť se vyberou zdejší muži, kteří přec také mají oči, aby viděli, co se děje, a kteří zasluhují právě tolik víry, jako mladíci, kteří ještě studují. Pan von Druffel mi řekl, že pošlou takové muže, s kterými bych byla spokojena. Ale aby mladíci, jako N. N., jemuž není ještě dvacet let, ve dne v noci seděli u mé postele, toho nemohu připustiti.«

O tomto dopisu uvědomil Overberg generálního vikáře, jenž jeho obsah bral velmi vážně. To, co řekla Anna Kateřina, zdálo se mu tak málo býti ve shodě s jeho přesvědčením, jehož nabyt za zkoumání, že totiž to jest neobyčejně omilostněná duše, jež žije jen poslušností, že pokládal za svou povinnost, odebrati se co nejdříve do Dülmenu a žádati na Anně Kateřině počtu z oněch slov. V dopise pokáral Rensinga, že jí přečetl jména osob, určených, aby ji hlídali, a poznamenal: »Jak Emmerichové, tak i jejím přátelům mělo býti dosti, věděli-li, že duchovní vrchnost schválila muže vyhlédnuté k pozorování. Nežádal bych toho od kohokoliv; ale jestliže od těch, kterým Bůh, jak se zdá, mimořádně mnoho udělil, také mimořádně mnoho požadují, a dle toho, plní-li či neplní-li mé požadavky, soudím na více či méně milostí, pak řídím se v tom radami těch, kteří byli obdařeni velikou moudrostí.«

Dne 3. června přišel sám do Dülmenu.

»Mým hlavním úmyslem bylo, prohlašuje ve zprávě, kterou napsal o této návštěvě, »prozkoumati nitro Emmerichové; jen podružným, také prohlédnouti rány. Právě než jsem přibyl, rány krvácely. Vše jsem shledal jako jindy. Chtěl jsem prozkoumati její nitro vzhledem k tomu, jak se vyjádřila o hlídání a o lidech, kteří měli býti vysláni z Münsteru.«

Spatřiv Annu Kateřinu a vyžádal si na ní počet z domnělých stížností, zapsal do protokolu o zkoumání: »Vzhledem k osobám, jež měly přijíti z Münsteru, aby ji hlídaly, Emmerichové ani na mysl nepřišlo, aby se snad obávala od mládí těchto pánů něčeho jiného než toho, že snad by na ní něco spatřili nebo od ní něco uslyšeli, čemu by snad nedobře porozuměli. A tato obava jest velmi přirozena, ježto Emmerichová někdy mluví ze sna a ví, že se už vypravovalo, jako by byla řekla, že ten neb onen jest v Nebi nebo v Očistci. Jinak byla spokojena se všemi, které bych poslal, že nebylo ani třeba, abych ji přemlouval.«

Co se dále týkalo její netrpělivosti, že bylo hlídání odloženo, také o tom dostalo se mu uspokojivého vysvětlení. Jeho protokol oznamuje: »Emmerichová vyjádřila se takto: „Jiná léta pokaždé ve dnech od Nanebevstoupení Páně do svátků svatodušních (také Söntgenová dosvědčovala: V této době bývala Emmerichová více než jindy obrácena v sebe. — Dodatek protokolu.) jsem si představovala, že jsem v síni mezi učedníky, očekávajícími příští Ducha Svatého. Také letos jsem to chtěla udělati, a až příliš jsem si to vzala do hlavy, že pranikdo mě nesmí z toho vytrhnouti. Ale tou svou umíněností jsem hluboce klesla. Také jsem byla příliš smělá a prosila jsem o utrpení; volala jsem: trpěti, nebo zemřítí! Bůh mě za to potrestal. Řekl mi: Chceš-li trpěti, musíš si přát trpěti to, co já chci, abys trpěla.“«

Toto prohlášení bylo generálnímu vikáři podnětem, že upozornil Annu Kateřinu na heslo svaté Teresie: „Trpěti nebo zemřítí!“ a na heslo svatého Františka Saleského: „Milovati nebo zemřítí!“ a že poznamenal: »První heslo bylo jistě dobré Světici, ale druhé heslo hodí se všem.« »To vše«, dle slov protokolu, »chápala velmi snadno, a jak bylo viděti, radostně.«

Několik dní před příchodem generálního vikáře přišla k Anně Kateřině na návštěvu její ustaraná matka. Snadno si pomyslíme, jak bolestně se dotklo prostínky stařenky, když ji došla zpráva, že její dcera jest z nařízení církevní vrchnosti zkoumána. Aby ji ukonejšil, podjal se nejprve farář kostela svatého Jakuba v Koesfeldu úkolu, že šel do Dülmenu a oznámil jí, co slyšel a viděl. Ale teď vydala se sama na cestu.

O této návštěvě psala Klára Söntgenová generálnímu vikáři: »Převděcírem byla tu staříčká matka Emmerichové. Emmerichová si přála, abych byla u ní, až matka přijde, neboť byla před matkou velmi nesmělá. Prosila Boha, aby ráčil zabrániti, aby matka si nepřála spatřiti jejich

ran a aby se nevyptávala na její stav. Tato modlitba byla vyslyšena. Bylo ku podivu, jak se stařenka chovala. Ani slůvkem se nezmínila o ranách, jen napomínala dcery k dobrému. Když cizí osoby mluvily stařence, že má proč se radovati z takové dcery, že něco takového nebylo slycháno, dala jim za odpověď, aby ji přestali s takovými řečmi, dokud člověk žije v těle, že se nesmí tomu přičítati ceny. Emmerichová mi vyznala, že slyšíc takové řeči, prosila Boha úpěnlivě, aby matka dala takovou odpověď, a že byla vyslyšena.«

Když matka zase odešla, znepokojovalo Annu Kateřinu pomyšlení, že ač jest nucena ukazovati se tolika cizincům a zvědavcům, právě před rodnou matkou zachovala se tak zdrženlivě a tím že se prohrěšila proti dětině úctě. Se svým nepokojem svěřila se generálnímu vikáři, táza-jíc se: nebylo-li její povinností, ukázati rány matce, třebaže si nežádala je spatřiti? »Řekl jsem jí,« poznamenává pan von Droste v protokolu, »kdyby matka to byla žádala, že by bylo arci její povinností, je ukázati; ale takto že udělala velmi dobře, neukázavši jich.«

Jak velice byl generální vikář touto svou návštěvou uspokojen, dokazuje dopis, který druhého dne odeslal Rensingovi. Mírná výčitka, že jmenoval Anně Kateřině osoby, které ji měli hlídati, dotkla se Rensinga velmi bolestně a vzbudila v něm ošklivou nevraživost na ubohou trpitelku. Jsa v nedobré míře, vyložil si kterýs projev generálního vikáře, který nemínil docela nic zlého, tak nepřiznivě Anně Kateřině, že pan von Droste vzal nevinnou těmito slovy v ochranu: »Co se týče toho, co jsem řekl o viděních, těmi slovy ani ve snách jsem nemyslel na skutečný podvod, nýbrž jen na možnost sebeklamu, ke kterému není ani potřeby účasti lidí. Z toho, jak se vyjádřila Emmerichová o hlídání, teď, když sám jsem s ní promluvil, nelze mi přece nic jiného usuzovati, leda to, že snad dosud nedostoupila onoho stupně dokonalosti, který jí Bůh chce uděliti.«

Kromě toho vydal toto písemné ustanovení: »Už nikterak nedovolím, aby hlídání Emmerichové bylo ještě odkládáno; proto si přeji, aby se s tím začalo, čím dříve, tím lépe. Vzhledem k osobám, jimž by bylo lze svěřiti hlídání, očekávám prozatím Váš návrh; povšechně třeba dáti starším lidem přednost před mladšími, a také jsou starší každým směrem spolehlivější. Předem schvaluji pana N. N., ale jeho syn jest příliš mlad. Ani jemu ani jiným takovým mladíkům nelze svěřiti hlídání. Mů-

ži, kteří budou hlídati, nechť za řeči se vystříhají všech výroků, které by hlídání, jež už bez tak jest Emmerichové dosti obtížno, právem učinily nesnesitelným. Doufám, že v této době budete navštěvovati Emmerichovou hodně často a tak se snadno dovíte, přeje-li si snad a proč, aby to neb ono bylo změněno.*

Rensing učinil tedy potřebná opatření, a brzy se mu podařilo navrhnutí dvacet věrohodných mužů z Dülmenu, kteří prohlásili, že ochotně vezmou na se hlídání za vedení lékaře, jenž odjinud měl býti povolán.

Generální vikář prohlásil, že jest s tím srozuměn, a tak dne 10. června, na útěchu Anny Kateřiny, hlídání se začalo. Než budeme vypravovati, jak se dalo, dlužno si povšimnouti zpráv, které Overberg a Rensing podali generálnímu vikáři o ranách Anny Kateřiny, neboť jimi byl z valné části zajištěn bezpečný výsledek celého církevního zkoumání.

Svědectví Overbergova, Rensingova a Wesenerova o ranách Anny Kateřiny

Když Klement August hned o první návštěvě v Dülmenu se přesvědčil, že co se týče ran jakýkoliv klam je nemožný, dostalo se Overbergovi rozkazu, aby Annu Kateřinu podrobně vyslýchal, jak rány vznikly a jaké mají vlastnosti. Overberg začal ji vyslýchati dne 8. dubna 1813 a vyslýchal ji až do své čtvrté návštěvy dne 12. května, a to tak, že na Anně Kateřině žádal opět a opět nejpodrobnějšího počtu z otázek už zodpovídaných, a že z toho, čeho se dopátral u jiných osob v době mezi jednotlivými návštěvami, jakož i z denních zpráv Rensingových a Krauthausenových, sestavoval si nové otázky, které dával Anně Kateřině, aby na ně odpovídala. Když Overberg protokol některého výsledku přepsal na čisto, dostával jej Klement August, jenž zpravidla ještě jednou o tom vyslechl Annu Kateřinu, a byl spokojen teprve tehdy, jestliže jiným způsobem dospěl k témuž nálezu jako Overberg. Proto jsou v protokolech dodatky a poznámky psány také jeho rukou, v kterých však nikdy není zaznamenáno nic, co by odporovalo výsledkům výsledků Overbergových, nýbrž jsou jen jejich potvrzením nebo jasnějším a přesnějším vyjádřením.

Co tuto následuje, jest věrný obsah výsledků Overbergových, zpráv Rensingových a neúředních záznamů Wesenerových.

»Bylo mi uloženo«, píše Overberg dne 8. dubna, »vyptati se Anny

Kateřiny, udělala-li si rány sama nebo dala-li si je udělati. Dal jsem jí co nejdůtklivěji na uváženu, že jest povinna duchovní vrchnosti poslouchati, a proto ať řekne pravdu i tehdy, kdyby snad tomu, jenž jí rány udělal, byla přísežně slíbila mlčenlivost. Že přísaha proti její duchovní poslušnosti není závazna, ani by neobstála před soudem Božím, kdyby na úkor poslušnosti zatajila pravdu. Když mě ujistila, že poznává pravdu všeho, co jsem jí řekl, tázal jsem se:

1. »Štípala jste se snad někdy — třeba i z dobrého úmyslu — do rukou nebo bodala jste se jehlou nebo nějakým ostrým nástrojem do rukou, třebas abyste živěji pocítila bolesti Ježíše Krista?« Odpověď: »Nikoliv! Nikdy!«

2. »Nakapala jste si snad na tato místa lučavky nebo lapis infernalis?« Odpověď: »Nevím, co to jest.«

3. »Byl snad někdo, jenž viděl rád prospěch vaší duše v ctnosti nebo věděl, že jste si oblíbila Utrpení Kristovo, původcem těchto ran tím, že ta místa mačkal, bodal do nich, dával na ně něco nebo jiným jakýmkoliv způsobem?«

Odpověď: »Ach, nikoliv!«

»Při úvodu a třech uvedených otázkách zůstávala její tvář pořád stejně vesela. Po té mi vypravovala: „Ani jsem nevěděla, že se mi dostalo ran, jiný je zpozoroval první (jmenovala tuším abbé Lamberta), a upozorňuje mě na ně, hned poznamenal: Nemyslila, že jest teď Kateřinou Sienskou; do toho má ještě daleko.“«

»Když jsem poznamenal, že se mi nezdá možným, aby byl, jak pravi, cizí člověk rány zpozoroval první, neboť dostane-li kdo ránu, jistě si toho přece povšimne, odpověděla mi: „To jest pravda; ale já jsem cítila bolest už tři čtyři roky, než se mi dostalo ran, a tak jsem nepozorovala zvláštní změny. Když se mi dostalo vnějších známek, měla jsem k posluze jen malé děvče, jež nedbalo hrubě, aby umývalo krev. Ani já sama jsem si toho nevšimla a rovněž jsem neumývala krve. A proto asi Lambert zpozoroval rány na rukou dříve než já sama. Z bolesti jsem toho nemohla pozorovati, ježto bolesti jsem měla už dávno před tím, a vnějšími známkami se nezměnily. (Proto Anna Kateřina bolesti, které měla už několik let na místech pozdějších jizev, nazývala »ranami« [die Male], ale provalené, viditelné rány nazývala »vnějšími známkami.«) Bolest na hlavě však měla jsem už asi čtyři roky, než jsem šla do kláštera. Jest to, jako bych měla dokola kolem hlavy zabodané trny, ano dokonce

jako by všechny mé vlasy byly trny, že to bolí, jakmile položím hlavu na podušku. Bolesti ostatních ran nejsou jako jiné bolesti, pronikají mi až do srdce. Dotyk nebo lehounký tlak na kříže na prsou nepůsobí mi ani takových bolestí vnějších jako vnitřní. Jest to, jako bych celá prsa měla v ohni. Rána nad žaludkem působila mi pocit, jako by na to místo byl spadl oheň. «

4. »Kdy se objevily rány na vašem těle?«

Odpověď: »Rána nad žaludkem na svatého Augustina, dolní kříž na prsou asi za šest neděl, hořejší kříž na prsou na svátek svaté Kateřiny, rány na rukou a nohou o posledních Vánocích, rána v boku mezi Vánocemi a Novým Rokem. «

5. »Měla jste v době, když se vám dostalo nejprve bolestí a později i ran na hlavě, na rukou a na nohou, něco, co by se vám zdálo zjevením, nebo snad nějaké zvláštní osvícení o něčem?«

Odpověď: »Neměla; v oné době jsem byla ve zvláštním utrpení. «

6. »Nevíte, co znamenají kříže na prsou?«

Odpověď: »Nevím; ale za rozjímání mi přišlo na mysl, že snad první známka nad žaludkem, které se mi dostalo, jest mi jako upozorněním, že mi bude ještě mnoho trpět pro Krista. Když na svátek svaté Kateřiny přibyla druhá, poznala jsem, že můj kříž bude zdvojnásoben, a pak že bude ztrojnásoben, když přibyla třetí o Vánocích. «

»Ještě jednou mi opakovala«, poznamenává Overberg, »že se sice modlila o bolesti Ježíšovy, ale nikdy o Rány. «

Již o první návštěvě Overbergové dne 28. a 29. března na otázku, modlila-li se k Bohu o známky ran, odpověděla: Modlila jsem se arci k Bohu, aby mi dal pocítiti své utrpení, ale nikdy jsem se nemodlila o vnější rány. Že mi je Bůh dal, na to jsem si Bohu už častokrát stěžovala, ale nedostalo se mi žádné útěchy. « Když pak namítal Overberg, že Bůh asi chtěl, aby se spokojila s jeho milostí, odpověděla ruče: »To mi také řekl. «

7. »Jak třeba rozuměti vašemu dřívějšímu prohlášení (když dne 25. března byl spisován první protokol): mé rány nejsou od lidí, nýbrž myslím a doufám, že jsou od Boha?«

Odpověď: »Pravila jsem: ‚Myslím‘ a nikoliv: ‚Jsem si toho jista‘, poněvadž z řečí děkanových a ze slov lékařů, jakož i z přísné zkoušky jímál mě strach, že rány jsou snad dílem nepřítelů duší. Ale znamení křížů na prsou zase mě upokojila, ježto jsem se domnívala, že ďábel by na jisto

nebyl s to, aby je udělal. A právě proto jsem také pravila: „Doufám“, přejíc si, aby rány byly přece dílem Božím a nikoliv pouhou napodobeninou ďáblovou.“

8. »Zahojily by se vaše rány, jak se domnívá pan von Dr.?«

Odpověď: »Prositi o odnětí ran jest mi dovoleno, o zahojení jejich jsem se ničeho nedověděla. Ani mi to nikdy nepřišlo na mysl. Rozuměla jsem tomu tak, že Bůh mi nebude brátí ve zlé, budu-li se modliti o odnětí ran, ale bolestí že nebude ubývati, naopak spíše jich bude přibývati. A vskutku, už jich nemálo přibýlo.«

Když Overberg na to poznamenal: »Neuvěřím, že míváte taková zjevení, nepřesvědčíte-li mě zkouškou, že rozeznáte zjevení od pouhé vzpomínky«, tázala se: »Ale jak vykonati takovou zkoušku?« načež Overberg odpověděl: »Toho nevím.« Anna Kateřina vypravovala pak dále: »Něco jsem snad arci slyšela nebo viděla nebo od někoho se dověděla, a mluvila-li jsem pak o tom, snad někteří to klamně pokládali za zjevení. (Příkladem vypravovala, co se jednou stalo, poznamenává Overberg.) Ale co člověk slyší, to také mu dlouho na mysli leží. Ale přijde-li náhle poznání něčeho, o čem člověk před tím ani neslyšel ani nic z toho neviděl, to přece nemůže býti vzpomínkou!«

9. »Nevíte, v které době se vám dostalo bolesti v rukou a v nohou?«

Odpověď: »Čtyři roky před zrušením kláštera odebrala jsem se do Koesfeldu, navštívit rodičů. Tu v kostele svatého Lamberta modlila jsem se jednou několik hodin před křížem za oltářem. Byla jsem velmi zarmoucena pro stav našeho konventu, i prosila jsem, abychom já i moje sestry poznaly své chyby, aby byl už jednou pokoj. Také jsem prosila, aby Ježíš mi ráčil dáti zakoušeti všech svých utrpení. Od té chvíle jsem vždycky měla bolesti a pálení. Domnívala jsem se, že mám stálou horečku a že z ní jest ta bolest. Často mi také přicházelo na mysl, že byla nejspíš vyslyšena má prosba, ale takové myšlenky jsem hned zase pouštěla z hlavy, domnívající se, že nejsem hodna takové milosti. Často pro bolesti v nohou jsem ani choditi nemohla. Také ruce bolely mě tak, že některých prací, jako kopati, jsem vůbec nemohla konati. Prostředního prstu jsem nemohla ani ohnouti, a časem býval jako mrtvý. Když jsem měla tyto bolesti, jednou v klášteře jsem prosila zvláště vroucně, abychom já i moje sestry poznaly své chyby, aby zavítal k nám mír a přestala má utrpení. Ale tu jsem dostala odpověď: Tvá utrpení nebudou umenšena. Stač ti milost Boží. Z tvých sester nezemře žádná, dokud

nepozná svých chyb. Pro tuto odpověď pomyslíla jsem si, když se mi dostalo znamení, že jsou jediné k vůli mým sestrám; a tomu jsem se ráda podrobila. Ale bylo mi hrozně, když jsem poznala, že znamení jsou také k vůli světu.«

»Na moji otázku o křížích na prsou mi řekla: „Od mládí často jsem prosívala Boha, aby mi ráčil kříž vtisknouti do srdce, abych nikdy nezapomněla jeho muk; ale na vnější znamení jsem nikdy ani nepomyslila.“ Tu mi dala na srozuměnou, že podrobné zkoumání jejího dřívějšího života jest jí nikoliv nepatrnou příčinou jejích muk, ježto snadno by vznikla domněnka, že jest Bůh ví jaká svěťice, ale ona sama že přece ví nejlépe, že není na ní nic zvláštního.

»Ve čtvrtek dne 13. května spustila se krev z hlavy. Viděl jsem, jak krev nikoliv po kapkách, nýbrž jako v jediném proudu se řine s čela. Ani ne za minutu, byl její šátek, který má kolem hlavy, všecek zakrvácen. Za krvácení všeckazbledla a seslábla. Také z rukou se spustila krev. Před krvácením měla na čele a ve spáncích prudké bolesti od trnů, které jí bodaly až do očí. Když mi řekla o tomto bodání, pravil jsem jí: Kdybych mohl, vytahal bych jí všechny trny z hlavy, než jeden bych tam nechal. Na to mi odpověděla: Ach to ne, nepřeji si, abyste mi vytahal trny, ty bolesti mám ráda.

»Na moji otázku, co tím chtěla říci, když před děkanem Rensingem poznamenala: Ti, kteří neuvěří, pocítí; i domnívá-li se snad, že ti, kteří nevěří pravosti jejích ran, budou za to potrestáni, odpověděla s úsměvem: Ach nikoliv! mé rány nejsou přec článkem víry. Jenom jsem mysliila, že ti, kteří nevěří tomu, čemu učí katolická víra, ani zde na zemi nemají pokoje, nýbrž pocítí svou bídu.«

O pozdější návštěvě, v pátek dne 15. září 1814 oznamuje Qverberg:

»Mezi devátou a desátou hodinou dopoledne viděl jsem rány na rukou rudnouti a nabíhati, což bylo znamením, že budou krváceti. Prohlédl jsem potom dlaně, zda také na nich se objevuje nabíhání, ale ničeho jsem neznamenal. Když jsem se tomu divil, vysvětlila mi Anna Kateřina, že rány na dlaních před krvácením nikdy nenabíhají, nýbrž naopak, že bývají jako vtlačeny více do vnitř, aby za to na povrchu ruky tím více vystoupily. Kříž na prsou dnes nekrvácel, ale zrudl skoro do temna. Takto rudne vždy v určitých dnech, když nekrváci.«

Od té doby, co Anna Kateřina přijala vnější známky ran, byla velmi bedlivá toho, aby ruce skryla zrakům všech návštěvníkův. Proto buď je

měla ukryty pod ložní pokrývkou, nebo když pro velikou horkost v ranách toho nesnesla, položila si na ně bílý šátek; a byla tak toho pamětlivá, aby je měla stále zastřeny, že dokonce i v ekstasi cítila, když někdo cizí jí ruce odkrýval. Tak vypravuje Dr. Wesener: »Jednou jsem přivedl svou nejstarší sestru k Anně Kateřině. Ležela ve známých mdlobách. P. Limberg jí odkrýval šátek, který jí ležel na rukou; nebyla s tím spokojena a on se tázal, co jest jí. Odpověděla slabým hlasem se zavřenými očima: Někdo žádá na mně něčeho, co mi není dovoleno. »Ale já, vyznává Wesener, přál jsem si toužebně v srdci, aby moje sestra zřela svou víru vzbuzenu zázračným zjevem. Anna Kateřina opakovala: Žádají se na mně znamení, kterých nesmím dáti. Po té ji P. Limberg požehnal; ihned, neprocitnuvši však z ekstase, chvějící se rukou se křižovala, ale dělala kříž opatrně, aby jí šátek z ruky nesklouzl.«

Něco podobného stalo se také Overbergovi dne 10. září 1813, když provázel kněžnu Gallicinovou do Dülmenu. »Zastihl jsem ji, píše, velmi slabou. Když jsem večer v šest hodin byl u ní, upadla záhy do známé hluboké mdloby (ekstase). Přiblížil jsem první dva prsty své pravé ruky k jejímu obličejí; ihned natáhla hlavu po nich a políbila je uctivě. Teď také já jsem se sklonil k její levé ruce, která ležela přede mnou ztuhlá, abych ji políbil; než Anna Kateřina polekána utrhla. Ohnul jsem se pak k ruce pravé; ale ani té jsem nedosáhl, tak rychle ji utrhla, ačkoliv celé tělo Anny Kateřiny v této mdlobě byly ztrnulé jako dřevo.« Overberg učinil tyto pokusy z bezděčné úcty k těmto úctyhodným známkám; než pokora trpělivá, jež se jí stala druhou přirozeností, zpěchovala se i ve mdlobě takové počtě; ano, jak později Poutník poznal ze zkušenosti, nesnesla ani pohledu, ve kterém se zračilo takové smýšlení. »Seděl jsem, vypravuje Poutník, u jejího lůžka modle se, zatím co ona ležela v ekstasi a ve velikém utrpení; a ježto jsem za své modlitby utrpení všech mučedníků a bolestí všech stigmatizovaných spojoval s nejsvětějšími Ranami našeho Vykupitele a obětoval je Bohu a při tom jsem s pohnutím pohleděl na ruce Anny Kateřiny, odtáhla je bleskurychle. To mě překvapilo tak, že jsem se tázal, co jí jest. Odpověděla ze své hluboké mdloby: Ach velmi mnoho!«

Když jednou byl u ní děkan Rensing, krátce před tím, než nastalo krvácení, nařikala si na palčivé bolesti, které se dostávají vždy před každým krvácením. Odušil, proč před ním nemá ruce odkryty, že přec před ním se nebude rozmyšleti, má-li je odkrýti. »Ach, odpověděla, já sama

se ani nepodívám na své známky, jsou-li odkryty, poněvadž mě přivedly do pověsti, že mám zvláštní milosti, jichž nejsem hodna.« »Po té mi děkovala, vypravuje Rensing dále, že jsem celé společnosti cestujících zabránil, aby k ní nechodila; ale vyhrkly jí slzy, že ti hodní lidé se pro ni tolik namáhají a tak dobře s ní smýšlejí, ačkoliv před Bohem jsou jistě mnohem lepší. Ale také děkovati mi jest Bohu, řekla ještě, že mi neskrývá mých chyb a tak mě utvrzuje v pokoře.«

Za jiné příležitosti začala zase řeč o návštěvách, které jí působily tolik utrpení a starostí, a prosila Rensinga úpěnlivě, aby už nedovoloval přístupu zvláště cizím lékařům, kteří často tak drsně urážejí její jemný cit. »Jak jest mi krušno«, řekla, »když mám tak často ukazovati své známky; ale ještě trapnějším mi jest, vidím-li, že těm lidem neběží o slávu Boží, nýbrž jediné o to, aby o tom trousili své rozumy. Netoužím, abych byla zbavena tělesných bolestí. Těch mi jistě Bůh ponechá. Ale nač se stále na ně dívati a zkoumati je? Ani sám náš Spasitel nemohl přece všech uspokojiti, aby uvěřili a se obrátili. Jiní mají se mnou přílišnou útrpnost. Kdyby se raději za mne modlili, abych se pokorně všemu podrobovala, co Bůh skrze duchovní vrchnost o mně ustanoví, a abych nepozbyla milosti Boží. Každého člověka vede Bůh jeho zvláštní cestou. Ale co na tom záleží, přijdeme-li do nebe tou nebo onou cestou? Kéž bychom jen konali, co Bůh žádá od nás podle našeho stavu.«

Když Rensing jednou za jiné příležitosti jí vypravoval, jak Veronika Giuliani dlouho měla kolem hlavy rány Trnové Koruny, a jak, když se to rozhlásilo, lékaři je vyhojili, při čemž jí bylo trpěti strašlivé bolesti, odpověděla povzdychnuvši si: »Tolik jsem přece nevytrpěla; než přece ustanovení duchovní vrchnosti, aby rány moje byly léčeny, bylo mi tak kruto, poněvadž jsem měla tolik bolestí. Bolesti věnce kolem hlavy cítila jsem už, než jsem vstoupila do kláštera, a poprvé jsem je ucítila v jesuitském kostele koesfeldském.«

O prvních nešporách svátku svaté Kateřiny Sienské zastihl ji Rensing s ranami právě krvácejícími; ale o svátku samém, dne 30. dubna, bylo krvácení mnohem prudší, že Rensing vypravuje: »Když jsem ji navštívil odpoledne ve tři hodiny a vstoupil do její světničky, byl jsem, spatřiv krev, která skoro nepřetržitě vytékala z hlavy a z rukou, tak překvapen, že jsem se sotva vzpamatoval. Uklouzlo mi slůvko podivu nad mimořádnými milostmi, které jí Bůh prokazuje. Zaslechla to a řekla: Máte pravdu! Bůh mi prokazuje více milostí, než si zasluhuji, a dě-

kuji mu z nich; ale přála bych si, aby byl tyto milosti skryl lidem, neboť obávám se, že proto mě považují za lepší než vskutku jsem.' A teď jsme se rozhovořili a za této řeči pohleděl jsem až na dno její čisté, pokorné duše, a poznal jsem některé události z jejího mládí, které pokládám za nejpřesvědčivější důkazy, jak ruka Boží od dětství ji vedla, chránila a bránila od nejpatrnějších nebezpečí. Byl jsem dojat a užasl jsem, odkud osoba, která neměla jiného vzdělání jako ona, nabrala tak čistých, tak správných, tak vznešených pojmů o Bohu a božských věcech. Vypravovala mi také, jak minulé noci se jí otázel Bůh: 'Chceš raději brzy býti u mne nebo ještě déle trpěti pro mne?' načež dala odpověď: 'Chceš-li to Ty, budu ráda ještě více trpěti, dáš-li mi jen milost, abych trpěla, jak Ty chceš!' Bůh mi přislíbil tuto milost, a tak jsem velmi veselá. Bůh mi také připomenul, že za svého klášterního života jsem se dopustila nejedné chyby proti dokonalosti, k níž jsem byla povolána svými sliby. Těchto chyb jsem ještě jednou litovala, i dostalo se mi po té od Boha ujištění, že jsem pro ně nepozbyla jeho milosti, poněvadž jsem se pokorila před ním i před lidmi. Pak jsem byla ještě upamatována, jak v klášteře, bylo-li mi ukřivděno od sester, horlivě jsem prosívala Boha, aby přece ráčil jim dáti poznati jejich chyby, jichž se vůči mně dopouštěly. Za těchto modliteb často, ale zvláště na podzim předloňského roku, dostávalo se mi útěchy, že všechny poznají své chyby, než zemru. A vskutku, už všechny šly do sebe, když mi Bůh udělil takové mimořádné známky. Toť přece radost, z níž velmi a velmi děkuji Bohu, i když trpím veliká muka, jež mi způsobují moje známky.' «

»Jednou jsem se jí tázal«, píše Rensing, »má-li snad také na rameni nějakou ránu; neboť myslím, že Spasitelovo rámě bylo najisto poraněno jeho těžkým křížem. 'Arciže,' odpověděla, 'Božský Spasitel měl velmi bolestnou ránu na rameni, které mu rozedřel kříž; ale této rány nemám, její bolesti však cítila jsem už dávno v rameni. Už od mládí uctívala jsem svatou Ránu na rameni, poněvadž tato úcta zvláště se líbí našemu Spasiteli. Když jsem byla ještě v klášteře, zjevil mi jednou, že Rána na rameni, již tak málo kdo vzpomene, působila mu velmi veliké bolesti, a uctívá-li ji kdo, že jest mu to tak milo, jako by mu bývalo bylo, když mu bylo nésti Kříž, aby někdo z útrpnosti mu jej byl vzal a nesl jej za něho na horu Kalvarii. Když mi bylo šest sedm let, byla-li jsem sama a vzpomněla-li jsem na Utrpení Páně, brávala jsem na rameno kus těžkého dřeva nebo jiné břímě, které jsem sotva unesla.' «

Celý měsíc květen 1813 skoro denně zaznamenával Rensing krvácení ran a přibývající prudkost bolesti v nich. Také do 8. května proležela si záda tak, že na několika místech provalily se hluboké rány. Ačkoliv tyto rány ji strašlivě pálily, přece se vyjádřila: »Tyto bolesti jsou mi maličkostí proti oněm, které ustavičně cítím v ostatních ranách. Než ráda bych trpěla všechny tělesné bolesti, jen kdyby mi Pán Bůh nebral vnitřních útěch. Místo nich pocituji teď často velikou hořkost v duši. To mi jest krušno; ale děj se vůle Boží.«

V oktávě Nalezení svatého Kříže všechny rány denně krvácely za vzrůstajících muk. Navštívil ji dne 3. května ráno, Rensing shledal, že všechny rány krvácejí, a když, netuše souvislosti mezi tímto zjevem a tajemstvím svátku, vyslovil své podivení nad tím, odpověděla Anna Kateřina: »To jest asi tím, že dnes slavíme svátek Nalezení svatého Kříže.« Toho dne přijala Nejsvětější Svátost, ale naříkala, že po svatém Přijímání pocítila neobyčejnou vyprahlost ducha, což jí bylo krušnějším nežli nejcitelnější bolesti tělesné. Nejprudší byla muka Trnové Koruny na čele, kolem očí, na spáncích a dolů až do dutiny ústní a hrdla. A tato muka trvala několik dní bez přetržení, aniž trpitelka byla posílena nějakým konejšivým viděním. Rensing nemohl se už ani dívat na tato muka, a pokaždé odcházel od trpitelky co nejdříve.

Dne 6. května vyznala: »Cítím, jak bolesti od ran na nohou se mi hrnou do prsou, a jest mi, jako by všechny rány byly vzájemně tak spojeny, že bolesti přecházejí z rány do rány.« Při tom měla od ležení záda tak rozbolavěna, že šaty i pokrývka ložní se jí přilepily na záda; a přece prohlásila, že utrpení, které má z ran vzniklých proležením, nelze srovnati s bolestmi, které cítí v jediné jen ráně. Když Rensing jí odpověděl, že jsouc v takovém stavu měla asi noc velmi špatnou, odpověděla: »Nikoliv! Mé utrpení působilo mi dokonce radost. Neboť jest-li mi trpěti, raduji se a děkuji Bohu, že neležím v posteli jen tak zbůhdarma.« Podobně prohlásila jednou Overbergovi, že jest jí nejhůře, netrpí-li něčeho zvláštního, neboť jen tehdy jest jí blaze, když bývá shledána hodnou, něco trpěti pro Boha.

Dne 9. května našel ji Rensing ve stavu, který mu jasně ukazoval, že bolesti se dosud nezmírnily; než dostalo se jí zase útěchy od Boha, jež ji velice povzbudila. Vypravovala Rensingovi, že bolesti v hlavě jsou ještě tak prudky, jako by jí někdo v hlavě vrtal, a že kolikrát div rozumu z toho nepozbude. Než připojila potěšena: »Už mi není těžkým

utrpení, poněvadž mi je Bůh osladil útěchami, jichž ani nezasluhuji. Učinila jsem se nehodnou těchto útěch zvláště v klášteře, kde jsem se trápila pro chování svých sester a příliš často jsem myslila na to, jak by se měly chovati ony, a příliš málo přemýšlela o tom, jakou jsem povinna býti já. To byla nevděčnost a nedokonalost; proto jsem teď ráda, že Bůh mi posílá tolik utrpení. A kdybych věděla, že svým utrpením třeba jen pramalounko rozmnožím Slávu Boží a aspoň některému hříšniku pomohu k obrácení, trpěla bych ráda ještě déle a ještě více. Bůh dejž mi trpělivosti! Večer toho dne bolesti posléze poulevily a Rensing zastihl Annu Kateřinu neobyčejně veselou.

Kromě krvácení vyrážel se na ní denně po celém těle pot tak silný, že všecko prádlo ložní bylo tak propoceno, jako by je někdo namočil do vody. Od toho se rozbolavěla záda, a jen málokdy bylo jí možno ležeti zády na loži. Na pravém boku nemohla ležeti pro nesnesitelné bolesti rány v boku, na levém zase proto, že kost dolovatá byla úplně uhníla. Tak byla nucena, podepřena jsouc poduškami, seděti v posteli zpřímá, což jí bylo velikou námahou, aniž si mohla hlavu, pod mukami klesající, položit na podušku. Po její smrti Klement Brentano vydal svědectví:

»Čtyři roky den co den býval jsem u Anny Kateřiny, a velmi často viděl jsem krvácení a bolesti její hlavy, třeba že nikdy se nestalo, aby měla přede mnou hlavu nezahalenu, a abych tedy viděl přímo prýstití kapky krve z čela. Ale vidal jsem krev stružkami splývati z pod čepce po tváři tak hojně, že jí bylo možno chytati do záhybů šátku, který měla kolem krku, než se vsákla do plátna. Cítila svou hlavu otočenu širokou, těžkou korunou trnovou, a nebyla s to, aby ji položila na podušku. Seděla a její ubohá hlava jako břímě muk kolébala se na krku celé hodiny za nevýslovných bolestí, a často podpíral jsem jí hlavu delší nebo kratší dobu, přidržev dvěma prsty nosní kost, ježto mi už nebylo lze dívati se na její utrpení, za něhož studený pot jí stékal po bledém obličejí. Takto trávila mnoho a mnoho nocí, beze vší pomoci, beze vší účasti, zcela opuštěna.«

O naprosté neschopnosti, přijímati jakoukoliv potravu, která se dostavila, když se objevily vnější známky ran, dává dne 12. května 1813 Overberg toto svědectví: »Asi od pěti měsíců nepožila Anna Kateřina žádné hutné potravu, ani za polovinu hrášku. Její žaludek nesnesl už ničeho, ani čokolády, ani kávy ani vína ani polévky, nejvýš časem čajovou lžičku polévky masité. Snažila se to ukrýti, požádavši, aby jí dali

k posteli jídlo jen na oko, upečené jablko nebo uvařené švestky, z nichž ssála jen šťávu. Když byla v klášteře, snesla ještě nejspíš kapku slabé kávy, ale od začátku minulé zimy nesnese už ani kávy. Potom to zkoušela s řídkou čokoládou, to se jí dařilo jen několik dní. Vína nesnesla ani čistého, ani smíšeného s vodou. Tak byla voda jediným, co snesla.»

Už jsme vypravovali, jak Anně Kateřině, jež by nejraději byla všem lidem zatajila, že žije bez potravy, hned s počátku bylo trpěti podezíráním, že prý jí tajně; a toto podezírání později se často znovu vynořovalo. Tak dne 17. září 1814 oznamuje Overberg: »Jak mi vypravoval Rensing, bydlila domácí paní Emmerichová celý měsíc před svou smrtí v jizbě trpitelčině, jsouc přesvědčena, že tam snáze bude trpěti a nejlépe se připraví na smrt. Dva dni před svým skolem přiznala se Rensingovi, že dříve někdy jí přicházelo na mysl, že se ani nesmí brátí zrovna tak přísně, že Emmerichová nepožívá zhola ničeho, ale teď že se očitě přesvědčila, že opravdu nic nevezme do úst.«

Také Wesener zaznamenal si, co se sběhlo dne 29. října 1814, při kteréžto příhodě byl nucen vzítí v ochranu Annu Kateřinu proti tomuto podezření: »Navštívil mě děkan z Nottelu, aby, jak pravil, se dověděl, co jest pravdy na pověsti trousící se po Münsteru, že někdo spatřil Emmerichovou, ana slezla s postele a jedla maso. Zavedl jsem ho k nemocné, prose ho, aby bystře pozoroval její obličej, zatím co jí bez obalu řeknu onen klep. Usmívala se, když jsem jí to vypravoval, a dala nám na srozuměnou, že ten žvást budí v ní jen soucit s lidmi, kteří jej vymyslili a roznášeli. — Já sám na podporu pravdy jsem povinen vyznati, že jsem se nemálo namáhal, abych něco našel, co by mohla požití Anna Kateřina, aniž by to ihned žvracela; ale nadarmo! Kdybych byl býval klamán, byl bych nucen zapřítí všechny své vnější i vnitřní smysly. Mimo to byli okolo nemocné lidé, kteří s radostí byli by do světa pustili nejmenší pochybnou nebo podezřelou věc, kdyby na ní byli něco zpozorovali. Vlastní její sestra, jež byla u ní na posluhu, jest zlá a zatvrzelá osoba, a ježto často jak ode mne tak i od nemocné se jí dostane zaslouženého pokárání, nechová k ní lásky pražádné a často celé dni nepodá jí ani doušku vody. Opravdu, ta by nemlčela, kdyby tu byl podvod.«

Ale i P. Limberg, jsa povahy úzkostlivé, přes všechny zkušenosti tak býval náchylen k podezření, že spatřiv za patnáct měsíců po skončeném zkoumání na ložním prádle nemocné temnou skvrnu, které si nedovedl vysvětliti, kolik dní se trápil největším nepokojem, není-li snad od

pokrmu tajně požitého. Šöntgenová a Wesener posléze ukonejšili jeho starost vysvětlivše, že to jest skvrna od náplasti, kterou Klára na prosbu nemocné jí přiložila na uhnívající kost boční. Anna Kateřina nezdřela se smíchu z pošetilé úzkosti zpovědníkovy a pravila: »Ani nevím vlastně, proč si lidé myslí, že bych se s tím nějak tajila, kdybych mohla jísti.« Než poprosila ho, aby příště ráčil každé podezření ji bez otálení říci a nehryzl se tím celé dny. Později uslyšíme, jaká muka bylo snášeti Anně Kateřině pro pokusy, které konal Wesener, aby do ní vpravil pokrmy.

Zpráva Overbergova o tom, jak se modlila Anna Kateřina při svatém Přijímání

Poslední přípravou Anny Kateřiny na přijetí Nejsvětější Svátosti bývá, že prosí Boha svého Spasitele, aby jí dal své Srdce, aby ho v něm důstojně uvítala a pohostila. Dává mu na uváženou, že jenom tehdy, bude-li mít jeho Srdce, bude ho moci milovati a chváliti tak, jak si toho zasluhuje. Za jeho Srdce nabízí své vlastní, prosíc, aby je ráčil přijmouti a učiniti s ním, co mu libo. Odevzdavši své srdce Bohu, vypočítává všechny síly těla i duše, aby darovala Bohu všechno, co má. Podává Bohu oči, uši a všechny údy, prosíc ho, abych jich užil ke své dokonalé službě a aby s nimi vykonal vše, čeho ona sama nedovede. Po té vchází s Bohem v úmluvu, zavazujíc se, že vším, co jest na ní a v ní, bude mu děkovati a jeho velebiti, každý dech, každé hnutí, každé mžiknutí oka, každé hnutí rukou, každá chvílička utrpení že bude znamením díky a chvály.

Po té obrací se na Svaté a Svěťice, prosíc jich, aby jí půjčili nebo darovali něco ze své krásy, ze svých ozdob a ctností, aby se lépe připravila na Nejsvětější Svátost a potom vroucněji za ni děkovala. Především Svatými obrací se k Matce Boží, aby se jí dostalo dárku z plnosti její slávy a jejích ctností. Zvláště prosívá ji vroucně, aby jí podala Božské Děťátko, jako je podala svatým Králům od Východu. Po té chodí od Svatého k Svatému, prosíc almužen a každého na jeho zvláštní přednosti pamatujíc, aby si vyžebřala dárku, v kterém by se líbila Božskému Spasiteli. Žadoní na nich slovy: Jste tak nadmíru bohatí a já jsem tak chudička. Mějte přec smilování. Vždyť žádám jen drobečky z vašeho nadbytku. Po svatém Přijímání bývá v ekstasi jako v klášteře.

DVACET OBČANŮ DÜLMENSKÝCH HLÍDÁ
ANNY KATEŘINY DESET DNÍ OD 10. DO
20. ČERVNA 1813 / KONEC CÍRKEVNÍHO
ZKOUMÁNÍ

»Dne 9. června«, píše Rensing, »oznámil jsem nemocné, že už jsou uči-
něna všechna opatření na hlídání a že hlídání se začne zítřejším dnem.
Radovala se velice této zprávě a prohlásila, že bez nejmenší odmluvy
se podrobuje v tom rozhodnutí vrchnosti. Zpozoroval jsem, že kříž na
prsou krvácel, ježto krev pronikla už rouchem. Když jsem ji druhého dne
navštívil zase, abych ji připravil na příchod mužů, kteří ji budou hlídati
a kteří, jak bylo ujednáno, dostaví se večer, tázala se mne: »Nebylo by
lépe, kdyby abbé Lambert odešel z domu na ten čas, co tu budou hlída-
ti? Jest k tomu odhodlán, uznáte-li to za dobré'. To mi bylo velmi milo,
a když jsem s panem Lambertem porokoval, odešel odpoledne do býva-
lého kartusiánského kláštera, který jest od Dülmenu půldruhé hodiny.
Večer v osm hodin se hlídání začalo.«

Tímto prohlášením Anny Kateřiny byl netoliko děkan Rensing, ale
i generální vikář Droste radostně překvapen. Generální vikář přál si
arci velmi, aby abbé odešel, ale z šetrnosti k jeho stáří a churavosti o-
stýchal se ho o to požádati. Ještě dne 8. června psal o tom Rensingovi;
»Prosím Vás, bude-li to nějak možno, zřídte už nějak, aby père Lambert
po dobu hlídání nezůstal v domě, ve kterém bydlí Emmerichová, nebo
aspoň aby jí vůbec nenavštěvoval. Ale kdyby to bylo těžko nebo nemož-
no, nezbývá než zůstaviti to Bohu. Nelze-li to udělati tak, jako by to
bylo z jeho vlastního popudu, pak by bylo lépe, nechati toho, jak to jest.
Prosím, abyste modlitbám panny Emmerichové doporučil jistou záleži-
tost, kterou jsem zapomněl ústně ji říci.«

A Rensing mu na to odepsal: »Bylo by si arci přáti, aby se pan
Lambert na dobu hlídání úplně vystěhoval z domu; ale pro jeho chorobu
nevím opravdu, jak ho k tomu pohnouti.«

O tom, jakým způsobem jest hlídati, byly od generálního vikáře vy-
dány zevrubné předpisy.

»Mužům, kteří budou hlídati«, tak se praví v písemném rozkazu ze dne
4. června, »není dovoleno ani na chvíličku ani ve dne ani v noci odejiti

od panny Emmerichové. Ale sestra ať jest tam také, aby pomohla Emmerichové, kdyby bylo třeba; ale hlídačům není nikdy a za žádných výkonů dovoleno odejiti od Emmerichové. I když se zpovídá, buďtež přítomni. Při zpovědi nechť Limberg mluví s ní pošeptmu, ale nechť co nejúzkostlivěji vyhýbá se všemu, co by nejpodezřívavějšímu člověku třeba jen vnučko myšlenku, že jest možno, aby zpovědník obnovoval rány. Ježto stráž konají vždy dva zároveň, myslím, že bude dobře, bude-li jedním z nich letitý muž. — Hlídači nemají ostatně jiného úkolu než se dívat i; vše ostatní bylo by mimo jejich obor.«

Pátého dne hlídání Rensing oznamoval generálnímu vikáři: »Hlídači přísně dbají pokynů, vrchností udělených, a trpitelka jest jejich chováním vůči ní tak spokojena, že už mi několikrátě děkovala, že jsem na tento úkol, jí ostatně zajisté obtížný, vyhledal mužů tak skromných.« Zároveň si stěžuje, že jakýsi lékař z městečka blízko Dülmenu byv požádán, by se ujal vrchního dozoru nad hlídáním, zdráhá se to učiniti. N. odřekl, domnívaje se, že jest to příliš choulostivo, aby se toho ujal sám, aniž by byli přibráni ještě někteří jiní lékaři. Není to smutno, že muži, jimž jejich povolání ukládá, aby při nakažlivých nemocech vydávali častokrátě vlastní život v nebezpečí, tolik se bojí papírových důtek kritiky, běží-li o to, by se vydalo svědectví pravdě?«

Toto nestání lékaře, jenž se však přece posléze dne 15. června dostavil a strávil několik nocí s ostatními hlídači u lůžka nemocné, bylo by bezmála zmařilo vlastní účel hlídání, které nebylo ani rozkázáno proto, aby byl na jisto postaven církevní úsudek o pravosti zjevů na Anně Kateřině, nýbrž jediné proto, aby byla učiněna přítrž jakémukoliv podezřívání, že církevní vrchnost nevyšetřovala s největší přísností. Proto generální vikář, jehož zdráhání lékařovo velmi nemile překvapilo, odepsal Rensingovi: »Aby se hlídání neminulo se zdarem, dlužno, aby doktor N. se dostavil do Dülmenu, řídil tu věc a také spolu vydal svědectví, že hlídání se dělo náležitě. Pokládám to za tak důležité, že bez lékaře vidím hlídání marno.«

Také Anně Kateřině působilo veliké starosti, že lékař s počátku nepřicházel, a požádala P. Limberga, aby jejím jménem tlumočil generálnímu vikáři v Münsteru obavy, že hlídání snad bude prohlášeno nedostatečným, že později bude se žádati ještě druhé, a ona sama že bude vlečena do Münsteru, čehož prý jí račiž církevní vrchnost dobrotitivě uchrániti. Generální vikář, jehož přísnost vycházela z dobrého úmyslu, u-

soudil, že mu nelze vyslechnouti této jistě oprávněné, a jak se později ukáže, nikterak neodůvodněné prosby, bez důrazné důtky. Jeho bystré, ba skoro podezřívavé oči nemohly nalézt nic na Anně Kateřině, co by nebylo v souhlasu s jejími mimořádnými dary, a z obšírných a podrobných zpráv o jejím minulém životě, které teď měl všechny v rukou, jednak z péra Overbergova, jednak z rozmanitých výslechů svědků, nabyl jistoty, jak Anna Kateřina od nejtělejšího mládí stala se hodnou, aby se jí dostalo od Boha zvláštního vedení; proto kladl na ni požadavky velmi veliké a se stejnou neuprosnou přísností vystupoval proti ní, zdálo-li se mu, že těmto požadavkům nevyhovuje, jako by byl vystoupil, kdyby se mu byl vyskytl třeba nejmenší a jakýkoliv důvod podezření o vnějších ranách. Ježto tedy mnoho se domýšlel o povolání Anny Kateřiny, zdálo se mu býti hodným pokárání, že ještě »nepotlačila vlastní vůle« tak dokonale, aby se už ani dost málo nestrachovala toho, co se snad ještě stane. »Řekněte Emmerichové«, psal Söntgenové, »a to s přátelským pozdravem ode mne, že přísloví dí: ›O nesnešená vejce se nestarej«, a já dodávám: ani o zasmrádlá. Věci minulé přešly, budoucí ještě nepřišly, snad ani neprijdou; jest tedy starost o budoucnost právě tak daremna, jako starost o minulost; než nejen daremna, ale i škodlivá; neboť budeme-li se o tyto věci starati, stane se, že nebudeme konati povinností, které nám ukládá přítomnost. Kromě toho rodí se starost o budoucnost obyčejně ze svévole. Jen jí řekněte: všechny ty myšlenky, že se totiž bojí, aby neklesla netrpělivostí, že není člověku dovoleno pokoušeti Boha atd. — všechno to že pokládám za vnuknutí samolibosti.«

Co by byl Klement August, jenž už ve zlém vykládal pouhé hnutí úzkosti a starostlivosti, kterému přec neujdou ani nejsvětější lidé, dokud žijí v těle, teprve as učinil, kdyby byl někdy postřehl jedinou skutečnou chybu na Anně Kateřině! Proto, jakou zárukou jest tato přísnost, že celé zkoumání vedl opravdově a důkladně.

Že však hlídání nemělo už významu pro generálního vikáře, v němž se už ustálilo přesvědčení o dokonalé poctivosti Anny Kateřiny, a že už vůbec nepotřeboval dalších důkazů, vysvitá z toho, že ještě než bylo po hlídání, tedy nečekaje ani jeho výsledku, učinil Rensingovi toto vyzvání: »Žádám Vás důtklivě, abyste mi, čím dříve tím lépe, zaslal, co se zvědělo u sester Emmerichové, abych ukončil zkoumání co možno nejdříve.«

A za několik dní žádá si deníku o hlídání těmito slovy: »Přeji si vel-

mi, abych jej dostal do pondělka. Tím skončím zkoumání; než prosím, abyste mi dal zprávu, přihodí-li se snad něco zvláštního, a abyste, pokud Vám možno, byl Emmerichové nápomocen, aby se zvláště cvičila v povolnosti, které ji ještě chybí. Svatý František Saleský praví: ničeho se nebáti, po ničem nebažiti, na nic nenaříkati.*

Zasilaje protokol o hlídání, Rensing připojil tato slova: »Ježto Vaše Vld. Milost nyní ukončuje zkoumání, pozbývá snad platnosti také rozkaz, udělený mně o lidech domácích i cizích, kteří ji chtějí navštívit? Že si toho ze srdce přeji, aby bylo po nepokoji amrzutostech denně se opakujících, ráčí Vaše Milost snadno pochopiti. Ale pak ubohá osoba od Božího rána do noci nebude míti pokojné chvílečky a bude obléhána celými karavanami zvědavců; zvláště když, jak už mi dvakráte řekla, pan Dr. Krauthausen jak v Koesfeldu tak také zde se vyjádřil: dá-li někomu Emmerichová sama dovolení, aby k ní přišel, nepotřebuje žádného dovolení od děkana. Nemocná manželka pana doktora opravdu už také potvrdila tento výrok vlastním příkladem, neboť minulý čtvrtek za odpoledních bohoslužeb, nevzkázavši mi o tom ani slovíčka, dala se od dvou lidí na stoličce zanést k Emmerichové. Pokládal jsem za svou povinnost, oznámiti Vaší Vld. Milosti tuto událost, poněvadž v městě vyvolala rozruch a může míti následky nepříjemné, neboť už několik osob se hlásilo o dovolení ji navštívit, aby se jí dotázaly na radu o svých nemocech a chorobách a aby osobně se doporučily v její modlitby.«

Hlídači podali tuto zprávu:

»My podepsaní, byvše od zdejšího pana děkana Rensinga pozvání, abychom hlídali nemocné duchovní panny Emmerichové, a byvše ústně i písemně poučeni o účelu tohoto hlídání, jakož i o tom, čeho třeba při tom dbáti, odebrali jsme se ve čtvrtek, dne 10. června 1813 v osm hodin večer po dvou do jejího příbytku. Začali jsme hlídání předepsaným pořádkem a konali jsme je dále bez přestání ve dne v noci až do soboty, dne 19. června, do dvanácté hodiny polední. Za tu dobu nepřišel k nemocné nikdo, vyjmajíc její sestru, jež jí posluhovala, spolusestry a osoby takové, jež k ní byly přivedeny panem děkanem, nebo ukázaly písemné dovolení pana generálního vikáře. Nikdo nemohl nemocné něco říci nebo s ní něco učiniti, čeho bychom nebyli zřetelně slyšeli nebo zpozorovali. Velebný pán Lambert, jenž bydlil v témže domě co nemocná, odešel z vlastního popudu, aby každou námitku umlčel, ještě než jsme za-

čali hlídání, a vrátil se do města až po zkoumání. — V těchto deseti dnech tedy nemocná nepožila ničeho než čisté vody studniční, ale jen málokdy o ni požádala, nýbrž obyčejně se jí napila, když jí byla nabídnuta od nás nebo od sestry nebo od pánů lékařů. Jednou vzala do úst třešni, chvíličku ji ssála, ale maso zase vyňala z úst, a jednou několik kapek laudana, které jí podal pan Dr. Wesener, ježto měla neobyčejně silné a trvalé bolesti. — Ani nemocná sama, ani žádná z osob, jež ji navštívily, nedělaly nic s ranami. — V noci s 15. na 16., po velikých bolestech a píchání v prsou, na které nemocná si velmi naříkala, začal krváceti dvojitý kříž na prsou, což trvalo asi do sedmi hodin ráno; ostatní rány začaly krváceti v pátek dne 18. záhy z rána, a krvácely skoro celý den více méně silně; rány na hlavě krvácely ještě poněkud v sobotu dne 19. ráno. Jak před krvácením tak i za něho velmi naříkala nemocná na bolesti a píchání v ranách. Ostatně jsme pozorovali, že nemocná průměrně nejméně naříkala v hodinách ranních asi až do deseti hodin, ano časem bývala velmi vesela, jen před krvácením a po něm výjimkou nebývala. Ostatní část dne naříkala více nebo méně na slabost, horkost a píchání v ranách a v prsou, na bolení hlavy a očí. — Klidného spánku zřídka se jí dostávalo, a to, co jsme za spánek pokládali, nikdy, jak sama řekla, nepřinášelo jí úlevy, nýbrž naopak pokaždé cítila se po tom slabší. — V noci, skoro vždycky mezi desátou a dvanáctou hodinou, přicházela do ekstase, v níž také často blouznívala, hlasitě mluvila, hrůzou se vyjevovala, a t. d., někdy také dlouho ležela zcela klidně, jako by spala.

Jsme vždy hotovi, tyto své hořejší výpovědi před každou duchovní i světskou vrchností opakovati, a bude-li třeba, pravdivost jejich osobní přísahou potvrditi.

V Dülmenu, dne 23. června 1813.«

Generální vikář vyjádřil teď děkanovi svou spokojenost písemně těmito slovy: »Nemohu opomenouti co nejzdvořileji poděkovati Vám, pane děkane, že jste zkoumání vykonal úplně dle mého přání a zcela podle mých ustanovení. Nemohu dáti panně Emmerichové lepší rady, než aby se utvrdila v povolnosti, milosti Boží, které nechybí nikomu, kdo jí hledá a o ni prosí; a aby užila všech práv, které má každý státní občan, by si ve vlastním příbytku zjednal pokoj od obtížných návštěv. Lituji Emmerichové velice; ale není mi už dovoleno, abych jí pomohl.«

Poslední slova týkala se události a jejích následků, která se sběhla několik dní před skončením hlídání, a které nelze pominouti mlčením, ježto za čtyři roky vzali si ji někteří lidé za záminku, aby vystoupili proti Anně Kateřině útoky v tisku.

16. června obdržel Rensing písemní pokyn generálního vikáře: »Kdyby choť prefekta departementu Rýnského z R. se svou slečnou sestrou a zdejším profesorem B. si přáli navštívit Emmerichovou, uveďte je k ní. Panně Emmerichové rcete mým jménem, aby dovolila z poslušnosti, aby tyto osoby prohlédly si všechny její rány. Jest tím potřebnější panu profesorovi ukázati všechny rány, ježto má mnoho námitek proti nim.«

Druhého dne večer přibyla tato společnost do Dülmenu. Odebrali se nejprve k Dr. Krauthausenovi, žádajíce ho, aby jim řekl vše, co na Anně Kateřině byl pozoroval; ale s jistotou nepřipouštějící námitek profesor odbyl to všecko naráz, vše prý to jest nevědomost a klamání, a stejně, ještě než okem spatřil trpitelku, usoudil, že jest podvodníci a že celé zkoumání jest neplatno.

Dne 18. června dopoledne uvedl Rensing společnost k Anně Kateřině, jež z poslušnosti k rozkazu generálního vikáře strpěla nevýslovně trapné prohlížení svých ran. Pan profesor nalézal všude samý podvod. Krvavé strupy na ranách byly mu (dle jeho vyjádření otištěného v letáčku po čtyřech letech) »nalepeny mazem; kříž na prsou zdál se mu býti tak špatně nalepen, že se mu drolil pod prsty. Rány samy pak byly propíchnuty jehlami a perořízkem, krvácení bylo namalováno.« Nejvíce se zlobil učený pán pro krev, jež se vyprýštila z pod čepce a stékala po nosní kosti, neboť to bylo mu »příliš hrubým pokusem, učiněným na oklamání jeho a jeho vědy.« Anna Kateřina sama byla mu »silnou, zdravou osobou, již velmi jde k duhu její předstíraná neschopnost požívatí pokrmů.« Tak přebystrý profesor shledal, že na věci není nic pravého leda ostré nástroje, bílek, škrobová moučka, barvivo a guma, kterýmžto objevem za několik let překvapil svět. — Také paní prefektová mínila, že takové rány si člověk snadno udělá perořízkem, a její ekstase vykládala si magnetismem, který však v jejích očích měl takový význam, že trápila Annu Kateřinu nekonečnými otázkami o válce a míru, o skrytých a budoucích věcech. Než Anna Kateřina dala jí jen krátkou odpověď: »Starám se jedině o svůj vnitřní mír.«

Dr. Krauthausen i Rensing byli tímto chováním velmi rozhořčeni, a děkan dokonce se osmělil společností odepřítí opětování její návštěvy.

Pro tento zákaz žalovali naň generálnímu vikáři, jenž mu proto projevil svou nespokojenost těmito slovy: »Kdyby to byl kdokoliv jiný, bylo by bývalo nespravedlivě dovoliti opětování návštěvy takové, jež by Emmerichové byla velmi na obtíž. Ale tady, když jest tak veliké podezření, že náboženským podvodem, t. j. vyjádřeno srozumitelněji: že hrubou nevědomostí nebo ďábelským dryáčnictvím chceme Bůh ví co získati, jest dlužno vystříhati se vůbec všeho, co by snad vzbudilo podezření. A takové zdání jste patrně vzbudil svým odepřením.«

A po letech vytýkal profesor děkanovi ve svých brožurkách, že opětová návštěva »byla mu jenom proto odepřena, poněvadž pocuchaný kříž nebyl asi ještě znovu nalepen.«

Pani prefektová stěžovala si Wesenerovi: »Vždyť přece nám běží jen o pouhou pravdu a o vlastní i cizí upokojení.« A ústy samého Wesenera dovolávala se úsudku Anny Kateřiny, že jejich úmysly byly poctivé. Když doktor se na to otázel Emmerichové, dala mu za odpověď: »Pani prefektová měla z této společnosti ještě nejvíce opravdovosti; ale ani ona nepřišla s úmysly zcela čistými. Myslí si příliš o sobě, a do čistého křesťanství má ještě daleko. Trpěla jsem touto návštěvou velice, a jsem pevně přesvědčena, že nepotřebuji takových trpětí.«

Vrátiv se do Münsteru, profesor opakoval velmi troufale, že podle jeho mínění jest Anna Kateřina podvodnicí; generální vikář tedy pojal úmysl, propůjčiti tomuto člověku tak rozsáhlou plnou moc nad Annou Kateřinou, aby delším a přesnějším pozorováním byl přinucen, vydati svědectví pravdě a odvolati své pomluvy. Třeba že, co se jeho týkalo, pramálo mu záleželo na úsudku profesora, jehož lehkomyšlnou povrchnost prohlédl, sotva otevřel ústa, přece jen zdálo se mu, že by nevinność a pravda triumfovala, kdyby jejich úhlavního nepřitele, nabídná mu nové zkoumání, vehnal do úzkých, že by nebyl s to, aby popíral nebo zapíral pravý stav věci.

Ježto B. drzejak bylo jeho zvykem, prohlásil, že jest s to, aby rány vyhojil v době nejkratší, vzal ho generální vikář za slovo. V dodatku protokolu o zkoumání vyjadřuje se o tom takto: »Přál jsem si, aby pokus se vykonal jen na jediné ruce, předvídaje, že panně Emmerichové bylo by tím mnoho trpětí; ale pán žádal, aby ruka, již chtěl zahojiti, byla držána v naprostém klidu, že ani nebylo lze, pokus vykonati. Sám B., jak se zdálo, to uznával a usuzoval: Jest-li jedna věc podvodem, jest všechno ostatní také podvodem, i byl přesvědčen, že s tím, že Anna Kateřina

žije bez pokrmu, kutí se právě tak veliký podvod, jako s ranami, a že by to najisto přišlo na bílý den, kdyby byla odvezena do Münsteru a tam odevzdána šesti lékařům, aby jí střežli. K tomu však jsem nechtěl pomáhati. Nechtěl jsem, aby se z mých ustanovení soudilo, že sám pokládám podezření, které mají mnozí na přátele Anny Kateřiny, za odůvodněno, kdežto přece mám za to, že jest zcela bezdůvodno. To zdálo se mi býti proti spravedlnosti i proti lásce.«

Záměr pana B. byl tedy změněn tak, aby v Münsteru vyhledal dvě spolehlivé ženy a poslal je do Dülmenu, aby co nejbedlivěji pozorovaly Emmerichovou, jež, jak bylo ujednáno, bude odvedena do jiného příbytku a úplně odloučena od svých dosavadních přátel a bude přijímati jen návštěvy Rensingovy. Generální vikář zamýšlel osobně přijíti do Dülmenu, aby zřídil, čeho k tomu bude třeba.

Než francouzský vládní prefekt vzepřel se tomuto záměru. Dülmen-skému mairovi rozkázal, ať mocí zakročí, by nebyla znovu hlídána, ježto vláda jest nucena vzít v ochranu poddaného, jenž už tak dlouho byl tak přísně zkoumán a o němž církevní vrchnost císařskému vrchnímu komisaři vydala vysvědčení tak chvalitebné. K tomuto prohlášení byla připojena hrozba, že světská moc sama by vzala do ruky příští zkoumání Anny Kateřiny a jejích přátel, kdyby církevní zkoumání nemělo uspokojivého konce. Tato hrozba pohnula generálního vikáře, že se vzdal svého záměru a že pana profesora prostě zůstavil jeho snům.

Na první pohled zdá se nepochopitelné, jak bylo možno, aby generální vikář Droste věnoval tolik nezasloužené pozornosti tomuto nedůstojnému řádění profesorovu; ale dává nám vysvětlení této záhady svými vlastními slovy, když praví: »Sám bych si přál, aby B. dovedl vyléčiti rány.«

Rány a jejich krvácení pokládal generální vikář od počátku za věc, které by se byl velmi rád zbavil, i kdyby Anně Kateřině bylo vytrpěti nejkrutší muka, neboť v jeho očích byly jedinou příčinou, že Anna Kateřina, jejíž zjev tak venkoncem se lišil od ducha času, byla vyvlečena na veřejnost a že církevní vrchnost byla donucena ke zkoumání, jež, ať se dospěje k závěru jakémukoliv, snad bude mít pro ty, kteří je konali, nemilé následky. Tak rád byl by viděl, aby se všemu předem zabránilo nebo všecko odklidilo, co by přecetným nepřátelům Církve zavdalo podnět k novým potupám a útokům na svatou Víru; proto rány, zjev to, jehož nebylo lze už utajiti, a který všechny nevěrce uváděl do zběsilého vzteku, pokládal pořád ještě za zjev nevítaný; a ani tehdy se v něm ten-

to dojem nezmírnil, když jeho vlastní velmi podrobné pozorování a nezavrhitelná svědectví jiných osob vylučovala jakoukoliv sebe vzdálenější myšlenku na podvod. Třebaže jistota, při zkoumání stále více se utvrzující, o nejčistší zbožnosti a veliké duchovní dokonalosti Anny Kateřiny ukládala mu, aby v ranách viděl přímý čin Boží všemohoucnosti, nebo aspoň aby se podrobněji a důtklivěji zabýval otázkou, jaké jsou to rány a co znamenají v souvislosti s veškerým vedením i úkolem Anny Kateřiny, přece jeho chladný, všemu mystickému se vzpírající rozum, vyhýbal se hlubšímu vniknutí do tohoto tajemství, uklidňuje se rčením: »Mně vlastně běží jen o to, by se vypátralo, klame-li Anna Kateřina nebo jestli oklamána. Jestliže zkoumají dopátral jsem se poznání: rozumně nelze pomýšlet na podvod, pak nemohu už pátrati dále. Rány jsou buď neobyčejným úkazem přírodním, kterého posuzovati mně nepřísluší, nebo něčím nadpřirozeným, což asi těžko lze nade vše pochybnost zjistiti.«

Když takové měl o tom mínění, lze vysvětliti, že sice generální vikář Droste byl naplněn největší úctou k Anně Kateřině, doporučoval naléhavě vlastní i církevní záležitosti jejím modlitbám, posílal k ní nejznamenitější osobnosti ze širokého kruhu svých známostí, a přece nikdy nepustil mimo sebe přání, aby ji, pokud lze, vzal světu s očí i s myslí. Tak psal 16. července 1813 Rensingovi: »Smím-li prositi, pozdravujte panu Emmerichovou a doporučte jí vřele jistou záležitost a řekněte jí, aby, přijdou-li do Dülmenu hrabě a hraběnka Stolbergovi, úplně všecko jim ukázala.«

Návštěva hraběte Bedřicha Leopolda Stolberga

Urozený hrabě Bedřich Leopold zu Stolberg s chotí a s Overbergem přibyl dne 22. července (tedy právě za měsíc po návštěvě pana B.) do Dülmenu a zůstal tam dva dni. O této návštěvě píše:

»Overberg nás ohlásil Anně Kateřině. Ráno v devět uvedl nás k ní. Její malinká světnička má jen jediný vchod a okna má na ulici, že jest do ní viděti a proto nelze v ní nic ukrýti, čeho by nebylo lze pozorovati z ulice. Jest velmi čistotna, v malinké jizbičce není nejmenšího zápachu. Ukazovati se jest jí velikým utrpením. Uvítala nás s milou přívětivostí. Overberg poprosil ji naším jménem, aby vyňala ruce zpod šátku, pod nímž je mívá ukryty. Byl pátek. Rány trnové koruny krvácely velmi. Odvázala si čepce a odhrnula šatek. Čelo i hlava byly jako zpropí-

chány velikými trny; bylo viděti zřetelně obnovené, dilem ještě tekutou krví mokvající rány, a celý věnec vlasů kolem hlavy byl pokrýván. Tak živě nenamaloval dosud žádný malíř těchto ran Trnové Koruny. — Rány na hřbetech rukou i nohou jsou mnohem rozšířenější než rány na dlaních a na chodidlech, a rány na nohou jsou větší než rány na rukou. Všecky krvácely zároveň.

»Lékaři prohlašovali to za zjev zázračný dříve a veřejněji než duchovní, neboť neklamná pravidla vědy poskytují jim zjevného návodu, jak posuzovati tento úkaz. Praví totiž, že jest nemožno, aby takové rány byly uměle udržovány pořád ve stejném stavu, ježto ani nehnisají ani se nezapalují ani se nehojí. Také praví, že nelze přirozeně vysvětliti, jak Anna Kateřina, ačkoliv má takové rány, které už bez tak jsou nevy-světlitelné, a ačkoliv má ustávičná muka, jež nikdy nepřestávají nadobro, přece nechradne, nikdy nepobledne a její zrak září životem ducha a lásky.

»Od nějaké doby záleží na ní, chce-li přijmouti návštěvy; jsou jí na obtíž, a většina lidí, kolikrát i takoví, kteří přicházejí z daleka, bývají odmítnuti. Jenom rozklady některých duchovních nebo lékařů, u nichž se cizinci hlásivají, jí pohnou, aby učinila výjimku. Říkává, že má dosti práce prositi Boha, aby jí udržel v trpělivosti za jejích ustavičných bolestí, že by to bylo pokoušením Pána Boha, kdyby její trpělivost podrobovali zkoušce lidé, kteří přicházejí obyčejně jen ze zvědavosti. Kdo nevěří v Ježíše Krista, ten že pro její rány sotva nabude víry. Nepodíváme se tomu, uvážíme-li, jak asi bylo něžně cudné sestřičce, když jí bylo pěti shon zvědavců často až drsných.

»Anna Kateřina, jež v dětství pásla dobytek a ráda konala všelike práce, mluví hlasem jemným a hovoří o náboženství ušlechtilou řečí, které se sotva naučila v klášteře, nejen důstojně a skromně, ale s osvěceným duchem. Její oduševnělý pohled, její jará přívětivost, její jasná moudrost a její láska dýchá z každého slova, které promluví. Mluví tiše, ale jasným, čistým hlasem. V jejích řečech není nic přepjatého, neboť láska nepřepíná; jest na ní viděti svrchovanou dokonalost, totiž lásku k Bohu, jež řídí všechny její skutky, slova a pocity, a snášlivost vůči všem, lásku ke všem lidem. Ach, jak jsme šťastni, řekla Žofii, znajíce Ježíše Krista! jak mnohem těžším bylo našim otcům, pohanům, nalézt Boha! A daleka toho, aby se vypínala vnějšími znaky omilostnění Božího, soudí o sobě, že jest jich nehodna, a s pokornou starostlivostí nese v křehké hliněné nádobě poklad nebes.«

Tuto ve formě dopisu napsanou zprávu proslaveného muže a jež byla později doplněna a mnohokrát otisknuta, opsal první Kellermann Michalu Seilerovi, potomnímu biskupu řezenskému, jenž tento opis rozšířil mezi přčetnými svými známými a přáteli. Dostal se také do rukou Klementa Brentana, a to byla první pohnutka, aby dbal poznati o-milostněnou. Skrze Overberga udržoval Stolberg až do smrti duchovní spojení s Annou Kateřinou, již upřímně ctil. Jí samé nikdy už nezmizel z duchovního obzoru. Byl nadále z oněch osobností, za něž zvláště obětovala Bohu modlitby a utrpení a za něž zápasila, aby vykonaly svůj úkol a přijaly od Boha uschovanou korunu. Tak si oblíbila jeho vznešenou, bohatě ozdobenou duši, již zřela jasně svými očima. — Sotva také kdo uzří v tom pouhou náhodu, že tak záhy po církevním zkoumání jeden z nejznamenitějších mužů oné doby byl uveden do nuzné jizbičky v Dülmenu, aby zvučným hlasem dal svědectví o díle milosti.

Brzy po návštěvě Stolbergově přišla s Overbergem několikrát také kněžna Galizinová.

Poslední návštěva generálního vikáře v Dülmenu
Jeho pokus dopravit Annu Kateřinu do Darfeldu

Generálnímu vikáři bylo vždy vítáno, když vysoce postavené osobnosti nebo mužové bystrého rozumu a nezávislého smýšlení projevíli přání, navštívit Annu Kateřinu a seznati její stav. Přípravoval Annu Kateřinu na jejich příchod, žádaje ji, aby jim dovolila podívat se na její rány; neboť doufal, že tak snad bude získávat stále více svědků pravdě a tak pomalu že asi umlčí pomluvačné hlasy.

V této dobře míněné snaze odhodlal se dokonce k tomu, že za několik měsíců po zkoumání sám přivedl větší společnost šlechticů do Dülmenu, aby jim umožnil tak podrobné pozorování Anny Kateřiny, jaké sám uspořádal 21. dubna. Deník Wesenerův vypravuje o tom: »Ve čtvrtek, dne 26. srpna večer zastihl jsem generálního vikáře pana von Droste a profesora Druffela u nemocné. Nemocná se trápila obavami a profesor Druffel žádal na mně, abych mu vyličil její dosavadní stav. Jak se sám vyjádřil, shledával její tvářnost, stav ran i znamení, jakož i chování Anny Kateřiny jako jindy. V pátek večer shledal jsem nemocnou tak bídou, puls tak pokleslým a slabým, že jsme oba, já i ona sama, očekávali, že umře. Sestra a P. Limberg mi pravili, že generální vikář s čet-

ným průvodem ji dnes celý den obtěžovali. Několikrát rozhalili prsa a smývali krev, aby mohli znamení podrobně pozorovati.«

Anna Kateřina, jež povolně se podrobovala církevnímu představenému a bez nářku snášela prohlížení jí nevýslovně trapné, seslábla z toho až smrtelně a jenom pomalu se ze své slabosti zotavovala. Wesenera pojal takový soucit s bezbrannou nemocnou, že v obšírném dopise si na to živě stěžoval generálnímu vikáři.

»Vaše Milost«, psal, »chce, ano jest povinna tu věczkoumati. Dobrá! ale takto se přec nezkoumá! Ubohá nemocná byla utrápěna skoro na smrt. Vaše Milost přišla s průvodem osmi až deseti osob a byla s nimi u nemocné od osmé hodiny ranní až do šesté hodiny večerní. Bylo nešťěstím, že já jsem byl povolán k nemocným na venek, neboť byl bych Vám to všecko předpověděl. Nemocná byla by bývala ušetřena muk a já lítosti, že jsem ji spatřil umořenou na smrt. Sama se domnívala, že posléze, Bohu díky, nastává její konec. Bylo by mi nepochopitelné, jak může Vaše Milost působiti taková muka nemocné, kdybych nepamatoval na to, co tvrdil profesor Druffel, že takové počínání nemocné nikterak neuškodí. Ale zaručuji se svou ctí, že to, co se dalo včera, byla by nemocná málem zaplatila životem, kdyby všemohoucí Bůh nebyl učinil zázraku. Jest-li třeba, aby V. M. dále zkoumala — s Pánem Bohem! mučednice strpí vše; ale snad přece lze věc zříditi tak, aby se netropilo tolik hluku a aby nevzešla škoda jejímu už tak dost chatrnému zdraví.«

Anna Kateřina okřivala jen stěží a pomalu, a když posléze mohla říci několik slov, prohlásila svým přátelům: »Ve svědomí jsem přesvědčena, že mi už není dovoleno pouštět k sobě takových návštěv a ukazovati jim vnější známky. Této výstrahy dostalo se mi v duchu. Klečela jsem v duchu v krásné kapli před obrazem Marie Panny s Děťátkem, a vzývala jsem Matku Boží. Ale Matka Boží sestoupila ke mně, objala mě a řekla: ‚Dceruško! měj se na pozoru! a nepovoluj! Nepouštěj k sobě návštěv a zachovej svou pokoru.‘«

Způsob jednání generálního vikáře objeví se méně příkrým, povšimneme-li si lépe vnitřních pohnutek. Už od té doby, co bylo po zkoumání, zabýval se záměrem, Annu Kateřinu odnítí zrakům světa, a zabezpečiti jí takový život, aby jí bylo možno v nerušené skrytosti dokončiti úlohu trpitelky. Po dlouhém uvažování se posléze rozhodl upravit Anně Kateřině na jednom z velkostatků své rodiny přístřeší, postarav se o všechny její potřeby co nejlépe. Než vykonal poslední

přípravy, uznal za vhodné, aby jednotliví členové jeho osvětleného rodu a důvěrnější přátelé se přesvědčili o poctivosti Anny Kateřiny a o pravosti jejího mimořádného stavu; a jen proto přišel k Anně Kateřině s četným průvodem a nemocnou podrobil prohlídce tak dlouhé, a jak myslel, poslední, kterou jí hodlal přelaskavou svou nabídkou a všelikým dobrodiním štědrě oplatiti. Ale zakázal si, aby v Dülmenu nezvěděla o tomto záměru ani živá duše, vyjímajíc děkana Rensinga, jenž by byl býval Anně Kateřině nápomocen radou, kdyby si snad byla vyžádala času na rozmyšlenou, má-li přijmouti dobrotné pozvání. Kdyby však svolila, měl rozkaz, aby bez meškání ve voze generálního vikáře ji doprovodil na zámek Darfeld.

Když generální vikář oznámil Anně Kateřině tuto svou nabídku, zavázal ji, aby o tom mlčela jako hrob, jak před svým řádným zpovědníkem, tak i přede všemi svými přáteli. P. Limberg měl se o tom dovědět až ve chvíli odjezdu ze zanechaného zapečetěného dopisu generálního vikáře, ve kterém zároveň byl udělen výslovný zákaz, aby se do toho nikterak nemíchal. Touto nabídkou ocitla se Anna Kateřina ve stavu, jenž budil strach, že pozbude zbytku svých sil. Posléze zasvitla jí bezpečná naděje na nejvyšší a jediné statky pozemské, po nichž toužila a které už na vždy byly ty tam, totiž skrytost a pokoj, ano zdálo se, že úcta a vděčnost k nejvyšší duchovní vrchnosti ji ukládá za povinnost, aby po nich sáhla. Kromě toho snažil se jí děkan Rensing dokázati, že jenom odloučení v Darfeldu zabrání, aby v budoucnosti nebylo zase zavedeno nové zkoumání. Než kdo se zaručí Anně Kateřině, že přijmouc velikomyslné nabídnutí, nedopustí se nevěry vůči Bohu, ježto vyhledává klidnějšího a pohodlnějšího života, než jaký bylo lze sloučiti s jejím úkolem? Kdo ji ukonejší, že neporuší svatých řeholních slibů, nedá-li přednosti onomu stavu a způsobu života, jenž byl spojen s většími obtížemi a s větším odříkáním? Jakou záruku měla plamenná láska jejího srdce, že na šlechtickém sídle nalezne tutéž možnost konat skutky milosrdenství, jako nyní jsouc nadobro bez ochrany, kdy její dveře každé hodiny jsou otevřeny všem, kdo pomoci potřebovali? Ale což, nepřijme-li pozvání, nepopudí proti sobě spravedlivé nevole duchovní vrchnosti? a nevzbudí aspoň zdání nevďčnosti a svéhlavosti? Takovéto myšlenky naplňovaly Annu Kateřinu těžkou starostlivostí, kterou pocítovala tím bolestněji, že ode dávna byla zvyklá nečinit nic bez souhlasu nebo rozkazu představených nebo zpovědníkov. Ale teď bylo jí

nejen přísně zakázáno, aby se o tom P. Limbergovi ani nezmínila, nýbrž také generální vikář i děkan Rensing střežli se co nejvíce, aby z jejich řeči nevycitila něco jako rozkaz nebo nutkání. Přijetí pozvání mělo být jen a jen dílem její vlastní vůle, a proto se varovali každého slovíčka, které by si snad Anna Kateřina vykládala jako pokyn nebo rozkaz duchovní vrchnosti, pokud totiž jest její vrchností. Prosila o časná rozmyšlenou, aby se v modlitbě poradila s Bohem; a za několik dní děkan mohl oznámiti generálnímu vikáři do Darfeldu: »Panna Emmerichová nemůže se odhodlati k cestě do Darfeldu. Cítí se příliš slába, aby se vypravila bez nebezpečí života. Proto se obává, aby cestou, k níž není nucena rozkazem církevního představeného, nepokoušela Boha a na sebe neuvalila hříchu opovázlivého spoléhání. Jest také přesvědčena, že by pobyt v Darfeldu u rodiny dědičného pána von Droste, pro svou zbožnost po celém Münsteru velmi vážené, neučinil konce pomluvám, nýbrž ještě nové by vyvolal. Proto se prý obává, aby této šlechtné rodiny nezapletla do nepříjemností a nepokojů, ježto pan B. a jiní stejně smýšlející asi sotva by mlčeli k tomuto kroku, nýbrž pak by tím naléhavěji žádali, aby byla zavlčena do Münsteru k novému zkoumání.«

A jak veliká byla slabost trpitelčina, vysvítá z toho, že ve dnech od 1. do 10. září opět se už čekalo, že zemře. Dne 2. září pokládal ji P. Limberg dokonce už za mrtvou a modlil se nad ní modlitby za mrtvé; ale když ji pokropil svěcenou vodou, přeletěl její bledou tvář záblesk její obvyklé vlídnosti a ponenáhlu se zase probírala.

Generální vikář nemohl neuznati uvedených důvodů, proč se zdráhá nabídku přijmouti. Ačkoliv nerad viděl ztroskotání svého záměru, kterým doufal umlčeti podezírání svého zkoumání a rouhání nevěrců a nepřátel Církve, v odmítavé odpovědi Anny Kateřiny shledal přec zase nový důkaz čistoty jejího smýšlení a veliké dokonalosti jejích ctností, a jeho starostlivá účast a veliká úcta vůči ní se nikterak nezmenšily. Skrze Rensinga a najmě Overberga, jenž až do její smrti udržoval s ní duchovní styky a navštěvoval ji tak často, jak mu to čas a síly dovozovaly, byl s ní v ustavičném spojení. Vzkazoval ji pozdravovati a její modlitbě doporučel sebe i své záležitosti.

Dověděv se za rok po zkoumání od Söntgenové, že se smrt Emmerichové očekává skoro každé chvíle, generální vikář psal Rensingovi: »Rád bych věděl, zda také Vy očekáváte smrti Emmerichové tak brzy jako druzí, i prosím Vás snažně, abyste mi poslal schválního posla,

kdyby se velmi podobalo, že brzy zemře, nebo kdyby snad smrt nastala nenadále. Rád bych měl zase přehlednou zprávu o všem, co se paměti-hodného zběhlo od srpna 1813. Pozdravujte prosím Emmerichovou.«

Rensing odpověděl: »Nepozoroval jsem na ní ještě žádných neobyčejných známek blízké smrti, ale sama tvrdí, že její vnitřní stav ukazuje na nedaleký už konec. Kdyby snad se jí dostalo nějakého Božího zjevení o její smrti a kdyby mi něco určitého o tom řekla, dám o tom ihned zprávu Vaší Milosti. Zjevy na jejím těle jsou pořád stejny jako před rokem. Rány krváceji dosud každý pátek jako tenkrát, a od srpna minulého roku až do dneška — 15. března 1814 — nestalo se s ní nic, co by zasluhovalo zmínky. Ale na duši ve mnohém získala, zhostivši se rozličných nedokonalostí, které se jí dříve tak snadno vkrádaly do duše, a svou vůli ještě úže spojila s vůlí Boží. Co mi vypravuje o tom, čím se její duch zabývá v ekstasi, bývá někdy tak vznešené, že se tomu až divím, a přec zase tak dětinně prosté, že se v tom nejeví ani přemýšlení ani úmyslnosti. I když se připustí, že to nejsou nějaká nebeská zjevení, jest to přec konec konců nejkrásnější odlesk duše, jež čista jako Anděl pohroužena jest v Bohu a zabývá se jen ctí a slávou Boží a spásou lidí.«

Za dva měsíce zaslal Rensing novou zprávu: »Panně Emmerichové jest poněkud lépe. Snad zase pookřeje na nějaký čas. Ježto její život už tak dlouho se liší od obyčejného běhu přírody, nelze ani podle obyčejných příznaků usuzovati na její blízký skon. Včera jsouc až hrůza se-sláblá řekla mi, že doufá, že Bůh před smrtí jí propůjčí ještě tolik sil, aby mně a ještě několika jiným přátelům odhalila věci, s kterými by nerada odešla do hrobu. Ale jsouc úplně vysílena, mluvila tak slabounkým hlasem, že jsem jen s největší námahou postřehl, co praví.«

Tato zpráva pohnula generálního vikáře, že kdyby se stalo a zemřela, vydal tyto rozkazy: »Panu děkanovi Rensingovi v Dülmenu se od duchovní vrchnosti tímto ukládá, kdyby panna Anna Kateřina Emmerichová z řádu sv. Augustina v Pánu zesnula a on o tom byl zpraven, aby

1. ihned po zvláštním poslu nás o tom uvědomil, já pak ihned, bude-li jen poněkud možno, sám se tam odeberu, nebudu-li moci, dám další rozkazy.

2. Ale než tam přijdu nebo než vydám další rozkazy, nechť postará se o to, aby

a) jedna nebo několik žen, jež dobře zná, ve dne v noci hlídaly mrtvolu (útraty z toho všešlé zaplatím);

b) ale kromě nich aby nikdo nebyl, jak tomu vždycky bývá, u mrtvol, a též návštěvy u mrtvol, aby byly co nejvíce obmezeny; kdyby snad tyto návštěvy příliš se množily, bude bezpochyby i pan purkmistr nápomocen, aby byly překaženy;

c) ať se postará o to, aby až do té doby, jak sub 2 podotčeno, nebylo na mrtvolu ani sáhnuto, aby žádný člověk na ní, ani v celku, ani na jednotlivých, ranami označených místech nekonal prázdného zkoumání, ani aby na ní ničeho neměnil.

3. Pan děkan račiž se o to postarati: aby mu hned po smrti byla podána zpráva, že zemřela; pak račiž bez meškání požádati pana starosty, aby s ním, nikoliv snad z úřední povinnosti, nýbrž z ochoty, odebral se k mrtvole panny Emmerichové: s toutéž prosbou obratiž se na pány Limberga a Lamberta a na pány Medicinae Doctores Wesenera a Krauthausena, potom v přítomnosti těchto pánů ať sepiše protokol, který podepiší vlastnoručně všichni tito pánové a který v krátkosti bude obsahovati:

a) jak a kdy zemřela a co se při tom snad zvláštního přihodilo;

b) v jakém stavu bylo její tělo a jednotlivé rány, jak rány na rukou a nohou, tak i rány v boku, na hlavě i na prsou.

NB. Jest žádoucno, aby mezi požádáním jednotlivých pánů a ohledáním mrtvol, neuplynulo delší doby a aby pánové nešli tam společně, jako jest žádoucno, aby mimo ně nebylo tam nikoho, by se pokud možno zabránilo všemu rozruchu.

4. Pak račiž pan děkan požádati pánů Limberga a Lamberta a obou pánů lékařů, aby pokud jen možno neodcházeli z Dülmenu, až přijda tam umluvím s nimi, čeho bude třeba.

5. Další rozkazy vydám, až bude potřebí.

V Münsteru dne 26. května 1814.

Klement August von Droste zu Vischering,
generální vikář. ◀

V JAKÝCH OKOLNOSTECH A JAK ŽILA ANNA KATEŘINA PO ZKOUMÁNÍ. JEJÍ OKOLÍ: ABBÉ LAMBERT, P. LIMBERG A SESTRA GERTRUDA

Pro hlubší ocenění posledního období života Anny Kateřiny jest především třeba, abychom si pozorněji povšimli, jak se utvářely její vnější okolnosti po církevním zkoumání. Bez tohoto poznání neporozuměli bychom životu, do něhož, jak se ukáže, vplétá Bůh i nejnepatrnější událost jako věc velikého významu. Jako v životě celé Církve, již vede Boží Prozřetelnost, není náhody, neboť jenom slabým očím člověka zdají se mnohé události malými a bezvýznamnými, poněvadž není s to, aby v příčině spatřil hned také účinek a obráceně, tak význam jednotlivých životních okolností Anny Kateřiny a všech takových omilostněných duší dlužno hledati v tom, v jakém jsou vztahu a jak odpovídají úkolu Bohem jim vytčenému. Proto nejmenší okolnosti mají převelký význam, třeba že náš pohled, jenž uvázne na povrchu, shledával by je bezvýznamnými. Byly to obyčejné a všední okolnosti, za nichž bylo Anně Kateřině dopracovati se svatosti života a splniti svou úlohu. Byla povolána, aby pracovala pro Církev nebo pomáhala současnému křesťanstvu v jeho soužení a zármutku, proto bylo dlužno, aby její vnější život utvářel se tak, jak to v očích Boha bylo nejvhodnější k naplnění tohoto poslání. Proto vnější její poměry nikdy nebyly závisly na svobodné volbě, nýbrž vždycky na věrném podrobení se Božímuřízení, a proto také byly nevysychajícím pramenem ctností a zásluh. A osobností, s nimiž se důvěrněji stýkala nebo jež měly nějaký vliv na její život, nevyhledávala sama, nýbrž přicházely k ní z příčin, jež se vymykaly všemu lidskému předvídání a dohadu.

Co nejprve zaujme naši pozornost, toť, jak její rány, jejichž nadpřirozená a božská povaha byla zjištěna církevním zkoumáním, působily na veškeren její životní pořádek. Pokud žila v klášteře, poštěstilo se jí, zvědavosti podezřívavých sester skryti krvácení trnové koruny, neboť nebylo úmyslem Prozřetelnosti, by její vrstevníky už teď učinila svědky svých tajemných cest. Proto také v posledních letech Bůh vložil na ni sice bolesti, nikoli však vnější, viditelné znaky ran, které mohla snášeti jen pokora jako byla její, právě jako jiná kterákoliv utrpení tělesná, netušíc

ani nějakého vyššího vztahu, ačkoliv tyto bolesti byly tak zarputilé a tak strašlivé, že bez mimořádného a přímého působení Všemohoucnosti Boží žádný člověk by jich ani chvílečku nesnesl. Ale tímto utrpením stalo se její tělo vinným kmenem tak, že jako réva otáčí se kolem kolu, tak její tělo rostlo podle tvaru Kříže. Ať seděla nebo ležela v posteli, paty se jí samovolně tak pevně na sebe křížily, jako nohy na obraze Ukřižovaného, že když později její zpovědník ji náhle zavolal z ekstase do přirozené bdělého života, procitnuvši prostodušně stenávala: „Ach! nemohu! nemohu! uvolněte mne! jsem přibita“, poněvadž se nemohla hned tak rychle vzpřímiti, jak rychle chtěla poslechnouti volání. Také cítila, že dlaně jsou proklány, kdežto oba prostřední prsty, jako ztuhlé a mrtvé, byly z přirozené své polohy jako vyvráceny za ostatní prsty, že jí bylo za nevýslovných bolestí znovu se učiti vládnouti rukama. Ale sotvaže ze skrytosti klášterní jizby byla vyhozena do světa tak jí cizího, ihned se dostavují vnější známky. Nedoufala právem ubohá stonavá sestřička, že vypuzení z kláštera a návrat do světa, jemuž tak těžko unikla, bude posléze vrcholem její bolestné cesty? Kdo se teď ještě bude o ni starati, kdo o ni zavádí v její bídě a opuštěnosti, o ni, jež nepřeje si ničeho více, než tiše a skrytě trpěti za jiné? A není jí takové utrpení hodně krušným, když teď jí nemožno dliti pod střechou domu Božího, což bylo jedinou útěchou, již země jí ještě mohla poskytnouti? A to jest teprve na počátku života, před jehož opravdovostí a velikostí mizí vše, co dosud zkusila.

Jediným pozemským přáním, které oživovalo její srdce, když byla vypuzena z kláštera, bylo, aby mohla konati služby věrné služby cti-hodnému knězi až do konce jeho života, jenž jako největší její dobrodinec a jediná lidská opora, kterou kdy našla, zůstal s ní v Agnetenbergu, až se společně odstěhovali do bídého přibytečku v domě vdovy Roterové. Ve starém churavém muži cítila nejen duchovního přítele a ochránce, nýbrž více ještě zbožného, ve víře neochvějného vyznavače, jemuž za věrnost k Církvi bylo snášeti chudobu a vyhnanství. Knikomu nemohla se utéci, žádnému člověku svého žalu vyjeviti, jen abbé Lambertovi, an kde kdo se na ni rozhořčoval, kdyžť bylo jí snášeti den ode dne steré urážky od klášterní obce, kterou tak vřele milovala. Přišel-li časné hodiny ranní do sakristie, aby se připravil na Mši sv., vypravovala mu o výstrahách a viděních, která se vztahovala na utrpení, toho dne ji čekající, a kterých se jí dostalo předešlé noci od Boha, aby bděla

a byla na stráži, doporučovala se jeho modlitbě, a vyslechla několik slov povzbuzení nebo útěchy, na kterýžto dar pamatovala s nesmírnou vděčností. Tento dar byl konec konců jediným a svrchovaným dobrem, jehož se jí dostalo od člověka, ano útěchou, které jí nemohl poskytnouti ani Anděl; měla přece srdce, které po lidsku se lekalo a po lidsku cítilo, a jemuž dobrotivá, potěšlivá, ze soucitného, chápavého srdce vycházející slova byla občerstvením a potřebou jako kterémukoliv smrtelníku; ani nebyla pouhým duchem, nýbrž nesla bídu a muka svého bolestného života v srdci arci až ku podivu statečném, ale dětsky měkkém. Dokonce i almužny dostávala ubožačka od chudobného kněze, jemuž nezůstalo tajno, že odváděla mzdu za své ruční práce představené, aniž ji za to dávali to málo, čeho potřebovala. Dokud ještě mohla požívatí nějaké potavy, dával jí dobročinný muž časem nějakou skyvu bělejšího chleba, než jaký býval v klášteře. Měla dovolení přijmouti chléb, a byla šťastna, že ruka téhož kněze, jemuž byla zavázána za častější přijímání Nejsv. Svátosti, podávala jí také přirozený chléb k potřebě jejího života.

Ale její naděje, že tato dobrodiní oplátí věrnou poslouhou a péčí, nesplnila se tak, jak nemocná doufala; neboť příliš brzy nebyla vůbec s to, aby se udržela na nohou, a bývala, aniž tomu mohla zabrániti, tak často v extasích, že jí bylo zjednávati si cizí na opatřování svých domácích prací. Abbé Lambert nalézal ji v její světničce zpravidla na kolehou, a při tom bývala ztrnulá a zdánlivě bez života jako socha. Znal tento stav z kláštera, ale neodvažoval se kněžským rozkazem ji z něho probouzeti k životu, a tak její ekstase bývaly pořád delší a častější. Strachoval se jedině toho, aby se nedostaly do veřejnosti; a aby Annu Kateřinu udržel v pokoře a aby jí neupozornil, že ekstase jsou čímsi mimořádným, jen v životě Světců se vyskytujícím, nikdy s ní nemluvil o tom ani slůvka, a kdykoliv o tom začala, zarazil ji slovy: „Ma soeur! Ale to nic není! to nic není! to jest jen sen!“ Podařilo-li se mu udržeti ji ve šťastné nevědomosti o významu těchto stavů a všem lidem je skryti, bylo splněno jeho nejtoužebnější přání; neboť jsa těla chorého, toužil po klidu a přál si, aby ukončil poslední dny života v cizí zemi bez nových trampot. Třeba že, spatřiv poprvé krvácející rány, byl velmi otřesen, přece se těšil pevnou důvěrou, že rány do večera se zahojí nebo aspoň že zůstanou utajeny. Než jak brzy a jak bolestně se zklamal ubohý stařec! a jaké soužení měla Anna Kateřina, dodávajíc nové odvahy svému kněžskému příteli, když sama stěží si zachovávala klid, aby nepozbyla mysli nadobro.

Žádná událost nevstoupila do jejího života tak nevtaně, ano tak násilně, jako zázračné známky, na nichž Bůh od první chvíle chtěl ukázat, že vůči nevěrecké době uhájí si žárlivě do posledního vlásku svého práva na ni, jež jest jeho dílem i majetkem. Jako jeho Všemohoucností musilo sloužit déle než třicet let tělo Lidvinino, rozežrané červy a hnilobou, které mělo Boha smiřovati, ale vrstevníkům ukazovati velikost jejich provinění vůči Církvi, tak teď Dülmenské panně, Bohu zasvěcené, bylo nésti rány i s jejich bolestmi, z nichž Spasitel chtěl prolíti Cenu naší spásy. Také Lidvina byla jimi poznamenána, ale pro otřásající dojem ostatních jejích smírných utrpení mizely užaslým vrstevníkům s očí. U Anny Kateřiny jsou to právě známky, pro něž ze skrytosti byla vyrvána na veřejnost; neboť její změkčilá, tak snadno všechno si zošklivující doba nebyla by snesla pohledu na muka, jako byla muka Lidvinina.

Rány otvíraly se s povrchu do vnitř, a jakmile se otevřely, zdál se veškerý přirozený oběh krve býti změněn. Každá rána stala se jako by středem zvláštního kruhu, z jehož obvodu k ráně a z rány k obvodu proudila krev jako paprsky. Dokonce i puls zdál se býti přeložen nebo zdvojnásoben, neboť ve špičkách prstů bylo ho cítiti tak jako v zápěstí. Ruce byly proklány od dlaní ke svrškům, kdežto na nohou rány pronikly s nártu dolů k chodidlu. Rána v boku byla obrácena vzhůru, jako by byla od bodnutí, zasazeného ze zdola. Tyto směry jednotlivých ran bylo Anně Kateřině cítiti v nevýslovných bolestech, kdykoliv se nezřídka rozšířily tak, že jimi proudil vzduch. Když už je nosila léta, byly stále ještě tak čisty, tak čerstvy, tak žhoucí jako v první hodině, že každý slabounký závan vzduchu dotkl se jich jako plamen nebo ostré železo, a trpitelka ovinovala si ruce měkkými obvinky, aby tak, chránila si ruce od vzduchu, měla aspoň nějaké ulehčení. Ale nikdy nebylo v nich pozorovati ani nejmenší známky hnisání, kdežto přec každá jiná sebe menší obyčejná rána na jejím těle ihned se zapalovala.

Tak si zapsal Wesener v pátek dne 8. září 1815: »Zastihl jsem nemocnou zesláblou, přece však veselou. Rány na ruku i nohou krvácely; na svršku rukou byly kulaté okraje ran v rozsahu as dvougrošáku naběhlé, ale nebyly zapáleny. Neodborníku se to snad bude zdáti bezvýznamným, ale mně velice zajímala malá rána kožná od škrábnutí na nejdolejším článku ukazováčku pravé ruky. Tato rána se zapálila, a na třech místech se již podbírala. Otázal jsem se nemocné, škrábala-li se snad jehlou, načež mi vypravovala, že včera vytírajíc si sklenici, z níž obyčejně pije,

vylomila kousíček její obruby a tak se poranila na malíčku. Také mi potvrdila, že její kůže odedávna se lehce zapaluje a hned se podbírá. Kdo rozumí lékařství, ať z toho usuzuje o jizvách.*

Právem pokládal to Wesener za jasný důkaz nadpřirozené povahy ran. Ale tento důkaz bylo lze také vyvoditi z řádu, jenž nepřipouštěl nikdy žádných výjimek a podle něhož bylo krvácení vázáno na určité dny a svátky církevního roku, neboť rány krvácely nejen každého pátku, tedy ve lhůtách pevných a nezměnitelně se vracejících, nýbrž také na svátky rozličných tajemství Utrpení Páně, které se každého roku slaví- vají jindy, a to tak nezávisle na osobním chování trpitelčině, že nejednou teprve ze zvýšených bolestí v ranách znamenala, že ten neb onen svátek církevní se blíží nebo už nastává. Tak jednou v Dülmenu byl trh v pátek, i byla Anna Kateřina toho dne obtěžována ustavičnými návštěvami, kteréžto vyrušování ji vysílilo tak, že vidouc tolik svátečně oblečených sedláků i selek, myslila, že jistě jest svátek. Kolem třetí hodiny odpoledne náhle zbledla a na čtyřech místech pod čepcem vytryskla krev a stékala po obličej, což jí samé zdálo se býti naprosto nevysvětlitelné, až jiní ji upozornili, že není neděle, nýbrž pátek.

Krev z hlavy i rukou vytékala vždycky oním směrem, kterým tekla, když Syn Boží na dřevě Kříže ze svých svatých Ran ji pro nás vyléval. Tak s dlaní proudila zpět ke vnitřní straně předlokti, s nártu stékala přes prsty, s čela a se spánků splývala na obličej i šiji, ano tekla po obličej i nosní kosti i tehdy, když nemohla hlavy k prsům schýliti. Slyšeli jsme, jak neobyčejně se zlobil onen profesor chemie pro toto nepřirozené proudění krve a jak z toho chtěl usouditi, že krvácení jest jen namalováno. Klement Brentano, jenž v pozdějších letech přecho- zoroval krvácení, dosvědčoval: »Vyprýštění krve bylo arci viditelné jen na hořejší části velmi vysokého čela, kde není vlasů. Tam bylo viděti krev jako kapky potu prýštiti se na četných místech, aniž však bylo viděti rány nebo jiné porušení. Jakmile však krev na potních dírkách uschla a tak je zbarvila červeně, objevily se pozorovateli červené tečky jako od píchnutí jehlou, kterým Wesener a Druffel říkali, bleši kousnutí'. Množství krve, kterou její kůže vycedila, bylo brzy větší, brzy menší, právě tak jako u ostatních krvácení; také se někdy zdálo, že některé rány krvácely více, když jiné krvácely slaběji.*

Tuto okolnost dosvědčuje také Wesener, an v pátek dne 3. června 1814 píše si do deníku: »Krvácení nastalo dnes ve dvanáct hodin a tr-

valo až asi do čtyř. Z čela a ze spánků vyteklo tolik krve, že nemocná ztrátou krve smrtelně pobledla a seslábla. Její domácí byli tím tak polekáni, že jí dávali obklady v octě namáčené, aby zastavili krvácení.«

A v pátek dne 29. září 1815 : »Dnes odpoledne navštívila nemocnou kněžna Galizinová z Münsteru, a dosti dlouho se s ní bavila. Ve světnici byli také abbé Lambert a Klára Söntgenová. Když kněžna odešla, zavzdychala nemocná bolestí a Söntgenová, jež k ní přiskočila na pomoc, spatřila hned jasně červenou krev prýštití se ze tří drobounkých otvorů na čelní kosti takovým množstvím, že bylo třeba ji chytati do složeného šátku. Také ostatní rány začaly krváceti, než nikoliv tak silně jako hlava a čelo. Tu nelze mi pomlčetí o jedné okolnosti, totiž o tom, co řekl pan Lambert. Vida nemocnou prolévati takové potoky krve, dal se do pláče a řekl k Söntgenové : „Ma soeur ! Vidíte přec, že to nedělám já!“

Zpozorovav 9. února 1821, v pátek v devět hodin ráno za pohřbu abbé Lamberta, podobně silné krvácení, zapsal to Klement Brentano do svého deníku a připojil tento popis :

»Anna Kateřina má velmi vysoké čelo a husté vlasy tmavohnědé barvy. Na spáncích začínají vlasy až vysoko ; poněvadž si dává vlasy často stříhati na krátko a pod těsně přiléhajícím čepcem jsou stále stlačeny, zdají se její vlasy, které jsou velmi jemné a měkké, hustými, a od ustavičných bolestí v hlavě nabyly neuvěřitelné citlivosti, že každé dotknutí hřebenem jí působí prudké bolesti. Proto jen když už není zbytí, nechává si je kratčeji ostříhati; ale v prvních letech, když se o ní rozhlásilo, že má rány, ubohá nositelka kříže pozbyla i k tomu skorem svobody. Ježto stále na ni číhali, stále ji podezřivali, mohla jen stěží míti dveře zavřeny tak dlouho, jak bylo potřebí, aby si dala vlasy ostříhati nebo vůbec nějak upravit; neboť velmi snadno byl by mohl někdo, jemuž by bylo počkati, roznesl podezření, že snad tím měl býti umožněn nebo zatajen nějaký podvod. Tyto tísnivé okolnosti ji přechasto stěžovaly nejnnutnější ošetření, a kdo ji chtěl něčím posloužiti, činíval to se strachem a spěchem, který nezřídka spíše urážel než oblažoval. Ano, ona sama se do jisté míry ostýchala svého tak podivuhodně označeného těla; ale jako v dřívějších letech propůjčil jí Bůh opravdu úžasnou zručnost ke všem ručním pracím, tak také teď obdaril ji podobnou zručností, aby dokonce i ve stavu vidění neobyčejně rychle upravila na sobě i kolem sebe všecko, čeho vyžadovala čistotnost a slušnost, že se na svém bídém a chudobném ho-

lestném loži ukázala vždycky tak roztomilou, tak čistou, tak ustrojenou, jak vůbec to dovede jeptiška, úzkostlivě dhalá pořádku a hbitých prstů. Ale to vše jí působilo veliké obtíže, neboť po několik let byla její páteř tak ochrnutá, že sedíc v posteli nemohla se udržeti zpřímá, nýbrž hlava jí klesala ke kolenům, a pro bolesti často sotva pohnula zraněnými rukama a ztuhlými prostředními prsty, přes to však pro ustavičný, nepochopitelně hojný, často ledově studený pot byla nucena několikrát denně se převlékati; a přec asi není nikoho, kdo by ji nebyl zastihl v kteroukoliv hodinu oblečenu čistě, což působilo velmi dobře. Viděl jsem ji čtyři roky každé hodiny denní, ale vždycky ve všem, co obklopovalo její duši a tělo, pozoroval jsem čistotu, která budila bezděčný dojem nevinnosti, cudnosti a čistoty srdce.«

Jak skrovná byla pomoc, již nemocná nalézala u domácích lidí, vysvitá s dostatek už z toho, že když v horké době letní u vytržení ležela a modlila se, roje much ji štípaly do ran jitrice je až do krvácení. Neměli bychom zprávy o této opuštěnosti, kdyby ji Wesener nebyl jednou našel, ona byla takto bez pomoci vydána muchám na pospas. Jemu jsme zavázáni také za vědomost o pamětihodném zjevu, že když trpěla smírná muka zvláště v oktávě Božího Těla, ukazovaly se na ní také rány Bičování. Tyto rány byly pokaždé provázeny horečným lomcováním a měly úplně podobu podlitin, jaké vznikají od silných šlehů bičem.

Neporovnatelně více však než všechny tyto podivuhodné zjevy a s nimi spojená tělesná utrpení, zaujme naši pozornost Anna Kateřina sama, jak se totiž chovala snášeje je. Byly jí nepochopitelně těžkým břemenem, zdrojem nekonečných všelikých muk, neutuchající obavou a starostí a do konce života nikdy nevysychajícím pramenem nejhlubšího a nejbolestnějšího pokořování. Ale milostí Boží byla s to, aby je nesla nikoliv jako majetek, jenž byl odevzdán do její moci nebo dokonce jako vyznamenání, nýbrž jako dílo, utvořené pouhou všemohoucností Syna Božího, jejího Nebeského Ženicha, jenž osobně a přímo jimi poznamenal její tělo, aby dále vykonávala svou, takto velmi stíženou úlohu za okolností, za nichž by se co nejdokonaleji připodobnila jeho vlastnímu chudobnému Životu. Tajemství Vykoupení, Ceny naší spásy, nekonečně drahé Krve Beránka Božího, jejímž prolitím bylo dokonáno usmíření naší viny a nám získáno synovství Boží, vrstevníci Anny Kateřiny už skoro ani nevzpomínali ani toho nechápali, a proto si toho méně vážili, než kdy dříve. Netoliko nevěrcům a nepřátelům Božím.

kteří majíce všeliké zbraně zloby a moci, utkali církev svatou, bojem na život a na smrt, byl Kříž bláznovstvím a pohoršením, nýbrž do konce i mezi těmi, kteří neměli v úmyslu zapřítí víru v Ježíše Krista, bylo až hrůza málo těch, kteří ještě chápali svědectví Knížete Apoštolů: „... věduce, že nejste vykoupeni pomíjejícím zlatem nebo stříbrem, nýbrž drahou Krví Krista, jakožto Beránka nevinného a neposkvrněného“ (I Petr 1, 18. 19.) Byla to doba, kdy na učitelských stolicích jako na kazatelkách umlklo kázání o Kříži, o Oběti a zadostčinění, o zásluhách a vině, kdy příběhy, zázraky a tajemství dějin naší spásy byly zatlačovány planými, teoriemi zjevení; kdy Bohočlověk byl ještě jakž tak snesitelný jako „přítel dětí, lidí a hříšníků“, a kdy jeho Život se vykládal už jen jako „naučení“, jeho Utrpení jako „příklad ctnosti“, a jeho Smrt jako prázdná „láska“; kdy věřícímu lidu byl vyrván starý katechismus a náhradou mu byla dána „biblická dějeprava“, jejíž naprostou prázdnotu měla zakrýti „dětská řeč a obecná srozumitelnost“, kdy jeho pobožnosti, staré modlitby a zpěvy vyměňovali mu za slátaniny, které byly tak špatné a tak prázdné Boha jako ona díla, která potlačovala missál, breviář a rituál.

My arci snadno kloníme se k tomu, že této plytkosti litujeme jen jako přechodného poblouzení nebo nepravého, překonaného časového směru; než před Bohem bylo toto řádění porušováním víry, ohrožováním věčné spásy nesčíslných duší a opovrhováním jeho nejsvětější láskou a spravedlností tak těžkým, že jen muka kajicnice bez viny ho usmířovala; a proto se stalo jeho řízením, že vrstevníci nečinili s ní jinak, než jak se chovali vůči Bohu a jeho nejsvětějšímu Dílu vykupitelskému. Právě jako strašlivá opravdovost jeho krvavé Oběti a neuprosnost jeho nadbytečného zadostčinění, tak také ona pro známky na ní vložené jest kde komu k úrazu, ano svým nejvěrnějším přátelům jest břemenem, jehož tíže zdvojnásobena padá zpět na trpitelku samu. Abbé Lambert a její zpovědník nejrady by ani známek neviděli, majíce je za neštěstí, které je oloupí o všecek pokoj a klid, duchovní správce farní osady, ve které bydlí, uražen nechce o ní ani slyšeti, jakmile v něm vznikne obava, aby pro ni neutrpěla jeho pověst; nejvyšší duchovní vrchnost diecése podrobuje ji jako podvodnici nejprísrnějšímu vyšetřování, a nepromíjí jí žádných muk, aby ušetřila svět pohledu na její rány, lidem tak protivné. A když se to nepodaří, jest bez pomoci a bez práva vydána na pospas zvědavosti, dotěrnosti, podezřívání, křivému posuzování, ano i nejhroz-

nějším pronásledováním*), jakých vůbec možno člověku zakusiti. A její vlastní úpění není vyslyšeno; její vroucí prosby, které přec nesčíslným lidem svolávají s nebe proudy požehnání, zůstávají nesplněny, volá-li k Bohu, aby jí odňal její známky. „Má milost ti postačí“, mluví Bůh k ní, a známky zůstávají; neboť podle krásných slov Klementa Brentana »jest vyslána na nevěřící poušť doby, nesouc na sobě jako pečeti známky ukřižované Lásky, aby vydala svědectví pravdě této Lásky. Jaká to těžká úloha, před očima světa a před pochlebníky knížete světa nésti na vlastním těle vítězná znamení živého Syna Božího, Ježíše Nazaretského, Krále židovského! Jest věru třeba veliké odvahy a jediné milosti Boží jest to možno, aby člověk přemnohým lidem byl pro pohoršení, podezřívání, pochybování, a všem aby byl bohužel hádankou, záhadou, aby, jsa vydán na pospas zrakům všech, jsa středem nejzmatenějších řečí a výkladů, byl přibit na kříž a vztyčen tam, kde se křížují cesty nevěry a pověry, zloby a sprostoty, pýchy lidské vědy a nejnižší podlosti osvěcenské plytkosti. Býti chuda, v tajemné nemoci zůstavena bez pomoci, mučena, u nejlepších přátel nenalézati porozumění a proto býti od nich často bezděčně týrána, nezbytně pocílovati nekonečnou osamělost uprostřed nezkrotného shonu útočící zvědavosti, osamělost tím větší, ježto není druhé takové duše na široším světě, a ustavičně se dovidati o všelikých zlobách a podezříváních, a zároveň slyšeti, že se na ní stále ode všech požaduje, aby ani na chvílečku nepozbývala trpělivosti, aby byla vždycky laskava, pokorná, mírná, moudrá, rozumná, všem vzorem, arci podle toho, jak kdo si právě přál, kdežto ani jeden z těchto lidí, přiběhlých ze všech koutů světa nežádal toho sám na sobě, toť opravdu obrovská úloha ubohé řeholnici z nízkého selského stavu, jež ničemu se neučila leda katechismu, žijící v době, kdy vyšší duch většinou z klášterů vyvanul, a kdy dokonce jen pramálo kněží mělo asi možnost poučiti se za takového stavu o vedení duší.«

Nikdy ani slůvkem si nepostěžovala, vidouc, že ji podezřívají nebo pomlouvají, že jest podvodnicí; ale za to nebývala k upokojení, kdykoliv jí bylo trpěti projevy úcty a obdivu. Jako snášela bolesti Ran dlouhá léta, než se ukázala znamením nemajíc ani potuchy, že by to bylo něčím jiným než vyslyšením jejích modliteb o utrpení za bližní, a jako rány, které jí vtiskl sám její Božský Ženich, pokládala za pouhý obraz a nikoliv za rány skutečné, a proto si zaháněla z mysli každou vzpomínku

* O tom v díle II. této knihy.

na ně a ani si nevšímalá dostavujících se krvácení, tak byla každé chvíle od srdce ochotna známky míti jen za to, zač by je prohlásil zpovědník a duchovní vrchnost. Pocit vlastní nehodnosti a strach z cizí chvály a projevů úcty tak převládal v její duši, že i ve vidění se za ně styděla a bylo by jí bývalo milejší, aby ji potrestali a ji opovrhovali jako podvodnicí. Tak v září 1815, v neděli po Povýšení sv. Kříže, byla duchem na velikém procesí se zázračným křížem v Koesfeldu; bosýma nohama kráčela za svatým křížem uctívajíc jej, i pocítila, jak si četníže zbožných věřících, když procesí se ubíralo svatojakubským kostelem, na ni vzpomněli a mluvili o jejích znameních jako o čemsi zázračném. Z toho pojal ji takový stud, že rány rychle zakrývala, a když se jí to nedařilo, od převeliké bolesti procitla z vidění. Často se také stávalo, že ďábel přicházel k ní se lstivými výčitkami, říká: že by jistě mohla jisti, jen kdyby chtěla; ale že jest licoměrnice, jež nechce slézt z postele a proto ani jísti. Jen ať jednou začne a zkusí to s vínem a s vodou, pak že už pozná, jak snadno by mohla jísti! Slyšíc tato slova, z pokory nemyslíla na zlobu pokušitelovu, nýbrž se svatým sebeopovržením a v nehlubší opravdovosti odpovídala: „Ano, jsem ničemnice a zasluhuji, aby mnou opovrhovali jako licoměrnici!“ A tak se rozhorlila na sebe, že vstávala s postele, aby oknem volala na ulici: »Lidičky, vyhýbejte se mi! nehoršete se nade mnou! já jsem ničemnice!« až námahou vysílena padla na postel a poznala, kdo ji podvedl křivým obviněním.

Jinou příhodu zaznamenává Wesener v pátek dne 9. srpna 1816: »Stále ještě si stýská na četné návštěvy. ‚Usoužím se,‘ nařikala si mi dnes, ‚usoužím se dotěrností lidí a vidouc, že přemnozí prokazují skoro větší úctu tomu, co Bůh učinil na mně, svém ubohém nástroji, než prokazují Nejsvětější Svátosti. Ano, propadla bych se studem, když chodí se na mne dívatí staří, ctihodní kněží, kteří jsou stokrát lepší mně.‘ — Chlácholil jsem ji řka, že Bůh dopouští tyto návštěvy, aby zkoušel její trpělivost, neboť lidé nepřicházejí pro její osobu, nýbrž pro skutky, které Bůh na ní zjevuje; a žádný rozumný člověk neobdivuje se jí, nýbrž jen nepochopitelným úradkům všemohoucího Boha. Tato slova se jí líbila a zase se rozveselila a upokojila.«

Neměli bychom ani podrobnějších zpráv, jak vznikla vnější znamení, kdyby Anna Kateřina v posledních letech svého života z rozličných příčin nebyla měla vidění o své stigmatizaci a nebyla jich vypravovala na

rozkaz svého zpovědníka. Tak na svátek sv. Františka dne 4. října 1820 měla toto vidění:

»Viděla jsem světce na hoře v samotě mezi křovinami. Byly tam jeskyně jako malé celly. František několikrát otevřel Evangelium a pokazde pašije. Proto úpěnlivě žádal Boha, aby zakoušel jeho bolesti. Postíval se tam velmi přísně a jedl jen tolik chleba a kořínků, aby nezemřel hladu. Holými koleny klekal na dvou kamenech, které byly samý hrbol, a ještě dva těžké kameny kladl si na ramena. Po půlnoci viděla jsem ho, an opřen zády o horu kleče seděl a modlil se s pažema rozpiatýma. Viděla jsem při něm jeho Anděla Strážce, jenž mu držel ruce. Jeho obličej plál ohněm žádosti po Bohu. Byl to vyhublý muž, měl na sobě hnědý, na prsou rozhalený plášť, v předu s kapucí, jaký tehdy tamější chudí pastýři nosili. Kolem těla měl provaz. Jak jsem viděla, byl všecek jako ztuhlý. Nevýslovný lesk s nebe padal kolmo na něj, a v této slávě uzřela jsem anděla se šesti křídly, dvě křídla nad hlavou, dvě, kterými jak se zdálo letěl, a dvě na nohou. V pravici držel Kříž, ani z polovice v životní velikosti. Na Kříži bylo Tělo opravdu živé, prozářené světlem. Obě nohy byly skříženy, pět ran plálo a zářilo jako pět sluncí. Z každé rány vyrazilo po třech rudě zářících paprscích, které na konci se spojily v šíp, nejprve z rukou ke dlaním Františkovým, po té z rány pravého boku široké paprsky se širším koncem k jeho pravému boku, potom z nohou ke spodní straně jeho nohou. Anděl držel v levici tulipán krvavě zbarvený, v němž bylo zlaté srdce. Vzpomínám si nejasně, že dal tulipán Františkovi. Procitnuv, nemohl světec chodit. Viděla jsem, že se za velikých bolestí dovlekl do kláštera, a že jeho Anděl Strážce ho podpíral. Viděla jsem, že ukrývá své rány, jak jen mohl. Nechtěl, aby je kdo spatřil. Na svršcích rukou měl veliké hnědé strupy s seditelými krvemi. Ruce mu nekrvácely pravidelně každého pátku. Bok mu často tolik krvácel, že krev tekla až na zem. Viděla jsem ho, jak se modlí, a jak krev stékala mu po pažích. Ještě mnoho jsem o něm viděla. Také jak papež, než k němu František přišel, viděl ho ve vidění, an podpíral rameny padající Lateran.

»Po té jsem měla obraz o sobě a o ranách, jak se mi jich dostalo. Před tím jsem toho už nevěděla. Viděla jsem se samotinka v jizbě u Rotterové. Bylo to tři dni před novým rokem, asi ve tři hodiny odpoledne. Byla jsem v rozjímání Utrpení Kristova, prosila jsem Ho úpěnlivě, aby mi také přece dal své utrpení pocítiti a pomodlila jsem se pětkrát Otče

náš ke cti sv. Pěti Ran. Ležela jsem v posteli s pažema rozpiatýma. Pocítila jsem velikou sladkost a nekonečnou žízeň po bolestech Ježíšových. Tu jsem spatřila zář, jež se snášela ke mně, přicházejíc šikmo shora. Bylo to ukřižované Tělo, živoucí a průhledné, s pažema rozpiatýma, ale bez kříže. Rány zářily jasněji než Tělo; a všechnu tu zář přezářovalo pět stkvoucích kruhů. Byla jsem všechna u vytržení a mé srdce jímala veliká bolest a přec zase sladká touha trpěti se svým Spasitelem. A zatím co každým mým pohledem na Rány Spasitelovy se stále víc a více rozplameňovala má touha po jeho utrpení a z mých prsou, rukama, bokem i nohama se drala k jeho svatým Ranám, vytrysklo nejprve z rukou, pak z boku a na konec z nohou obrazu po třech rudě zářících paprscích, dole v šíp se končících, k mým rukám, boku a nohám. Ležela jsem tak dlouho, nevědouc o sobě, až mi dítě hospodyně ruce stáhlo. Dítě prošlo jizbou a řeklo domácím, že jsem si ruce do krve zranila. Prosila jsem těch lidí, aby mlčeli. Kříž na prsou měla jsem už déle, dostalo se mi ho kolem sv. Augustina. Klečela jsem s rozpiatýma pažema, a můj Ženich mi jej vtiskl. Když jsem přijala rány, stala se v mém těle násilná změna. Cítila jsem, že běh mé krve se úplně obrátil, a že s bolestným škubáním krev proudila k těmto místům. — Dnes v noci hovořil se mnou František a těšil mě. Mluvil o prudkosti vnitřních bolestí.

Aby snad nikdo ze čtenářů nerozuměl špatně tomuto vidění o její vlastní stigmatizaci, jest žádoucí už zde říci několik slov o významu oněch vidění Anny Kateřiny, jež se týkala jí samé. Ježto byla nástrojem smíření, bylo její povinností všechny své skutky, všechna svá utrpení konati, jak bylo Bohu nejmilejší; proto nebylo dovoleno, ani aby čistota úmyslu byla zkalena, ani aby trpělivost, mírnost, láska a síla její důvěry v Boha byla otřesena, nechť se jí stavěly v cestu překážky zdánlivě nepřekonatelné nebo nechť se k ní chovali sebe krutěji lidé, jimž právě z jejich zápasů a utrpení by se dostávalo pomoci a požehnání. Ale nedocházela-li z lidské slabosti vysokého cíle, pozbývala-li mysli a odvahy, nebo zatemňovala-li lesk jejích ctností poskvrnka, třeba jen oku Božímu viditelná, bylo jí pokáním nahrazovati, co jí chybělo. Na očistění od chyb, jichž by se dopustila ve všedním životě nebo v obcování s lidmi, měla vedení zpovědníkové a svátost Pokání; ale aby napravovala nedokonalosti svých prací ve vidění, v tom jí pomáhal Anděl, jenž ji přidržoval k tomu, aby rozmnožíc své námahy a svá utrpení nahrazovala každé opomenutí nebo každou nevěru. On to byl, jenž, jak víme, od mládí ji

poučoval o každé části její úlohy, a tak ji činil schopnu, aby ji plnila co nejdokonaleji. Ale čím velkolepěji se s lety tato úloha utvářela a vyžadovala každého dechu, tím bohatší a tím obsáhlejší byly pohledy na její cestu životní, které jí teď Anděl otevíral. Byla to jen krátká píď života, která jí byla odměřena, aby naplnila své poslání pro Církev, proto bylo Andělu bdítí, aby každé vteřiny bylo co nejpečlivěji užito. Brzy jeho světlo ozářilo jí celou cestu, kterou dosud urazila, se všemi událostmi, utrpeními, nebezpečími, která překonala, se všemi okolnostmi a osobnostmi, které jí byly buď na překážku nebo na prospěch; nebo osvitil jen tu neb onu důležitou událost, jejíž účinek dosud trval. To se dalo, aby poznala, co jest napravovati nebo co doháněti a jak by co nejvěrněji byla poslušna vedení svého nebeského Ženicha. Nebo posléze bývala jí odhalena budoucnost anebo utrpení a práce, jež čekaly už takorba přede dveřmi. Při tom zřela jako na dlani povahu i duševní stav oněch osobností, za něž se bude modliti, zápasiti a trpěti nebo s nimiž se utká, aby zmařila jejich úklady Církvi, Věře a spáse duší. Ale uváží-li teď čtenář, jak jest neporovnatelně vznešenějším a záslužnějším, z čisté lásky trpěti a káti se za člověka, jehož nejtajnější myšlenky a úmysly, jehož zkaženost, vinu a odporování má člověk jasně na očích, a u něhož dříve jest mu prolomiti zeď a překážky zlé vůle, aby působil na jeho srdce, než jen obecně se modliti a konati kající skutky za obrácení hříšníků, snadno odhadne, jakých obsáhlých předzvěstných vidění dostávalo se Anně Kateřině, jejíž modlitby, zápasy a odpykávání vztahovaly se na celou Církev. Ježto posléze byla nástrojem, kterým neviditelná Hlava Církve chtěla vykonati své nejsvětější úmysly pro křesťanstvo, bylo její povinností, aby nejen, co jí samé se týče, dokonale dostála této úloze a aby stále znovu napravovala nedostatky vlastní křehkosti, nýbrž byla povinna ručiti také za ty, které Bůh svedl s ní, aby pomáhali k dokonání jejího poslání. Tak byl její zrak dávno obrácen na Overberga a Klementa Droste dříve, než tito mužové o ní co slyšeli; a požehnání její modlitby a její činnosti snášelo se na poutníka, když ještě bloudil daleko od Církve a zabýval se zcela jinými věcmi než Bohem a spásou své duše. Byl jí ukazován velmi často ve viděních, aby ho získala Bohu a učinila z něho nástroj, kterým by oznámila světu svá vidění, jak měla od Boha rozkázáno.

Ukázkou takového symbolického vidění, kterým uzřela vlastní postavení po zkoumání, budiž tu uvedeno vidění, které nám zaznamenal

sám její zpovědník. Jemu a abbé Lambertovi vypravovala: »Kráčela jsem v zástupu mnoha lidí cestou k nebeskému Jerusálemu, a bylo mi naloženo břímě tak těžké, že jsem se sotva vlekla. Odpočinula jsem si chvilku pod obrazem ukřižovaného Spasitele, i viděla jsem okolo tohoto Kříže ležeti množství drobných křížků, navázaných ze stébel a tenkých větviček. Když jsem udivena přemítala, co ty křížky asi znamenají, řekl můj Vůdce: »To jsou křížky, které ti bylo nésti v klášteře, ty byly lehké; ale teď jest na tebe naložen kříž, ten nes!« A v tom se ztratil onen převeliký zástup, který šel se mnou a v němž byl také můj zpovědník. Lehl si za křoví a číhal na zajíce; prosila jsem ho, aby tu nezůstával, nýbrž aby dále mne provázel na mé klopotné cestě; ale nechtěl, i nezbyvalo mi, než abych pod svým těžkým břemenem sotva dechu popadajíc samotna brala se dále svou cestou. Tu mě pojala obava, že to nebylo ode mne šlechetné a laskavé, ježto nesmím nechat svého zpovědníka uváznouti, nýbrž že jest mou povinností, prosbami, ano třeba i násilím ho přinutiti, aby se mnou putoval za oním velebným cílem. Vrátila jsem se a našla jsem ho spícího a viděla jsem s hrůzou, jak dravá zvěř odvažovala se skoro až k němu a jak mu hrozilo veliké nebezpečí. Prosbami jsem ho zburcovala a skoro násilně jsem ho vlekla za sebou a cítila jsem, jak mému břemeni tím přibýlo nemalé tíže. Ale to právě bylo mé štěstí, neboť brzy přišli jsme k široké hluboké vodě, přes níž vedla jen uzounká lávka. Tu byla bych již padla a sřítla se se svým břemenem do vody, kdyby mi nebyl pomohl velebný pán. Posléze jsme šťastně dorazili k cíli.«

Jak hluboký a významný jest tento prostý obraz, čtenář pozná snadno z dalšího vypravování.

Její zpovědník, Dominikán P. Limberg, byl řeholníkem, v jehož životě nejbolestnější událostí bylo násilné potlačení klášterů, a jenž se vrátil do světa s tím pevným rozhodnutím, že také ve světě zařídí si život tak, aby sliby zachovával co nejvěrněji. Proto zdálo se Anně Kateřině zvláště milostivým řízením Božím, že dostala svědomitého řeholníka za duchovního vůdce, jehož od první chvíle snažila se býti poslušna na slovíčko. P. Limberg stal se jí nejenom zpovědníkem a vůdcem, nýbrž i náhradou jejich dřívějších řádových představených; proto jemu a jeho slovům podrobovala se právě s takovou neobmezenou úctou, jak uctívě a poslušně pořádala svůj život dříve dle vůle svých představených v klášteře a dle předpisů řehole. Řeholními sliby spoutala se na věky s Bohem; a Bůh chtěl, aby také teď ve světě v nejoddanější věr-

nosti vedla dokonalý život duše jemu zasnoubené. Ačkoliv opatrností a osvíceností ducha nesmírně vynikala nad prostým, pramálo zkušeným a nepřilíš učeným mužem, přece vůči němu nikdy nevystupovala z mezí slepě poslušného, prostinkého dítěte, jež neumí nic jiného, než nechávati se voditi a poučovati. Každé jeho slovíčko bylo jí rozkazem, ano výrokem Božím, proti němuž nemohlo býti odporu. I když z denních zkušeností nebo také ze sdělení Andělových už předem si byla jista, že poslechnouc toho neb onoho poručení zpovědníkova, připraví si nejkřutější muka, nikdy ani myšlenkou se mu nevzepřela, neboť zdálo se jí, že proti zásluhám poslušnosti žádná bolest ani oběť není ničím. Ačkoliv zhusta její jasný zrak nemohl neviděti, že vedením zpovědníkovým bříme jejího poslání, už bez tak těžké jho, jen ještě vzrůstá, a že ona místo přímou cestou bývá nezhřídka vedena k cíli nejklopotnějšími oklikami, přece nikdy nepovažovala to za věc lidské slabosti a krátkozrakosti, nýbrž za řízení Boha, jenž chtěl, aby dokonala svou úlohu smírnou nikoli za vedení Andělova, nýbrž slabého člověka, kněze. V čem se ku podivu na vlas shodují tyto smírné nástroje Boží, nechť cesty jejich vnějšího života zdánlivě sebe více se rozbíhají, že totiž jejich život jest nepřetržitou obětí, úplným odevzdáním celé bytosti, těla i duše, do úmyslů Božích, to právě vyniká s překvapující velikolepostí v chování Anny Kateřiny vůči jejímu zpovědníkovi. Jako bylina nemůže růsti a květina nemůže rozkvéstí bez vzduchu a beze světla, tak Anna Kateřina nemohla žiti bez duchovní poslušnosti, a slovo a požehnání knězovo byla jí více, než požehnání samého Anděla. Poslušnost byla poutem, kterým všecko ovoce jejího nezměrného působení bylo přiváděno Církvi; poutem, v kterém svým tělem mohla zastupovati tělo Církve, ježto tímto poutem tak pevně byla spoutána s Církví samou, ano srostlá tak podivuhodně, že všemi jejími částmi a řády procházela bez překážky. Ale tato poslušnost se zakládala na víře, v jejímž světle kněz a zpovědník jí byl zástupcem Božím; a její víra byla tím mocnější a tím záslušnější, čím jasněji vystupovaly na knězi chyby a křehkosti člověka. Než dar vidění byl, jak se zdálo, propůjčen Anně Kateřině v takové plnosti jen na to, aby její život byl co nejdokonalejším životem víry, a tak aby všem dobám byla důkazem, že pro pravé a ryzí omilostnění, nechť jeho dary jsou jakkoliv mimořádný a nechť jest jakkoliv neobvyčejno to, co omilostněnému jest vykonati pro Boha, není zákona ani vyššího řádu, než pravidla víry neomylné Církve, jež jest slou-

pem a základem pravdy. Čistá mystika nezapouští kořenů a nežije v jiné půdě, než v půdě kázně, bohoslužby, Svátostí, cvičení a obyčejův Církve, zásad Světcův a osvědčených duchovních Učitelů. Nikdy neuznávala a nikdy neuzná, aby někdo přestupoval příkázání Boží a církevní nebo se nad ně povznášel, příkázání, jež zavazují všechny křesťany bez výjimky, a stejně neuznává, aby kdo opomíjel některé povinnosti za lživou záminkou, že vyšší duchovní život není už tak úplně vázán veškerým řádem a veškerou kázní Církve. Tyto meze udržuje Bůh ve svých vyvolených velmi přísně, kdežto lživá mystika nebo pokrytecky strojené omilostnění je naopak trhá tak rychle, že úplně jistě nalezneme neklamné znamení lži a šálení v tom, jestliže ten, jenž se vydává za omilostněného nebo osvíceného, nešetří některého třeba docela nepatrného předpisu církevní kázně, i kdyby to byla třeba jediná liturgická rubrika.

Vzav si na starost duchovní vedení Anny Kateřiny, P. Limberg učinil si první zásadou rozhodnutí abbé Lamberta, že totiž všechno mimořádné naní bude utajovati jak nejlépe dovede, a vidění prostě prohlašovati za sny, aby ji takto udržel v pokoře. Povahou byl tak úzkostliv a tak snadno upadal ve zmatek, že teprve po mnoholetých nejpodivnějších zkušenostech dospěl k tomu, by bez předsudku, bez podezřívání a bez nedůvěry ocenil dary své kajicnice. Ještě po sedmiletém vedení a po nescíslných důkazech její poslušnosti, opravdovosti a poctivosti jímaly ho pochybnosti o pravosti jejích darů, ano jejího celého stavu. Tak sám vypravoval tuto událost: „Modlil jsem se brevír, a nemocná ležíc se zavřenýma očima, modlila se v ekstasi. Když se už asi hodinu modlila, já jsem se brevír domodlil. V tom mi přišly na mysl pochybnosti profesora B., a mně bylo při tom, ani nemohu říci jak. I vzpomněl jsem si, že abbé Lambert při dnešní Mši posvětil dvě Hostie, aby jednu uschoval na zítřek pro nemocnou. Což, uvažoval jsem, bylo by nedovolené, podrobiti nemocnou ještě jedné zkoušce, není-li to z jalové zvědavosti nebo ze zlého úmyslu? Šel jsem tedy pro posvěcenou Hostii, vložil jsem ji do korporálu, kolem něhož jsem otočil stolu, a nesl jsem ji k nemocné. Když jsem vešel do dveří světničky, ležela ještě jako dříve pohroužena v modlitbu; ale ještě jsem nepřekročil prahu, a již s chvatem a s velikou námahou se vzchopujíc rozpřáhla ruce a klanějíc se padla na kolena. „Co děláš?“ tázal jsem se jí. Ale ona zvolala: „Ach, tu přichází ke mně můj Pán Ježíš se Svatostánkem.“ Nechal jsem ji nějakou chvíli se klaněti, a pak jsem Nejsvětější zase odnesl.“

Když poprvé zastal Annu Kateřinu v ekstasi a po procitnutí žádal po ní vysvětlení, rděla se takovým studem, až hořela a prosila ho naléhavě, aby jí nikomu neprozrazoval. Bylo jí, jako blahoslavené Marii Bagneské*, již vůbec se podobá, až to překvapuje; neboť také Marii jednou zastali, jak u vytržení vznášela se nad zemí, a vzpamatovavši se opět, polekala se tak, že zakrývajíc si obličej, neodvažovala se už ani pohleděti svědkům této příhody do očí, jako by byl přistihl dítě při něčem špatném.

P. Limberg měl tak pramálo porozumění pro tyto stavy, že křísil Annu Kateřinu křikem a lomcováním, zastihl-li ji, jak v ekstasi pro něco trpí aneboněkomu pomáhá, domnívá se, že jest v 'deliriu'. Tak v srpnu 1814 pomáhala jedné souchotinářce, nejen berouc na sebe její nemoc, nýbrž podvolivši se i trpěti na odčinění jejich hříchů, aby jí vymohla milost trpělivosti a šťastné smrti. Limberg zastihl ji jednoho dne, ona stenala jako umírající, a tak dlouho jí třásl za ramena, až procitla a klidně mu řekla: »Byla jsem u nemocné, a vracejíc se, musila jsem pro slabost lézt po kolenou do kamenných točitých schodů.** To mi bylo nevýslovně krušno, a cítila jsem veliké bolesti v kolenou.«

Ačkoliv kolena její byla samý mozol a bolesti potrvaly několik dní, přec Limberg pokládal to vše za lichý sen, až souchotinářka, byla to jeho vlastní sestra, sama si přála za Annou Kateřinou, aby v její blízkosti a pod ochranou její modlitby očekávala jisté smrti. P. Limberg dal jí tedy přinést do jizby Anny Kateřiny, na níž, sotvaže nemocná byla tam uložena, ihned seukázaly všechny příznaky a bolesti nejprudších souchotin. Dostavila se palčivá žízeň a tak silné píchání v pravém boku, že bolesti omdlela, když sestra jí pomáhala s postele. Ale souchotinářka sama pocítila úlevy a útěchy, neboť také její duši dostalo se pomoci. Wesener o tom dosvědčuje: »Emmerichová mi vypravovala, že měla velmi těžkou a nepokojnou noc. Rozliční lidé jí spílali, posmívali se jí, ano strkali do ní a tloukli ji. Bylo to zvláště několik dětí, jež se na ni sesypaly a trápily ji, týraly, že oběma rukama bylo se jí brániti a přece jich ne-

* Život bl. Marie Bagneské, narozené 1514 ve Florencii, byl vypsán od jejího zpovědníka Augustina Campi a jest otištěn v Acta SS. tom. VI. mensis Maii.

** Dne 23. října 1813 dala se Anna Kateřina přenést ze svého bytu u vdovy Roterové do domu Limberga, pekaře a sládka, bratra zpovědníkovy. Tam bydlila v zadní části domu. v prvním poschodí. Jizba, pod níž se táhl kuželník hostinského, měla vyhlídku do zahrady a na kostel jejího bývalého kláštera. Také abbé Lambert se s ní odstěhoval do tohoto domu

mohla zbýti. Pan Limberg, jenž tu noc bděl u své sestry souchotinářky, viděl, jak šermuje rukama na obranu, i uchopil ji za ruku, aby ji zadržel. Tim se Anna Kateřina vzpamatovala, spatřila před sebou pana Limberga, ale přes to měla pořád ještě na očích děti, které ji trápily a naříkaly si mi, že cítí bolesti všude, kam ji malí trýznitelé strčili nebo uhořdili. Jednou ji děti nutily také do jídla a držely ji pokrmy před ústy, že celé dopoledne nemohla se zbaviti jejich chuti. «

Tato muka vztahovala se na hříšné podezírání, které umírající dlouho v sobě chovala a kterého ani lidem netajila, že totiž jest jen podvodem a klamem, jako by Anna Kateřina zholala ničeho nepožívala. Ale ubožačka kála se teď místo ní za její křivá domnění, snášejíc trpělivě ona příkoří, čímž jí vymohla milosti opravdové lítosti a šťastné smrti.

Teď arci se P. Limberg očitě přesvědčil, že ona událost nebyla lichým snem; než potom jako dříve ani zdaleka nechápal jasnozření, jak vysvítá z jiné příhody. O vigílii a také na svátek Nanebevzetí Panny Marie byla Anna Kateřina skoro bez přestání pohroužena ve vidění smrti přesvaté Panny a všech okolností, za nichž umírala. Mluvila v ekstasi tak jasně a živě o těchto viděních, že sám P. Limberg nemohl neuznati, že to nemá pranic s blouzněním. Přinesl tedy malý olejový obrázek smrti Mariny a držel ji jej před pevně zavřenýma očima. V tom zdvihla se s nehybným tělem k obrazu, sklonila hlavu a vzala jej posléze do rukou, ukázala na sv. Petra se slovy: »Ach, ten muž s bílou bradou jest od srdce dobrý muž«, po té sklesla na postel a Limberg položil ji obrázek na ruce, skřížené na prsou. Procitnuvši odpovídala na jeho otázky: »Viděla jsem umírající Matku Boží mezi Apoštoly a jejími příbuznými, dlouho jsem se těšila z tohoto pohledu; ale tu byla mi celá světnice se všim všudy, co bylo v ní, postavena na ruce. Z toho jsem měla radost k nevypsání, ale zároveň jsem se velice divila, jak to, že nesu na rukou celou světnici, načež mi bylo v duchu řečeno, že jest to samá ctnost, a ta že jest lehounká jako pírkó. Předěšlé noci měla jsem také skoro bez ustání vidění, vztahující se na smrt Mariinu. Byla jsem na cestě do Jerusáléma a to ve stavu zcela zvláštním; neboť ležela jsem, nespíc ani nesníc, s očima otevřenýma, viděla jsem předměty ve své jizbě, a přec mě to nijak nerušilo v cestě, ve vidění a v pocífování celé cesty.«

P. Limberg jednal s Annou Kateřinou krátce a přísně jako s obyčejnou řeholnicí, a to právě bylo, čeho si ona sama u něho nejvíce vážila. Když byl už dva roky jejím zpovědníkem, našel ji Wesener jednoho dne

v slzách, jemuž, když se jí otázel, proč jest tak zarmoucena, odpověděla: »Obávám se, že mi ubývá pevné a bezpodmínečné důvěry v Boha, mého jediného Pomocníka, neboť teď, když tu tak ležím a nemohu si pomoci, všechno mě rmoutí. Ale dříve měla jsem tak silnou důvěru v Boha, že jsem se nestrchovala žádného utrpení ani sebe krutějšího. A teď mě zarmoutil úmysl zpovědníkův, že se bude ucházeti o jiné místo; neboť cením si ho nade všechny pro jeho spasitelnou přisnost.«

Za několik let zmínila se opětně Wesenerovi, jak velice cítí, že přisnost zpovědníková jest jí velmi na prospěch a že nic by jí nezarmoutilo tak, jako kdyby polevil v této přisnosti.

Na důkaz, jak s ní nakládal, stůjž zde jen tato velmi význačná příhoda: »Jednoho večera«, vypravuje Wesener, »zastihl jsem Emmerichovou, ona skoro umírala. Puls byl tak nepatrný a slabounký, a ona sama tak chatrná a chabá, že sotva zašeptala srozumitelné slovíčko. Nepodařilo se mi přijíti na kloub této nesmírné slabosti, než dal jsem jí deset kapek opia a zůstavil jsem ji pak v témže stavu. Druhého dne dopoledne zastihl jsem ji úplně změněnou, veselu a posílenou, a divě se této nenadále a v oči bijící změně, otázel jsem se přítomného zpovědníka, co se to přihodilo; načež mi vypravoval: »Dnes ráno zastihl jsem ji ještě bídější než včera večer, pročež z obavy, aby snad neskonala, spěšně jsem jí podal Velebnou Svátost. Sotva jsem ji podal svatou Hostii, už se smrtelně bledý obličej červenal a puls znovu oživil. Déle než hodinu ležela v nejhlubším klanění. Teď jsem arcí jasně poznával, že neobyčejná slabost pocházela z toho, že jsem ji dva dni odpíral sv. Přijímání z trestu za to, že nechtěla si dáti od sestry umýti záda vřelou kořalkou.«

Tato událost jest opravdu velmi výmluvným obrazem tvrdého postavení, ve kterém byla Anna Kateřina. Umývání kořalkou bylo jí děsnou mukou, neboť nesnesla už ani zápachu té protivné tekutiny; než z poslušnosti byla nucena to přijímati, ježto zpovědník i lékař žádali, aby užívala toho léku. Byla-li příliš slába, nebo nebyla-li pro výpary kořalky, které ji omamovaly, s to, aby si kořalkou omyla záda, měla požádati sestry, aby jí pomohla; ta však tak pramálo šetrila nevýslovně citlivé cudnosti nemocné, že ubohá z převelikého studu často si ani netroufala svěřiti se jejím rukám.

Tak tomu bylo v příhodě nahoře vzpomenuté. Ve středu poznal zpovědník, že Anna Kateřina sama se omyla kořalkou, a že zamítla služby sestřiny. Za trest za toto odbyti nepodal jí ve čtvrtek a v pátek sv. Přijímání.

jímání, a možná by jí nebyl podával ještě několik dní, kdyby její stav mu nebyl v sobotu nahnal strachu, že snad z toho zemře! Jak vhodným lékem v takovém stavu bylo Anně Kateřině oněch deset kapek opia, každý čtenář uhodne snadno. Než byla už zvyklá, taková a podobná jednání přijímati s pocitem nejhlubší viny jako dobře zasloužený trest, nedovolujíc si nikdy omlouvání.

Tím nabyla její poslušnost takové síly, že dokonce i schopnosti a smysly tělesné poslouchaly kněžského rozkazu právě tak na vlas, jako vůle sama, a že i v tom dělo se s ní podobně jako s Marií Bagneskou. Když Maria jednou pro nesnesitelné bolesti nemohla se už udržeti zticha, nýbrž stenajíc svíjela se na bolestném lůžku, zavolali domácí zpovědníka, aby jeho požehnání ji uklidnilo. Přišel, potěšil ji a odcházeje požehnal ji řka: „Tož sestro Marie, poslechni a buď zticha!“ A v tu chvíli se už ani nepohnula a zůstala na témž místě, kde ležela, až do rána druhého dne a pohnula se teprve tehdy, až zpovědník se vrátil a rozkaz odvolal. Ale o Anně Kateřině, jež jako Marie Bagneská koncem každého církevního roku byla navštěvována neobyčejně velikými mukami, ježto jí jako věrné služce na Vinici Boží se zvětšenou klopotou bylo napravovati a doháněti, čeho služebníci neučinili nebo zanedbali, vypravuje Wesener 27. října 1815: „Celý den byla velmi nemocna a trásla se bolestmi na celém těle. Velmi zvláštním zjevem zdálo se mi býti, že před několika dny úplně ohluchla, a i když nebyla v ekstasi, neslyšela už zhola ničeho, co se k ní mluvilo. Jedině tomu rozuměla, co jí zpovědník přikazoval v poslušnosti. — V listopadu zachvátil ji prudký kašel, který se brzy stupňoval tak, že jsem přemýšlel, jak jej zmírniti. S pižmovou tinkturou jsem odkládal, až kdyby už nebylo vyhnutí, ale opium, jak se mi zdálo, škodilo jejimu žaludku, proto jsem zkusil natírání kafrem, čímž se však kašel ještě zhoršil. I poprosil jsem zpovědníka, aby on a sestra u ní bděli. Druhého dne ráno jsem shledal, že nemocná nekašle, o čemž mi dal pan Limberg toto vysvětlení: „Až asi do půlnoci jsem bděl se sestrou u nemocné. Nemocná kašlala bez přestání tak prudce, že jsem se už nemohl na to dívat. Jsa na rozpacích, co činiti, a maje soucit s ní, vzal jsem útočiště k duchovnímu léku, přikázav jí pod přísnou poslušností, aby už nekašlala a aby se utišila. Okamžitě sklesla jako podřata, od té chvíle nezakašlala ani jednou a zůstala klidna až do rána.“ Celý ten den nezakašlala, až zase večer, ale už málo. — V pátek dne 10. listopadu měla celý den takové bolesti v ranách, že všichni jsme byli vel-

mi rozechvěni. Její ruce i prsty jako umrlé skroutily se dovnitř. Sama pak třásla se na celém těle a ležela bez hnutí v mdlobách jako mrtvá. Tu náhle vzdychla: „Ach! kdybych tak mohla odtud! kdybych mohla před Nejsvětější Svátostí a pomodlit se!“ načež pan Limberg jí odpověděl: Jen běžela, nikdo jí přece nedrží! Tato slova, jež pronesl zpovědník jen nazdařbůh a jako v roztržitosti, neposkytla trpitelce síly, proto znovu zaúpěla: „Dovolíte mi opravdu? Poručíte mi to?“ Poprosil jsem zpovědníka, aby jí poslušností dal k tomu sílu. Učinil to, a ihned zdvihla se na kolena a s pažema rozpiatýma jala se modlit. Pohled na osobu, jež na smrt usláblá klečí, byl opravdu rozrušující, a ježto jsme se obávali, aby jí námaha ještě více neublížila, zpovědník jí za nějakou chvíli poručil, aby si zase lehla. Ihned sklesla jako zmočený šátek, a když za chvíli se vzpamatovala, prohlásila, že cítí, jako by její útroby byly mrtvy. Přiložili jí na prsa těsto s velmi horkou kořalkou, a kázal jsem, aby večer v deset hodin jí dali osm kapek pižmové tinktury.«

Touha po Nejsvětější Svátosti projevovala se u ní i jindy velmi dojemně, a spolu její nevypsitelná úcta k ní. Tak jednou vzplanula v ní taková touha po Velebné Svátosti, že bezděky byla v duchu stržena ke kostelu. Viděla se, jak klečí před tabernakulem, a jako by se chystala otevřít si tabernakl a sama si podat Nejsv. Svátost. Tu pojala ji nevýslovná hrůza, že jest to přece skutek nedovolený, i procitla a s nevyličitelnou úzkostí žádala si vyzpovídati se přítomnému zpovědníku a dostati rozhřešení. Ale když jí to rozmlouval, že to byl pouhý sen, dala se jen stěží uspokojiti, jsouc si příliš jista, že nesnila, nýbrž že skutečně a osobně, arci v duchu, ležela před tabernakulem.

Když jednou v oktávě Všech Svatých zpovědník odcestoval na několik dní, netroufala si Anna Kateřina bez něho přijmouti sv. Přijímání, ježto se bála, že rozzlobivši se na sestru upadla do hřichu. Jednak bolesti z toho a jednak že nepřijímala Velebné Svátosti, »seslábla«, jak píše Wesener, »a zbidněla tak, puls tak ochabl a zvlákněl, že skoro na jisto se mohla očekávat její blízká smrt.« Avšak vyzpovídávši se po návratu Limbergovu a přijavši Tělo Páně, byla tak občerstvena, že druhého dne shledal ji Wesener svěží a veselou.

Než nebyly to jen věci duchovního života, v nichž Anna Kateřina se naprosto podrobovala slovům zpovědníkovým, nýbrž ve všech věcech bez výjimky snažila se řídití jeho schvalováním nebo zakazováním. Její touha, žítí v poslušnosti, sesílila od vypuzení z kláštera tou měrou, jak

vnější okolnosti kladly překážky životu zřízenému dle řeholních slibů. Chtěla pro Boha býti poddána každému tvorů, proto s obdivuhodnou opatrností a vytrvalostí se snažila, ve všech příhodách denního života přinášeti v obět vlastní vůli. Úplné obětování všech sil těla i duše Bohu, které na popud Ducha Sv. skoro bez přestání s ohnivou horlivostí obnovovala, nebylo jí snad jen plamennou modlitbou nebo úkonem žhoucí lásky, nýbrž skutkem a životem; neboť každé chvíle naskytl se jí podnět, aby v bolesti a odříkání, v trpělivosti a mírnosti vykonávala toto obětování opravdu heroicky. Nejpokornější skromnosti navykla své přátele tomu, že ji pokládali za nemocnou, jež nepotřebuje zvláštní pozornosti ani péče; neboť jak už od mládí nikdy nebrala si svých ustavičných vidění a utrpení za záminku, aby se vyhnula klopotné práci nebo aby se povznášela nad svízele svého nízkého stavu, tak ani nyní její postavení ničeho nezměnilo v jejím obyčejném životě. Zůstala tak prostou, tak úslušnou, tak pracovitou jako dříve, a nikdy jí nepřišlo na mysl, aby si osobovala právo na zvláštní všímavost. Ježto už nebyla s to, aby bez cizího přispění spravovala domácnost abbé Lamberta, vzala si na pomoc mladší sestru Gertrudu, jež však byla ještě tak nezkušená, že jí nezbývalo, než aby s lůžka ji příučovala všem ženským pracem, dokonce i vaření, a aby vlastníma rukama připravovala každý pokrm, který by churavý stařeček snesl. Přes všechny bolesti a přes skoro nepřekonatelný odpor proti vůni z pokrmů dělala to jako věc samozřejmou tak neunavně, že všichni si zvykli, dáti si od ní, od nemocné, ve všem posluhovati, z jejich rtů však nikdy ani nevyklouzlo přání po ošetření nebo posluze. Sebepřemáhání a strádání stalo se jí už druhou přirozeností tak, že radost, že jiným poslouží, jak se zdálo, nahrazovala jí všechno. Kromě toho od prvního dne trpěla své sestře, že s ní jednala jako s osobou, jež z pouhého rozmaru a pohodlí nechce slézt z postele, jež by také najisto mohla jisti, kdyby se jen více nutila. Snadno se domyslíme, co jí bylo vytrpěti, když takto byl posuzován její stav.

Jest snáze, s odevzdaností snášeti veliká utrpení a navštívení, jichž příčina jest očím skryta, nebo v nekonečných tělesných mukách zachovávat si trpělivost a jasnost duše, než mlčky, s nerušenou mírností, dobrotivostí a přívětivostí, se stále stejnou laskavostí přijímati projevy kruté tvrdosti a výbuchy vzdorovité podrážděnosti, které každého dne, ano každé hodiny se opakovaly, aniž by se jí kdy bylo dostalo oněch drobných laskavostí a službiček, které nevyžadují námahy, ale které by

nemocné jeptišce na bolestném lůžku bývaly byly neocenitelným dobrodiním. Těch se jí nedostávalo nikdy; ale každé hodiny získávala si zásluhy nejtíššího sebezapírání, jež před Bohem byla tím větší, čím více se lidským očím tajila námaha, s kterou si ji vybojovala.

Ze svých zkušeností prvního roku svých styků s Annou Kateřinou píše Wesener: »Sestra jest učiněná slabost a drsnost, a působí mně i nemocné často nejtrpčí mrzutost. Má pramálo lásky k nemocné, ba nemá k ní ani úcty, a celé dni nepodá jí hltu vody, tím méně čeho jiného. Kdyby tu byl nějaký podvod, byla by právě sestra první, jež by to prozradila. Když jednou z jakési příčiny dal jsem se do řeči s nemocnou o tomto chování sestřině, vyznala sama, že sestra najisto by svědčila proti ní, kdyby jen v nejmenším byla pokryteckou, neboť nechová se k ní jako k sestře, nýbrž jako k nepřítelkyni, ježto nesnese ani napomínání ani prosb, aby se napravila ze svých chyb. Přiznávám se, že bych nebyl s to, abych snášel ducha odporování a rozmary této tak nerovné sestry. Nemocné nezbyvá, než aby sama přiložila ruce k dílu a pomáhala jí v každé práci, a kolikráte viděl jsem na vlastní oči, jak na posteli dělala moučníky, majíc kolem sebe mléko, mouku a vejce. Z toho vzniklo v mnohých podezíravých lidech křivé domnění, že nemocná jest podvodnicí. Abbé Lambert býval z toho často tak zarmoucen, že bránil nemocné, aby senezabývala kuchyňskými pracemi; ale bylo třeba, aby je konala, mělo-li se churavému starci dostati náležité péče. Ale tato práce byla jí velmi obtížna, neboť jen s přemáháním snesla zápach pokrmů. Tak jednou jsem ji zastihl v záchvatu těžkého křečovitého kašle, poněvadž sestra, jež vytahovala z pece právě upečený bílý chléb, přišla k lůžku v šatech vonících ještě horkým chlebem. Též jindy zachvacoval ji takový kašel, kdykoliv sestra zapomněla zavřít dveře do její jizby a z kuchyně do světničky vnikly výpary z pokrmů. Navštívil nemocnou jednou ráno, zastihl jsem ji velmi slábu. Celou noc měla křečovitý kašel; neboť sestra zhasla u její postele svíčku, neuhasivši kouřícího knotu. Čoud, který vycházel od knotu, způsobil jí kašel, jehož celou noc už nebylo lze utišiti.«

Za šest let Klement Brentano vyjádřil své vlastní zkušenosti těmito slovy: »Sestra byla z největších utrpení, které bylo nemocné snášeti. Snášela je s nevýslovnými mukami a s největším soucitem. Sestra měla povahu velmi nešťastnou; ale nemocná dnem i nocí trpěla, modlila se, přemáhala se, aby na Bohu si vyžádala změny jejího srdce. Byla to o-

soba velmi omezená, nemající kouska rozumu, dočista nelaskavá, prudká, svévolná, že nesnesla domluvy, ani nejmnější výtky. Nemocná, jež neměla odnikud pomoci a žila daleko od vnějšího světa, byla dnem i nocí vydána na pospas kruté nerozumné přikrostiti této sestry, a kromě toho, jsouc obdařena bolestnou schopností čísti v srdcích, měla ještě to těžké utrpení, že pocífovala všecek vnitřní stav sestrin. Mnoho vytrpěla, mnoho se namodlila za tuto sestru, tak že po smrti nemocné sestra se úplně změnila.«

Zvláštní muka působila sestra Anně Kateřině, vnucujíc jí pokrmu. Kdykoliv totiž bylo jí trpěti za umírající, kteří nestřídmostí uvalili na sebe těžkou vinu, ale nikdy se z tohoto hříchu nekáli, projevovala se její smírná muka tím, že brala na sebe rozličné tělesné i duchovní následky této neřesti, které jí bylo v trpělivosti a v sebezpřemáhání překonat, aby těmto nešťastníkům, hřešícím ze zvyku, svou obětí vybojovala možnost dobré smrti. Brzy pronásledovala ji tak silná vůně pokrmů a vybraných jídel, že ošklivostí nevěděla co počítí, brzy zas ji pokoušela neodolatelná chuť na jídlo, že jí dalo mnoho námahy, aby ji potlačila, brzy zase ji pojímala nechut a trpká podrážděnost chtivého člověka, jenž nemůže ukojiti nezkrotné touhy po lahůdkách, brzy zase hynula žízň, a napila-li se, ihned se dusila a dávila, div že neumřela, brzy dostavovalo se zvracení vody spojené s křečemi, což trvalo kolik dní, brzy posléze byla mučena skutečným požíváním pokrmů, jež jí působilo utrpení, které by jí bylo bez zvláštní pomoci Boží zahubilo. Byla to sestra, jež v nevědomosti a z nerozumu ji nutila do jídla, když ona pohroužena jsouc v duchovní práci, nevěděla, co se děje kolem ní a mimo ni; než nebylo to ani tak proto, že pozbyla smyslů a vědomí, jako spíše veliká její poslušnost, jež ji nutila, aby přijímala pokrmu. P. Limberg si totiž přál, aby neodmítala žádné služby sestriny; proto bezděky se podrobovala, kdykoliv sestra přistoupila k ní s jídlem a poroučela, aby jedla. Wesener zapsal si mnoho takových příběhů, z nichž některé jsme vybrali a tuto otiskujeme.

»30. května 1814: Nalezl jsem nemocnou velmi zbědovanou a v bezvědomí. Pojalo mě podezření, že svévolná a časem velmi hrubá sestra jí asi něco stropila. Bylo tomu tak. P. Limberg mi vypravoval, že jí sestra vnutila talíř kysaného zelí. Až příští noci to zvrátila za převelikých bolestí. — 2. září: Nalezl jsem nemocnou v bíděném stavu. Posléze zvracela; ale schátrala tak, že bychom jí byli pokládali za mrtvou, kdyby

slabounký puls nebyl prozrazoval ještě jiskřičky života. Zvrátila masová vlákna, což nám vysvětlila sestra, prohlásivši: 'Vařila jsem abbé Lambertovi podpouštku, a přinesla jsem jí nemocné na ochutnání. Ale nebyla asi právě při smyslech, neboť okoušejíc ji, něco pozřela.' — 29. října: Zastihl jsem ji večer na smrt nemocnu. Bylo jí až na smrt špatně a hrozně se dusila a zvracela. Začalo to už v poledne. Vyptav se do podrobná na vše, co zavinilo tento smutný stav, dověděl jsem se, že dopoledne o Velké, když nebyla při plném vědomí, podala jí sestra salátu, který byl polit kyselou omáčkou, aby si ssála. Zvrátila několik žebírek salátových a hlen; ale nebyl jsem s to, abych zastavil strašlivou ošklivost a zvracení. Požádal jsem, aby v noci u ní bděli. Druhého dne ráno tak tak že jsem ji ještě našel na živu, ale o nějakém zlepšení ani řeči. Celičkou noc zápasila se smrtí, a teprve ráno sv. Přijímání zastavilo zvracení a přineslo jí trochu klidu. V poledne zase vše se vrátilo. Nemocná trápila se převelikou žízň, měla strašlivé bolesti v životě a v krku a po hltu vody dostavila se na novo ošklivost a zvracení. Dal jsem jí šest kapek pižmové tinktury bez valného účinku; proto večer jsem tuto dávku opakoval. Cítila, jako by byla kolem lámána, a velice si vyčítala, že okusila salátu. Než v tom mohl jsem ji přece upokojiti, neboť nikoliv ona, jsouc v bezvědomí, nýbrž nepochopitelná nešetrnost sestřina byla tím vinna. — 9. května 1815: Zastihl jsem nemocnou sosláblou na smrt. Pan Limberg a sestra, kteří v noci u ní bděli, několikráte se polekali, že už jim skoná v rukou, ježto hrozně se dusíc nemohla zvrátiti. Ráno se po sv. Přijímání ztišila, než pozoroval jsem na ní křečovitě, prudké polykání. Posléze zvrátila nahnědlou tekutinu, jež, jak jsme teď viděli, byla příčinou těchto utrpení. Její nejstarší bratr navštívil ji předešlého dne a dal se jí napítí piva, jehož pozřela několik kapek, jsouc duchem nepřítomna.«

V takových příhodách Anna Kateřina nikdy nezanařikala na svou sestru, ano, ani se nedovedla doopravdy rozhněvati, že nelaskavou lhostejností se jí působí tak ukrutná muka; neboť sobě jediné přičítala vinu, jako by si sama z neopatrnosti byla způsobila utrpení. Ale kdykoliv pozorovala, jak její sestra zůstávala hluchou k nejlaskavějším napomenutím, jak pramálo se přičiňovala, aby svědomitě plnila povinnosti svého stavu, jak se ani jednou nepřiznala k vině, a proto se ani nenapravila ze žádné chyby, pojímal ji nevýslovný zármutek, zvláště tehdy, když sestra, jež se pokládala za zbožnou a bohabojnou, šla k sv. Zpovědi a

sv. Přijímání. Tak 26. září 1815 poznamenává si Wesener: »Nalezl jsem nemocnou smutnou, a když jsem se jí tázal, co se jí stalo, vyznala mi: „Jsem hotova, každé přikori snášeti s trpělivostí, neboť jsem na světě, abych trpěla, také vím, proč jest mi trpěti; ale pomyšlení, ba řekla bych skoro jistota, že má ubohá sestra u mně spíše se kazí než polepšuje, mne děsí! Těšil jsem ji slovy, že Bůh najisto nedopustí, aby její sestra zahynula, jistě že se ještě změní, ale teď snad že jest vyvolena za nástroj, aby ji — Annu Kateřinu — zdokonalovala. Těmi slovy podařilo se mi ji uklidnití.«

Jest novým důkazem bídného postavení Anny Kateřiny, že ani kněží se jí vůči této sestře nezastali. Abbé Lambert byl příliš dobromyslný a německé řeči pramálo znalý, P. Limberg přílišný bázelev, aby pokročili její tvrdohlavost; ale Overberg pravil o ní, že jest zkušebným kamenem a nástrojem, kterým Bůh chce z duše Anny Kateřiny vymýtiti každou nedokonalost. Než toto slovo neskytalo ubožačce útěchy prázdné; potřebovala rozhodčího mezi sebou a Gertrudou, jenž by ani Anny Kateřiny neušetřil pokárání, kdykoliv by serozhorlila a popudila, jak ji sestra stále vyčítala. Ale její pokoře bylo nemožno, aby sama rozsuzovala svou při; proto snažně prosila, aby Overberg doktoru Wesenerovi svěřil tento úřad, ježto jest dokonale obeznámen s jejím okolím a jest schopen, aby oběma stranám řekl pravdu. A vskutku neustála prositi Wesenera, až se posléze odhodlal k této službě lásky; než záhy poznal, jak nevděčnou práci vzal na sebe.

»Když jsem jednou«, zapisuje si do deníku, »sestře mírně a šetrně vytkl její reptání a durdění, její neposlušnost a umíněnost, k mému podivu svalovala všecko se sebe a prohlásila, že už jest taková a že nemyslí nic zlého. Uváděl jsem jí, co vše udělala, než nadarmo, ba jásala vidouc, jak nemocná spravedlivě se rozhořčuje.«

Ale Anna Kateřina brala úřad lékařův tak vážně, že se slzami v očích se před ním obviňovala, kdykoliv se obávala, že se unáhčila. Ale po několika měsících psal Wesener Overbergovi: »Kdybych měl volné ruce, už dávno byl bych vyhnal toho zlého ducha, její sestru; ale když se už na to chystám, zapřísahám mě nemocná pro Boha, abych jí nevyháněl, neboť prý jen ona, Anna Kateřina jest vinna vším, nevytrvávajíc ve zkoušce. Tak pokaždé mi sváže ruce, sic bych byl už dávno zahnal sestru z domu. Než jednou přece půjde, děj se co děj, neboť jsem přesvědčen, že ani Anděl by se s ní nesnesl. Jen jeden příklad z poslední doby. Celé do-

poledne Gertruda soužila nemocnou nejhoršími rozmary, ta však její zlobu snášela s klidnou trpělivostí. Odpoledne dala se nemocná do spravování košile nějakému chudáku a vyprosila si pomoci sestřiny, naznačujíc jí, co a jak na košili spraviti. Ale sestra učinila pravý opak, a vystříhla z košile kus ještě dobrý, místo kusu potrhaného. Nemocná ji za to pokárala a vzala teď sama nůžky do ruky, aby jí to ukázala. Avšak tím se sestra dohrála a urazila, že Anna Kateřina rychle košili odstrčila a nůžky spadly na zem. Jaké to vítězství pro sestru, která s posměchem nůžky se země zdvihla a vrátila je poznamenávajíc, že prý Anna Kateřina jimi po ní hodila. Tím byla všechna zničena a rozstonala se na smrt, až kající svatou Zpověď a svatým Přijímáním se zase zotavila. Takové události nejsou vzácností. Tomu třeba nějak učiniti přítrž, neboť abbé Lambert a P. Limberg nemohou se rozhodnouti, a vždy zase nechají všeho, jak to bylo.«

Že ani tento list a vůbec všechno namáhání lékařovo neodklidilo sestry, to nebylo vinou ani jeho ani Overbergovou; neboť bez rozkazu svého duchovního vůdce Anna Kateřina netroufala si odloučiti se od své sestry, a tak ji snášela ještě šest let, až posléze rok před její smrtí ji Anděl dovolil, aby ji propustila. Jest to zjev, který skoro bez výjimky se opakuje v životě duší omilostněných, že totiž Bůh je uvádí do postavení, které jim bývá školou sebezapírání a duchovního umrtvování a ve kterém jest jejich povinností, aby ustavičně zápasíce s vlastní křehkostí osvojili si ctnosti právě jim nejobtížnější. Tak, abychom uvedli jen jediný příklad, nalezáme Marii Bagneskou právě v takových okolnostech jako Annu Kateřinu. Za ošetřovatelku měla osobu, jež s neuprosným vzdorem žádávala na ní nejnižší služby, které konají děvečky. Tato žena byla už ve službě u rodičů Mariiných, pročez považovala za své právo, žádati nyní na dceři, aby jí posluhovala. Mohla-li Marie jen poněkud se hnouti, poroučovala jí přísně, aby opatřila domácnost, aby nanosila vody a dříví a uvařila oběd. Ale sama si chodila po návštěvách, a běda, nenalezla-li, vrátivši se, všechno opatřeno, jak si přála. Tu se rozvzteklavala nejzvrhilejším hněvem, kterého už nedovedly ukrotiti sladké prosby trpitelky, jež, ruce majíc skříženy na prsou, úpěnlivě prosívala: „Pro lásku Ježíšovu, odpusť mi!“ Ale kdykoliv prudké mrazení zimničné, bolesti od kamínků nebo jiná prudká utrpení upoutala Marii na lůžko, nepodala jí služka ani hltu vody. Tu pak hynula žízni, že kočky, které se dostávaly do její světničky oknem, z útrpnosti přinášely jí maso a sýr,

jako by chtěly opuštěné přichystati občerstvení. Pravda, bylo by stačilo říci jen slovíčko, a Marie byla by měla s krku nesnesitelné břímě, než k tomu se neodhodlala, poznavši, že by sotva našla lepší příležitosti ke cvičení v trpělivosti a mírnosti. Takové příhody, jež se opakovaly denně nejrozličnějšími způsoby, byly Marii Bagneské i Anně Kateřině právě tím, čím neunavnému nářůdku včelímu jest květ na stromech nebo kvítí na nivách; neboť v nich nalézaly med nevyčísitelné blahojímavosti ducha, v který vlévaly útěchu, radu, osvícení, rozněcování ke zbožnosti a svaté pohnutí do srdcí všech ubožáků, kteří přicházeli k jejich bolestným ložím. V nich činily pokání za viny lidí zatvrzelých, hněvivých, pomstychtivých a nesmiřitelných, všech těch, kteří v netrpělivosti pozbývali mysli a si zoufali, a zatvrzelcům hřešícím zvyku vždy znovu zase dobývaly už tolikráte odmítnuté milosti obrácení. V nich shromažďovaly nevyčerpatelnou zásobu upřímné blahovůle, nekonečné dobrotnosti a líbeznosti, která nejsladší vůni proudila z těchto nádob slítování Božího. V nich nabývaly onoho neodolatelného půvabu řeči, kterou v neščíslných srdcích zase oživovaly víru a pohaslou lásku k Bohu. Ale ježto byly nástroji smíru, bylo třeba, aby velmi namáhavě sbíraly med s bodláčí a trní, a vosk aby připravovaly z tvrdého kamení, rosou svých slz smáčejíce trny, a žárem bolestí rozpouštějíce kamení, aby vykonaly svou úlohu. Arci okolností, v nichž žily, byly všední a nízké, a však nikoli všednější a nižší, než potřeby ubožáků ze stavu prostého i vznešeného, ze třídy učenců i nevzdělaných, jimž spěchaly na pomoc, za jejichž provinění se kály, za jejichž zachránění zápasily; a před Bohem byly tak vznešeny, tak skvoucí a nádherny jako prach země, jako pot, jako úpal i únava, které snášel Syn člověka, jako opovrhovaná, hluboko poklesnuvší čeládka publikánů a veřejných hříšnic, s kterými obcova, jako nízký stav galilejských rybářů, z nichž si vyvolil Apoštoly. Neboť On sám to jest, jenž v těchto svých nástrojích působí a trpí, uzdravuje a zachraňuje, a jenž žárlivě bdí na tím, aby si zamilovaly stav nízkosti jako pečet svého vyvolení.

Dr. VILÉM WESENER A JEHO VZTAH K ANNĚ KATEŘINĚ / CO ŘÍKALA JASNOVIDKYŇ MAGNETISMU?

Jest už čas, abychom věnovali bedlivější pozornost muži, jenž v ne-
jedné příčině jest důležitou osobností v životě služebnice Boží a jehož
věrným zprávám jsme zavázáni za znalost tolika a tak významných fakt.
Krajský fysik Vilém Wesener, jak jsme slyšeli, na první zprávy o ra-
nách přispěchal k lůžku Anny Kateřiny a stýkaje se s ní nějaký čas,
nalezl zase ztracenou víru a úplné smíření s Bohem. Hluboká vděčnost
z této milosti, již, jak měl za to, vyprosila mu Anna Kateřina, přiměla
ho, že si zapisoval vše, čeho u ní zažil a co na ní pozoroval; chtěl si
dobře zachovati v paměti rozličná fakta a význačné rysy, o nichž se mu
zdálo, že jsou důkazem jejího mimořádného života a její dokonalosti, a
s neobyčejnou péčí si zapisoval ony události a rozmluvy, které měly vliv
nebo rozhodující význam v jeho vnitřním životě. Tyto prosté zprávy bez
příkras právě jako ony zprávy, které za pět let Klement Brentano začal
psát o tom, jak požehnaným stykem s Annou Kateřinou byla vedena jeho
duše, stejně názorně ukazují, které to byly cesty, jichž omilostněná
panna používala, aby Bohu a jeho svatému Zákonu získávala duši. Sotva
si lze pomyslit dvě osoby, jejichž veškeren život, jejichž názory a vlohy
tak velice se od sebe liší, jako byli prostý lékař dülmenský a básník
Klement Brentano, jehož příroda bohatě obdařila nejvzácnějšími před-
nostmi; a přec oba shodně se přiznávají, že jejich setkání s Annou Ka-
teřinou, o něž se nijak nepříčiňovali, nýbrž k němuž byli přivedeni vněj-
šími, zdánlivě nahodilými příčinami, bylo velmi závažným a nejvyšší mi-
losrdným řízením Božím v jejich životě. Dnes lidé rádi okrašlují planá,
jen v neurčitých narážkách na křesťanskou víru si libující rčení slave-
ných mužů oné doby, říkajíce, že obecná tehdy ochablost víry nebyla
by snesla plné pravdy. Než jak, dal snad božský Spasitel svým Vyslan-
cům rozkaz, aby tomu nebo onomu věku jeho svaté Evangelium zata-
jovali? nebo aby právě těm zadrželi milost jeho spasného slova, kteří
nejvíce by ho potřebovali? Jak hluboce zahanbí tuto učitelskou mou-
drost, řídící se zásadami světa, služebnice Boží, jež, jsouc věrna svému

božskému Ženichu, poznala, že jedinou spásou jejich zanedbaných vrstevníků jest hlásání čisté a plné pravdy katolické víry, a proto, kdykoliv se jí dostalo popudu a vyzvání, vydávala o této pravdě svědeckí slovy, která mohla býti vnuknuta jen duchem, jemuž světlo víry stalo se životem a zákonem.

Pomíjejíce nezávažných věcí vedlejších, poslechněme slova samého Wesenera, kterými vydává počet z dojmu, který na něj Anna Kateřina učinila, netoliko, když po prvé se s ní setkal, nýbrž ještě po mnoholetém obcování, a připojme jednotlivé hovory, které zapřádali o věcech víry. Tyto dojmy Wesenerovy, jakož i zkušenosti Klementa Brentana, které později uvedeme, budou dodávati stále větší úplnosti a živosti našemu obrazu celé osobnosti Anny Kateřiny a jejího mimořádného vlivu na duše.

»Po prvé«, vypravuje Wesener, »doslechl jsem se o Anně Kateřině roku 1806, když jsem byl ještě lékařem v Reklinghausenu, a Krauthausen, jenž byl klášterním lékařem v Agnetenbergu, vzal mne na radu v nevysvětlitelných úkazech na Anně Kateřině. V oné době četl jsem něco o magnetismu v Reilově Archivu a mluvil jsem před svým kolegou o kateleptických záchvatech, co však ho nepřesvědčilo a nezabránilo mu, aby jí stále a stále nepronásledoval svými léky. Byl to starý, nevrlý muž, jenž nemocné v klášteře léčil zdarma, a to také bylo jedním z důvodů, že Anna Kateřina nesměla odmítnouti ani jediného léku, který si arcisama platívala. Vypravoval mi, že rejstřík jejich nemocí jest velmi dlouhý, a že všechny jsou prý zcela zvláštní povahy, neboť sotvaže prý se uzdraví z jedné nemoci, už padá do druhé; každá že prý probíhá svými stadiemi, ale ve chvíli, kdy se už jistá smrt zdá neodvratnou, nastává náhle příznivý obrat, aniž na tento obrat má nějaký zvláštní vliv lékařské umění. Bedlivěji začal jsem si jí všimati teprve 21. března 1813, kteréhožto dne jsem slyšel v malé společnosti vypravovati o jejich ranách. Ježto jsem fysik, bylo mi to podnětem, abych navštívil nemocnou jeptišku. Nalezl jsem ji v posteli v bezvědomí; ale vzpamatovavši se, pohlédla na mne upřímně a přívětivě, a na slova abbé Lamberta, kdo že jsem, poznamenala usmívajíc se, že mě zná dobře. Ježto se mi všechno zdálo velmi podivným a já jsem soudil, že mám před sebou pořádnou hlupačku, chtěl jsem rázným vystoupením učiniti tomu krátký konec. Než tato naděje se mi nesplnila; ale čím častěji jsem se s nemocnou stýkal, tím lépe jsem poznával, že jest tichou, bezelstnou a prostinkou osobou, jakou se mi jevila hned při prvním pohledu a za jakou ji kde kdo

pokládal. Objevoval jsem v ní stále určitěji prosté, opravdu křesťanské srdce, které žilo v míru samó se sebou i s celickým světem, uznávajíc vždy a ve všem nejsvětější Vůli Boží. Sama sebe pokládala za horší všech ostatních lidí, a bližní milovala více než sebe. A zvláště nikdy nezapomenu, když jsme se důvěrněji seznámili, jak prostě a dobrotivě zapuzovala mé zasmušilé myšlenky a těžké obavy z hrožících nebezpečí válečných. Říkávala mi často a s určitostí, že Napoleon brzy padne, a že Dülmen bude ušetřen francouzských tlup vojenských, což ku podivu se vskutku stalo. Mezi francouzskou posádkou Mindenskou byla bezbožná chátra lupičská, která děsně řádila v Dorstenu, ale Dülmenu minula klidně.

»K lidem, jak jsem shledal, chovala se nemocná vždy zcela prostě a přirozeně. Zarmucovalo ji a zahanbovalo ji hluboce, že se s ní nadělá tolik hluku. Ke každému byla přívětiva a laskava, chudé podporovala tajně a nemocným aubohým pomáhala nésti jejich břemena. Teprve později dostalo se mi více světla o tomto přejímání cizích utrpení; ale tohoto způsobu jejího soucitu nebylo lze u ní popřítí. Měla zvláštní dar útěchy a nejednou jsem zkusil její soucítící lásky. Vzbudila ve mně důvěru v Boha a lásku k modlitbě, a tak mi značně ulehčila má těžká břemena, která vrozenou melancholií byla ještě zvětšována. Její duše žila úplně v Bohu, ačkoliv bez přestání byla strhována v oblast života pozemského, ježto tolik lidí si u ní ulehčovalo svým trampotám a hledalo útěchy a rady. Dávala jim, čeho si přáli, a všechny stísněné upokojovala. Kde se v ní braly tyto útěchy, poskytované bližním, uhodneme snadno, uvážíme-li, jak její vlastní srdce bylo úplně prosto všeho stvořeného.

»S radostnou tváří a mírnými slovy domlouvala mi už za první rozmluvy, abych byl kliden a dobré mysli: 'Bůh jest neskonale milosrdný', pravila, 'a každý, kdo jest zkrúšeného srdce a dobré vůle, nalézá před ním milost.' A při tom důrazně mě povzbuzovala, abych léčil chudé a pomáhal jim, neb jest to dílo Bohu zvláště milé. 'Ještě nikdy', bědovala, 'nebylo ve světě tak málo lásky k bližnímu, jako právě teď, a přec jest to cnost tak krásná, a nevážnost k bližnímu nebo dokonce pohrdání jím jest tak hroznou nepravostí.' Prohlašovala také katolickou víru za jedině pravou a že jen v ní lze nalézt spásu. A kdykoliv se jí naskytlo, rozhovořila se ohnivě o neporovnatelném štěstí býti údem katolické Církve. 'Důvěrujme v Boha', byla její oblíbená slova, a 'držme se své svaté Víry! Jest na zemi snad něco útěšnějšího? Které náboženství nebo

který filosof by ji nahradil? Nejvíce lituji Židů. Jest s nimi hůře a jsou zaslepenější než sami pohané. Jejich náboženství teď už není ničím jiným než smyšlenkou rabínů, a kletba Hospodinova spočívá na nich. Ale jak nekonečně dobrotiv jest Pán k nám, jenž dobré vůli takřka vychází v ústřety na půl cesty a jenž vždy tím bohatěji udílí nám své milosti, čím více po ní toužíme. Ano dokonce i pohan nebo takový člověk, jenž o svaté Věře neví praničeho, může býti zachráněn, jestliže pevně jsa přesvědčen a odhodlán, sloužiti Bohu, svrchovanému Pánu a Původci všech věcí, jde za božským světlem, vloženým do naší přirozenosti, a žije spravedlivě a v lásce k bližnímu.'

»Když jednou jsem přivedl řeč na modlitbu a řekl jsem, že dle mého přesvědčení pravá modlitba záleží ve věrném plnění povinností a konání lásky k bližnímu, že bych však přec rád věděl, jak to, že trváva kolik hodin na modlitbách, zapomíná všeho, co jest kolem ní, a takorba se v Bohu ztrácí, odpověděla mi: »Jen pomyslete, není-liž možno, aby někdo tak se zabral do čtení krásné knížky, že pro čtení zapomene všeho, co se děje kolem něho? Ale co teprve, kochá-li se někdo Bohem samým, jenž přece jest prazdrojem všeho krásna, nezabere-liž se zcela do tohoto hovoru? Zkuste to a klanějte se pokorně Bohu, a ostatní dostaví se i vám už samo.' Odpovídaje poukázal jsem na pokušení, jež člověku jest trpěti od ďábla, načež odtušila: 'Toť pravda, ďábel snaží se překážeti člověku v modlitbě, a čím člověk jest horlivější, tím prudčeji naň ďábel útočí. Jednou bylo mi o tom ukázáno podobenství. Viděla jsem se v krásném kostele a spatřila jsem tři ženy na modlitbách, ale za nimi jakousi šerednou postavu. Šereda lichotila první z oněch žen, jež z toho upadla ve spánek. Po té připlížila se k druhé ženě, také ji pokoušela k spánku, ale přece jí úplně neuspala. Třetí žena však byla od šeredy bita a trýzněna, že jsem s ní pocítila velikou útrpnost. Udivena optala jsem se svého Vůdce, co to znamená, a dostalo se mi v odpověď: Toť podobenství modlitby. První žena neměla ani opravdovosti ani horlivosti, proto ji ďábel brzy uspal. Druhá byla lepší, ale přec jen vlažna; třetí byla dobrá a její modlitba vroucí, proto také bylo pokušení prudčí, ale bylo šťastně překonáno. Modlitbou Bohu zvláště milou jest modlitba za bližní, zejména za duše v Očistci. Modlete se za dušičky, tak uložíte svou modlitbu na dobré úroky. Co mne se týče, obětuji se Bohu, svrchovanému Pánu, modlíc se: Pane, učin se mnou, co chceš. Pak jsem bez starosti; neboť nejdobrotivější, nejlaskavější Otec najisto mi prokáže

jen dobro. Duše v Očistci trpí nevýslovně velikými mukami. Rozdíl mezi utrpeními očistcovými a mukami pekelnými jeví se v tom, že v pekle vládne jen zoufalství, ale v Očistci naděje vykoupení. Největší mukou zavvržených jest hněv Boží. O tomto hněvu možno si učiniti slabé ponětí, vmyslíme-li se v hrůzu člověka, na kterého by se vrhal nějaký zuřivec, jehož hrozbám a násilí již by nemohl uniknouti.'

»Když jsem zavedl řeč na určení člověkovy, otázala se mě: 'Víte-li pak také, proč Bůh stvořil člověka? K svému oslavení a k naší blaženosti. Když Andělé padli, rozhodl se Bůh, že stvoří člověka, aby hopovýšil na místo legii padlých. Proto jakmile počet zavvržených Andělů bude doplněn spravedlivými lidmi, bude konec světa.' Žasna, tázal jsem se, odkud to ví; ale odpověděla mi, že už neví dobře, odkud.

»Za hovoru o odpustcích, za něhož jsem jí dal na srozuměnou, že je pokládám toliko za prominutí veřejného pokání prvotní Církve, namítala mi: 'Nikoliv, odpustky znamenají více, neboť jimi nabýváme odpuštění trestů, které by nám po tomto životě bylo trpěti v Očistci. Ale abychom získali odpustků, nestačí, abychom jen tak ledabylo vykonali předepsanou modlitbu nebo dobrý skutek, nýbrž jest třeba, abychom také s upřímnou lítostí a s opravdovým polepšením přijali svaté Svátosti. Vždy jsem byla toho mínění, že bez upřímné lítosti a bez opravdového polepšení nelze získati odpustků, a že konec konců s každým zásluhným skutkem jsou spojeny odpustky. Dobré skutky člověka liší se od sebe jako čísla; ale vplyne-li do nejmenšího z nich něco ze zásluh Kristových, váží velmi mnoho. Co spojíme s těmito nekonečnými zásluhami a obětujeme Bohu, a byť to byl na pohled pranepatrný dobrý skutek, to nám Bůh odečte od našich zasloužených trestů. Nikdy neoželím smutné zaslepenosti tolika lidí, jimž svatá Víra stala se pouhým stínem. Žijí nerušeně dále ve svých hříšných návycích, domnívajíce se, že jistými modlitbičkami získají odpustků. Ale přemnozí křesťané někdy poznají, že pohané a Turci, kteří snaží se žiti ctnostně podle přirozeného zákona, snáze obtoží na soudě před Bohem než oni. Máme milost a nevážíme si jí; milost se nám takřka vnucuje, a my ji odvrhujeme. Jak se člověk žene, jak se ohýbá, spatří-li v prachu půlgrošák; ale leží-li před jeho nohama milost věčné spásy, klopýtá přes ni, aby se honil za mátožnými vidinami tohoto světa. Takovým lidem nepomohou žádné odpustky; ano, náboženské úkony, které vykonávají ze slepého návyku, budou jim na odsouzení.'

»Na tuto zaslepenou honbu po nepravých statcích tohoto světa vzta-
hovalo se asi toto vidění: Vypravovala: „Byla jsem na široším poli,
které jsem mohla úplně přehlédnouti. Pole se hemžilo lidmi bez počtu,
kteří pracovali nejrozličnějšími způsoby a namáhali se ze všech sil, aby
došli jistého cíle. Ale prostřed pole stál v nekoněčné dobrotnosti
Pán, a řekl mi: „Podívej se, jak ten lid se trápí a lopotí, jak všude hledá
útěchy a pomoci, a pachtí se po zisku, ale mne, svého Pána a dobro-
dince, jenž tu přec stojím, všem přístupný, mne si nevšímají, ba ani
mne nevidí. Jen málo jest jich mezi nimi, kteří ještě aspoň cítí jakousi
vděčnost a uznání vůči mně; ale i oni házejí svůj dík jen mimochodem
jako drobtý.“ Teď přišel zástup kněží, vůči nimž dával Pán na jevo zvlášť-
ní náklonnost, ale oni rychle přešli mimo něj, hodili mu něco a ztratili
se ve vřavě. Jen jediného z nich viděla jsem, an k němu přistoupil, ale
dost nedbale. Když byl u něho, uchopil ho Pán za rámě a řekl: „Proč se
vzdaluješ ode mne? Proč mi neplatiš, cos mi dlužen? Mně, který tě tak
miluji!“ Po té mi toto vidění zmizelo. Ale měla jsem rozličná vidění ze
života našeho duchovenstva, což mi působilo veliký zármutek. Vlád-
noucí duch času, veliká vlažnost a zvrhlost zplodily by Spasiteli, kdyby
dnes opět mezi námi se objevil a hlásal nám své učení, tolik zapřísáh-
lých odpůrců, kolik jich stálo proti němu mezi Židy.“

»O učitelské moudrosti naší doby vypravovala toto vidění: „Můj Vůdce
přivedl mě k velikánské budově a řekl mi: Vejdi tam! Ukáží ti učení
lidí! Vstoupili jsme do prostorné síně, v níž bylo namačkáno učitelů i
posluchačů. Prudce se hádali a křiku a běsnění nebylo konce. Bylo mi
divno, že jsem viděla učitelům až do srdce, a že v srdci každého z nich
jsem zpozorovala černou skříňku. Ale střed síně stála vznešená, vysoká
žena, jež se hádala s nimi a jež vlastně tam měla hlavní slovo. Naslou-
chala jsem chvíli se svým Vůdcem, ale žasnouc pozorovala jsem, jak se
vytrácel posluchač po posluchači, a jak siň sama neobyčejně rychle a
nepozorovaně zchátrala až na spadnutí, že nebylo lze udělati jistého
kroku po podlaze. Učitelé viděli, že by bylo radno, uchýliti se do jiné
síně. Odebrali se o poschodí výše a tam se dále hádali se stejnou divo-
kostí. Ale i tam ukázalo se chátrání a hroucení celé budovy tak rychle,
že jsem na konec s hrůzou spatřila, že stojím na poloshnilém prkně, i
prosila jsem Vůdce o záchranu, abych se nesřítla náhle do hlubiny. U-
pokojil mě a uvedl mě v bezpečí. Když jsem se tázala po významu čer-
ných skřínek, řekl mi: To jest ješitnost a neústupnost; žena jest filoso-

fie, čili jak to nazývají, čistý rozum, který všechno měří svým loktem. Čistého rozumu se drží tito učitelé, nikoliv zlaté pravdy čistého podání. — Tamodtud zavedl mě Vůdce do jiné síně, kde na stolicích sedělo mnoho učitelů. Tu bylo zcela jinak; slova tu plynula tak ryzi a čistá, že jsem se upřímně radovala. Vládl tu pořádek a láska, a mnoho posluchačů z puchřících síní se zachránilo sem. Vůdce mi pravil: Tu jest ne-ličená, prostá pravda. Vyvěrajíc z pokory, rodí lásku a plnost požehnání.¹

»Když jednou jsem vyslovil politování, že neznáme podrobněji mládí Ježíšova, odpověděla: Vím všechno do nejmenších podrobností, jako bych vše sama byla viděla. Také život Matky Ježíšovy znám podrobně, a sama se tomu divím, že to mám vše tak živě před očima, ježto přec nikde jsem toho nemohla čísti. Slibila mi, že mi bude obojí vyprávěti; a když v příhodné době jsem jí to připomenul, začala s tím, že mi vysvětlila příslibení, kterého se dostalo svaté Anně, že z jejího potomstva narodí se Messiáš. Anna porodila několik dětí, ale poznala, že pravá ratolest ještě nevypučela; proto modlitbou, posty a obětmi dožadovala se příslibené milosti. Asi 18 let neměla dětí; z čehož se nemálo rmoutila, přičítajíc z pokory svým hříchům, že příslibení nebylo splněno. Joachim putoval do Jerusalema do Chrámu, aby vykonal smírnou obět, ale byl odmrštěn. Modlil se v převelikém zármutku, a ve snu dostalo se mu ujištění, že jeho žena porodí. Anně rovněž dostalo se stejného příslibení, a v určité době porodila dítě Marii. Poznavše, že jest pouhým darem Božím, Joachim i Anna se rozhodli, že Marii odvedou do Chrámu a zasvěti ji službě Hospodinově. Když jí bylo tři léta, zavedli Marii do Chrámu. Přibyvše k Chrámu, chtěli vzítí své dítě, jež bylo oděno do hedvábných, blankytných šatů, za ručičky, aby je vyvedli po vysokých schodech do Chrámu. Ale děvčátko samo a velmi hbitě vylezlo po schodech a tak přišlo s rodiči do Chrámu. Loučíc se s rodiči, děvčátko ani se nerozstesknilo ani nezarmoutilo, nýbrž klidně svěřilo se kněžím. V chrámu vyučovali ji všemu a vedli ji k chrámovým pracem. Když dorostla čtrnáctého roku, psali rodičům, aby si zase přišli pro svou dceru, ježto podle stanov žádný chovanec neponechává se v Chrámě déle. Byla by ráda zůstala v Chrámě a ve stavu panenském, ale nebylo jí to dovoleno. Rodiče pak byli na rozpacích, jak dítěti tak výbornému naleznou vhodného ženicha, proto uchýlili se do Chrámu, aby se na to zeptali Nejvyššího. Po té byl vydán rozkaz, aby jinoši, kteří by se o ní ucházeli, přinesli své

hole do Velesvatyně. Ale hole tam přinešené se nezměnily. Když na novo byly konány modlitby a obětí, zvěstoval jakýsi blas, že chybí ještě hůl jednoho jinocha. Ihledali a našli posléze Josefa, jenž pocházel sice ze vznešené rodiny, jenž však pro svou prostotu a pro svůj svobodný stav byl u svých v malé vážnosti. Josef tedy také přinesl svou hůl do Velesvatyně, a ta druhého dne ráno se zelenala a na konci vykvetla v bílou lilii. Proto byla Maria provdána za Josefa; a když se mu Maria svěřila se svým slibem ustavičného panenství, zaradoval se velice. Maria byla stále pamětlivá příslibeného Vykupitele; ale ve své pokoře neprosila Boha o nic jiného, než aby ji ráčil učiniti služkou vyvolené matky. Proto nemálo se polekala, když Anděl jí ohlašoval vznešené mateřství. Ale o zjeveních, kterých se jí dostalo, ani o poselství Andělovu nepověděla svému muži ničeho.'

»Také za hovorů o almužně a o vykonávání povinností svého stavu přicházivala k svým viděním. Tak jednou se vyjádřila: Užívejte svých schopností a svého jmění ku blahu svých nemocných tak, abyste nezkracoval vlastní rodiny. Vždyť nikoliv jeden, nýbrž mnoho a mnoho chudáků dovolává se vaší pomoci. Chudí ať hledají zásluhy v chudobě; neboť víra nám ukazuje, že chudoba jest stavem záviděníhodným, kdyžť Syn Boží sám si ji vyvolil, a chudým dal největší čáku na království Boží.' Při příležitosti vypravovala rozkošné úryvky z dětství Ježíše Krista, a jak se Maria s Děťátkem za několik dní po porodu skrývala v podzemním příbytku, aby se vyhnula sběhu zvědavců.«

Když obcování Wesenerovo s Annou Kateřinou nabývalo stále větší důvěrnosti, ukazovalo se zřejmě, že byl právě tak jako později Klement Brentano dle úmyslů Božích vyvolen za nástroj k dovršení její životní úlohy. Stal se jí jakoby rukou, již rozdávala ustavičné milodary chudým a nemocným, kteří sami nemohli k ní přijíti. Stále léčil několik chudáků, kterým podle jejích rad rozdával nejenom dary vlastní dobročinnosti, nýbrž také almužny, košile a šatstvo, které mu na to odevzdávala. Zvláštním požehnáním Božím bylo Anně Kateřině možno, každého roku rozdati takové množství všelikých milodarů, že její pense 180 tolarů ani zdaleka na to nestačovala. Každá chvíle, kterou ve dne nebo v noci mohla věnovati ručním pracem, náležela chudým a nemocným, a došly-li jí už vlastní peníze a nebylo-li zač nakoupiti plátna a vlny, uměla si od soucitných duší opatřiti pomoc, a z hedvábných, zdánlivě nepotřebných lat hbitě její obratné ruce robily roztomilé čepečky kojencům chu-

dých šestinedělek. Ano, v dojemné důvěrnosti obracela se na Lidvinu, na Magdalenu Hadamarskou a jiné blahoslavené stigmatizované panny, které žily v době nepříliš dávne, aby skrze ně opatřila si látek, kterých jí chybělo. Jako by byla mezi živými, říkala s velikou vroucností: „Jsi to ty, Majdalenko? Hle, Vánoce jsou za dveřmi, a jest ještě tolik dětí, které čekají na punčošky a čepičky! Jen hezky učiň, co jsi mi slíbila, a přines mi vlny a hedvábí!“ A nikdy nemohla si stěžovati, že její prosby by byly oslyšeny.

Wesener si zvykl, ličiti jí utrpení svých nemocných, a tak z události skoro denních nabýval pevného přesvědčení, že její pohled a požehnání její duchovní pomoci byly obráceny ke každému nemocnému, jehož měl v ošetřování. Její pokyny a rady se velmi dobře osvědčovaly, a přecháto žasna poznával, že jeho nemocní za neočekávané zlepšení nejsou zavázáni ani tak jeho lékům, jako pomoci Anny Kateřiny, jež vzala na sebe nemoci, aby se trpící uzdravili nebo šťastně skonali.

Abbé Lambertovi stal se na její největší útěchu přítelem a věrným pomocníkem až do posledního okamžení. Churavý stařec nemohl už se obejít bez lékařské pomoci, a Wesener poskytoval mu ji s onou úsluhou láskou, kterou mu vnukala jen jeho úcta k Anně Kateřině. Ale jak byla trpitelka starostliva o abbé Lamberta, vyplývá z události, jež jest zároveň důkazem podivuhodných výstrah, kterých se jí dostávalo před hrozcími nebezpečími. „Bylo mi,“ vypravuje Wesenerův deník 15. února 1815, „konejšiti nemocnou, jež převelmi se polekala o abbé Lamberta. Ubožák trpí chronickým kašlem a tísni na prsou, a měl dnes tak těžký záchvat, že upadl do jakéhosi křečovitého ztrnutí, spojeného s bezvědomím. Stalo se mu to v jizbě nemocné, a na štěstí byl tam zpovědník, jenž se mi přiznal, že ho velmi důtklivě žádala, aby tam byl u ní dnes odpoledne, že ji svírá velmi těžká starost. A tato prosba byla důvodem, že se tam dostavil P. Limberg v pravou chvíli.“

Ještě významnějším byl pro Annu Kateřinu vztah Wesenerův k samému P. Limbergovi. Bez pomoci neohroženého, světa znalého lékaře byl by tento nesmělý muž přes všechny zkušenosti opustil svou kajicnici hned, jakmile se o něj otřely první pošetilé pomluvy; neboť neměl síly, aby klidně a prostě čelil odporování, zdánlivým důvodům nebo křivému podezírání, rozhlašovaným s honosivou vypínavostí. Vzdal se bázlivě vši obrany, a pomýšlel na to, že raději všeho nechá, než aby se vydával bez konce na prospas takovému týráni. Než u Wesenera vždy zase

nabyl odvahy, vida, s jakou opravdovostí a vytrvalostí koná lékař povinnosti dobrého křesťana od té doby, co skrze Annu Kateřinu nabyl zase víry, a jak nestaraje se nikterak o úsudek davu, dával svědectví pravdě jasně poznané. Tyto postřehy vlévaly mu odvahu a pevnost, ale také neomezenou důvěru ve Wesenera, že zavázal svou kajícínici, aby nejposlušněji užívala všech léků, které jí předepíše. A tak teď byla Anna Kateřina vůči Wesenerovi v témž postavení, v jakém byla dříve v Agnetenbergu vůči klášternímu lékaři Krauthausenovi. Než také teď podrobovala se všem příkazům tak sprostně a jako bez vlastní vůle, že ani lékaře, ani zpovědníka nikdy nepojala jakákoliv pochybnost, že by nejsilnější dávky pižma, opia a kafru kromě vřelé kořalky nebyly nejvhodnějšími léky na podivuhodné tělo, jež nikdy nenese v sobě příčin svých nemocí, nýbrž jehož nemocemi byla jen utrpení Církve. Nikdy nevyklouzl jí z úst nárek, když z přibývajících bolestí nebo z omámení svých smyslů, způsobeného těmito léky, zcela jasně poznávala, že právě tyto léky jsou nejméně vhodné; naopak, zůstávala tak poddajna, přívětiva a vděčna, že minula léta, než Wesener a Limberg užívali jich poněkud mírněji. Ale jakou měrou bývaly předpisovány, vysvítá více než dosti z této jediné příhody. 16. května 1814 vypravuje deník Wesenerův: »Nemocná trpí převelikými mukami, má strašlivé bolesti v srdečníci a pozbyla, jak se zdá, sluchu. Přátelé už několikrát se o ní domnívali, že umírá. Křeče v žaludku a brdle jsou také tak časté, že lze očekávat její brzký skon. A při tom jest nemocná tak sobě nepodobná a trpí tak strašlivě, že P. Limberg ji chce dát Poslední Pomazání. Nepovažuji to ještě za naprosto nezbytné; než nelze, abych byl dále jen netečným pozorovatelem takového utrpení, a jest se mi vzdátí svého přesvědčení, tady že nepomůže žádný lék, poněvadž její žaludek ničeho nesnese... Dal jsem jí 4 kapky pižma, které se však ani nedostalo do žaludku, nýbrž ihned bylo zvráceno. Poručil jsem, aby v přestávkách ještě několikrát opakovali stejnou dávku, ale nemělo to lepšího účinku. Následující noci trpěla nemocná zase strašně. Několikrát dali jí pižmo, ale po každé okamžitě je zvrátila, až posléze po půlnoci šťastně pozřela 5 kapek. Když ráno křečí přibývalo, dali jí ještě dvě dávky po 5—6 kapkách. Nalezl jsem ji nevýslovně zuboženu, a bylo jí až hrůza zle. Odcházejí od ní, nevěřil jsem, že ji zastihnu ještě na živu. 18. května ležela skoro celý den v mdlobách. Se strašnou námahou zvracela zhusta vodu. Rozhodl jsem se, že tu noc u ní probdím. Stav se pořád neměnil, až o

půlnoci poněkud se uklidnila. Maličko se rozveselila, a předčítal jsem jí z knížek a po té zapřel hovor o věcech náboženských. Tím tak pokřála, že dostala zas obvyklý hlas. Když jsem projevil své podivení, řekla: 'Tak se mi vede vždy. Ať zeslábnu sebe více, vždycky cítím, jak horekem o Bohu a naší svaté víře okřávám a silím; ale řeči o světských věcech strhají mě ještě více.' «

Když za šest let Klement Brentano byl svědkem, jak za podobných okolností ji léčili pižmem, a bezděky projevil své zděšení nad tím, odpověděla muna to: »Toť pravda, tento lék jest mizvláště odporný, mnoho jsem od něho vytrpěla a velmi mi škodil. Nemohu ho odmítnouti z poslušnosti k svému zpovědníku, jenž už nejednou poznal, do jaké slabosti mě vrhává to léčení.«

Za nedlouho po té vypravovala z bohatého vidění, ve kterém ji ukázal Bůh dosavadní běh jejího života, tyto úryvky, které se vztahovaly na nesmyslné léky a následky z nich vzešlé:

»Měla jsem vidění, jež ukazovalo, jak se zdálo, všechny útrapy mého života. Všecko, co za mého života lidé mně povědomí mi učinili nebo neučinili na škodu mého úkolu, to se mi vynořilo před očima v obrazech o těchto osobách. Byly to samé věci, na něž jsem si netroufala nikdy ani pomyslit, aby se mi nestaly pokušením k odporu nebo k nevoli. Tak také dnes v noci bojovala jsem s tím pokušením, a bránila jsem se a zápasila až do úmoru, ale pocítila jsem útěchu, neb mi bylo řečeno, že jsem zápasila dobře. Obrazů se mi dostávalo rozličným způsobem; brzy to bylo, jako by se událost právě děla, brzy viděla jsem, jak lidé ti něco vespolek osnují, brzy zase vznikal obraz jako nějakým vypravováním. Při tom bylo mi ukázáno, jak mi tím bylo ublíženo v mém tělesném životě i v mé duchovní činnosti, a viděla jsem jasně mnoho zlého, jež mi způsobili lidé, aniž jsem o tom věděla; neboť vše, co jsem dříve jen nejspíše tušila, to jsem teď jasně a souvisle přehlížela. Byl to arci krušný boj, ještě jednou prožívati celou tíživou bídu života, všecku špatnost a faleš lidí, a nepoddati se ani jednou nevoli, ano nejhorší nepřátele míti nejraději.

»Obrazy začaly se mým řeholním stavem, a to tím, jak rodiče se tomu vzpírali. Cvičili mě v trpělivosti a všecko dobře skrývali ve svém nitru. Jeptišek velice jsem litovala. Viděla jsem jejich velikou zvrátenost, jak zprvu se mnou špatně nakládaly, po té, když bylo známo, co a jak jest se mnou, přílišně mne ctily a přec zase ohřívaly staré klepy.

Velice jsem jich litovala, neboť velice je miluji. Viděla jsem klášterního lékaře, jeho léky, a jak velice mi škodily. Viděla jsem druhého lékaře, jak jeho léky zkazily mi prsa a úplně mě zničily. Viděla jsem, že má prsa jsou jako úplně prázdná a dutá, a cítila jsem, že nebudu-li velmi opatrná, bude někdy veta po mně. Byla bych se uzdravila ode všech svých nemocí beze všeho léčení, kdyby bylo bývalo náležitě použito léků Církve.

»Viděla jsem bezpráví, že mě příliš stavívali na světlo, že hleděli jen na rány a ani si nepovšimli ostatního, co se se mnou dalo. Viděla jsem, jak jsem byla nucena ležeti na podívanou, čímž já jsem byla rušena a nikomu nebylo spomoženo. Byla bych mnohem více prospěla, kdyby mne byli nechali na pokoji. Viděla jsem, jak jsem o to žadonila a prosila, a to jsem prosila nikoliv ze sebe, nýbrž na vnitřní popud, a jak všechno bylo nadarmo, a jak proti svému pevnému přesvědčení byla jsem přinucena, abych byla na podívanou světu a abych poslechla ke své hanbě, ale jak to, co jsem činila z poslušnosti s těžkým srdcem, zase mi vyčítali jako drzost, aniž by mě hájili ti, kteří mě nutili, abych dala očím na pospas své vnější známky.«

Ale ať takových vidění dostávalo se Anně Kateřině sebe častěji, její okolnosti se neměnily, zvrácené nakládání, jež jí bylo trpěti od přítele i od nepřítele, zůstávalo pořád stejno, a tak také léky byly předpisovány i nadále; ale její duši dostávalo se z těchto obrazů osvícení, aby ve všech těch osobách a událostech poznávala nástroje a řízení, kterými, zůstane-li jen věrna, bude přiváděna k cíli pořád blíží a blíží, a také pohnutku i posilu, aby zvýšenou trpělivostí a láskou nahražovala, čím lidské chybování na ní se proviňovalo. Anděl, od něhož přec dostávala tolik výstrah, nikdy jí nepřikázal, aby odmítla léky. To souviselo s řízením Božím, podle něhož Anně Kateřině, na místě Církve, bylo smiřovati vinu oněch lidí, kteří zhoubnými názory, zásadami, radami a opatřeními snažili se tělu Církve způsobiti podobné bolesti, které jí samé bylo trpěti od pižma, opia, kafru a omývání kořalkou. Byla si vědoma, že její usmiřování bylo tím účinnější, čím sprostnější a povolnější se podrobovala poručenému užívání těchto léků; proto se ani nezdráhala ani neodmlouvala. Ale kdo zná ona ničivá zla, kterými tehdy byla Církev ohrožena, kdo na př. pomyslí na zhoubu, již působil nečistý duch osvěcenství a umělé nadšení lžimysticismu, které u přemnoha jeho stoupců končivalo divokými prostopášnostmi, neubrání se překvapení, jak vhodně jsou tyto bludy znázorněny opiem a pálenkou.

Mimo to byla to nebezpečí magnetismu, proti nimž bylo Anně Kateřině pracovati rozličnými smírnými utrpeními, a také v tom lékař a zpovědník první dělali na ní pokusy s magnetickým léčením, jako dříve už s opiem a pižmem. Wesener o tom píše: »Pan Limberg mi vypravoval, že když Anna Kateřina upadla do ztrnulosti, dělal na ní rozličné magnetické pokusy, které však neměly pražádného účinku. I umínil jsem si tedy, že jakmile se mi naskytne, sám budu dělati pokusy. Začal jsem před několika dny, zastav nemocnou v ekstasi. Celé její tělo bylo ztrnuté a bez hnutí. Promluvil jsem několik slov na srdeční důlek, na konečky prstů u nohou; vložil jsem konečky prstů své pravice na srdeční důlek a mluvil jsem na čečulky levice, křikl jsem jí do ucha: než nic neučinilo na ni ani nejmenšího dojmu. Na mé přání opakoval zpovědník tytéž pokusy, než rovněž bez nejmenšího účinku. Ale jakmile vyřkl slovo poslušnost, náhle zhluboka vzdychnuvši vyděsila se, procitla a na otázku zpovědníkovu, co se jí přihodilo, dala odpověď: „Někdo mě volal.“

Lékař i zpovědník upustili teď od dalších pokusů až do ledna příštího roku. Ale tento měsíc nastala Anně Kateřině taková utrpení, že ani ten ani onen nemohl se na to už dívat. Několik neděl mívala denně hodinu srdeční křeče se záchvaty dušení, tak prudké, že smrt zdála se jistou; než denní sv. Přijímání dodávalo jí tolik síly, aby mohla snést ta strašlivá muka. Nikoliv nemocná, nýbrž naopak lékař a zpovědník pozbyli posléze mysl i trpělivosti, a Wesener vypravuje 26. ledna: »Dnes večer byl jsem u ní. Byla až hrůza zbědovaná a puls ochabl neobyčejně. V pět hodin dostavila se jakási ztrnulost. Oči nemocné byly při tom otevřeny, ale byly tak bezcitny, že jsem se prstem dotkl rohovky, aniž se byla víčka zavřela. Dnes před tím, když mohla poněkud mluvit, prozradila mi, že její zrak jest tak neobyčejně ostrý, že i za přirozené bdělosti vidí některé předměty očima zavřenýma. Ztrnulost trvala hodinu; ale za krátko přišla do ekstase, klekla na kolena a modlila se s pažema rozpiatýma. Teď jsem poprosil zpovědníka, aby učinil pokus s magnetismem, aby se jí totiž otázal, co jest vlastně její nemoc, a kde jest její hlavní sídlo. Tázał se jí několikráte a důrazně, než nemocná neodpovídala. Poprosil jsem ho tedy, aby jí pod poslušností přikázal, aby to řekla. Ale sotvaže vypustil z úst slovo poslušnost, vyjevila se a zhluboka vzdychnuvši procitla. Na otázku, proč se leká, odpověděla: „Někdo na mne silně zavolal.“ Po té jsouc úplně vysílena, upadla do mdlob; i

dal jsem jí dvanáct kapek pižmové tinktury. Ale druhého dne ráno mi řekla, že celou noc ztrávila jako omámena slabostí (a zajisté také ještě více zmámena pižmem, jež jí bylo nesnesitelné).«

Od takovýchto utrpení nebylo léku, ježto jejich příčina netkvěla v nemoci těla, nýbrž v cizích vinách, jichž usmíření Anna Kateřina vzala na sebe; proto ani nemohla dáti odpovědi na otázku zpovědníkovu, takto danou. Ale kdyby byl žádal počet z jejích vnitřních vidění, bylo by se mu beze vší pochyby dostalo úplného vysvětlení. Když posléze křeče povolily, trpěla nemocná ustavičným zvracením vodovité tekutiny, ačkoliv nemohla pozřít ani kapky vody a žízni téměř umírala. Než denně několik hodin trvala na ekstatických modlitbách, a 8. února dokonce asi devět hodin bez ustání. Jak zpovědníku tak i lékaři, jenž viděl, jak jeho umění i námaha ztroskotávají o tato utrpení, a jehož upřímné účastenství ji dojímalo, dala o tom toto vysvětlení: »Když ve čtvrtek (dne 8. února) jsem se modlila hodinky, vtíralo se mi rozjímání o naší nehodnosti a o nekonečné slitovnosti a shovívavosti Boží; i byla jsem do hloubi duše rozechvěna pomyšlením, že přes tato slitování tolik lidí upadá do věčné záhuby. Nemohla jsem se zdržeti, abych neprosila úpěnlivě Boha o milost těmto nešťastníkům. V tom jsem spatřila svůj kříž* tady dole na postranici lože visící, obklopený zářivým jasnem. Byla jsem při plných, jasných smyslech, i myslela jsem si: Není to pouhý přelud? a modlila jsem se hodinky dále; ale jas kříže mě oslepoval. Teď jsem se najisto přesvědčila, že to není klam, sebrala jsem své myšlenky a tak vroucně, jak jsem uměla, modlila jsem se k Bohu svému Spasiteli o milost a o slitování nám všem, a zvláště slabým a bloudícím. Jas kříže se rozmáhal; a tu jsem spatřila na něm viseti skutečné tělo. Z ran tohoto ukřižovaného těla řinula se krev proudem po kříži, ale neviděla jsem, že by stékala s kříže. Zdvojnásobila jsem svou modlitbu a své klanění, tu vztáhlo tělo svou pravici do oblouku, objímajíc nás všechny. Co se toto dalo, byla jsem tak úplně při vědomí, že jsem dobře pozorovala mnohé předměty kolem sebe, a mimo jiné počítala jsem pokaždé údery odbíjejících hodin. Naposledy slyšela jsem bítí půl dvanácté, ale co potom bylo a dále se kolem mne, o tom už nevím zholá nic. Teď jsem přešla zcela do vnitřního vidění a viděla jsem další část Utrpení Kristova. Tu jsem se totiž vlastníma očima dívala na celé Umučení právě tak, jak sedálo ve skutečnosti. Viděla jsem Spasitele, jak vyšel (z domu Pilátova), jak

* Byl to stříbrný křížek se dvěma trístíčkami ze svatého Kříže.

nesl kříž, spatřila jsem Veroniku, Šimona, jak byl přinucen nésti kříž. Viděla jsem posléze, jak Pán natáhl údy a jak ho přibíjeli na kříž. To mnou otřásalo až do hlubin duše, jímál mě zármutek, ale proniknutý radostí. Spatřila jsem Matku Boží a několik příbuzných a známých. I klaněla jsem se dále Spasiteli, svému Pánu, a prosila jsem ho dále úpěnlivě o milost sobě i bližním. Na to mi pravil: Viz tu moji Lásku, jest bez mezí! Pojdte všichni, všichni do mého náruči, všechny vás chci oblažiti! Ale tu jsem viděla, že skoro všichni se od něho odvraceli a násilně se mu rvali z rukou. Od počátku tohoto vidění prosila jsem Pána, aby nám udělil už posléze mír a učinil přítrž hrůzám války; také teď zase jsem prosila, aby se slitoval a ušetřil nás. Tu mi řekl jakýsi hlas: „Není ještě konec válce, ještě mnohá krajina zakusí kruté války, než ty se modlí a důvěřuj!“ — Doufám tedy také najisto, že Münsterko a Dülmen nebudou krutě navštíveny.

»Pan Lambert a sestra ještě vypravovali, že po celou dobu tohoto vidění, totiž od 10 hodin dopoledne až asi do 5 hodin odpoledne nemocná ležela zcela zticha, a to od deseti hodin až asi do poledne skoro pořád oči majíc otevřeny a tváře zardělé, ale odpoledne až asi do pěti hodin oči majíc zavřeny a jsouc všechna ztrnulá. Jinak nepozorovali prý na ní ničeho, leda že jí skoro ustavičně kanuly slzy po tvářích.«

Osmého února bylo ve čtvrtek před Devítníkem. Toho dne dostala Anna Kateřina úkol, který jí byl určen na dobu svatopostní, a který přijala vroucně toužíc po spáse duší. Její pokora jí zbraňovala, aby bez výslovného rozkazu zpovědníkova nevypravovala lékaři podrobnosti z obsáhlého vidění; ale těchto několik úryvků mu stačilo, že pro tu chvíli už nepomýšlel na opětování magnetických pokusů. On ani zpovědník si netroufali zmíniti se Anně Kateřině o svých nepodařených pokusech; neboť očitě se přesvědčili, že pokusy se jí vůbec ani nedotkly, že v ní nezbylo po nich ani nejmenšího pocitu ani vzpomínky. Nezmiňovali se tedy o tom ani slovem, až asi za rok přišel do Dülmenu přítel Neeffův a Passavantův, aby pozoroval Annu Kateřinu, již pokládal za magnetickou. Tento lékař byl nadšen, ba skoro poblázněn pro náměsíčníci Neeffovu a magnetismus, v němž prý našel takové potvrzení křesťanské víry, že se netajil přiznáním, že magnetismem byl zachráněn od úplné něvěry. Tomuto mistru v přemlouvání nebylo snadno, přiměti Wesenera a Limberga k přiznání, že jakživi ještě neslyšeli takových vznešených názorů o magnetismu; a nechybělo mnoho, aby oba mužové

přes všechny zkušenosti s Annou Kateřinou neprohlásili se za stoupence a obhájce magnetického léčení, kdyby nebývala vyšší moudrost s neodolatelnou jasností vynutila uznání pravdy. Poslechněme, jak se to událo dle deníků Wesenerových.

Na Veliký Pátek dne 5. dubna 1817 vzkázal děkan Rensing nemocné, že ji navštíví cizí lékař, jenž přibyl z Frankfurtu a přinesl si od generálního vikáře pana von Droste písemný rozkaz Anně Kateřině, aby ho neodbyla. Byla tím tak zarmoucená, že žádala, aby Wesener se jí ujal a děkanovi dal na uvážení, jak jest jí těžko přijímatí návštěvy a zvláště návštěvu člověka, jenž k vůli ní vážil tak dalekou cestu. Děkan nepřipustil této prosby, nýbrž znovu opakoval rozkaz, který jí přinesl Wesener. Sám o tom dosvědčuje: »Když jsem jí to oznámil, zarmoutila se, ale vzchopila se a řekla: „Budiž tedy, podrobuji se z poslušnosti.“ Zároveň mě prosila, abych přišel s cizincem, ježto mluvení jest jí příliš obtížno. Za několik hodin jsem ho přivedl. Přijala ho vlně. Ale cizinec byl pohledem na ni tak uchvácen, že padl na kolena a přál si polibiti jí ruku. S nevolí a hrůzou utrhla a vytýkala mu jeho přepínání. Nechápal, jak můžerozumný muž projevovati takovou úctu jí, tak nepatrnému tvorů, a večer toho dne ještě jednou vyjádřila mi nejtrpčí bolest nad touto příhodou, jí tak zarmucující, pokořila se a řekla: „Jaká to trpím pokušení, abych se tříbila v trpělivosti a pokoře! Teď přicházejí taková pokušení, jakých jsem ještě nikdy nepoznala.“

Ale už za dva tři dni oznamuje Wesener: »Poučnými rozhovory s panem doktorem N. obeznámili jsme se, totiž pan Limberg a já, lépe s podstatou i zjevy magnetismu, a pochopili jsme, že magnetismus není vlastně nic jiného, než proudění určujícího životního ducha na nemocného. Tento duch, jenž jest rozšířen po celé přírodě, přijde na nemocného v jakémisi duchovním nebo i tělesném sdílení a skrze toto sdílení, a pak působí v něm podle toho, jaký jest jeho princip, rozpaluje v něm buď pozemské nebo nadpozemské nebo i podzemské plameny, a dle toho buď prospívá nebo škodí. Křesťanu jest dovoleno, ano jest jeho povinností, aby náboženstvím a láskou ke Spasiteli a k bližnímu tohoto ducha životního rozpaloval tak, aby to prospívalo tělu i duchu.«

Wesener, jenž už tolikrát zakusil, čím Anna Kateřina bývá rozpalována, a jenž teprve nedávno zapsal si do deníku: »Dnes jsem ji našel všechny zčervenalou a jako rozpálenou; ptal jsem se, co se to s ní stalo, načež mi odpověděla: „Byl tu pan Overberg, a já jsem s ním ho-

vořila jenom o Bohu; to mě rozechrálo, ale při tom necitím nevolností' « — podporován zpovědníkem, vytasil se před ním objevem „magnetického ducha životního“ a vykládal moudrost, které dosud neznal, s takovou horlivostí, že bez velikých těžkostí poznávala, na jaká nebezpečná scestí se pouštěli lékaři i P. Limberg. Než z obvyklé opatrnosti ani nehlesla, vyslechla oba nadšence bez odmluvy a trpělivě a promluvila až tehdy, když ji k tomu vybídl rozkaz Andělův. Wesener vyznává: »Za jedné pozdější návštěvy prosila mě nemocná, abych se poněkud zdržel, ježto si přeje, něco mi povědět. „Pozoroval jste“, tak začala, „jak jsem vyslechla, co jste vy, P. Limberg a onen cizinec mluvili o magnetismu. Zůstala jsem skoro lhostejnou; jediné to mě těšilo, že jste se snažil tu věc brátí přece aspoň po stránce mravní. Ale teď už po třetí byla jsem toho u vidění vystříhána. První vidění nebylo tomu příznivo; druhé ukázalo mi to ve světle, že jsem se velice polekala; ale minulé noci ukázal mi můj Vůdce, že jest to většinou samé mámení ďáblov. Doufám, že se zotavím tolik, abych vám to vypravovala dopodrobna. Dnes povím jen toto: chceme-li činit, co činili Proroci a Apoštolové, jest nevyhnutelné, abychom také byli takovými, jakými byli ti to mužové, ale pak nepotřebujeme žádných magnetiseurských hmatů; neboť pak působí nejsvětější Jméno Ježíš, co jest dobré a spasitelné. Že člověk se snaží, uzdravit nemocného něčím, co na něj přechází ze zdravého, to samo o sobě není ještě nic špatného; ale to, co se při tom provádí, jest pošetilo a nedovoleno. Magnetický spánek a vidění vzdálených a budoucích věcí v tomto spánku, to jest mámení pekla. Při tom ďábel bere na sebe zdání zbožnosti, aby získával stoupence a lákal do svých osidel, zvláště lidi lepší.“ To mluvila tak vážně, že jsem jí odpověděl: Když takto dlužno věc posuzovati, netroufám si, abych ještě dále léčil ochrnuté rámě selského děvčete magneticky, jak jsem začal. Otázala se mě, jak si při tom počínám, a když jsem ji popsal, jak bolavé místo rukama hladím, jak dělám kolem něho kruhy a jak na ně dýchám, a že nemocná pije magnetisovanou vodu a nosí na churavém údu magnetisovaný proužek flanelový, odpověděla: „Dýchání na chorý úd a jeho zahřívání vzkládáním rukou, budiž, to jest přirozený způsob léčení; ale hlazení a dělání kruhů, to zavrhuji, poněvadž jest to nesmysl a zavádí to do nebezpečné pověry.“ Na moji otázku, co soudí o mínění cizího doktora, odpověděla: Tu dlužno se mít na pozoru, aby se nějak nechybilo. Ten muž ještě přijde na dobrou cestu, a mám naději, že mu ještě prospěje.“ «

Tento hovor učinil hluboký dojem na Wesenera, kterého už tolik události přesvědčilo, jak jasný a správný jest pohled Anny Kateřiny; ale ve své horlivosti zapomněl napomenutí, aby nedonesl ukvapeně tohoto přísného úsudku cizinci a tak ho neurazil. Vypravoval mu beze vší přípravy celou rozmluvu, která lékaře tím více překvapila, ježto si velice vážil osvědčení a zbožnosti frankfurtské náměsíčnice a jejích ctitelů. Proto byl na výrok Anny Kateřiny tak málo připraven, že jej prudce zamítl, poznamenávaje, že není ani pomyšlení, aby mužové tak vážného a zbožného smýšlení měli nějaké spolky s ďáblem; posléze se upokojil vytáčkou, že Anna Kateřina asi viděla magnetismus jen s jeho stinné stránky, a nikoliv také se světlé. Této »světlé stránce« chtěl nyní s pomocí zpovědníkovou dobýti uznání. Poprosil ho totiž, aby Annu Kateřinu, již tehdy velmi bolely zuby, zbavil bolesti kněžským vzkládáním rukou a požehnáním, a nazval to magnetickým léčením. Zpovědník, jenž přece za ta léta stokrát a tisíckrát poznal, jak působí na Annu Kateřinu kněžské požehnání a léky Církve, vida teď, jak rychle pomohlo jeho vzkládání rukou, klonil se k tomu, hlubší důvod tohoto ozdravení hledati nikoliv v účincích svátosti Svěcení kněžstva, nýbrž v magnetickém duchu životním; a ten, jenž byl zvyklý, užívati síly požehnání, svátosti do jeho rukou vloženého, pro Annu Kateřinu až tehdy, když se domníval, že jest blízka smrti, nechal se teď zvábiti novotou, aby každé tělesné utrpení, kterým byla postižena jeho kajicnice, bylo léčeno magneticky. Z této zvrácenosti pojal Annu Kateřinu nemalý zármutek, až její neviditelný Vůdce dal jí určitý pokyn, aby poprosila zpovědníka, by takových věcí netropil. »Jest vůle Boží«, řekl jí Anděl, »abys své bolesti snášela trpělivě: ale zpovědník nechť nečiní s tebou nic jiného, než co činil dosud.« Mimo to na výstrahu jiným dostalo se jí tohoto vidění: »Viděla jsem se ve veliké místnosti, jako v nějakém kostele, plném lidí. Ale davem procházeli mužové, jejichž vzezření budilo úctu, a kteří veliké množství z přítomných vyháněli z kostela. Divila jsem se tomu nemálo, i ptala jsem se těch mužů: Proč jsou tihle lidé vyháněni, když přece se zdají tak dobrého smýšlení a umějí tak krásně mluvit? Na to mi odpověděl jeden z přísných mužů: Nepatří sem, jsou na nepravých cestách. A kdyby mluvili jazyky andělskými, jejich mínění a učení jsou falešna. Při tom jsem viděla, že cizí doktor byl také mezi těmi, kteří měli býti vyhnáni. Bylo mi ho velice líto, a už jsem se k němu rozbíhala, abych ho tam udržela; ale kolem mne stáli lidé, kteří mě zadržovali, říkou-

ce: To se nesluší! Než nedala jsem se zadržeti a odpověděla jsem: Vždyt běží o spásu jeho duše! Podařilo se mi zadržeti ho, že nebyl vyhnán!»

Toto prosté vidění splnilo se až ku podivu; neboť přes zdánlivou náklonnost ke katolické víře a přes všechna krásná rčení přece většina členů onoho kroužku náměsíčníci obluzeného zemřela mimo Církev. Jediný »cizí doktor«, podporován modlitbou Anny Kateřiny, našel později jiný a pevnější základ své víry, než byl onen, který hodlal nalézt i v podobnosti zjevů magnetických se zázraky Božími na jeho svatých a vyvolených.

P. Limberg pamatoval si udělenou výstrahu a mimo církevní, kněžské požehnání neopovažoval se už ani nejmenšího pokusu »magnetického léčení« na své kajícnici. Také Wesenera přešlo, jak se zdá, velmí záhy všechno vzrušení pro tuto věc, neboť jeho deník už jen zcela prostě se zmiňuje: »Tázal jsem se jít, radí-li mi uživati magnetismu u nemocných, načež mi odpověděla: „Ruce vzkládati na chorá místa a dýchat na ně, toho vám nezrazují, jste-li si jist a bezpečen, že neuvedete v pokušení a v nebezpečí ani sebe ani druhé osoby.“«

Z oněch vidění, kterými byla Anna Kateřina poučována o podstatě magnetismu, jakož i o tom, jak jím duše lidská nesmírně jest snižována a uváděna v nebezpečí, vypravovala brzy toto: »Před tím, než jsem poprvé slyšela od cizího doktora o magnetismu, ještě nikdy nebyla jsem na to uvedena. Ale kdykoliv se rozhovořil o oné vidoucí osobě a o svých přátelích, kteří se s ní stýkali, mívala jsem, nevědouc ani proč, jakýsi mně samé velmi odporný pocit. Po té byla mi tato osoba ukázána, a byla jsem poučena o jejím stavu v obrazech, které mi ukazovaly, že její stav nebyl právě čist a od Boha. Viděla jsem, že v ní byla smyslnost a marnivost, aniž si to přiznávala, a že magnetiseura i milovala, aniž si to sama připouštěla. Bylo mi ukázáno ještě několik jiných takových osob, tu onde v dále; a člověk vidí jako zvětšovací sklem. Viděla jsem je sedící i ležící, a viděla jsem, jak někteří, majíce před sebou sklenici, drželi v ruce trubičku, ponořenou do sklenice. Dojem, který jsem měla, býval mi vždycky děsný; ani ne tak skoro pro věc samu, nýbrž pro strašlivé nebezpečí, ve které jsem je skoro pokaždé viděla padnouti.

Magnetiseurovy pohyby rukou před očima, přejíždění a ohmatávání mělo mi do sebe něco tak ošklivého, že toho ani nemohu pověděti, poněvadž jsem viděla zároveň jeho i její nitro a proudění z něho na ni, přenášení jeho přirozenosti a hříšnosti na její přirozenost a hříšnost.

A vždycky jsem viděla při tom ďábla osobně, jenž dělal všechny pohyby s magnetiseurem.

»Tyto osoby, mají-li vidění, jsou docela někde jinde než já, když mám vidění; a mají-li před viděním v sobě třeba nejneopatrnější poskvrnu, vidí všechno docela nepravdivě a falešně; nebo ďábel je balamutí všelijakými obrazy a všechno hezky přikrašluje. Když taková osoba před tím si třeba jen pomyslí, že by ráda řekla dnes něco zajímavého, nebo chová-li v sobě nejmenší smyslnou žádostivost, ihned upadne do největšího nebezpečí hříchu. Magnetismus sice mnohému pomůže tělesně, ale skoro všichni pak utrpí škodu na duši, a nemají o tom ani potuchy, aniž kdy se doví, že v něm hledati jest toho příčinu. Vnitřní odpor, který mám z magnetismu, mohu srovnati jedině s hrůzou, která mě jímá z jistého tajného spolku a jeho řádění. V tom také jest taková zkáza, kterou jen vidím, ale nevypovím.

»Magnetismus nemá daleko do čarodějnictví, jedině to, že ďábel nebývá vskutku volán, nýbrž že přichází sám od sebe. Kdo se touto věcí zabývá, ten to, co v samotné Církvi Ježíšově lze získati, a co jediná církev zachovává pro uzdravování a posvěcování, to hledá v přírodě, kteráž jest plna Satanových vlivů pro všechny, kteří nejsou pravou vírou a posvěcující milostí živě spojeni s Ježíšem Kristem. Magnetické osoby nevidí žádné věci v její podstatě, a jak všechno souvisí vespolek v Bohu; každou věc vidí zvláště a odděleně, jako nějakou dírkou nebo štěrbinou. Magnetismem dostává se jim jakéhosi paprsku z věcí, a dej Bůh, aby to byl paprsek jasný, to jest svatý. Jest dobrodiním Božím, že nás druha od druha oddělil a druha druhu zahalil, že mezi námi jsou nastaveny stěny, od té doby, co jsme plni hříchů, a každý jinými obtížen, a že dříve musíme jednati, než druh druhu svedeme nebo nakazíme zlem. Ale v Ježíši Kristu jest nám dán sám Bůh jako člověk, jako naše hlava, v němž očištění a posvěcení můžeme se sjednotiti, státi jedním tělem; aniž bychom s tímto tělem spojovali také svou hříšnost. Kdo toto oddělení přeruší jinak, ten vejde ve velmi nebezpečné spojení v padlé přírodě, v níž vládne a lichoťi ten, jenž ji přivedl ku pádu.

»Vlastní podstata magnetismu, jak vidím, jest pravdiva, ale jest to zloděj, jenž v tomto uzavřeném světle bývá zbaven okovů. Každé spojování mezi hříšníky jest nebezpečno, pronikání jest ještě nebezpečnější; ale děje-li se to s duší úplně přístupnou, jestliže nějaký stav, který jen proto jest vidoucí, že v něm po tělesné stránce není úmyslnosti ani

Istivosti, propadá úmyslnosti a nástrahám, pak bývá do jisté míry oživena některá vlastnost, kterou měl člověk před pádem, a která neumřela úplně, aby člověk jaksi méně chráněn a ve stavu tajemnějším byl vydán vnitřním útokům ďáblovým. Tento stav jest pravdivý, jest v člověku; ale jest zakryt, poněvadž jest to studně, která jen světcům není otrávena.

»Cítím, že stav těchto osob v jistém vztahu jest souběžný s mým; ale v jinou stranu a z jiných pramenů a s jinými následky. Hřích obyčejně vidoucího člověka bývá spáchán s jeho smysly, před jeho smysly, vnitřní světlo zůstává nezkaleno; ale napomíná ve svědomí, jako tajný soudce dohání k jiným smyslovým úkonům, k lítosti, k pokání, a přivádí k nadpřirozeným, zdánlivě smyslovým lékům Církve, ke Syátostem. Tu jest smysl hříšníkem a vnitřní tajemné světlo žalobcem. Ale když v magnetickém stavu smysly jsou mrtvy a vnitřní světlo přijímá dojmy a je projevuje, pak to, co jest v člověku nejsvětějšího, totiž strážce bývá vydán hříšným vlivům, nákazám zlého, jichž duše v přirozeně bdělém stavu nemůže si uvědomiti smysly, které jsou odkázány na čas a prostor; a proto ani není s to, aby se očistami Církve těchto hříchů zbavila. Vidím sice, že duše zcela čistá, s Bohem smířená, ani v takovém otevření života vnitřního nemůže býti od ďábla zraněna. Ale také vídám, že svolila-li dříve sebe menšímu pokušení, což se stává zvláště u ženského pokolení velmi snadno, tropívá Satan v jejím nitru, co chce, ale vždy jest to cosi oslňujícího, zdánlivě svatého. Obrazy se zvrhají v lež, spatří-li také někdy uzdravení smrtelného těla, vykoupí to draze tajemným zamořením nesmrtelné duše. Bývá magicky poskvrněna magnetiséurovou náklonností ke hříchu.«

Také se stávalo, že Anně Kateřině byly ukazovány ve vidění magnetisované ženy, aby se modlila za jejich záchranu nebo aby smírným utrpením čelila dalším následkům tohoto řádění. V takových příležitostech se vyjadřovala, že převelmi ráda přinese takovým nešťastnicím pomoc; než prosila velmi vroucně, aby v přirozeně bdělém životě byla ušetřena setkati se s nimi. Jen jednou, když frankfurtský doktor zvlášť vychvaloval čistá, jak pravil, vidění a zbožnost tamější magnetické jasnovidkyně, řekla s důrazem: »Přála bych si, aby tu ležela naproti mně; pak by asi brzy přestala její krásná, sladká vidění, a jí samé by se posléze ukázalo, kým jest šálena. Už několikrát byla mi ukázána ve vidění a pokaždé jsem viděla, že za magnetického působení také ďábel s ní tropil kejkle, ale jak ona ho považovala za anděla světla.«

Ježto Wesener na jedné ze svých cest náhodou se setkal s Dr. Neefem, jenž tuto osobu magnetisoval, a varoval ho od nebezpečnosti, bylo to lékaři podnětem, aby sám přišel do Dülmenu, a vyzkoumal domnělou podobnost své náměsíčnice s Annou Kateřinou. Tam vypravoval o ní, že jí bývají ukázány léky na všeliké bolesti a nemoci, že obcuje s blaženými duchy, že její anděl a anděl magnetiseurův ji vodívají světelnými světy a že ze »svatého Grálu« přijímává jakousi svátost. Jen s hrůzou naslouchala Anna Kateřina takovým řečem; než s mírností, jaké jen byla schopna její láska, snažila se upozorniti ošáleného na veliké nebezpečí a klamy, v něž on i náměsíčnice (oba protestanté) upadli; leč marně. Muž ten byl jako očarován; odvolával se na čistý úmysl, v němž on i náměsíčnice počínají své dílo s modlitbou, aby zmařili všechny nástrahy nebo všechno mámení pekla, a ujišťoval, že jeho náměsíčnice si den ode dne klesá cestu k většímu světlu a do vyšších výšek, a takovými vytáčkami uhnul se hlubšímu proniknutí k vlastnímu jádru svého počínání. Nadarmo prohlášovala Anna Kateřina domnělý nebeský pokrm a světelné světy náměsíčnice za klam a mam, jimiž je ďábel drží ve svých tenatech; neuvěřil tomu a nechopil se ruky podávané k záchraně.

»Když mi bývají tyto dvě osoby ukázány«, vyjádřila se jednou Anna Kateřina, »vidím, jak doktor ze své náměsíčnice souká nit, na níž ona udělá uzel, který on spolkne, tak že náměsíčnice ho všude táhne za sebou a pevně drží. Vidím v něm ten zadrhel jako temný mrak, který všechno v něm stlačuje. Někdy mu arci bývá, jako by měl něco vyvrhnouti, ale nedojde k tomu.«

Stalo se několikrát, že zvědavost a nepřátelský úmysl použily některé náměsíčnice, aby vypovídala o Anně Kateřině. Tak za vyšetřování, o kterém obšírněji promluvíme v II. díle, byl jí vzat šátek na hlavu, aby byl kterési magnetické osobě v M. vodičem, by přišla do vztahu s Annou Kateřinou a vypovídala o ní.

»Můj duchovní vůdce«, vypravuje později, »ukázal mi tuto osobu, i viděla jsem, jak se mořila a nijak nemohla dosáti spojení se mnou. A stále jsem viděla, že byl v tom ďábel. Po mém osvobození ze zajetí měla jsem vidění, že můj zpovědník byl blízko této osoby. Po jednom jejím boku stál ďábel, po druhém jiný duch. Ďáblovým úmyslem bylo, aby před všemi lidmi a před mým zpovědníkem vypovídala o mně hanebnosti. Ale ať se namáhala jak namáhala, nemohla nic spatřiti. Posléze uchopivši ruku P. Limberga řekla: „Emmerichová se modlí. Jest velmi nemocna.

Ona není podvodnicí, nepodvádí-li někdo z jejího okolí.' Když se můj zpovědník vrátil z M. a vypravoval mi o té věci, měla jsem ještě jedno vidění o tom, a velice jsem se strachovala ráno přijmouti z jeho rukou Nejsvětější Svátost, domnívajíce se, že ze zvědavosti dostal se do něčeho, o čem přece nemohl nevědět, že ďábel má v tom prsty. Ale byla jsem potěšena, že bez vlastní viny se octl blízko té osoby. Viděla jsem, jak mluvila lži o jiných, a jak ďábel v ní vzbouzel vidění.«

Za vyšetřování právě zmíněného byl učiněn také opačný pokus, bylo totiž ustanoveno, aby Anna Kateřina měla na sobě magnetického vodiče, aby s magnetiseurem vešla ve spojení. Zavěsili ji tedy na krk lahvičku, zabalenou do hedvábného proužku, která ji však ihned způsobila tak nevýslovnou ošklivost a tak silné tlučení srdce, že ji zahodila a když jí tvrdili, že prý ji tuto ohavnou věc posílá její duchovní rádce Overberg, rozhořčeně to odbyla řkouc, že jest to nestoudná lež.

Kterási žena z Dülmenu poslechla čísi rady a navštívila vykladačku karet ve Warendorfu. Věděla, že tato osoba z karet předpovídává vdavky a podobné věci, i umínala si tedy, že ji podrobí zkoušce otážíce se jí na pannu Emmerichovou. »Co jest s Emmerichovou?« otázala se. Žena rozložila karty, ale vztekajíc se uvnitř pravila: »Ku podivu, tady jest všecko zbožností zalepeno! Tady jest starý tlustý muž! tady jest mladší! tady jest stará ženská, jež umírá! (byla to matka Anny Kateřiny, jež v té době u ní zemřela). Ta osoba sama jest nemocna! podivně nemocna!« Tazatelka měla toho dosti a odešla trnouc hrůzou. Uslyševši o této události, pronesla Anna Kateřina pamětihodná slova: »Nejsou to karty, které takovým osobám něco ukazují nebo odhalují, nýbrž jest to jejich víra v karty, kterou se stávají vidoucími. Mluví, co vidí, a nikoliv, co ukazuje karta. Karta jest podobou bůžka, ale ďábel jest bůžek sám. Někdy jest přinucen, říci pravdu, a vidoucí řekne to pak se vztekem.«

Když v lednu 1821 za svých denních vidění o životě Ježíšově zřela Anna Kateřina uzdravení posedlého, dostalo se jí opětě obsáhlého vidění o povaze a mravních účincích magnetismu, ana souvislost a rozličná spojení říše temnosti s lidmi byla jí ukázána ve třech velikých oblastech nebo světech. Nejspodnější nejtmaavší oblast obsahovala všecko, co se vztahuje na čarodějství a na zřejmou službu ďáblu; druhá byla souhrnem pověry a smyslnosti; třetí pak souhrnem svobodomyšlnosti, svobodného zednářství a liberalismu. Viděla, že všechny tyto oblasti jsou navzájem spojeny nescíslnými vlákny, která jako nějaké stupně s vyš-

ších oblastí vedla do nižších. V obvodu nejspodnější oblasti právě jako v oblasti prostřední upozorovala magnetická léčiva a magnetické stavy jako zvláště vhodné cesty, po kterých říše temnot strhuje k sobě člověka. »V nejtemnější oblasti«, vypravovala, »spatřila jsem rozličné stavy a vztahy, které v obyčejném životě nepokládají se za dočista nic nedovoleného, totiž mnoho magnetisovaných. Spatřila jsem cosi šeredného mezi nimi a magnetiseurem, spatřila jsem mezi nimi sem tam plouti rozličné černé mraky. Ještě jsem skoro nespátřila magnetisované osoby, v níž by se nebylo vloudilo aspoň maličko tělesné nečistoty. Také pokaždé vidávám, jak zlí duchové mezi nimi nosí jejich vidění. Viděla jsem, jak lidé z říše světelné, již jsem viděla nad oblastí temnou, sestupovali do říše temné proto, že měli účastenství a zdánlivě učený zájem o toto kouzelnické léčení. Tam jsem je viděla, ani magnetisovali, a svádění klamavým výsledkem, strhovali za sebou mnohé lidi z říše světelné. Viděla jsem, že toto léčení temnot a toto zrcadlení noci chtěli zamásti s léčením světla a s viděním omilostněných. Viděla jsem tam mezi nimi mnoho vynikajících mužů, kteří nevědouce ani o tom, pracují v říši církve-ohavy.

OPĚTNÝ POKUS, DOPRAVITI ANNU KATEŘINU DO MÜNSTERU A PODROBITI JINOVÉMU POZO- ROVÁNÍ / SMRT JEJÍ STAŘICKÉ MATKY

V červnu 1815 přišel Overberg na několik dní do Dülmenu. »Neví-
děv nemocné,« vypravuje, »už přes čtyři měsíce, navštívil jsem ji zase
dneska, dne 8. června. Její tvář vyjadřovala živou radost, že mě vidí; a
asi půldruhé hodiny hovořila se mnou o svých záležitostech. Umínil jsem
si, že zůstanu u ní co nejdéle. Druhého dne ráno o půl sedmé přinesl jsem
jí svaté Příjímání. Když vykonala díkučinění, neodešel jsem už od ní celé
dopoledne. Asi o čtvrté odpoledne viděl jsem ji opět. Byla nanejvýše slába
a měla silnou třasavku. Když jsem se jí tázal, po příčině tohoto utrpení,
odpověděla mi: 'To mi působí bolest v mých ranách, ale tu mám ráda.'
Vypravovala mi, že nikdy nemívá dlouhé chvíle, i když celé noci probdí.
Od mé poslední návštěvy v lednu udělili jí dvakrát Poslední Pomazání,
neb se myslelo, že už umírá. Nebylo pozorovati ani pulsu ani dechu, rty
jí zmodraly, tváře vpadly, a zdála se spíš mrtvou než bytostí živou. Ale
sotvaže přijala Tělo Páně, vracely se síla i život. Přiznala se mi, že po

obakráte jen touhou po Velebné Svátosti tak soslábla a ocitla se na pokraji hrobu. Nepřijímá-li z poslušnosti, že její touha po Velebné Svátosti nabývá arci také veliké prudkosti, než snáze prý to snáší; ale má-li sama na tom vinu, že nepřijímá, pak prý ji opouštějí všechny síly a ona div že neumře. V pátek odpoledne viděl jsem ji ve mdlobách (ekstasi) a když jsem ji podával ruku, uchopila jen palec a ukazováček, kněžské to posvěcené prsty, a držela je pevně. Za chvíli jsem je vytáhl z jejích prstů a podal jsem jí prostřední prst, před nímž však s úlekem utrhla. Uchopila zase palec a ukazováček se slovy: 'Tyhle mne krmí.' «

Overberg použil doby svého pobytu, aby přemluvil Annu Kateřinu, odloučiti se na nějaký čas od svého okolí, dáti se dopravit do Münsteru a tam ještě jednou se podrobiti pozorování hodnověrných mužů, a to, jak zas a zase ujišťoval, nikoliv snad proto, aby církevní vrchnosti byla podána jistota o pravosti jejího omilostnění, nýbrž aby byli usvědčeni pochybovači a nevěrci. Overberg totiž z našeptávání svých münster-ských kajicnic a na projevy některých kněží uvěřil, že to záleží jedině na Anně Kateřině, aby navždy zavřela ústa všem pomluvám, jako by církevní vrchnost zkoumajíc ji nebyla si počínala s veškerou přisností, aby odhalila podvod. Ale kdyby v Münsteru ještě jednou lékaři ji náležitě pozorovali, pak oni by potvrdili pravost jejich stavů i přisnost a nestran-nost církevního zkoumání, kdežto věřícím katolíkům dostalo by se v ranách omilostněné mimořádné, zázračné záruky jejich víry. Overberg byl tak všecek zaujat myšlenkou, že nepředpojatý pozorovatel už na první pohled pozná, co na tom jest pravdy, že v pátek dne 9. června, když nastalo krvácení, bezděky zvolal: 'Nikoliv! něco takového nedo-káže přece nikdo na světě, a vy nejméně!'; a od opěťovaného zkoumání nadál se takového vítězství, že nechápal, že Anna Kateřina už aspoň na polo nesvolovala, když ji přemlouval, aby pro dobrou věc se dala dopra-viti do Münsteru. Prohlásila totiž, že rozkazu církevní vrchnosti bude na slovo poslušna, ale o své újmě že se nemůže odhodlati k cestě do Münsteru, která tělesně jest ji holou nemožností. Než rozkazu se Over-berg neodvážil; cesta do Münsteru měla se státi jen z vlastního, svo-bodného rozhodnutí Anny Kateřiny, pročez Overberg nedovolil ani je-jímu řádnému zpovědníku P. Limbergovi, aby jí něco rozkazoval. Ale snažil se získati proto Wesenera, by doktor zmohl abbé Lamberta, aby nekladl odporu ani jeho návrhu, ani želanému svobodnému rozhodnutí Anny Kateřiny.

V deníku Wesenerově čteme:

»Pan Overberg počil mě návštěvou, aby mi vyložil, jak jest nevyhnutelno, by se nemocná dala dopravit do Münsteru a svolila k přísnému pozorování. Výmluvnosti ctihodného muže se podařilo, že mě úplně získal svému mínění. Ještě večer téhož dne rozmlouval jsem o tom s abbé Lambertem, abych mu vstúpil stejné přesvědčení. Proti mým důvodům nemohl ničeho namítati; ale prohlásil: „Budiž! svolí-li nemocná sama a bez nucení k tomu, co zamýšlíte, nechť se to stane k obecnému dobru; třeba že se obávám, že snad zemru starostí o ni a nedostatkem péče. Ale nesvolí-li k tomu, budu ji do posledního svého vzdechu chrániti od každé násilnosti. Jsem ochoten, dobré věci obětovati všechno, ale nač nemocnou tak neslýchaně trýzniti na těle i na duši. Ať se zvolí kratší a mírnější způsob! S největší radostí odejdu z Dülmenu na tak dlouho, jak bude třeba, a za té doby lze ji pozorovati tak přísně, jak jen možno.“ Při těchto slovech starce zmohla bolest a zalévaje se slzami, vypravil zesebe už jen toto: „Nevím, nevím co z toho vzejde. Ale jest to strašlivé, nemocnou takhle trápití.“

»Druhého dne začala nemocná sama přede mnou o návrzích Overbergových. Snažil jsem se vyložiti své důvody. Poslouchala mě mlčky, ale jak jsem se podivil, když mi prohlásila, že jest pevně rozhodnuta, že nikdy a nikdy nedá se dobrovolně odvézt z Dülmenu. „Pan Overberg“, pravila, „jest příliš povolný ve své dobrotě. Chce mě obětovati, aby, jak sám mi řekl, hrstce dobrých lidí dokázal, že zjevy na mně nejsou umělé. Ale jak to, že tito dobří lidé, kteří jsou patrně jeho kajcníky, nedůvěřují pevnému ujišťování tohoto ctihodného kněze, jenž přece sám se přesvědčil o pravdivosti všeho a každé chvíle si může opatřiti nové důkazy pro to? Či nalezli by svědka lepšího a neúhonnějšího?“ Když jsem jí namítal, že od prokázání jejích stavů očekává se ještě něco důležitějšího a většího, odtušila: „Nevěří-li pět tisíc lidí deseti poctivcům, kteří mi dosvědčují pravdu, neuvěří ani dvacet milionů několika stům.“ Na otázku, neobětovala-li by svého života, aby třeba jen jediného člověka uvedla na lepší cestu, odpověděla: „Arciže, ale odkud se dovím, že by se to mohlo státi nebo že se to vskutku stane, odeberu-li se jinam, dokud mi to nepřikáže vnitřní hlas, který mne dosud vždy dobře vedl, ano dokud se dokonce mé nitro proti tomu vzpouzí? O tom bych ráda pověděla ještě více, ale ještě nepřišla pravá chvíle. Kdybych tedy přes tento hlas vydala se na cestu a cestou zemřela? Neprotivila bych se tím své vlastní duši a ú-

myslím Božím se mnou? A kdo mne ujistí, že se to nestane, nepoví-li mi to můj vnitřní hlas? Opravdu, jakmile můj soudce v mém nitru mi řekne: půjdeš! v tu chvíli budu hotova. Pan Overberg mi řekl, že jest třeba, abych to učinila už aspoň k vůli hodnému profesorovi Druffelovi, ježto tomuto muži bylo veřejně k vůli mně ublíženo na cti. Ráda učiním vše pro čest tohoto člověka a pro čest všech, kteří k vůli mně jsou posuzováni křivě, jest-li jen takový způsob dovolen, ačkoliv bych si byla ze srdce přála, aby byl nedal do tisku vypsání mé nemoci. Co jsem se naprosila vás samého, abyste za mého života nedával o mně nic do tisku! Ale proč bych se odvažovala svého života, a snad ještě více, abych někomu zachraňovala tu trošku jeho lidské cti? Kde jest tu křesťanská pokora, trpělivost a láska? A přes to, dav se nikdy nepřesvědčí, neboť lenost, lakota, nedůvěra, sebeláska, nevěra a na mnoze i strach z lepšího přesvědčení oslepují lidi, že nevidí pravd nad slunce jasnějších. Záleží-li opravdu tolik na ověření mých stavů, pak necht' přijdou ke mně zdraví, jimž nehrozí nebezpečí; já nemohu k nim bez nebezpečí. Podrobím se ochotně každé zkoušce a každému zkoumání, které se nepřičí mému svědomí. Chce-li se jich několik přesvědčiti, ať to učiní jako oni, kteří se už přesvědčili, ať si sednou k mému loži a pozorují mě. Nemohu na újmu svého svědomí ušetřiti zvědavcům námahy a peněz. Kdo může cestovati, přijď ke mně; kdybych já chtěla jíti k němu, byla by to opovržlivost, marnivost, nebo snad ještě něco horšího, poněvadž, jak se podobá pravdě, nemohu vykonati ani nejmenší cesty bez nebezpečí. Nemohu se arci vystaviti na odiv kde kterému zvědavci; ale ať sem pošlou svědomité muže, kteří mají vážnost u obecnictva, poslechnu všech jejich příkazů, které nebudou nijak na škodu mé duši. Ostatně nežádám ničeho! Nevydávám se za nic zvláštního! Jsem ubohou hříšnicí a nežádám ničeho než pokoj a zapomenutí ode všech lidí, abych v pokoji trpěla a se modlila za své hříchy, a možno-li to, ku blahu všech lidí. Teprve nedávno se vrátil pan generální vikář z Říma, což nic neřekl svatému Otci o mně? Teď mne, Bohu díky, nechává v pokoji! O, buďte jen klidni vy všichni, kteří jste hodni a věříte, Pán zjeví vám svá Dila; jest-li to z Boha, ob stojí to, jest-li to z lidí, zhyne to.⁴ Toto všechno mluvila výrazně a ohnivě. Její zpovědník přišel ještě za této řeči, a ani nehlesl, leda že tam, kde zavadila o Nový Zákon, jako na př. v poslední větě, řekl: „To miní, co řekl Gamaliel.“

Když Wesener podal obsírnou zprávu o tom Overbergovi, nemohl Overberg odepřiti plného uznání důvodům Anny Kateřiny, a od té chvíle

upustil od každého dalšího úmyslu. Ale když za půldruha roku profesor B. ve veřejných listech znovu rozšiřoval pomluvu, že Anna Kateřina jest podvodnicí, a že církevní zkoumání bylo pochybeno, bylo mu to pohnutkou, aby opakoval své přání; než za svých návštěv v Dülmenu se přesvědčil očitě, že vzrůstající tělesná slabost nemocné nedovolovala cesty do Münsteru. Ale přes úpěnlivá zrazování trpitelčina pokusil se děkan Rensing o veřejnou odpověď na útoky profesorovy, která měla právě takový účinek, jaký předpověděla Anna Kateřina, a jaký za podobných okolností vždycky se opakuje. Panu B. byla totiž jen podnětem, aby svá tupení ještě více roztahoval, kdežto v očích všech lidí, kteří se úmyslně neuzavírali pravdě, jeho nejapné pomluvy samy se odsuzovaly. Rensing nikdy neoželel, že Anna Kateřina nejevila žádoucího účastenství na jeho snahách o záchranu její cti, a od té doby jeho vztahy k ní zřejmě pozbyly srdečnosti. Ponenáhlu také zase proskakovaly rozličné povídačky, že prý bylo povinností Anny Kateřiny, dostaviti se do Münsteru k novému zkoumání, aby navždy zbavila církevní vrchnost výčitky, že prý si nepočínala opatrně a dost přísně. Než ani teď nikdo se neodvážil výslovného předvolání nebo rozkazu, ježto nebylo lze se ubrániti obavám, by novým zkoumáním nepřivodila se trpitelce smrt. Taková byla nálada, když na podzim 1818 přišel do Münsteru Michael Sailer, a Overbergovi se svěřil s úmyslem, že zavítá také do Dülmenu. Overbergovi bylo to velmi vítáno, neboť v Sailerovi uviděl rozhodčího, jehož výroku by se všichni ochotně podrobili. Opatřil mu plnou moc, zpovídati Annu Kateřinu, a zaslal P. Limbergovi pokyn, aby jí uložil za povinnost, Sailerovi obšírně vyložití stav svého svědomí. Anna Kateřina poslechla ochotně. Sailer poznal její nitro a všechno její okolí tak úplně, kolik potřeboval, aby s pevným přesvědčením prohlásil jak jí samé, tak i P. Limbergovi a Overbergovi, že před Bohem a svým svědomím jest docela v právu, zdráhá-li se jeti do Münsteru, což by vykonala jen s patrným nebezpečím tělesným, a dovoliti, aby proti všemu právu byla znovu zkoumána, ježto přec duchovní vrchnost už dávno se přesvědčila o pravosti jejích stavů z přísného zkoumání, které proti ní zavedla v roce 1813. Za tento výrok zůstala Anna Kateřina vděčna do smrti, pročez často prohlašovala, že návštěva Sailerova byla jí k převelikému užitku; neboť také P. Limberg, jenž tak snadno se dával zviklati, nabyl z ní pevnosti, že z plna srdce schválil zdráhání své kajícnice. Od té doby měla Anna Kateřina s této strany pokoj.

Dne 12. března 1817 zemřela u ní v Dülmenu její osmdesátiletá matka. Co klášter byl zrušen, jen jedinkrát navštívila dceru v Dülmenu, když v dubnu 1813 pronikla do Flamska první zpráva o církevním zkoumání s ní zavedeném. Ale cítíc, že přichází smrt, umínla si, že zemře u svého dítěte. Dne 3. ledna 1817 dala se dovézt do Dülmenu, kdež Anna Kateřina vedle svého bolestného lůžka přichystala jí lůžko smrtelné. Stav její stařícké matky nikdy jí nebyl neznám, té, jejíž přimluvné modlitby a smírná utrpení už tolika umírajícím přinesly útěchy a záchrany, i vyprosila si na Bohu ujištění, že jí bude dopřáno v poslední hodině prokázati matce veškeré služby, k nimž dětinná láska jejího vděčného srdce cítila se tak mocně puzena. Jen jediná věc naháněla její pokorné prostotě nepokoje, totiž zahanbující strach, že pro svá mimořádná utrpení nebude už matce jako dříve, bezstarostným, prostinkým dítětem, a že nebude jí moci tělesně tak ošetřovati, jak by bylo žádoucí. Než i po této stránce dostalo se jí útěchy, že pokud bude matka u ní prodlévati, dojem jejího utrpení bude zmírněn, ona sama pak že bude s to, aby splnila všechny povinnosti vděčného dítěte.

28. prosince 1817 zastihl ji Wesener, čemuž se nemálo divil, ona sedí v posteli zpřímá, a když se vyptával po příčině tohoto značného zlepšení, jemu zcela nepochopitelného, vypravoval mu P. Limberg: »V předvečer svátku Neviňátek ležela asi dvě hodiny v ekstasi, z níž se probudila bez mého rozkazu. A probudivši se, neobyčejně živě se mě tázala, smí-li si sednouti; a když jsem dovolil, sedla si zdvihnuvši se s takovou silou a obratností, že mi bylo nemálo úzko. Ano dokonce byla i s to, aby bez pomoci zase stála, až jsem jí poručil, aby si zase lehla. Ale potom mi vypravovala: Můj vůdce uvedl mě na místo, kde jsem pozorovala povraždění Neviňátek a velikou slávu, kterou Bůh odměnil tato v oběť povražděná nemluvnátka, a jež přece nemohla ústy vyznávatí nejsvětějšího Jména Ježíšova. Podívovala jsem se jejich přebohaté odměně a pomyslila jsem si, co já smím doufatí za to, že už tak dlouho jest mi snášení hanbu a bolesti, a cvičiti se v trpělivosti ke cti mého Spasitele? Na to mi můj Vůdce odpověděl: V tvém úkolu bylo mnoho promarněno; a tvou vinou též mnoho bylo zmařeno; než vytrvej a bdi, neboť také tvoje odměna bude veliká! To mi dodalo směrlosti, že jsem se otázala: Budu-liž míti zase vládu v údech a budu-liž moci požívatí pokrmů? Arci i toho se ti dostane k ulehčení, bylo mi odpověděno, ano dokonce budeš moci i něco jísti. Buď jen trpěliva! Jakže! odpověděla jsem, smím-liž

ihned sléztí s lože? Posad' se, pravil tedy hlas, v posteli, dokud jest tu zpovědník, a očekávej ostatního! Co máš a co trpíš, to není pro tebe, nýbrž pro mnohé a také pro tvé bydliště. Po té jsem procitla a posadila jsem se v loži.«

Zlepšení potrvalo, a za týden zapisoval si Wesener do svého deníku: »Nemocná pořád ještě může sama se posaditi; ano jednou už bez cizí pomoci se oblekla a slezla s lože. I umínil jsem si proto, že se odvážím zkusiti to s pokrmu, a když, oznamuje jí to, jsem poznamenal: Ale co tomu asi řekne profesor B., doslechne-li, že vstáváte a jíte? odpověděla: Nevím, co se ještě se mnou bude dít; ale nikdy jsem se nestarala o chválu lidskou. Minění lidská jsou mi lhostejna, leda že pro jejich zaslepenost jich lituji. Jest-li určeno, abych trpěla potupu, nechť trpím ke cti Boží; a co jest mi uloženo, abych jako jeho nehodný nástroj vykonala, to učiní Pán. Jeho Jméno budiž velebeno!« Pokus s pokrmu ještě poodložila, až jej přikáže zpovědník.«

Dne 16. ledna poznamenává Wesener: »Teď denně spolkně bez těžkosti a bez zvracení několik lžiček vody a mléka stejným dílem smíšených. Myslím, že by nabyla hned více sil, kdyby jí nezabíralo ošetřování nemocné matky. Než rozplývá se radostí, že předobrotivý Bůh jí teď popřál, aby dobré matičce poněkud splatila lásku, které se jí od ní dostávalo v jejím dětství. Když v pátek 17. ledna nastalo krvácení, oddala se nemocná pevnému přesvědčení, teď že rány zmizí. Než tato naděje se nesplnila... Koncem ledna mohla několikrát požití také několik lžic slabounké masité polévky.«

14. února: »Žůstává spokojenou a veselou, ačkoliv děsně trpí ve dne v noci, vidouc milovanou matku umíratí a trpíc s ní.«

21. února: »Její stav se zhoršuje. Jak se mi zdá, jest to tím, že trpí s nemocnou matkou...«

12. března: »Dnes večer zemřela matka. Nemocná jest velmi vzrušena a dělá si starosti, ošetřovala-li přec matku náležitě.«

20. března: »Jest tak slabá a mdlá jako dříve, než dojemně děkujíc mluví o tom, jak vidí jasně milosrdnou Ruku Boží v tom, že celý ten čas, co stonala její matka, byla silnější než kdykoliv před tím.«

KLEMENT BRENTANO V DÜLMENU / VLIV ANNY KATEŘINY NA JEHO DUCHOVNÍ ŽIVOT

Wesener zapsal velmi významný rozhovor, který měl s Annou Kateřinou 26. září 1815. Ježto ji zastihl v převelikém zármutku proto, že sestra na rozkaz zpovědníkův ji nešetrně omyla kořalkou, a těšil ji poukazuje na to, že Bůh požívá sestry za nástroj k jejímu zdokonalení, a proto že nepřipustí, aby přes své rozličné chyby sestra zahynula, byla tato okolnost podnětem k dlouhému duchovnímu rozhovoru, za něhož se Anna Kateřina vyjádřila takto: »Sloužení bližnímu, to jsem vždycky pokládala za ctnost Bohu zvláště milou. Od nejtělejšího mládí prosila jsem Boha, aby mi ráčil dáti sílu, bych sloužila a prospívala bližnímu. Teď vím, že mi splnil tuto mou prosbu. Ale před smrtí jest mi splniti ještě jiný úkol. Jest totiž mou povinností, ještě mnoho vyjeviti než zemru; vím a cítím to dobře, že jest mi to učiniti, ale není mi možno, a to hlavně proto, že se bojím, že to, co jest mi říci, bude vykládáno na mou chválu. Také cítím velmi dobře, že tento strach jest chybou; jest přec mou povinností, abych pro Boha a pro pravdu zcela prostě vypravovala všechno, co jest mi říci; ale nedopracovala jsem se ještě pravého stanoviska, i jest mi ještě tak dlouho ležeti, dokud se nenaučím zcela a úplně se přemáhati.« Když Wesener jí na to namítal, že nikterak mu není možno uvěřiti, aby jedinou příčinou nepochopitelného prodlužování jejího života byla jen její osoba, to jest jen její zdokonalení, neboť pak byla by vlastně už teď v očištění, odtušila: »Dej Bůh, abych tam vskutku byla! Zatím jest jisto, že tu neležím a netrpím pouze pro sebe. A vím, proč trpím. Nedovoluji Vám, abyste před mou smrtí něco o mně uveřejňoval. Co mám, nemám od sebe. Jsem jen nástrojem v rukou Páně. Tak jako položím svůj křížek dle své vůle sem nebo tam, tak jest mi také trpěti, co Bůh se mnou činí nebo chce, a trpím to ráda. Opravdu, proč tu ležím, vím dobře, a teprve minulé noci dostalo se mi o tom zase vysvětlení. Vždycky jsem si vyprošovala od Boha jako zvláštní milosti, abych trpěla a možno-li, i činila zadost za ty, kteří z poblouzení a ze slabosti jsou na scestí. Ale ježto jsem byla přijata do tohoto města a zdejšího kláštera, ačkoliv jsem byla chudým selským děvčetem, byvši odmítnuta v několika klášterech, proto také za toto město jsem se

zvláště obětovala. Dostalo se mi útěchy, že Bůh vyslyšel mou modlitbu a že jsem už leccos v tomto městě odvrátila; a doufám, že budu moci ještě dále mu prospívatí.«

Ještě tři celé roky uplynuly, než se Anně Kateřině naskytla vnější možnost, aby, jak jí bylo rozkázáno, vypravovala svá zjevení někomu, jenž by věnoval síly i čas na to, aby je zachytil. Byl to Klement Brentano, jenž ani netuše, že jeho osobnost už léta stála před jejím duchovním žrakem a že k němu se odnášely její modlitby a její smírná utrpení, byl přiveden do Dülmenu nahodilými okolnostmi. Profesor Sailer v Lands-hutu, s nímž si dopisoval o svých duchovních zájmech, oznámil mu svůj úmysl, že o podzimních prázdninách roku 1818 pojedje k Bedřichu von Stolbergovi do Münsteru a Sondermühlen, a pozval ho, aby přijel z Berlína, že se sjedou ve Westfalsku. Ježto Sailer vyžádal si za průvodce Kristiana Brentana, jenž předešlého roku poznal Annu Kateřinu a vzbudil pro ni také zájem svého bratra, umínil si Klement, že si nedá ujíti při schůzce se Sailerem, aby na několik dní nezašel do Dülmenu. Jiného úmyslu Klement neměl, a když se vydával na cestu, žádná myšlenka nebyla ho vzdálenější, než zdržeti se delší dobu v Dülmenu, jenž pro něj měl pramálo půvabu. Schůzku si určili v Sondermühlen; ale když tam Klement přibyl, nepřišla od Sailera ještě ani zpráva, kdy tam dorazí. To ho přimělo, že se vydal do Münsteru k Overbergovi, a odtud do Dülmenu.

»Ve čtvrtek, dne 24. září 1818«, čteme v jeho deníku, »přibyl jsem v deset hodin do Dülmenu. Wesener mě ohlásil Emmerichové, aby se příliš nepolekala. Uvítala mě přívětivě. Prošedše stodolou a starými sklepy přišli jsme ke kamenným točitým schodům, které vedou k ní. Zaklepali jsme. Sestra otevřela a prošedše kuchyňkou vstoupili jsme do nárožní světnice, v níž leží. Pozdravila mě a řekla přívětivě: Věru nezapře bratra. S vnitřní radostí dojal mě její čistý, nevinný obličej a nevinně radostná čilost její řeči. V jejím celém vzezření a v celé její bytosti nenalézal jsem ani stopy upjatosti nebo exaltace. Její slova nejsou rozbředlým morali-sováním, krušným kázáním odříkání, rovněž jako nejsou protivnou sladkostí. Vše, co řekne, jest stručné, prosté, nelíčené, ale samá hloubka, samá láska, samý život. Hned jsem byl doma; všechno jsem chápal, a všechno jsem vnímal, co bylo kolem mne.

Víme, proč tak snadno a tak přívětivě byl přijat. Anna Kateřina posléze spatřila, že přišel dávno vytoužený nástroj, jenž bude zaznamená-

vati vypravování, přikázaná jí od Boha; ale do služeb, jež mu bylo konati, měl ještě tak daleko, jak daleko má kmen v lese do sochy, kterou umění mistrovo z něho utvoří. Čím upoutá k sobě cizince, jenž žil ve zcela jiném světě náklonností a zvláštností, čím zaměstná nepokojného, jen vlastních rozumů a rozmarů poslušného ducha, jenž po dlouhém a nebezpečném bloudění teprve před několika měsíci jal se hledati cesty ke spáse? Arciže po nemnohých nedělích mu vyznala: »Kolikrát se sama tomu divím, že rozprávím s vámi tak důvěrně o mnohém, o čem s jinými nemluvívám. Od první chvíle nebyl jste mi cizím; znala jsem vás, než jste přišel ke mně. Ve viděních o mém budoucím životě byl mi ukazován muž snědého obličejce, an píše vedle mne; proto, když jste poprvé vstoupil do mé jizby, bezděky jsem si pomyslila: ach, tady jest.«

Ale Klement neměl jiné myšlenky, než vylíčiti její život spíše básnicky než věrně historicky. »Přičiním se«, psal do svého deníku, »zapisovati si, čeho se dovim od nemocné; kojím se nadějí, že budu jejím životopiscem.«

Ale jak pramálo jeho porozumění neslo se nad pouhé básnické pojetí, to dokazují jeho deníky a jeho dopisy, které psal v prvních týdnech svého pobytu v Dülmenu vzdáleným přátelům.

»Hovoří«, velebí Annu Kateřinu, »jako polní květina a jako lesní ptáček, jehož zpěv bývá podivně hlubokým, ano prorockým.« Brzy jest mu »podivuhodnou, blaženou, libeznou, roztomilou, selskou, prostinkou, veselou na smrt nemocnou, ničeho nepožívající, nadpřirozeně žijící přítelkyní«, brzy zase »chytrou, něžnou, jarou, čistou, zkoušenou, velmi zdravou a přec zase zcela venkovskou duší«, jež »každé chvíle ho překvapí podobností«, kterou co do »mysli, slova a vyjadřování v ní prý nalézá s jistou jemu blízkou osobou«; brzy posléze doufá, že jedním rázem změní celé její vnější postavení. »Všecko by tu spravila věrná, rozumná, zbožná osoba, jež by přejala od ní hospodářství a sedíc vedle jejího lůžka, na nejkrásnějším místě na světě, spravovala by hospodářstvíčko a chránila by ji od vyrušování.«

S nekonečnou trpělivostí snášela Anna Kateřina tohoto člověka, jenž veškeré její bytosti byl tak dalek, a chovala se k němu s onou okouzlující dobrotivostí, kterou věnovala i největšímu chudáku a ubožáku, jenž přišel k jejímu lůžku; ale prokazovala mu také zvláštní důvěru a upřímnost, která hluboce dojímalu jeho srdce, že se snáze mohl rozhodnouti, že příchodu Sailerova a bratrova, po kterém už netrpělivě toužil,

ale který týden od týdne se protahoval, vyčká v Dülmenu, ve kterém nemohl zdomácněti. První dojem, který naň učinilo městečko, ličí jeho deník dosti rozmarně: »Toto hnízdo skýtá mnohou věc, po které snad touží prosté duše. Jest to malé rolnické městečko, bez umění a bez vědy, ve kterém nikdo neví, že jest literatura, že jsou básníci, a kde večer skoro před každými domovními dveřmi se dojí kráva. Skoro všichni chodí v dřevácích, bohužel i sám kostelník. Děti na ulici jdou naproti každému vážnějšímu chodci a posílají mu ručkama hubičky. Mnohý chudšas slibuje tomu, kdo mu dává almužnu, že večer se svými dětmi vykoná Křížovou cestu za dobrodince, a vskutku není dne, aby večer po práci nespatriili na této cestě obrazného následování Ukřižovaného modlících se rodin. Jemnými ženskými pracemi jest obdělávání polí a zahrad, drhnutí, mědlení, vochlování lnu, předení, bílení plátna atd., a dokonce i dcerky zámožných měšťanů chodí oblečeny tak, jako jinde děvečky. V celém městečku jistě není románu, a bezpochyby ani žádné módy, každý si obléká, co má, až to rozdere, a přece jest zde hlavní poštovní trať, pošta, a letní residence mediatisovaného vévody von Croy-Dülmen, jenž má dvůr jistě o 30 osobách. A při tom všem kde kdo mluví o tom, že za posledních deset let neslychaně se rozmohl přepych a zkáza mravů.«

Ale veliká laskavost, s kterou ho Anna Kateřina po přání zpovědníkovu denně několikrát zvala ke svému bolestnému lůžku a vyptávala se na jeho způsob života a náklonnosti, smiřovala ho vždy znovu se vším strádáním, které mu ukládal jeho pobyt v Dülmenu. A účast Anny Kateřiny na svém dosavadním životě pokládal za nezvratný důkaz, že teď se zabývá jediné tím, co jemu samému bylo nejbližším a nejdůležitějším. A muž, jenž uvykl jednati dle prvních bezděčných dojmů, cítil se tím stále mocněji přitahován; než zatím co zamýšlel jen naslouchati »pro-rockému zpěvu lesního ptáček«, Anna Kateřina pracovala velmi opravdově o jeho duši, a svá muka a své oběti skrývala pod převelikou mírností a dobrotivostí, aby neodpudila nováčka v duchovním životě. Její veškeré chování, ano každé slovíčko směřovalo s podivuhodným jí vlastním jemnocitem k tomu, aby ho přiměla úplně smířiti se s Bohem a do základu obnoviti své nitro upřímným podrobením se Církvi a živoucím vyznáním svaté víry. Viděla přec, že její prorocká vidění naplní se teprve tehdy, až přiměje cizince, aby sklonil svého ducha pod jeho poslušností Božích přikázání a aby předpisy víry uznal za jediné a nejvyšší pravidlo všeho činění a myšlení. Dovedla vždy v pravou chvíli říci nej-

vhodnější slovo, a tak její slova padala jako semena v jeho srdce, ve kterém pučela a pouštěla kořeny, dříve než vedený před časem upozoroval, že tu běží o něco nesmírně vyššího, nežli o básnickou kořist nebo o půvab mimořádné novoty pro jeho velmi nadaného, ale všemi uměleckými požitky přesyceného ducha.

Toto vedení Poutníkov^{*} a jeho ponenáhle připravování na hlubší pochopení úlohy Anny Kateřiny a zapisování jejích vidění jest tak rozhodnou událostí v životě služebnice Boží, že tím spíše upoutá naši bedlivější pozornost, neboť jen z uveřejněné, neúplné sbírky dopisů Poutníkových nelze přesně a správně oceniti těchto příhod. Zdálo se, že do Dülmenu byl přiveden jen sledem nahodilých vnějších příčin, než Anna Kateřina užřela v tom vedení božské Prozřetelnosti, a dokonce i v Poutniku po několika dnech probouzelo se tušení, že nedobrovolné prodloužení jeho pobytu mohlo by nabýti nesmírného významu pro celý jeho život. Ale jest-li vůbec člověku těžko, porozuměti, k čemu ho povolává Bůh, a osvoboditi se od náklonností a zvyků, pevně zakořeněných, aby poslechl volání a vykonal úlohu, již mu ukládá, v bohatém duchu Poutníka, jenž právě prožil život tak pestrý, slučovalo se velmi mnoho věcí, které po lidském soudu spíše nasvědčovaly tomu, že přes své neobyčejné přednosti jest pro úmysly Boží méně schopen než kdokoliv jiný. Když přišel do Dülmenu, byl už čtyřicátník a teprve zcela nedávno vykonal svůj záměr, totiž zase se smířiti s Bohem a s Církví, které se úplně odcizil a které ani teď ještě neznal.

»Katolické formy — psal nedávno příteli^{**} — jsou mi už tak nesrozumitelné a tak protivné, jako synagoga. Cítím, že nejsem šťasten; ale cítím také, že budu-li usilovati o vnitřní mír v katolickém křesťanství, upadnu v takové trápení a v takový zmatek, že mi bude mnohem hůře než před tím. Jest to tisíc věcí, které mě všude rozrušují, blížím-li se katolické Církvi. Naproti tomu cítil se protestantským kroužkem pietistického kazatele v Berlíně tak přitahován, že vyznal: »Církev výtečného H. udělala na mne po prvé v životě dojem obce. Tu není nic, co by mě rušilo, a tu mě všechno přitahuje. V Církvi katolické nezůstává mi zhora nic, co by mě vnitřně vázalo; a přec z obavy, abych se neodloučil od ní nadobro, nechodím k H.« Tato obava, již sám si nedovedl vysvětlit.

^{*} Takto byl potom Klement Brentano nazýván od Anny Kateřiny, kteréžto přijmi tedy zde podržíme.

^{**} Sebr. listy, I., sv. str. 180 a n.

liti, sice ho ještě zdržovala od posledního kroku; ale jak se rozšířila a prohloubila propast, která ho vnitřně oddělovala od Církve, to označil sám strašlivými slovy: »Magické přenášení Ducha Božího vzkládáním rukou nemůže mi nikdy býti ničím jiným, než udělováním poetické síly při korunování za poeta laureatus« — a: »jaká propast mezi Večeří Páně a hostií v naší monstranci.«

Takto smýšleje, byl Poutník přistupen spíše každému jinému hlasu než hlasu pravdy. Zhloubal se do spisů Jakuba Böhme a St. Martina; horoval pro lžimystickou sektu Boosovu a Gosznerovu, nazýváje ji »věrným obrazem apoštolského věku a zjevem přehrozným Římské Stolici«; a dal se zavléci na tutéž cestu tak ochotně, až se rozhořčil nespravedlivými slovy proti Církvi: »U kterých národů ukázalo se učení Ježíšovo zřejměji: u čistých papeženců, u protestantů, reformovaných, u Řeků, Mennonitů, Ochranovských? kde? kde? S tím si každý porad, jak umíš. Kdo mi řekne: Katolíci jsou praví křesťané! toho se otáži: Proč bylo tedy třeba, odnítí jim Bibli, aby zůstali katolíky? Pravý jest sám Ježíš; tenť jedině jest Prostředníkem, ale mezi ním a člověkem není nikoho. Znalost Ježíše plyne jedině z jeho učení a z přírody a z lidského srdce, pokud jest ve styčích s přírodou a to nejpřímějších. Odvracím se tedy ode všeho, co mě rušivě od něho odpuzuje, neobratně mě k němu pudíc. A kdo na mne volá imponujícím hlasem: »Sem, sem! tady jest správná cesta; tak a tak to dělej, tak to chce pravá církev!« — ten mě mate a rozptyluje a mučí.«

Arci, hnán nepokojem duše toužící po spáse, přistoupil Poutník zase k sv. svátostem; než když přibyl do Dülmenu, nebyly v něm ještě překonány jeho názory nepřátelské víře. Byl v jakémsi stavu kvašení, který mohl se skončiti opravdovým obrácením jen v požehnané blízkosti Anny Kateřiny.

Ještě v době nejhlubšího odtržení od Církve zvolal z bezděčné touhy po záchraně ze zoufalého vnitřního zmatku: »Potřebuji někoho vyššího, jenž by mě k sobě připoutal božskou oblastí nevinnosti a zbožnosti, jenž by mě vedl jako slepce; neboť sám sobě nemohu důvěřovati.« Ale teď opravdu pocítil neodolatelnou sílu takové oblasti. Viděl úžasnou opravdovost přebolestného života nevinné kajčnice vedle nejpokornější prostoty dítěte žijícího v Bohu, na kterém velebnost Církve a moc a pravda její víry den ode dne se k jeho úžasu ukazovaly zřejměji. Nebyla to ani vidění Anny Kateřiny, ani vypravování z jejich vnitřních patření, ani

působ nadsmyslného zjevu, co působilo na Poutníka dojmem rozhodujícím, nýbrž pohled na její bohabojnost, pozorování jejího života, tak dokonale řízeného zásadami víry, což se mu zdálo odleskem, ano věrným zrcadlem Církve, že přechásto vyjádřil své hluboké pohnutí slovy: »Tady se mi otevírá zcela nový svět! Jak jest trpitelka z kořene křesťanskou! Teď teprve tuším, co jest církev!...« Už osmého dne po svém příchodu psal si do deníku:

»Odešel jsem s pošty, kde jsem byl ubytován, a najal jsem si několik světniček v domě, v jehož zadní budově ona bydlí. Jest to pekárna a hospoda bratra zpovědníkovy. Přestěhoval jsem se proto, abych ji mohl častěji pozorovati. Zůstanu tu aspoň několik neděl.

»S vnějšími okolnostmi brzy se seznámím; u osoby, od světa tak přísně odloučené, není potřebí veliké námahy, aby člověk do toho všeho vnikl. A nedrže se žádného určitého pořádku, budu si zapisovati dojem po dojmu ze všeho, co se tu kolem mne děje, až získám pevné stanovisko, s něhož bude lze všechno pojmouti.

»Ubožáčka žije ve veliké tísní, bez jakékoliv šetrné ženské obsluhy. S bolestí vidím to pořád a pořád. Její sestra jest velmi krutá, a ježto jest jaké velmi nezkoušená, bývá nemocné pomáhati jí ve všech domácích pracích; ale nestěžuje si nikdy a jest stále trpělivá. Jednou zastihl jsem ji pod hromadou mokrého prádla, které jí dali na postel a které bylo tak těžké, že se nemohla ani hnouti, až ji ho něco odebrali. Všecko toto hrubé vlhké plátno musila svýma raněnýma rukama prohledati a složit, aby se dalo na valník, a chladem jí prsty zkřehly a zmodraly. Tak pracuje kolikrát celé půldny a promluví-li snad ze svých tak živých patření, nebo učiní-li v ekstasi pohyb, bývá od své příkré, ani dost málo jí nechápající družky hrubě zakřiknuta, jako churavé dítko nebo nemocná blouznící v horečce.

»Ale celý život této dojemné bytosti jest pro nekonečnou tělesnou i duchovní utrpení jedním mučenictvím a od nechápavých dotěrných návštěvníků jest trhán a rozrušován. Ale stále jest přívětiva a v každé příhodě sklání se před úmyslem Božím, jenž ji zkouší a pokořuje.

»Mojí snahu, opatření jí nějaké ulehčení v jejím postavení tak nepohodlném a všelijak ji urážejícím, přijímá neobyčejně dobrotivě a děkuje mi vřele. Její okolí udělá leccos jen ze zvyku nedbale a bez náležité pozornosti a mírnosti, a třebaže s nejlepším úmyslem, často přec jen neobratně. Tak ve zdi za její postelí byla trhlina, která působila silný prů-

van, a nikdo ani nepomyslel na tak snadnou pomoc. Přibil jsem tam kus voskového plátna, a byla za to velmi vděčná.

»Její postavení jest bídné nesmírně, ale stále ji vidám veselou a přívětivou. Se svého bídného bolestného lůžka nemůže už ani vyhlédnouti na nebe ani spatřiti korun zahradních stromů před svým oknem, ona, jež přece vyrůstala na venkovské poustce kolem otcovské chaty a jež žila v živějším vztahu k přírodě než mnozí jiní.

»V pátek dne 9. října spatřil jsem s bázní a hrůzou všechny rány. Zpovědník si přál, abych je viděl, abych mohl o nich vydati pravdivé svědectví. Bodná rána v pravém boku člověkem až oťrese. Viděl jsem, že jest asi půltřetího palce zděli, máje dojem čistých mlčících úst, se sotva pootvěřenými rty. Kromě podvojného vidličnatého kříže na prsní kosti má v krajině žaludeční latinský kříž zšíří palce, z něhož nikdy neprýští krev, nýbrž voda. Dnes viděl jsem krváceti rány na nohou. Člověka to proniká až do kostí, vidí-li toto zbědované, vychřadlé tělo tak zázračně spečetěno, to tělo, které nemůže hýbati leč rukama a nohama, které se nemůže ani vzpřímíti ani v sedě udržeti, ale které nese hlavu, korunovanou bolestmi Trnové Koruny, a obličej zářící láskou a přívětivostí, s jehož čistých rtů splývá tolik slov útěchy, pomoci a úcty vzdávané Bohu. U lůžka této bohabojné duše, již od nejranějšího mládí poučovali nikoliv lidé, nýbrž Pán, jeho anděl a svatí, teprve chápu z tisíce jejích rysů, co jest Církev, a co znamená, v Církvi usilovati o obcování Svatých.

»Jakých nesmírných děsivých zkušeností se dostává denně jejímu zpovědníkovi. Nejúžasnější jsou účinky kněžského posvěcení. Jest-li v ekstasi a přiblíží-li se k ní posvěcenými prsty, zdvihne hlavu a sune ji za nimi, a odtáhne-li prsty, padá zase na postel. A to dělá každému knězi. Kdo to viděl tak náhodou, jako já, ten nepochybně pozná, že jedině Církev má kněze, a živě pocítí, že Svěcení kněžstva jest opravdu něčím více než pouhým obřadem. Jednou jsem ji slyšel, ona se slzami v očích pravila: „Posvěcené prsty kněží budou také v očištění, ano i v pekle znatelný a budou hořeti zvláštním ohněm. Každý je pozná a bude jim vyčítati.

»Jak veliká a dojemná jest její poslušnost ke kněžskému rozkazu! Třeba-li aby jí sestra přestlala postel a zvolá-li zpovědník: „Panno Emmerichová, vstávat, při poslušnosti!“ hrůzou se oťrese a procitne, pak s námahou sebou hýbajíc, snaží se poněkud vzpřímíti. Dnes jsem poprosil zpovědníka, aby vyslovil tento rozkaz potichoučkou a latinsky, načež povstav se židle, na které opodál seděl právě se modle breviář, učinil

dva tři kroky k její posteli a neslyšitelně zašeptal slova: „Tu debes obedire et surgere, veni!“ Ihned se zburcovala, a vzchopivši se učinila pohyb, jako by chtěla skočiti s postele, že zpovědník polekán se jí tázal: „Co chce?“ načech odpověděla: „Někdo mě volá!“ Rozkazem: „Zůstala ležeti!“ byla zase okamžitě upokojena.

»Toto náhlé probuzení duchovním rozkazem mě pokaždé velmi dojme, a budí ve mně soucit s ubohou, pomoci zbavenou osobou, jež bez ohledu na svůj vnitřní život bývá náhle z vidění, z jiného jasnějšího světa, ve kterém vlastně žije, vyděšena a vržena do tohoto ponurého života, který ji hluboce uráží. Působivá to na mne děsným dojmem, jako by někdo choré dítě, které si hraje mezi květinami, náhle nabral na podávky a hodil je do temné lednice. Ale trpěti jest jejím úkolem, a třeba ještě zápasit s ekstasí probírá se k vědomí vnějšího světa, přece s přívětivým úsměvem děkuje za toto utrpení. Této poslušnosti nekoná arci bez vlastní vůle, a kdyby i byla neodolatelná, tož jest její ochotná vůle každé chvíle hotova, dostavití se na zavolání jako poslušné dítě. Slyšel jsem ji, ana už probouzejíc se pravila dojemným hlasem: „Musím odejít! Hned, hned!“ nebo: „Nemohu! Mám nohy přibity! Uvolněte mi nohy!“ Tato prosba vztahuje se na stále stejnou polohu jejich natažených nohou, které jako na křížifixu u pat bezděčně se kříží, že procitne-li, jen velmi těžko je odtáhne od sebe. Potom protírá si chvilenu oči, byla-li pokropena svěcenou vodou, procitá úplně, znamenajíc se křížem, a sáhne po růženci, jestliže ji v ekstasi vypadl.

»Pravila mi, jak neobyčejně jest jí trpěti tím, že ze stavů zcela jinorodých bývá náhle vytrhována a vyburcována do drsné hřmotící přítomnosti. Bývá prý jí často, jako by se z čista jasna ocitla mezi úplně cizími lidmi, kteří ji nerozumějí a kteří také ji jsou hádankou. Kolikrát chtěli prý jí pomoci, ale pomoc dotkne se jí bolestněji, než kdyby si ji nevšíмали.

»Brzy po té poprosil jsem zpovědníka, aby dal svůj rozkaz nemocné písemně, i napsal přede mnou slova: „Buď poslušná! Vstaň!“ Nemocná ležela v hluboké ekstasi, hlavu měla zahalenu dvěma čepci a ještě otočenu složeným šátkem. V té chvíli, když zpovědník položil lístek na vinutí hlavy, vzdychla zhluboka a vzpřímila se. „Co chce?“ tázal se jí zpovědník, a ona odpověděla: „Vstáti! Někdo mě volá!“ ale když jí řekl: „Zůstala ležeti!“ a sňal lístek s hlavy, ztrnula hned jako dříve. Lí-

* Poslechni a vstaň, pojď!

stek mám schovaný, i čekám, co se stane, když tu zpovědníka nebude, podaří-li se také mně probuditi ji tím lístkem.«

Ježto zpovědník k tomu svolil, působil psaný rozkaz na Annu Kateřinu také když se ho užilo později, a za několik dní oznamuje Poutník: »Když dnes večer za nepřítomnosti zpovědníkovy upadla do ekstase, a nikdo ji nemohl probuditi, přinesl jsem jeho psaný rozkaz a sotva jsem ji jej položil na prsa, ihned procitla jako obyčejně.«

Spatřil však, že tuto poslušnost vykonává nejen v ekstasi, nýbrž i ve stavu přirozené bdělosti a dokonce i za nejprudších muk. Tak vypravuje: »Dnes několikrát omdlela bolestmi, pročez jí dávali pižmo. Ale že je pokaždé zvrhla, natřeli ji žaludek opiem. Všecko snášela trpělivě a byla jako mrtva. Dojat jejím stavem, stál jsem nedaleko jejího lůžka, její hlava mně na pozdrav sotva znatelně zakývla. Na všecko, co řekl zpovědník, říkala v mdlobě tichounce: Ano! ano! Byla nekonečně dojemným obrazem poslušnosti a odevzdanosti ve mdlobě před smrtí. Druhého dne řekla: ‚V noci bylo mi převelice trpěti; ale mohu-li trpěti v pokoji, jest mi to velmi sladko. Jest sladko mysliti při tom na Boha. Myšlenka na Boha jest mi více než celičský svět. Léky nebyly mi dobré. Nesnesu jich. Brzy hynu nedostatkem, brzy zase mě zanesou vším. Ale i to dlužno snášeti.‘«

Hlubiny její pokory Poutník jen ponenáhlu chápal. Konala tuto ctnost tak dokonale, že se zdála její druhou přirozeností; pročez Poutník nezřídka nejdojemnějších projevů této ctnosti buď vůbec ani si nevšímal, nebo je pokládal za nedorozumění, až delší pobyt také po této stránce zbystřil jeho zrak. Tak vypravuje jeho deník: »Hovořil jsem s ní o tom, že bych si přál, aby byla u ní vzdělaná osoba, jež by v sobě spojovala důstojnost s prostotou, a jež by u ní byla jakousi ošetřovatelkou. Z toho serozplakala jako dítě a vinila se, že jí samé se nedostalo dočista žádného vychování. Namítal jsem, že mi asi nerozumí dobře, neboť jí samé že na-prosto nechybí těchto vlastností, nýbrž na její útěchu že bych jí přál ošetřovatelky takové. Ale stále vedla svou, obracejíc tato slova na sebe, a obviňujíc se, že nemá takových vlastností. Když na konec jsem pozbyl trpělivosti, že mi ani nechce rozuměti, řekla plačky a prosebně: ‚Nerada bych vás urazila, nemám těchto vlastností; ale Bůh ať se nade mnou smiluje.‘«

Jako poznal Poutník moc duchovního rozkazu, tak poznal také sílu kněžského požehnání. Oznamuje: »Vypravovala mi: Tělesnými a du-

chovnými utrpeními a z hrůzných obrazů, které mi bývají ukazovány, často div neumru. Pak hynu žízni a nemám ani kapky vody, nemo-
hous se hnouti.' Při těchto slovech podal jsem jí pítí, a poněvadž jsem
okraj sklenice potřel svčcenou vodou, řekla: 'Toť víno! Víno ze zahrád-
ky Církve!' Jiného dne seděl jsem v její světničce, a byla u vidění. Jež-
to, nevycházejíc z vidění, těžce zastenala, přistoupil jsem k ní drže skle-
ničku na pítí, která stojí vedle ní a ve které by měla býti stále svčcená
voda. Otázal jsem se jí, chce-li pítí; ale ona bleďa a utrýzněna zatřásla
hlavou a pravila hlasem člověka umírajícího žízni: 'Potřebuji lžičku
čerstvé vody, posvěcené kněžskou rukou. Blizoučko u mně jsou dva
kněží. Ti mají tuto sílu Boží, ale zapomínají mne a já proto hynu. Bůh
chce, abych z toho žila; ach, kéž mě nenechají zemřít!' Ihned odebral
jsem se do nedaleké jizby abbé Lamberta, a vskutku jsem zastihl u ně-
ho jejího zpovědníka, čehož jsem nevěděl ani já ani ona, domnívající se,
že někam odešel. Zpovědník požehnal čerstvou vodou a donesl jí ji. Na-
pila se dychtivě a řekla: 'Občerstvila jsem se.' Když pak řekl žertem:
'Šla se mnou v poslušnost!' vzchopila se osoba spíše mrtvole podob-
ná; ale sklesla zase ve mdlobách, ježto rozkaz nebyl míněn vážně. Ta-
to scéna mě nemálo rozrušila a přec jsem si netroufal poprositi zpověd-
níka, aby zanechal takových zkoušek, abych nepokazil dobré shody.
Ale ze soucitu vstoupily mi slzy do očí, když jsem viděl, jak zkoušená
tak klidně a bez nároku snášela, aby se s ní tak nakládalo.

»Při jiné příležitosti slyšel jsem ji o kněžském požehnání hovořiti
tako: 'Jest velmi smutno, jak kněží za našich dnů zanedbávají žehná-
ní. Jest to, jako by často už ani nevěděli, co jest kněžské požehnání;
přemnozí snad ani tomu nevěří a stydí se za požehnání jako za zasta-
ralou pověrečnou ceremonii. Mnozí posléze požívají zcela bezmyslen-
kovitě a ledabyly této svaté síly a milosti, kterou jim udělil Ježíš Kris-
tus. Nedostávám-li dlouho od kněží požehnání, dostává se mi ho arci
někdy od Boha; ale ježto Pán ustanovil kněžství a jemu odevzdal moc
žehnání, často div že nehynu touhou po požehnání. Přece všechno jest
jedním tělem i v Církvi, a co jeden odřekne, po tom aby druhý hladověl.«

Poutník přesvědčoval se o pravdivosti těchto slov skoro denně, že
pokždé dotklo se ho velmi bolestně, kdykoliv za nepřítomnosti zpověd-
níkovy požádala svčcené vody a zpovědník zapomněl ji posvětit. Když
jednou ji zastal ve žhoucí horečce s vyprahlým hrdlem a patrem, přinesl
jí sklenici čerstvé vody, kterou za zavřenými dveřmi její světnice s nej-

lepším úmyslem poželhal. Ale žízni umírající usmívajíc se uvítala ho slovy: „Ach, že nejste přece knězem!“ a k jeho úžasu se mu přiznala, jak zavřenými dveřmi ho viděla žehnati vodu. Že byl takto spatřen, učinilo naň dojem zcela zvláštní; ale byl překvapen ještě mnohem více, když jednou náhle nabyl jistoty, že Anna Kateřina čte jeho nejtajnější a nejprchavější myšlenky. Když jednou za hovoru s ní rychle jako bleskem se mu mihla myšlenka, že bezpochyby brzy zemře, a že čel, že kterýsi papež dal jisté omilostnění po její smrti odnítí ruku, usmála se a přerušivši rozmluvu řekla: »Myslíte na mou smrt a chcete mi uříznouti ruku!« Poutník poznamenal k tomu do svého deníku: »Opravdu, tu jest ještě přec hodno námahy něco si mysliti! Jest velmi snadno, dorozuměti se s někým, jenž nejenom čte v naší duši, nýbrž dokonce přichází vstříc našim myšlenkám ještě dříve, nežli se jasné v duši rozvinou.«

Ale zažil ještě jiných příhod, z kterých nejen nabyl pravého ponětí o Církvi, nýbrž také živého podnětu, aby styků s bytostí tak omilostněnou, kterých mu popřál Bůh, svědomitě použil ku zdokonalení svého vnitřního života. Tak vypravuje: »Viděl jsem ji v modlitbě. Její zraněné ruce, jejichž prostřední prsty byly stále bolestně skrouceny dovnitř, ležely ovínuty na životě. Zdálo se, že se usmívá, a její obličej působil dojmem zcela takovým, jako by viděla a mluvila, ačkoliv rty i oči byly pevně zavřeny. Pohled na ni dojal mě hluboce. Blažený mír a hluboká nazírající zbožnost, které se jevily na dětské nevinnosti tohoto obličejce, budily ve mně neobyčejně živě vědomí mé nehodnosti a viny. V tiché slávě této chvíle stál jsem před ní žebrákem a v duchu jsem vzdychal prose z pohnutého srdce a zármutku: Čistá duše, prosíš za mne ubožáka, jenž leží na zemi samá temnota a samý hřích a nemůže si pomoci...«

»Cítím, že tu nalézám domovinu, a něco mi povídá, že už asi neopustím této podivuhodné bytosti do její smrti, a že asi zde se mi dostane životní úlohy, a že mé vroucí prosby budou tady vyslyšeny, aby mi Bůh ráčil svěřiti zde na zemi nějaké zaměstnání, které by bylo přiměřeno mým silám a které by bylo k jeho cti. Přičiním se, abych poklad milostí, který zde spatřuji, s dobrou vůlí podle sil svých shromažďoval a uchovával.«

Tento vážný dojem vnikal stále hlouběji, že zanedlouho Poutník všechny své dosavadní zkušenosti shrnul ve význačný projev: »Podivuhodné události, které tu kolem sebe prožívám, dětinná nevinnost, mír, trpělivost a hluboká moudrost v duchovních věcech tohoto chudického, neu-

čeného selského dítku, u něhož se mi takořka otevírá nový svět, dávají mi tak živě pocítovati bídu, hříšnost, zmatek mého vlastního života a zvrácenost přemnohých lidí, a ukazují mi cenu všech záhy ztracených statků prostoty, víry a nevinnosti v jase tak skvoucím, že tyto poklady oplakávám upřímnými slzami lítosti . . .

»Dnes se zpovídala a hned po té upadla do ekstase a s rozpiatýma pažema modlila se uložené pokání. Žasna pozoroval jsem svatý výraz jejího obličje a přiznávám se, že všechna zbožnost, všecken klid a všechna nevinnost, kterou jsem kdy spatřil ať v životě ať v obraze, jevily se mi proti němu ubohými a dřevěnými. Zatím co jsem se sám připravoval na Zpověď, pojímala mě veliká truchlivost a lítost; a ježto jsem se odporoučel v její modlitbu, odkázala mě těšíc mě na Matičku Boží. Byl jsem mocně pohnut, a slzy lítosti vyhrkly mi z očí. 'Ach, Matička Boží,' pravila, 'dobře zná nás ubožáky, a vede nás k Ježíši, svému Dítku! Ach, jak nezměrný jest poklad milosti, který jest v Církvi! Upokojte se! z tohoto pokladu dostává se nám občerstvení . . .' Při tom jsem znovu pocítil, že Církev jest jí čímsi větším, něčím takovým, čeho moje slepota ani neužít; a všechno, co jsem tu prožil a co jsem tu poprvé ve svém životě poznal, vybavoval jsem si teď v duši. A s tím jsem srovnával dosavadní svůj život a své zvrácenosti, i procitla ve mně nová, opravdová touha po polepšení. V tomto pohnutí myslí napsal jsem jí psaní, ve kterém jsem se pokořil před Bohem, jí pak jsem odhalil svůj zármutek, který mám sám nad sebou, prose jí o ustavičnou modlitbu za své polepšení. Přijala psaní láskyplně. Neviděl jsem, že by je čtla; ale jistě věděla, co v něm bylo, a snad ještě více, než v něm bylo . . .

»Dobrotivost a dětinná důvěrnost této výborné bytosti ke mně neobyčejně mě pozdvihuje a zahrnuje požehnáním; neboť jest tak dokonale, tak opravdu křesťanská. Nikdo nikdy nepoznal bídy a těžkých provinění mé duše tak úplně, jako ona; ani já sám; neboť má čistší, přísnější míru a váhu než já; ale skytá mi útěchy a pomoci . . .

»Teď poznávám, co jest Církev, že jest nekonečně více než pouhým spojením stejně smýšlejících členů. Ano, jest tělem Ježíše Krista, jenž jsa její Hlavou, podstatně jest s ní spojen a ustavičně s ní obcuje! Teď poznávám, jaký nesmírný poklad milosti a statků má Církev od Boha, z kteréhožto pokladu můžeme brátí jen od Církve a v Církvi!»

Tyto poslední věty vztahovaly se na rozličné hovory, za nichž Anna Kateřina odpírala bludným domněnám Poutníkovým a důrazně hájila

čistoty a plné pravdy katolické víry. Ještě zcela zaujat lžimystickými názory o Církvi, jež prý jest »společností všech dítek Božích bez rozdílu, jaké jest jejich vnější vyznání«, byl nemálo překvapen, když hned v prvních dnech jeho pobytu na chvalořeči a velebení »bratří, kteří sice na venek jsou rozdělení, ale v duchu spojení, poněvadž náležejí obecné Církvi«, dala mu Anna Kateřina vážnou a velmi krátkou odpověď: »Jest jen jedna Církve, a to římsko-katolická! a kdyby žil na zemi už jen jediný katolík, tento člověk by tvořil jednu, obecnou, totiž katolickou Církve, Církve Ježíše Krista, které nepřemohou brány pekelné.« A když namítal, že přece všickni, kteří věří v Krista, jsou najisto syny Božími, odpověděla mu: »Praví-li Ježíš Kristus, aby synové Boží ctili a milovali Boha jako Otce, jest přece nevyhnutelno, aby také Matičku Boží zvali svou matkou a aby pocítovali, že jest jejich matkou. Ale kdo toho neuznává a nebyv poučen, sám od sebe toho nečiní, v ústech toho jest Otčenáš planým rčením a on sám jest dalek toho, aby byl dítkem Božím.« A zase přicházejíc na Církve, pravila také: »Poznání velikosti a slávy této Církve, v níž jsou zachovány Svátosti neporušitelně svatými a v celé své síle, jest za našich dnů bohužel i u kněží vzácností. A poněvadž tolik kněží už ani neví, co jsou Svátosti, proto ani tolik věřících už ani neví, co jsou a co jest býti údem Církve. Aby žádána lidská moc nerozdrtila Církve, Bůh povýšil Svěcení kněžstva na nesmazatelné znamení. Jest-li na zemi aspoň jeden kněz právoplatně svěcený, jest Ježíš Kristus v Nejsvětější Svátosti jako živý Bůh a živý Člověk ve své Církvi, a kdo, obdržev od kněze rozhřešení hříchů, přijme tuto Svátost, ten jediný jest opravdu spojen s Bohem.

»Jest cosi vznešeného a bez pravého osvětlení, bez prostoty a čistoty nemožného, žiti podle víry této svaté Církve, s ní slaviti její bohoslužbu a tak získávati účast na nekonečném pokladu milosti a zadostučinění, který má Církve v zásluhách své božské Hlavy, a působením těchto zásluh v krvi svých nesčíslných Mučeníků, v utrpení a kajících skutcích svých Světcův a v modlitbách a dobrých skutcích všech zbožných věřících, aby tento nepřehledný poklad rozdávala všem, kteří jsou s ní spojeni, jsou jejími pravými dítkami. Z tohoto pokladu bývá upokojována Boží Spravedlivost, a jak za nuzné a slabé v tomto životě, tak i za dušičky v onom životě se splácí, čeho sami nemohou vykonati. Každá hodina má svou milost, kdo ji zamítne, jistě hyne. Jako jest pozemský rok se svými dobami, jako jest pozemská příroda se svými tvory a plody

a vlastnostmi, tak jest také vyšší řád na obnovení padlého lidstva s nesčíslnými milostmi a léky věčné spásy, které se připínají na duchovní rok a jeho doby. Každého roku, každého dne, každé hodiny uzrávají v tomto řádu plody k naší spásě nám nabízené. Dítka katolické Církve, které nábožně slaví tento duchovní rok s jeho svátky a s jeho bohoslužbou, zřizují dle něho svůj život, modlí se posvátné hodinky, jen tyto dítka se podobají věrným vzdělavatelům a dělníkům na Vinici a dostává se jim jejího požehnání měrou vrchovatou. Jest velmi bolestno, že už tak pramálo jest těch, kteří poznávají tento řád milosti a dle něho žijí; ale jednou poznají lidé s hrůzou, co jest církevní rok, co jsou jeho svátky, co jsou posvátné doby a dni, co jsou církevní modlitby a pobožnosti, co duchovní hodinky a modlitba breviře kněží a řeholníků! Vždyť jest to sám Božský Spasitel, jenž v tomto řádu žije s námi a každé chvíle dává se nám za Obět a za Pokrm, abychom v něm jedno byli. Jak milosrdna jest jeho ustavičná péče v tisících a tisících Obětích Mši svatých, v nichž denně se nebeskému Otci za nás nekrvavě obnovuje Obět dostiučinění, jeho krvavá Smrt na Kříži! Tato Obět na Kříži jest věčnou Obětí, Obětí nepomíjejícího, věčně se obnovujícího, nekonečného působení, které však prospívá lidem v čase, který jest konečný a počítá se. Proto byvši ustanovena vtěleným Synem Božím, tato nejsvětější Obět se denně obnovuje a opakuje, dokud se nedopočítá a časný svět se neskončí, an Kristus sám rukama právoplatně posvěcených, třeba nehodných kněží pod způsobami chleba a vína se obětuje svému nebeskému Otci na naše usmíření.«

Takových hovorů nikdy nezapřádala Anna Kateřina s Poutníkem, aby ho zároveň nevybízela k modlitbě a ke kajícím skutkům, ke cvičení v křesťanské lásce, sebepřemáhání a sebezapírání tak prostě a přirozeně, že její slova se mu nezdála ani tak napomínáním, jako spíše útěchou nebo nezbytným přirozeným důsledkem toho, co ona řekla a co on sám poznal. A nemohla-li s ním zapřísti delšího hovoru, požádala ho aspoň o modlitbu, které si na něm vyprošovala duchovní almužnou buď sobě nebo v cizí, jí doporučené potřebě; a naznačujíc mu určitou pobožnost i způsob modlitby a prosbami ho povzbuzujíc k neklamně naději, uváděla ho stále hlouběji do života s Církví. Tak na př. prosila ho o modlitbu a skutky lásky za duše v očistci slovy: »Žijeme ze statků svých zemřelých prarodičův a rodičův, a zapomínáme snadno, co jim dluhujeme a jak velice touží po našem díku a potřebují naší pomoci. Vo-

lají: Snášej, trp, modli se, posti se, dávej almužnu za nás! a obětuj, obětuj za nás Obět Mše svaté!« A když se jí otázal, co by mohl učiniti za své zemřelé rodiče, poradila mu, aby mimo almužnu a modlitbu po určité době se cvičil jistým způsobem v duchovním přemáhání a umrtvování, v trpělivosti a mírnosti.

I když arci Poutník nemohl odporovati síle a pravdě jejich slov, přece jen bylo mu těžko, zřici se názoru, který dlouho choval, a který si z přichylnosti k osobnostem, jež ctil, oblíbil, že totiž také bez vnějšího připojení k Církvi a bez skutečného a úplného společenství s ní jest možná opravdová a Bohu příjemná zbožnost. Na důkaz odvolával se na to, jak mnozí ač žijí mimo Církev, vynikají nad rozené katolíky, a se zálibou líčil truchlivý stav mnohých údů katolické Církve slovy tak výmluvnými, že Anna Kateřina často netroufala si ani čeho namítati, dobře poznávajíc, že svými důvody by pranic nedokázala. Ale jednoho dne sama na to zavedla řeč, pravíc:

»Můj duchovní Vůdce udělil mi přísnou důtku, že jsem až příliš souhlasila s vychvalováním zbožných bludařů. Pravil mi, zdali prý už ani nevím, co jsem a čím jsem. Že jsem Bohu zasvěcená panna katolické Církve, a spoutána svatými sliby. Abych prý chválila Boha v Církvi a s upřímným soucitem se modlila za bludaře. Že prý já snad spíše vím, co jest Církev, než jiní, a proto bych prý chválila údy Ježíše Krista v Církvi, Jeho těle; ale ony, kteří se odtrhli od tohoto těla a zasadili mu tak strašlivé rány, ty bych prý oplakávala a modlila se za jejich obrácení. Kdo chválí neposlušné, ten že bere účast na jejich vině. A taková chvála nepochází prý ani z lásky, neboť se touto chválou jen oslabuje pravá horlivost pro spásu duší. Dobře se mi stalo, že jsem byla pokárána, neboť není správně, v těchto svatých věcech tak se spouštět. Pravda, vidám mezi nimi mnoho dobrých lidí a mívám s nimi velikou útrpnost; ale také vidám, že nezaprou svého původu, že se oddělují od proudu, že sami mezi sebou se tříští. Jestliže zde onde v nich vypučí ratolest zbožnosti katolického štípení, tož hned vedle ní vyrůstá načernalý nepoddajný výhon vzdoru, odvracení od matky. Opravdu, velice rádi by chtěli býti velmi zbožnými, jenom ne katolíky. I když stále tvrdí, že nezáleží na ceremoniích, na mrtvé formě, že jest třeba Bohu sloužiti v duchu, tož právě oni sami zarytě lpí na formě, a to na formě mrtvé, kterou si sami zdělali a která proto stále se mění, na formě, která nevyrostla, která není tělem ducha, nýbrž mrtvým pouzdrem. Proto se ne-

mohou skloniti a všichni trpí pýchou. Kde také nabyli by pokory srdce, když už od mládí neučí se pokořovati, nezpovídajíce se ze svých hříchů, ze své bíd, a nikdy si nenavykše, jako dítky Církve, ve Svátosti Pokání zástupci Božímu kající a s upřímným zahanbením na sebe žalovati! Proto i v nejlepších z nich vidám cosi chybného, svévolného, zatvrzelého, pyšného. Jenom oni bludaři, kteří nevědouce ničeho o samospasitelné Církvi, žijí tak zbožně, jak mohou, nejsou na špatné cestě. Ale jakmile jim dá Bůh nejmenší pokyn nebo pochybnost, jsou povoláni a jest jejich povinností, aby hledali pravdy. Křtem svatým arcí i bludaři, přijali-li jej dobře, stali se údy Církve a žijí jedině z Církve a nemají jiné duchovní stravy leda tu, která jim může plynouti z Církve; ale nestojí s dětmi domu za stolem, nýbrž stojí za dveřmi, vzdorující, nadýmajíce se nebo hynouce. Vidám-li ve viděních pokřtěné bludaře, kteří se spojují s Církví, bývá to jako by vystupovali ze stěn kostela před Oltář a před Nejsvětější Svátost, kdežto nepokřtění, totiž Židé, Turci a pohané, obrátí-li se, bývají mi ukazováni, jako by vstupovali dveřmi.«

Jednou vyjádřila své přesvědčení tímto obrazem: »Viděla jsem dvě města, jedno leželo po pravici, druhé po levici. Do města po levici vedla krásná rovná alej hladkých stromů, které byly samý květ; ale tyto květy stále a stále opadávaly, že nebylo viděti ani jediného plodu. Můj Vůdce mi pravil: Hle! o tolik jest toto nové město chudší města starého po pravici; Město samo bylo na pohled velmi pěkně upraveno, ale bylo tam jako po vymření. Teď ukázal mi můj Vůdce také staré město po pravici. Zvenčí zdálo se zde onde mnohem nespořádanější a zpustlejší, ale kolem něho stály nádherné stromy, osypané ovocem. Bídou a nedostatkem trpěli jenom ti, kteří nečesali ovoce a stromů nešlechtili. Tyto stromy byly prastaré a rostly mohutně až do nebe; na jedné straně jich špatní sadaři zanedbávali, větve byly ulámány a ovoce leželo po zemi; na druhé straně byly zdravé a svěží, a ohýbaly se pod rozkošnými plody.«

Ale Poutník byl ještě více zmaten, přesvědčiv se, jak rozhodně odsoudila Anna Kateřina lžimystické rejdy Boosovy a Gosznerovy a jejich stoupenců, a jak se přičiňovala, aby z jeho duše vyhnala smrtící jed, který vssál do sebe, byv slepě zaujat pro tuto sektu a její názory, které kazily křesťanský řád spásy už v kořenech. Podobně jako někteří dřívější návštěvníci pokládali Annu Kateřinu za magnetickou náměsíčnici, tak i Poutník se s počátku dosti klonil k tomu, by ji stavěl do jedné řady se lžimistiky; než dojem, který naň učinil celý její zjev, skromná prostota

její bytosti, její neomezená úcta k duchovní vrchnosti, neochvějná pevnost a čistota její víry, která nestrpěla ani nejmenšího uchýlení od příkazů a podání Církve, přiměly ho, by opravil své mínění. Když jednou se pochvalně zmínil o hlavách oné sekty, odpověděla rozhořčena: »Ano, Gosznera znám. Ten muž budí ve mně hrůzu; jest to člověk velmi nebezpečný. Také tvrdý zarytec Boos jest mi strašný. Bylo by třeba mnoha úsilí, aby byl ještě zachráněn.«

Při nahodilé zmínce o Marii Oberdorferové, jež byla ve spojení se lžimystiky, a které, opíraje se o úsudek duchovního přítele, jehož si neobyčejně vážil, Poutník připisoval zvláštní osvícení, Anna Kateřina, jež mlčky naslouchala hovoru, přerušila ho náhle otázkou: »Osvícena!!! Co to jest?« a když vysvětloval, že tato osoba, jak se mu zdá, má vnitřní světlo k porozumění Písmu svatému připojila: »Toto osvícení není nic; ale veliká jest milost věrných dítek Církve. Jenom katolíci, vyznávající upřímně a poslušně jediné pravou víru katolickou, jsouc žive spojení s viditelnou Církví, jsou omýváni a napájeni proudy nebeského Jerusálema. Ale tihle mystikové, kteří jsou tak domýšliví, že se vynášejí nad Církev a duchovní vrchnost a jenom sobě osobují osvícení a dokonce se nazývají »obcováním svatých«, tinemají ani dost málo světla; neboť nestojí ve víře, nýbrž zatoulávají se a trhají se od Boha a jeho Církve. Ve všech, i v nejlepších z nich, vidávám hroznou pýchu, ale v žádném pokory, prostoty a poslušnosti. Žijí ve strašlivé marnivosti na své odloučení. Mluví o víře, o světle, o živém křesťanství, ale opovrhují Církví a kydají hanu na ni, v níž přec jediné lze dosíci světla a života. Nedbají pranic moci ani řádu Církve a neznají ani podrobení ani úcty k duchovní vrchnosti. Jsouce vtělená ješitnost, rozumějí prý lépe všemu než představení Církve, ano i než svatí Učitelé. Zavrhnou dobré skutky a přec prý mají všecku dokonalost, oni, kteří ve svém domnělém světle nepokládají za nevyhnutelný ani poslušnost, ani kázeň, ani mrtvení, ani pokání. Vidám je, jak stále víc a více se oddalují od Církve, a jak z nich vychází veliká zkáza.«

Ježto tento přísný soud, stojí v příkrém rozporu s jeho dobrým, dříve vssátým míněním o tomto sektářství, velmi překvapil Poutníka, vracela se Anna Kateřina k tomu ještě častěji. A jednou pronesla přísné slovo: »Tyto »osvícence« vidávám vždy v jakémsi vztahu k příchodu Antikristovu; neboť také oni svými rejdy přispívají k tomu, aby tajemství nespravedlnosti se naplnilo.«

Těmto slovům netroufal si sice Poutník odporovati, ale přece ještě uplynula značná doba, než dokonale pochopil a porozuměl, že Anna Kateřina těmi slovy zasáhla lžimystické rejdy v jejich nejvnitřnější podstatě. Žádný blud neměl tak zhoubných následků a žádného bludu není tak těžko napravit, jako onu pýchu ducha, v níž hříšný člověk si troufá, bez namáhavé cesty pokání, ano bez cvičení v nejprvnějších a nejnütnějších křesťanských ctnostech a bez jakéhokoli vůdce dosíci neuzšího spojení s Bohem, jen pouhým vnitřním citem a světlem, které prý dává duši neklamnou jistotu, že Kristus v ní působí. »Kristus pro nás! Kristus v nás!« znělo heslo sektářů, a odvolávajíce se na neomylnost vnitřního hlasu, zamítali každý nález právoplatné, to jest moci Boží obdařené církevní autority, jež jediná jest povolána rozhodovati; jsou-li tyto vnitřní stavy pravdivy nebo ne, nedbali řádu víry a Božích přikázání a tak strhali všechny ohrady, které by byly zachránily nešťastníky od nekonečného zla, rozmáhajícího se jako setba kletby všude, kam zamířili své kroky.

Básník se arci ještě nenapil z jejich omamující číše; ale dřívější nepřátelská nechuť k Církvi ho svedla, že jejich rčení »o duchu, lásce a světle, pronikání, přebývání, řízení a hlase Božím v nás«, bral tím ochotněji za pravdu, ježto mu bylo ukazováno, jak těchto statků lze snadnounce, bez jakékoliv námahy dosíci. Ale v blízkosti služebnice Boží a jejím působením tyto preludy arci se mu nezbytně rozplývaly; a s celou silou svého ducha jal se usilovati o onu čistotu a živost víry, která, jak poznával, byla nehlubším základem a pravým živlem, z kterého Anna Kateřina brala nepochopitelnou sílu, aby vykonala svou úlohu trpitelky na oslavení Boha a jeho Církve.

Dne 22. října přibyli do Dülmenu Sailer a Kristian Brentano, a Poutník pomýšlel, že se k nim připojí, až se budou vraceti, a že se zase usadí v Berlíně; než Anna Kateřina byla tak neskonale dobrotiva, že ho povzbuzovala, aby ještě nějaký čas prodlel v Dülmenu, aby způsobem už vylíčeným dále pracovala o díle jeho duchovního obnovení. »Bůh mi prokazuje mnoho milosti«, zvolal vděčně, »Emmerichová koná neobyčejně mnoho se mnou. Stal jsem se jejím dítětem.« Minil opravdu vážně, že jí bude poslušen jako dítě; než rozhodnutí nestalo se ještě hned skutkem. Přátelé Anny Kateřiny totiž příchod ducha tak vynikajícího do svého skrovného kroužku pocítovali tím tíživěji, čím více se v Poutníku tříbilo pochopení osobnosti a mimořádných darů Anny Ka-

teřiny, a čím neunavněji se snažil, aby z obcování s ní a z jejích vypravování co nejvíce těžil pro sebe i pro jiné. Pokládal za ztracenu každou chvilku, které nevěnovala jemu, nýbrž útěše chudých zarmoucených a hledajících pomoci, a poddával se nejtrpčí nevoli, ano šírajícímu hoří, když se klopotila a sužovala, poučujíc sestru, kterák obstarávati domácnost, místo aby jeho zasvěcovala do tajemství svých vidění. Ať prý si zakáže, aby lékař s ní už nemluvil o svých nemocných, zpovědník o duchovních věcech, abbé Lambert o neduzích stáří. Sestru Gertrudu ať prý vyžene, řídkým návštěvám z Flamske, a zejména návštěvám bývalých svých sester agnetenberských ať zavírá dveře, aby její ústa se neotevírala nikomu než jedinému Poutniku, mučivě trýzněnému touhou po jejím vypravování, jenž tak rád se slzami v očích ujišťoval, že obětuje všecku sílu ducha, ano svůj život, aby svému věku rozhlásil, jaké milosti vložil Bůh do této své nádoby.

Bylo třeba neobyčejné duševní síly Anny Kateřiny, aby ve svém okolí zase zjednala mír často zakalovaný, a aby muže tak snadno a tak silně popudlivého přiměla k trpělivosti a k sebezpřemáhání; než konec konců nezbývalo nic jiného, než aby ho na nějaký čas odeslala z Dülmenu. Proto na její prosby a ujišťování, že zase ho s radostí uvítá, odešel v lednu 1819 z městečka a vrátil se tam až v měsíci květnu; ale i potom uplynula značná doba, než dosáhl onoho klidu a oné svobody ducha, aby poslouchal vypravování a zapisoval události, které uvedeme v díle druhém.

OBSAH PRVNÍHO DÍLU

Věnování a schválení	VII
Předmluva a úvod	IX
I. Mravy a obyčeje ve Vestfálsku počátkem XIX. století	1
II. Křest a první mládí	8
III. Anna Kateřina jest vedena od Boha viděními	18
IV. Jakého vychování dostalo se Anně Kateřině doma	27
V. Anna Kateřina přijímá svaté Svátosti	37
VI. Úklady zlého ducha	44
VII. Obcování s Andělem Strážcem	47
VIII. Jak Bůh povolal a připravoval Annu Kateřinu k stavu řeholnímu	55
IX. Tříletý pobyt Anny Kateřiny v Koesfeldu	68
X. Anna Kateřina tři roky u kantora Söntgena v Koesfeldu	83
XI. Anna Kateřina přijímá trnovou korunu. Vstoupí do kláštera Augustinek v Dülmenu	88
XII. Anna Kateřina novickou	93
XIII. Anna Kateřina skládá sliby	105
XIV. Nemoci a tělesná utrpení Anny Kateřiny	111
XV. Její ekstase a modlitby	139
XVI. Zrušení kláštera. Anně Kateřině dostane se stigmat	152
XVII. Církevní vrchnost zkoumá stigmata Anny Kateřiny	157
První návštěva generálního vikáře von Droste v Dülmenu	161
Ustanovení generálního vikáře von Droste	163
Zavázání ran	169
Generální vikář a jeho průvodčí přijdou podruhé do Dülmenu, dne 7. dubna 1813	171
Nové návštěvy. Svědectví lékaře protestanta	174
Poslední dni pašijového týdne a Velikonoce	176
Třetí návštěva generálního vikáře Drosta s Overbergem	178
Lékař Krauthausen a děkan Rensing pozbývají trpělivosti	183
Rensingova svědectví o Anně Kateřině	185
Od Velikonoc do Letnic r. 1813	193
Generální vikář Droste přijde po čtvrté do Dülmenu	201

Svědectví Overbergova, Rensingova a Wesenerova o ranách Anny Kateřiny	204
Zpráva Overbergova o tom, jak se modlila Anna Kateřina při svatém Přijímání	215
XVIII. Dvacet občanů dülmenských hlídá Anny Kateřiny deset dní, od 10. do 20. června 1813. Konec církevního zkoumání	216
Návštěva hraběte Bedřicha Leopolda Stolberga	224
Poslední návštěva generálního vikáře v Dülmenu. Jeho pokus dopravit Annu Kateřinu do Darfeldu	226
XIX. V jakých okolnostech a jak žila Anna Kateřina po zkoumání. Její okolí: abbé Lambert, P. Limberg a sestra Gertruda	232
XX. Dr. Vilém Wesener a jeho vztah k Anně Kateřině. Co říkala jasnovidkyně magnetismu?	260
XXI. Opětný pokus, dopravit Annu Kateřinu do Münsteru a podrobiti ji novému pozorování. Smrt její staříčké matky	283
XXII. Klement Brentano v Dülmenu. Vliv Anny Kateřiny na jeho duchovní život	290

DOBŘE DÍLO
ve Staré Říši na Moravě.
Pořádá
a s pomocí Boží a přátel Studia
vydává
Antonín Ludvík Stríž.
Kniha tato
jest svazkem třicátým sedmým
a vyšla
v květnu L. P. 1917.
Natiskl
Frant. Obzina ve Vyškově.
Úpravu
řídil Jaroslav Benda
v Praze.